virtual-project.eu

Jennifer Lee Carrell

CODUL SHAKESPEARE

JENNIFER LEE CARREEL

CODUL SHAKESPEARE

Original: *Interred with their Bones* (2007)

Traducere din limba engleză:
CORINA IULIA DOBROTĂ

RAO International Publishing Company

2009

Pentru Johnny
Kristen
mama și tata

Toate titlurile de buni camarazi vă revin.

„Răul ce oamenii îl fac le supraviețuiește;
Dar binele ades îi însoțește-n groapă…”

(William Shakespeare)

PROLOG

29 iunie, 1613

De pe fluviu, părea că doi sori apun peste Londra.

Unul se cufunda către vest, izvorând panglici de aureole roz, galbene și aurii. Totuși, cel de-al doilea soare era cel care adunase pe apa întunecată a Tamisei o flotilă dezordonată de bărci și barje, luntri și șalupe. În fața turnului dărâmat al Catedralei St Paul, o sferă mohorâtă portocalie părea să fi ratat orizontul cu totul și se înfipsese în malul sudic. Ghemuindu-se peste tavernele și bordelurile din Southwark, trimitea sulițe răutăcioase de flăcări în noapte.

Desigur, nu era un alt soare, deși cei care se credeau poeți făcură să treacă această metaforă de la o barcă la alta. Era – sau fusese – o clădire. Cel mai faimos dintre renumitele teatre ale Londrei – O, cel de lemn, cuib rotund al visurilor orașului, însuși marele Globe – ardea. Și întreaga Londră se adunase pe apă pentru a privi.

Precum făcea și contele de Suffolk.

— Peste Sodoma și Gomora, Domnul a trimis o ploaie de foc din ceruri, rosti încetișor contele, privind spre sud din palatul plutitor al vasului personal.

În poziția sa de lord șambelan al Angliei, Suffolk conducea curtea regală. Un astfel de dezastru care se abătuse asupra Oamenilor Regelui – asupra îndrăgitei trupe de actori a Maiestății Sale, care nu numai că dădea reprezentații la Globe atunci când nu juca la curte, ci chiar deținea clădirea – era de așteptat să-l tulbure. În suficientă măsură încât să zgârie poleiala plăcerii sale. Dar cei doi bărbați care stăteau lângă el sub baldachinul de mătase nu păreau deloc surprinși și își beau liniștiți vinul, uitându-se la dezastru. Tăcerea lor îl nemulțumi pe Suffolk.

— Minunat, nu? le sugeră el.

— Amețitor, izbucni unchiul său cel cărunt, contele de Northampton, încă suplu și elegant la cei peste șaptezeci de ani ai săi.

Cel mai tânăr dintre cei trei, fiul și moștenitorul lui Suffolk, Theophilus,

Lord Howard de Walden, se aplecă în față cu încordarea lacomă a unui tânăr leu aflat în preajma prăzii.

— Răzbunarea noastră va arde chiar mai tare dimineață, când domnul Shakespeare și compania vor afla adevărul.

Northampton își fixă strănepotul pe sub gene.

— Domnul Shakespeare și compania lui, așa cum zici, nu vor afla nimic de felul ăsta.

Timp de o clipită, Theo încremeni sub privirea cercetătoare a rudei sale. Apoi se ridică și își azvârli cupa pe fundul vasului, stropind cu vin veșmintele servitorilor, livrelele galbene ca șofranul ale acestora căpătând pete întunecate ca de leopard.

— Au luat-o în râs pe sora mea pe scenă, strigă el. Nici un fel de intrigi urzite de bătrâni nu-mi vor răpi onoarea de a obține satisfacție.

— Nobilul meu nepot, îi zise Northampton peste umăr lui Suffolk, cu o remarcabilă consecvență, fiul tău manifestă o nefericită tendință către nesăbuință. Nu știu de unde provine. Nu e o caracteristică a familiei Howard. Brusc, atenția i se-ndreptă din nou spre Theo, a cărui mână se încleșta convulsiv pe mânerul spadei sale. Să te bucuri de nenorocirea dușmanilor e răzbunarea unui nerod, zise bătrânul conte. Orice țăran poate face asta. La semnul său din cap, un servitor îi întinse altă cupă lui Theo, care o apucă nu prea grațios. Cu mult mai satisfăcător, continuă Northampton, este să îți compătimești inamicul și să-l obligi să-ți ofere mulțumiri – chiar dacă te bănuiește, dar nu poate spune de ce.

Pe când vorbea, o luntre mică trase lângă vas. Un bărbat sări la bord și se apropie de Northampton, ferindu-se de lumină ca o stranie umbră întorcându-se la corpul ei.

— Dacă tot te apuci de o treabă, așa cum o să-ți spună Seyton pe care îl vezi aici, continuă Northampton, merită să o faci cum trebuie. Cine o face contează mai puțin. Cine știe cine a făcut-o nu contează deloc.

Seyton îngenunche în fața contelui, care îi puse o mână pe umăr.

— Nobilul meu conte de Suffolk și bosumflatul meu strănepot sunt la fel de curioși ca mine să-ți audă raportul.

Bărbatul își drese ușor glasul. Vocea lui, precum restul hainelor sale, ba chiar și ochii aveau o nuanță nedefinită între cenușiu și negru.

— A început, stăpâne, când armurierul actorilor s-a îmbolnăvit subit azi-dimineață. Înlocuitorul lui pare să fi încărcat tunul cu prea mulți câlți. Chiar

s-ar putea bănui că fuseseră îmbibați în smoală.

Gura i se schimonosi în ceea ce se dorea a fi un zâmbet viclean.

— Continuă, zise Northampton cu un semn al mâinii.

— Piesa de azi după-amiază a fost una relativ nouă, numită *Totul e adevărat.* Despre regele Henric al VIII-lea.

— Marele Harry, murmură Suffolk, mângâind cu o mână luciul apei. Tatăl bătrânei regine. Teritoriu periculos.

— În mai multe privințe, stăpâne, răspunse Seyton. Piesa conține un bal mascat și o paradă, inclusiv o salvă de tun. Tunul a tras la timp, dar publicul a fost atât de încântat de vorbăria de pe scenă, încât nimeni n-a observat scânteile care au ajuns pe acoperiș. Până când a simțit cineva miros de fum, acoperișul de stuf era deja în flăcări și nu mai era nimic de făcut decât să scape cu fuga.

— Victime?

— Doi răniți. Ochii i se-ndreptară fugar spre Theo. Un bărbat numit Shelton.

Theo tresări.

— Cum? bâgui el. Cum adică, rănit?

— Ars. Nu grav. Dar spectaculos. De sus, de la postul meu de observație – unul bun, dacă mi-e îngăduit s-o spun –, l-am văzut preluând controlul pe scenă, organizând retragerea din clădire. Când se părea că toată lumea reușise să iasă, o tânără a apărut la o fereastră de sus. Drăguță, cu plete negre sălbatice și cu ochi înnebuniți. O odraslă vrăjitorească, așa arăta după părerea mea. Înainte să-l poată opri cineva, domnul Shelton a alergat înăuntru. Minutele au trecut, iar gloata deja începuse să plângă, când deodată a sărit printr-o perdea de foc, cu fata în brațe și cu dosul în flăcări. Una dintre reginele din Soutwork a aruncat pe el un butoi cu bere, iar el a dispărut din nou, de data asta într-un nor de aburi. S-a dovedit că îi luaseră foc nădragii, dar el era, în mod miraculos, doar puțin pârlit.

— Unde este? strigă Theo. De ce nu l-ai adus cu tine?

— Abia îl cunosc, stăpâne, se sfii Seyton. Și în plus, este eroul zilei. Nu l-am putut desprinde din mulțime într-un mod cuviincios de discret.

Aruncând o scurtă privire dezgustată înspre strănepotul său, Northampton se aplecă în față.

— Copila?

— Inconștientă, spuse Seyton.

— Ce păcat, zise bătrânul conte. Dar copiii se pot dovedi surprinzător de rezistenți.

Bătrânul conte și servitorul său schimbară priviri al căror tâlc doar ei îl cunoșteau.

— Poate că va supraviețui.

— Poate, zise Seyton.

Northampton se lăsă pe spate.

— Și armurierul?

Din nou, gura lui Seyton schiță un rictus ce se dorea umbra unui zâmbet.

— Nu e de găsit nicăieri.

Expresia chipului lui Northampton rămase neschimbată; cu toate acestea, radia de o întunecată mulțumire.

— Globe e ceea ce contează, se agită Suffolk.

Seyton oftă.

— Complet distrus, stăpâne. Clădirea e prăbușită, cabinele din spate, cu garderoba companiei, rochii și mantii, giuvaieruri de recuzită, săbii de lemn și scuturi… toate sunt pierdute. John Heminges stătea în stradă, plângând în pumni după dulcele său palat al teatrului, după registrele și mai ales după scenariile lui. Oamenii Regelui, stăpâne, au rămas pe drumuri.

Peste apă, un zgomot puternic răsună spre cer. Ce mai rămăsese din clădire cedă, prăbușindu-se într-o grămadă de cenușă și de tăciuni licăritori. Un curent de aer străbătu fața apei, învârtejind o ninsoare neagră de funingine.

Theo urlă triumfător. Lângă el, tatăl său își trecu maiestuos o mână prin păr și prin barbă.

— Domnul Shakespeare n-o să mai îndrăznească niciodată nici măcar să glumească pe seama numelui de Howard.

— Nu cât timp trăiesc eu, sau tu, zise Northampton.

Cu trupul conturat de un penel de foc, cu pleoape căzute peste ochii inscrutabili, cu nasul ascuțit de înaintarea în vârstă, părea chintesența unui zeu demonic, sculptat din marmură neagră.

— Dar niciodată înseamnă un timp infinit de lung.

ACTUL I

1

29 iunie 2004

Cu toții suntem bântuiți. Nu de zgomote inexplicabile sau de aure spectrale, și cu atât mai puțin de călăreți fără cap sau de regine îndurerate: adevăratele fantome străbat meterezele memoriei, șoptind neîncetat: „Amintește-ți de mine”. Am început să înțeleg aceasta stând singură la apus pe o colină, sus, deasupra Londrei. La picioarele mele, Hampstead Heath se vărsa în marea gri-argintie a orașului de dedesubt. Pe genunchii mei sclipea o cutiuță învelită în foiță aurie, legată cu o panglică. În ultimele raze ale soarelui, un desen cu cârcei de viță-de-vie – sau poate cu luni și stele – se ghicea sub suprafața hârtiei.

Am cuprins cutiuța în ambele palme și am ridicat-o. „Ce-i asta?” întrebasem puțin mai devreme în ziua aceea, iar vocea mea răsunase printre umbrele galeriei de jos a Teatrului Globe, unde regizam *Hamlet.* „O scuză? O mită?”

Rosalind Howard, profesoara excentrică și flamboiantă care preda Shakespeare la Harvard – în parte amazoană, în parte mamă-natură, în parte regină a țiganilor – se aplecase în față. „O aventură. Și, întâmplător, un secret.”

Mi-am strecurat degetele sub panglică, dar Roz a întins mâna și m-a oprit, cercetându-mi chipul cu ochii ei verzi. Avea în jur de cincizeci de ani, cu părul închis la culoare și tuns atât de scurt, încât părea băiețesc; cercei lungi, strălucitori îi atârnau la urechi. Ținea într-o mână o pălărie albă cu borul lat, cu bujori din bogată mătase stacojie – ce părea desprinsă din zilele de glorie ale lui Audrey Hepburn și Grace Kelly. „Dacă o deschizi, trebuie să mergi unde te trimite.”

Cândva, fusese atât idolul, cât și mentorul meu, apoi îmi devenise aproape o a doua mamă. În timp ce ea juca rolul matriarhului, eu făceam pe discipolul conștiincios – până când am decis să părăsesc cariera universitară

pentru teatru, cu trei ani în urmă. Relația noastră se deteriorase și începuse să se destrame cu ceva timp înainte să plec, dar plecarea mea o distrusese definitiv. Roz îmi dăduse clar de înțeles că privea fuga mea din turnul de fildeș ca pe o trădare. *Evadare* reprezenta felul cum vedeam eu lucrurile; *abscondere* era termenul pe care știam că îl preferă ea. Dar asta știam doar din auzite. În tot acest timp, nu auzisem nici un cuvânt de regret sau de reconciliere din partea ei, până când apăruse în acea după-amiază la teatru, din senin, cerând o întrevedere. Boscorodind printre dinți, făcusem o pauză de cincisprezece minute în timpul repetiției. Cincisprezece minute mai mult, mă gândeam, decât i se cuveneau.

— Citești prea multe basme, îi răspunsesem cu voce tare, împingând cutia spre ea peste tăblia mesei. Dacă nu mă trimite direct înapoi la repetiție, mă tem că nu pot accepta.

— Kate cea ca argintul viu, spusese ea cu un zâmbet trist. Nu poți sau nu vrei?

Eu am rămas cufundată într-o tăcere încăpățânată.

Roz a oftat.

— Deschisă sau închisă, vreau s-o ai tu.

— Nu.

Și-a ridicat semeț capul, privindu-mă.

— Am descoperit ceva, dragă. Ceva important.

— La fel și eu.

Privirea ei dăduse roată interiorului teatrului, cu galeriile sale simple de stejar care se întindeau pe trei etaje, curbându-se pe lângă scena ieșită în afară atât de extravagant împodobită cu auriu și marmură, aflată în celălalt capăt al curții.

— Într-adevăr o lovitură, să regizezi *Hamlet* la Globe. Mai ales pentru un tânăr regizor american, în plus, femeie până în vârful unghiilor. Teatrul britanic reprezintă cea mai snoabă adunătură de pe planetă. Nu mă pot gândi la nimeni mai potrivit decât tine care să le zguduie micul lor univers insular. Ochii ei lunecară înapoi la mine, aruncând scurte priviri darului aflat între noi. Dar asta e și mai important.

M-am uitat lung la ea, nevenindu-mi să cred. Îmi cerea oare la modul serios să îmi scutur praful de la Globe de pe tălpi și s-o urmez, bazându-mă pe nimic altceva decât pe câteva aluzii glumețe și pe vaga atracție gravitațională a unei cutiuțe învelite în auriu?

— Ce este? am întrebat.

Ea a clătinat din cap.

— „E ferecat în mintea-mi și doar tu însuți cheia vei păstra.”

„Ofelia, am mormăit în sinea mea. De la ea, m-aș fi așteptat la Hamlet, rolul principal, în centrul scenei de fiecare dată.”

— Poți să nu mai vorbești în șarade două minute unul după altul?

Ea a arătat înspre ușă cu o ușoară mișcare din cap.

— Vino cu mine.

— Sunt în plină repetiție.

— Ai încredere în mine, a zis ea, aplecându-se în față. Nu-ți vei dori să fi ratat așa ceva.

M-a apucat furia; m-am ridicat atât de brusc, încât am dărâmat câteva cărți de pe masă.

Tachinarea timidă s-a stins din ochii ei, iar fața i s-a încordat.

— Am nevoie de ajutor, Kate.

— Cere-i altcuiva.

— De ajutorul *tău.*

Al meu? M-am încruntat. Roz avea nenumărați prieteni în teatru; nu avea nevoie să vină la mine pentru întrebări despre Shakespeare pe scenă. Singurul subiect care o interesa și pe care eu îl stăpâneam mai bine decât ea se întindea între noi ca un câmp minat: disertația mea. Scrisesem despre Shakespeare ocultul. În sensul arhaic al cuvântului „ocult”, mă grăbeam mereu să adaug. Nu atât magic și întunecat, cât ascuns, obscur, secret. Mai ales, studiasem multele încercări stranii, mai ales din secolul al nouăsprezecelea, de a găsi cunoștințe secrete încifrate în operele Bardului. Roz considerase subiectul la fel de extravagant și de fascinant cum mi se părea și mie; sau cel puțin asta susținea în public. În particular, mi se spusese, îl demolase, considerându-l sub nivelul unei adevărate cercetări academice. *Iar acum voia ajutorul meu?*

— De ce? am întrebat. Ce ai descoperit?

Ea a clătinat din cap.

— Nu aici, a spus, cu vocea coborându-i până la o șoaptă joasă, precipitată. Când termini cu repetiția?

— Pe la opt.

S-a aplecat și mai aproape de mine.

— Atunci, hai să ne întâlnim la nouă, pe culmea de pe Parliament Hill.

Avea să se însereze la ora aceea, într-unul dintre cele mai singuratice locuri din Londra. Nu era cel mai sigur moment în care să te plimbi prin acea zonă, dar era unul dintre cele mai frumoase. Pe când ezitam, ceva ce se poate să fi fost teamă trecuse fugar pe chipul lui Roz.

— *Te rog*.

Cum eu nu am răspuns, ea a întins mâna și, pentru un moment, m-am gândit că o să-și ia înapoi cutia, însă ea doar își petrecu un deget peste părul meu.

— Același păr roșu și ochi negri de Boleyn, a murmurat ea. Știi că arăți deosebit de regală atunci când te înfurii?

Era o veche tachinare de-a ei: cum că în anumite dispoziții, arătam ca regina. Nu ca actuala Elisabeta, ci precum cea dintâi. Regina lui Shakespeare. Nu doar părul meu roșcat și ochii închiși la culoare erau de vină, ci și nasul ușor coroiat și pielea albă care se pistruia la soare. O dată sau de două ori, zărisem eu însămi asemănarea în oglindă, dar niciodată nu-mi plăcuse comparația sau implicațiile ei. Părinții mei muriseră când aveam cincisprezece ani, și mă dusesem să locuiesc cu o străm ătușă. De atunci, bună parte din viață mi-o petrecusem în compania autocratelor femei mai în vârstă, și mereu jurasem că nu voi ajunge ca ele. Așa că îmi plăcea să cred că nu aveam multe în comun cu acea regină nemiloasă din familia Tudor, în afară de inteligență, poate, și de aprecierea pentru Shakespeare.

— Bine, m-am auzit spunând. Parliament Hill, la nouă.

Puțin stânjenită, Roz și-a lăsat mâna în jos. Cred că nu-i venea să creadă că cedasem atât de ușor. Nici mie nu-mi venea. Dar furia mea se risipea.

Interfonul pârâi.

— Doamnelor și domnilor, tună vocea regizorului meu tehnic, la locurile dumneavoastră în cinci minute.

Actorii au început să se adune în lumina strălucitoare a curții interioare. Roz a zâmbit și s-a ridicat.

— Trebuie să te întorci la treabă, iar eu trebuie să plec.

Într-un acces de nostalgie, am simțit o umbră din vechiul spirit și din vechea empatie dintre noi.

— Ai grijă de ea, Katie, a adăugat, cu un ultim semn din cap înspre cutie.

Apoi s-a îndepărtat.

Astfel am ajuns să stau pe o bancă sus pe Parliament Hill, la sfârșitul zilei, făcând ceea ce jurasem că nu voi mai face niciodată: așteptând-o pe

Roz.

M-am întins și m-am uitat la lumea care se profila în depărtare. În pofida celor două turnuri duble de la Canary Wharf la est și a încă unuia așezat în centrul orașului, de la această înălțime Londra părea un loc liniștit, înfășurându-se în jurul domului Catedralei St Paul ca un cuib vast ce adăpostește un ou luminos. De o oră de când stăteam acolo, un șuvoi constant de oameni se scursese pe cărarea de dedesubt. Nici unul dintre ei nu se îndreptase totuși spre mine, pășind prin iarbă în felul arogant al mersului lui Roz. Unde era?

Și ce putea spera? Nimeni întreg la minte nu-și putea închipui că aș renunța să regizez *Hamlet* la Teatrul Globe. La treizeci de ani încă neîmpliniți, americancă și având o pregătire în primul și în cel mai important rând academică, mi-am dat seama că eram în mare parte negativul toxic al oricărui fel de zei pe care teatrul britanic i-ar putea imagina ca fiind lutul ideal din care să modeleze un regizor. Oferta de a mă ocupa de *Hamlet* – cea mai de preț bijuterie din coroana teatrului britanic – îmi păruse aproape un miracol. Într-atât, încât salvasem în căsuța vocală a telefonului mesajul directorului artistic al Teatrului Globe, în care mi se făcea oferta. De altfel, nu pregetam să îmi pun în fiecare dimineață înregistrarea vocii maniace, sacadate, doar ca să mă asigur că nu era o greșeală. În această stare de spirit, nu-mi păsa prea mult dacă respectiva cutiuță din poala mea conținea harta Atlantidei sau cheia către Chivotul Legii. Cu siguranță că și Roz, chiar și în culmea egocentrismului ei, nu s-ar aștepta să-mi schimb titlul de „Stăpână a Piesei” pentru orice mister, mic sau mare, pe care mi-l încredințase spre păstrare.

Premiera piesei avea loc peste trei săptămâni. La zece zile după aceea, avea să urmeze cea mai îngrozitoare parte a vieții unui om de teatru. Ca regizor, trebuia să nu mai dau târcoale, să mă rup de camaraderia distribuției și a personalului tehnic și să mă retrag în umbră, încredințând spectacolul actorilor. Doar dacă nu îmi planificam să fac altceva în continuare.

Cutiuța îmi strălucea pe genunchi.

„De acord, dar nu încă, puteam să-i spun lui Roz. Îți voi deschide darul diabolic când voi fi terminat cu *Hamlet.”* Dacă, bineînțeles, binevoia să apară pentru vreun răspuns.

La poalele dealului scânteiau și se aprindeau lumini, pe când noaptea se

furișa asupra orașului ca o maree întunecată. După-amiaza fusese fierbinte, dar aerul nopții se răcea din ce în ce, și mă bucuram că îmi adusesem o jachetă. Tocmai o îmbrăcam când am auzit o creangă pocnind în spatele meu, undeva sus pe deal; în momentul în care am auzit-o, am avut totodată strania senzație că ochi pătrunzători mă privesc din spate. M-am ridicat și m-am întors rapid, dar deja se așternuse bezna în pădurice din vârful dealului. Nu mișca nimic, doar poate vântul sufla printre copaci. Am făcut un pas înainte.

— Roz?

Nu răspunse nimeni.

M-am întors pe călcâie, cercetând atent scena de dedesubt. Nu era nimeni acolo, dar încet-încet am devenit conștientă de mișcări pe care nu le observasem mai devreme. În depărtare, în spatele Catedralei St Paul, o coloană palidă de fum urca leneș către cer. Mi se tăie răsuflarea. În spatele catedralei, pe malul sudic al Tamisei, se afla proaspăt reconstruitul Teatru Globe, cu pereții săi din ghips alb întăriți cu bârne de stejar, cu acoperișul ascuțit, din stuf ce putea fi repede aprins. Atât de predispus a cădea pradă focului, încât fusese în fapt primul acoperiș de stuf permis în Londra de când Marele Incendiu din 1666 se stinsese de la sine acum aproape trei secole și jumătate, lăsând în urmă ruina unui oraș carbonizat și fumegând.

Cu siguranță că din pricina distanței ochii îmi jucau feste. Fumul poate că se ridica la opt kilometri sud de Teatrul Globe, sau la doi kilometri est.

Coloana se îngroșă, devenind cenușie, apoi neagră. O rafală de vânt o ridică, risipind-o; în inima sa licărea o pâlpâire roșie rău prevestitoare. Îndesând darul lui Roz în buzunarul jachetei, am coborât în grabă dealul. Când am ajuns la drum alergam deja.

2

Alergând spre metrou, mi-am sunat toți cunoscuții despre care credeam că ar putea ști ceva. Nu am avut noroc. Eram direct trimisă la căsuța vocală de fiecare dată. Apoi m-am năpustit pe scări în jos, în măruntaiele metroului londonez, unde celularele nu mai erau de vreun folos.

În graba mea de a merge la întâlnirea cu Roz după repetiție, îmi scurtasem ritualul de la sfârșitul zilei. Uitasem oare să sting veioza de pe masa pe care o foloseam ca birou de lucru? O dărâmasem oare, lăsându-mi

puzderia de hârțoage să fumege și să se scorojească, așteptând până plecase toată lumea ca să izbucnească în flăcări? Teatrul mai arsese o dată din neglijență, către sfârșitul vieții lui Shakespeare. Atunci, dacă mai țineam bine minte, toată lumea reușise să iasă, în afară de un copilaș.

„Dumnezeule.” Reușise să iasă toată lumea?

„Dă, Doamne, să nu fie Globe, dă, Doamne, să nu fie Globe”, murmuram în gând odată cu zgomotul ritmic al trenului. Am ieșit alergând din stația de la St Paul, sărind câte două trepte o dată; afară se făcuse deja întuneric. Apucând-o în fugă pe o alee, am nimerit într-o stradă largă perpendiculară. Trupul uriaș al catedralei îmi stătea în față, ghemuit cu botul pe labe ca un Sfinx, blocându-mi accesul la fluviu. Luând-o la dreapta, am început să alerg, atingând ușor în trecere țepii de fier care țineau captivă clădirea în curtea ei, copacii cu degete rășchirate ce se agățau de zidurile ei. Am luat-o la stânga, după stâlpii de la intrare și statuia reginei Ana care se uita la vest spre Ludgate Hill. Iar la stânga, cotind după fațada sudică într-un arc larg de cerc, către aleea pietonală proaspăt tăiată prin talmeș-balmeșul Londrei medievale, deschizând o vastă perspectivă de la catedrală până la fluviu. Am dat colțul și m-am oprit, cu sufletul la gură.

Drumul se înclina spre poalele dealului; la bază, se desfăcea în Millenium Bridge, arcuindu-se peste Tamisa spre fortăreața scundă de cărămidă a lui Tate Modern pe malul sudic. Nu se zărea încă Teatrul Globe, aflat departe spre stânga muzeului; nu puteam vedea decât secțiunea centrală din Tate, semănând încă în mai mare măsură cu o centrală electrică, așa cum fusese inițial construită, decât cu un templu al artei moderne, ceea ce devenise între timp. Vechiul său coș împungea cerul nopții; noul său etaj superior, o coroană lată de sticlă verde și oțel, lucea ca un acvariu. Toate pe fundalul unui cer portocaliu sinistru.

După lăsarea întunericului, această parte a Londrei – numitul City, inima financiară a Britaniei – ar fi trebuit să fie aproape pustie, dar oamenii se revărsau pe lângă mine, grăbindu-se la vale. Am pornit și eu cu ei, înotând prin mulțimea din ce în ce mai numeroasă. Straturi de flori și bănci de lemn treceau pe lângă mine în viteză. Un local dickensian pe dreapta; birouri moderne pe stânga. Victoria Street, care ne tăia calea, era o imensă parcare. Făcând slalom printre taxiuri negre voluminoase și autobuze roșii cu etaj, am alergat mai departe.

Câțiva metri în față, drumul se îngusta. O masă compactă de oameni,

pulsând și scoțând aburi, se înghesuiau pe Millenium Bridge ca să vadă sinistrul. Mi se opri inima în loc; n-aveam să reușesc în veci să-mi croiesc drum pe acolo. M-am uitat înapoi. Mulțimea deja mă încercuise; fără o pereche de aripi, nu mă puteam în nici un caz mișca din loc.

Un urlet surd străbătu apele fluviului, iar vălătuci de fum brăzdară cerul spre stânga, urmați de un șuvoi de scântei. Marele val al mulțimii scoase un murmur de uimire și se revărsă spre pod, ducându-mă cu sine. O deschizătură se ivi la dreapta, și am zărit trepte șubrede care duceau în jos. Înghiontind și împingând, mi-am făcut cu greu drum spre margine și m-am eliberat, în sfârșit, pe jumătate prăbușindu-mă, pe jumătate alunecând în jos pe scări.

M-am oprit pentru a mă odihni pe o mică platformă la vreo trei metri sub pod, uitându-mă îngrozită la priveliștea de pe celălalt mal. Teatrul Globe ardea. Fumul se scurgea din lateralele clădirii ca un sânge negru; alte trombe de fum țâșneau către cer. Prin perdeaua aceasta întunecată, turle și panglici și arteziene de flăcări – roșii, portocalii și galbene – se revărsau în noapte.

Telefonul îmi vibra în buzunar. Era Sir Henry Lee, unul dintre monștrii sacri ai scenei britanice, care îmi făcea onoarea de a juca fantoma tatălui lui Hamlet.

— *Kate!* strigă el când am deschis clăpița celularului. Slavă Domnului!

În fundal, auzeam vaietele intermitente ale sirenelor. *Era acolo.*

Teama mea ieși imediat la iveală.

— A reușit să iasă toată lumea?

— Unde…?

— *A reușit să iasă toată lumea?*

— Da, zise el cu arțag. Toți sunt afară. Tu ești ultima pe care o căutam. Unde naiba ești?

Mi-am dat seama cu iritare că pe obraji îmi curgeau lacrimi fierbinți de groază și de ușurare. Le-am șters cu podul palmei.

— Pe malul greșit al fluviului.

— *La naiba!* Stai așa.

Acoperi microfonul celularului său, iar sunetele din fundal se estompară.

Abia trecut de șaizeci de ani, Sir Henry fusese celebru pe scenă și pe marele ecran timp de peste trei decenii. În tinerețe jucase Ahile, Alexandru și Arthur; Buddha și Hristos; Oedip, Cezar și Hamlet. Ca un estet din

vechea școală ce era, avea o înclinație către Savile Row, Veuve Clicquot („în ceea ce privește șampania, draga mea, atâția țari nu aveau cum să se înșele") și limuzine Bentley cu șofer. Originile sale, totuși, erau mai din popor, și când avea ocazia se delecta lăudându-se cu ele. Era un vlăstar al oamenilor Tamisei; brațele vânjoase ale strămoșilor săi trudiseră pe fluviu de secole, transportând suflete și mărfuri, în jos, în sus și de-a curmezișul. Dacă-l tăiai, îi plăcea să spună, revenind la accentul de docher al tinereții sale, că din el ar fi curs mâl verzui din Tamisa. Chiar și amețit bine, Sir Henry putea încă să înjure ca un fotbalist.

Ne cunoscuserăm cu șase luni înainte, când mă repezisem la șansa de a regiza un spectacol într-un colț dubios din West End; în ultimul moment, acceptase fără tragere de inimă să joace rolul principal pentru două săptămâni, ca să achite o datorie nespecificată pe care o avea la dramaturg. În decurs de câteva zile, se obișnuise să îmi spună „copilul ăla american strălucit", o expresie care – atunci când era folosită ca prezentare – avea tendința să mă facă să mă bâlbâi și să vărs ceva, în general cafea sau vin roșu, pe mine. Piesa era groaznică și rezistase exact două săptămâni; totuși, după trei zile primisem oferta de la Teatrul Globe. Nu fără legătură cu el, bănuiesc, dar Sir Henry nu recunoscuse niciodată că trăsese sfori în favoarea mea.

Se întoarse la telefon cu un mârâit.

— *Ei drăcie!* Ți-am zis, ea va fi acolo… Scuze pentru asta, îmi spuse, vocea sa trecând de la duritatea oțelului la moliciunea mătăsii. Tocmai mi s-a transmis că podurile sunt inutilizabile. Te poți duce pe promenada de pe malul fluviului?

— Dacă acolo duc aceste scări de sub Millenium Bridge, asta e singura mea opțiune.

— *Sub…?*… Dar asta e grozav! La baza scărilor, dragă, și ia-o spre est. Prima deschizătură din zid duce la un vechi chei. *Cleopatra* te va lua de acolo în cinci minute.

— *Cleopatra?*

— Noua mea barcă.

Promenada era ciudat de pustie. Luna arunca umbre lungi după mine; în spate, strigătele și vuietul mulțimii păreau îndepărtate și lipsite de importanță. Am alergat către est, atingând ușor cu umărul zidul masiv al

fluviului, pietre cenușii dezamăgite dispărând în stânga mea. Lumina pulsa ușor dinspre felinarele încastrate în zid. Mai jos, nu prea departe, un zid de piatră mai subțire ieșea în afară din parapetul principal de beton. Niște trepte urcau acest zid delicat, dând într-o mică grădină plină de flori palide. În zidul principal din față, se căsca o deschizătură, o poartă către nimic. Încercând să-mi stăpânesc frica subită, am înaintat spre margine.

Un aer umed în care se simțea miros de sare se ridică spre mine. M-am înfiorat și m-am tras înapoi. Dacă ăsta era totuși locul, Sir Henry trebuia să ajungă dintr-o clipă în alta. Mi-am făcut curaj și m-am apropiat iar de margine. Trepte abrupte de lemn, alunecoase și negre de alge, coborau în întuneric. Nu exista vreo balustradă. Ținându-mă de laturile zidului, am pus piciorul pe prima treaptă. Lemnul scârțâi, dar îmi susținu greutatea. M-am uitat în jos. Scara părea să fie fixată de zid cu niște cuie ce ar fi putut proveni de la crucificările romane. Nu se vedea vreun chei; la cinci metri mai jos, scările pur și simplu dispăreau sub apă.

Am privit peste fluviu, către malul sudic. Exact sub Globe, o așchie se mișca pe suprafața întunecată a apei. *Cleopatra?* Sigur era o barcă. Da: viră direct spre mine. *Aici trebuia să fie locul.*

Pas cu pas, am coborât cu atenție până am ajuns la un metru de apă, a cărei suprafață era netedă ca sticla întunecată. Din când în când, câte o formă putredă, de nerecunoscut, trecea legănându-se de la stânga la dreapta, ceea ce însemna că nivelul apei era probabil în creștere Luptându-mă cu amețeala, am rămas pe loc și am scrutat fluviul. În mijloc, apa cuprindea în sine și fărâmița luminile orașului, ca și pe cele venind dinspre incendiu. Apoi am zărit altă mișcare. Barca lui Sir Henry, traversând fluviul. Pe când răsuflăm ușurată, deodată, ambarcațiunea făcu un viraj larg, dând la iveală pe carenă carourile alb-negre ale poliției. Nu era *Cleopatra,* până la urmă. Își mări viteza, dispărând sub Millenium Bridge.

Valurile lăsate de ea scăldau ultima treaptă, clipocind leneș, când brusc am auzit un zgomot slab în cealaltă direcție. Ceva ca un târșâit, ce ar fi putut fi zgomot de pași, sus, în capul scărilor. Încă o dată, mi s-a părut că simt în ceafă arsura sfredelitoare a unei priviri. Poate că Sir Henry își ancorase barca la un chei normal, mi-am zis, și acum venise să mă caute pe uscat. M-am întors să mă uit.

În afară de lumina licăritoare a lunii, nu se vedea nimic pe scări sau prin deschizătura din zid.

— E cineva? am strigat, dar nu răspunse nimeni.

Apoi am auzit un sunet pe care îl știam de pe scenă: hârșâitul rece al unei lame scoase din teacă.

Am făcut un pas înapoi. Și apoi un altul. Următorul ar fi fost sub apă.

M-am uitat peste fluviu. Nici o ambarcațiune nu brăzda suprafața apei. Unde naiba era Sir Henry? Și de ce, pentru numele lui Dumnezeu, venisem singură într-un astfel de loc pustiu? Nici n-aș fi conceput așa ceva în New York sau în Boston. Ce fusese în capul meu?

M-am uitat în spate. Mi-am ațintit ochii în întuneric, dar oricine se găsea acolo stătea nemișcat și tăcut – dacă era totuși vorba despre cineva. Poate că nervii îmi jucau feste. Poate.

La marginea câmpului meu vizual, am surprins o mișcare undeva mai jos, lângă apă. De părțile laterale ale scărilor, niște lanțuri se loveau ușor de zid. Pe malul estic era ancorată o bărcuță cu vâsle, legănându-se în curent. Dacă aș fi putut ajunge la ea, aș fi vâslit spre locuri mai sigure.

Apoi am văzut că nu era ancorată. Nelegată la țărm, barca venea în derivă dinspre zid spre mine.

M-am răsucit pentru a cerceta celălalt mal. Fusesem prinsă într-o menghină; singura scăpare o reprezenta fluviul. Unde era Sir Henry? Uitându-mă la apa vălurind chiar sub picioarele mele, m-am întrebat cât de puternic era curentul. Aș fi putut oare să trec dincolo înot? Sau ar fi fost mai bine să intru în tăcere în apă și să mă las în voia curentului pe lângă zid, până ajungeam la un alt șir de trepte?

Din nou, mi-am aruncat privirea peste umăr către zidul fluviului. Abia puteam distinge conturul bărcii, dar îmi era suficient. Ajunsese mai aproape. M-am uitat pe treptele de la picioarele mele și m-am scotocit prin buzunare, dar n-am găsit nimic care să semene cătuși de puțin cu o armă. N-aveam vreun băț sau vreo piatră desprinsă la îndemână; iar conținutul buzunarelor mele se rezuma la câteva monede și la cutia aurită a lui Roz. Secretul ei.

„Ai grijă de ea”, spusese. Asta însemna că nu era în siguranță? Sau că eu, atâta vreme cât o aveam în posesie, nu eram? „S-o ia naiba de cutie.”

Am auzit un zgomot – și de sub Millenium Bridge țâșni săgeata albă și elegantă a unei ambarcațiuni private de agrement. *Cleopatra!* Cu băgare de seamă pentru a nu-mi pierde echilibrul, am întins o mână într-o fluturare încremenită, mai mult ca un salut. Pentru un lung moment, nimeni nu

răspunse. Apoi Sir Henry se ridică în picioare în mijlocul bărcii și îmi făcu, la rândul său, cu mâna.

În spatele meu, către stânga, am auzit mai degrabă decât am văzut barca cu vâsle oprindu-se; apa se lovea cu un sunet diferit de coca ei. *Cleopatra* se apropie, acoperind orice alt sunet până în clipa în care pilotul lui Sir Henry reduse turația motorului. În momentul acela, am auzit scârțâitul produs de greutatea unui corp pe treapta de sus. Uitându-mă înapoi, am surprins lucirea lunii pe oțel.

M-am aruncat în *Cleopatra,* împiedicându-mă de copastie și alunecând pe punte grămadă, la picioarele lui Sir Henry.

— Ai pățit ceva? strigă Sir Henry.

Ridicându-mă cu greu în picioare, i-am făcut semn să plece.

— *Să mergem.*

Sir Henry încuviință din cap, iar pilotul băgă motorul în marșarier.

— Unde ai fost? am șoptit pe când ambarcațiunea vira. Am crezut că ești la teatru.

— Ce te-a făcut să crezi asta? întrebă Sir Henry, trăgându-mă înspre un scaun aflat lângă el.

— Am auzit sirene. La telefon. El clătină din cap.

— Fiecare sirenă din Londra sună de o oră, copilă. Nu, eram la o serată groaznic de plictisitoare în susul fluviului. Ceea ce s-a dovedit folositor, până la urmă, zise, uitându-se la mulțimea de pe pod. Majoritatea oamenilor au uitat asta, dar fluviul rămâne cel mai bun drum prin oraș.

Când comerțul pe fluviu a început să decadă după cel de-al Doilea Război Mondial, tatăl lui Sir Henry se apucase zdravăn de băut, oscilând între furie și lacrimi nostalgice, până când într-o noapte fluviul îi amuțise nefericirea, înghițindu-l cu totul. Tânărul Harry – după cum era pe atunci cunoscut Sir Henry – se apucase de altceva: de folosit frumusețea maleabilă a vocii și a corpului său pentru a plăcea. Începuse cu marinarii, avansase la lorzii mahalalelor, cotise printr-o șmecherie în Marina Regală – îi plăcea să sugereze că ajunsese acolo prin șantaj – și sfârșise ca rege al teatrului. Nimeni în viață nu cunoștea gama personajelor lui Shakespeare, de la târfă la rege, sau clarobscurul moralității lor – drumul scurt de la glorie la mizerie și îndărăt – mai bine ca el, și de aceea probabil le juca dovedind mai multă măiestrie și compasiune decât orice alt actor văzusem eu vreodată.

De un deceniu se retrăsese mai mult sau mai puțin de pe scenă. Ofilindu-se, ziceau unii. Punându-se la păstrare, ziceau alții. Oricare ar fi fost adevărul, se plictisise, și acum își punea la cale revenirea. Refuzase rolurile mai importante ale lui Claudius – personajul negativ – și Polonius – nesăbuitul – pentru rolul mai mic al tatălui lui Hamlet, iubit și pierdut. În scurt timp avea să treacă la Prospero și la Lear, cu regizori la fel de augu̦sti ca el. Dar alesese să apară întâi ca fantoma din spectacolul meu, ca o modalitate de a se pregăti pentru rolul unui vârstnic om de stat. O alegere care încă mă uimea.

Cleopatra își îndreptă cursul și se ridică ușor deasupra suprafeței apei. M-am mai uitat o dată înapoi la scări. Nu era nimeni acolo, iar bărcuța cu vâsle era ancorată de zid. *Visasem oare ca se mișcase?*

În deschizătura din zidul din capul scărilor, silueta unui bărbat se ivi vederii. Mi se puse un nod în stomac. *Fusese* cineva acolo. Dar cine? Și de ce?

In spatele meu, un geamăt adânc despică noaptea, și m-am răsucit, privind cum Teatrul Globe dispărea într-un nor de fum pe malul îndepărtat. Când m-am uitat din nou la malul ce rămânea în urmă, bărbatul din umbră se topise în noapte.

3

Având parcă o voință proprie, mâna dreaptă mi se îndreptă spre buzunar. Darul lui Roz era încă acolo. Mă trecură fiori, deși vântul bătea în rafale mai calde cu cât ne apropiam grăbit de malul sudic. Aburi și fum se revărsau pe apă, formând o ceață deasă. În mintea mea, Globe strălucea mai tare ca niciodată, o căsuță albă întoarsă asupra ei înseși, ca o lebădă adormită pe mal. Gând absurd, desigur, chiar dacă n-ar fi fost un incendiu la mijloc. Clădirea era suficient de mare cât să adăpostească vreo mie șase sute de oameni. Pentru unii, totuși, falsul său aer antic părea mai degrabă kitsch decât bizar. „Vechea Ceainărie a lui Shakespeare”, după cum îi zicea Roz; până în după-amiaza asta, nici nu se înjosise într-atât, încât să pună piciorul înăuntru.

Când era vorba de Shakespeare, Roz se înșela în foarte puține privințe, dar în cazul acesta se înșela. Fie că-i plăcea sau nu, Teatrul Globe avea o vrajă stranie, cuvintele se trezeau acolo la viață cu o intensitate aparte.

Ne apropiarăm de ponton. Vălătuci de ceață se ridicară și se-nvârtejiră, dându-l la iveală pe Cyril Manningham, regizorul artistic, plimbându-se de colo-colo pe chei ca un păsăroi prost-dispus, cu picioare lungi.

— Pierdut, croncăni el pe când noi ne grăbeam să urcăm pe chei. Totul e pierdut.

În fața mea, Sir Henry se opri locului, iar eu am simțit cum se năruie speranța în adâncul meu. Ceața se mai învârteji o dată și am zărit un comandant al pompierilor, cu cascheta lui roșie și uniforma bleumarin cu însemne reflectorizante.

— Nu-i chiar așa de rău, mârâi el. Deși nu pretind că veștile sunt bune. Veniți să vedeți.

L-am urmat în grabă pe chei. Prin întuneric, gândurile îmi zburau la clădirea de deasupra. Proiectanții noului Teatru Globe se ținuseră cât mai aproape de originalul lui Shakespeare, construind literalmente teatrul în jurul scenei, care era o platformă mare aflată la un capăt al unei curți octogonale. În jurul curții se găseau galeriile, deschise spre interior ca o casă de păpuși îngustă, cu trei etaje; fiecare etaj conținea rânduri de bănci lustruite de stejar care dădeau din balcoane spre curte.

Toate acestea fuseseră construite cu o simplitate care i-ar fi mulțumit și pe Shakers[{1}]; totul, în afară de scenă. Acolo, fiecare centimetru de lemn și gips disponibil fusese pictat astfel încât să imite marmura, jaspul și porfirul, sculptate în formă de cariatide și atlași, de un auriu sclipitor. Deasupra acestei splendori bălțate, un acoperiș ca o prelată pictat cu stele îi ferea pe actori de soare și de ploaie. Legendele nordice povesteau despre un frasin care ar sprijini cerul; nu știu prea sigur de ce, dar mi-a plăcut dintotdeauna faptul că văzduhul lui Shakespeare se sprijinea pe doi stejari englezești zdraveni. E drept că aceștia nu prea mai aduceau a copaci. Botezați Pilaștrii lui Hercule, sculptați și pictați ca să pară de marmură roșie, semănau mai degrabă cu coloanele de la Persepolis înainte să le ardă Alexandru cel Mare.

Oare cum arăta teatrul acum?

La capătul îndepărtat al labirintului de bariere polițienești și de corturi de comandă, ajunserăm în sfârșit la niște uși duble. M-am încruntat. Păreau a fi intrarea principală în teatru.

— A trebuit să sacrificăm orice altceva, zise comandantul, trecându-și o mână peste lemn, aproape cu gestul unui constructor care mângâie o clădire ridicată de el însuși. Clădirea administrației, ghișeul de bilete,

restaurantul… totul. Se uită în spate către noi, cu o mândrie obosită abia schițată pe fața roșcovană: Dar cred că am salvat Teatrul Globe.

Salvat?

Deschizând ușile cât să putem intra cu rândul, comandantul îmi făcu semn cu capul îndemnându-mă.

— Curaj, zise Sir Henry, strângându-mă de umăr.

Strecurându-mă înăuntru, am străbătut coridorul de la intrare, înspre curte: și m-am oprit deodată, de parcă m-aș fi izbit de un geam. Mă pregătisem pentru dezastru; ce am găsit era o frumusețe nepământeană.

Fumul se ridica în rotocoale pe scenă. În față, Pilaștrii lui Hercule luceau negri de funingine. Pe pământul din fața mea, era un strat subțire de apă. Deasupra, scânteile străluceau în cădere ca o ploaie lentă de petale înflăcărate. Departe de a fi o ruină, teatrul devenise templul ciudat și splendid al unei maiestăți întunecate. Un loc potrivit pentru druizi, pentru vărsare de sânge și pentru fantome.

O bucată de hârtie arzând trecu pe lângă mine dusă de vânt; am prins-o și am văzut că reprezenta o pagină din scenariul meu de lucru, pe jumătate carbonizată. Nu era un semn bun. Am urcat scările în fugă până la galeria de jos, spre masa mea. Fusese răsturnată, cărțile și hârtiile mele zăceau adunate grămadă în jurul ei; o scânteie trebuie să fi sărit până la ele și le aprinsese, fiindcă erau pe jumătate arse. Agenda care conținea scenariul meu de lucru zăcea pe jos, cu spirele desfăcute. Paginile zburau în jur, plutind în vânt și aterizând în apă. Am îngenuncheat, adunând ce se putea. Alte hârtii erau împrăștiase îndărătul mesei. Am luat-o pe urma lor și m-am oprit locului, cu respirația tăiată.

Pe podea se găsea o pălărie albă cu boruri largi, împodobită cu bujori stacojii de mătase ca niște pete de sânge. Puțin mai jos, am zărit pe cineva ghemuit sub o bancă. S-ar fi putut să doarmă, numai că avea ochii deschiși. Ochi de statuie, goi și fioroși în același timp, doar că nu erau de marmură albă. Ci erau verzi, sub o șuviță băiețească de păr întunecat.

— Roz, am șoptit eu.

Sir Henry apăru lângă mine; în spatele lui era Cyril. Trecând pe lângă mine, Sir Henry îi puse două degete pe gât; așteptă puțin, apoi se dădu în spate clătinând din cap, rămas fără cuvinte.

Era moartă.

4

Am scos un sunet care era pe jumătate suspin, pe jumătate hohot de râs. În după-amiaza aceea, descoperisem cu surprindere că eram mai înaltă decât Roz. Ani de zile, în închipuire îmi apăruse a fi gigantică, dominându-mă. Moartă fiind, îmi părea mică, aproape ca un copil. *Cum se poate să fie moartă?*

Am fost dusă de acolo cu blândețe, însă ferm.

— Kate, zise Sir Henry, și mi-am dat seama că repetase asta de trei ori.

M-am trezit stând pe scările care duceau spre scenă, cu capul în mâini și tremurând, deși purtam jacheta. O altă haină îmi fusese așezată pe umeri.

— Bea asta, zise Sir Henry, îndesându-mi în mână o sticluță argintie.

Whisky-ul îmi arse gâtul, iar vederea mi se limpezi încet-încet. De cealaltă parte a curții, o pânză albă fusese pusă în jurul morții. Galeria de jos mișuna de paramedici, de pompieri și de polițiști. Două siluete se detașau din această mulțime, îndreptându-se spre noi, cu pașii pleoscăind în stratul subțire de apă care încă se mai vălurea pe sol. Cyril, după mersul de bâtlan, și un alt bărbat pe care nu-l cunoșteam, sprinten și dinamic, cu tenul precum scorțișoara, caracteristic Indiilor de Vest, având capul ras și niște sprâncene în unghi ascuțit, de parcă trasate cu tuș negru. Acesta din urmă bifa ceva pe un clipboard.

— Katharine J. Stanley, zise atunci când se opriră la baza scărilor.

Era o constatare, nu o întrebare.

Am încuviințat din cap.

— Detectiv inspector-șef Francis Sinclair, zise el pe post de prezentare. Vocea îi era ușor baritonală și rece, accentul său tip BBC alternând cumva cu inflexiunile din Caraibi și cu obrăznicia unuia din Brixton. Se întoarse la fișa lui. Actualmente regizați *Hamlet* pe această scenă, și ați descoperit corpul aproximativ acum douăzeci de minute, în timp ce vă căutați hârtiile.

— Am găsit-o pe Roz, da.

Sinclair căută prin foile sale.

— Decedata a venit să vă vadă în după-amiaza aceasta.

— Ne-am întâlnit, am zis sec. Am stat de vorbă. Am presupus că venise la Sir Henry. N-am știut că a rămas.

El își ridică privirea, iar ochii i se măriră o clipă atunci când îl recunoscu pe Sir Henry lângă mine. Apoi se întoarse către mine.

— O cunoșteați bine?

— Da. Nu. Nu știu. Am înghițit nodul din gât și am continuat: Adică, o cunoșteam. Dar n-o mai văzusem de trei ani, până azi după-amiază. Ce i s-a întâmplat?

— N-a fost incendiul. De asta suntem siguri. Probabil un atac de cord sau un atac cerebral. Pare să fi murit pe loc, cu siguranță cu mult înainte să izbucnească focul. E o coincidență neobișnuită și vom face cercetări, desigur. Dar pare destul de clar.

Se apucă din nou de notat.

Degetele mele apucară mai strâns sticluța.

— N-a fost o coincidență.

Sir Henry și Cyril lăsară baltă discuția în contradictoriu pe care o începuseră și se întoarseră spre mine, privindu-mă lung. Stiloul lui Sinclair se opri pe pagină, dar nu-și ridică ochii.

— Ce vă face să spuneți asta?

— A venit să-mi spună că descoperise ceva, am adăugat eu. Și să-mi ceară ajutorul.

Încă o dată, privirea lui Sinclair se înălță către mine.

— Ce descoperise?

În buzunarul meu, cutiuța părea să se trezească la viață. „O aventură, spusese Roz. Și de asemenea un secret.”

„N-am să i-o dau”, îmi trecu prin minte gândul cu o ferocitate neașteptată.

Inspectorul se aplecă spre mine.

— Ce descoperise, domnișoară Stanley?

— Nu știu.

Minciuna îmi țâșni pur și simplu de pe buze; speram să nu arăt atât de surprinsă pe cât mă simțeam. Tot ce voiam, mi-am spus în sinea mea, era o ocazie să desfac darul lui Roz în liniște, să mai am parte de un moment în care să fiu singură cu ea. Pentru a-i onora secretul. Dacă era ceva important, îl voi preda autorităților. Sigur că da. Dar nu acum.

Zgribulindu-mă sub jachetă, petrecându-mi brațul lui pe Sir Henry pe după umeri, mi-am camuflat minciuna într-un ambalaj de adevăr:

— Promisese că-mi spune în seara asta. Mi-a cerut să ne întâlnim pe Parliament Hill, dar n-a mai apărut… Am văzut fumul de acolo, de pe colină, și m-am grăbit.

Ochii lui Sinclair se întunecară.

— Deci profesorul Howard v-a spus că descoperise ceva – nu știți ce –, dar credeți că ar putea avea legătură cu moartea ei.

— *Asta e absurd!* izbucni Cyril.

— Gura, mârâi Sir Henry. Privirea mea era fixată pe Sinclair.

— S-ar putea.

El își verifică notițele.

— Era profesor de literatură, nu? Nu de biotehnologie sau de fizică nucleară.

— Corect.

Clătină din cap.

— Îmi pare rău, dar, orice ar fi descoperit, e greu de crezut că poate constitui un motiv de crimă.

— Oamenii sunt uciși pentru ceva mărunțiș sau pentru capace de roți în fiecare zi, am zis eu înțepat.

— În State, domnișoară Stanley. Nu în Southwark.

— Și nu la Globe, zise Cyril țâfnos.

— Globe a mai ars o dată, am spus eu.

— Asta a fost cu mult timp în urmă, spuse inspectorul.

— Era în 1613. Dar era de asemenea data de 29 iunie.

Sinclair ridică privirea.

— *Marți,* 29 iunie, am specificat eu.

Urmă o pauză.

— Azi e marți, 29 iunie, zise Sir Henry cu o voce slabă, gâtuită. O scânteie se aprinse pentru o clipă în ochii inspectorului, dar fu iute trecută sub control.

— Data, dacă este corectă, va fi de mare interes pentru o anchetă privind o incendiere criminală.

— Nu doar incendiere, am insistat. În acel sinistru incendiu, toți au scăpat, cu o singură excepție.

Sinclair își coborî clipboardul, uitându-se la mine cu un amestec de milă și consternare.

— Ați suferit un șoc destul de mare în seara aceasta, domnișoară Stanley. Ar trebui să mergeți acasă și să vă odihniți.

Dădu din cap către Sir Henry, după care o apucă înspre sumbrul cort alb, cu Cyril grăbindu-se pe urmele lui.

M-am ridicat, smulgându-mă din îmbrățișarea blândă a lui Sir Henry. Nu voiam să dau în vileag darul lui Roz, dar nu îi puteam lăsa pe polițiști să-i desconsidere moartea, privind-o ca pe o poveste mundană cu părți îndelung tocite, „locul" și „timpul" fiind ușor curioase, dar nu și „motivul". Vocea îmi zgârie gâtul:

— Aveți un *cadavru.*

Ajuns la jumătatea curții, Sinclair se opri locului. Imaginea i se reflecta în apa de la picioare.

— Asta nu înseamnă că avem de-a face cu o crimă. Dacă e ceva de descoperit – orice –, fiți sigură că vom descoperi.

Sir Henry mă însoți pe trepte, până în curte. Sinclair ne lăsase în pace, dar erau mulți alții care așteptau la rând. Din toate părțile, coborau spre scenă ca niște corbi, rotindu-se și învârtindu-se într-o furtună de sunete. Comandantul pompierilor ajunse primul la noi, dornic să explice lucrurile mai în detaliu. Incendiul începuse în clădirea administrației, zise el; echipa lui salvase Teatrul Globe doar făcând să cadă acoperișul peste clădirile anexe și udând din belșug paiele.

Am încetat să mai ascult. Roz murise, eu mințisem poliția, și nu-mi doream decât să scap de acolo, să mă ghemuiesc undeva în singurătate și să deschid cutia blestemată. Pe fața mea probabil că se vedea cum se așterne isteria, fiindcă Sir Henry mă îndepărtă deodată de mulțime. Ne apropiam de ieșire, când deodată hărmălaia slăbi în intensitate și mi-am auzit numele răsunând în acea tăcere. Fără să dau atenție, am grăbit pasul, însă doi bărbați în uniformele galbene reflectorizante ale Poliției Metropolitane se puseră în dreptul ușilor duble; neavând de ales, trebui să mă întorc.

La celălalt capăt al intrării stătea detectiv inspector-șef Sinclair.

— Dacă nu vă deranjează, zise el, mai am câteva întrebări înainte să plecați.

Tonul îi era blând și plăcut, dar nu era o rugăminte. Era un ordin.

Fără chef, eu și Sir Henry l-am urmat în curtea teatrului și apoi pe scări în sus, într-una din galeriile de la parter, lângă scenă. Un tânăr și săritor polițist ne întâmpină cu niște ceai în pahare de unică folosință. M-am forțat să iau câteva înghițituri călduțe, care aveau mai degrabă gust de cretă decât de ceai.

— Poate reușiți să ne spuneți mai multe despre întâlnirea dumneavoastră cu doamna profesoară Howard din după-amiaza aceasta, sugeră Sinclair.

În pantaloni negri și cu un sacou negru lejer peste o cămașă de culoarea safirului, cu guler înalt, inspectorul le-ar fi părut celor din Boston un tip teribil de elegant, sărind în ochi de la o poștă; la Londra însă, era suficient de-n ton cu moda cât să se integreze în mulțime. Cu toate acestea, îți dădea senzația unei lumini puternice, disimulate cu atenție. Nu era un om ușor de păcălit, bănuiam eu, și ar fi probabil periculos dac-aș fi încercat.

Eu fusesem idioata care ceruse mai multe întrebări. Oricum ar fi, l-am privit temătoare.

— De unde să încep?

— De la început ar fi bine.

5

Ceva mai devreme în acea după-amiază, râsul meu răsunase în umbra galeriei de jos.

— Gândiți-vă la Stephen King, fraților, glumisem eu. Nu la Steve McQueen. Suntem într-o poveste cu fantome, pentru numele lui Dumnezeu!

Sus pe scenă, toată lumea încremenise. Jason Pierce, vedeta australiană de film de acțiune care făcuse un pariu cu consacrarea prin rolul lui *Hamlet,* își șterse sudoarea de pe frunte.

— În soarele ăsta îngrozitor?

Avea dreptate. În lumina orbitoare a soarelui amiezii dintr-o zi de vară care părea mai degrabă africană decât britanică, scena avea sclipiri stacojii și aurii, sfidătoare ca un bordel victorian.

— Ce soare? am întrebat eu.

Capetele s-au întors spre locul în care stăteam, în obscuritatea galeriei.

— Suntem pe meterezele bătute de vânt de la Elsinore, domnule Pierce. Care dau spre câmpuri acoperite de zăpadă și spre o mare înghețată și îngustă, spre Suedia inamică. La miezul nopții. M-am strecurat de după masa mea și am coborât cu pas apăsat cele trei trepte ce duceau în curte: Chiar la ora când o fantomă, în ultimele trei nopți, a băgat groaza în bărbați călițiți în bătălie. Și orice ar fi văzut ei – spirit sau demon – prietenul tău cel mai bun tocmai ți-a spus că „arată ca tatăl tău mort”. La baza scărilor m-am oprit, cu mâinile în șolduri, și m-am uitat la Jason: Acum fă-mă să cred asta.

La dreapta, Sir Henry s-a foit pe tronul unde ațipise.

— Ah, a murmurat el. O provocare.

Ochii lui Jason s-au îndreptat o clipă spre Sir Henry, apoi din nou spre mine, un zâmbet viclean lățindu-i-se pe față.

— Încearcă tu, a zis el, și cu amândouă mâinile a înfipt vârful spadei în podeaua scenei.

— Contra-provocare, a cârâit Sir Henry cu o veselie nedisimulată. Dacă un regizor încearcă să interpreteze rolul unui actor, atunci comite unul dintre păcatele capitale ale teatrului. Eram suficient de matură ca să știu că ar fi trebuit să-l ignor, dar eram totodată prea tânără pentru a nu gândi: „O să fie distractiv".

Știam scena destul de bine. Puteam s-o descriu de-a fir a păr și în somn, cu un spectru arătând ca tatăl lui Hamlet, care îl ademenește pe prinț departe de prietenul său Horațio și într-o cursă nebună pe meterezele înghețate, înspre hotarele iadului. Pregătisem coregrafia unei alergături grozave prin tot teatrul: scena și balconul de deasupra, curtea goală de dedesubt și toate cele trei galerii care o încercuiau, puse una peste alta, până la acoperișul țuguiat.

Cel puțin, ar fi putut fi grozavă dacă Jason ar fi binevoit vreodată să-și ia rolul în serios. Alesesem să-i încredințez rolul nu numai întrucât simpla menționare a numelui său avea să vândă toate biletele în fix patru minute, dar și fiindcă avea un talent rar de a amesteca furia explozivă cu șarmul meditativ. Din nefericire, în ultimele patru săptămâni își rostea replicile în doi peri, bătându-și joc de rol, de piesă și de Shakespeare în general. Dacă nu-l puteam stârni pe Jason înspre a obține de la el ceva care să aducă a emoție reală în curând, întregul spectacol urma a se dezintegra în parodie.

Am traversat curtea și am urcat în viteză micul șir de trepte ce duceau pe scenă, strângându-mi din mers părul la spate în coadă. Spada încă se legăna, înfiptă în centrul scenei; când am apucat-o de mâner, mi-a tremurat în mână ca un diapazon.

— Shakespeare ar trebui să dea senzația de pericol, am spus încetișor, trăgând spada din podea.

— Sperie-mă, mi-a replicat Jason cu un rânjet.

— Fii Horațio pentru Hamletul meu.

În jurul nostru, restul distribuției fluiera și chiuia. Jason s-a înroșit, dar când cineva i-a aruncat o spadă, a prins-o și a aprobat din cap. Îi acceptasem provocarea; așa că el nu prea putea s-o refuze pe a mea.

Mi-am aruncat privirea către directorul de scenă, care a strigat:

— Când sunteți gata, Sir Henry.

Sir Henry a ridicat și a dispărut în culise. Deasupra, a început să bată un clopot. Stârnind un mic curent de aer, ușile late din spatele scenei s-au deschis. Încet, m-am întors. În cadrul ușii stătea Sir Henry, întruchipându-l pe regele fantomă, cu mantie și glugă, la miezul nopții.

— „Îngeri și vestitori ai providenței, apărați-ne", am șoptit.

Făcându-mi cruce, m-am avântat către fantomă; Jason m-a urmat. Când am ajuns în prag, fantoma dispăruse, iar ușile s-au închis cu zgomot. M-am răsucit pe călcâie, privind sălbatic de jur împrejurul teatrului. Pentru cea mai mare parte a scenei, despuiasem fantoma de corpul său, înlocuind-o cu o sclipire de lumină puternică, precum strălucirea soarelui într-o oglindă. Putea să-și facă apariția oriunde.

Iat-o, dansând pe băncile din galeria de jos. Am făcut un pas înainte, dar Jason m-a oprit:

— „Nu te duce, stăpâne."

Strânsoarea lui pe umărul meu sugera că își luase rolul de Horațio în serios. Nu m-ar lăsa să mă duc după fantomă dacă i-ar sta-n putere.

Măcar lua *ceva* în serios. Era un început. Cu o răsucire rapidă, m-am strecurat pe sub brațul lui, năpustindu-mă-n jos pe treptele dinspre scenă, am traversat curtea și am urcat trei trepte scunde ce duceau spre galeria de la parter. Nici o fantomă. „Blestemele iadului." Un strigăt din curte m-a făcut să mă întorc. Urmărind arcuirea brațelor care arătau spre galeria din mijloc, am văzut-o: o scânteie luminoasă, plutind prin umbre cu un etaj mai sus.

Jason deja alerga spre mine. Cu o mișcare de evitare înspre dreapta, am trecut în fugă pe lângă el, spre scări, și am urcat rapid un rând de trepte. Lumina oscila la capătul îndepărtat al galeriei, către dreapta, printre lojile pe care Cyril insista ca toată lumea să le numească Lojile Gentlemenilor. Am înconjurat în fugă intervalul din spate și m-am strecurat înăuntru. Prima era goală. La fel și a doua.

În partea opusă a clădirii, a sclipit o lumină. Apoi o alta, și-ncă una, până când teatrul se umplu cu o mie de luminițe clipind ca licuricii, de parcă întregul teatru era posedat. Apoi, toate odată s-au stins, iar geamătul unui suflet chinuit se ridică spre cer de undeva de sub platforma de lemn.

Ne apropiam de finalul scenei. M-am întors să ies din lojă și l-am zărit

pe Jason, blocându-mi drumul cu sabia scoasă. „La naiba.” Pentru o clipă, fusesem atât de prinsă de căutarea fantomei de către *Hamlet,* încât uitasem de el.

— „Supune-te, a mârâit el. Nu vei trece.”

Făcând un pas în față, și-a încrucișat spada cu a mea. Oțelul a hârșâit pe oțel și, cu o zvâcnire bruscă a încheieturii, mi-a smuls spada din mână. Aceasta s-a învârtit prin aer, lucind în soare. Dedesubt, ceilalți membri ai distribuției s-au dat în lături ca un stol de păsări atunci când lama a căzut cu zgomot pe pământ, în mijlocul curții.

— Îți sugerez să ceri îndurare, a zis Jason, vocalele lui cu accent australian lăbărțându-se peste rafinamentul lui Horațio. Gura i s-a desfăcut într-un rânjet sumbru. În genunchi ar fi bine.

Trăgându-mă înapoi, am simțit cum ating balustrada cu genunchii și m-am așezat brusc, luptându-mă cu o senzație de vertij. Mă găseam doar la etajul întâi, dar dintr-odată mi se părea foarte sus.

— Știi fragmentul acela despre milă din *Negustătorul din Veneția?*

— „Mila nu trebuie să fie îndârjită”, a ripostat el. Dar eu sunt.

— Mie îmi place versul următor. Pe cât de ușor puteam, mi-am trecut ambele picioare peste balustradă. „A căzut ca o ploaie blândă din ceruri.”

El s-a repezit în față, iar eu mi-am dat drumul.

Trei metri mai jos, am aterizat, străduindu-mă să ajung la spada mea din mijlocul curții. Jason a sărit după mine. Am apucat mânerul spadei și m-am răsucit spre el.

Jason s-a oprit brusc, gâfâind, cu lama la câțiva centimetri de stomac.

— Îți țopăie cumva cangurii la mansardă?

— Ce vrea să însemne asta?

Îmi simțeam cămașa udă lipindu-mi-se de omoplați, pantalonii mei kaki erau sfâșiați la un genunchi, probabil eram murdară de praf pe față.

— O vorbă australiană pentru complet nebună, zbieră el. Nebună de legat! Poate că îți place să te arunci de pe clădiri dintr-o săritură, Kate Stanley, dar cum naiba te aștepți să declam „A fi sau a nu fi” după așa o cascadorie de benzi desenate?

Am dat spada la o parte.

— Acum ești *Hamlet,* am zis zâmbind.

El și-a încleștat pumnii. Pentru o clipă, am crezut că o să se repeadă la mine. Apoi s-a uitat peste umărul meu și s-a schimbat la față.

M-am întors să văd la ce se uită. În capătul îndepărtat al balconului stătea Sir Henry, cu spada scoasa din teacă într-un braț înzăuat, cu celălalt întins către noi, chemându-ne. Cu un urlet de furie, Jason și-a reintrat în rol, a traversat în fugă curtea și a urcat pe o scară ascunsă în peretele de lângă scenă. Pe când urcam în balcon pe urmele lui, Jason străbătea scena cu pași mari, alungându-l pe Sir Henry în umbrele de la celălalt capăt. M-am șters de praf și l-am urmat. Totuși, la jumătatea drumului, ceva – un sunet? un parfum? n-am știut niciodată după aceea – m-a făcut să încetinesc și-apoi să mă opresc.

În spatele meu, o siluetă întunecată s-a ivit din culise. M-am întors, încruntându-mă.

— „Amintește-ți de mine”, șopti o voce uscată precum frunzele căzute care lunecă peste pietre.

Chiar și urmărit de Jason, cum oare reușise Sir Henry să străbată atât de iute labirintul din spatele scenei, dintr-o parte în alta?

O mână palidă s-a ridicat, iar gluga a alunecat în spate. Nu era Sir Henry.

Era Roz.

— Ce senzație trebuie să-ți dea Shakespeare? a murmurat ea. De *pericol?*

Din partea cealaltă a balconului, Sir Henry și Jason au ieșit din nou pe scenă.

— Intră Rosalind Howard, profesor de shakespearologie la Harvard, a zis Sir Henry pentru cei de jos. Unanim recunoscută drept Regina Bardului.

— Regina Damnaților, m-am stropșit eu.

Roz a izbucnit într-un râs profund, din adâncul gâtului, lăsând mantia să cadă la pământ pe când mă cuprindea într-o îmbrățișare oceanică.

— Poți să-mi spui Fantoma Crăciunurilor trecute, draga mea. Vin cu daruri.

— Așa au venit și grecii, am spus, țeapănă în îmbrățișarea ei. Și uite ce-au pățit troienii.

Ca un val care se retrage de pe o stâncă, ea mi-a dat drumul.

— Un birou al naibii de frumos, a zis ea, uitându-se admirativ la clădirea teatrului.

— O intrare a naibii de frumoasă, am răspuns. Chiar și pentru tine.

— Am fost nevoită, a spus ea ridicând din umeri. M-am gândit că trebuie să fie și publică, altfel mi-ai refuza darul.

— Încă s-ar putea să refuz.

— *Un dar?* Eu am clipit.

— Așa mi-a spus, am răspuns bătând puțin în retragere, blestemându-mă în sinea mea.

— Cu siguranță, domnișoară Stanley, chiar dacă doamna profesoară Howard v-a spus sau nu direct ce a descoperit, trebuie să aveți *cumva* idee despre ce era vorba.

Pentru o clipă, am fost cuprinsă de tentația de a scoate cutiuța din buzunar și de a scăpa de ea – și de Roz totodată.

— Îmi pare rău, am spus, dar nu știu.

Dintr-un anumit punct de vedere, chiar se putea spune că rosteam adevărul; n-aveam idee ce era de fapt *în* cutie. „Deși aș avea, am mârâit în sinea mea la Sinclair, dacă m-ai lăsa singură suficient cât să o deschid.”

Polițistul oftă.

— Vă cer să fiți cinstită cu mine, domnișoară Stanley; poate va fi de ajutor în a fi și eu cinstit cu dumneavoastră. Își netezi o cută a pantalonilor. Am găsit o urmă de ac.

„Urmă de ac?”

— Prostii, se zburli Sir Henry. Roz nu se droga.

Privirea lui Sinclair alunecă spre Sir Henry.

— O urmă, cuvânt la singular, nu înseamnă că era.

— Dar *ce* înseamnă? replică Sir Henry.

— Să zicem doar că iau foarte în serios suspiciunea domnișoarei Stanley cum că e ceva în neregulă. Întorcându-se spre mine, adăugă: Și aș aprecia dacă ați coopera fără să-mi ascundeți nimic.

Își împreună degetele, scrutându-mă.

Mă cuprinse teama. În după-amiaza aceea, o respinsesem pe Roz. Acum aș fi dat orice ca să-i pot vorbi, să țip la ea, s-o ascult, s-o las să mă îmbrățișeze cât de mult voia… dar era moartă. Dusă pe veci, fără explicații sau scuze. Fără măcar un rămas-bun, cu atât mai puțin un sfat.

Nimic în afară de o poruncă. „Ai grijă de ea”, spusese.

Dacă darul ei trebuia păstrat în siguranță, m-am gândit eu cuprinsă de un val de iritare, cine să-l păzească mai bine decât poliția? Mai ales că polițiștii – mai ales acesta – țineau morțiș să le furnizez ceva.

Dar Roz nu se dusese la poliție. Venise la mine. Iar Sinclair nu era deloc

de încredere. Încă o dată, l-am privit în ochi și l-am mințit:

— Nu mai știu altceva.

El izbi cu pumnul în banca pe care stăteam cu Sir Henry atât de tare, încât mai c-am sărit în picioare.

— În țara asta, domnișoară Stanley, se consideră infracțiune să ascunzi informații într-o anchetă asupra unei crime. O crimă pe care o tratăm cu toată seriozitatea. Se aplecă spre mine atât de mult, încât îi simțeam aroma de mentă a răsuflării: *M-am exprimat suficient de clar?*

Cu inima cât un purice, am încuviințat din cap.

— Pentru ultima oară, mă văd nevoit să insist să-mi spuneți tot ce știți.

Lângă mine, Sir Henry se ridică.

— Socot că este de ajuns.

Sinclair se trase înapoi brusc, cu maxilarul încleștat. Apoi ne lăsă, pe mine și pe Sir Henry, să plecăm cu un semn scurt al mâinii.

— Nu vorbiți cu presa și nu părăsiți Londra. Voi dori în zilele următoare să discut din nou cu dumneavoastră amândoi. Dar pentru moment, noapte bună.

Sir Henry mă prinse de cot, conducându-mă afară. Aproape ajunseserăm la ușă, când Sinclair mă strigă.

— Orice va fi de găsit, domnișoară Stanley, rosti apoi cu o voce scăzută, vă asigur că vom găsi.

Prima oară când o spusese, sunase ca o promisiune. De data aceasta, fusese o amenințare.

6

M-am grăbit să ies din teatru, nimerind într-o alee plină de mașini de pompieri și de mașini de poliție; Sir Henry chemă un taxi. Când opri lângă noi, l-am sărutat pe obraz și m-am strecurat înăuntru.

— Highgate, i-am spus șoferului încă dinainte să mă așez, constatând totodată că Sir Henry dădea să urce după mine.

Am început să protestez, dar el ridică mâna, oprindu-mă.

— Nici o șansă să mergi singură acasă, dragă. Nu în seara asta. Închise ușa ferm după el, iar taxiul demară. Mi-am trecut degetele peste darul lui Roz din buzunar, nerăbdătoare. Cât va dura până voi fi singură, să-l pot deschide?

Se iscase vântul, făcând norii să se adune pe cer; mirosul incendiului stins atârna greu și înțepător peste oraș. De pe Waterloo Bridge, am zărit Millenium Bridge, undeva la dreapta, încă plin de spectatori. La stânga, roata de oțel albastru al Ochiului Londrei se rotea lent în noapte; ceva mai departe, Parlamentul și Big Ben luceau în întuneric precum dantela aurită. Apoi am trecut podul, alăturându-ne aglomerației orașului. M-am înălțat de pe locul meu, trăgându-mă mai către șofer, în dorința ca taxiul să meargă mai repede pe străzile înguste. Am tot urcat spre înălțimile care mărginesc Londra la nord.

Sir Henry, afundat cu toată greutatea, se lăsase pe spate pe banchetă, privindu-mă pe sub gene.

— Un secret e un fel de promisiune, zise el încet. Dar poate fi și o închisoare.

L-am privit. Cât de mult ghicise din ce ascundeam? Câtă încredere puteam avea în el? Roz avusese încredere în el; nu în privința secretului pe care îl ascunsese în cutie, dar în privința mea.

— Îmi ofer bucuros ajutorul, zise el, dar te va costa.

— Pot să îmi permit prețul?

— Depinde dacă îți poți permite adevărul.

Înainte să apuc să mă răzgândesc, am băgat mâna în buzunar și am scos cutiuța.

— Mi-a dat asta la teatru în după-amiaza aceasta. Mi-a spus s-o feresc de pericole.

El studie cutia care sclipea în lumina felinarelor de pe stradă și, pentru o clipă, am crezut că mi-o va smulge dintre degete, dar nu făcu decât să ridice amuzat dintr-o sprânceană la vederea ambalajului încă intact.

— Admirabilă stăpânire de sine. Sau crezi că a vrut să spună s-o ferești de pericolele ce-ar putea veni chiar și din partea ta?

— A mai spus că, dacă o deschid, trebuie să merg unde mă trimite.

El slobozi un oftat.

— Moartea, draga mea, are felul ei aparte de a schimba lucrurile.

— Chiar și o promisiune?

— Chiar și un blestem.

Am tresărit. Strâmbasem din nas la darul lui Roz ca la văzul Calului Troian, dar era adevărat, în mituri și-n povești din vechime astfel de daruri reprezentau deseori blesteme deghizate: pantofi roșii care nu se mai opreau

din dans, o atingere care preschimba tot, chiar și făpturile vii, în aur.

„Este absurd”, m-am gândit imediat. Dintr-o mișcare, am rupt hârtia care învelea cutiuța. Țesătura aurie se ridică și pluti puțin în aer, între noi, apoi căzu ușurel pe podea. În mâinile mele se găsea o cutie de satin negru. Nerăbdătoare, am ridicat capacul.

Înăuntru se afla un oval de lignit, pictat cu flori și lucrat în filigran de aur.

— Ce-i asta? am întrebat cu voce tare.

Îi pusesem aceeași întrebare lui Roz.

— O broșa, cred, răspunse Sir Henry.

Am atins-o cu un deget. Era o bijuterie frumoasă, însă demodată. Nu-mi puteam imagina pe cineva mai tânăr decât bunica mea purtând-o. Nu pe Roz. Și cu siguranță, nu pe mine. Și ce naiba voise să spună cu „trebuie să mergi unde te trimite”?

Sir Henry se încruntă.

— Sunt sigur că recunoști florile. M-am uitat la bijuterie.

— Panseluțe. Margarete. Am clătinat din cap. În afară de asta, nu recunosc nimic. Am crescut în deșert, Sir Henry. Florile noastre sunt diferite.

— Astea sunt toate din *Hamlet.* Florile Ofeliei. Trăgându-se mai aproape, le arătă cu degetul mic. Rozmarin și panseluțe, fenicul și căldărușe. Uite: o margaretă și chiar și niște violete ofilite. Și rută. „E rută pentru tine și uite, am ceva și pentru mine: putem s-o numim iarba divină a duminicilor.” Sir Henry pufni. Auzi, iarba divină! Ierburile morții și nebuniei, mai degrabă. Varianta britanică pentru tămâie și mir. Populare în rândurile victorienilor ca bijuterii funerare care să comemoreze moartea unei tinere… o eră morbidă, într-adevăr, în ciuda măreției sale. Se lăsă din nou pe spate. Ce ai aici e o broșa victoriană de doliu. Întrebarea e de ce. Crezi că a simțit cumva că va muri?

Am clătinat din cap, plimbându-mi un deget în jurul marginii filigranate. Simțisem ceva în aer în după-amiaza aceea, ba chiar mai mult, simțisem incitare. „Am descoperit ceva”, spusese. Ce anume? Era vreun mesaj despre ea, împletit printre panseluțe și margarete? Bijuteria tăcea cu încăpățânare în cutiuța ei.

Am cotit, intrând pe strada mea, plină de case victoriene din piatră cenușie. Chiar și într-o după-amiază veselă de vară, aceasta era una dintre

cele mai liniștite părți ale Londrei; la două dimineața, era pustie, în afară de vântul care gemea pe la colțuri și flutura prin copaci, aruncând pe trotuar o lumină argintie.

La capătul străzii, perdele fantomatice se revărsau printr-o fereastră deschisă, fluturând în vânt. Mi-am dat seama că era casa mea.

Fereastra din față a apartamentului meu de la etajul întâi. Gura mi se umplu de gustul fricii. *Nu lăsasem fereastra aia deschisă.*

Apropiindu-mă de clădire, taxiul încetini și apoi se opri. Prin fereastră, umbre se răsuciră într-o rafală de vânt, și l-am văzut pentru a doua oară în noaptea aceea, o siluetă mai întunecată decât întunericul din jur – nu atât o ființă, cât absența unei ființe, o gaură neagră de forma unei ființe.

— Nu te opri, am șoptit.

— Dar…

— *Nu te opri.*

7

La capătul străzii, m-am uitat înapoi. Perdelele dispăruseră; lumina lunii strălucea în geamuri. Nu se mai zărea nici o umbră înăuntru. *Visasem?* Mâna mi se încleșta pe cutia ce adăpostea broșa.

— Deci până la urmă nu vreți să mergeți acasă? întrebă taximetristul.

— Nu.

— Încotro, atunci?

Am ridicat din umeri. Dacă omul din umbră găsise drumul spre apartamentul meu, nicăieri nu eram în siguranță. Mi-am strâns mai tare cele două haine în jurul meu.

La Claridge's, zise Sir Henry.

Pe când străbăteam străzile mai late din Mayfair, am început să vorbesc, dar l-am văzut clătinând ușor din cap. M-am uitat încotro se-ndreptau ochii lui și am surprins privirea curioasă a taximetristului în oglinda retrovizoare. De îndată ce mă văzu privindu-l, acesta se uită în altă parte.

La Claridge's, Sir Henry plăti repede taxiul, mă ajută să cobor și mă conduse către o sală mare cu oglinzi ca la Versailles, cu podeaua alb-negru, ca o tablă de șah art deco. Portarul se grăbi să ne iasă în întâmpinare, atent.

— Bună, Talbot, zise Sir Henry.

— Este mereu o plăcere să vă văd, domnule, replică bărbatul. Ce putem

face pentru dumneavoastră în seara asta?

— Un loc discret în care să așteptăm, te rog, răspunse Sir Henry. Și o mașină cu șofer și mai discretă. Șoferul taxiului cu care am venit era cam indiscret. Se poate întoarce.

— N-are decât să se întoarcă cât poftește, zise Talbot cu glas moale, dar dacă nu doriți, nu va găsi nici urmă de dumneavoastră.

Am fost poftiți într-un salon mic plin de fotolii adânci și de canapele tapisate cu creton. În timp ce Sir Henry se uita prin cameră, inspectând cristalurile Lallique răspândite peste tot, eu am rămas în centrul încăperii, meditând la broșa din mâna mea. Într-un rând am deschis gura și am dat să vorbesc, dar din nou Sir Henry clătină din cap și mă opri.

Câteva minute mai târziu, Talbot reapăru, apoi ne conduse rapid pe un coridor, înspre o intrare de serviciu, până într-un mic garaj privat unde aștepta o mașină cu geamuri fumurii, cu motorul pornit. Se pare că taximetristul se întorsese într-adevăr, pretinzând că uitaserăm ceva la el în mașină. Pe chipul lui Talbot se schiță un zâmbet enigmatic.

— Nu vă va mai deranja în seara asta. L-am lăsat să descopere câteva dovezi care ar putea în mod plauzibil conduce la ideea că veți sta la noi în noaptea asta, într-unul dintre apartamente. Cred că se poate să se fi încuiat într-unui dintre dulapurile îngrijitorului, în timp ce se învârtea pe lângă punctele de lucru ale personalului.

— Nu întreb cum s-a întâmplat, zise satisfăcut Sir Henry pe când ne urcam în mașină.

— Mult noroc, domnule, zise încet Talbot, închizând ușa după noi.

Când automobilul se puse în mișcare, m-am uitat înapoi. Portarul stătea drept, așteptând conștiincios, devenind din ce în ce mai mic pe măsură ce ne îndepărtam, până când dispăru în noapte.

De data asta, Sir Henry dădu comenzile gradat, astfel că merserăm în zigzag pe străzile din Mayfair, trecând pe lângă Berkeley Square și intrând în Piccadilly. Trecând pe lângă Hyde Park Corner, am apucat-o pe Knightsbridge, pustiu și întunecat la ora aceea, cotind până la urmă spre străzile acoperite de frunze din Kensington. Ne duceam la casa din oraș a lui Sir Henry.

Străzile erau pustii, dar nu puteam scăpa de senzația unei amenințări ce pândea din întuneric. Cu cât mai repede ne îndepărtam de hotel, cu atât devenea mai puternică senzația, până când chiar și copacii păreau să se

repeadă lacomi la mașină. Aproape ajunseserăm la Sir Henry când niște faruri se aprinseră în urma noastră și un alt vehicul viră pe șosea. Imediat, spaima cu care mă luptasem întreaga noapte mă invada ca un val vâscos și îmi trecu peste cap. Cu inima bătându-mi să-mi spargă pieptul, m-am agățat de marginea banchetei, dar mâinile mele tremurânde abia de puteau simți contactul. O făcurăm la stânga și apoi repede la dreapta, dar cealaltă mașină ne urmă îndeaproape.

În cele din urmă ajunserăm pe o alee cu pietriș; am coborât din mașină și am alergat către casă înainte ca roțile să se oprească din mers. Ușa masivă sculptată din fața noastră se deschise și am țâșnit înăuntru, urmată îndată de Sir Henry. Am zărit fugar faruri roșii dispărând în josul străzii, apoi ușa se închise. Am rămas în holul impozant al reședinței de oraș a lui Sir Henry, gâfâind, uitându-mă la valetul său uimit..

— Vezi ca toate ușile și ferestrele să fie închise și încuiate, dacă ești bun, Barnes, zise încet Sir Henry. Și armează alarma. Apoi vom bea niște coniac – Hine Antique, cred – lângă șemineul din bibliotecă.

Biblioteca era la etaj, cu catifea groasă de Burgundia și cu tapiserii în designul pajiștilor verzi specific lui William Morris. Lumina se reflecta pe marmura netedă a busturilor, pe rafturile de stejar, pe legăturile în piele, și sclipea în ornamentele aurite al cărților. Două fotolii adânci se aflau în fața șemineului; Barnes adusese coniacul și păhărelele, așezându-le pe o masă dintre ele.

M-am dus direct spre foc.

— Crezi în fantome?

Sir Henry se făcu comod într-unui din fotolii.

— Nu o fantomă ridicată din morți a înțepat-o pe Roz, dragă. Sau să fi plătit taximetristul să ne urmărească.

M-am întors spre el surprinsă.

— De asta am schimbat mașina la Claridge’s?

— Omniscienta, zise Sir Henry turnând coniacul, este o calitate excelentă când e vorba de Dumnezeu, dar suspectă când e vorba de toți ceilalți. Nu i-ai zis taximetristului ăluia nici strada, nici numărul casei. Și nici eu. Dar le știa pe amândouă.

Pe bâjbâite, m-am tras înapoi și m-am așezat pe marginea celuilalt fotoliu. Taximetristul *știuse* care era strada mea: încetinise și aproape oprise în dreptul ușii mele. Vocea lui încordată – de ce anume? dezamăgire?

anxietate? frică? – îmi răsună încă o dată în minte. „Deci până la urmă nu vreți să mergeți acasă?” Iar eu fusesem atât de preocupată de alte gânduri, încât nu observasem. M-am cutremurat.

— A intrat cineva în apartamentul meu. Sir Henry îmi întinse un pahărel.

— Da? Nu m-ar surprinde. Taximetristul era un comisionar, dragă. Nu șeful operațiunii. Și a fost foarte nemulțumit să constate că pachetul refuză să fie transportat așa cum i s-a cerut. Ceea ce îmi sugerează că există un șef. Sau cel puțin un mic tiran, căruia știa că trebuie să-i dea socoteală. Cuprinzându-și paharul în palme, roti ușor lichidul de culoarea chihlimbarului. Ești în pericol, Kate. Asta e foarte adevărat. Trase adânc în piept, apoi sorbi o înghițitură; tot corpul îi vibra de plăcere. „Vinul nou e licoarea băieților, vinul de Porto, cea a bărbaților; dar cel care aspiră să fie erou trebuie să bea coniac.” Samuel Johnson a scris asta, vagabondul bătrân și înțelept… Hai să ne mai uităm o dată la broșa aia.

Am scos-o la lumină. Odihnea sfioasă în cutia ei.

— Nu e chiar cărarea galben strălucitoare din poveste, nu? Cum crezi că ar trebui să fac pentru a merge unde mă trimite?

Sir Henry zâmbi.

— Pantofii de rubin ar fi fost o analogie mai bună. Poate că ar trebui să începi prin a o purta. Îmi dai voie?

Atunci când scoase broșa din cutiuță, căzu un cartonaș, întorcându-se prin aer și îndreptându-se direct spre foc. Cu o mișcare rapidă, Sir Henry se aplecă în față, salvându-l din flăcări și încredințându-mi-l.

Era un cartonaș mic, semănând cu o carte de vizită, dreptunghiular, din hârtie groasă de culoare crem, cu o gaură perforată la bază. Deasupra se aflau câteva rânduri, așternute cu un scris curgător. Cu o tresărire, am recunoscut scrisul lui Roz. În vreme ce Sir Henry îmi prindea broșa la rever, eu am citit cu glas tare:

> Felicitări, Kate cea precum argintul viu, că ai da la o parte pietatea plicticoasă ca să pui în loc luminoasele adevăruri de mult îngropate în a noastră favorită magnum opus iacobină. Sunt sigură că publicul va fi și el în curând cuprins de admirație.
>
> Plăpânde flori pentru plăpânda floare,

— Iacobină? întrebă îndată Sir Henry.

— Așa scrie. Iacobină de la *jacobus,* m-am gândit. Varianta latină a lui James[{2}]. Putând trimite la regele James, suveran al Angliei în a doua jumătate a carierei lui Shakespeare. Foarte bine, doar că piesa despre care vorbea Roz se presupune că era *Hamlet,* și deși *Hamlet* are într-adevăr toate caracteristicile unei magnum opus, nu e iacobină. Este elisabetană – ultima și cea mai mare dintre toate piesele elisabetane, scrise pe când încăpățânata fată bătrână aluneca rapid spre moarte, refuzând să-l numească pe tânărul ei văr James – sau pe oricine altcineva – ca succesor. Pentru majoritatea, elisabetan față de iacobin poate părea o demarcație prea subtilă, aproape invizibilă. Dar pentru Roz fusese un abis, o cezură la fel de limpede precum diferența dintre soare și lună, dintre masculin și feminin. Nu ar confunda-o pe una cu alta mai mult decât și-ar confunda fratele cu sora, sau propriul cap cu mâna.

Sir Henry începu să treacă în revistă piesele iacobine ale lui Shakespeare.

— *Macbeth, Othello, Furtuna, Regele Lear*… Avea vreuna preferată?

— Nu, din câte știu.

— Cel puțin la final se întoarce la *Hamlet,* medita el. „Plăpânde flori pentru plăpânda floare.” Gertrude, risipind flori peste mormântul Ofeliei. Se potrivește perfect cu darul ei, oricum.

— Mai este ceva, am spus, ținând cartonașul în lumină. In partea de jos mâzgălise cu creion albastru-deschis, un fel de p.s. poetic sub formă de patru versuri separate pe perechi de o linie de pauză:

> De ce nu cauți cea mai bună cale
> Să-nfrângi tiranul timp?
> —
> O, elocința să mi-o iei din cărți,
> Muți vestitori ai pieptului meu trist.

Sir Henry tresări.

— Asta e, zise el răgușit. Magnum opus iacobină.

M-am încruntat, răscolind prin memorie după versurile acelea.

— Sunt din Shakespeare. Sunt sigură de asta. Dar de unde? Nu e *Hamlet.*

Sir Henry sări în picioare și traversă camera către un raft înalt, sub oblăduirea unui bust al lui Shakespeare.

— Nu, copilă ridicolă, nu *Hamlet,* strigă el. Trecându-și un deget peste cărți, murmură: Al treilea raft de jos. A patra carte, cred. Da… iată.

Scoase un volum subțire legat în piele groasă cafenie și cu inscripții aurite. Întorcându-se lângă foc, mi-l aruncă în poală cu o reverență.

Nu era nici un titlu pe copertă. Punând cartonașul pe masa dintre noi, am deschis volumul la prima pagină, netezind hârtia groasă și suplă, de culoarea înghețatei de cafea. Într-o ilustrație sus pe pagină, amorași călăreau flori care păreau să fie totodată dragoni. Am citit cuvintele din titlu cu voce tare: SONETELE LUI SHAKE-SPEARE.

— Eu aș fi denumit-o O *autobiografie în ghicitori,* zise Sir Henry. Dar nu mi-a cerut nimeni părerea.

M-am uitat înapoi la pagină.

Niciodată editată până acum.
La Londra
De către G. Eld pentru T.T. și va
fi vândută de către William Aspley.
1609.

Am ridicat privirea, uimită.

— Dar e o ediție princeps.

— O ediție princeps iacobină, zise Sir Henry cu o lucire malițioasă în ochi. Și o magnum opus, de asemenea, ar zice unii. O sută cincizeci și patru de poeme văzute de obicei ca mici bijuterii distincte – Roz a citat din două dintre ele –, dar adevărata lor măreție apare doar când sunt înșiruite toate într-o singură poveste. O fantastică poveste întunecată răzbătând dintre rânduri: Tânărul Blond, Doamna Neagră și Poetul. Shakespeare era Poetul, desigur, dar cine era tânărul, și cum ajunsese el în brațele metresei lui Shakespeare cu părul negru și cu inima și mai neagră?

Întreaga casă părea să se aplece către înăuntru pentru a-l asculta pe Sir Henry.

— De ce l-a implorat poetul pe tânăr să aibă copii – și de ce tânărul a refuzat? Sir Henry clătină din cap. Pline de dragoste, de gelozie și de

trădare sunt sonetele… toată țesătura adâncă, plină de damnare a mitului. Cu atât mai captivant cu cât sunt adevărate.

Un buștean se prăbuși în grătarul căminului.

— Pline, de asemenea, de un anume patos pentru o regină a scenei care îmbătrânea, adăugă Sir Henry cu o bruscă autoironie. „De ce nu cauți cea mai bună cale să-nfrângi tiranul timp?" A avut vreodată Roz astfel de sentimente față de tine?

Aproape că m-am înecat cu coniacul.

— Ce anume, că ar trebui să mă mărit și să fac mulți micuți Kate cu părul roșu?

Sir Henry se aplecă în față.

— Că ar trebui să-ți iei un amant și să te recreezi, pururi tânără. Despre asta e vorba în primul citat, să știi. Să te războiești cu timpul făcând copii. Luă din nou cartea, răsfoind primele câteva pagini. Din… unde este oare? Uite. Arătă cu degetul poemul de pe pagină. Sonetul șaisprezece. Mai dădu câteva pagini, apoi se opri. Primul te-ntristează mult, dar cel de-al doilea citat te va face să verși lacrimi, dacă stai să te gândești la el. Ce fel de bărbat ar scrie cât ai bate din palme *Romeo și Julieta,* dar s-ar teme să-i spună „te iubesc" propriei iubite? Atât de mult, încât singura apărare în fața unui ticălos de rival cu limba dulce este de a se ruga: „Citește-mi cărțile"?

> O, elocința să mi-o iei din cărți,
> Muți vestitori ai pieptului meu trist.
> Cerșindu-ți dragostea și năzuind răsplata
> Mai mult decât o dulce limbă a glăsuit.

Vocea sa umplu camera de un dor sfâșietor, care ajunse aproape la limita de sus a suportabilității, apoi se stinse încet.

În locul lui se insinua un vag aer de îndoială. Broșa reprezenta un dar, nimic mai mult. M-am uitat la cartonaș, care odihnea întors dinspre mine pe masa dintre fotolii.

— Asta e o tragedie redusă la lungimea unui sonet, zise Sir Henry. Doar după douăzeci și trei de poeme, iar el este deja atras…

Coniacul îmi arse gâtul.

— Ce-ai spus?

— Este deja atras?

— *Nu.* Numărul.

— Douăzeci și trei. Uite. Sir Henry îmi arătă cartea.

— Nu cuvintele contează, am zis eu, cuprinsă deodată de agitație. Oricât de minunate sunt. Ci numerele. *Numerele sonetelor.*

— Șaisprezece și douăzeci și trei?

Am întors cartonașul lui Roz astfel încât să îl vadă cu susul în jos și i-am arătat post-scriptumul.

— Vezi ce a mâzgălit ea jos?

Se încruntă când văzu ceea ce văzusem și eu mai devreme: mâzgăleala incomprehensibilă pe care amândoi o presupuseserăm ca fiind „s” de la „p.s.: se dovedi a fi un „a” bine conturat, urmat de un „d”.

— A.D., citi el cu glas tare. Anno Domini. În anul Domnului… încă nu văd unde ne îndreptăm cu asta.

— Înapoi în timp, am zis eu scurt. Pune numerele astea împreună, ca o dată.

— Șaisprezece douăzeci și trei… Dar unde ne duce asta? La șase, nu, șapte ani după moartea lui Shakespeare? încă *mai* vorbim despre Shakespeare, nu?

— Cartea cărților sale iacobine, am zis eu aprobând din cap. Magnum opus care le conține pe toate celelalte. Datată 1623.

— Dumnezeule, rosti Sir Henry. *Prima Ediție.*

8

Ne-am uitat lung unul la altul. Prima Ediție reprezenta cea dintâi editare a operelor complete ale lui Shakespeare, publicată postum în 1623 de vechii lui prieteni și protectori. Pentru ei, fusese un monument mai prețios decât dacă l-ar fi durat din marmură, și investiseră mulți bani, grijă și timp. Cartea care ieșise până la urmă de sub tipar era de o frumusețe rară – o încercare de a-l muta pe autor din lumea gălăgioasă și rău famată a teatrului în cerurile adevărurilor eterne ale poeziei. Pentru inamicii lui Shakespeare – toți cei care îl consideraseră toată viața a fi o lichea arivistă, nedemnă să culeagă firimiturile de la masa lor – reprezentase o lovitură cumplită, o răzbunare crâncenă.

— Motiv și stimul pentru crimă, într-adevăr, zise Sir Henry. Prima Ediție este una dintre cele mai valoroase și mai râvnite cărți din lume. Știai

că un exemplar rupt și plin de pete, cu pagini lipsă, s-a vândut la licitație cu o sută șaizeci de mii de lire sterline acum câtva timp? Clătină din cap, parcă nevenindu-i să creadă nici acum. Când Sotheby's a scos la licitație un exemplar excepțional de bine conservat, s-a vândut cu cinci milioane de dolari. Se zvonește că Sir Paul Getty a cheltuit șase. Ia gândește-te: o carte veche care îți aduce de zece ori mai mulți bani decât costă în medie o casă la Londra. Nu-ți fie cu supărare, Kate, dar dacă Roz a găsit o Primă Ediție, de ce nu s-a dus direct la Sotheby's sau la Christie's, s-o vândă la licitație și să trăiască apoi până la adânci bătrânețe într-o vilă din Provence? De ce a venit la tine?

— Nu știu, am spus, împleticindu-mă într-o mare de gânduri pe când vorbeam. Doar dacă nu a găsit o Primă Ediție – un exemplar nou, vreau să spun –, ci a găsit ceva *din* ea. Doar dacă voia de fapt informații.

— Informații pe care le ai tu, iar ea nu?

Dacă ar fi vorbit despre oricine altcineva în afară de Roz, insinuarea strecurată în acea întrebare mi s-ar fi părut insultătoare. Roz fusese renumită pentru cunoștințele ei enciclopedice despre cum piesele și poemele lui Shakespeare se insinuaseră în discursurile din Congresul Statelor Unite, de exemplu, și apăruseră sub formă de balete sovietice sau de propagandă nazistă. Datorită lui Roz, publicul a aflat că Shakespeare era la fel de în largul său în teatrul japonez Kabuki și în jurul focurilor de tabără din jungla est-africană. Ultima ei carte – la care o ajutasem să se documenteze în stadiile inițiale – prezentase în detaliu problema popularității lui Shakespeare în Vestul Sălbatic, printre munteni și mineri analfabeți, cowboy și prostituate, uneori chiar și printre triburile indiene. Competența și sfaturile ei fuseseră căutate de savanți, de muzee și de companii teatrale din toată lumea.

Dar ea dorise sfatul meu. „Am nevoie de ajutor, Kate, spusese în după-amiaza aceea. De ajutorul *tău."* Acum, ca și atunci, mă puteam gândi la un singur motiv: disertația mea. Îmi modelasem munca după a ei, doar că, în locul trecutului, alesesem să abordez chestiuni mai tenebroase.

— Shakespeare ocult, am zis cu voce tare. Secret, nu magic, am adăugat, dedându-mă familiarei defensive. Este singurul subiect shakespearian pe care îl cunosc mai bine decât Roz: lunga și ciudata istorie a încercărilor de a recupera înțelepciunea interzisă care se crede a fi răspândită în operele sale. Marea majoritate a cunoștințelor se presupune că este ascunsă în Prima

Ediție.

Sir Henry mă cercetă cu privirea.

— Înțelepciune interzisă?

— Profeție sau istorie. Alege ce-ți place. I-am zâmbit viclean. Cei care cred în Shakespeare profetul tratează Prima Ediție ca pe oracolele lui Nostradamus: ca o prezicere enigmatică a viitorului, anunțând ascensiunea lui Hitler, aselenizarea, data Apocalipsei, ce o să mănânci la cină marțea viitoare. „Istoricii", pe de altă parte, își petrec majoritatea timpului săpând după vechea poveste de dragoste dintre regina Elisabeta și contele de Leicester…

— Asta nu e deloc un secret, zise Sir Henry. Nu trece nici un deceniu fără un bestseller cu dezvăluiri despre acea veche *affaire du coeur*. Hollywoodul s-a tot ocupat de asta în ultima sută de ani.

— Adevărat. Dar poveștile despre care vorbesc eu se referă la o căsătorie între regină și conte, nu doar o idilă, și chiar la nașterea unui moștenitor legitim. Un fiu ascuns la naștere, precum regele Arthur, și, ca și regele Arthur, destinat să se întoarcă.

Sir Henry rosti ceva care suna suspect de mult cu „Abracadabrisme". Când reuși să articuleze cuvinte propriu-zise, păru agasat.

— Și cum de a avut un dramaturg din pătura de jos din Stratford acces la astfel de informații?

O pală de vânt gemu la colțul casei și zdrăngăni ușile de sticlă de la balconul din spatele nostru. Am luat o înghițitură de coniac.

— Fiindcă el era băiatul ascuns.

Pentru o clipă, singurul zgomot din încăpere fu șuieratul lemnelor în foc. Apoi Sir Henry izbucni în râs.

— Nu se poate să crezi asemenea tâmpenii, chicoti el, turnându-mi coniac în pahar.

Am zâmbit.

— Nu. Și nici Roz. Obișnuiam să râdem de toate aceste istorioare – deși una sau două dintre povești sunt tragice. M-am ridicat, îndreptându-mă spre cămin. Nu cred că ar fi plecat pe nici una dintre piste dacă n-ar fi avut un motiv serios, academic. Dar nici nu contează dacă e adevărat sau nu, până la urmă. Se poate să fi fost ucisă numai pentru că *a crezut* cineva că descoperise ceva.

— Sau s-a temut că va descoperi. Mi-am pus paharul pe poliță

căminului.

— Dar ce? Și unde? Au rămas cam două sute treizeci de exemplare din Prima Ediție, risipite prin toată lumea. Chiar dacă aș ști despre care exemplar e vorba – sau dacă se dovedește că ea a descoperit ceva prezent în toate –, este o carte mare. Ce ar trebui să caut întâi și întâi?

Sir Henry cerceta cartonașul de pe masă.

— Ascultă-mă, zise el. A trebuit să aleagă versuri din sonetele șaisprezece și douăzeci și trei, ca să obțină data. Dar avea de ales între paisprezece versuri în fiecare din sonete. De ce tocmai aceste versuri?

Lovi ușor cartonașul cu degetul.

Am traversat camera pentru a privi versurile pe care mi le arăta:

> O, lasă-mi cărțile să fie elocința
> Și mesagerii muți ai vocii mele.

Revelația se abătu asupra mea precum un val de căldură.

— Se referă la cărțile *ei,* nu? Nu doar ale lui Shakespeare. Asta e genial, Sir Henry!

— Totuși, înseamnă tot a căuta acul în carul cu fân, pentru că vorbim de un profesor de mare erudiție.

— Dar e un început bun, am zis eu cu un rânjet. Întoarce-o.

Pe partea cealaltă, cu literele inegale, rotunjite ale unei mașini de scris manuale, se găsea o veche înregistrare într-un catalog cu fișe de bibliotecă:

> Chambers, E.K. (Edmund Kerchever). 1866–1954.
> Scena elisabetană.
> Oxford, The Clarendon Press, 1923.

— Un volum grozav, zise Sir Henry.

— Volume, vrei să spui. Patru ditamai volumele.

Chambers fusese unul dintre ultimii dintr-o veche stirpe de savanți care adunau fapte la fel cum botaniștii victorieni colecționau odinioară cărăbuși și fluturi: fără discriminare și cu atenție, expunându-le apoi cu spirit și exuberanță. În momentul publicării, *Scena elisabetană* conținea toate dovezile cunoscute referitoare la teatrul din vremea lui Shakespeare. Mai fuseseră găsite câteva între timp, dar nu multe. Pentru cărturari, rămăsese un

fel de cufăr pirateresc cu amănunte date uitării despre teatru.

— Mai bine decât Prima Ediție, în orice caz, zise el, ridicându-se din fotoliu. Fiindcă întâmplarea face să am un exemplar.

Traversă camera.

— Stai, am spus. Nu cărțile tale. Cărțile *ei.* Asta e fișa ei. Sir Henry se întoarse.

— Roz și-a catalogat cu fișe propriile cărți?

— Nu. Când era vorba de cărți, nu făcea o distincție prea clară între ale ei și cele de la Harvard. Vezi asta? Am arătat către numărul de la început: *Thr 390.160.* Este un număr de înregistrare din vechiul sistem folosit în Widener – biblioteca principală din Harvard – înainte ca Dewey să inventeze sistemul său zecimal.

— A luat o fișă din catalogul de la Harvard?

— Era fișa ei. Universitatea și-a trecut catalogul pe calculator acum câțiva ani, iar într-un acces de tehno-hybris mai-marii bibliotecii au declarat catalogul cu fișe învechit. Pentru a face economie de spațiu, au decis să arunce fișele; toate cele unsprezece milioane, unele datând din secolul al optsprezecelea. Le folosesc pe post de ciorne de atunci încoace. Din secunda-n care Roz a văzut asta, au apucat-o pandaliile – și a ținut-o tot așa.

— Cu elocință, fără îndoială, zise Sir Henry, pe un ton ironic.

Am zâmbit.

— Scria articole pentru *The New Yok Times, The New Yorker, The Atlantic, TLS,* toate ponegrind biblioteca. Până la urmă a stârnit așa o vâlvă, încât universitatea s-a oferit să-i dea toate fișele ținând de Renașterea engleză și de Shakespeare, doar ca să-i închidă gura. Tot ce avea de făcut era să le sorteze dintre celelalte. Personalul bibliotecii și-a închipuit că asta o va face să-și ia lumea în cap, dar s-au înșelat. A angajat trei asistenți de cercetare pentru un an și jumătate doar ca să scotocească în acel munte de hârtie… Unul dintre ei am fost eu. M-am uitat cu regret către fișă. Le ține… le ținea într-unul din vechile cabinete ale bibliotecii, în biroul ei. Nu cred că și-ar fi călcat pe inimă, folosind asta pe post de mesager, dacă nu era ceva important. Mi-am trecut degetele peste ea. De fapt, aș putea paria că există ceva în exemplarul ei din Chambers care ne va spune la ce Primă Ediție s-a referit și unde.

— Să pariezi ce, mai exact?

— O excursie la Harvard? am întrebat eu.

Dar nu era chiar o întrebare.

Sir Henry își puse paharul jos.

— De ce să nu mergem la poliție? Ei sunt oarecum mai aproape.

— Și să o predăm unui ticălos arogant de polițist care nu va fi în stare nici măcar s-o descifreze, așa că o va înghesui în fundul unui raft cu probe, unde va putrezi? *Nu.* Am simțit un nod în gât. În plus, Roz nu s-a dus la poliție. A venit la mine.

— Iar Roz e moartă, Kate.

— De asta trebuie să merg. Mi-am petrecut ușurel degetele peste broșa de la rever. Am făcut o promisiune. Și s-ar putea să fiu singura care îi poate merge pe urme.

„În afară de ucigașul ei.” Fraza rămase nerostită între noi. Sir Henry oftă.

— Inspectorului Sinclair nu-i va plăcea prea tare treaba asta.

— Nu-i musai să afle. O să merg acolo cu avionul, arunc o privire la carte și vin fuguța înapoi.

— Ar fi mai rapid și mai sigur dac-ai cere cuiva să se uite în locul tău. Nu-i necesar să-i spui motivul. Cu siguranță că la Harvard mai există încă unul sau doi experți în Shakespeare.

Am luat din nou paharul în mână, rotind coniacul cu o mișcare nervoasă. Cu discurs curgător, cu pană ușoară și cu spirit ager, profesorul Matthew Morris sosise la Harvard cu prestanță și cu artificii în anul anterior plecării mele. Studenții din anii terminali și ziariștii îl adorau; universitatea îl trata ca pe un star rock. Dar mie îmi displăcuse de când îl văzusem prima oară, și aceeași impresie i-o produsese și lui Roz. „Savantul meu coleg”, obișnuia să-i spună, cu venin mieros. În opinia ei, reprezenta întruchiparea a ce era mai rău în profesorul universitar modern: numai aere și fără pic de substanță. Ar fi fost ultima persoană cu care Roz ar fi dorit să împărtășesc vreun aspect al secretului ei. Una peste alta, mai degrabă aș fi mers la Sinclair.

În pahar, coniacul își încetini rotirea și se opri. Am clătinat din cap.

— Cohortele mele de studenți s-au risipit. Iar Matthew Morris e în concediu sabatic la Biblioteca Folger din D.C.

Ceea ce era adevărat – în mod ironic, de vreme ce el disprețuia cercetarea de arhivă, considerând-o monotonă și plictisitoare –, chiar dacă

nu reprezenta motivul principal pentru care nu-l puneam la socoteală.

— Nu există nimeni altcineva în care să am încredere, am spus. Asta, cel puțin, era adevărat fără doar și poate.

Referitor la călătoria mea, Sir Henry fie fusese de acord, fie capitulase, nu eram sigură care din variante ținea de adevăr. Dar în privința mersului meu acasă pentru a-mi face bagajele, refuză să cedeze.

— Apartamentul tău e sigur supravegheat, zise el. În plus, ai nevoie de odihnă. Fă-mi o listă și îl voi pune pe Barnes să-ți aducă vreo câteva lucruri. Îți promit, te vom duce la Heathrow ca să iei primul avion spre Boston.

— Nu-mi cumpără mie Barnes chiloți.

O privire îndurerată i se așternu pe față.

— *Lenjerie,* dragă. Sună mai sexy.

— Spune-i cum vrei, dar Barnes nu-mi cumpără așa ceva.

— O să lăsăm asta în sarcina doamnei Barnes, o ființă întreprinzătoare. Puțin probabil să bată în retragere în fața unei armate de sutiene.

Nu aveam habar că *exista* o doamnă Barnes, dar Sir Henry mă privi prefăcându-se îngrozit.

— Doar nu-ți imaginezi că îmi fac singur menajul, nu? Am început să râd.

— Trăiești în alt secol, Sir Henry!

— Așa fac toți cei care-și pot permite, zise el încetișor, terminându-și coniacul.

Pe când mă urcam în patul cu baldachin masiv, suficient de mare pentru zece regi, am auzit un orologiu bătând ora trei în adâncurile casei. M-am ghemuit sub așternut, strângând broșa într-o mână și fișa lui Roz în cealaltă, gândindu-mă la umbra pe care o zărisem mai devreme, la fereastra apartamentului meu.

Cu siguranță că, în tulburarea mea, zărisem vreun unghi ciudat al perdelelor și-al mobilei dinspre strada bătută de vânt, așa cum vezi lupi și balene în arhitectura norilor. Am stat trează multă vreme, ascultând casa adormită.

Cred că până la urmă am ațipit. Treptat, visele mi se umplură de sunetul apei învolburate. M-am ridicat în capul oaselor. Patul se acoperise cu iarbă și devenise malul unui pârâu în lumina argintie a lunii. Nu atât de departe, cineva dormea printre violete. Un rege cărunt, cu o coroană pe frunte. M-

am târât spre el. Violetele de sub el se veștejiseră; și bărbatul era mort. Cel puțin, așa am crezut, că era un bărbat, dar, în vreme ce priveam, fața se și se transformă precum un chip văzut sub apă, și am văzut că era Roz.

Cu o lucire verde, ochii i se deschiseră brusc. Pe când săream degrabă îndărăt, o umbră se strecură spre mine pe la spate și am auzit hârșâitul unei lame alunecând din teacă.

M-am ridicat brusc din așternut și am descoperit că îmi înfipsesem acul de la broșa în mână; vărsasem chiar și câțiva stropi de sânge pe cearșafurile lui Sir Henry. M-am dat jos din pat și am tras cu băgare de seamă draperia. În grădină, trandafiri mari cât bujorii luceau roz și cărămiziu sub un soare voios, neobosit. Am stat la fereastră, lăsând lumina să îmi scalde fața până când îmi alungă atât visul, cât și – ceva mai lent – teama ce încă stăruia în urma lui.

În dressing fuseseră pregătite haine noi: pantaloni strâmți negri, o maletă cu gulerul mai strâns decât eram obișnuită și o jachetă scumpă cu o croială simplă. Am fost plăcut surprinsă de cât de bine arăta. Lângă haine se afla o valijoară deja pregătită, având un bilet de avion pe ea. Zborul meu era la nouă. Îmbrăcându-mă în grabă, am prins broșa lui Roz de noua mea jachetă și am coborât, căutându-l pe Sir Henry.

— Când ești vânat de paparazzi înveți mai multe despre viclenie decât te-nvață teatrul, zise el satisfăcut atunci când am intrat în sala de mese.

Autoturismul Bentley, am aflat, era pe punctul de a pleca la Highgate, cu grădinarul și cu nepoata sa pe bancheta din spate. Nici chiar trimiterea unui vehicul diversionist nud putu însă opri pe Sir Henry de la a face caz de mine pe durata întregului mic dejun.

— Ești sigură că n-ai nevoie de companie? întrebă el, punându-și în ceai ceva ce părea să fie vreo jumătate de kilogram de zahăr.

Am scuturat din cap.

— Mulțumesc, dar aș atrage mult mai multă atenție călătorind cu un actor celebru în toată lumea decât dac-aș merge singură.

Am fost ușurată atunci când în sfârșit m-am văzut pe bancheta unui Range Rover, cu Barnes la volan.

— Ai grijă, Kate, numai atât rosti Sir Henry în vreme ce închidea portiera.

Dar ochii îi erau plini de îngrijorare.

9

Zborul a fost o ceață de la un cap la altul. Biletul cumpărat de Sir Henry era la clasa întâi, astfel că puteam cel puțin să-mi întind picioarele, deși n-am izbutit nici să dorm, nici să gândesc. La ora unu după-amiază, am aterizat pe aeroportul Logan din Boston, am sărit într-un taxi și m-am îndreptat către oraș, spre Harvard.

Când taxiul o apucă pe Storrow Drive, am privit râul Charles lunecând liniștit în dreapta, de un albastru intens sub cerul fără nori. Cupolele maro, turcoaz și albastru serafic care acopereau căminele din cărămidă roșie unde locuiau studenții la Harvard apărură în sfârșit pe malul opus. Drumul se arcuia peste râu, întorcându-se în cuptorul fierbinte reprezentat de orășelul Cambridge în iunie. M-am cazat la hotel – Inn at Harvard pe numele său – cât de repede am putut. Abandonându-mi în grabă valiza în cameră și punându-mi pe umăr bareta servietei, am alergat de-a lungul Massachusetts Avenue, pătrunzând în campusul de la Harvard.

Acolo era mai răcoare: case din cărămidă, mărginite de o mare de verdeață în loc de trotuar și umbrite de o pădure îngrijită și aerisită de copaci înalți cu trunchiul neted. Am trecut de un colț, iar biblioteca îmi apăru în față. Construită în memoria unui tânăr absolvent care navigase spre Europa în 1812 pentru a-și satisface gusturile fine în materie de cărți și care apoi voise să se întoarcă acasă cu *Titanicul,* Biblioteca Memorială Harry Elkins Widener domina jumătatea estică a campusului Harvard, pătrată, masivă și impunătoare precum mama îndurerată care plătise pentru ridicarea ei.

Am urcat treptele în fugă, prin niște uși înalte cât două etaje și pătrunzând în vasta întindere de marmură răcoroasă a holului de la intrare. După o scurtă oprire la biroul de înregistrare, am obținut permisul galben de acces al absolvenților în vizită. Cu o ușă mai jos, mi-am fluturat permisul pe sub nasul unui student plictisit care făcea de pază și am intrat în depozit pe o scară puternic luminată.

Am rămas pe loc un moment, pentru a mă orienta. Printr-o nemiloasă clauză scrisă, doamna Widener se asigurase că aspectul exterior al bibliotecii sale nu va fi niciodată modificat nici măcar cu o cărămidă. Interiorul său însă reprezenta altă poveste; în privința acestuia, acceptase cu greu să acorde universității flexibilitatea de a-l extinde și a-l schimba în

timp. De când plecasem eu de acolo, fusese târât în secolul douăzeci și unu prin intermediul unei renovări de mai multe milioane de dolari. Speram că încă mă puteam descurca. O hartă xeroxată și laminată prinsă pe perete sugera că dispunerea în spațiu era cam aceeași.

Urmând traseul marcat pe podea cu bandă lată roșie, m-am grăbit să cobor cele patru etaje, până în cele mai de jos tainițe de la Widener. Rătăcind pe intervale slab luminate, printre rafturi cu înțelepciune uitată, am pătruns într-un tunel sinuos, de-a lungul căruia se întindeau țevi uriașe și zgomotoase. La celălalt capăt, uși masive de metal se deschideau într-o sală al cărei covor portocaliu uzat ducea spre un lift mic, care coborî scârțâind încă un etaj. Am pășit într-o imensă cameră pătrată, luminată strident, care zumzăia ca o navă spațială îngropată adânc sub pământ.

Mi-am aruncat ochii pe harta lipită pe peretele de lângă lift, apoi pe fișa lui Roz. Thr 390.160 era cota pe care o voiam. Secțiunea „Thr" – istoria teatrului – pândea în colțul cel mai îndepărtat al camerei. Am pornit într-acolo în pas vioi, încetinind când am ajuns la Thr-uri. Aici erau cotele cu 390. Lăsându-mă pe vine, mi-am trecut degetele peste cotoarele cărților: 190, 180, 165, 160.5… și apoi nimic, doar un spațiu gol dreptunghiular. Am verificat fișa din mâna mea și m-am uitat din nou la raft. Da, mă găseam la locul potrivit.

Dar chiar acolo, unde ar fi trebuit să se afle cele patru volume, se deschidea un spațiu liber. Nici unul dintre cele patru tomuri nu era pe raft.

„La naiba, la naiba, la naiba." Nu-mi trecuse deloc prin cap că volumele nu vor fi aici. M-am grăbit înspre un calculator care lucea înciudat într-un colț, lângă lift. Puteam solicita cărțile – prin catalogul online – de la oricine le împrumutase, dar avea să dureze între o săptămână și zece zile pentru a fi aduse înapoi… dacă aveam noroc. Dacă persoana care le împrumutase era în concediu sabatic, putea dura o lună. Nu dispuneam de o afurisită de săptămână, darămite o lună. Blestemând în sinea mea, am tastat titlul pe motorul de căutare.

Răspunsul, atunci când apăru, era și mai rău. „Disponibile", insista monitorul. Frustrată, am făcut cale întoarsă prin subsol, urcând apoi la Evidență, unde studenta de la birou îmi spuse cu glas tărăgănat că aș putea solicita o căutare la raft.

— *Căutare la raft?* am spus eu neîncrezătoare. O să trimiți un biet pitic să caute patru volume dispărute printre unsprezece milioane?

Fata ridică din umeri.

— Doar trei milioane și jumătate în clădirea asta. Oricum, cele patru ale dumneavoastră nu vor apărea.

Indiferent ce va fi găsit Roz în *Scena elisabetană,* va fi făcut însemnări. Eram sigură de asta; era de notorietate faptul că făcea însemnări pe cărți. Mereu cu creionul – de regulă mici v-uri inverse – un fel de tic în timp ce citea, la fel de involuntar precum respirația. Umbla vorba chiar că, într-un rând, fusese dată afară de la Biblioteca Britanică fiindcă făcuse însemnări pe un manuscris vechi de o mie de ani. Nu cu rea intenție. Doar din neatenție. Ceva ce britanicii, sau cel puțin bibliotecarii lor de modă veche, se pare că puteau trece cu vederea, fiindcă în curând o primiseră înapoi cu brațele deschise. Uneori obișnuia să scrie notițe pentru ea însăși pe margini, și o dată sau de două ori văzusem deliruri în toată regula… Aveam nevoie de exemplarul pe care ea îl considera al ei. Cel de la Widener.

— Mersi, am îngăimat, semnând cererea de a pune piticii la muncă.

Ajunsă la ușa care ducea de la Evidență înapoi în sala de la intrare, am rămas în prag, șovăind. „Acum încotro?”

Tocmai o cotisem la dreapta spre ieșire, când scara masivă de marmură din stânga mea îmi atrase atenția. Biblioteca era un pătrat mare și gol care înconjura o curte; în mijlocul acestei curți, legat de pătratul exterior printr-un coridor îngust, se înălța domul mausoleului dedicat tânărului Harry Widener. Nu reprezenta locul de odihnă veșnică a oaselor sale, ci al cărților sale. Cioplită în inima de marmură a domului, se găsea acolo o copie exactă a camerei lui de lucru, cu lambriuri întunecate, cu flori proaspete încă puse pe birou în fiecare dimineață.

Am urcat în grabă scările spre un palier opulent din marmură pală ca pergamentul. O ușă neoclasică dădea spre o cameră semicirculară, tot din marmură. Peste drum, o ușă mai mică se deschidea în camera de lucru; am zărit lambriuri întunecate, cărți în rafturi cu vitrine de sticlă și garoafe roșii, doar puțin trecute. Dar eu voiam să ajung în acest foaier cu ogivă. În centrul său, într-un altar acoperit cu sticlă se aflau două cărți, spate în spate. Una era prima carte tipărită vreodată: Biblia lui Gutenberg, cu latina sa ritmică tipărită cu litere mari și negre, cu începutul de paragraf pictat în roșu și albastru. Cealaltă, datorită gustului fin și buzunarelor adânci ale tânărului Harry, era exemplarul pe care îl deținea Harvardul din Prima Ediție.

Camera era goală; studenții de la Harvard rareori treceau pe aici. Cartea

stătea deschisă la pagina de titlu cu portretul gravat al lui Shakespeare, cel în care are un ochi saşiu, o frunte de Humpty-Dumpty şi capul atât de stângaci pus pe corp, încât pare decapitat într-un mod straniu, aşezat pe o jumătate de aureolă. „COMEDIILE, ISTORIILE ŞI TRAGEDIILE DOMNULUI SHAKESPEARE", declarau litere mari deasupra ilustraţiei. „Publicate după Adevăratele Copii Originale". Sub ilustraţie, scria: „LONDRA. Tipărit de Isaac Iaggard şi Ed. Blount. 1623".

Am cercetat rapid pagina. Nici un cititor nu îndrăznise să o mutileze. Poate Roz făcuse însemnări pe un început mai puţin sacru.

Dar chiar şi Roz se poate să se fi abţinut de la a face însemnări pe o Primă Ediţie.

Chambers era cheia. Ceva ce se găsea într-unui din cele patru volume din *Scena elisabetană* avea să-mi spună ce să caut. Asta, dacă puteam găsi exemplarele de la Widener. Am tresărit. *Dacă le avea ucigaşul?* Cu siguranţă că nu era posibil. Ţineam strâns în mână indiciul lui Roz atunci când se comisese crima, şi alte câteva ore după aceea.

Dacă Roz luase chiar ea volumele? Dacă aşa stăteau lucrurile, sigur le luase cu sine la Londra. Sir Henry probabil că ar fi putut dezvălui informaţia cuiva din greşeală. Dar ce să fac, atunci? Să mă întorc la Sinclair, să bat duios din gene şi să cer să văd cărţile doamnei profesoare Howard, fără vreun motiv anume? Am coborât scările în fugă şi am apucat-o printre copaci.

La celălalt capăt al campusului se ridicau trepte către o platformă lată în jurul bisericii memoriale. Într-o seară de mai, cu cinci ani în urmă, fără alt fundal în afară de contururile severe ale bisericii, această platformă îmi servise drept scenă pentru primul spectacol pe care îl regizasem vreodată: o reprezentaţie a studenţilor din anii terminali cu *A douăsprezecea noapte.* Arborii de corn îmbrăcaseră scena în flori albe şi roz în ziua aceea, iar râsete fremătaseră în frunzişul ulmilor.

Încă eram mândră de acel spectacol. Fusese hazliu şi întunecat totodată, cu farsa principală care consta într-o ghicitoare ce nu ducea nicăieri, decât la a-l ademeni pe arogantul şi puritanul Malvoho – întâi spre prostie, apoi spre nebunie. M-am aşezat pe treptele bisericii. Era oare posibil ca Roz să fi pus vreo capcană asemănătoare şi în calea mea?

Nu era o idee prea drăguţă. Străbătută de o durere ascuţită, mi-am amintit-o zăcând sub banca de la Teatrul Globe, cu ochii deschişi.

„Un birou al naibii de frumos”, spusese mai devreme în acea zi. „O intrare a naibii de frumoasă”, răspunsesem eu. „După toate aceste eforturi, Katie, speram la ceva un pic mai puțin monden. Un pic mai… ei bine, shakespearian.”

Eu mă mulțumisem să o privesc fix. Sir Henry fusese cel care îi oferise ce voia.

„Te voi numi Hamlet, spusese el. Rege, tată, danez de viță regală.”

— Te voi numi Hamlet, am spus cu voce tare, și chiar când pronunțam cuvintele, un lacăt se descuie brusc într-un ungher întunecat al minții mele.

Pentru o clipă, am rămas nemișcată. Apoi mi-am căutat mobilul și l-am sunat pe Sir Henry.

— Urma de ac, am rostit când acesta răspunse, cu vocea fremătând de nerăbdare.

— Bună și ție, dulce Kate.

— Urma de ac pe care au găsit-o la Roz. Unde era?

— O întrebare ciudată, pufni el. Cu un răspuns neobișnuit. Pe care se întâmplă să-l știu, fiindcă tocmai am mai avut o discuție cu detectivul Sinclair. Un tip magnific de mohorât; destul de dostoievskian.

— *Unde, Sir Henry?*

— În vena mare de după urechea dreaptă.

Mult deasupra mea, o lumină verde lichidă se revărsa prin coroanele copacilor de parcă se arunca în umbrele unei mări tăcute. Când va fi ajuns la mine, abia de mai împrăștia întunecarea, iar căldura sa se stinsese de mult.

— Kate? Mai ești la telefon?

— La fel a murit și el, am șoptit.

— Cine? Cine a mai murit?

— Tatăl lui Hamlet. Bătrânul Hamlet. Așa a devenit el fantomă.

Sir Henry respiră adânc și șuierător.

— „În pridvorul urechii mele”, murmură el. Doamne, Kate, desigur! Fratele său i-a turnat otravă în ureche în timp ce dormea. Totul se potrivește… cu o excepție.

— Care?

— Testul preliminar de toxicitate, dragă, rosti el pe un ton ca de scuză. A ieșit negativ.

— Nici un fel de otravă? Ești sigur?

— Nu sunt sigur ce căutau. Droguri, cred. Dar nu, nici urmă.

— Atunci le-a scăpat ceva. Îl poți pune pe Sinclair…?

— De la Inspectorul Mohorât în persoană am aflat.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Sir Henry! am izbucnit. Fantoma tatălui lui Hamlet e rolul în care a apărut Roz ieri după-amiază. Teatrul Globe a ars la aniversarea incendiului inițial. Iar cărțile după care m-a trimis – în limbaj codificat – lipsesc. Nu împrumutate. Pur și simplu lipsesc. Poți accepta atâtea coincidențe?

O tăcere de rău augur se așternu la telefon.

— Mă duc iar la Sinclair cu o condiție, zise Sir Henry cu severitate. Tu te întorci în camera ta de hotel, încui ușa și aștepți să te sun. Îmi fac griji din cauza ta.

— Dar Chambers… am protestat eu.

— Tocmai ai spus că volumele lipsesc.

— Dar…

— Așteaptă să te sun, Kate! Era inflexibil: De îndată ce obținem un răspuns de la Sinclair, ne vom gândi încotro s-o apucăm pe mai departe. Dacă ai dreptate – și nu spun că ai avea – aceste ape sunt mai adânci decât cele în care ai putea înota singură.

Am ezitat. A mă opri acum însemna să abandonez pista Chambers prea brusc; eram sigură de asta. Dar nu-mi puteam permite să pierd sprijinul lui Sir Henry.

— Bine, am zis înciudată. Voi aștepta.

— Ce fată de treabă! Te voi suna de îndată ce am vești.

Am închis. În ce naiba se băgase Roz? În ce mă băgase oare – iar prin mine, și pe Sir Henry?

Am aruncat o privire spre biblioteca din cealaltă parte a campusului. Din locul în care mă găseam, coloanele imense îi dădeau aerul imperios al unui templu clasic strâns într-un corset modest de cărămidă. Un templu al cunoașterii, m-am gândit. Casa celor mai auguști membri ai Universității Harvard, cărora li se oferiseră aici birouri. Matthew Morris, care disprețuia bibliotecile, avea aici unul în care rareori călca, dar refuza să renunțe la el. Reprezenta un simbol al prestigiului. „Camera mea a secretelor”, o numise Roz, dându-mi cheia în ziua când îi devenisem asistentă pentru cercetare. „Casa mea de amintiri.”

Această amintire trezi o alta. „Ce este?” întrebasem, la o întâlnire mult

mai recentă. „Mi-e încuiat în amintire, replicase ea, iar chiar tu însăți cheia vei avea.”

În acel moment crezusem că se referea la cutiuța aurie, dar acum îmi trecu prin minte că aveam și o cheie reală. Mi-am căutat inelul de chei în buzunarul lateral al poșetei. Cinci chei îmi odihneau în mână, una mai lungă, mai grea și mai închisă la culoare decât celelalte. Cheia de la biroul lui Roz. O aveam din vremea când plecasem din acel loc; timp de trei ani, o păstrasem, spunându-mi că i-o voi înapoia când mi-o va cere. Nu mi-o ceruse niciodată.

Dintr-odată, am înțeles. Mi-am ridicat privirea. *Urmele ei duceau prin biroul acela.*

Sinclair, cu fișele și cu eficiența lui sumbră, contactase cu siguranță poliția din Harvard, cerând ca biroul ei să fie sigilat; biroul ei de la Catedra de Engleză sigur fusese. Dar biroul ei de la bibliotecă era posibil – chiar era posibil – să fi fost trecut cu vederea. Aici era Widener; până la urmă, aici timpul trecea în ere stranii și piezișe. Profesorii se relaxau în birourile lor pentru a se ascunde de cicăleala constantă a universității și a se abandona vânătorii de comori a studiului. Era foarte probabil ca nimeni din Catedra de Engleză să nu știe măcar unde se găsea biroul lui Roz la Widener.

Dar după ce moartea ei va fi anunțată public drept crimă, autoritățile își vor aminti de existența lui, mai devreme sau mai târziu. Cu Sinclair respirându-le în ceafă, probabil că mai devreme. Nu aveam decât o mică oportunitate pentru a acționa, iar aceasta avea să dispară în curând.

Înălțând o scuză tăcută către Sir Henry, mi-am luat geanta, am traversat curtea campusului în fugă și am zburat pe scările abrupte, intrând în Widener.

10

Fluturându-mi permisul, am ajuns încă o dată la depozit – nu extinderea de la subsol, ci chiar în bibliotecă, ce avea zece etaje labirintice, dintre care șase aflate deasupra solului. Biroul lui Roz era la etajul cinci. M-am grăbit să urc treptele, am ieșit din casa scărilor și m-am oprit.

Uitasem de puterea depozitului de cărți. Nu avea nimic de-a face cu pompa sălilor de lectură ceva mai publice – dar nici cu lucirea stearpă a subsolului. O umezeală străveche umplea aerul, cu o idee de miros rânced –

urmă a războiului între hârtie și oxigen, desfășurat într-o ardere lentă, inexorabilă, care într-o zi va preface acest imperiu în praf și cenușă.

Îndreptându-mi umerii, am coborât degrabă spre aripa de sud a bibliotecii, unde șiruri de rafturi din fier și oțel dădeau un colț și își continuau marșul până în depărtare. Într-o după-amiază caldă de vară, nu existau prea mulți clienți. Chiar și așa, am văzut doi sau trei studenți sârguincioși aplecați asupra muncii lor. Locul nu-mi aparținea în totalitate.

Dacă mă purtam de parcă aveam dreptul să mă aflu acolo, probabil că lumea avea să-mi acorde acest drept fără să-și bată prea mult capul. Apucând-o pe un interval dintre rafturi, m-am îndreptat spre coridorul interior care se termina chiar în fața ușii lui Roz. Ușa sa, pe jumătate decupată precum toate celelalte, era din sticlă sablată.

Cheia încă se potrivea. Ușa se deschise, iar eu am intrat.

Aproape totul era exact așa cum îmi aminteam. Pe trei dintre pereți, rafturile erau încă burdușite din podea până-n tavan cu teancuri de cărți, iar între ele se găseau cel de-al patrulea perete, cu dulapul înalt cu fișele ei de catalog, și biroul lui Roz în fața acestuia. Pe birou se găseau o pereche lungă de cercei – din argint și turcoază, o lucrătură a indienilor Navajo pe care i-o dăruisem cu mult timp în urmă – așezați timid lângă tastatură, alături de o poză a Virginiei Woolf într-o ramă de argint. Un bust al lui Shakespeare ținea la locul lor un teanc de hârtii. Lipită pe peretele din față, era o hartă mare a Marii Britanii; lângă ea se găsea alta, o copie a uneia făcute în timpul lui Shakespeare. Pe podea, același covor vechi oriental era destrămat în același loc, zona în care ea își legăna scaunul înainte și înapoi. Un scaun tapisat cu creton se zărea în colțul îndepărtat, între rafturi și ferestre.

Cele două ferestre reprezentau ceea ce se schimbase în încăpere. Roz refuzase întotdeauna cu încăpățânare să pună perdele sau draperii; nu avea să renunțe nici măcar la un centimetru din vederea spre cer, spunea ea mereu. Asta rămăsese neschimbat. Dar ultima dată când fusesem aici, ferestrele dădeau spre mohorâta curte interioară, accesibilă doar păsărilor și resturilor aduse de vânt. Acum dădeau spre o sală puternic luminată plină de cititori. Mi-am amintit apoi una dintre realizările renovării. Universitatea construise cu mândrie un acoperiș din sticlă translucidă deasupra curții din jurul domului central, transformând spațiul de dedesubt în două luxoase săli de lectură.

Stând în picioare în mijlocul camerei, puteam fi văzută de orice cititor care privea în sus. Înjurând printre dinți, m-am îndreptat către birou. Mi-am pus geanta cu cărți jos pe podea și m-am prăbușit în scaunul lui Roz, gândurile roindu-mi prin minte.

Ar fi părut ceva destul de normal, pentru oricine își ridica privirea, dacă aș fi stat aici și aș fi citit. Probabil aș putea lucra și la calculator. Nimeni n-ar acorda prea multă atenție unui profesor care angajează un asistent care să lucreze la biroul său. Mai ales Roz, căreia nu-i prea păsa de calculatoare; scria primele variante ale cărților și articolelor ei de mână, apoi le dădea unei secretare. Dacă vestea morții ei nu fusese încă făcută publică, mă aflam în siguranță la calculatorul ei.

Dar aveam nevoie să-i caut prin cărți, iar asta reprezenta o problemă. Le ținea în aceeași manieră excentrică dintotdeauna, așezate pe două rânduri prin toată încăperea. Majoritatea celor care își așază cărțile pe două rânduri țin în față exemplarele mai uzate, dar Roz făcea pe dos. Nu-i plăcea ideea, zicea ea, ca alți ochi să-i iscodească prin gândurile nenăscute. Prin urmare, stratul exterior al rafturilor sale îi izola pe vizitatorii curioși cu opere ale colegilor și prietenilor ei, ca și cu opere mai noi ale tinerelor vedete ale studiilor shakespeariene.

Păreau a lipsi cărțile care să facă măcar aluzie la cursul imprevizibil al minții lui Roz. Nu lipseau, am oftat eu, ci doar erau îngropate. Pentru a găsi *Scena elisabetană,* va trebui să scot fiecare carte din fiecare raft din cameră. Ceea ce ar arăta ciudat, cel puțin, pentru oricine ar privi în sus, și ar necesita suficient de mult timp cât să crească exponențial șansele de a fi observată.

Printre stilourile și creioanele îndesate într-un borcan se găsea și o mică lanternă de buzunar. Am luat-o. Widener încă se mai închidea la ora zece. Bibliotecarii și oamenii de serviciu vor fi cu toții plecați până la unsprezece – douăsprezece, cel mult. Asta îmi punea la dispoziție șase sau șapte ore la adăpost de priviri indiscrete – până când angajații bibliotecii aveau să se întoarcă pentru a deschide la opt. Am zâmbit către ochii mari și triști ai doamnei Woolf. Ce n-am putut face în lumina puternică a zilei, va trebui să fac pe întuneric. Numai să izbutesc să mă las încuiată în clădire. Sprijinit de monitorul lui Roz, se afla un facsimil modern al Primei Ediții. L-am luat, m-am ridicat de pe scaun, mi-am luat geanta și am ieșit din birou.

M-am așezat la una dintre mesele din sala de lectură și l-am deschis. În

timpul lungii așteptări, am cercetat fiecare pagină a acelui facsimil, dar nicăieri nu se zărea nici o însemnare.

La nouă și jumătate am auzit în sfârșit vocea de la megafon. „Biroul Evidență se va închide în cincisprezece minute. În cincisprezece minute, biroul Ev. se va închide.” La nouă patruzeci și cinci, luminile pâlpâiră și cei câțiva cititori care mai rămăseseră plecară. Am așteptat până când am auzit vocea de la megafon cu două etaje mai jos. În sfârșit, m-am ridicat și mi-am dezmorțit oasele, țeapănă de oboseală. Era aproape trei dimineața după ora Londrei, dar mai aveam ceasuri bune până să pot dormi. M-am uitat în stânga și în dreapta, în josul șirului lung de mese de lectură. Această aripă fusese vizitată cu zgârcenie mai înainte. Acum era pustie.

Am închis cartea și am mers iar la biroul lui Roz. Cheia tremură puțin în broască atunci când am descuiat. Deschizând ușa cât de puțin am putut, m-am strecurat înăuntru. Sala de Lectură de dedesubt era pustie la rându-i, bibliotecara nu mai era la biroul ei. Lăsând jos geanta cu cărți, m-am așezat lângă ea pe podea. Mi-am scos telefonul și l-am închis. Apoi, timp de o oră, am stat ascultând cum orice sunet se scurge din bibliotecă, pe când un dor de Roz se trezea înăuntrul meu.

În cele din urmă luminile de pe coridor se stinseră, cu excepția unui bec slab la fiecare șapte sau zece metri. O amorțeală de plumb se pogorî în cameră. Bărbia îmi căzu în piept. M-am scuturat ca să mă trezesc, dar din nou capul îmi căzu și ochii mi se închiseră.

M-am trezit cu o tresărire. Ceva mă speriase, dar ce oare? Dincolo de birou, întunericul se îngroșase, căpătând textura catifelei. M-am strecurat până la ușă și am ascultat, dar n-am auzit nimic dincolo de ea.

Am aprins lanterna și m-am dus la birou. Punând Prima Ediție acolo unde o găsisem, am luat hârtiile de sub bustul lui Shakespeare, le-am făcut teanc și le-am îndesat în geantă. Apoi m-am întors către rafturi. „Îmi pare rău”, am șoptit – cui oare? cărților? biroului? lui Roz? –, apoi m-am îndreptat de spate și m-am pus pe treabă.

Mișcându-mă metodic printre rafturi într-o manieră cu care Roz ar fi fost de acord, am scos primul rând de cărți secțiune cu secțiune și am luminat cu lanterna tunelul întunecat din spate. Domeniile ei de interes erau foarte diverse, ca să spunem așa. Am dat de o mică secțiune despre Cervantes și *Don Quijote,* apoi o alta despre Delia Bacon, o savantă din secolul al nouăsprezecelea din New England, a cărei obsesie pentru Shakespeare o

dusese întâi la strălucire, iar apoi la nebunie. Delia fusese domeniul meu, odată ca niciodată. Ce trezise oare interesul lui Roz? Mi-am înăbușit un căscat și am continuat să caut. O secțiune lunguță despre Shakespeare în Vestul american părea să fi rămas de la ultima carte a lui Roz. Una peste alta, părea un colaj alcătuit la întâmplare din ce-i picase în mână din depozitele de cărți. Nimic din ce ascunsese nu se preta la un nou proiect coerent. În plus, lucru mai important, *Scena elisabetană* nu se găsea nicăieri.

Douăzeci de minute mai târziu, în genunchi și aproape disperată, am zărit ce căutam ascuns adânc în raftul de jos de la fereastră. Patru volume în coperți de pânză roșie decolorată. O lucire palidă aurie pe cotor anunța scurt: *Scena elisabetană. Chambers*.

M-am aplecat mai aproape. La sfârșitul unuia dintre volume ieșea în afară o bucată de hârtie, ca un steguleț. Scoțând cartea din raft, m-am așezat pe marginea scaunului și am deschis-o la pagina marcată: 488. „Piese și dramaturgi”, așa suna titlul unui lung capitol care lista, dramaturg cu dramaturg, fiecare ediție tipărită cunoscută și fiecare copie manuscrisă a fiecărei piese scrise în Anglia renascentistă. O muncă de cercetare extrem de laborioasă.

Pagina 488 începea în mijlocul unei secțiuni despre *Othello*. Urmat de *Macbeth, Lear, Antoniu și Cleopatra*… și tot așa, până la *Furtuna* și *Henric al VIII-lea* pe pagina următoare. Piesele târzii ale lui Shakespeare. Magnum opusurile sale iacobine. Am îndreptat cercul galben palid de lumină a lanternei către margini. Care piesă fusese obiectul interesului ei?

Dar încă o dată, n-am găsit nici o însemnare. M-am lăsat pe spate în scaun. Nu se putea ca urma ei să se sfârșească aici. Pur și simplu nu se putea. Am scos fișa lui Roz din buzunarul sacoului și am mai parcurs-o o dată. Am întors-o invers, jucându-mă absentă cu gaura făcută în partea de jos. După tot efortul pe care îl făcuse pentru a obține aceste fișe, în nici un caz Roz n-ar fi irosit una pe ceva atât de efemer precum o felicitare cu urări de aniversare. Orice mi s-ar fi cerut să caut, *trebuia* să aibă ceva de-a face cu aceste cărți.

„Nu cu cărțile, m-am gândit. Nicidecum cu cărțile.” Eram obișnuită să mă gândesc la aceste fișe ca la niște indicii. Dar Roz dorise să fiu atentă la fișa în sine. M-am ridicat și am mers la dulapul unde își ținea aceste fișe – unul dintre vechile dulapuri de la Widener –, punând pe acesta cartea încă

deschisă. Trecând cu lumina lanternei peste sertărașe, fiecare marcat îngrijit cu scrisul lui Roz, am ajuns la cel etichetat „Cecil – Charles II”.

L-am tras și am umblat prin fișe până am ajuns la „Chambers, E.K.”. Primul titlu era *Arthur din Britania.* Apoi *Poeme engleze timpurii,* urmată de *Piese populare englezești.* Prea departe. M-am întors la fișa precedentă și am împins cartonașele creând o deschizătură prin care puteam vedea fundul sertarului. Acolo, fasciculul de lumină surprinse capătul unei bucățele de hârtie îndoite. Cu grijă, am tras-o afară.

„Pentru Kate”, scria cu creion albastru.

In acel moment, luminile de pe coridor – oricum slabe – clipiră și se stinseră. Am îndesat hârtia în carte. Strângând volumul la piept, am stins lanterna și m-am îndreptat tiptil spre ușă. Cât puteam cuprinde cu privirea, nici un bec nu dădea semne de viață; întreaga bibliotecă se cufundase în întuneric. Un zumzăit din fundal pe care abia îl băgasem de seamă părea să se adâncească și să încetinească, apoi să se estompeze cu totul, ca și cum clădirea era o gigantică ființă care își dădea ultima suflare.

Tocmai mă întorceam la treaba mea când am auzit, în liniștea aceea, un scârțâit și un șuierat ca un oftat. Am încremenit. Era un sunet pe care îl știam prea bine: ieșirea de incendiu din casa scărilor cea cenușie aflată-n fiecare capăt al coridorului cu birouri. Ușa de la capătul de est se deschisese și acum se închidea. *Mai era cineva în clădire.*

Am ieșit pe furiș din birou, dar de data asta am tras ușa aproape închizând-o – deși nu destul cât să se încuie – și am țâșnit pe coridor. În momentul în care am ajuns înapoi la depozit, o siluetă mai întunecată decât întunericul din jur lunecă pe după colțul de lângă scări.

Un paznic, desigur, sau un polițist de la Universitatea Harvard care răspundea problemei ridicate de pana de curent. Dar nu izbuteam să-mi alung din minte ideea că era aceeași siluetă întunecată pe care o zărisem la fereastra mea, atrasă printr-o legătură întunecată de darul lui Roz. Acoperindu-mi broșa cu palma, m-am făcut mică printre rafturi.

La capătul coridorului, luna așternea petice de lumină. Forma umbrită a unui bărbat apăru în câmpul vizual, dar înainte de a distinge mai mult decât un vag contur, dispăru. Am scos un oftat mut de ușurare. Dar după câțiva pași, se opri. Se dădu doi pași în spate, apoi încă unul. Ajuns în dreptul ușii lui Roz, se opri din nou, și am zărit lucirea metalică a unei chei. Dar ușa lui Roz nu era încuiată. Nici măcar nu era închisă. La atingerea sa, ușa se

deschise cu un oftat slab. Pentru o clipă, silueta înlemni.

Brusc, se întoarse. M-am lăsat în jos și am luat-o la sănătoasa; el se repezi pe interval, în urma mea. Cotind-o la stânga înspre mesele de lectură, am alergat de-a latul cale de trei intervale și m-am strecurat din nou spre birouri. La începutul intervalului, la adăpostul capătului metalic al raftului, m-am oprit, încercând să aud vreo mișcare, printre bubuiturile asurzitoare ale inimii mele. *Nimic.* Widener, un labirint de coridoare scurte, de viraje neașteptate și de unghere ciudate, era acum învăluit într-o beznă adâncă. Dacă silueta nu cunoștea drumul prin labirint la fel de bine ca mine – și dacă renovarea nu schimbase ceea ce știam – aveam o bună șansă de a scăpa.

Un sunet slab de pași pe coridorul exterior îmi spuse unde se afla urmăritorul meu. La câteva intervale distanță, se întoarse și începu să se strecoare către culoarul cu birouri. Cu cât se apropia mai mult, cu atât mai adânc mă ascundeam printre rafturi. Trebuia cu orice preț să țin rafturile între mine și el. Strângând volumul lui Chambers într-o mână, am pipăit cu cealaltă în lungul unui raft aflat deasupra capului meu. După câțiva metri, mâna mea ajunse la o breșă. Am întins mâna. Într-adevăr, dacă stăteam pe vârfuri, puteam atinge părțile interioare ale cărților așezate în raftul dinspre intervalul următor. Cu o sforțare, am împins un șir de cărți, care căzură în intervalul următor.

El o apucă pe acel interval, către zgomot; în acel moment, eu am zbughit-o în direcție opusă, îndreptându-mă spre scările de la capătul apropiat al coridorului, aflat la doar patru metri distanță. Am ajuns la scări și am deschis cu o smucitură ușa care ducea jos; un scârțâit metalic supărat răsună în beznă. M-am uitat în jur. Scara care ducea sus nu era obstrucționată de nici o altă ușă ce ar fi putut scârțâi. M-am întors pe călcâie și am început să urc treptele-n viteză.

În capul scărilor, m-am strecurat iar în depozit. Zgomot de pași ajunse-n dreptul scărilor de dedesubt, pe când ușa suspina închizându-se. Se opriră, iar ușa scârțâi, deschizându-se iar. Pașii se auziră coborând cu băgare de seamă.

Am așteptat. Poate că se strecoară din nou sus, ghicindu-mi manevra, așteptând să ies la iveală. Sau poate că se dusese să mă aștepte la intrarea principală. *Nu.* Era acolo: scârțâitul slab al unui pantof pe scări. M-am încordat, gata de fugă, dar n-am mai auzit nimic. Chiar și cărțile păreau să-

și ținând răsuflarea.

După multă vreme, m-am îndreptat încetișor spre peretele interior al aripii de vest. Ferestre înalte dădeau către aceeași sală de lectură vizibilă din biroul lui Roz; din colțul îndepărtat în care stăteam, puteam vedea șirul de ferestre de la birouri. Tocmai mă întorceam să plec, când o fâșie de lumină roșie luci într-unui dintre ele. M-am uitat mai atent. Un etaj mai jos, la distanță de trei ferestre. Fereastra lui Roz.

Se întorsese.

Strecurându-mă pe scări în jos și apoi traversând coridorul pe care se aflau birourile, m-am furișat printre rafturi spre coridorul exterior. Nu-l puteam împiedica să umble printre lucrurile lui Roz, nu aici și acum, singură în întuneric. Dar poate găseam vreun indiciu referitor la cine era.

Am ajuns la intervalul care ducea direct la biroul lui Roz. Privind printre rafturile de cărți, am zărit o licărire de lumină roșie ce răzbătea prin geamul ușii. Era încă acolo.

Scoțând hârtia din cartea lui Chambers, am băgat-o în buzunar. La un interval distanță, am strecurat cartea într-un spațiu liber pe raftul de jos, memorându-i poziția, a șasea carte. Dacă era necesar, mă puteam întoarce după ea a doua zi dimineață; șansele s-o găsească altcineva, așezată aiurea printre milioane de alte cărți, erau infinitezimale, între timp, va fi în siguranță.

Strecurându-mă după colț, am făcut un pas, apoi încă unul, înaintând tiptil pe interval. Când am zărit ușa lui Roz, m-am oprit. Nimic. Am mai făcut un pas, iar sunetul ascuțit al unei alarme sparse liniștea. Înainte să mă pot da înapoi, o formă întunecată apăru la ușă și se năpusti asupra mea, sucindu-mi o mână la spate. Abia auzită din pricina zgomotului alarmei, o șoaptă îmi hârâi în ureche:

— Kate cea urâtă, și Kate cea frumoasă, și uneori Kate cea blestemată.

Numele meu! îmi știa numele. M-am zbătut, încercând să-i văd fața, dar îmi trase brațul atât de sus, încât am gemut de durere. El izbucni în râs, un sunet lipsit de veselie sau de căldură.

— Dar cum a zis un alt personaj al lui Shakespeare: „Ce e într-un nume?”… Roz și l-a schimbat pe al ei. „În bătrânul Hamlet.”

Ace de gheață îmi străbătură pielea. *Avusesem dreptate.* M-am zbătut din nou. Ceva luci, iar lama subțire și rece a unui cuțit fu apăsată de gâtul meu..

— Poate că ar trebui să-l schimbăm și pe al tău. Îi simțeam pe gât

umezeala respirației.

— Fugi, Kate, mă tachina el.

Iar apoi, ca și cum s-ar fi topit în întunericul urlător, dispăru.

Copleșită de groază, am alergat către coridorul exterior mărginit de mese de lectură. M-am uitat în stânga și în dreapta. Nu aveam unde să mă duc, exista un singur loc unde să mă ascund. M-am tupilat sub una dintre mese. *Unde se dusese? Ce se întâmplase?* Probabil că își asigurase spatele cu vreun fel de alarmă cu senzori de mișcare. Ceea ce însemna că se aștepta să mă întorc.

Zgomotul încetă. Dacă îl oprise, însemna că nu era departe.

Pași furișați se auziră printre rafturile de cărți, venind spre mese. „Pleacă, mi-am dorit cu toată puterea gândurilor. Te rog, pleacă."

Dar o luă în direcția mea, cu pași înceți și cumpăniți, oprindu-se la fiecare masă. Uitându-se sub fiecare, probabil. Căutându-mă.

La masa de dinaintea mea, se opri, iar eu m-am încordat din toate mădularele, gata de fugă. Singurul adăpost între mine și cuțitul lui era acea masă. Puteam să o împing peste el, să-l dezechilibrez suficient cât să pot scăpa cu fuga. N-aș fi izbutit cine știe ce, dar era o idee mai bună decât să mor prinsă în capcană ca un șoarece.

El făcu un pas înainte, și încă unul – apoi trecu pe lângă masa mea și nu se opri, grăbindu-se către capătul coridorului fără să-și arunce măcar o privire în spate. Luând-o spre ieșirea principală, dispăru. În depărtare, am auzit oftatul unei uși de la casa scărilor.

Am scos un suspin de ușurare. Am ieșit târâș de sub masă, m-am ridicat. Tăblia fusese goală atunci când mă ascunsesem, sub ea, dar acum o bucată de hârtie plutea precum o rază argintie de lună pe suprafața ei întunecată. Am ridicat-o. O margine era aspră și neregulată, în locul în care fusese ruptă dintr-o carte; tipăritura părea veche, iar hârtia era groasă, îngălbenită și grea. Nu aparținea vreunei cărți moderne.

Mi-am schimbat poziția ca să prind puțină lumină de afară. Era o pagină din Prima Ediție. Un original – nu unul dintre facsimilele pe care le găsisem în biroul lui Roz. Acela oricum nu avusese însemnări, dar acesta avea. Pe manșeta din dreapta, cineva desenase o mână, care arăta spre stânga. O mână strânsă pumn, cu arătătorul spre un anume vers, cu degetul mare ridicat în sus, dând mâinii forma pe care copiii de azi o folosesc ca să imite armele. Era un model vechi al mâinii, totuși, semnul pe care cititorii de

odinioară îl făceau pentru a-și aminti ceva – versiunea medievală și renascentistă a unui marker fluorescent. M-am uitat mai atent. Modelul era vechi, dar însemnarea era nouă, făcută cu un pix cu pastă, și nu cu cerneala pală a unei pene sau a unui stilou.

Mi-am aruncat privirea spre vers și deodată m-a cuprins greața. Nu era propriu-zis un vers, ci o indicație regizorală. Nu din *Hamlet.* Din *Titus Andronicus* – cel mai crud moment din piesa cea mai crudă a lui Shakespeare. De o violență atât de brutală, încât deschidea o gaură neagră în stomac. Atât de brutală, încât nici măcar Shakespeare n-a încercat s-o pună în versuri: „Intră Lavinia, cu limba smulsă, brațele tăiate și batjocorită".

„Ce e într-un nume? șuierase urmăritorul meu. Poate ar trebui să-l schimbăm pe al tău." În *Lavinia?*

— *Kate,* se auzi o voce bărbătească pe deasupra umărului meu. Am slobozit un țipăt, iar o mână îmi astupă gura.

11

— Taci și ascultă, șopti o voce cu accent britanic. Roz m-a trimis. M-am desprins din strânsoare, dar el mă prinse și mă întoarse cu fața. Lipită strâns de el, i-am putut observa părul negru și cârlionțat, nasul lung și drept, corpul atât de ferm, încât ar fi putut fi cioplit din marmură, doar că era cald, nu rece precum piatra.

— Roz e moartă, am spus.

— N-a ascultat.

M-am smuls de lângă el; mă prinse din nou. De data asta ochii lui se fixară într-ai mei.

— *Dacă o deschizi, trebuie să mergi unde te trimite.*

Cuvintele lui Roz. M-am liniștit.

— Cine ești?

— Ben Pearl, zise el sec. Scuze pentru lipsa de maniere, dar încerc să te scot de aici vie. Dat fiind faptul că aș dori să o luăm în altă direcție decât urmăritorul tău, care ne sunt opțiunile?

Avea un accent îngrijit, cu aroganța dezinvoltă a clasei superioare britanice. Îi puteam vedea fața, iar brațele îi erau descoperite; purta un tricou cenușiu. Cel care îmi șoptise în întuneric era însă îmbrăcat de sus și

până jos în negru, iar accentul îi era american.

— De ce ar trebui să am încredere în tine?

— Era mătușa mea, Kate.

— Dar tu ești britanic.

— Oamenii mai traversează oceanele uneori. Era sora mamei mele și m-a angajat ca să-ți asigur protecția.

Avea părul negru și ochii verzi, ca ea.

— Dă-mi drumul, am insistat. Dar el mă strânse și mai tare.

— Tăcere.

Ochii i se-ndreptară peste mine, spre fereastră. I-am urmărit privirea. Afară, un glob de lumină galbenă cețoasă se revărsa dinspre un felinar. Dedesubt, întunericul vălurea ca apa sau ca negura în urma unei nave.

— El este? am șoptit.

El ne îndepărtă încetișor de la fereastră, traversând coridorul.

— Doar dacă s-a clonat de vreo zece ori, zise încet pe când ne strecuram printre umbrele din depozit. Cred că e poliția campusului care răspunde la pana de curent. Ieșirea principală iese din discuție. Care sunt alternativele?

— Mai e ieșirea din spate, chiar sub noi. La cinci etaje mai jos.

Clătină din cap.

— Probabil chiar într-acolo se îndreaptă copoii ăia. Mi-am mușcat buza.

— Mai e o ieșire dinspre Pusey. Biblioteca de alături.

— Bun.

— Dar e chiar după colț față de ușa principală de la Widener.

El îmi aruncă o privire exasperată.

— Ăsta e Harvard, pentru numele lui Dumnezeu! Nu există uși ascunse sau tuneluri secrete?

— Unul, am zis încetișor. Cel puțin, era pre vremuri. E un tunel ce trece pe sub curtea campusului spre Lamont, biblioteca celor din anii terminali.

Când începusem ultimul ciclu al studenției, tunelul acela fusese deschis oricui din universitate dorea să-l frecventeze, iar în lunile mohorâte dintre Anul Nou și vacanța de primăvară se transformase într-un fel de autostradă subterană. Dar în anul doi, un asasin începuse să lase șiruri de pagini ciopârțite complicat în zonele mai puțin cunoscute ale bibliotecii. Pentru un timp, fusese ținta glumelor. Minotaurul, fusese botezat, monstrul din labirint. Oficial, singurul răspuns al universității fusese să recomande ca studenții să intre în labirintul din depozit în grupuri de doi sau mai mulți.

Neoficial, cercetările din Widener se împotmoliseră mai mult sau mai puțin.

Când brândușele apăruseră din zăpadă, polițiști sub acoperire se înfiltraseră printre cărțile din depozit, iar într-o dimineață am fost înștiințați că un omuleț ciudat cu ochi de șarpe fusese prins – și că tunelul Lamont fusese închis definitiv. Printre studenți circulau zvonuri că nu un polițist l-ar fi prins pe asasin, ci un preot, iar bătălia titanică mânjise tunelul pe toată lungimea lui cu sânge care nu se lua. Harvard, desigur, nu binevoise a se ocupa direct de astfel de superstiții. În loc de asta, universitatea șterse neobosit tunelul de pe fiecare hartă, cenzurase fiecare mențiune tipărită, chiar solicitase tăcere din partea profesorilor și a personalului. În patru ani, existența sa fusese în mare parte ștearsă din memoria colectivă a studenților.

— Grozav, zise Ben. Asta e salvarea noastră.

— Dacă mai există, am spus eu neliniștită.

— Există, zise el simplu. Trebuie. Ai tot ce ai adus cu tine, profesore?

Drept răspuns, m-am dus către intervalul unde ascunsesem cartea și am luat-o de pe raft.

— Altceva?

— N-am…

Vocea mi se stinse în mijlocul propoziției. Geanta mea. O lăsasem în biroul lui Roz, cu portofelul și buletinul meu… nu-i de mirare că ucigașul îmi știa numele. Îi lăsasem o carte de vizită. Am simțit că roșesc.

— Mi-am lăsat geanta în biroul lui Roz. Și nu sunt un afurisit de profesor, am adăugat scurt. N-am fost niciodată.

— Nu vrei deloc să faci situația mai ușoară, nu-i așa? Trăgându-mă pe un interval, se uită în sus și în jos pe coridorul pe care se găseau birourile. Asta e?

Arătă spre singura ușă întredeschisă.

Zbătându-mă să-i scap din strânsoare, am traversat rapid coridorul până la ușă. Înăuntru, am încremenit.

Camera fusese devastată. Scaunul zăcea răsturnat în colțul lui, cu pernele sfâșiate. Cărțile erau adunate în dezordine într-o grămadă, în mijlocul camerei. Pe birou, monitorul fusese spart. Pe peretele din spatele lui, hărțile lui Roz fuseseră rupte. Cu excepția monitorului, restul obiectelor de pe birou erau mai mult sau mai puțin intacte: cerceii de turcoază stăteau așezați lângă tastatură, iar cărțile de referință ședeau umăr lângă umăr pe

peretele din spate. Cu excepția unui spațiu liber. Pusesem facsimilul lui Roz al Primei Ediții acolo unde îl găsisem; acum dispăruse. *Știa ce căuta și acum găsise. Restul distrugerii era vandalism stupid.*

Geanta mea era agățată într-un unghi straniu pe panta dinspre mine a muntelui de cărți. Biroul ordonat, geanta atât de atent așezată, toate indicau un lucru. Departe de a fi vandalism stupid, asta era desacralizare – o maculare crudă și deliberată a amintirii ei. *Iar eu trebuia s-o văd.*

Un pocnet surd îmi întrerupse gândurile. Ben mă apucă de braț, ducându-mă înapoi către depozit. Cartea îmi scăpă din mâini. Am început să bâjbâi după ea, însă deodată el se aruncă peste mine. Un fulger puternic spintecă bezna și toată sticla de pe coridor se făcu țăndări, într-un țipăt ascuțit. Un zgomot asurzitor reverberă în întreaga clădire.

Încet-încet, zgomotul se stinse. Ben se ridică de peste mine. Podeaua de marmură îmi îngheța obrazul în mod straniu. Mi-am ridicat capul. La trei metri în față, volumul lui Chambers zăcea deschis, cu paginile în jos. Ca un giuvaier blestemat, un ciob de sticlă se înfipsese în copertă. Târându-mă până la carte, am frunzărit printre pagini. Hârtia lui Roz era încă fixată la sfârșit.

Ben zise ceva, dar vocea îi suna îndepărtată, ca prin ceață, și n-am putut desluși cuvintele. L-am privit fără să înțeleg. Din trei pași, el ajunse la mine. Mâinile lui îmi trecură peste spate; mă ridică și mă privi din cap până în picioare.

— Ești în regulă. Stai aici.

Se duse înspre birou și dispăru înăuntru.

În ciuda ordinului său, m-am apropiat cât să pot trage cu ochiul. Ben stătea pe fundalul luminat de incendiu, cercetându-mi geanta din priviri, care acum zăcea sub bucăți contorsionate de tencuială și oțel. Toate ferestrele lui Roz explodaseră, acoperind toată camera cu o pulbere de sticlă. Dincolo, se putea vedea o gaură în peretele din cealaltă parte a curții, camera dinăuntru licărind într-un portocaliu furios. Prin fuioare de fum, bucățele de hârtie zburau și se roteau prin curte precum zăpada bătută de viscol.

Dând la o parte o bară de oțel de pe geanta mea, Ben o ridică și se întoarse spre mine.

— Asta este tot, sau ai mai lăsat cumva vreun alt semn mare cu Kate-A-Trecut-Pe-Aici pe altundeva?

Am clătinat din cap.

— Bun, atunci. Să mergem. Dar eu încremenisem locului.

— Hai.

Ben mă trase către scări. Strecurându-se în fața mea, mă conduse rapid jos pe un rând de trepte, apoi pe altul. Într-o mână ținea un pistol negru semiautomat. Sirenele urlau, undeva, într-o depărtare nevăzută. Strălucirea capricioasă a focului se filtra bizar prin curte, luminându-ne drumul până la parter. Dedesubt, chiar și cea mai slabă lucire se stinse. Pas cu pas, am bâjbâit, căutând drumul într-o beznă totală. În jurul nostru, întreaga clădire prinse a geme și a scârțâi; am încercat să nu mă gândesc la trei milioane și jumătate de cărți care se prăbușeau lent cu rafturile lor, etaj cu etaj, deasupra capetelor noastre. Trecurăm de nivelul A, apoi de nivelul B.

— Aici e, am șoptit atunci când am ajuns la C.

Apoi mi-am dat seama de greșeală. Spre deosebire de etajele superioare, care aveau coridoare ce se-nchideau cât lungimea clădirii, de la est la vest, etajele de jos erau împărțite în jumătate; la acest nivel, doar un pasaj strâmt și scurt ducea din secțiunea de vest, unde ne aflam, către secțiunea de est – și către ușa înspre tunel. Mai rău, era și ascunsă după un raft. Nu cunoscusem prea bine această parte a bibliotecii nici la lumina zilei, în urmă cu cinci ani; acum, în beznă, pasajul acela avea să fie al naibii de greu de găsit.

Ben îmi dădu o lanternă. Am aprins-o, fasciculul îndreptându-se undeva în zare. În tăcere, el îmi roti încheietura în așa fel încât raza se concentra, puțin mai discret, pe podea, la doi, trei metri în fața noastră. Am făcut câțiva pași ezitanți pe coridorul principal. Rând după rând de rafturi cu cărți se întindeau în fața noastră, înalte, părând a ne privi suspicios în vreme ce plimbam lumina de-a lungul lor; după ce raza de lumină trecea de ele, aveam senzația că se puneau în mișcare, dând colțul și virând în diferite direcții. *Ce interval căutam?* Primul pe care l-am încercat se înfundă într-un perete cu cărți despre Magellan. Cel de-al doilea se opri la Cucerirea Incașilor. M-am retras și am rămas pe coridor.

— Mai repede, murmură Ben. Viteza ar fi bună.

— O să-ți placă mai mult precizia.

Descoperisem pasajul din întâmplare, în timp ce căutam altceva. *Ce căutasem?*

Roz. Roz mă trimisese. Scriam o lucrare despre trădările șerpilor din

familia Howard – una dintre cele mai nemiloase familii din Anglia renascentistă, cunoscută de mult ca aflându-se în simbria spaniolilor. „Trădările șerpilor de strămoși ai mei, vrei să zici”, spusese Roz, făcând o aluzie care mă adusese aici. Nu se adeverise; nu găsisem nici o urmă a celor din spița Howard. Dar în spatele unui raft plin de bârfă spaniolă – jurnale, depeșe și documente de la Curte atent transcrise și publicate cu mult timp în urmă de învățați, lăsate de atunci să mucegăiască în colțuri dosnice – găsisem pasajul către C Est.

Am luminat cu lanterna un alt interval; nu era cel bun. Apoi un altul. Am înaintat, după care m-am întors. Da, acesta părea cunoscut. Am înaintat, mărind pasul pe măsură ce mi se accentua sentimentul că recunosc locul. Da, aici era.

În depărtare se auzi un scârțâit de ușă. Cu Ben aflat chiar în spatele meu, am stins lanterna, parcurgând pe pipăite restul drumului, până am simțit cărți chiar dinaintea mea. Întinzând mâna spre dreapta, am simțit cum raftul se termină cu un zid. „La naiba.” Mutând cartea dintr-o mână în alta, am întins brațul spre stânga.

La câteva intervale mai încolo, am auzit o bufnitură neclară, apoi o rază slabă de lumină roșie trecu peste tavan. Am încremenit: ucigașul folosise o lanternă roșie. Ben mă atinse pe umăr și am înțeles ce voia. „Mergi înainte.” Plimbându-se peste cotoarele vălurite ale cărților nevăzute, degetele mele descoperiră deodată un spațiu gol. M-am strecurat în spațiul acela, trecând cu atenție de cealaltă parte a raftului. Se afla la nici un metru de zidul din spate al clădirii. Am pipăit zidul cu mâinile, căutând o deschizătură, despre care speram să fie încă acolo.

Am dat peste ea atât de repede, încât m-am împiedicat și aproape am căzut pe acolo; cartea îmi scăpă din mâini. Întinzând brațele orbește, am prins-o chiar înainte să lovească podeaua, tresărind de durere atunci când ciobul înfipt în copertă mă tăie în palmă. Strecurându-se după mine, Ben mă ridică în picioare.

— Bună priză, șopti el.

Se auziră pași mergând în urma noastră jumătate de interval, apoi oprindu-se. Lumina roșie se scurse printre cărțile de pe raftul care ne adăpostea – destul cât să vedem că pasajul în care ne găseam se deschidea într-un coridor ce ducea în linie dreaptă spre est. Lumina se stinse, iar pașii se întoarseră de unde veniseră. Am putut răsufla în sfârșit. Pe cât de repede

ne-ngăduia curajul, ne strecurarăm spre est până când simțirăm curentul de aer al unei intersecții.

Luând-o la dreapta, am continuat să merg până am ajuns la un perete gol. Într-un colț din spate, într-o mică nișă mascată de un rând de mese de lectură vechi, nefolosite, se afla o ușă metalică. Îngrozită, am văzut că fusese echipată cu un lacăt electronic. Apoi ușa se întredeschise ușor, ca un paravan în bătaia brizei. Pana de curent probabil că desferecase lacătul.

Ben deschise ușa cu o smucitură, iar întunericul umed și fierbinte răbufni spre noi, cu un ușor miros rânced de sulf. Am luminat interiorul cu lanterna, dar raza ei se stinse la doar câțiva metri în față.

Am făcut un pas înapoi. „Ce e într-un nume? spusese ucigașul. Poate ar trebui să-l schimbăm pe al tău.” În *Titus,* Lavinia și iubitul ei sunt ademeniți într-o groapă pustie și întunecată înainte ca ea să fie violată. El murise; ea implorase după moarte. M-am uitat din nou în tunel și am făcut un alt pas în spate.

La etajul de deasupra tropăiră pași. Jos în sală se deschise ușă. O altă voce se stârni din trecut. „Mergi unde te trimite.” Încleștându-mi degetele și mai tare pe carte, am înaintat în tunel. Luându-mi lanterna din mână și stingând-o, Ben închise ușa și bezna ne sări la beregată.

12

Ben trecu pe lângă mine, înaintând prin tunel. Ținând cartea cu o mână, am întins-o pe cealaltă pentru a mă sprijini de perete, grăbindu-mă să-l prind din urmă. Pereții de aici erau plini de conducte gigantice, unele calde, altele vibrând, altele moarte. Târșâindu-ne picioarele ca să nu ne împiedicăm, mergeam cât de repede puteam prin întunericul orb; ochii mei erau atât de apăsați de întuneric, încât aveam impresia că-mi vor ieși din orbite.

La un moment dat, tunelul o coti spre dreapta; chiar după colț, Ben se opri.

— Ce…? am început eu, dar el mă întrerupse.

— Închide ochii și ascultă.

Pe dată ochii mi se relaxară și m-am putut concentra asupra a ceea ce auzeam, în loc de ceea ce nu vedeam; iar ceea ce auzeam în spatele nostru

era un zgomot înăbușit de pași.

Fără o vorbă, am mărit pasul până ce aproape că alergam. Un mârâit se înălță în depărtare, apoi un zumzăit străbătu conductele, luminile licăriră prin tunel și mi-am dat seama ce se întâmpla. Cineva se ocupa în sfârșit de problema electricității; dacă alimentarea cu energie electrică revenea în funcțiune înainte ca noi să ajungem la ușă, avea să se închidă și noi eram prinși în capcană.

— Fugi! am strigat, dar Ben nu avea nevoie de vreun îndemn. Luminile pâlpâiră din nou, și de data asta am văzut capătul tunelului – aflat la cinci metri depărtare.

— *Stop!* mugi o voce amplificată, de undeva în urmă.

Încă trei pași, iar Ben se aruncă prin aer, izbindu-se în ușă. Aceasta se deschise, iar eu am alergat afară. Ben se strecură după mine și împinse ușa după el. Se auzi zgomotul produs de încuietoarea ce se fereca.

Ne trezirăm răsuflând din greu într-o pivniță cavernoasă care era ceva mai mult decât o cămară slab luminată, plină cu rafturi. Singura ușă disponibilă dădea spre o scară. După ce am urcat treptele cale de două etaje, am ajuns la un nivel cufundat în penumbră al parterului lui Lamont. În dreapta era un alcov cu copiatoare. La stânga se găseau un birou abandonat pentru împrumut cărți și o ușă de sticlă care dădea spre o mică verandă. IEȘIRE DOAR ÎN CAZ DE URGENȚĂ. SE VA DECLANȘA ALARMA, scria pe un semn care atârna pe ușă. Dincolo de ușă, părea că fiecare alarmă din campus suna deja.

— Crezi că va băga de seamă cineva? strigă Ben.

M-am năpustit pe lângă el, în noapte. Stăteam pe o verandă minusculă din beton, acoperită cu iederă. Deasupra noastră, o altă alarmă se alătură corului, dar era îndoielnic că avea să o distingă cineva, chiar și aflat la doi metri distanță. Trecurăm de un colț și ne oprirăm brusc locului.

O mică mulțime se adunase pe o alee din fața noastră, dar nimeni nu se întoarse către noi. Pe de o parte, întrucât era imposibil să ne fi auzit cu toată acea furtună de zgomote care-ți înghețau sângele în vine; pe de altă parte, fiindcă se uitau cu toții cu gura căscată către Widener, unde un stâlp de fum spintecat de flăcări se revărsa din curtea centrală a bibliotecii.

Deodată mi-am dat seama ce se afla chiar în inima roșie a acelui foc: camera de lucru a lui Harry Widener.

— Cărțile, am gemut. Toate acele cărți frumoase, de neînlocuit. Asta

văzusem eu zburând în flăcări prin geamurile țăndări ale lui Roz: pagini din prețioasa colecție de cărți rare a lui Harry Widener.

— Mai bine asta decât oameni, zise Ben mohorât.

Apoi îmi trecu prin minte exact despre care cărți era vorba.

— Doamne, am gemut. *Prima Ediție.*

O avusesem dinaintea ochilor chiar în după-amiaza aceea. Chiar în rotonda din fața camerei de lucru.

Și Prima Ediție de la Teatrul Globe dispăruse într-un turn de flăcări. Într-o străfulgerare, am înțeles că ticălosul răspunzător cu acestea era dispus să ucidă, să incendieze clădiri întregi, doar ca să distrugă Prime Ediții. Iar Primele Ediții – sau cel puțin o Primă Ediție, un anume exemplar – era acea magnum opus iacobină la care se referise Roz. Cheia, cumva, către descoperirea ei. Ceea ce însemna nu numai că ne împiedica pe mine și pe Roz să ajungem la comoară, oricare ar fi fost. Ștergea și toate posibilele urme care duceau la ea.

Mi-am croit drum prin mulțime, dar Ben mă trase înapoi.

— E prea târziu acum, îmi zise aspru. S-a dus.

Mă trase după el prin fața bibliotecii Lamont, grăbindu-ne să ieșim pe aceeași poartă pe care intrasem eu, îndreptându-ne spre Quincy Street. Cenușa îmi îmbâcsise părul și îmi umplea gura și nasul cu funingine; fumul îmi înțepa ochii.

Când am ajuns în Massachussetts Avenue, părea că fiecare vehicul cu sirenă aflat pe o rază de o sută cincizeci de kilometri se grăbea spre campus. Ne oprirăm pe trotuar, privind peste stradă la hotelul meu.

— Aici stai? strigă Ben ca să acopere vacarmul. Am încuviințat din cap și am dat să trec strada. El mă apucă de braț.

— Pe numele tău?

— Al Monei Lisa, m-am răstit, umezindu-mi buzele uscate. Al cui nume crezi?

— Nu te poți întoarce acolo.

— Poliția nu…

— Avem a ne îngrijora de mai multe decât de poliție.

Am vrut să-i ofer o replică, dar m-am oprit. „Kate cea blestemată”, îmi șoptise ucigașul la ureche. Îmi știa numele. Dacă venea să mă caute, Inn at Harvard – cel mai apropiat hotel de biblioteci – ar fi primul loc în care s-ar duce. *Dar unde altundeva aș putea merge?*

— La mine, zise Ben.

Nu exista o altă opțiune. Traversarăm rapid Massachussetts Avenue, o cotirăm pe Bow Street către Mount Auburn și apoi străbăturăm JFK, grăbindu-ne către capătul din spate al Harvard Square. Stătea lângă fluviu, la hotelul Charles. Un amestec straniu de șic urban diafan și fermă din New England, Charles era cel mai luxos hotel din Cambridge, locul unde se cazau capetele încoronate și directorii executivi atunci când veneau să-și viziteze odraslele sau doctorii la Harvard. Nu fusesem niciodată în vreuna dintre camere.

Ben nu avea o cameră; avea un apartament. Pășind înăuntru, am văzut canapele purpurii, scaune cu spătar înalt de piele stând de pază în jurul unei mese mari, acoperite la un capăt cu un laptop și cu hârtii împrăștiate. Dincolo de ele, un șir de ferestre dădeau spre orașul aflat chiar înaintea zorilor. Din fericire, Widener nu se vedea din acel loc.

Ținând strâns cartea, am rămas în prag.

— De ce ar trebui să am încredere în tine? am întrebat din nou.

— Ai toate motivele să te îndoiești, zise Ben. Dar dacă voiam să-ți fac rău, aș fi făcut-o deja. Cum am mai spus, Roz a dorit să fii protejată, așa că m-a angajat pe mine. Cu asta mă ocup, Kate. Am o companie de securitate. De tipul arme și bodyguarzi, zise el cu o umbră de zâmbet. Nu de tipul acțiuni și obligațiuni[3].

— Oricine poate spune asta.

Cândva pe parcursul conversației noastre, pistolul dispăruse din raza vizuală.

Trecând repede pe lângă mine, el închise ușa. Era înalt, mi-am dat eu seama brusc, iar ochii lui verzi erau cam depărtați. Își drese vocea.

— „Există o maree în viața omenească, ce prinsă dacă e la flux, spre mari averi te duce; neprinsă, toată călătoria vieții se-mpotmolește-n sărăcie.”

Roz ar fi putut la fel de bine să-i dea o scrisoare de recomandare. Era citatul ei preferat din Shakespeare, deși se sfia să o recunoască, pe motiv că citatele preferate sunt în general sentimentale și previzibile. Totuși, acel fragment din *Iuliu Cezar* rezuma filosofia senină după care își conducea viața și pe care încercase să mi-o insufle. Deși atunci când încercasem într-adevăr să trăiesc conform ei – luând frâiele unei ocazii efemere ivite în teatru –, ea protestase zgomotos, considerându-mi plecarea din universitate

drept un abandon, o laşitate şi o trădare. Îi aruncasem în faţă aceste cuvinte din *Cezar* în seara în care ne despărţiserăm. Abia mai târziu îmi dădusem seama cine le rosteşte în piesă: Brutus, discipolul devenit asasin. M-am cutremurat.

— Ştia? *Ştia* că mă pune în pericol?

— Dă-mi cartea şi stai jos.

M-am tras la o parte.

— Nu cartea mă interesează, Kate, zise el răbdător. Ci mâna ta. M-am uitat în jos. O urmă groasă şi întunecată de sânge se întindea precum o ideogramă chinezească pe coperta cărţii, întunecând ciobul de sticlă încă implântat în centrul ei. I-am dat drumul din mână, privind-o cum cade pe podea. De-a curmezişul palmei mele, o tăietură lungă şiroia de sânge. Clătinându-mă până la masă, m-am trântit pe un scaun.

— Mulţumesc, zise Ben, luând cartea de jos şi venind după mine. Puse cartea pe masă; lângă ea aşeză o gentuţă roşie pe care o scosese din valiza lui. Era o trusă de prim ajutor. Scoase de acolo nişte şerveţele dezinfectante şi începu să îmi cureţe rana. Mâinile lui erau blânde, dar antisepticul ustura.

— Ai idee cine te urmărea?

Am clătinat din cap.

— Nu. Ştiu doar că a ucis-o pe Roz. A transformat-o în fantoma tatălui lui Hamlet.

Ben ridică privirea, iar eu i-am spus despre urma de ac. La început, prins cu examinarea rănii, el nu spuse nimic. Nu arătă nici neîncredere, nici uimire. Nimic.

— Uite, spuse el într-un târziu, lăsându-mi mâna. E gata. Pot s-o bandajez, dacă vrei, dar se va vindeca mai repede dacă o laşi la aer… De ce crezi că urmăritorul e ucigaşul?

— Mi-a spus el, chiar după ce m-a ameninţat cu cuţitul: „Ce e într-un nume?” Ameninţarea suna straniu, filtrată prin vocea mea. „Roz şi l-a schimbat pe al ei. În bătrânul Hamlet. Poate că ar trebui să-l schimbăm şi pe al tău.”

Din nou, maxilarul lui Ben se încleştă.

— De asemenea, mi-a lăsat asta. Cu mâna cea sănătoasă, am scos pagina din Prima Ediţie din buzunar. Cunoşti *Titus?*

— Am văzut filmul.

Am pus pagina pe masă în faţa lui Ben, privind cum îl copleşeşte

dezgustul la citirea ei.

— Doamne Isuse Hristoase, rosti atunci când termină.

— Vrei să mă protejezi, am spus încet, nu-l lăsa pe cel care a scris asta să se apropie de mine.

Ben se ridică și se duse la fereastră, privind afară.

— Singurul mod în care pot face asta, Kate, e să lucrăm în echipă. Asta înseamnă că trebuie să știu ce faci. Trebuie să știu ce anume cauți.

— Nu ți-a spus Roz?

— Mi-a spus doar că ești în căutarea cunoașterii. I-am zis: nu, mulțumesc, ăsta e ingredientul costisitor din bombele nucleare și din bioterorism. Pur și simplu m-a expediat. Mi-a zis că e în căutarea Adevărului cu A mare. „Frumusețea e adevăr, iar adevăru-i frumusețe. Asta e tot ce știi pe lume, și tot ce trebuie să știi…” îmi aruncă un zâmbet malițios. Nu te arăta așa de șocată. Mi se-ntâmplă să citesc. Uneori citesc chiar Keats. Nu e genetic incompatibil cu a ști cum să te descurci cu o armă. În plus, nu-ți zic decât ce mi-a zis și ea mie.

— Ceea ce e mai mult decât mi-a spus mie. Tot ce am obținut de la ea a fost o cutiuță învelită în hârtie aurie. O aventură și un secret, a numit-o ea. M-a condus la asta.

Deschizând cartea, am împins-o către el. Înăuntru se afla notița pe care o găsisem în biroul lui Roz. Era mai mică decât îmi aminteam, încă bine împăturită. „Cu siguranță va explica totul: la ce piesă iacobină a lui Shakespeare făcuse Roz aluzie, și exact unde ar trebui să mă uit în Prima Ediție – și după ce. Și poate chiar ceva mai prețios: o explicație. O scuză.”

Ben se aplecă să privească mai de-aproape.

— „Pentru Kate”, citi el cu voce tare, înmânându-mi notița.

Hârtia fâșâi puternic atunci când am desfăcut-o. Litere mari scrise cu creionul alcătuiau două cuvinte:

CHILD.CORR

— Un pic enigmatic, zise Ben. Ai idee ce înseamnă?

— *Corr* e prescurtarea de la corespondență, am spus încruntându-mă.

— Deci scrisori. Dar ce prescurtare e *child.?* Copilărie?[4] Scrisori din copilărie? Ale cui? Ale ei? întrebă Ben, întrebările lui căzând asupra mea ca o grindină.

— Asta presupunând că a avut una – o copilărie, vreau să spun –, deși n-aș paria. Am clătinat din cap. Nu vreau să-i jignesc pe bunicii tăi, am adăugat.

— Nici o problemă.

— În orice caz, nu cred că numești scrisorile copiilor „corespondență”. Am clătinat din cap. Child’s e un loc. Biblioteca privată a Catedrei de Engleză.

Child. Pentru mine, acest cuvințel deschidea o lume dispărută mult mai vastă decât simplul spațiu pe care îl indica, un șir de camere pe colț, la ultimul etaj din Widener. Pentru studenții departamentului, Child însemna acasă, un loc cu fotolii adânci și zdrențăroase, cu mese mari și cu lumină caldă pogorâtă peste cărți vechi. Adăpostea nu numai o extraordinară colecție de literatură, ci aduna totodată laolaltă suișurile și coborâșurile vieților literare – memorii, biografii, istorii și scrisori. Volume peste volume de scrisori.

— E plin de scrisori, am mormăit.

— Ale lui Shakespeare? zise Ben.

— Dacă găsești vreuna, dă-mi de știre.

— Child nu le deține?

— Nimeni nu le deține, am zis eu scurt. Nu există nici una. Cel mai vestit dramaturg al limbii engleze – și probabil al oricărei limbi – și nu avem nimic. Nici un rând pentru nevastă, nici o plângere către librar. Nici măcar un bilet servil de mulțumire către regină. În privința asta, dispunem doar de o scrisoare *adresată* lui, care reprezintă o cerere pentru un mic împrumut, niciodată trimisă. Dacă e să ne luăm după corespondența sa, n-a scris nimănui și nimeni nu i-a scris. Aproape ai bănui că era analfabet. Am pus notița lui Roz pe cartea deschisă și m-am dat un pas înapoi. Trebuie să fi scris epistole, cu siguranță. Dar nu s-au păstrat. Un caz clasic de probe fragmentare care mint.

Mi-am masat gâtul, cu gândul vag că mai degrabă mi-ar plăcea să-l sucesc pe al lui Roz. Despre ce corespondență vorbea? *Nu putea femeia asta să spună odată la ce se referea?*

Ben examina bucata de hârtie.

— Spune-mi exact cum ai găsit asta.

Rapid, cu voce scăzută, i-am spus tot ce știam, de la intrarea lui Roz în teatru în rolul fantomei, până la fișa codificată pe care o pusese în cutie și

catalogul din biroul ei.

— Catalog de fișe? zise el încruntându-se. Ai găsit asta într-un *catalog de fișe?*

Am încuviințat din cap.

— Clădirile de la Harvard sunt numite după persoane, nu? Am încuviințat din nou.

— Deci după cine e numită biblioteca, profesore?

— *Nu-mi spune așa.*

Dar în clipa în care cuvintele îmi ieșeau din gură, am înțeles la ce se referea. Roz nu trimitea la un loc. „Child. Corr.” reprezenta o prescurtare de fișă de catalog. Un articol bibliografic pentru „Child. Corespondență”. Pentru „Corespondența lui Child”.

— Francis Child a fost un profesor, am rostit încet. Unul adevărat. Predecesorul lui Roz cu câteva generații. A fost profesor de engleză și unul dintre marii cărturari de la Harvard, în fapt. Deși n-am idee de ce i-ar fi scotocit prin hârtii, sau de ce ar vrea s-o fac eu. Specialitatea lui erau baladele, nicidecum Bardul. Am arătat către laptopul lui Ben: Are conexiune la internet?

El aprobă din cap și îl împinse spre mine. Am tastat HOLLIS, catalogul online al bibliotecii Harvard, și am introdus numele lui Child și cuvântul „Corespondență”.

— Francis James Child, citi Ben peste umărul meu. Corespondență, 1855–1896. *La naiba.* Slobozi un mârâit. Nimic nu reușește mai bine ca o întârziere de trei ore să-ți răpească plăcerea de a avea dreptate.

— Nu am întârziat.

Am clătinat încet din cap.

— Ai observat din întâmplare ceva care a făcut *bum* în noapte? Era Widener, care a explodat.

— Uite, am spus, arătând spre ecran. Cota e MS Am 1922.

— Evrica! zise Ben. Asta explică totul.

— MS înseamnă manuscris, am spus închizând pagina. Ceea ce înseamnă că scrisorile nu se găsesc în Widener. Se află în Houghton. Biblioteca din Harvard cu cărți rare și manuscrise.

— Unde vine asta?

— Clădirea joasă de cărămidă dintre Widener și Lamont.

— Cu alte cuvinte, lângă Widener. Clătină din cap. Ce te face să crezi că

biblioteca vecină se va deschide în dimineața asta?

— Suntem la Harvard; se va deschide la nouă. I-am rânjit malițios. Nu am întârziat, am ajuns prea devreme.

— Bine, zise Ben. Se aplecă în față, atingându-mi brațul. Ești sigură că vrei să continui cu treaba asta?

— Încerci să mă sperii?

— Ai avea bune motive să fii speriată.

— Asta nu înseamnă că ar trebui să mă opresc.

El dădu din cap, și am avut impresia că văd o lucire de admirație în ochii lui. Ridicându-se, se duse până la frigiderul micuț și scoase un Red Bull. Rezemându-se de frigider, desfăcu cutia.

— Ai dormit în avion?

— Nu.

— Dar noaptea dinainte?

— Nu prea mult. Îmi întâlni privirea.

— Lecția de luptă numărul unu: epuizarea te prostește. Iar prostia te face periculos – pentru tine și pentru cei din jur. În momentul de față, ăsta sunt eu. Așa că aș aprecia dacă măcar ai încerca. Făcu un semn către ușă. Patul e pe acolo. Și baia. Îți aparțin în totalitate.

— Cred că glumești. Dar nu glumea.

— Avem timp ca tu să atipești câteva ore. Dacă ai nevoie de ceva, mă găsești aici.

Halal parteneriat. Eram trimisă la culcare ca un copil. Eram iritată, dar și moartă de oboseală. M-am îndreptat spre dormitor.

— Somn ușor, profesore.

— Nu-mi mai spune așa.

Am închis ușa puțin mai tare decât era necesar. Un pat regesc cu o cuvertură lungă purpurie se întindea în fața mea; ferestrele din față se deschideau către o altă panoramă minunată. Baia părea un întreg continent de faianță albă lucioasă. M-am refugiat acolo, închizând cât mai multe uși posibil între mine și Ben.

Am stat sub un duș fierbinte, lăsându-mi iritarea să se spele odată cu praful ultimelor două zile. Imagini îmi pluteau prin minte: focul încolăcindu-se printre rafturile din camera de lucru a lui Harry Elkins Widener, licărind peste legăturile de piele roșie și albastră ale cărților prețioase. O arsură cafenie urâtă lățindu-se peste paginile din Prima Ediție.

„Cărțile, m-am gândit iarăși, cu un icnet de durere. Toate acele cărți frumoase.”

„Mai bine asta decât oameni”, spusese Ben.

Alte imagini îmi lunecară dinaintea ochilor minții: hârtii disparate căzând în spirală prin biroul lui Roz, într-un vârtej lent și tăcut. Bustul lui Shakespeare, sfărâmat – o fâșie fără de sânge din obrazul lui zăcând pe covor. Dacă aș mai fi întârziat două secunde în camera aceea, m-am gândit pe când închideam apa, acel obraz ar fi putut fi al meu.

M-am șters cu prosopul și mi-am trecut un pieptăn prin păr. Adevărat, Ben mă tratase ca pe un copil, ceea ce era al naibii de enervant, dar și eu reacționasem purtându-mă ca un copil, ieșind furioasă din cameră. În cel mai bun caz, va fi părut lipsit de eleganță și de gratitudine; nu voiam să mă gândesc ce etichetă meritam în cel mai rău caz.

Mi-am împins cu piciorul hainele aflate maldăr pe podea; răspândeau un miros acru de fum. Dacă nu cumva voiam să dorm în ele, trebuia să mă întorc la Ben și să-i cer cu împrumut altceva. Mi-am privit hainele iritată. Apoi m-am învelit într-un prosop alb plușat, de dimensiunea unui cearceaf de plajă, și m-am întors în salon.

Așezat într-un loc în care avea o bună perspectivă – o țintă bună? – atât asupra ușii, cât și asupra ferestrelor, Ben își pusese picioarele pe masă. Cu arma la îndemână, frunzărea prin paginile din Chambers. Reușise să scoată ciobul din copertă, dar pata întunecată încă se găsea acolo. Deasupra cărții, trăsăturile chipului său erau puternic modelate, de parcă fuseseră cioplite de Michelangelo, sau poate de Rodin – deși purta cu mult prea multe haine pentru gustul celor doi artiști.

— Roz mi-a zis că limbajul lui Shakespeare e așa de bogat fiindcă scena era așa de goală, spuse el fără să-și ridice privirea. Nici un fundal. Numai costume și câteva obiecte de decor.

Am tresărit. Nu-mi dădusem seama că mă văzuse.

— Și-a construit universurile din cuvinte.

— A citit vreodată vreuna din voi cartea asta? Ben întoarse o pagină, încruntat. După amicul Chambers, scenele londoneze puteau scuipa ceață și fântâni, tunete și fulgere, chiar și rafale de ploaie și artificii – presupun că nu simultan. Un teatru avea o pădure mobilă care se putea ridica prin trape din scenă. Nu chiar ca George Lucas, poate, dar nici scenă goală. Preferatul meu este Pluto îmbrăcat în veșminte de flăcări de niște ursitoare de-a

dreptul sadice, în timp ce, ia ascultă aici – degetul său trase o linie sus pe pagină: „Jupiter coboară maiestuos sub un curcubeu, cu fulgerul arzând…”

— Mi-ai salvat viața în noaptea asta?

Degetul i se opri pe pagină.

— Sună ca în Elton John.

— Vorbesc serios.

— Eu încerc să nu fiu serios.

— Păi, încearcă. Doar de data asta. De dragul mătușii tale, dacă nu de dragul meu.

Desprinzându-se de carte, Ben se lăsă pe spate, cu mâinile sub cap. Ochii lui mă cumpăniră leneș din cap până-n picioare, amintindu-mi de un leopard care se uită la gazele dintre crengile unui copac confortabil.

— Ești gata să arunci prosopul?

Am devenit dintr-odată conștientă de fiecare centimetru al acelui prosop, de fiecare curbă și unduire care îmi atingea pielea.

— Nu încă.

— Atunci, ăsta e și răspunsul meu. Nu încă. Mi-am strâns și mai tare prosopul în jurul meu.

— Mulțumesc oricum. Fiindcă mi-ai salvat-o până acum.

— Vise plăcute, profesore, spuse Ben cu un mic zâmbet, întorcându-se la carte.

— Ticălosule, am răspuns, ducându-mă înapoi în dormitor.

La marginea patului, m-am oprit brusc. Intenționasem să-i cer un tricou; nu mă înnebuneam să dorm goală într-o cameră învecinată cu aceea a unui bărbat pe care abia dacă îl cunoșteam, indiferent al cui nepot era. Dar să fiu a naibii dacă aveam să mă întorc acolo, mai ales ca să port o discuție asupra faptului că eram goală, la un nivel oricât de metaforic. Lepădând prosopul, m-am strecurat sub pături și am adormit de îndată ce am pus capul pe pernă.

M-am trezit în ceea ce știam a fi un vis. Lumină rece și cenușie plină de mirosul mării; un zid de piatră se întindea în depărtare. Puțin mai jos, o tapiserie cu Venus și Adonis stătea atârnată strâmb, sfâșiată și mânjită cu sânge. Sub ea zăcea un rege cu părul alb cu coroană pe frunte. M-am aplecat deasupra lui. Era mort. Vântul bătea prin crengile țesute ale tapiseriei. Ochii regelui mort se deschiseră brusc, iar degete scheletice mă

apucară de braț. „Răzbunare…” șuieră el. Înainte să apuc a face vreo mișcare, o umbră se năpusti asupra mea din spate, iar marginea subțire și fierbinte a unei lame îmi spintecă gâtul.

Am tresărit puternic și m-am ridicat în capul oaselor. Trebuie să fi țipat, fiindcă Ben ajunsese la ușă într-o clipită.

— Ești bine?

— Da, am zis eu cu un zâmbet nesigur. Am visat urât, asta e tot. *Hamlet.*

— Serios? Mă privi neîncrezător. Visezi tragedii în cinci acte?

— Mai degrabă horror de mâna a doua.

Ieși preț de o secundă, apoi reapăru și-mi aruncă în poală un tricou.

— Era și timpul să te trezești. A sosit micul dejun, adăugă și ieși iarăși, închizând ușa după el.

Tricoul era gri, fără vreun însemn, având cute acolo unde fusese atent împăturit. L-am adulmecat; mirosea a curat, de parcă fusese pus la uscat într-o grădină de munte. Căldura îmi cuprinse pieptul când l-am tras pe mine, iar visul se retrase ca o maree lentă, foșnitoare.

În salon, am găsit televizorul licărind fără sonor, Vivaldi susurând ușor la casetofon și miresme de șuncă și scorțișoară ridicându-se dinspre masă. Ben stătea în dreptul ferestrelor, uitându-se către râul Charles.

— Sendvișuri franțuzești cu merișor sau ouă Benedict, zise el. Dacă sperai la carne de vită cu margarină și pesmet, mă tem că va trebui să schimbăm comanda.

— Glumești, m-am strâmbat eu. Hotelul Charles chiar are rahat pe băț în meniu?

El se întoarse spre mine.

— Chiar și armata se abține de la această etichetare neapetisantă când sunt doamne de față.

— Ai fost în armată?

— Nu chiar.

Am așteptat să văd dacă mai oferă și alte informații. Nu se întâmplă așa ceva.

— În acest caz, am spus, ce zici dacă împărțim ouăle și sendvișurile?

— Admirabil de diplomatic. Transferă unul dintre ouăle Benedict pe farfuria mea. Am pus să ți se ducă și bagajul.

Într-adevăr, valijoara cu rotile pe care Sir Henry o pusese pe doamna Barnes să o umple stătea lângă ușă.

— Spuneai că nu mă pot întoarce acolo.

— *Tu* nu poți. Asta nu înseamnă că nu există alte persoane care să intre și să iasă neobservate.

— Mi-ai furat bagajul? am întrebat, cu oul în furculiță, la jumătatea drumului spre gură.

— Am cerut să mi se întoarcă o veche favoare. Îl poți trimite înapoi, dacă nu ești de acord.

— Nu, am reușit să spun eu, cu gura plină de maioneză și ou. Hainele curate sunt un scop ale cărui mijloace sunt dispusă să le trec cu vederea.

— Că tot vorbim, de activități dubioase, suntem la știrile de dimineață. Nu doar cele locale. Cele importante: CNN. *The Today Show. Good Morning America.*

— Spun ceva nou?

— Nu spun nici măcar cât știm deja – în afară de ceea ce este evident pentru oricine pe o rază de cincisprezece kilometri. Se uită întrebător la mine. Ești sigură că vrei să mergi înainte? Situația e fierbinte și se va încinge și mai tare.

— Va deveni mai periculos, vrei să spui.

— Sună mai bine dacă spui „fierbinte”. Un zâmbet îi flutură pe față. Înseamnă cam același lucru. Ben împinse farfuria la o parte. E doar o chestiune de timp, Kate, până când cineva în afară de noi va face legătura între incendiul de la Harvard cu cel de la Teatrul Globe, iar când se va întâmpla asta, fiecare agenție de știri din lume va fi pe urmele noastre, alături de copoii din două țări.

Mi-am luat ceașca de cafea și m-am dus la fereastră. *Ce* anume trebuia să fac era clar, fie că eram urmărită, fie că nu. Pentru mine, întrebarea mai interesantă, învăluită în răspunsuri îndoielnice, era: *de ce?* „Răzbunare”, strigase bătrânul rege în visul meu. Dar răzbunare pentru cine?

Pentru Roz, desigur. Ea era regele; știam asta, așa cum știi în vise că un om complet străin e mama, sau iubitul tău, sau dragul tău câine din copilărie. Pur și simplu știi, cu credința neclintită a unui sfânt, sau poate a unui bigot. Dar gâtul meu fusese cel tăiat. Iar în bibliotecă, la grumazul meu pusese ucigașul o lamă cât se poate de reală.

Nu-mi făceam iluzii că îl voi prinde pe ucigaș pentru a face dreptate cu propriile-mi mâini. Sau chiar că-l voi aduce în fața justiției, al unei justiții sub forma legii. Voiam, cu toate acestea, să mă răzbun.

Era dispus să incendieze și chiar să ucidă pentru a nu lăsa să iasă la lumină acel lucru descoperit de Roz. Eu trebuia să mă asigur că va ieși la lumină.

Dar răzbunarea nu era totul. Am mai luat o gură de cafea, privind un albatros planând și plonjând în râu. Acel dar auriu pe care mi-l dăduse Roz putea fi la fel de bine cutia Pandorei. De dragul lui Roz, era adevărat, voiam răzbunare. De dragul meu, voiam ceva mai simplu și mai egoist. Voiam să știu. *Voiam să știu ce descoperise.*

Lui Ben îi vorbise despre Frumusețe și Adevăr. Mie îmi spusese: „Dacă îl deschizi, trebuie să mergi unde te trimite". Am băut ultima gură de cafea și m-am întors pe călcâie.

— Am făcut o promisiune. Tu nu trebuie să vii.

— Ba da. Ben îmi zâmbi. Și eu am făcut o promisiune.

Am făcut duș cu rândul. Trebuie să recunosc, încă o dată, că era plăcut să mă îmbrac cu hainele curate pe care le împachetase doamna Barnes, deși umpluse valiza – fără îndoială, la insistențele lui Sir Henry – cu lucruri pe care nu mi-aș fi imaginat niciodată că le-aș putea purta. M-am oprit asupra unei perechi de pantaloni capri bej și a unei bluze cu imprimeu jaguar, fără mâneci, cu un decolteu adânc. În așteptarea lui Ben, am transferat broșa la un taior nou, delicat.

El apăru îmbrăcat într-un tricou marinăresc oliv și-n pantaloni kaki.

— Gata? am întrebat, punând cartea în geantă, împreună cu niște coli de hârtie.

Își puse suportul de umăr și își așeză pistolul în toc, camuflând totul cu o jachetă de piele întoarsă.

— Gata.

Am ieșit pe ușă și ne-am îndreptat spre Houghton.

13

Biblioteca Widener era încă încercuită de poliție și de mașini de pompieri. Oamenii își lungeau gâturile de după baricade pentru a privi înăuntru, dar totul era prea cețos ca să se vadă ceva prin ușă. Eu și Ben ne-am strecurat prin mulțime și apoi am dat ocol spre palatul din cărămidă mai mic și mai liniștit de alături: Biblioteca Houghton.

Singura concesie făcută nefericitului incident de la Widener din noaptea

precedentă o reprezenta dublarea pazei, de la un gardian trecându-se la doi. Dând afabil din cap, aceștia își ridicară ochii din ziarele lor la auzul pașilor noștri. Unul îmi repartiza un dulăpior, celălalt se uită atent prin geanta mea.

— Aveți grijă să nu vă încuiați dulăpiorul, zise primul. Nu e permis zilele astea.

Într-un vestibul înghesuit, am pus totul în dulăpior, cu excepția unui blocnotes cu foi galbene și a volumului din Chambers. În nici un caz nu aveam de gând să-l abandonez pe undeva, mai ales într-un dulăpior neîncuiat. Însoțită de Ben, am traversat către niște uși albastre în stil colonial, aflate la capătul holului, și am sunat.

După două secunde am fost primiți înăuntru.

Sala de Lectură era un dreptunghi mare și aerisit, cu pereții presărați cu ferestre înalte care lăsau să se vadă cerul de vară de un albastru intens. Șiruri de mese mari și lustruite se înșirau țanțoș pe podea, susținând un mic grup de tineri cărturari adânciți în studiu și hârtiile lor împrăștiate. M-am îndreptat spre o masă liberă și mi-am așezat foile pe ea. Ben se așează lângă mine. La masa de alături, un bărbat ai cărui obraji cădeau precum ai unui baset se uită dezamăgit la noi, de parcă i-am fi stricat priveliștea. Completându-mi buletinul de cerere – „MS Am 1922. Francis J. Child. Corespondență" –, i l-am înmânat la biroul principal unui bărbat sever, am luat un creion și m-am lăsat pe spate în scaun, așteptând. În trecut, mă simțisem aici ca într-un cocon cald; acum mă simțeam expusă. Nu aveam nici o certitudine că ucigașul nu se afla deja aici, în încăpere.

Ben se ridică și se plimbă puțin prin încăpere, aruncând din când în când un ochi la cărțile de referință. Băgând la cap cu această ocazie, m-am gândit eu, toate detaliile legate de sala de lectură și de oamenii din ea. Verificând potențiale pericole și căutând fără îndoială o cale de scăpare. M-am forțat să mă gândesc la propria problemă. *Ce căutam?* Ce făcuse Roz, scotocind prin lucrurile lui Child? O să-mi recunosc ținta când o voi găsi?

Ben dispăru în coridorul de legătură care făcea trecerea din Houghton spre Widener, cu pereții plini de dulapuri și de calculatoare care conțineau cataloagele de la Houghton, vechi și noi. Spre surpriza mea, se întoarse cu propriul buletin de cerere. Ducându-l la biroul din față, se așeză lângă mine.

După alte cincisprezece minute iritante, doi bibliotecari, tăcuți și sobri precum lacheii regilor defuncți, veniră înspre noi împingând un cărucior

plin până la refuz cu patru cutii mari de arhivă, peste care trona o pereche de mănuși delicate de bumbac. La cealaltă masă, basetul oftă, de parcă greutatea acelor cutii necercetate îl apăsa pe piept. Pentru un moment, m-am întrebat dacă nu cumva ne spiona. Dar era ridicol – nu, paranoic: fusese aici înaintea noastră.

Mi-am pus mănușile, am ridicat capacul primei cutii și m-am apucat de treabă.

Scrisorile fuseseră toate catalogate și numerotate, dar în ceea ce privește cercetarea, Roz credea în temeinicie și-n înțelepciune calmă. Nu binevoise să lase vreun indiciu precis precum numărul scrisorii care îi conținea secretul. Cea mai mare parte a adevăratei erudiții, obișnuia să spună, se mișcă în ritmul lent și solemn al unei procesiuni regale sau al evoluției unei noi specii, dar eu nu-mi permiteam luxul adevăratei erudiții. Pagină cu pagină, am trecut pe cât de repede posibil peste necazurile și victoriile vieții trecute a unui om, mereu mai conștientă, cu fiecare nouă pagină, că habar n-aveam ce căutam. Dacă parcurgeam totul prea repede, putea ușor să-mi scape acel detaliu.

Nici una dintre epistole nu fusese scrisă de Child; erau toate scrisori pe care le primise de la colegi și contribuabili la munca sa neobosită de culegere a baladelor populare: poeții Longfellow și Lowell, unul dintre frații Grimm, filosoful William James. Unduind printre acestea, se găsea un șuvoi nesfârșit de trăncăneală voioasă provenind de la soția lui, Elisabeth. Nimic nu candida în mod serios la titlul de *Evrica!* acordat de Roz.

La masa vecină, basetul se întindea trosnindu-și încheieturile. Pe peretele din spatele lui, ceasul arăta că trecuseră deja două ore. M-am aplecat din nou asupra muncii mele.

Aproape ajunsă la fundul celei de a treia cutii, parcurgeam în grabă o altă foarte veselă povestire a lui Elisabeth despre o vară petrecută în Mâine cu copiii, când deodată am ajuns la o pagină care nu se lega de precedenta.

„Mititeii s-au distrat, culegând mu-”, se termina o pagină. Dar când am trecut la următoarea, scria: „Am descoperit ceva”. Cuvintele lui Roz.

M-am îndreptat în scaun și m-am uitat la Ben, dar el era adâncit în studiul a ceea ce părea să fie un jurnal mic, bătut de vreme.

Am pus cele două pagini una lângă alta. Cea de a doua nu-i aparținea lui Elisabeth Child. Scrisul sinuos era foarte apropiat de al ei, la fel hârtia și cerneala albastră decolorată. Suficient de asemănătoare, încât să pară parte

din aceeași misivă, cel puțin la o privire rapidă. Dar nu la o cercetare atentă.

> Am descoperit ceva ce cred că va fi de interes pentru un savant ca dumneavoastră, și de vreme ce cred cu tărie că tot ce e aur nu strălucește întotdeauna, poate fi chiar de valoare.

Mi-am trecut limba peste buzele uscate, auzind vorbele lui Roz: „Am descoperit ceva. Și am nevoie de ajutorul tău”. Mi-am aruncat din nou ochii la scrisoare.

> Este un manuscris. Cred că este scris în engleză – cel puțin, cuvinte, ici, colo sunt sigur în engleză, iar vechiul volum Don Quijote în care l-am găsit ascuns reprezintă o traducere în engleză. Dar scrisul – vai – e în cea mai mare parte ilizibil, chiar și acolo unde nu e pătat și șters până la a fi imposibil de descifrat. Totuși, am decodat titlul cu o precizie pe care o socot rezonabilă – cu excepția primei litere, pe care mărturisesc că n-am mai văzut-o niciodată. Un fel de spirală străbătută de o linie, ceva cam așa: @. Ar fi trebuit să mă gândesc poate la greacă, doar că literele care urmează sunt din alfabetul nostru latin.
>
> – ardeno, cred. Sau poate – ardonia?

M-am încruntat. Litera ciudată nu era grecească, era englezească: un C mare în țeapănul scris de mână elisabetan numit scris secretarial. Ceea ce făcea ca titlul să fie *Cardeno* sau *Cardonia.*

Întâlnisem acel cuvânt cu o altă ocazie, eram sigură. Îl citisem undeva… Era un nume. Dar al cui? Al unei persoane, al unui loc? Cu cât îmi frământam mai mult memoria, cu atât mai mult acea formă vagă se adâncea într-un fel de ceață moale și cenușie a uitării. Poate scrisoarea avea să explice asta. M-am grăbit să ajung la sfârșit.

> L-am pus la loc sigur. Chiar în casa unde a supraviețuit nevăzut și netulburat, cred, de când a fost pierdut prima dată, nu la mult timp după creare. Aici rezidă dilema mea. Aș vrea să-l scot și să-l duc la un expert pentru evaluare. Nu cunosc

totuși nici numele, nici adresa vreunei astfel de autorități în acest colț uitat de civilizație. De asemenea, nu știu cum aș putea scoate acest lucru din locul unde se găsește acum fără a-mi asuma până și cel mai mic risc de a-l distruge… Este fragil și mă tem că o lungă călătorie călare, urmată de una cu trenul, l-ar distruge complet. Cu atât mai mult o călătorie pe mare.

Unul dintre băieții de aici pretinde că a fost – „odată ca niciodată" – un fervent student de-al dumneavoastră și îmi spune, domnule, că aveți un aer de minunată înțelepciune, mai ales atunci când vă ocupați de enigme de natură literară. V-aș rămâne pururi îndatorat pentru orice fel de sfat mi-ați putea da referitor la această chestiune. Dacă, în plus, ați binevoi să vă dați osteneala pentru ca, până la urmă, să existe o șansă ca totul să merite efortul, aș fi, cum se spune, „numai urechi".

Dar poate că nu vă place să vă asumați riscuri.

În semn de apreciere pentru timpul pe care deja vi l-am răpit, adaug o baladă. O versiune din Lumea Nouă a unui vechi cântec scoțian, cred. M-am chinuit teribil să selectez dintre cele care sunt populare pe aici, în tabără, pentru a găsi măcar una care să nu facă hârtia și cerneala să roșească, dar sper că asta reușește să îndeplinească cerința.

Am onoarea etc. de a rămâne al dumneavoastră, Jeremy Granville

Formula de adresare și semnătura, înghesuite pe un singur rând la sfârșitul paginii, arătau ca un alt rând din text. M-am uitat la pagina următoare.

„-re, scria Elisabeth. În timp ce eu îmi făceam griji, îți imaginezi, din cauza urșilor!!!"

Nu era lucru de mirare că profesorul Child colecționa balade. M-am întors la scrisoarea lui Granville. Asta era oare ceea ce descoperise Roz?

Trebuia să fie.

Am trecut rapid prin restul cutiei, dar nimic ieșit din comun nu-mi mai sări în ochi. În plus, restul scrisorii lui Jeremy Granville nu era de găsit. Am verificat lista din catalog și nu am găsit-o menționată nicăieri. Singura

pagină fusese se pare strecurată din greșeală printre paginile scrisorii lui Elisabeth, poate chiar în biroul profesorului Child. Bibliotecarul care o catalogase, oricum, nu observase greșeala.

Unica pagină nu avea dată, nici o mențiune clară a locului – nimic în afară de o semnătură și de localizarea sa între documentele lui Child care s-o fixeze în intervalul istoric. Cu excepția pomenirii unei vechi ediții din *Don Quijote.* Cu o tresărire, mi-am amintit că în noaptea precedentă găsisem o întreagă secțiune de cărți *Don Quijote* pe rafturile lui Roz. Dar ce dovedea asta? Să te intereseze *Don Quijote* era ca și cum te-ar fi interesat *Iliada* sau *Război și pace.* Te distingea drept un intelectual în gusturi, dar nu reprezenta tocmai ceva unic.

Referința se putea totuși dovedi folositoare pentru a data descoperirea lui Granville. *Don Quijote* apăruse prima dată în spaniolă la începutul secolului șaptesprezece, chiar în jurul morții reginei Elisabeta. În decurs de un deceniu, fusese tradus în engleză. Așa că „vechiul volum din *Don Quijote"* al lui Granville – și tezaurul în care îl găsise – nu puteau data mai devreme de atât. Pe de altă parte, nu putea fi mai recent decât anul morții profesorului Child – la sfârșitul secolului al nouăsprezecelea, dacă țineam minte bine. Am mormăit nemulțumită în sinea mea. De mare ajutor îmi mai era: aceste două date se întindeau pe o perioadă de aproape trei sute de ani.

Îmi căzură ochii pe volumul lui Chambers, care stătea sfios în fața mea. Cel puțin prima parte a intervalului era acoperită de Chambers, care scria despre mult mai multe decât simplele piese de teatru. Am tras cartea către mine, deschizând-o la sfârșit și am oftat din rărunchi. Nu exista index. Apoi mi-am amintit. Indexul celor patru volume se găsea în ultimul – iar pe acela îl lăsasem pe raftul lui Roz. M-am întors la pagina marcată de Roz și am parcurs-o din nou.

Deodată, lumina veiozelor se lungi și crescu pe măsură ce-mi dădeam seama de importanța cuvintelor lui Granville. M-am întors la scrisoare. Poate că visasem. Nu, scria exact în felul în care-mi aminteam.

Pe cât de repede am putut, am tras înspre mine agenda cu foi galbene și am început să copiez scrisoarea, cu mâna alergându-mi pe pagină. Basetul își ridica ochii cu tristețe, de parcă era gelos pe faptul că descoperisem ceva care merita copiat. Pielea mă furnica într-atât de intens încât resimțeam interesul lui Ben, deși el nici măcar nu se mișcase. „… Un fel de spirală străbătută de o linie, ceva cam așa: ⓐ.. Ar fi trebuit să mă gândesc poate la

greacă…” am scris, adăugând o observație personală: „Nu greacă. Engleză. Un C mare elisabetan”.

Am împins pagina peste tăblie, către Ben. O citi și își ridică privirea, nedumerit. Drept răspuns, am împins cartea spre el, arătându-i paragraful-cheie.

Era deschisă la aceeași pagină pe care o citisem în noaptea dinainte, listând magnum opusurile iacobine ale lui Shakespeare, unul câte unul, fiecare cu paragraful său descriptiv. La finalul paginii se găsea o altă secțiune peste care mereu trecusem în pripă înainte. L-am simțit pe Ben cum trage aer în piept atunci când ajunse la ea și am văzut-o din nou cu ochii minții, în vreme ce el o citea în grabă.

„Piese pierdute”, scria acolo. Dedesubt se găseau două titluri. Primul era *Răsplătitele chinuri ale dragostei.* Cel de-al doilea era *Istoria lui Cardenio.*

Ben își ridică rapid privirea.

— *Pierdute?*

— Avem titlurile lor, și se menționează în calendarele de la Curte că au fost jucate. Știm că au existat cândva. Dar nimeni n-a văzut vreun fragment din nici una din povești – nici măcar două vorbe puse una lângă alta – de secole întregi. Vocea mi se încorda: În afară de Jeremy Granville.

Ochii i se măriră.

— *Unde?*

Am clătinat din cap. Prima pagină din scrisoare lipsea. În ceea ce rămăsese, fusese foarte zgârcit cu informațiile.

— Nu știu.

Dar Roz știuse, de asta eram dintr-odată sigură. „Am descoperit ceva, dragă, spusese. Ceva important.” Mai important decât *Hamlet* jucat la Teatrul Globe, insistase ea, cu ochii ei verzi strălucind. Iar eu o luasem peste picior.

Se auzi soneria, iar eu am tresărit puternic.

În vreme ce ușa se deschidea, o voce pe care o cunoșteam bine se auzi cu o stranie claritate.

Detectiv inspector-șef Sinclair.

INTERLUDIU

Primăvara anului 1598

În pragul unei uși acoperite cu o tapiserie, la capătul unei scări secrete înguste, femeia se opri, netezindu-și rochia de mătase verde care îi scotea atât de frumos în evidență părul și ochii negri. Cu o mână, trase draperia suficient cât să poată privi înăuntru. Dincolo, în cealaltă parte a încăperii, un tânăr era îngenuncheat în rugă fierbinte dinaintea unui altar, fără să-și dea seama de prezența ei.

Femeia făcu o pauză. Devenise o necesitate a-l privi, ca și privitul focului. Plete blonde ca o aureolă pluteau deasupra unui corp de o grație felină. Va trebui să înceteze a-l mai numi „băiatul”. Dacă nu se arăta încă pe deplin bărbat, era cel puțin un tânăr. „Will”[5], își zise hotărâtă.

Celălalt iubit al ei fusese omul care sugerase să-l numească pe acel tânăr cu numele pe care îl împărțeau amândoi.

— Dar atunci cum te voi numi pe tine? întrebase ea.

— Cu celălalt nume al meu, răspunsese el cu un zâmbet. Shakespeare.

Și apoi sugerase altceva, care-și va fi croit drum în poezie puțin mai târziu. „«Will» va împlini comoara-ți de iubire, scrisese el, îl ai pe «Will», și «Will» întreg, și «Will» peste măsură.”

Fusese ideea lui, cu mai multe luni în urmă, aceea de a-l seduce pe băiat. O implorase să facă asta. Cererea lui o luase atât de mult prin surprindere, încât rămăsese fără grai, lăsându-l pe bărbat să se miște încoace și încolo în fața ei, ajungând de la cereri la ademeniri, culminând cu o scurtă tiradă de intimidare, înainte de a ajunge iar la implorări.

Nu ar fi cu totul neplăcut, își aminti că se gândise pe atunci. Băiatul – Will – era desigur destul de arătos: bălai la păr și la ten, cu mintea ca argintul viu. Îl remarcase din clipa-n care apăruse prima dată în compania lui Shakespeare, remarcase ochii bărbatului mai în vârstă urmărindu-l, deși dacă asta se întâmpla din pricină că Will era tovarăș, protejat sau iubit nu putea spune și nici nu întrebase. Era cu siguranță, într-un anume fel, mult îndrăgit.

— De ce? întrebase, atunci când implorările poetului vor fi-ncetat.

Nu cu sensul „De ce vrei asta?”. Ci pur și simplu cu sensul „De ce eu?”

Fiindcă Will nu-i acordase niciodată atenție. Era obișnuită cu privirile masculine îndreptate asupra ei; chiar și bărbații care nu se înfierbântau decât după bărbați o apreciau ca pe o operă de artă. Dar William Shelton era altfel. O văzuse, măcar atât știa femeia. Vorbiseră, o dată sau de două ori. Dar nu îi acordase niciodată atenție.

— De ce? întrebase ea din nou.

Shakespeare se oprise la fereastră, apucând pervazul.

— Visează să devină preot. Făcuse ochii roată prin încăpere, și doar atunci ea îi văzuse disperarea din privire. Preot catolic. Iezuit.

Fără de voie, femeia se cutremurase. Răspunzând direct în fața papei, iezuiții se considerau soldații lui Hristos, devotați propovăduirii Adevărului în cele mai periculoase colțuri ale lumii păgâne. Ceea ce includea și Anglia, atâta timp cât Anglia și eretica ei regină se agățau de credința protestantă. Miniștrii reginei Elisabeta, totuși, erau de altă părere. Detestau ordinul iezuit, considerându-l un cuib de fanatici religioși, complotând neîncetat pentru a o ucide pe regină, a restaura o monarhie catolică pe tronul Angliei și a târî întreaga populație engleză în flăcările iadului Inchiziției, cu săbii spaniole la gâtlej.

Se considera trădare ca un iezuit să pună piciorul în Anglia. Totuși, ei tot veneau. Vânați fără de milă, atunci când erau prinși, erau torturați folosindu-se cele mai diabolice invenții la care se puteau gândi anchetatorii reginei. Ce mai rămânea era dat pe mâna călăului.

Gândul delicatei frumuseți blonde a băiatului supuse unor astfel de orori o făcu să-i piară culoarea din obraji.

Nu era lucru rar întâlnit ca familiile irlandeze cu mulți fii să menească unul preoției. Dar frații lui Will, spusese Shakespeare cu amărăciune, îi inculcaseră dorința de martiriu, și se găseau și în poziția de a-l ajuta să-l obțină. Erau acoliți ai familiei Howard și, deși se proclamau sus și tare protestanți ca să-și salveze pielea, în particular cei din stirpea Howard erau cunoscuți ca fiind catolici, spre a-și salva sufletul. Conduși de perfidul conte de Northampton și de nepotul său, contele de Suffolk, se zvonea de asemenea că se aflau în simbria regelui Spaniei. Dacă exista cineva care să ajute un tânăr englez să traverseze marea în siguranță către Spania inamică și către adăpostul interzis al unui seminar iezuit, era sigur unul din familia

Howard, care se căiau pentru propriile rătăciri spirituale prin ajutorul dat altor credincioși fanatici.

Nu era de mirare că Shakespeare se arăta disperat. Ea traversase încăperea și își pusese mâinile pe umerii lui, cuprinsă de milă. El își petrecuse un deget peste conturul obrazului ei, până în scobitura gâtului.

— Tu l-ai putea învăța să vrea altceva, spusese el.

Ca provocare, i se păruse interesant. Se războise cu soții și cu iubite, cu băieți și cu bărbați, pentru inimile amanților lor – și aproape întotdeauna câștigase. Dar nu se războise niciodată cu Dumnezeu. Se afla pe punctul de a accepta, când deodată își dăduse seama de importanța solicitării. Shakespeare nu-i cerea doar să-l seducă pe băiat. Îi cerea să-l satisfacă.

Pentru o clipă, fusese tentată să plece și să nu se mai întoarcă niciodată. Nu era o târfă, ale cărei servicii temporare le putea cumpăra sau câștiga în urma unui rămășag. Nu era soție, ale cărei servicii să le cumpere la un preț ceva mai piperat, și pe care se putea socoti îndreptățită să le dea altcuiva. Își era propria stăpână, și, în timp ce aprecia un flirt reușit – și nu se sfia de la a vinde asta la prețul unei bijuterii frumoase sau al unei rochii noi –, dragostea ei era oferită, nu cumpărată. O lovise în adâncul sufletului faptul că el se temea atât pentru frumusețea neștirbită a băiatului, încât îi cerea să și-o prostitueze pe a ei.

În străfunduri, simțise cum crește în ea o dorință lentă și amenințătoare de răzbunare. Avea să-l seducă pe Will, bine, dar nu avea să se oprească la asta. În același timp îl va seduce din nou pe Shakespeare, până când atât poetul, cât și tânărul vor arde pentru ea într-un foc nestins. Iar când va veni momentul, se va îngriji ca amândoi să afle.

Așa că se împodobise cu mătăsuri și cu perle, își aranjase părul negru în lungi șuvițe strălucitoare, și se dusese de la poet la băiat, ademenindu-l pe Will într-un păienjeniș de muzici, de delicii la lumina lumânării și de dor, miere și fiere, până când fusese bine prins în mreje. Și-n tot acest timp fusese conștientă de prezența lui Shakespeare, așezat în jilțul cu spătar înalt din sala de dedesubt, privind în inima flăcărilor.

Aceasta se întâmplase cu câteva luni în urmă.

Prin crăpătura din draperie, îl văzu pe Will închinându-se, iar pielea albă a pieptului ei se îmbujora.

Cu doar o zi în urmă, hoinărind prin odaia lui Shakespeare, cea de dedesubt, dăduse din întâmplare peste un poem și, înainte de a-și da seama

ce era, citise deja primul vers. „Două iubiri eu am, de dor și disperare.” Se trăsese înapoi ca mușcată de un animal. Nu-i plăcea să-i citească vorbele fără să i se ceară. Era ca o profanare.

Poate că dacă el n-ar fi făcut-o să-l aștepte, n-ar fi fost tentată să continue. Dar versul îi răsuna în minte și nu-i dădea pace. Nu încăpea îndoială că se referea la sine ca „eu” cel nehotărât, dar i se potrivea și ei. Iar cum el întârziase, femeia continuase să citească:

Două iubiri eu am, de dor și disperare,
Care ca două spirite mă țin în înrobire,
Îngerul bun, bărbat ce păr de aur are,
Spirit mai rău, femeie cu colorit barbar.

Obrajii îi fuseseră cuprinși de flăcări. Poemul era despre ea, dar nu pentru ea. Cu colorit barbar? Spirit mai rău? Asta gândea el despre ea?

Se uită din nou la poem.

Spre iad ca să mă ducă, femeia mea cea rea
Îmi ia îngerul pur de lângă mine,
Și diavol să îl facă ea ar vrea,
Cu mândra-i frumusețe să-l domine.

Asta și voise ea, își spusese, acest acces de gelozie și confuzie. Nu plănuise însă a fi prinsă în propria capcană. Nu plănuise să se îndrăgostească de Will.

De îngeru-mi cădea-va din înalt,
Doar bănui, nu pot spune pe de-a dreptul;
Căci amândurora ne este aproape,
Ghicesc un înger-n iadul celuilalt.

Sonetul – dacă asta se voia – era neterminat, lipsindu-i distihul final. Trupul femeii fu cuprins de un mic hohot de râs amar, triumfător. Dacă Shakespeare nu-l terminase, era din cauză că nu știa cum să o facă. Nu știa cum se termină povestea. Poate că era prinsă ca o muscă în propria pânză de păianjen, dar cel puțin ea cunoștea firul poveștii. Ea nu trebuia să meargă

pe ghicite, așa ca el.

Apoi un alt gând îi trecuse prin minte. Poemul fusese cumva lăsat intenționat, pentru ca ea, aflându-se singură, să-l găsească? Shakespeare cerea cumva indirect un răspuns? Căutând adevărul, prin poezie?

Un toc și o călimară erau la îndemână. Se învârtise înainte și înapoi prin dreptul ferestrei, cu rochia prinzându-i-se din când în când de podeaua durată din stuf. Dorise mereu ca Shakespeare să afle adevărul. Dar nu putea risca o despărțire acum. Nu acum. Nu până când nu era sigură că putea, de una singură, să-l sprijine pe Will în încercarea de a trata cu indiferență atât atențiile fraților săi, cât și ofertele celor din familia Howard. Așa că răspunsul ei ațâțător trebuie să fie perfect cumpănit.

Până la urmă luase pana și cu atenție, cu limba prinsă între dinți, se apucase să scrie.

De Adevăr străin, cu traiul îndoit…

Auzise deodată un zgomot la ușă. Punând pana deoparte, se duse la fereastră și își netezi rochia, contemplând nevăzută grădina de dedesubt.

Dacă Shakespeare înțelesese dintr-o privire ceea ce făcuse ea, nu spusese nimic legat de asta. Făcuseră dragoste în după-amiaza aceea cu o pasiune neobișnuită, iar și iar, de la sfârșitul după-amiezii până la oftatul lent și albastru al amurgului, cu parfum de violete plutind în încăpere prin geamul deschis.

Când ar fi putut el termina poemul, nu știa. Plecase o clipită de lângă ea, ca să toarne vin și să i-l aducă, înspumat într-o cupă de argint, ei, care era întinsă ostenită peste așternuturi.

Dar când plecase din odaie, lumina lumânării îi arătase versul ei urmat de altul, iar sonetul terminat.

Pân’ce al meu bun înger de cel rău e gonit.

Simțise versul precum o palmă peste mână, dacă nu peste obraz, în vioiciunea lui neobrăzată. Un refuz, spus într-un stil măreț și înflorit, de a lua în serios poemul, dragostea ei – orice, cu excepția lui Will.

Acum, privindu-l pe băiat la altar, înțelese că totodată reprezenta o recunoaștere. Shakespeare nu *ghicise* un înger în „iadul” celuilalt. *Știa.*

Refuzase să o recunoască, și avea să continue a face asta până când totul se va fi terminat, iar ea îl va fi alungat pe Will. Pentru că așa își imagina el că se va încheia: el va rămâne cu premiul.

În clipa aceea înțelese ce avea să facă. Cu orice preț, ea va fi câștigătorul. În cele ce priveau inima lui Will Shelton, avea să-i întreacă pe Shakespeare, pe cei din neamul Howard, pe Dumnezeu.

Dând la o parte tapiseria agățată de ușa capelei, intră în încăpere.

La sunetul pașilor ei, Will sări în picioare, cu mâna la spadă, dar ochii îi străluciră atunci când o recunoscu.

— Doamna mea, rosti el cu o plecăciune.

— Ești neatent, zise ea. Ar fi putut fi oricine-n locul meu.

— Capela asta e bine ascunsă.

— Eu te-am găsit, zise ea ridicând dintr-o sprânceană.

— Nu de tine mă ascundeam, replică el.

Femeia îi îngădui să-i atingă ușor degetele cu buzele, apoi se trase mai aproape.

— Jos te așteaptă un pictor, murmură ea. După asta, dacă nu durează prea mult, ai putea găsi pe altcineva așteptându-te în grădină.

Cu un zâmbet promițător, plecă lunecând, lăsându-l în compania parfumului violetelor și a foamei neastâmpărate.

ACTUL II

14

Creionul mi se rostogoli de pe masă pe podeaua din plută. M-am întins după el, aplecându-mă în jos, cu spatele la ușă, chiar în momentul în care detectiv inspector-șef Sinclair intra cu unul din paznici, urmat de doi bărbați în costume negre. La biroul principal, costumele negre fluturară niște documente.

— Biroul Federal de Investigații, zise încet unul din ei către bibliotecar.

N-am putut desluși restul. Se aflau aici pentru mine? Am rămas nemișcată, uitându-mă peste umăr la cuta pantalonilor lui Sinclair. Bibliotecarul ieși agale de după birou.

— Pe aici, vă rog, zise el, iar micul grup de la biroul principal se îndepărtă, mergând spre celălalt capăt al sălii de lectură și îndreptându-se apoi spre pasajul în care se găseau cataloagele și calculatoarele.

Din poziția în care stăteam ghemuită, m-am răsucit și l-am privit pe Ben.

— Copoiul britanic, am rostit aproape fără de sunet.

— Du-te, zise Ben încetișor, fără să-și ridice capul din carte.

— Dar am copiat doar jumătate…

— Am eu grijă de asta.

— Am nevoie de toată…

— *Acum.*

Trăgând ușurel blocnotesul de pe masă înspre mine, am scris în grabă „Librăria de pe Massachussetts Avenue – Secțiunea Shakespeare”.

Împingând apoi agenda către Ben, m-am ridicat și m-am îndreptat grăbită spre ușă, îngăduindu-mi-se să ies.

În hol, celălalt paznic se bălăcea într-un lac de lumină galbenă, citind *Boston Herald.* Își ridică privirea, încruntându-se, pe când mă îndreptam spre el cu genunchi ca de cârpă. Am ridicat creionul, singurul obiect pe care îl aveam cu mine, și, leneș, îmi făcu semn să trec.

Abținându-mă cu greu să nu o iau la sănătoasa, am traversat spre vestiar, mi-am luat geanta și m-am îndreptat spre ieșire. O căldură umedă mă

împresură atunci când am împins ușile pentru a ieși în curtea campusului. În spate, ușa ce dădea în sala de lectură se deschise din nou. Privind alarmată peste umăr, m-am ciocnit de cineva pe scările bibliotecii.

Două mâini mă apucară de umeri, ținându-mă să nu cad.

— Kate Stanley! exclamă o voce subțire de tenor.

Un păr blond-închis și niște ochi albaștri apărură de sub o șapcă uzată a celor de la Red Sox și am recunoscut silueta îndesată a lui Matthew Morris. Celălalt specialist în Shakespeare de la Harvard.

— Ce naiba faci aici?

— Tocmai plecam.

„La naiba, la naiba, la naiba. N-am timp de stat la discuții. Mai ales cu el."

Am dat să mă îndepărtez, dar el mă ținu strâns.

— Nu te-am văzut de trei ani, iar tot ce capăt e un adio fără bun găsit? E nepoliticos.

— Credeam că ești în D.C. La Folger, am zis eu ușor iritată.

Purta blugi și un tricou roșu. Poate fiindcă era o mlădiță a asociației Boston Brahmins[{6}], se străduia din răsputeri să evite clișeele profesorului din Ivy League[{7}] îmbrăcat în tweed.

— Eram, până când telefonul a sunat la o oră obscenă azi-dimineață. Se pare că avem o urgență bona fide referitoare la Shakespeare de care să ne ocupăm și am fost chemat la bază pe post de expert local.

Un curent de aer rece năvăli peste noi atunci când ușa se deschise brusc. Am tresărit și m-am întors. O femeie durdulie cu păr scurt castaniu ne făcu un semn fugar din cap pe când gâfâia pe scări, cărând un teanc de cărți și o geantă de laptop voluminoasă.

— Ești cam nevricoasă, Kate, observă Matthew în vreme ce femeia se îndepărta.

— O urgență referitoare la Shakespeare? am replicat eu.

Se uită în jur, apoi se trase mai aproape de mine.

— E vorba despre Prima Ediție. După incendiul de azi-noapte, rotonda din Widener e plină de pagini carbonizate din Gutenberg, dar până acum nu s-a găsit nici un fragment identificabil din Prima Ediție. Și se pare că s-a umblat la caseta care conținea cele două cărți.

Aerul din jurul meu păru să se răcească brusc.

— Ce vrei să spui?

— Se pare că Prima Ediție a fost luată înainte de explozia bombei. Un mic pătrat luminat de lună și de amenințare îmi fulgeră prin minte, spintecat de o mână mâzgălind peste el cu cerneală albastră: „Intră Lavinia”. O pagină ruptă dintr-o Primă Ediție.

— O să dureze ceva până vom fi siguri, adăugă Matthew, dar e o variantă interesantă, de vreme ce un lucru asemănător se pare că s-a petrecut la Teatrul Globe. Te simți bine? Ești albă la față ca hârtia.

M-am smuls din strânsoarea lui.

— Trebuie să plec.

— Așteaptă.

Pe ultima treaptă, m-am oprit.

— Aceste ultime zile trebuie să fi fost groaznice pentru tine. Ochii lui Mattew sclipeau de îngrijorare și regret. Uite, nu știu ce am făcut de te-am supărat, dar dă-mi o șansă să mă revanșez. Ce-ar fi să ne-ntâlnim ceva mai târziu la un păhărel? Putem toasta pentru Roz. Zâmbi viclean. Ea ar fi fost prima care să spună că n-a mai fost la fel pe aici de când ai plecat… Arăți minunat, apropo. Teatrul probabil că îți priește.

— Matthew…

— Nu va trebui să te abați din drum; vin eu la tine. Unde stai?

— La… – m-am oprit la timp – hotelul Inn at Harvard.

— Perfect. Atunci, să zicem la Clubul Facultății. Chiar peste stradă de Inn. La cinci și jumătate.

Deschise ușa bibliotecii și o altă rafală de aer rece năvăli. În spate, am auzit încă o dată soneria de la ușa sălii de lectură.

— Bun, am mințit eu, întorcându-mă rapid să plec.

Mergând cât de repede puteam în lungul clădirii, am dat un colț și am luat-o la fugă, aruncându-mă în pasajul care trecea prin Wigglesworth Hali. Am ieșit în Massachussetts Avenue, încă gândindu-mă la veștile lui Matthew.

„Primele Ediții lipsesc. Nu sunt distruse. Lipsesc.”

Un autobuz trecu huruind la doar o jumătate de metru de mine, pufăindu-mi duhoare albastră-cenușie de motorină în părul deja umed de transpirație. Traversând strada, am mers pe trotuare pavate către familiare ferestre de sticlă cu oglindă încadrate de tâmplărie neagră; pe frontispiciu, frumoase litere aurii alcătuiau cuvintele LIBRĂRIA HARVARD.

Am pășit înăuntru. Cu excepția cărților expuse în vitrină, locul nu se

schimbase de când plecasem din Cambridge. M-am îndreptat către încăperea rezervată literaturii. În centru se găseau rafturi pline cu Shakespeare. M-am oprit în fața lor, plimbându-mi un deget peste cărți, cu gândul în altă parte.

Până în urmă cu cincisprezece minute presupusesem că indiciul din Chambers va explica în vreun fel referința lui Roz la magnum opus iacobină, 1623 d.Hr.: Prima Ediție. Dar Chambers deviase de la subiect către *Cardenio,* în timp ce Prima Ediție părea să iasă cu totul din discuție, apucând-o spre alte zări. La propriu, dacă Matthew avea dreptate.

Nu știam dacă să râd sau să plâng. Cel puțin Primele Ediții nu erau distruse, arse pe rug una câte una. Pe de altă parte, dacă ticălosul care mă urmărise prin bibliotecă nu le distrugea, le lua cu sine. Ceea ce însemna că și le dorea. Foarte aprig. *Dar pentru ce?*

Cu siguranță că atât scrisoarea, cât și Primele Ediții duceau în același loc, până la urmă: un manuscris shakespearian, încă acoperit de un strat gros de praf ca o catifea, speram eu.

Știa oare ce caută? Poate că nu, de vreme ce trecuse atât de rapid de la un exemplar al Primei Ediții la altul – și chiar la un al treilea, dacă luam în calcul facsimilul din biroul lui Roz. Dar nu: trebuia să aibă măcar o idee de ceea ce face. Cine ar risca să prade trezoreriile bine păzite de la Globe și de la Widener, iar apoi să-și acopere urmele printr-un incendiu, doar ca să-și satisfacă un capriciu?

Oricât de neplăcut îmi era să admit asta, probabil că ucigașul avea o idee mult mai clară decât mine despre ceea ce făcea. Eu nu dispuneam de nici o pistă cumsecade către acea magnum opus iacobină.

Pe de altă parte, aveam o scrisoare despre *Cardenio.* Sau Houghton avea o astfel de scrisoare, în orice caz.

Dumnezeule, plecasem așa de în pripă de la bibliotecă, încât uitasem până și volumul fundamental din *Scena elisabetană* al lui Chambers. Speram din tot sufletul că Ben avea să-și amintească și de asta.

Cercetam din priviri în permanență librăria și mă tot uitam prin ferestre în strada de vizavi. Unde era Ben? De ce dura atât?

Nu era un om al cărții. Oare știe ce voiam să spun prin copiere? Să copieze totul exact, fiecare greșeală de ortografie și semn de punctuație, indiferent cât de straniu? Voiam cuvintele lui Granville, desigur, dar îi voiam totodată idiosincraziile și erorile. Exact aceste ciudățenii, atât de

ușor de îndreptat fără prea multă gândire, reprezentau firavele urme care îl îndreptau pe cercetător în direcția corectă referitoare la istoria și la obiceiurile unui scriitor.

Am oftat. Până își făcea Ben apariția, singurele fragmente de informație exactă de care dispuneam erau numele Jeremy Granville și Francis Child, și *Don Quijote* în traducere englezească. Nu presupunea un mare efort să te gândești că o piesă englezească, dosită într-o traducere englezească și pierdută „la scurtă vreme după creație" trebuie să fi fost rătăcită undeva în Anglia, ascunsă și apoi uitată în vreun cot al vreunui hogeac, zidită în vreun perete de turn sau de subsol, ori îngropată în vreun cufăr, la baza vreunei lespezi sau în vreo mlaștină singuratică. Ortografia lui Granville, mi se părea a-mi aminti, era britanică.

Dar faptul că îi scrisese profesorului Child se ridica împotriva acestei presupuneri. Dacă Granville fusese în Anglia, sau chiar oriunde în Europa, nu numai că i-ar fi fost mai la-ndemână și mai rapid să contacteze un profesor britanic, ci ar fi fost și de-a dreptul nefiresc să trimită o scrisoare peste ocean, lui Child. Mai ales dacă Granville însuși era britanic. Probabil că descoperirea o făcuse în emisfera aceasta.

Mi-am răscolit mintea după amănunte. Nu mai existau alte indicii vizibile în scrisoarea respectivă. Dar trebuie să fi fost unele mai subtile, indirecte. Citisem afurisita de scrisoare doar de două ori, și o făcusem în grabă. Mai mult în diagonală.

Aveam nevoie de acea scrisoare. *Unde era Ben?*

Ajunsă la celălalt capăt al raftului cu Shakespeare, m-am oprit. Sub mâna mea, o carte mare broșată era trasă în jos de propria greutate. Un facsimil al Primei Ediții. Aceeași ediție pe care o găsisem în biroul lui Roz – și care apoi dispăruse. Ca și exemplarele de la Globe și de la Widener.

Am luat-o de pe raft și am răsfoit-o; fiecare margine a paginilor era curată.

— Înapoi la magnum opus iacobină?

M-am întors valvârtej. Ben stătea în fața mea, rânjind ca o afurisită de pisică de Cheshire, cu volumul din Chambers și cu teancul meu de foi galbene în mână.

— Scrisoarea, am zis eu. O ai?

El îmi întinse blocnotesul cu foi galbene. M-am uitat la pagini. Erau goale.

15

Mi-am ridicat privirea, frustrarea transformându-mi-se în furie.

— Ai spus…

— Nu te agita.

Îmi luă blocnotesul din mâini și frunzări printre pagini, iar o bucată de hârtie se desprinse. Am apucat-o.

Pagina era albă, nu galbenă, scrisă cu litere șerpuitoare, cu cerneală albastră decolorată. Am clipit, procesând informația cu încetinitorul.

— Dar ăsta e originalul.

El rânji.

— L-am împrumutat.

— Ai înnebunit? am șoptit cu o voce ascuțită. Houghton nu dă cărți cu împrumut.

Harvardul era strict în privința bibliotecilor sale. Într-o seară, cu vreun deceniu sau două înainte de Războiul de Independență, pe când colegiul avea doar o bibliotecă și interzicea cu strictețe orice fel de împrumut, un tăciune care căzuse dintr-un muștiuc neretezat de lumânare, sau poate scântei de la cărbunii prăbușiți în vreun grătar de cămin – nimeni nu știa sigur – nimeriseră pe o coală de hârtie, sau o pe perdea, sau pe un covor, dându-i foc. Tot ce se știa sigur era că vânturile care urlau înspre nord-est în curând întețiseră flăcăruia, transformând-o într-un sinistru îngrozitor care făcuse ravagii prin bibliotecă până când furtuna se potolise și, ca dar de plecare, adusese suficientă zăpadă cât să stingă focul.

În lumina albastră a dimineții reci, reverendul Edward Holyoke, președintele colegiului, stătea în anteriul lui, cu mâinile la spate, gândindu-se la nenorocire cu răbdarea lui Iov: „Domnul a dat și Domnul a luat; Fie numele Domnului lăudat”. Conform legendei, un student venise prin zăpada topită, gri de la cenușă, ca să-l înveselească pe bătrân aducând înapoi o carte pe care o luase pe furiș din bibliotecă, în seara dinainte, pentru a mai toci puțin în ultimul moment. Din nefericire, era acum singurul volum rămas dintre toate cele pe care John Harvard le lăsase moștenire colegiului, împreună cu numele său, cu un secol în urmă.

Nefiind obligat să-i trateze și pe studenți cu aceeași răbdare cu care trata focul ceresc, președintele Holyoke primise cartea, îi mulțumise tânărului, apoi îl exmatriculase imediat pentru furt.

— Vrei s-o duc înapoi? mă întrebă Ben.

Uitându-mă urât la el, i-am luat scrisoarea din mână, concentrându-mă asupra scrisului decolorat ca arama, în vreme ce o parcurgeam din nou. Frazele ieșeau în relief pe când citeam, de parcă erau scrise cu litere de foc. „O versiune din Lumea Nouă…” Da, avusesem dreptate. America de Nord. Probabil Statele Unite. „Acest colț uitat de civilizație…” Vestul Sălbatic, m-am gândit, mușcându-mi buza. Asta nu era de prea mare ajutor: Vestul american era mare.

Dacă te uitai după detalii, proza lui Granville se dovedea în mod intenționat săracă, enervantă chiar din acest punct de vedere. Totuși, dacă Roz se putuse descurca în acest puzzle, puteam și eu.

„Unul dintre băieți.” „Om care își asumă riscuri.” „Aici, în tabără.” Dacă ar fi fost cowboy, n-ar fi scris mai degrabă „pe câmp”, sau „cu vitele”, sau „în țarc” sau altă expresie asemănătoare? Nu „aici, în tabără”.

Ce tabără? îmi veniră imediat în minte taberele militare, dar privind semnătura lui Granville n-am văzut nici o mențiune a vreunui rang. Și nici nu pomenise de ofițeri, ordine, arme, inamici și lupte. Nu suna ca o scrisoare militară.

„Tabără.” Am închis ochii și mi-am imaginat un oraș de corturi printre plopi. Lopeți și târnăcoape. Gropi și tuneluri. *Mine.* Am deschis ochii.

— Era în Vestul Sălbatic, am zis. În taberele minerilor.

Dar care tabere? Goana după aur timpurie, sau cea după argint de mai târziu? California? Colorado? Arizona? Alaska? Am întins mâna după scrisoare. Era acolo, chiar la început. „Tot ce e aur nu strălucește întotdeauna”, scrisese Granville.

— Aur, am zis, arătându-i fraza lui Ben.

— Crezi că era căutător de aur?

— Cred că plecase după aur, dar găsise altceva. Fraza asta e o inversiune a proverbului „Nu tot ce e aur strălucește”, care apare în miezul piesei *Negustătorul din Veneția.* Aruncată întâmplător, poate chiar inconștient. Nu contează. Ce contează e faptul că Granville se ocupa cu mineritul și cunoștea opera lui Shakespeare.

— Ești sigură? întrebă Ben. Pare o lectură cam pretențioasă pentru un bătrân căutător de aur.

— Nu toți erau niște bădărani analfabeți, am replicat eu. Unul dintre tovarășii lui pare să fi absolvit Harvard. Sau cel puțin i-a fost student lui

Child. Granville probabil era și el cam de același calibru. Și chiar dacă ar fi *fost* analfabet, n-ar fi contat prea mult. Shakespeare era popular în Vestul Sălbatic, cam în felul în care sunt acum filmele – un limbaj pe care toți îl împărtășeau. Un fel de „Haide. Dă-mi un motiv de bucurie pe ziua de azi”[{8}]. Doar că muntenii puteau recita *Romeo și Julieta* sau *Iuliu Cezar* în întregime, în jurul focului de tabără. Cowboy-ii învățau să citească autodidact străduindu-se să parcurgă operele complete ale lui Shakespeare. Iar cei mai vestiți actori ai momentului navigau în jurul Capului Horn spre California și urcau munții în căruțe pentru a juca *Hamlet* în taberele minerilor, unde aceștia aruncau pepite de aur și săculeți cu pulbere de aur pe scenă. Un actor bun putea câștiga într-o lună de zece ori mai mult decât într-un întreg sezon la New-York sau la Londra…

— Bine, profesore, începu Ben.

— *Nu…*

— Dacă nu vrei porecla, nu te ridica la înălțimea ei. Pot totuși să-ți atrag atenția că a ști Shakespeare nu te face să scrii ca el? Luând scrisoarea, o cercetă rapid. „Aveți un aer, domnule, de minunată înțelepciune…” Chiar crezi că un bătrân miner a scris asta?

— Ce te face să crezi că era bătrân? am întrebat eu. În afară de stereotipul hollywoodian al bătrânului șmecher cu un picior beteag? Cu cât mă gândeam mai mult la asta, cu atât eram mai sigură de chestiunea cu mineritul. În plus, ai vreo idee mai bună?

— Doar că nu văd unde ne conduce asta.

— Ne conduce în Utah, am spus.

— *Utah?* Nu la asta te-ar purta gândul prima dată când vine vorba de Shakespeare. Sau de aur.

— Se vede că n-ai fost la Festivalul Shakespearian din Utah. Mi-am trecut degetele peste raft. Dacă ai impresia că Teatrul Globe arată suprarealist în Londra, așteaptă să-l vezi în Cedar City, în ținutul stâncilor roșii.

— Mă iei peste picior.

Am clătinat din cap.

— Crezi că a jucat acolo?

— Teatrul nu a fost construit până în anii 1970. Și, după cum ți-am spus, cred că Granville căuta aur. Ce vreau eu se găsește alături: Arhiva Shakespeare din Utah.

„Arhivă” reprezenta un nume nepotrivit. Era mai degrabă o bancă, o bază de date de modă veche, fișe care făceau legătura cu fiecare nume, spectacol, loc, persoană și eveniment cunoscut care avusese vreodată de a face cu Shakespeare la vest de Mississippi. Avea o însemnată colecție de obiecte mai mici, dar oamenii Vestului îl iubiseră pe Shakespeare la o scară care se potrivea cu vasta sălbăticie pe care socoteau a fi de datoria lor s-o cucerească. Drept rezultat, multe dintre cele denumite după el – mine, orașe, rezervoare, chiar râuri și munți – nu puteau fi totuși colecționate. Ceea ce arhiva nu putuse colecționa sau copia, cartografiase.

— Colecția de cercetare favorită a lui Roz din America de Nord. M-am aplecat pentru a citi titlurile de critică shakespeariană de pe rafturile de jos. Găsind ce doream, am scos cartea și i-am înmânat-o lui Ben. Coperta înfățișa un actor purtând pieptar elisabetan și o pălărie de cowboy, ținând în mână un craniu în poza clasică a lui *Hamlet,* inclusă ca o camee peste o fotografie modernă a Ținutului Cerului Vast. *Vestul Sălbatic Shakespearian,* suna titlul. De Rosalind Howard.

— Cea mai recentă… ultima ei carte, am zis. Aici s-a documentat pentru ea. I-am fost asistentă, cel puțin la început. Înainte să o pornim pe drumuri diferite.

Timp de o minunată vară, colindasem cu mașina kilometri întregi prin prerie, pe crestele munților și prin canioane pentru ea, descoperind povești promițătoare și spectacole de mult uitate. Acea vară îmi schimbase viața, deși nu în modul în care intenționase Roz. Stând pe scena prăfuită dintr-un vechi teatru vopsit cândva în stacojiu și auriu din Leadville, Colorado – odinioară un oraș gălăgios în plină dezvoltare datorită minelor de argint, acum mult micșorat și îmblânzit –, rostisem cuvintele Julietei, în șoaptă la început, apoi din ce în ce mai tare, până când treziseră ecou în întunericul din jurul meu. Într-o bruscă iluminare, îmi dădusem seama ce diferit era Shakespeare cel de pe scenă față de acel Shakespeare încremenit pe pagină. Era diferența între experiența fierbinte și amintirea care mai stăruie dulce, între viața proteică și venerata moarte.

În toamna aceea, când studenții de la grupele mele din cadrul cursului lui Roz despre Shakespeare mă rugaseră să îi ajut la o montare cu *Romeo și Julieta,* profitasem imediat de ocazie. În primăvară, fusesem de acord să regizez *A douăsprezecea noapte* pentru ei.

Nu mai privisem înapoi.

Totuși, în unele privințe vara aceea strălucea în memorie ca Edenul de dinainte de Cădere. „Am nevoie de ajutorul tău”, spusese Roz cu două zile în urmă, la Teatrul Globe. O făcuse atunci pentru ceea ce cunoșteam eu. Dar cu patru ani înainte spusese același lucru, iar atunci o făcuse pentru ceea ce eram eu. Stilul ei rapid, laconic, de tip New England, nu prea îi asigura succesul în rândul fermierilor și locuitorilor orășelelor din Vest. Chiar dacă nu eram chiar de-a lor, cel puțin eu stăpâneam noțiunile de bază ale etichetei de la fermă.

N-aveam probleme în a mă relaxa și a bea o bere sau un pahar de lapte cu prăjituri înainte de a pune întrebările presante și de a cere favoruri. Și nu mă codeam să pun osul la treabă. Dacă avea cineva nevoie de ajutor cu mutatul vitelor de la o adăpătoare la alta, puteam foarte bine să mă țin în șa pentru a da o mână de ajutor. Drept răsplată, puteam face ca dinaintea mea să-și deschidă sufletul oameni care pe Roz o priviseră cu suspiciune.

Așa că devenisem ochii și urechile ei pe teren, îndreptându-mă în toate direcțiile, de-a curmezișul vastului ținut, cercetând piste. Între timp, Roz folosea arhiva drept centru de comandă, afundându-se în listele sale alfabetice și strict categorizate, devorând toate informațiile pe care i le trimiteam. Era o diviziune a muncii care ne convenea amândurora. Gânditorul și hoinarul, glumeam noi.

Cu voce tare, am spus:

— Dacă Roz bănuia că Granville avea ceva de-a face cu Shakespeare în Vestul Sălbatic, Arhiva Shakespeare din Utah ar fi fost primul loc unde s-ar fi dus să verifice. S-ar putea să dăm de urma ei – sau a lui – acolo.

— *S-ar putea,* sublinie Ben. Deschise cartea. El e aici?

— N-am citit-o niciodată.

Ben își ridică o dată privirea, clătină din cap și se aplecă iar asupra cărții.

— Nu e la indice.

— L-ar fi putut păstra pentru a-l folosi mai târziu, am spus eu. Sau ar fi putut să-l descopere după ce trimisese cartea la tipografie.

Ben închise cartea.

— Și dacă te înșeli?

— Atunci ne-am îndepărta de pistă cu două zile și cinci mii de kilometri. Dar nu mă înșel.

El dădu din cap.

— Și dacă ai dreptate? Dacă găsim chestia asta și se dovedește a fi ce crezi tu, cam cât ar valora?

Mi-am trecut o mână prin păr. Mă tot gândisem la asta în ultima vreme. Poate Christie's ne-ar putea spune, dar, din câte știam, casele de licitație stabileau valoarea prin comparație. Iar pentru ce afirma Granville că descoperise, nu exista termen de comparație. Nici o altă copie a lui *Cardenio* și nici un manuscris contemporan al oricărei alte piese care să aparțină sigur lui Shakespeare, cu atât mai puțin un manuscris pe care să-l fi scris el însuși. Nimic în afară de șase semnături, și toate se aflau în posesia birocraților guvernamentali britanici și nu fuseseră niciodată oferite spre vânzare.

Dacă o Primă Ediție – una dintre aproximativ 230 de exemplare – obținuse șase milioane de dolari la o licitație în urmă cu câțiva ani, după cum îmi spusese Sir Henry, atunci manuscrisul unic al unei piese pierdute ar putea valora… cât oare? Am clătinat din cap. Mă apuca vertijul doar la gândul unei sume.

— Nu știu, am zis. Nimeni nu știe. Dar nu va valora nimic dacă nu o găsim.

— Mi se pare că a pus deja cineva un preț pe ea, zise Ben. Unul destul de mare.

Am tresărit, dându-mi seama la ce se referea. *La crimă.* La prețul unei vieți. Pentru un scurt moment, mi-au trecut pe dinainte ochii lui Roz, larg deschiși sub banca de la Teatrul Globe. Dar ucigașul nu se oprise acolo. Din nou, am văzut cu ochii minții pagina din Prima Ediție, mâna desenată cu cerneală albastră arătând cuvintele sângeroase: „Intră Lavinia, cu mâinile tăiate, limba smulsă și batjocorită…"

— Prețul vieții mele, am rostit încet.

— Asta ca să fim bine înțeleși, spuse Ben.

Afară se auzeau sirene. Prin vitrina librăriei am văzut trei mașini de poliție care opriră în scrâșnet de frâne peste stradă, blocând porțile de intrare în campus. Instinctiv, am strecurat pagina printre foile galbene ale agendei.

— Utah? întrebă Ben.

De data aceasta se referea la direcție, nu-și exprima nedumerirea. Am încuviințat din cap.

— Stai aici, spuse el. Mă întorc cu un taxi în cinci minute. Pe când ieșea

pe ușă, deja își scotea celularul la lumină.

16

Aveam cinci minute la dispoziție. Puteam fie să mă las pradă panicii, fie să le folosesc.

Aruncând o nouă privire spre mașinile de poliție înșirate pe stradă, m-am ghemuit între rafturi, am așezat totul pe podea lângă mine și am deschis *Scena elisabetană.* După Chambers, *Cardenio* reprezenta o colaborare între Shakespeare și succesorul ales chiar de el pentru a deveni dramaturgul Oamenilor Regelui, John Fletcher. În ce măsură contribuise domnul Fletcher, și în care părți, nu știa nimeni.

În absența piesei, a-ți da astfel cu părerea era un lucru mai mult sau mai puțin inutil. Dar simplul fapt al colaborării spunea ceva: piesa constituia probabil o lucrare târzie, de vreme ce celelalte două piese la care Shakespeare îi permisese lui Fletcher să contribuie – *Cei doi nobili tovarăși* și *Regele Henric al VIII-lea* – erau printre ultimele.

Rapid, am dat pagina. Se pare că aveam dreptate în privința datei de creație:

> *Cardenio* este probabil piesa jucată sub titlul *„Cardenno”* sau *„Cardenna”* de Oamenii Regelui la Curte în 1612–1613 și din nou pe 8 iunie 1613. Subiectul său, din *Don Quijote*…

Cartea aproape că îmi căzu din mână; prostia scrâșni tăcută jur-împrejurul meu. Din această pricină adunase Roz atâtea volume din *Don Quijote* pe rafturile ei. Și din acest motiv îmi suna cunoscut.

Citisem *Don Quijote.* Deși, venind în apărarea mea, nu-l mai citisem de ani de zile.

Era timpul să mai fac o încercare. Îndreptându-mă spre rafturile cu literatură de ficțiune, am căutat la litera C până ce am ajuns la Cervantes. Iată-l pe *Don Quijote* în formatul familiar de la Penguin, o carte mică având cotor negru, pe a cărei copertă se lăfăia cavalerul sfrijit imaginat de penelul lui Gustave Dore. Punându-l peste cartea lui Roz și peste facsimilul Primei Ediții, m-am grăbit către tejgheaua din față. Cartea de credit trecu prin aparat chiar în momentul în care un taxi opri în dreptul ușii de la intrare.

Grăbindu-mă să semnez, am înșfăcat cărțile și m-am strecurat afară.

Pe când mă așezam lângă Ben, pe banchetă, am văzut cum se iscă agitație peste stradă. O mică poteră apăru la porțile campusului. În fruntea ei era detectiv inspector-șef Sinclair, urmat de Costumele Negre.

— Aeroportul Logan, zise Ben, iar taxiul dădu să se îndepărteze de bordură, apoi se opri.

Peste stradă, mașinile de poliție se treziseră la viață, sirenele urlând. Pentru o clipă, am crezut că se îndreptau exact spre noi, dar se întoarseră și o apucară în viteză pe contrasens pe Massachussetts Avenue, unde păreau să se reunească sirene din toate direcțiile.

M-am lăsat pe spate pe banchetă cât de mult am putut; nu aveam încotro s-o apuc.

Sinclair coborî de pe trotuar, dar nu se îndreptă spre noi. Uitându-mă prin lunetă, am văzut încotro se ducea. La una sau două străzi depărtare, mașinile de poliție mișunau ca termitele în jurul unei clădiri cu ogive de cărămidă care părea să se ridice în mijlocul unor grădini strălucitoare aflate chiar în stradă. Hotelul Inn at Harvard.

Taxiul nostru se angaja în trafic. Cu două străzi mai încolo, am virat către râu.

— Ai spus cumva cuiva unde stai? mă întrebă Ben după câteva minute.

Am încuviințat din cap cu vinovăție.

— Când ieșeam din bibliotecă, am dat peste cineva cunoscut. La propriu.

— Un tip îndesat? Cu șapcă de baseball?

— Singurul mod în care am putut scăpa de el a fost să-i promit că ne vom întâlni mai târziu la un pahar.

— S-a dus direct la copoiul tău britanic.

— E detectiv inspector-șef. Copoiul, adică. Îl cheamă Sinclair.

— Și confidentul tău?

Mi-am mușcat buza.

— E un alt profesor care predă Shakespeare.

— Doamne, Kate! Dezaprobarea lui Ben era usturătoare; faptul că o meritam din plin o făcea și mai greu de suportat. Nu ți-a trecut cumva prin minte să stai pe marginea drumului și să fluturi un steag roșu?

M-am gândit că șoferul taxiului nu mă poate auzi, socotind după

gemuleț̦ul de plexiglas ce ne despărț̦ea ș̦i după muzica pop haitiană care bubuia la radio.

— Matthew – profesorul – zice că ambele Prime Ediț̦ii au dispărut. Atât cea de la Globe, cât ș̦i cea de la Widener.

Eram pe cale să aprofundez subiectul, dar Ben clătină din cap, uitându-se scurt la ș̦ofer. Peste putinț̦ă ca omul să audă ceva în afară de muzica lui, chiar dacă n-ar fi fredonat melodia cu vreo patru tonuri ș̦i jumătate mai jos, ș̦i dacă n-ar fi bătut din picior propriul ritm. Dar mi-am amintit de umbra de la fereastra apartamentului meu ș̦i am tăcut.

Când am ajuns în Soldier's Field Road, telefonul îmi vibra în poș̦etă. L-am scos ș̦i m-am uitat pe ecran: „Matthew Morris".

— El este? întrebă Ben.

Am aprobat, gata să răspund la telefon, dar Ben clătină din cap. Luându-mi celularul din mână, îl închise. Nu îmi oferi vreo explicaț̦ie, ci doar rămase cu telefonul în mână în timp ce Bostonul luneca pe la fereastră.

Mă irită faptul că mă trezisem privindu-i mâinile.

Am parcurs restul drumului în tăcere.

La aeroport, Ben se amestecă în mulț̦imea care se învârtea în dreptul intrării. Înjurând în ș̦oaptă ș̦i apucându-mi punga cu cărț̦i, l-am urmat. Nu făcusem mai mult de câț̦iva metri când un mâner îmi fu îndesat în mâna liberă. Mi-am coborât privirea. Era mânerul unei valize negre cu rotile. Am privit mai atent. Valiza mea.

M-am uitat în jur, dar nimeni nu-mi dădea nici cea mai mică atenț̦ie. Ben trăgea la rândul său o valiză. Îmi zâmbi scurt, apoi intrarăm în incintă. Ne duserăm la un chioș̦c ș̦i îmi dădu biletul.

— Dar ăsta e pentru L.A., am spus pe când ne îndepărtam de coada nerăbdătoare din spatele nostru.

— Da.

— Cedar City are propriul aeroport.

— Dacă zburăm în Cedar City, prietenul tău detectiv inspector-ș̦ef ne va găsi în câteva ore.

— Bun. Dar L.A. este prea departe. Ș̦ase ore cu maș̦ina, pe puț̦in. Poate zece.

— Nu mergem în L.A. M-am uitat iar la bilet.

— U.S. Airways aș̦a crede.

— Ai încredere în mine, zise el.

„Încredere” părea un cuvânt destul de nepotrivit pentru ce avea el de gând să facă, dar am reușit să mă abțin de la a o spune. Trecurăm de securitate, arătându-ne actele de identitate, apoi ne îndreptarăm în pas vioi către poartă. Chiar înainte să ajungem, el încetini.

— Toaleta e chiar acolo, zise făcând un semn din cap. Ai un schimb de haine în buzunarul exterior al valizei. Poți verifica tot afurisitul de conținut dacă îți stă pe creieri faptul că nu a fost mereu la tine. Atâta timp cât te întorci aici în zece minute. Și dă-mi biletul.

Am început să protestez, dar mi-o reteză:

— Fă-o, Kate!

Mi-am tras valiza după mine până la toaletă, trântind ușa cabinei. Pentru acest om, lucrul în echipă devenea o noțiune din ce în ce mai unilaterală. Cel puțin avea dreptate în privința hainelor. În buzunarul exterior am găsit niște blugi strâmți, cizme de piele întoarsă cu toc cui și o bluză mulată și foarte decoltată, roz ca guma de mestecat. La fund era ceva ce la început îmi păru un dihor albinos flasc, dar se dovedi a fi o perucă de un blond platinat.

Fără tragere de inimă, mi-am dat jos pantofii, îmbrăcând blugii. Trebui să îmi sug burta din răsputeri ca să-i pot încheia. Nu erau doar strâmți, erau aproape o a doua piele. Scoțându-mi bluza de mătase pe care Sir Henry o considerase potrivită, am îmbrăcat-o pe cea roz, la a cărei vedere probabil că s-ar fi îmbolnăvit, deși era greu de spus dacă din pricina dezgustului sau a râsului. Chestia respectivă se oprea chiar deasupra buricului, nicidecum în apropierea blugilor. Minunat! Eram complet îmbrăcată, dar abia dacă purtam ceva mai mult decât un bikini.

Apoi am înfruntat dihorul.

Finalmente, la fundul buzunarului din față al genții mele, am găsit o trusă de farduri și un pachet de gumă de mestecat. Cu atenție, am scos broșa lui Roz de la sacou, am împachetat-o în hârtie igienică și am ascuns-o în fundul poșetei. Apoi mi-am îndesat hainele la loc în valiză și am ieșit din cabină. În fața oglinzii, m-am oprit ca fulgerată. Dispărusem, iar Paris Hilton îmi luase locul – deși, trebuia să recunosc, o Paris Hilton care mâncase după pofta inimii, suficient de mult timp cât să atingă o greutate normală.

Câteva tușe întunecate de rimei, un ruj roz și niște gumă, și eram gata. Am ieșit din toaletă, trăgând valiza după mine.

Ben mă aștepta. Părul îi era lins, pieptănat spre spate, părând astfel mai negru; purta o cămașă cu imprimeu strident, descheiată cât să dezvăluie vederii un lanț gros de aur. Mirosea a colonie scumpă, iar postura sugera că prefera să bată cluburile mai degrabă decât să mănânce. Un zâmbet viclean, aproape un rânjet, îi juca pe buze.

— Arăți bine, zise el lungind vocalele, ca și cum ar fi venit drept din fundul unei mlaștini de pe Mississippi.

— Dacă te-nnebunești după dihorii albinoși cu burta la vedere, m-am răstit eu. Arăți ca Elvis devenit ratat european.

M-am întors către poarta spre L.A. Mă prinse de braț.

— Pe aici, zise, arătând spre o poartă chiar de cealaltă parte a sălii. Mergem la Vegas, iubire!

— Profesor iubire pentru tine, am replicat. Iar ultima oară când am verificat, pe biletele noastre scria L.A.

El clătină din cap.

— Katharine Stanley zboară la L.A. Probabil deja s-a îmbarcat. Krystal Shelby, pe de altă parte, se duce la Vegas.

Într-adevăr, biletul pe care mi-l întinse era pe numele *Krystal Shelby.*

— Chiar crezi că asta o să meargă?

— Nu vrem să ne infiltrăm în mafia rusă. Doar să păcălim o privire rapidă.

Mintea mi se învârtea în jurul punerii în scenă a acestei mici piese. Destul de elaborată, pentru o privire rapidă. Peruca. Hainele… Toate numărul meu, atent ascunse în valiza mea. Bagajele noastre transportate rapid de la hotel la aeroport, problema biletelor aranjată.

— De când plănuiești asta?

Cel puțin fu Ben cel care răspunse, și nu Elvis.

— Tot scopul venirii la Boston a fost acela de a te scoate de aici. Incognito, dacă trebuie. Recunosc, am crezut ca ne vom întoarce la Londra. Utah e doar o mică deturnare a planului.

M-am oprit în mijlocul aeroportului, cu mâinile în șolduri, tăindu-i calea.

— Operațiunea asta a presupus mai mult decât un simplu plan. A necesitat bani. Și oameni. La plural.

Ridică din umeri.

— Elvis are spioni.

Eu nu m-am mișcat din loc.

— Vrei să redevin serios?

Am încuviințat din cap.

Apucându-mă de cot, mă trase într-un colț ferit, în dreptul unei porți goale.

— Așa cum ți-am spus azi-noapte, am propria companie. Asta înseamnă angajați, Kate. De asemenea, am contacte în mai multe locuri decât poți bănui.

— Atunci de ce tu? De ce tu personal? Vorbi repede, cu voce scăzută:

— Așa a vrut Roz. Mătușa mea m-a angajat – pe mine personal – să te protejez cât timp urmezi drumul pe care ți l-a trasat, așa că asta intenționez să fac. Poți să spui că sunt de modă veche, dar îmi place să cred că totuși cuvântul meu valorează ceva. Deși m-ar ajuta dacă ai coopera. Așa că ascultă. Protecție este ceea ce fac de obicei, dar sunt destul de bun și la eschivare și urmărire. Două lucruri de care ai nevoie, în caz că n-ai observat. Dar nu fac minuni. Cu cât am mai mult timp ca să pregătesc escapade de genul ăsta, cu atât mai bine. Și cu cât am mai puține de pregătit, chiar și mai bine. Cât despre bani, sunt mulți, dar nu un sac fără fund. Cu cât fugim mai mult, cu atât mai cu foc te va urmări poliția, și cu atât mai greu – și mai costisitor – va deveni să dăm de comoară, sub acoperire fiind. Deci cu cât lucrezi mai repede, cu atât cresc probabilitățile să câștigi, își încrucișa brațele, aproape ca și cum ar fi rostit o provocare. Sau te poți opri și lăsa căutarea pe seama copoilor.

— Nu.

Ben zâmbi.

— Nu e cel mai inteligent răspuns, dar trebuie să recunosc că îl admir. Dar eu am limite, chiar dacă tu nu ai. Undeva acolo e o graniță pe care nu o voi trece, nici pentru tine, nici pentru Roz.

— Unde anume? Clătină din cap.

— O să-ți spun când ajungem la ea. Între timp, în ceea ce privește siguranța, îmi urmezi sfaturile, altfel consider contractul desfăcut și plec.

— E o amenințare?

— E felul în care stau lucrurile. Am încuviințat din cap.

— Bine.

— În regulă, atunci. Arătă spre un șir de telefoane pe perete. Dacă vrei să-ți verifici căsuța vocală, acum e momentul.

— Unde mi-e telefonul?

— Nu funcționează.

— N-avea nimic în mașină.

— Acum are.

— Ce i-ai făcut?

— L-am scutit de necazuri. Îmi pare rău, Kate. Dar cu fiecare minut în care merge, poți fi detectată cu marja de eroare a unui teren de fotbal, oriunde pe planetă.

Dându-i punga cu cărți, m-am îndreptat pe papainoage spre unul dintre telefoane, am introdus două fise și am format numărul. Aveam trei mesaje. Două din ele erau de la Sir Henry. „Unde ești?" mă întreba. Următorul era o rugăminte: „Vino acasă". Cu un sentiment de vinovăție, le-am șters.

Al treilea mesaj era de la Matthew.

„Îmi pare rău, Kate, spunea vocea lui, vizibil îngrijorată. Orice vrei să faci, probabil, tocmai ți-am încurcat planurile. Când ne-am despărțit și am intrat la Houghton, mă așteptam să fiu interogat despre Prima Ediție, dar în loc de asta un polițist britanic îmi tot lătra întrebări despre Francis Child. Lucru și mai ciudat, documentele lui Child nu erau în depozit, fiindcă altcineva le solicitase deja. Dar știi asta, de vreme ce tu erai solicitantul.

Când polițistul a primit vestea asta, am crezut că pentru un minut o să erupă precum Krakatoa, dar în loc de asta a devenit tăcut și rece, ceea ce a fost mai rău. Crede că ești în pericol, Kate. Un mare pericol. Așa că i-am spus unde stai… Sper că am făcut bine.

De asemenea, a luat în custodie fiecare silabă pe care a scris-o Child vreodată, până la ultima cutie.

Nu am idee în ce te-ai amestecat, dar dacă ai nevoie de ajutor, sună-mă. Dacă nu ai, sună-mă oricum. Mi-ar plăcea să știu ce se găsește în cutiile alea. Mai mult decât atât, mi-ar plăcea să știu că ești bine."

Mesajul se încheie cu un declic.

L-am luat de la început.

— Ascultă aici, i-am zis lui Ben, chemându-l la telefon.

Acesta ținu receptorul la ureche, purtând pe chip o mască fără de expresie.

— Știe despre Child, am zis, cuprinsă de panică. *Sinclair știe despre Child.*

În punga de plastic alb cu negru de la librăria Harvard, într-un blocnotes

cu foi galbene aflat printre cărți, stătea ascunsă scrisoarea lui Granville – scrisoarea de la Houghton. Cu siguranță trebuia să aibă vreun fel de iradiere nucleară.

Ben închise.

— Asta nu înseamnă că știe ce caută. Și chiar dacă știe, nu va găsi. Sub calmul său, am simțit o nuanță de amuzament. Nu și dacă noi ajungem primii.

— Zborul 5 208 către Las Vegas e gata de îmbarcare, se auzi o voce la un sistem pârâitor de difuzoare. Îmbarcarea se face pe grupuri. Pasagerii de la clasa întâi se pot îmbarca începând din acest moment.

Ne-am îndreptat spre poartă. Pe când agentul ne scana biletele, am auzit zgomot de pași alergând în urma noastră. Peste tot în jurul porții de plecare, oamenii se întorceau pentru a privi, lungindu-și gâturile. Un cordon de poliție se grăbi în șir indian pe coridor, abia aruncând o privire spre noi. Mi-am încleștat degetele pe punga cu cărți atât de tare, încât tăietura din palmă începu să mă usture din nou.

Ben îmi luă punga din mâini.

— Așa cum am spus azi-dimineață, îmi zise el în șoaptă la ureche, situația e fierbinte și va deveni și mai fierbinte.

Cu trei porți mai jos, polițiștii se desfăcură în evantai, cu fața la ușa ce dădea spre pistă. Dar aceasta era încuiată, iar poarta, pustie. Doamna de la birou clătină din cap, vizibil iritată.

— Avionul spre L.A. deja decolează, zise Ben. Ghinion.

În dreptul ușii noastre, agentul îmi luă biletul, apoi mi-am tras bagajul către avion, țopăind pe tocurile mele ridicole.

17

Ne găseam la clasa business, dar avionul era totuși prea aglomerat pentru a ne permite o conversație intimă. Nu că am fi putut avea una, fiindcă, de îndată ce ne găsirăm locurile, Ben căscă și mă anunță:

— Dacă nu te deranjează prea tare, eu am să dorm.

Pe un ton politicos, dar care nu admitea replică. În două minute dormea buștean.

Auzi la el, somn! Adevărat, nu dormise în noaptea precedentă, și din câte știam nici în noaptea dinainte. Dar eu nu puteam dormi defel, așa cum nu

puteam desface aripi de lumină, zburând spre pajiștile pline de crini ale Raiului. În plus, peruca mă mânca îngrozitor.

Am privit avionul alunecând pe pistă și ridicându-se peste apă, îndreptându-se spre mare înainte de a o coti spre vest. Mă foiam fără încetare pe scaunul meu. Dacă Sinclair știa despre hârtiile lui Child, ucigașul putea ști la fel de bine. După toate aparențele, avea un avans față de mine. Amândoi păream a crede că există pe undeva o piesă de Shakespeare pe care nimeni n-o văzuse pe scenă de aproape patru sute de ani.

Roz avusese oare dinaintea ochilor manuscrisul lui Granville? Venise la mine implorându-mă s-o ajut, ceea ce sugera că nu se întâmplase asta. Sau, așa cum îmi atrăsese atenția Sir Henry, ar fi putut să se ducă direct la Christie's.

Cum ar fi să vezi așa ceva, măcar pentru o clipă? Din descrierea lui Granville, părea a fi un exemplar de lucru, pătat și mânjit. Nu un lucru frumos în sine. Farmecul său va fi fiind de altă natură.

Cu douăzeci de ani în urmă, două poeme ieșiseră la lumină, descoperitorii lor pretinzând că îi aparțineau lui Shakespeare. Niște poeme nu foarte bune – chiar și susținătorii lor admiteau asta – și nu exista certitudine absolută că erau de Shakespeare. Totuși, stârniseră vâlvă la nivel mondial, apărând la știrile de noapte și pe primele pagini ale ziarelor din New York, Londra și Tokyo.

Dar asta era o piesă. O piesă întreagă.

Ben avea dreptate. Într-o lume în care băieții ucideau pentru simple capace de roți, în care un mafiot te putea împușca doar ca să vadă dacă îi funcționează pistolul, existau destui indivizi care să-i considere valoarea mai presus de o crimă sau două.

Era oare o piesă bună?

Ar avea vreo importanță?

Ar conta pentru mine. Majoritatea poveștilor își pierd suflul spre sfârșit, dar marile lucrări sunt altfel. Visasem să iubesc ca Julieta și să fiu iubită precum Cleopatra. Ori să mă înfrupt din viață precum Falstaff și să lupt ca Henric al V-lea. Dacă nu ajunsesem mai departe de vreun ecou îndepărtat din timp în timp, nu însemna că nu încercasem. O făcusem, și nu fără răsplată: chiar și acele slabe ecouri îmi modelaseră viața, transformând-o în ceva mai adânc și mai bogat decât mi-aș fi putut vreodată imagina. La

Shakespeare văzusem ce înseamnă să iubești și să râzi, să urăști, să trădezi și chiar să ucizi: tot ce e mai strălucitor și mai întunecat în sufletul omenesc.

Iar acum părea să existe o posibilitate, o mică posibilitate, de a căpăta mai mult.

Nu mai existase o *nouă* piesă a lui Shakespeare – o piesă pe care nimeni în viață să n-o fi văzut-o sau să n-o fi citit-o – din vremea-n care Shakespeare trimisese ultima dată una proaspăt ieșită de sub condeiul său la Teatrul Globe. Când se întâmplase oare asta? Probabil în 1613, probabil *Totul e adevărat,* cea despre Henric al VIII-lea. Asta înseamnă la mai puțin de un an după prima apariție a lui *Cardenio.*

Poate *Cardenio* era magnum opus iacobină a lui Shakespeare.

Mai bună decât *Lear, Macbeth, Othello, Furtuna?* Greu de îndeplinit astfel de condiții.

Dacă așa era, de ce lipsea din Prima Ediție? Și de ce făcuse trimitere Roz la data apariției Primei Ediții?

Lângă mine, auzeam respirația ușoară a lui Ben. Am scotocit prin punga de la librăria Harvard până am dat peste Chambers. Rezemându-mă de spătar, am citit articolul despre *Cardenio* de la cap la coadă, fără nici o întrerupere.

Inspirându-se din *Don Quijote,* Shakespeare pare să fi scris o piesă care brăzdase cerul ca un meteor, aprinzând favoruri timpurii la Curte, dar stingându-se repede în tăciunii uitării. După Chambers, existase doar o reluare, o adaptare din secolul al optsprezecelea al cărei titlu era aiuristicul *Dubla falșitate, sau iubiții nefericiți.*

Aceasta cel puțin supraviețuise, deși Chambers făcea aluzie la faptul că piesa era, dacă putem spune astfel, mai proastă decât ortografia titlului – suficient de proastă cât să nu se justifice de ce se agățase atât de îndârjit de viață. Probabil fusese rescrisă, de la cap la coadă, precum *Romeo și Julieta* din aceeași perioadă, în care iubiții se trezesc exact la timp ca să trăiască fericiți până la adânci bătrânețe. Secolului optsprezece îi plăceau piesele roz bonbon, cu structură clară și limbaj politicos, ceea ce condusese la o mulțime de revizii ale lui Shakespeare. În orice caz, urma să caut acea adaptare când avea să-mi permită timpul. Era posibil să mai găsesc câteva cioburi din Shakespeare amestecate prin moloz. Totuși, mi-ar fi trebuit o bibliotecă bună, pentru a găsi un exemplar.

Păcat că nu avusesem ocazia să citesc întregul articol al lui Chambers la Widener sau la Houghton. Probabil că exista un exemplar din *Dubla falșitate* pe undeva prin biroul lui Roz; Houghton probabil că adăpostea vreo două sau trei în hrubele sale. Dar *Dubla falșitate* va trebui să mai aștepte. Între timp, puteam începe de unde începuse și Shakespeare. Puteam începe cu Cervantes.

Mi-am scos din pungă noul exemplar din *Don Quijote* și am început să citesc.

Câteva ore, două sute de pagini de frunzărit încoace și încolo și trei șervete de cocktail pline de notițe mai târziu, regăsisem povestea lui Cardenio, așa acum răsărea ici-colo din subiectul principal al romanului. Cervantes era un maestru și un magician al povestirii. Acum o vezi, acum nu o mai vezi. În *Don Quijote,* liniile subiectului apar, dispar și reapar ca iepurii sau ca eșarfele colorate.

Până la urmă, am rămas cu un triunghi amoros. Simpla geometrie a dragostei puse la încercare: cel care iubește, cel iubit și un prieten transformat în trădător. Era o arhitectură pe care Shakespeare o folosise cu mult înainte, în *Doi tineri din Verona,* una dintre primele lui piese.

Dar *Doi tineri,* cu prietenia distrusă din cauza unei femei, reprezenta doar începutul. Citirea poveștii lui Cardenio îmi părea să semene cu a privi la operele complete ale lui Shakespeare, fragmentate și amestecate într-un caleidoscop. Într-o singură poveste complicată, aduna multe dintre momentele care fac o piesă să-ți stăruie în minte. O fiică forțată de tatăl ei să ia-n căsătorie un bărbat pe care îl detestă: „De ești a mea, te voi da prietenului meu. Dar de nu ești: cerșește, suferă de foame, mori în stradă – căci jur pe cinstea mea, nu te voi recunoaște". O căsătorie destrămată și o femeie tratată mai rău decât un câine vagabond, totuși încă fidelă, încă îndrăgostită. O fiică pierdută – „Fiica mea. O, ducatele mele!" – și o fiică regăsită. O pădure plină de poeme de dragoste și un om bântuit de muzică: „Sunete și dulci acorduri care încântă și nu te fac să suferi… când m-am trezit am plâns să visez iar".

Nu e de mirare că Shakespeare îl împrumutase pe *Cardenio* pe când zilele sale în lumina soarelui se înclinau către amurg. Probabil că îl simțea ca pe o întoarcere acasă.

O nostalgie somnoroasă îmi cuprindea făptura în momentul în care avionul ateriza cu o smucitură. Am strecurat șervetele pline de notițe în

paginile cărții și am pus volumul deoparte; n-am reușit la fel de bine să dau deoparte și propria anxietate. Lângă mine, Ben căscă, se întinse și se ridică în capul oaselor. Câteva minute mai târziu, îl urmam pe scara avionului, cu inima trepidând, apucând-o apoi spre terminal.

Nimeni nu ne aruncă mai mult de o singură privire. Nici polițiști, nimeni. În Las Vegas, hainele care ieșiseră în evidență în Boston ne puteau foarte bine servi drept camuflaj.

Trucul lui Ben funcționase. Ne amestecarăm prin mulțimi care se vânturau pe sub tavane cavernoase, cu oglinzi ca de discotecă, și trecurăm în grabă pe lângă ecrane uriașe înfățișând dansatoare și jucători de poker profesioniști.

La garajul aeroportului, am ales un Chevrolet obișnuit, într-o nuanță comună de bej – închiriat pe un nume care nu avea nici o legătură cu Benjamin Pearl, dar se potrivea cu mai multe cărți de credit și cu un permis auto pe care el le scosese din portofel – și am plecat cu mașina spre nord-est, pătrunzând în Deșertul Mojave.

18

Departe spre nord, norii învinețeau cerul peste niște munți prăpăstioși. Cât vedeai cu ochii, deșertul era presărat cu vegetație pitică. Mașina pretindea că afară se-nregistrau 45 de grade, dar se poate să se fi arătat optimistă. După felul în care luceau toate, am calculat că era sălbatic de cald.

Ben îmi întrerupse reveria.

— Și de ce te-a ales Roz ca să mergi prin deșertul și prin munții ăștia și să aduni material pentru cartea ei? Ești de pe undeva de pe aici?

Am izbucnit într-un hohot scurt de râs.

— Nu. Sunt de peste tot și de nicăieri. Părinții mei erau diplomați. Dar am avut o străbătușă care deținea un ranch în sud, în Arizona. La granița cu Mexicul.

— Avea și un nume mătușa asta? Am zâmbit.

— Helen. Se numea Helen. Deși tatăl meu mereu îi spunea Baroana. Am privit în depărtare. Aveam cincisprezece ani atunci când părinții mei au murit, micul lor avion prăbușindu-se în Kashmir, la poalele Munților Himalaya. Eram la internat pe vremea aceea, dar apoi mi-am petrecut

vacanțele la mătușa Helen. Două femei și cincizeci de kilometri pătrați de paradis sălbatic, obișnuia să spună, îmi era dor de părinți și nu mi-a plăcut la început. Nimic altceva decât cer și ierburi înalte, foșnitoare, de culoarea oaselor vechi, iar în depărtare niște munți ciudați. Dar până la urmă, Crown S a devenit singurul loc în care m-am simțit într-adevăr acasă.

Îmi iubisem părinții, dar nu-i cunoscusem niciodată cu adevărat. Mare parte a copilăriei și adolescenței mele, fuseseră mult prea preocupați unul de altul și de carierele lor, în vreme ce mătușa Helen mă iubise de când eram micuță cu tenacitatea feroce a unei tigroaice. Mă pregătise pentru Roz, mi-a trecut deodată prin minte. Sau îmi dăduse puterea să-i rezist, cel puțin pentru un timp.

— Ranch-ul e la timpul trecut?

— Împreună cu mătușa. A murit când eram în ultimul an la colegiu, iar ranch-ul a fost împărțit și vândut, era prea costisitor ca să fie lăsat moștenire. Nu voia ca nici unul dintre noi – eu sau verii mei – să fim legați de el, și nu voia să ne certăm pe el. Acum există acolo un grup de ranch-uri mai mici, de câte douăzeci de hectare, cumpărate de directori care vor să se joace din când în când de-a cowboy-i în weekend. Nu m-am mai întors vreodată.

— Paradisul pierdut, rosti Ben încetișor.

După un timp, am încuviințat din cap.

Dintr-un orizont în altul, nu se mișca nimic în afară de mașinile de pe autostradă, de tremurul căldurii care se ridica din pământ și departe, la limita câmpului vizual, de câte o pasăre care se putea să fi fost un vultur, rotindu-se peste ecuatorul termic.

— Tu nu-i spui lui Roz „mătușa Roz”, am zis deodată.

— Nu-i plăcea, spuse Ben, conducând cu o mână și scotocind cu cealaltă printr-o cutie cu CD-uri. Un ținut vast are nevoie de muzică măreață. U2 sau Beethoven?

— Ce spui de o poveste măreață? am replicat.

Cinci minute mai târziu, îi povesteam lui Ben despre *Don Quijote* pe fundalul de întunecată putere al simfoniei *Eroica.*

Subiectul principal al romanului era destul de simplu. Confruntat cu disprețul unei lumi neîncrezătoare, bătrânul nebun *Don Quijote* se transformă în cavaler rătăcitor și pleacă prin Spania în căutare de aventuri, cu scutierul său burtos, Sancho Pânza, bombănind pe lângă el. Până aici,

toate bune.

Problema cu Cardenio era aceea că reprezenta un subiect secundar, iar subiectele secundare din *Don Quijote* nu se dovedesc deloc simple, apărând de nicăieri și apoi topindu-se chiar în clipa în care lucrurile încep să devină interesante. După cât m-am priceput eu s-o descurc mai bine, povestea lui Cardenio era cam așa: ținut departe de casă, în suita unui duce, tânărul Cardenio lasă curtarea iubitei sale Lucinda în seama prietenului său Ferdinand, fiul mezin al ducelui. Zărind-o pe Lucinda stând la fereastră la lumina lumânării, Ferdinand se hotărăște să-l trădeze pe Cardenio și s-o pețească pe domniță pentru sine. Întorcându-se la timp ca s-o vadă pe iubita lui rostind „da" celui mai bun prieten al său, Cardenio sare între ei, cu sabia scoasă, dar, înainte să ucidă pe cineva, fuge în munți, nebun de gelozie și durere. La altar, Lucinda își pierde cunoștința, lăsând să-i scape din mână un pumnal și un bilet de sinucigaș. Neputând totuși să moară, se retrage la o mănăstire.

— Din câte-mi povestești, nu e un subiect prea promițător pentru o comedie, zise Ben.

— Nu ți-am spus nici jumătate, am zis eu. În momentul ăsta, majoritatea povestitorilor ar gâfâi epuizați, dar Cervantes abia începe.

Ben rumegă puțin ideea.

— Ce crezi că a făcut Shakespeare cu asta?

— Asta e întrebarea de șaizeci și patru de milioane de dolari, nu? Aerul condiționat fusese dat la maximum și tot ce nu era fixat în loc flutura. Partea corpului meu care stătea în curent era rece; restul transpira din belșug. M-am dezlipit de scaunul lipicios și mi-am schimbat poziția, pentru ca aerul rece să-mi usuce spatele.

— Sper că i-a păstrat pe bătrânul cavaler și pe scutierul lui.

— Prețuiești mai mult comedia iscusită decât poveștile prostuțe de dragoste.

Nu pusese de fapt o întrebare, dar i-am răspuns oricum:

— Aproape întotdeauna. Dar nu e vorba numai de asta. M-am uitat pe fereastră, căutând cuvintele potrivite de parcă se putea să zacă risipite prin deșert: Quijote și Sancho… ei sunt cei care dau poveștii un fel de notă filosofică… o fac cumva mai cu miez decât poveștile lacrimogene obișnuite.

— Îți place să crezi că Shakespeare nu s-a complăcut în povești

lacrimogene?

Nu-mi dădeam seama dacă Ben chiar era curios sau dacă pur și simplu mă provoca. Probabil, câte puțin din amândouă. Era, până la urmă, rudă cu Roz.

— Îmi place să cred că recunoștea geniul atunci când îl vedea. *Don Quijote* nu e doar o poveste, sau o serie de povești, deși îl poți citi astfel, dacă vrei, și te poți distra pe cinste. Numai asta, și face să merite hârtia pe care e tipărit. Dar este și o carte *despre* povești. Despre refuzul lor de a sta clar ancorate în cărți.

Îl priveam pe Ben în timp ce vorbeam, întrebându-mă dacă i se vor împăienjeni ochii de plictiseală sau dacă îmi va lua peste picior ideile cu vreo glumă tăioasă. Departe de a arăta plictisit, îmi părea deosebit de atent – o expresie atât de nepotrivită cu costumul său de discotecă, încât m-am trezit dintr-odată că abia pot să îmi înăbuș un chicotit.

— Povestește mai departe, zise el, încruntându-se puțin.

I-am explicat că în modul în care o spune Cervantes, povestea lui Cardenio începe cu niște artefacte: un măgar mort, încă înșeuat și înhămat, și un sac de piele plin cu aur, poezii și scrisori de dragoste peste care dau cavalerul și scutierul său în munți. Un păstor de capre face curând legătura între măgar și sac cu zvonurile referitoare la un nebun care se găsea în pădure. Când Don Quijote și Sancho Pânza îl întâlnesc pe nebun, aceste zvonuri se transformă în memorii, întrucât tânărul – Cardenio, desigur, într-un moment de luciditate – trece cu tristețe prin povestea iubirii lui pierdute și a trădării prietenului său. La final, povestea lui Cardenio se scutură de toate celelalte povești și răzbește în realitatea prezentă (cel puțin din punctul de vedere al lui Don Quijote și Sancho Pânza), atunci când cavalerul și scutierul își întretaie drumurile cu toți actorii importanți la un han, plângând și strigând, bătându-se și iertând. În momentul în care povestea ajunge în punctul culminant, ei deja nu mai fac parte din public; devin personaje prinse în acțiune.

— E chiar mișto, zise Ben. Tu te-ai gândit la asta?

Am izbucnit în râs.

— Aș fi vrut eu. Dar trebuie să-i acordăm credit pentru asta lui Cervantes. Multe dintre poveștile lui sunt așa. Cumva imposibil de stăpânit. Am ridicat buclele lungi și blonde ale perucii, îndepărtându-mi-le de ceafă, arcuindu-mă astfel încât să prind curentul de aer rece. Dacă eu am văzut

manevra asta, mă aștept ca Shakespeare s-o fi văzut și mai repede și să se fi gândit mai mult la ea. A jonglat cu idei similare, totuși, cu mult înainte să ajungă la *Cardenio.* Le-a făcut caraghioase în *îmblânzirea scorpiei.* Apoi a urmat *Macbeth.* Toate acele ghicitori ciudate…

— „Un bărbat nenăscut din femeie, în ziua când pădurea se smulge din pământ și pleacă", medita Ben, continuându-mi șirul gândurilor. Macbeth crede că astea sunt doar metafore pentru „nimeni" și „niciodată".

Am aprobat din cap.

— Dar se dovedesc a fi literale. Iar în *Macbeth,* ideea de povești – ghicitori – care se adeveresc se dovedește înfricoșătoare. Am lăsat părul să-mi alunece la loc peste ceafă. Mi-ar plăcea să cred că, aproape de sfârșitul vieții sale, Shakespeare s-a întors la ideea că poveștile care se adeveresc pot fi comice. Dar nu văd cum poți face asta – nu în povestea lui Cardenio, oricum – fără cavaler și scutier ca martori care pătrund în acțiune.

Amândoi, în același timp, ramaserăm ca trăsniți înțelegând dintr-odată. Am văzut cum degetele lui Ben strângeau atât de tare volanul, încât li se albiră încheieturile; mie îmi pieri sângele din obraji. Pe urmele lui *Cardenio* – Cervantes al lui Shakespeare –, Roz păși se pe scenă ca fantoma tatălui lui Hamlet și câteva ore mai târziu murise, așa cum se-ntâmplase și cu bătrânul Hamlet, cu otravă turnată în ureche, cu ochii ei verzi măriți de surpriză.

Dar ucigașul ei nu juca doar Shakespeare. Într-un fel juca și Cervantes, transformându-se într-un dublu crud al bătrânului și mândrului Quijote, forțându-i pe alții să intre în ficțiunile sale, iar aceste ficțiuni transformându-le în viață.

Sau în moarte.

Și nu era comic deloc.

— Crezi că știe de legătura cu Cervantes? întrebă Ben încet.

Am clătinat din cap, sperând din tot sufletul să nu fi văzut legătura.

— Mergi mai repede, te rog!

19

Contururile deșertului se estompară. Când *Eroica* se încheie tunător, am schimbat CD-ul cu unul al formației U2, straniu de potrivit ținând cont că făpturile cele mai înalte pe care le vedeam de ore întregi erau crengile

golașe ale agavelor după care Bono și trupa lui dăduseră titlul piesei *Copacul lui Iosua.*

— Cât mai e până la civilizație? am întrebat pe când muzica se lăbărța prin mașină, cu sunetele pe cât de largi, pe atât de singuratice precum peisajul de afară. Ar trebui să-l sun pe Sir Henry.

— Ai de gând să lași să-ți scape unde ne aflăm?

— Nu, am zis eu făcând o grimasă. N-am să-i spun unde ne aflăm. Ben îmi azvârli în poală celularul său.

— Cum se face că tu ți l-ai păstrat pe al tău? am întrebat indignată. Fiindcă e un BlackBerry, cu toate soneriile și butonașele aferente?

— Da, și asta. Și mai e și faptul că nimeni nu-l caută pe tipul-fantomă pe numele căruia este înregistrat.

Am tastat numărul de mobil al lui Sir Henry, așteptând cu nerăbdare să aud dublul apel britanic. „Răspunde, la naiba.” Se auzi un declic.

— A, e fiica risipitoare, zise Sir Henry. Doar că trăsătura intrinsecă a risipitorilor este că se întorc. Ceea ce tu în mod clar nu faci. Tu, copil nesăbuit, nici măcar nu stai locului.

— Îmi pare rău…

— Nici măcar un SMS, să știu că ești teafără, continuă Sir Henry cu reproș.

— Uite că te sun acum.

— Ceea ce înseamnă că vrei ceva, pufni el.

Vinovăția reprezenta un lux pentru care nu aveam timp.

— Raportul toxicologic, am recunoscut eu.

Îmi trebuiră câteva minute de lingușeală pentru ca Sir Henry să se îmbuneze suficient cât să-mi spună ce știa. Poliția găsise ceva, dar el nu știa ce anume. Dedusese asta fiindcă DIS Sinclair, cum îi spunea el, se autopromovase de la Inspector Mohorât la Inspector Și Mai Mohorât, insistând cu o grabă suspectă că dorea să-mi vorbească despre *Hamlet.* Când Sinclair se arătase destul de iritat de indisponibilitatea mea, Sir Henry își oferise în loc propriile servicii explicative. Sinclair se mulțumise cu asta, dar de asemenea lăsase clar să se înțeleagă faptul că Sir Henry nu mă putea înlocui, ceea ce probabil că nu picase deloc bine temperamentului lui Sir Henry, m-am gândit eu. Se putea dovedi la fel de mândru ca un păun.

Dacă nu-mi putea spune sigur ce anume găsise poliția, știa ce pierduse Teatrul Globe. În vreme ce-mi povestea despre Prima Ediție dispărută, se

afla atât de evident în așteptarea unei exclamații de surpriză, încât am considerat că merită efortul de a-l face pe el să scoată una.

— Și cea de la Harvard lipsește, am zis. De azi-noapte. El trase o înjurătură.

— Dar exemplarul din Chambers? L-ai găsit?

— Da.

— Pare a fi util?

— Da.

Mă așteptam să mă întrebe în ce fel, dar se dovedi că era rândul lui să mă ia prin surprindere.

— Orice ai descoperit, Kate, du-te la poliție. Lasă-i pe ei să caute Primele Ediții.

Cum eu n-am răspuns, el oftă:

— Nu vrei ca poliția să găsească Primele Ediții, nu-i așa?

— Roz n-a dorit asta.

— Roz n-a știut că ea va sfârși moartă, iar tu vei fi în pericol. Aproape ca o scuză, am spus:

— Mai urmez o singură pistă. El oftă din nou.

— Încearcă să păstrezi în minte faptul că la capătul acestui curcubeu se găsește un ucigaș. Nu-mi place că faci asta de una singură.

— Nu-s singură.

Un val de tăcere se revărsă dinspre telefon.

— Să fiu gelos sau să scot șampania? întrebă el, atunci când își regăsi cuvintele.

— Ambele, dacă vrei.

— Atunci trebuie să presupun că e bărbat. Cine e?

— Cineva folositor.

— Sper că asta înseamnă că e un bun țintaș, zise Sir Henry sumbru. Te anunț dacă aflu ceva nou, și tu dă-mi de știre când te-ntorci acasă. Până atunci, ai grijă de tine.

Îndoiala ce răzbătea din vocea lui nu era extrem de încurajatoare. Am auzit declicul de încheiere a convorbirii înainte să apuc să spun la revedere.

I-am dat telefonul înapoi lui Ben, simțindu-mă totodată tristă și ușurată. Sir Henry îmi făcuse favoare după favoare, iar eu îl dezamăgisem și îl lăsasem pe dinafară. M-am întrebat pentru o clipă dacă asta se putea numi lipsă de loialitate, dar am alungat gândul. Nu mințisem, până la urmă, și

aveam timp destul să-i spun adevărul lui Sir Henry.

Dacă aveam să îl descopăr vreodată.

— Din întâmplare, te-ai referit cumva la mine atunci când ai spus „cineva folositor”? întrebă Ben.

— Sir Henry spunea că speră că ești un bun țintaș. Ești?

— Atunci când se impune.

— Cum s-a-ntâmplat asta?

— Prin exercițiu.

— Eu ți-am povestit câte ceva despre mine. E corect să faci și tu la fel.

El nu zise nimic, așa că am continuat singură, rezumând ceea ce știam:

— Deții o companie de securitate de mare risc, și spui că ești bun la urmărire și la eschivare. Că ești un bun țintaș prin exercițiu, dar că nu ai fost „chiar în armată”. Nu cred că ți-ai învățat meseria ca polițist; n-ar avea rost să fii discret în privința asta. Asta înseamnă că am de ales între IRA și SAS[9]?

Provocarea asta stârni un răspuns:

— Arăt eu a irlandez?

— Acum câteva ore, arătai ca Elvis.

— Poate că sunt Elvis.

— Ex-serviciul secret britanic, am zis clătinând din cap. Unul dintre ele, în orice caz. SAS sau MI6? Doar pe astea două le știu după inițiale.

— *Nu sunt altceva decât un copoi,* fredona el sentimental, ceea ce suna îngrozitor pe fondul muzical al celor de la U2.

De vreme ce nu ajungeam nicăieri, i-am spus ce îmi transmisese Sir Henry despre raportul toxicologic. Brusc, se opri din cântat.

— E logic că Sinclair vrea să te găsească, medita el. Dacă știe că a fost crimă, ultimul lucru pe care și-l dorește e încă un omor. Iar penultimul ar fi un amator care să-i dea peste cap ancheta.

Lângă granița cu Arizona, ne oprirăm la o benzinărie în orașul Mesquite. Mi-am dat cu apă pe față în toaletă și mi-am spălat tăietura din palmă. La plecare, am cumpărat un lănțișor ieftin de argint (Lucrătură Autentic Indiană). Voiam să port broșa, dar materialul strâmt al bluzei nu i-ar fi suportat greutatea și în nici un caz nu aveam de gând să port jacheta. Am prins broșa de lănțișor și mi l-am pus la gât. Stătea puțin strâmb și fără îndoială că strica linia decolteului, dar îmi plăcea s-o simt acolo.

Am trecut granița în Arizona, străbătând un defileu îngust săpat în calcar. Când am ajuns pe înaltul platou deșertic din sudul statului Utah, soarele coborâse suficient spre orizont cât să lungească umbrele și să astâmpere căldura.

Nu ajunseserăm prea departe, când deodată mașina se catapultă peste un dâmb și ne trezirăm pe un drum de țară. Nimerirăm peste un țarc pentru vite și oprirăm în cele din urmă printre culturi de bumbac, ascunse de autostradă de cocoașa unui delușor.

— Elvis e gata să părăsească clădirea, zise Ben, oprind motorul și ieșind din mașină pentru a scotoci prin bagajul său aflat pe bancheta din spate. Dacă mă caută de la Paris, anunță-mă.

Cu o grămadă de haine în brațe, se duse în spatele unuia dintre copacii groși de acolo.

De data aceasta, n-am comentat în nici un fel. Am găsit în valiză o rochiță subțire și niște sandale. Trecând în spatele altui copac și apoi coborând un mal până la o mică baltă, mi-am smuls peruca blondă, după care mi-am scos blugii transpirați și bluza roz de lycra. Sutienul și chiloții erau la fel de plini de transpirație, așa că i-am lepădat. Pentru o clipă, am rămas goală în lumina târzie a amiezii, pieptănându-mi părul arămiu cu mâinile și simțind vântul dulce cu aromă de ienupăr lunecând pe lângă mine. Apoi am auzit pașii lui Ben îndreptându-se către mașină. Mi-am tras rapid rochia pe mine.

— Se ivește Afrodita, zise Ben pe când dădeam zor să urc malul.

— Doar că nu suntem la ocean, am spus caustică. Și, din câte știu, nimeni n-a fost prins și castrat, ca să-mi dea niște spumă din care să mă ivesc.

— Știi cum să eviscerezi un compliment mai abitir decât orice femeie pe care am întâlnit-o vreodată, zise el, părând amuzat. Totuși, arăți destul de drăguț, fie că-ți convine sau nu.

— Să mergem, am spus eu.

Pe când seara devenea amurg, am ajuns în Cedar City, ascuns între niște maluri înalte și abrupte de culoare roșie, între parcurile naționale Bryce și Zion. Strada principală era în stil standard western, un talmeș-balmeș urât de moteluri, benzinării și cluburi de noapte. Totuși, la numai o stradă depărtare de șoseaua principală se întindea un orășel mormon ordonat rânduit, cu străzi construite așa cum decretase Brigham Young[{10}]: suficient

de late cât să întorci o căruță. În Boston, m-am gândit eu alene, aceste străzi ar fi autostrăzi cu patru benzi, pline de automobile gonind cu o sută douăzeci de kilometri la oră. Aici erau aproape goale, străjuite de peluze îngrijite, de bătrâni arțari și frasini uriași. Așezate destul de departe de trotuar, casele erau în stil Tudor Revival sau Craftsman Bungalow, înconjurate de verande și acoperite de trandafiri cățărători. Acolo unde străzile întâlneau trotuarele, pârâiașe aduse din munți curgeau în rigole adânci, astfel că întregul oraș răsuna de clipocitul rapid al apei.

La marginea campusului Universității de Sud din Utah, am intrat în parcarea Festivalului Shakespearian. Ben coborî încet din mașină, frecându-se la ochi de parcă nu-i venea să creadă ce îi arătau aceștia: după curba unui amfiteatru în stilul anilor șaizeci, se ridica un teatru elisabetan. Acoperișul ascuțit al acestuia era acoperit cu șindrilă, și nu cu stuf, dar era însuflețit de felinare care aruncau o lumină galbenă, precum torțele în vânt.

Afișele anunțau că spectacolul din seara aceea era *Romeo și Julieta.* Am aruncat o privire invidioasă către teatrul neatins de flăcări, apoi am dat ocol amfiteatrului în pas rapid, îndreptându-mă spre un crâng de molizi înalți. O beznă adâncă se încolăcise deja sub crengi și pentru o clipă nu am zărit nimic în întuneric. Dar auzeam râsete în față. Pe când eu și Ben ieșeam dintre copaci, dinaintea ochilor ni se înfățișă o mulțime care umplea o pajiște largă, pe latura îndepărtată a teatrului. Diverși oameni stăteau pe bănci sau întinși pe iarbă; unii erau chiar cocoțați în copaci. Ronțăind prăjituri și plăcinte, priveau fascinați cum un grup de actori sprinteni, îmbrăcați în verde, își croiau drum printr-un vodevil despre Julius Sneezer, o batistă pierdută și o Brută de răceală la cap. Fără să ia seama la spectacol, fetișcane în fuste lungi și corsete legate cu șnururi se plimbau prin mulțime cu coșuri mari de mâncare și strigau: „Bucățele bune sub copaci!” și „Dulceață pentru dulceața ta!”

Scheciul ajunse la un final care îi făcu pe spectatori să se plesnească peste genunchi cu palmele, râzând în hohote. Culegând fluierături și aplauze, actorii începură să danseze o gigă. O trompetă behăi din spate, iar trupa se îndepărtă dansând printre copaci, fără să piardă vreo măsură, dispărând pe porțile deschise ale teatrului. Publicul se ridică, se scutură de praf și îi urmă pe actori.

În câteva minute ne trezirăm singuri pe pajiște, în întunericul care se lăsa. Am arătat peste o vâlcea acoperită cu iarbă, către o căsuță care nu era

atât de mult stilul Tudor Revival, cât Tudor: o replică întocmai a casei natale a lui Shakespeare din Stratford-on-Avon, având chiar și nuanța de cenușiu-deschis a zidurilor și acoperișul de stuf.

— Asta e, i-am zis lui Ben. Arhiva.

Era chiar mai frumoasă decât îmi aminteam. Trepte de piatră traversau vâlceaua, pe lângă un iaz mic și salcia aplecată peste el. Nu fuseseră aici pe vremuri. Și nici florile care încă străluceau stins în lumina din ce în ce mai slabă, adunate în stilul grădinilor englezești, deși plantele aparțineau vestului Munților Stâncoși – căldărușe, iarbă indiană și nemțișori. La marginea iazului, am zărit un fulger auriu de pești koi, misterioși ca sirenele, și m-am oprit.

Mă grăbisem către căsuța aflată-n fața mea încă de pe când o dezgropasem dintre vechi amintiri, la patru mii de kilometri mai la răsărit, stând printre rafturile de la librăria Harvard. Însă, dintr-odată, ezitam să merg mai departe. Dacă stăteam pe loc, era oricând posibil ca răspunsul pe care îl căutam să se afle chiar peste pajiște, dincolo de ușa groasă de stejar. Dar dacă intram, puteam să capăt certitudinea că nu se afla acolo.

În vreme ce stăteam locului, luna se înălță peste acoperișul de stuf. În spatele nostru, teatrul se cufundă într-o tăcere plină de așteptări.

Nu știu ce anume anticipam. Poate un alt sunet de trompete. Se petrecu însă un fapt mult mai simplu. Ușa casei se deschise și apăru o femeie cu părul lung și negru lucind în bătaia lunii. Era cu spatele la noi pe când întorcea cheia în broască, dar am putut vedea că pielea ei purta culoarea cafenie-roșcată a pământului din Utah.

— *Ya'at'eeh,* am rostit încetișor.

Era singurul cuvânt Navajo pe care mi-l aminteam: „Bună". Ea verifică ușa preț de o clipă și apoi se întoarse. Jumătate Navajo, jumătate Paiute, Maxine Tom era pe de-a-ntregul frumoasă, cu obraji lați și cu gură zâmbitoare. Stând acolo purtând fustă bufantă, un tricou strâmt cu fermoar și niște teniși haioși, cu un mic briliant lucindu-i în nas, ar fi părut de-a casei în orice colț la modă al Manhattanului, dar nu s-ar fi simțit acasă decât aici, în sincretismul suprarealist dintre Shakespeare și sud-vestul deșertic.

Maxine părea a purta cu sine sincretisme suprarealiste oriunde mergea. O cunoscusem pe când ea tocmai absolvea la Harvard, iar eu abia începeam. O considerasem strălucită, și nu eram singura. Primea oferte de muncă într-un ritm obscen, știut fiind că slujbele legate de Shakespeare sunt de obicei

rare. Din duiumul de oferte, o alesese pe cea pe care o voia: profesor asistent de engleză și director al micii biblioteci a arhivei dintre stâncile roșii și ienuperii deșertului din Utah.

Roz nu fusese deloc mulțumită de alegere. Îmi făceam de lucru prin fața biroului ei atunci când intrase Maxine să-i aducă vestea. Urmase un moment de tăcere înghețată, apoi Roz spusese:

— Ai fi putut obține Yale sau Stanford. De ce să te irosești în sudul statului Utah?

Dar sudul statului Utah era ceea ce voia Maxine. Era, spunea ea, locul de care aparținea, sau, în orice caz, cât de aproape putea ajunge atât de poporul tatălui ei din rezervația Paiute aflată chiar la sud de oraș, cât și de cel al mamei sale în Dinetah – ținutul Navajo –, putând în același timp să-și petreacă zilele și cu Shakespeare, și cu studenții, unii dintre ei indieni. După asta, ușa se închisese cu zgomot și nu mai auzisem nimic. Era o liniște pe care o considerasem de rău augur, liniștea păsărilor dinaintea unui cutremur. Atunci când plecase, Maxine îmi aruncase un sfat așa cum arunci monedă la o nuntă, deși zâmbetul ei avea colțurile gurii lăsate în jos de tristețe: „Nu-i lăsa să te convingă să nu-ți asculți sufletul”.

Acum își ridică privirea și ochii i se măriră de uimire.

— Kate Stanley, zise ea blând.

Strigăte izbucniră dinspre teatru, urmate de o scurtă încrucișare a spadelor; ochii îi fulgerară într-acolo.

— Intră, spuse. Apoi se întoarse, descuie ușa pe care tocmai o încuiase și păși înăuntru. Te așteptam, zise pe când dispărea in întuneric.

În prag, am ezitat. *Mă aștepta?* Cine îi spusese că vin?

M-am uitat la Ben și l-am văzut verificându-și arma din buzunar.

Trăgând aer în piept, am urmat-o înăuntru.

20

Rămăsesem chiar în gura pragului, conștientă de prezența lui Ben, care stătea încordat lângă mine.

— Cine ți-a spus că vin?

— Roz, rosti Maxine din întuneric. Cine credeai? Apăsă un întrerupător și o lumină aurie și caldă umplu interiorul. Dacă vrei să folosești arhiva, trebuie să intri de tot.

Am mai făcut câțiva pași. Ben nu se mișcă din loc.

Traversând camera, Maxine deschise ferestrele rombice una câte una, iar parfumul de trandafiri pătrunse de afară odată cu aerul nopții.

— Ce se întâmplă, Katie?

— Fac doar niște cercetări.

Se întoarse, încadrată de una dintre ferestre, uitându-se la mine fără să dea această impresie, în felul Navajo de a privi.

— Roz vine să te viziteze la Teatrul Globe și moare acolo pe când clădirea arde împreună cu Prima Ediție, exact pe douăzeci și nouă iunie. Marți, douăzeci și nouă iunie. Se sprijini cu spinarea de pervaz, punând un picior înaintea celuilalt. Două nopți mai târziu, apari aici, așa cum a spus ea. Între timp, Prima Ediție de la Harvard a dispărut în flăcări. Maxine privi direct în ochii mei. Toată lumea shakespeariană e în fierbere din pricina incendiilor ăstora, Kate. Trebuie că am vreo sută de e-mailuri în poșta electronică. Iar tu „faci doar niște cercetări”?

M-am crispat.

— Ar fi mai bine să nu pui întrebări la care nu pot răspunde.

— Trebuie să pun una. Se îndepărtă de pervaz. Ești cu ea sau împotriva ei?

Am simțit broșa atârnându-mi grea la gât.

— Cu ea.

Maxine dădu din cap.

— Bine, atunci. Știi cum merg treburile pe aici. Spune-mi dacă ai nevoie de ajutor.

M-am uitat în jur. Camera era mult mai confortabilă decât îmi aminteam. Mesele mari aflate pe podeaua cenușie erau aceleași, dar li se alăturaseră fotolii adânci tapițate și boluri de argint cu flori. Pe lângă pereți erau încă aliniate cabinete de stejar cu fișe.

Maxine își roti ochii în direcția biroului principal, unde scria cu litere de alamă: „Colecția Shakespeare din partea lui Athenaide D. Preston, în Arhiva de Vest, Universitatea de Sud, Utah”.

— Avem un nou patron, îmi explică Maxine.

Știam ceva vag despre doamna Preston. O colecționară excentrică, nu o savantă. Se spunea că era mai bogată decât Midas.

M-am dus la catalogul de fișe. Exista acolo un set de cabinete pentru persoane, unul pentru locuri, altul pentru spectacole și încă unul pentru

diverse. M-am dus direct la cabinetul „Persoane”, la sertarul Gl-Gy.

> Goodnight, Charles, fermier (le citea Shakespeare văcarilor săi). Grant, Ulysses S., general și președinte (a interpretat Desdemona în Texas, pe când era locotenent).

Am simțit un nod în gât. Am trecut la fișa următoare.

> Granville, Jeremy, căutător de aur și cartofor (a interpretat Hamlet în Tombstone la Teatrul Birdcage, mai 1881).

Hamlet! Îl interpretase pe Hamlet! Deodată, Granville îmi păru apropiat, atât de apropiat încât, dacă îmi întorceam capul suficient de repede, l-aș fi putut zări, stând în spatele meu, tremurător și neclar, ca o siluetă într-un miraj, dar prezent.

M-am uitat în spate, dar n-am văzut decât ferestrele deschise către teatrul de peste vâlcea.

La birou, Ben vorbea cu Maxine pe un ton șoptit, ca într-o bibliotecă. Ea râdea, un râs exuberant care n-avea nimic de-a face cu bibliotecile. Părea o atmosferă destul de prietenească, dar vedeam că și atunci când femeia râdea, Ben păstra în raza sa vizuală ușa, toate ferestrele și pe Maxine.

Scoțând fișa lui Granville din catalog, am pus una dintre foițele roz cu „fișă extrasă” în locul ei. *Hamlet.* Asta trebuia să-l fi supus pe Granville atenției lui Roz. Dar încotro se îndreptase ea de aici? M-am uitat la fișă.

> A lucrat în New Mexico și Arizona în perioada 1870–1881. Zăcăminte descoperite în Arizona: Cordelia, Ofelia, Prințul Marocului, Timon din Atena; zăcăminte din New Mexico: Cleopatra, Cupidon Glumețul.

Granville chiar știa Shakespeare: Cordelia, Ofelia și Cleopatra erau evident nume shakespeariene, iubite de mineri în tot vestul muntos. Dar nu înțelegeam de ce alesese Timon; din câte se putea ghici, Shakespeare nu se simțise deloc în apele lui atunci când scrisese piesa asta, iar ca rezultat, nimeni n-o citea de plăcere. Cât despre „Cupidon Glumețul”, îmi suna vag o denumire shakespeariană, dar trebuia să verific pentru a fi sigură. Prințul

Marocului fu cel care îmi atrase atenția, totuși: nu fiindcă era obscur, ci fiindcă avea o semnificație.

În *Negustătorul din Veneția,* Prințul Marocului are de ales între trei casete, de aur, de argint și de plumb. Dacă o deschide pe cea care conține portretul eroinei, câștigă dreptul de a o lua de soție. O alege pe cea de aur, dar o găsește goală, cu excepția unui mesaj batjocoritor: „Nu tot ce strălucește e aur". Aceleași cuvinte cu care se jucase Granville, în scrisoarea către profesorul Child. Arizona și New Mexico nu erau state în care să se găsească aur, dar avusesem dreptate. Gândurile de a găsi aur reprezentau mai mult decât o fantezie trecătoare la domnul Granville.

Fișa făcea referință la mai multe articole din *Epitaful de pe Piatra de Mormânt.* Pe ultimul rând scria: „Obit: Epitaful de pe Piatra de Mormânt, 20 august, 1881".

Deci scrisoarea către profesorul Child fusese concepută înaintea acestei date.

— Găsești ce-ți trebuie? mă întrebă *Maxine,* iar eu am tresărit puternic.

Atât ea, cât și Ben stăteau în spatele meu. Halal atenție distributivă.

— Desigur.

Am notat repede datele articolului pe un buletin de cerere pentru *Epitaf.* Maxine dispăru într-o încăpere din spate și se întoarse cu două cutii cu microfilme, marcate „ian.-iun. 1881" și „iul.-dec." în același an. I-am dat lui Ben cutia cu „iul.-dec."

— Ai citit vreodată pe microfilm?

— Nu prea este nevoie de asta, în branșa mea.

— Acum este.

Existau două proiectoare de microfilm. I-am arătat cum să pună rola în proiector și am pornit lumina aparatului.

— Obituarul lui Granville este undeva în ziarul din 20 august 1881.

Între timp eu am căutat articolele despre debutul său în rolul lui Hamlet. Paginile se rotiră într-un vârtej amețitor pe când mă grăbeam spre mai, apoi încetiniră. Iată-l:

> UN PARIU REUȘIT. – Am aflat în această dimineață că un domn din acest oraș, bine cunoscut în cercurile sportive, își va face debutul în rolul lui Hamlet în următoarea sâmbătă seara la Teatrul Bird Cage. Domnul joacă acest rol ca urmare a unui

> pariu important, de o sută de dolari, cum că nu poate învăța rolul (unul dintre cele mai lungi din dramaturgie) în doar trei zile de studiu. Se spune că studiul piesei va începe în această după-amiază într-un anume salon cu o bună reputație. Așteptăm cu nerăbdare lucruri interesante.

Articolul nu pomenea numele lui Granville, dar îl prezenta în postură de parior și de persoană căreia îi plăceau banii. O sută de dolari trebuie să fi fost o grămadă de bani în 1881: mii cel puțin, poate zeci de mii, în monedă actuală. Mai mult decât suma, ceea ce mă impresiona fu intervalul de trei zile. Hamlet era cel mai lung și mai solicitant dintre rolurile din Shakespeare. Majoritatea actorilor profesioniști pe care îi știam nu l-ar fi putut învăța în trei zile. O astfel de realizare ar fi posibilă doar cuiva deja familiarizat cu Shakespeare, astfel încât cadențele și ritmurile limbii să pară firești. Cineva care era un bun povestitor el însuși, și puțin cabotin… Ori așa, ori Rain Man[{11}], cu cuvinte în loc de numere.

Am apăsat butonul de copiere și mașinăria se trezi la viață.

Pe fereastră pătrunse zvon de voci bărbătești strigând, urmat de zăngănit de săbii. Mercuțio și Tybalt probabil că se încăieraseră în teatru, ceea ce însemna că în curând vor fi morți amândoi. M-am forțat să fiu atentă la ecran, derulând în continuare rola de microfilm.

În următoarele trei zile, ziarul publicase scurte informări cu privire la progresele lui Granville făcute sub ochii curioși ai barosanilor orașului, în salonul unei anumite domnișoare Marie-Pearl Dumont, în stabilimentul ei exclusivist numit Versailles. Repeta, se pare, într-un bordel franțuzesc.

Până la urmă am ajuns la recenzie, care avea un limbaj ciudat de luxuriant pentru ziarul unuia dintre cele mai violente și mai anarhice orașe din istoria Vestului american.

> THE BIRD CAGE. – Reprezentația cu *Hamlet* a domnului J. Granville la teatru sâmbătă seara a fost una foarte lăudabilă, de care orașul nostru poate, pe bună dreptate, să fie mândru. Departe de a face zdrențe torentele de pasiune ale danezului, le-a prezentat cu o admirabilă iscusință. A fost caviar, da, și șampanie, dar în așa fel încât să placă maselor largi. În mâinile domnului Granville, eroul nu a fost crinul veștejit atât de

popular în ultima vreme pe scenele din Est, ci un suflet robust pe care chiar și cei mai năvalnici membri ai publicului din Teritoriul Arizonei l-au putut admira. Cu exercițiu și cu studiu, suntem pe deplin încredințați că domnul Granville poate deveni un actor desăvârșit, *dar presupunem că preferă să* își pândească prada și să atace.

Am copiat și această pagină. „Să-și pândească prada și să atace.” Să fi fost Granville un escroc, pe lângă faptul că era căutător de aur și parior? Am simțit un fior trecându-mi pe șira spinării. Îl păcălise oare pe Child cu privire la manuscris, iar prin el pe Roz – și totodată pe mine?

— Am găsit obituarul, zise Ben.

— Fă o copie, am spus, schimbându-mi poziția ca să pot citi peste umărul lui.

THE BIRD CAGE. – Sâmbăta trecută, prietenii și admiratorii domnului Jeremy Granville, cetățean al acestui oraș, au profitat de prezența excelenților slujitori ai Thespiei din trupa domnului Macready pentru a pune în scenă o reprezentație a lui Hamlet în memoria domnului Granville. Domnul respectiv a plecat călare din oraș acum două luni, cu intenția de a se întoarce într-o săptămână, dar n-a mai dat nici un semn de viață de atunci. Zvonuri că descoperise aur i-au făcut pe mulți prieteni, tineri și bătrâni, să cerceteze deșertul în căutarea lui, dar fără folos.

După spusele celor apropiați, domnul Granville nu prea aprecia înmormântările, deși știa bine că putea fi în drum spre a sa atunci când s-a-ndreptat spre ținuturi necunoscute, mai ales cu apașii aflați pe picior de război. Nu putem reproduce aici natura exactă a așa-zisului comentariu al domnului, dar ideea generală indică faptul că orice cuvinte ar trebui într-o zi să fie citite la căpătâiul lui sau în amintirea lui ar fi necesar să fie din Shakespeare, rostite de un actor, și nu din cartea de rugăciuni, citite de un preot. În această privință, tovarășii lui au considerat că e mai bine să-i îndeplinească dorința. Conform părerii unanime, domnul Macready i-a făcut așa o cinste, încât

regretele cele mai mari al domnului Granville ar trebui să fie legate de faptul că a lipsit de la spectacol.

— Uită-te la dată, zise Ben, clătinând din cap. Două luni înainte de lupta cu puștile de la OK Corral. Ce mod de a fi îngropat în uitare, învăluit de zvonuri despre o mină de aur.

— Tombstone e în ținutul argintului, nu al aurului, iar cei mai deștepți de pe aici ar fi știut asta. Dacă ar fi existat vreo cât de mică șansă de a descoperi aur cu adevărat pe acolo pe undeva, legenda n-ar fi fost uitată atât de repede, cu sau fără OK Corral… Nu cred că aurul ăsta era în sens literal.

Ochii lui Ben străluciră.

— Crezi că era în sens literar?

— A schimbat „Nu tot ce strălucește e aur” cu „Nu tot ce e aur strălucește întotdeauna”. Pariez că știa exact ce va găsi în acel manuscris și că avea o oarecare idee despre cât ar putea valora… Dacă nu era ceva imaginar.

I-am arătat articolul cu „să-și pândească prada și să atace”. Ben clătină din cap.

— Dacă îl trăgea pe sfoară pe Child, de ce să dispară înainte de a vorbi cu el? Nu după ce făcuse atâtea eforturi să întindă capcana. Cred că manuscrisul a existat. Așa că întrebarea este: ce s-a întâmplat cu el?

Am clătinat din cap la rândul meu.

— Conform ziarelor, apașii erau foarte activi în vara aceea. Poate l-au capturat. Poate clanul Clanton l-a prins, sau bandiții mexicani. Dacă urmărea până și cea mai mică posibilitate de a descoperi aur, probabil că trei sferturi din populație se furișa pe urmele lui. Dacă avem noroc, a murit pe când se îndrepta într-acolo, oriunde s-ar găsi acest „acolo”, și nu pe drumul de întoarcere. Fiindcă astfel ar mai exista o șansă să se afle încă în locul în care l-a găsit.

— Crezi că noi îi putem da de urmă, dacă prietenii lui n-au fost în stare?

— Roz a crezut că poate.

— La ce distanță de aici este Tombstone?

— Opt sute de kilometri. Poate nouă.

Ben se încruntă.

— Vom avea nevoie de hrană, Kate, înainte de a putea face o astfel de călătorie.

— Există un local de unde putem lua sendvișuri, la două străzi de aici. Pastry Pub se numește. În Utah, te poți baza oricând pe faptul că vei da peste un local irlandez în care să se servească sendvișuri la orice oră. Tu du-te după mâncare, iar eu o să termin aici. Mai e o referință jos pe pagină, pe care vreau s-o verific.

El șovăi.

— Du-te. I-am făcut semn către ușă. Am încredere în Maxine, și nimeni altcineva nu știe că suntem aici. Așa că, mergi liniștit. Mai câștigăm timp.

Ben se ridică.

— Mă întorc în zece minute. Așteaptă-mă aici.

În vreme ce el ieșea pe ușă, eu m-am dus cu fișa lui Granville la Maxine.

— Granville, ha? zise ea, ridicându-și ochii de la calculator. I-am arătat ultimul rând: „Foto 23.1875; EP: CP 437”.

— Se pare că există o fotografie. Pot s-o văd?

— Asta e ușor.

Se duse la o vitrină cu cărți etichetată „Prieteni ai Bibliotecii”. Scoțând o carte din ea, mi-o întinse. Era cartea lui Roz.

— Iată-l pe Jeremy Granville, zise ea, arătând spre fotografia de pe copertă a bărbatului purtând o pălărie Stetson și ținând în mână un craniu.

Maxine deschise cartea din mâinile mele și îmi arătă legenda de pe prima clapă a copertei detașabile: „Fotografia lui Jeremy Granville în rolul lui Hamlet, Tombstone, Arizona, 1881. Prin amabilitatea Arhivei Shakespeare din Utah, Universitatea de Sud, Utah”.

— Asta a fost înainte să ne schimbăm numele, zise ea.

Pentru prima dată, m-am uitat cu atenție la figura de sub pălăria Stetson. În jur de patruzeci de ani, mi-am dat eu cu presupusul. Un artist o retușase, căpătând astfel favoriți roșcați și obraji trandafirii. Dar ochii melancolici și gura puțin ironică erau în întregime ai lui Granville.

Maxine se mai uită o dată la referința de pe fișă.

— ”EP.” Asta înseamnă Efecte Personale. Haine, ceasuri, cărți, documente. Era actor; poate există vreun afiș sau două de la spectacolele sale. Și mulți dintre vechii căutători de aur aveau hărți.

Cineva părea să fi sorbit tot aerul din încăpere.

— Hărți?

— ”CP” înseamnă „colecție particulară”. II pot suna mâine pe proprietar,

dacă dorești.

— În seara asta, am spus. Te rog!

Maxine slobozi un oftat. Luându-mi fișa din mână, tastă codul în calculatorul ei. Uitându-se la ecran, se întinse după telefon și formă un număr. Prefix zonal 520, ceea ce însemna Arizona de Sud. „Tombstone”, m-am gândit eu.

— Doamna Jiménez? zise Maxine în receptor. Sunt profesor Maxine Tom, de la Arhiva Preston. Îmi cer scuze că vă deranjez atât de târziu, dar mai avem o cerere de a vedea colecția Granville. Una destul de urgentă. Făcu o pauză. O, înțeleg. Da. Da. Nu. Foarte interesant. Bine, mulțumesc. Și salutări domnului Jiménez.

Puse receptorul în furcă.

— Pot s-o văd?

— Nu.

Se uita încruntată la telefon.

— De ce nu?

— Au vândut-o.

Eu am scăpat o înjurătură.

— Cui?

— Lui Athenaide Preston. Nu-mi spune: vrei s-o sun și pe ea.

— Te rog, Maxine! am implorat-o eu. De dragul lui Roz.

— Bine, zise ea, o s-o sun de dragul lui Roz. Dar o să-mi rămâi datoare.

Apelurile răzbătură până la mine dinspre receptor, apoi se auzi declicul ce semnifica faptul că se răspunsese.

— Alo, doamna Preston? Aici profesor Maxine Tom, de la arhivă. Vocea de la capătul celălalt al firului suna ascuțit, dar nu am putut distinge ce spunea, mai ales că Maxine acoperise receptorul și făcea mutre acre. Apoi începu la rându-i.

— Da, doamnă, îmi cer scuze că sun așa târziu, dar am pe cineva aici care vrea sa vadă colecția Granville. Doamna Jiménez spune că v-a vândut-o acum două sau trei zile… garantez pentru ea; am fost colege de facultate. Se numește Katharine Stanley… Da, doamnă. E aici. Chiar în fața mea. Nu, doamnă. Desigur. O să-i spun. Mulțumesc foarte mult. O seară bună vă doresc.

Maxine trânti receptorul în furcă.

— Sper că observi urmele de colți de pe urechea mea și apreciezi

sacrificiul. Se uită întrebător la mine. Spumega de furie, dar s-a liniștit când ți-a auzit numele. A spus că îți cunoaște opera și că poți trece pe la ea. Dar va trebui să fii acolo la șapte dimineața. Pleacă de acasă la nouă.

— Unde stă?

— Deține propriul oraș. Un oraș-fantomă, dar cu toate astea e proprietara întregului afurisit de oraș. În New Mexico, la periferia frumosului Lordsburg. Pe nume Shakespeare.

Mi-am ridicat brusc capul, uimită.

— Ai bătut atâtea drumuri pentru Roz și n-ai știut asta?

— Am stat doar o lună. Abia demaraseră lucrurile atunci când am plecat.

— Scrie în carte.

M-am uitat la ea cu o privire lipsită de orice fel de conținut.

— N-ai citit-o, nu?

Întinzând mâna peste birou, deschise cartea din mâinile mele încă o dată, de data asta dând doar pagina de titlu și ajungând la o pagină aproape goală.

„Pentru Kate”, am citit. Și chiar dedesubt, încă un rând, cu litere aldine. „Tuturor fiicelor casei mele.”

M-am uitat lung la dedicație, cu respirația tăiată. Maxine mă privi cu milă.

— Furie sau regret?

— Ambele, am șoptit.

— Las-o să se ducă, Kate. Las-o pe Roz să se ducă.

M-am uitat în ochii lui Maxine.

— Nu pot. Nu încă. Ea clătină din cap.

— Dacă vrei s-o vezi pe doamna Preston, mai bine ai porni-o la drum. Shakespeare e la unsprezece ore de mers cu mașina, dacă respecți viteza legală, iar tu deja nu mai ai la dispoziție decât nouă și jumătate – o discrepanță de care sunt sigură că doamna Preston e conștientă. Bănuiesc că e un test, pentru a vedea cât de mult îți dorești ceea ce cauți.

Scoase o hartă și îmi arătă drumul: un lung J întors, care tăia toată Arizona și se curba spre est la Tucson, îndreptându-se apoi spre New Mexico.

— Acum, dacă nu te superi, mă duc acasă. Mă așteaptă un băiețel căruia îi plac poveștile la culcare.

Am tresărit.

— Desigur. N-am știut.

— A trecut ceva vreme, zise ea blând.

M-am uitat la ceas. Ben trebuia să se întoarcă din clipă în clipă. Probabil că aveam să ne întâlnim în drum spre mașină. Fără prea mare tragere de inimă, mi-am strâns copiile după articole. Maxine n-ar fi acceptat să-i plătesc, așa că m-am îndreptat spre ușă.

— Mulțumesc, am rostit stânjenită.

— Ai grijă de tine, Katie, zise Maxine.

Ajunsă afară, am plonjat în vâlceaua întunecată, luând-o înapoi spre teatru și spre parcarea din spatele acestuia. Am ajuns pe drumeagul care dădea ocol teatrului și ducea spre parcare și m-am oprit un moment, ascultând, dar nu auzeam decât un murmur slab.

Romeo și Julieta se trezeau ca să afle că trebuie să se despartă, poate. Sau Julieta înghițea otrava ce o făcea să pară moartă.

Făcusem trei pași pe acel drumeag, când am auzit deodată ceva foșnind în copacii din vâlceaua din spate. M-am uitat în urmă. Ferestrele bibliotecii erau întunecate; nori subțiratici sus pe cer, plutind peste obrazul lunii, făceau să lucească ferestrele rombice, aruncând pe sticlă ape ca pielea de șarpe. Sub salcia sa, iazul era o mică baltă de întuneric. Am rămas nemișcată, încercând să-mi dau seama de unde venise sunetul.

Undeva, în vâlceaua aceea, am simțit niște ochi plini de cruzime ațintiți asupra mea. Am urmat din nou cărăruia spre mașină, sperând să-l văd pe Ben venindu-mi în întâmpinare. Și atunci am auzit același sunet care mă îngrozise pe treptele ce duceau la Tamisa: sunetul unei lame scoase din teacă.

Am luat-o la fugă prin crângul de molizi până m-am văzut în parcarea luminată. Ben nu se zărea nicăieri. Am alergat la mașină, dar era încuiată.

Am privit în spate. Silueta unui bărbat se strecură în lumină și o luă la fugă, drept spre mine.

M-am tras pe după mașină, punând-o între noi. În clipa aceea farurile automobilului se aprinseră și am auzit ușile descuindu-se: mi-am dat seama că bărbatul care alerga era Ben, ducând o pungă și două pahare înalte de carton.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el.

— Conduc eu, am spus cu răsuflarea tăiată, deschizând portiera. Urcă!

21

— Am auzit, am spus în vreme ce ieșeam din oraș pe la est. L-am auzit. A scos un cuțit.

Ben își ridică privirea de la sendvișul pe care îl despacheta.

— Ești sigură? Se luptau cu spadele pe scenă, Kate.

— A fost aici, am zis eu cu glas tensionat. La arhivă.

El îmi oferi un sendviș, dar am clătinat din cap a refuz. Poate că pentru el mâncarea era ca și somnul – pe apucate, și-atunci profită din plin –, însă reprezenta ultimul lucru la care să-mi stea gândul. Merserăm în tăcere cât timp Ben își astâmpără foamea.

Drumul începea să urce înspre munți. Ienuperii și jnepenii pitici făcură loc pinilor impunători, iar pinii la rândul lor făcură loc săgeților întunecate ale molizilor. Pădurea deveni mai înaltă și mai deasă, înghesuind drumul, totuși panglica neagră a autostrăzii șerpuia tot mai sus. Stelele tiveau vârfurile copacilor cu o slabă lumină argintie, dar drumul părea un tunel săpat prin beznă. De jur împrejurul nostru, lumea părea imobilă și ciudat de goală, cu excepția copacilor foșnitori, dar nu puteam alunga sentimentul că mă urmărește cineva.

— Cred că e posibil să ne urmărească, am spus încet. Mototolind ambalajul de la sendviș, Ben se întoarse să se uite prin luneta din spate.

— Ai văzut ceva?

— Nu, am spus clătinând din cap. Dar simt că suntem urmăriți.

Ochii lui rămaseră ațintiți asupra mea un moment, apoi se întinse peste volan și stinse farurile din față.

— Dumnezeule, am spus, luând piciorul de pe accelerație.

— Menține viteza, zise el pe un ton sec. Ține-te de linia continuă. Desfăcându-și centura, lăsă jos geamul din dreptul lui și ieși până la brâu din mașină. Apoi se ridică în picioare pe scaun, cu capul sus, printre copaci. După aceea se trase înăuntru. Parfumul puternic, răcoros de molid se combină cu mirosul mai cald al cafelei.

— Nu e nimic acolo, doar copaci.

— Ba-i acolo, am insistat.

— Poate. Își luă cafeaua, încălzindu-și mâinile. Instinctul mi-a salvat viața în mai multe rânduri.

Mă așteptasem să mă ignore sau să mă ia peste picior; seriozitatea lui mă luă pe nepregătite. Aruncând o privire în oglinda retrovizoare, aproape că am ratat o curbă; cauciucurile scârțâiră puțin când am tras de volan,

redresând mașina.

— Ce zici să conduci tu și să mă uit eu? sugeră Ben. Terminându-și cafeaua, îndesă paharul în punga de hârtie. Tot nu ți-e foame?

Când am clătinat din cap, el luă cartea lui Chambers și aprinse o lanternă mică.

— Spune-mi mai multe despre *Cardenio*. Chambers zice că a fost revăzută și adaptată.

— *Dubla falșitate,* am spus eu aprobând din cap, recunoscătoare că îmi dăduse alt subiect de gândire. Prin 1700 sau cam așa ceva.

— O mie șapte sute douăzeci și opt, zise el, verificând data. Ce știi despre asta?

— Nu prea multe. Am luat o gură de cafea. A fost opera unui anume Lewis Theobald, care era celebru mai ales pentru conflictele cu poetul Alexander Pope. Theobald a zis că ediția lui Pope din Shakespeare era plină de greșeli – lucru pe deplin adevărat –, iar Pope a replicat cu ceva în genul că Theobald era un pedant plicticos care n-ar recunoaște un subiect bun aflat în preajmă nici dacă ar fi trăit el însuși cei zece ani ai Războiului Troian – lucru de asemenea pe deplin adevărat. Pope a scris o epopee parodică, *Dunciada,* încoronându-l pe Theobald drept Regele Netoților.

Ben izbucni în râs.

— Pana mai puternică decât spada?

— În cazul lui Pope, mai puternică decât o întreagă escadrilă de tunuri. Cu un vas, două de război aruncate în amestec, pentru a păstra măsura.

— Nu era prea înțelept să-l ai pe domnul Pope drept dușman. N-ai citit niciodată piesa?

— Nu. E greu de găsit. Mi-aș dori să fi știut s-o caut pe când eram încă la Harvard. Deși am putea-o găsi pe internet. Fanii celor din secolul al optsprezecelea au fost printre primii care să pună orice le căzuse în mână pe Web. Iar fanii lui Shakespeare nu sunt cu mult mai prejos.

Ben se întinse spre bancheta din spate și scoase un laptop.

— Crezi că această metropolă e conectată la internet?

Traversaserăm o trecătoare, iar drumul se îngustase până devenise o platformă subțire, cocoțată pe panta muntelui. La stânga noastră, pădurea cobora abrupt spre noi dinspre un vârf înalt și golaș. La dreapta, copacii creșteau aproape la verticală. Încă mergeam cu farurile din față stinse; de-a latul întregii întinderi înclinate de pământ nu se vedea nici un licăr de

lumină sau de foc. În afară de acel drum, nu exista nici o dovadă că oamenii trecuseră vreodată pe aici.

— Prin satelit, este.

Ben apăsă câteva taste, iar laptopul interpretă un cântecel și se trezi din somn, umplând mașina de o strălucire albastră. Am auzit sunetul altor câteva taste, iar albastrul se schimbă în alb și apoi în portocaliu atunci când apăru o pagină nouă.

— Iată ce avem aici, zise Ben. *Dubla falșitate, sau iubiții nefericiți.* Mai apăsă câteva taste. Ce vrei mai întâi? Piesa, sau toată chestia de dinainte? Dedicație, prefața editorului, prolog?

— Prefața, am spus, cu mâinile încleștate pe volan, cu ochii la lucirea slabă a liniei de centru.

— Se pare că regele Theobald era în defensivă chiar de la început. Ia ascultă: „S-a considerat a fi incredibil ca o astfel de curiozitate să rămână mută și pierdută pentru omenire timp de peste un secol”.

— Aproape patru secole acum, am zis.

Ben citi rapid mai departe.

— Hei! exclamă el atât de brusc, încât mai c-am sărit din scaun. Știai că Shakespeare a avut o fiică nelegitimă?

M-am încruntat.

— Să înțeleg că nu, zise Ben.

— Nu apare în înregistrări.

— Doar dacă nu consideri asta o înregistrare.

Am clătinat din cap. Petrecusem ani întregi în preajma lui Shakespeare și nu auzisem niciodată vreo mențiune despre așa ceva.

— „Există o legendă, citi el, (pe care o știu de la nobila persoană care mi-a înmânat unul dintre exemplarele mele)…”

— *Unul?* am spus neîncrezătoare. Unul dintre exemplare, la plural?

— Susține că a avut trei.

Am simțit cum mă apucă un ușor chicotit, în vreme ce Ben începea din nou lectura.

— ”Există o legendă (pe care o știu de la nobila persoană care mi-a înmânat unul dintre exemplarele mele) cum că această piesă a fost dată de către autorul ei, ca un dar de preț, unei fiice naturale de-a lui, de hatârul căreia a scris-o, după ce s-a retras de pe scenă.” Ce face un copil nelegitim „natural”? Nu sugerează asta că odraslele legitime sunt „nenaturale”? Și ce

e așa de al naibii de nostim în partea aia a mașinii?

Am clătinat din cap.

— Nimic, doar că, dincolo de faptul că Shakespeare s-a născut și a murit, nu sunt prea multe date certe pe care să le știm despre el. Și tu tocmai ai făcut praf jumătate dintre ele. Le-am înșirat: *Cardenio* e o piesă pierdută, nu există manuscrise ale lui Shakespeare și, deși nu pare să fi vizitat patul conjugal prea des, atunci când a făcut-o, a fost fertil și s-a înmulțit: a avut trei copii, toți legitimi… și deodată tu vorbești despre trei manuscrise ale lui *Cardenio* și despre o bastardă în toată puterea cuvântului.

Ben se uita la ecran de parcă spera că va vorbi.

— Crezi că manuscrisul lui Granville a început ca unul dintre cele ale lui Theobald? Poate că a pus mâna pe unul și l-a adus în Vest.

— Poate, am zis cu îndoială în glas. Dar Granville spune că, după părerea lui, manuscrisul ajunsese acolo unde îl găsise la puțin timp după ce fusese creat.

— Asta ți se pare logic?

— Nu. Dar la o adică, nimic din toate astea nu-mi pare.

Ben trecu de prefața piesei, iar primul lucru pe care l-am remarcat a fost acela că avea o voce potrivită lecturii, care transpunea cu ușurință ritmurile poeziei în cadențele vorbirii obișnuite. Cel de-al doilea lucru pe care l-am remarcat a fost că piesa era un dezastru. Sir Henry, într-un moment de extravaganță, ar fi putut-o numi o nobilă ruină; Roz ar fi respins-o de la bun început, considerând-o o rușine.

Quijote și Sancho Pânza nu apăreau pe nicăieri. Celelalte personaje erau ușor de recunoscut, deși Theobald le schimbase toate numele. Era așa de complicat, încât Ben reveni curând la numele date de Cervantes. Dar nu putu repara și găurile din subiect.

Părea că o tot mâncaseră moliile începând din 1728. Sau poate crocodilii. Păcatul fusese eliminat cu totul, dar asta încă era puțin lucru – la fel se întâmplase și cu orice fel de acțiune, ceea ce lăsa doar niște personaje care se fâțâiau de colo-colo, vorbind despre evenimente pe care publicul era invitat să și le închipuie: un viol, o încăierare violentă în toiul unei nunți, o răpire de la mănăstire. Dacă Theobald ar fi adaptat povestea Facerii, m-am gândit eu ursuză, ar fi păstrat conversația dintre Eva și șarpe, dar ar fi tăiat mușcatul din măr, purtatul frunzelor de smochin și exilul din grădină. Din

acest punct de vedere, probabil că ar fi redus cele două conversații al Evei, întâi cu șarpele și apoi cu Dumnezeu, la una singură, gândindu-se că ar economisi timp și salariul unui actor. Povestea n-ar fi avut nici un sens în final, dar asta nu părea să reprezinte o chestiune care să-l deranjeze pe Theobald.

— E mai mult rahat decât Shakespeare, observă Ben.

Și în cea mai mare parte, avea dreptate. Totuși, existau pasaje care alunecau pe la ureche cu o dulceață aproape greu de suportat:

> Văzut-ați vreodată pasărea phoenix a pământului,
> Pasărea paradisului?
> Eu da: i-am cunoscut rotirea, și locul unde-și are
> Dulce-amarul ei sălaș: pân' ce, ca un nebun credul,
> Comoara arătat-am unui prieten bun,
> Iar el mi-a și furat-o.

Aproape că puteam vedea licărul penelor roșii și aurii prin dantela întunecată a ramurilor, puteam simți mirosul de iasomie și de santal în vânt și auzi frângerea înfricoșată a unei inimi. Și Ben trebuie să fi simțit asta, fiindcă amuțise.

— Problema este, zise el după un timp, că nu e doar o poezie frumoasă. Pune versurile astea într-o piesă și devin caraghioase la rândul lor. Am citit-o ca un monolog, dar nu e. Cardenio vorbește cu un păstor. Bietul nerod probabil că n-a văzut nimic mai exotic în toata viața lui decât o oaie bălțată, iar acum are în față un nebun care îi bombăne despre păsări phoenix și cuiburi dulci-amare… Uite, hai să-ncercăm. Tu ești păstorul.

— Credeam că vrei să conduc.

— Tot ce ai de făcut e să arăți confuză, iar când îți fac semn, spui: „Pe legea mea, domnule, eu nu". Te descurci?

— Pe legea mea, domnule, eu nu.

— Bravo! Cinstit păstorul… îmi place chestia asta cu regizatul. Foarte bună pentru manifestarea sentimentului de superioritate. Ce spun ca să pornesc lucrurile?

— Doamnelor și domnilor, când sunteți gata.

Formula îmi ieși de pe buze automat și mi-am dat seama cu durere cât de mult îmi lipsea teatrul.

— Bun, atunci… doamnelor și domnilor, când sunteți gata.

Respectând propria indicație regizorală, începu să declame scena.

> Aveți un aer, domnule, de minunată înțelepciune,
> Și cum îmi pare, în știință ați pătruns adânc;
> Văzut-ați vreodată pasărea phoenix…

O ușă din memoria mea se deschise zgomotos, izbindu-mă dintr-odată faptul că recunoșteam acele vorbe.

— Cum ai spus?

— Nu asta e replica ta.

— Lasă naibii replica mea! Mai citește-o o dată pe a ta.

> Aveți un aer, domnule, de minunată înțelepciune…

Am frânat atât de brusc, încât am derapat puțin; mașina se opri în mijlocul unui refugiu în formă de semilună.

— Scrisoarea! am strigat. Scrisoarea lui Granville! Unde e? M-am întors și am început să scotocesc printre lucrurile din spate.

Ben îmi scoase sacoșa cu cărți din spatele banchetei sale și extrase scrisoarea lui Granville. Am parcurs-o rapid până am găsit ceea ce căutam și i-am întins pagina, arătându-i cu degetul un pasaj.

— „Aveți un aer, domnule, de minunată înțelepciune”, citi el.

— Ai avut dreptate la librărie. Bătrânul meu miner n-a scris asta.

Ben își ridică privirea.

— Crezi că Granville știa piesa lui Theobald?

Sângele îmi pulsa în tâmple.

— Puțin probabil. Adaptarea lui Theobald fusese de mult uitată în vremea-n care se năștea Granville. Iar Granville nu avusese internet ca să găsească piese rare.

— Dar dacă nu știa *Dubla falșitate,* zise Ben tărăgănat, singurul loc în care putea găsi acest vers era în manuscrisul său. Ceea ce înseamnă că…

— Că aceste cuvinte nu sunt ale lui Theobald.

Nici unul din noi nu putu sfârși gândul cu voce tare: „Sunt ale lui Shakespeare”.

M-am dat jos din mașină și am mers până la marginea stâncii. Refugiul

fusese probabil făcut pentru a permite șoferilor să se oprească și să admire priveliștea. Stăteam pe o platformă înaltă, ca o loggie naturală dând spre o vale lată și adâncă, încercuită din toate părțile de culmi îndepărtate, mai întunecate decât cerul nopții. La trei sute de metri mai jos, copacii acopereau ca un covor fundul văii. Departe spre sud, stâncile din Zion străluceau albe în bătaia lunii, licărind ca niște perdele ce mascau trecerea către o altă lume.

— Ar putea fi Fletcher, zise Ben cu voce răgușită. Chambers spune că piesa e o colaborare.

— S-ar putea, am admis eu. Dar singur ai spus că poezia e întrețesută cu comedie – iar ăsta e trucul favorit al lui Shakespeare. Abia dacă există vreun pasaj de poezie înălțătoare în toate operele sale care să nu fie închis într-un pentagon de fier de comedie sau de ironie. De parcă n-ar fi avut încredere în frumusețe.

— Theobald a avut piesa, zise Ben. Clătină din cap. Gândește-te la asta. A avut aur și l-a transformat în paie.

— Și apoi a pierdut ce-a rămas, am spus eu în batjocură. Manuscrisele lipsesc toate. Se presupune că au fost pierdute în focul care i-a mistuit teatrul.

— Cam multe focuri adunate pe capul lui Shakespeare, zise Ben. Dar mintea mea era prea preocupată de Granville ca să mai am răgaz a mă gândi la Theobald. Dacă Granville putuse citi fraza pe care o citase, atunci era în stare să citească înfloriturile complicate ale scrisului elisabetan. Și dacă fusese capabil să citească scrisul elisabetan, atunci ceea ce începusem să bănuiesc la arhivă trebuia să fie adevărat. Știa exact ce descoperise atunci când îi scrisese profesorului Child.

Cine era acest căutător de aur care se pricepea la chestiunile obscure din literatura renascentistă engleză? Și de ce se pretindea neștiutor?

M-am întors către Ben, dar el se uita încruntat în direcția din care veniserăm. După câteva secunde, am zărit ce anume îi atrăsese privirea. Un licăr de lumină, la aproape un kilometru în spate.

— Ce e?

— O mașină, spuse el încet, cu tot corpul încordat.

Am zărit din nou acea scânteiere: un licăr de lumină pe oțel. Apoi mi-am dat seama ce *nu* vedeam: faruri.

— Treci în mașină, zise Ben, întorcându-se pe călcâie și deschizând

portiera pasagerului.

N-am comentat.

22

Ben conducea fără ajutorul farurilor mai repede decât aș fi îndrăznit eu vreodată, beneficiind de faza lungă și de alte câteva spoturi adăugate. După un timp, panta se îmblânzi și ne pomenirăm traversând o pajiște alpină. Fără să mi se ceară, supravegheam drumul din spatele nostru, dar n-am văzut altceva decât formele fantomatice ale bolovanilor și ale copacilor de strajă.

Apoi șoseaua se înclină la vale. Copacii se subțiară și se micșorară, apoi dispărură cu totul. La poalele munților, o luarăm spre sud pe Autostrada 89 și traficul crescu, dar nu cu mult. O dată la douăzeci de minute, câte o mașină sau vreo dubită apărea în depărtare, parcă năpustindu-se direct spre noi și evitându-ne în ultimul moment. Urmând poalele unor stânci de gresie, părea că traversam în viteză un vast ocean de întuneric. Undeva spre sud, abisul Marelui Canion se scufunda într-un întuneric și mai adânc. Nu mai zărirăm vreun semn al mașinii care ne urmărise în munți.

Undeva la nord de Flagstaff, am adormit.

M-am trezit brusc în momentul în care mașina derapa, trecând de la asfalt la pietriș. Ben o cotise pe un drum neamenajat și străbăteam un pâlc de dealuri joase de zgură, presărate cu creozot și cu scoruși. Lumea se umplea de o lumină palidă, galbenă ca lămâia.

— Aproape am ajuns, zise el.

Ceasul arăta ora șase dimineața.

— Am ajuns mai devreme.

— Nu chiar așa devreme.

Nu se vedea nicăieri vreo șosea sau vreo autostradă. Nu erau nici alte mașini. Și nici clădiri, dacă stăteam să mă gândesc.

— Ne-a urmărit cineva?

— Nu, din câte mi-am dat eu seama.

Ben opri mașina și coborî. Întinzându-mă din toate mădularele, l-am urmat alene. Ne aflam într-o parcare goală, împrejmuită de un vechi gard pentru vite. Pe poartă atârna un semn scris cu litere roșii: VĂ RUGĂM AȘTEPTAȚI AICI PENTRU TURUL URMĂTOR. Ben întinse mâna peste

uluci și desfăcu zăvorul porții.

În fața noastră, un drum lat de țară cobora în pantă și apoi cotea spre dreapta. Clădiri goale, majoritatea cu acoperișuri metalice ruginite, străjuiau ambele părți ale drumului. Câteva erau făcute din ceva ce părea a fi resturi de traverse de lemn de la calea ferată. La poalele dealului, un grup de clădiri înfundau strada. În spatele lor se ridica o clopotniță. Se pare că cineva alesese să ascundă biserica orașului de păcatele unicei sale străzi.

Peste drum, puțin mai în josul dealului, se detașa singura clădire mai răsărită, purtând o firmă care proclama cu litere roșii încolăcite HOTELUL STRATFORD. Înăuntru ardea o lumină. După un schimb de priviri, ne îndreptarăm spre ea.

O masă lungă și îngustă se întindea în penumbra dinăuntru. Deasupra, un tavan de muselină era susținut cu bârne. Vietăți părură a-și căuta refugiul printre căpriori la auzul pașilor noștri. Varul făcuse cândva pereții să strălucească, dar cu timpul se cojise în fâșii, cu tot cu bucăți de mortar. Locul mirosea a praf și a pustiu.

— Billy the Kid spăla vase în bucătăria din spate, se auzi o voce răgușită din spatele nostru, cu un accent patrician de New England. Înainte să deprindă gustul omorului.

M-am întors pe călcâie și am văzut o femeie mică de statură, cu părul alb atent coafat, purtând pe silueta suplă un taior crem de mătase, cu nasturi de bronz în formă de frunze. Dintr-o privire, chiar și un novice în ale modei și-ar fi dat seama că nu-și luase acel costum de la un magazin cu haine de gata, nici măcar Needless Markup ori Saks. Fusese croit pe ea în vreo casă de modă elitistă din Paris sau din New York, cu un designer fâțâindu-se în fundal.

— Deși probabil că Shakespeare l-a învățat că viața e ieftină, iar moartea și mai ieftină, continuă ea. Orașul, desigur. Nu piesele.

Întinse mâna – mâna unei femei în vârstă care fusese mereu bogată, cu pielea ca fildeșul brăzdată de vene groase albăstrii și cu unghiile cu manichiură perfectă într-o nuanță discretă de roz.

— Sunt Athenaide Preston. Te rog, spune-mi Athenaide. Iar dumneata ești doctor Katharine Stanley.

— Dacă eu mă voi adresa cu Athenaide, va trebui să îmi spui Kate.

— Hai să facem un compromis și să ne oprim la Katharine. Privirea i se mută la Ben, pe care îl măsură din cap până-n picioare așa cum îmi

imaginez că ar măsura un cal pur-sânge. Și un prieten, adăugă ea.

— Ben Pearl, am spus…

— Bun venit în Shakespeare, Benjamin Pearl. Să vedem ce amintiri mai păstrez de pe vremea turului. Păși înăuntru, arătând spre un colț din spate, unde o pată întunecată se găsea încă pe perete. Un bărbat numit Bean Belly Smith l-a ucis aici pe băiatul familiei, într-o ceartă pentru un ou. Băiatul a primit unul la micul dejun, cu pesmet și carne sărată de porc; Bean Belly nu. Câteva comentarii despre purtarea stăpânei casei l-au făcut pe fiul ei să scoată pistolul, dar Bean Belly a fost mai rapid, iar băiatul a murit cu oul în stomac, bine piperat cu plumb. Femeia se întoarse spre noi, arcuind o sprânceană atent pensată peste un zâmbet răutăcios. Vă e foame?

— Nu, mulțumim, am zis eu. Dacă am putea vedea documentele lui Granville, nu vă vom răpi mai mult timp.

— Sunt la curent cu ceea ce faci, Katharine. Și sunt o mare admiratoare. Iar susținerea lui Maxine e de mare ajutor. Totuși, nu te cunosc. Și nu îmi deschid sipetele cu comori în fața oamenilor pe care nu-i cunosc.

Am dat să protestez, dar ea ridică mâna, tăindu-mi vorba.

— Am să fac un târg cu tine, Katharine Stanley. Îți voi pune trei întrebări. Dacă răspunzi cum se cuvine, am să-ți arăt ce vrei să vezi.

Cine se credea? Un djinn al deșertului? Zâna cea bună? O Katsina coborâtă din nori? Doamne, Dumnezeule, eram oare un magnet pentru țicniți? Dar am făcut semn din cap că accept.

— Atunci vino cu mine.

Păși afară, se îndreptă spre șirul dărăpănat de clădiri de la capătul străzii.

Ben îmi puse o mână pe umăr.

— Kate. Am putea nimeri direct într-o capcană.

— Ai spus că nu ne-a urmărit nimeni.

— Am spus că n-am observat pe nimeni.

— Dacă vrei să-ți socotești contractul încheiat și să pleci, atunci pleacă. După cum mi-ai spus, asta e situația. Dar trebuie să văd documentele lui Granville.

M-am întors pe călcâie și m-am grăbit s-o ajung din urmă pe Athenaide. În spate, l-am auzit pe Ben oftând și venind după mine.

La capătul străzii, Athenaide o luă pe după colțul unei clădiri lungi, apucând-o pe o potecă printre niște tufe de mesquite. Deșertul deveni mai

vast și mai clar conturat, iar poteca se transformă într-o alee pavată. Deodată, după un colț, ne trezirăm pe o terasă elegantă, presărată cu ghivece imense cu flori siclam de bougainvillea. Două fântâni arteziene în stil italian umpleau aerul cu clipocitul blând al apei.

Perspectiva îmi tăie răsuflarea. Terasa se termina brusc într-un *arroyo* adânc, iar câmpia de dedesubt părea să se rostogolească la picioarele noastre precum un covor lung de optzeci de kilometri, vălurit cu cafeniu, roșcat și roz, întrerupt ici-colo de un verde palid și prăfuit. Căldura deja se ridica tremurătoare spre un cer acvamarin. La orizont, spre nord, un mic șir de dealuri se ridica de la pământ, de la stânga la dreapta, de parcă o creatură imensă stătea la pândă ca să se repeadă la soare.

— Poți să-mi spui unde suntem? întrebă Athenaide. Își ridică țanțoș capul. Răspunsul corect nu e New Mexico.

M-am întors și m-am uitat la casă. Din partea aceasta, clădirea nu semăna deloc cu fațada dărăpănată pe care o văzusem din stradă. Era un palat baroc în miniatură.

— Deci fațada e falsă?

Athenaide izbucni în râs.

— Întregul oraș e fals. Cu siguranță știai asta, nu? Când fost creat se numea Ralston, botezat după numele președintelui Băncii Californiei, și a decăzut în urma unei înșelătorii cu o mină de diamante care a făcut ca bogătanii falimentați să se prăbușească de la ferestrele de sus pe trotuarul de dedesubt. Un scandal național și internațional. Colonelul William Boyle a cumpărat orașul în 1879 și i-a schimbat numele, astfel încât să poată pune în practică înșelătorii mai puțin spectaculoase, dar mai statornice, atât pentru cei din est, cât și pentru minerii din vest. Voia un nume care să sugereze clasă și cultură, și a nimerit peste Shakespeare. A cam exagerat… dar într-adevăr, fațada dinspre stradă a acestei clădiri e falsă. Deși celelalte clădiri de pe Stratford Avenue sunt autentice, dacă prin „autentic” înțelegem că au făcut parte de la început din această păcăleală de oraș.

— De ce să cumperi un oraș pe care îl consideri a fi o păcăleală? întrebă Ben.

— Părinții mei au fost costumieri în epoca de aur a Hollywoodului. Le îmbrăcau pe marile vedete, iar eu stăteam și priveam. Bette Davis mi-a spus odată că orice mare divă e o păcăleală. Își desfăcu brațele, într-un gest expansiv. Ador păcălelile!

Am încetat să mai ascult discuția lor și m-am concentrat asupra clădirii. Construită din piatră atent cizelată, părea să contemple priveliștea prin niște ferestre înalte. Trei frontoane în formă de scoică se ridicau din acoperișul ascuțit de ardezie. La ambele capete se înălțau foișoare de cupru, înverzite de expunerea la aer. În mijloc, ceea ce socotisem inițial a fi o clopotniță se dovedi o fantezie ca de tort nupțial de domuri, coloane și volute, cu un turn deasupra. Sub el, o arcadă ducea spre o micuță curte interioară flancată de statui clasice ale lui Neptun agitându-și tridentul și ale lui Hermes cu sandalele-i înaripate.

Am închis ochii.

— Știu locul ăsta.

— M-am gândit că s-ar putea să-l știi, zise Athenaide.

— Ai mai fost aici? întrebă Ben.

— Nu, răspunse Athenaide în locul meu. Dar aș paria un regat că a fost în locul cu același nume.

Am deschis ochii.

— *Elsinore.*

Ea zâmbi.

— Mai exact Castelul Kronborg, la Helsingor, pe 0resund. Pronunța rotunjit și apăsat vocalele scandinave, ca o vorbitoare nativă.

— Danemarca, i-am spus eu lui Ben.

— Casa lui *Hamlet,* zise Athenaide.

Intră în curte, iar eu am urmat-o.

— Ai construit o replică a castelului din Elsinore în deșertul din New Mexico? am îngăimat nevenindu-mi a crede.

Oprindu-se în dreptul unei uși bogat ornamentate, ce stătea deschisă dinaintea noastră, femeia chicoti.

— Nu atât o replică, cât un mic *omagiu.*

— *De ce?*

— Danezii n-au vrut să vândă originalul. Îmi făcu semn să intru. După tine.

Ben mă prinse de braț, dar m-am scuturat din strânsoarea lui și am intrat.

Ne aflam într-o galerie lungă, cu podea de marmură având dale albe și negre ca o tablă de șah. Pe o latură, pe pereții complet albi atârnau tablouri imense care păreau a fi creații dintre cele mai voluptuoase ale vechilor clasici. Pe cealaltă latură, ferestre mari rombice se arcuiau în ogive adânci.

— Drept înainte și după colț la dreapta, mă ghidă Athenaide. Stop, spuse ea.

M-am întors pe călcâie și am văzut-o stând cu brațele încrucișate, cu spatele la niște uși mari duble.

— Una e gata, mai ai două. De ce vrei tu să vezi efectele personale ale lui Jeremy Granville, de loc din Tombstone, atât de tare încât să conduci o mie o sută de kilometri noaptea, la o viteză cu care n-ar fi de acord nici un polițist?

Ce trebuia să spun? Fiindcă o interesa pe Roz, iar Roz era moartă? Mi-am dres vocea.

— Mă interesează *Hamlet,* iar el a jucat odată Hamlet în urma unui pariu.

— Un răspuns acceptabil, chiar dacă nu e sincer. Reprezintă mai mult de jumătate din motivul pentru care i-am cumpărat lucrurile. Și eu sunt fascinată de Hamlet. Desigur, nu este motivul pentru care amândouă suntem interesate de el în prezent. Dar ca răspuns, merge. Întorcându-se pe călcâie, împinse ușile și le deschise cu un gest măreț. Bun venit în Sala Mare!

Mare era puțin spus, chiar și pentru un palat. Încăperea aceea era un pătrat imens împărțit în două de o boltă masivă, din piatră sculptată într-o dantelărie fină. Sus, lângă tavanul din bârne, bolți mai mici se deschideau spre o galerie care mergea de jur împrejur. Lumină aurie se scurgea în șuvoaie groase ca mierea. La nivelul podelei, alte ferestre străpungeau zidurile, dar ferestrele erau înguste, iar zidurile, groase, permițând întunericului să se adune în spațiile dintre ele, unde tapiserii umpleau pereții cu unicorni palizi și cu doamne purtând pălării înalte și ascuțite.

— Asta nu e Elsinore, am spus.

— Nu.

Sub picioarele noastre, podeaua lucioasă de lemn era presărată cu lavandă și cu rozmarin care izbucneau în mici explozii parfumate la fiecare pas al nostru.

Athenaide își îndreptă privirea către peretele din dreapta. M-am întors să văd la ce se uita. Deasupra unui cămin suficient de mare cât să arzi în el trunchiul unui sequoia, se afla o pictură care lucea verde și auriu în lumina ciudată. O femeie într-o rochie lungă de brocart plutea pe spate, cu fața palidă, într-un pârâu cu maluri înalte, undele fiind acoperite de flori roșii și purpurii. Ofelia, pictată în momentul morții de către Sir John Everett

Millais.

Era o pictură în ulei, nu o reproducere, și era desăvârșită, inclusiv rama de aur de o formă ciudată și sculptată complicat. Atât de desăvârșită, încât, pentru un moment, m-am întrebat dacă nu cumva Athenaide deținea originalul.

— Mereu mi-a plăcut tabloul ăsta.

Am făcut un pas în față, clipind des. Și mie îmi plăcea. Ea – întotdeauna mă gândisem la tablou ca la însăși Ofelia – era una dintre capodoperele artei prerafaelite. Dar se presupunea a se găsi la Tate Britain Museum, în Londra. Știam asta. De când începusem să regizez *Hamlet,* mă dusesem deseori s-o văd, trecând pe sub umbra frunzișului de pe malul Tamisei, aplecându-mă pentru a intra în camera lungă de culoarea trandafirilor în amurg, unde stătea în apa ei între două tablouri înfățișând doamne în minunate rochii albastre. Ofelia însăși era ciudat de incoloră, căpătând aproape transparență, dar lumea în care plutea strălucea într-un verde viu, provocator.

Dintr-o latură a încăperii se auzi o ușă deschizându-se. M-am întors surprinsă; nu mai văzusem altă ușă în afară de intrarea principală. Tapiseriile se dădură la o parte, iar o femeie hispanică masivă apăru din spatele lor, ducând o tavă cu un serviciu de cafea de argint.

— A, Graciela, zise Athenide. Purtând daruri.

Graciela traversă camera cu pas greoi și puse tava pe masă. Apoi se întoarse, cu brațul ridicat, ațintit drept spre mine. Un pistol mic și negru, cu țeava scurtă, părea o jucărie în mâna ei imensă.

Am clipit înmărmurită. Și Ben își scosese arma. Dar nu țintea spre Graciela; pistolul său era îndreptat spre pieptul lui Athenaide.

— Lasă jos arma, domnule Pearl, zise ea.

El nu schiță nici un gest.

— Testosteronul ăsta. Athenaide oftă. Un hormon atât de plicticos. Cu estrogenul e însă altă poveste: nu știi niciodată ce va declanșa. Mă tem că țin un Glock 22 spre rinichii lui Katharine.

Cu un aer dezgustat, Ben se aplecă încet și lăsă pistolul pe podea.

— Mulțumesc, spuse Athenaide.

Graciela ridică arma de jos. Iar apoi Athenaide puse a treia întrebare:

— Tu ai ucis-o pe Maxine Tom?

23

Valuri de greață năvăliră peste mine. *Eu am făcut ce?*

Nu era cu putință. Maxine plecase în grabă de la bibliotecă, îndreptându-se spre casă pentru a-i citi o poveste la culcare băiețelului ei. Când mă îndreptasem spre teatru, ferestrele erau scufundate în întuneric.

Mi se puse un nod în gât. Ucigașul fusese acolo. Îi simțisem privirea. Îl auzisem scoțând cuțitul, pentru numele lui Dumnezeu. Îl condusesem oare la Maxine și apoi plecasem pe când el o înșfăcase, îngrozită, prizonieră?

— Ai ucis-o pe doamna profesoară Tom, Katharine?

— Nu, am rostit răgușit.

Nu o avertizasem în nici un fel. Nici cea mai mică aluzie că ar fi în pericol.

— Ce s-a întâmplat?

— *„Nu a putut fi mult,* zise Athenaide, *până ce veșmintele-i grele de băutura lor o smulseră pe biata nefericită din culcușul ei melodios spre moartea noroioasă…”* Niște spectatori au găsit-o aseară, plutind în iazul cu pești koi al bibliotecii, cu părul vălurind ca al unei sirene, cu fusta larg desfăcută în jurul ei. Fusese înecată.

Fusese transformată în Ofelia.

— Am construit acea grădină ca un tribut adus lui Millais, zise Athenaide. Nu ca o invitație la crimă.

Pârâul cu maluri înalte din tablou, presărat cu trestii și cu mușchi, plin de flori mici albe de bălușcă – până și salcia enormă din colț – toate semănau straniu de mult cu iazul de la bibliotecă. *„Maxine. Strălucitoarea, ferma Maxine.”* Am tras aer în piept, prelung, tremurător, încercând să-mi recapăt vocea.

— Știam că e posibil să fiu urmărită de un ucigaș, dar nu am avertizat-o. A murit din cauza mea. *Însă nu am ucis-o eu.*

Athenaide trecu în fața mea pentru a mă privi în ochi. Încet, dădu din cap, iar apoi lăsă pistolul în jos.

— Așa m-am gândit și eu. Dar trebuia să mă asigur. Iartă-mi metoda primitivă.

— Se poate să te fi pus și pe tine în pericol. Am fost urmăriți, cel puțin o bucată din drumul până aici.

Vocea lui Ben interveni peste a mea:

— Cum ați aflat despre crimă?

— Departamentul de Poliție din Cedar City. Numărul meu de telefon e ultimul pe care l-a format Maxine.

— Le-ați spus de venirea noastră?

Ochii ei lunecară spre Ben.

— Interesele lor nu coincid mereu cu ale mele. Deși cred că mă vor vizita destul de curând. Un lucru demn de luat în considerație. Se întoarse spre Graciela. Asta a fost tot, mulțumesc, zise cu o scurtă înclinare a capului.

Țuguindu-și buzele dezaprobator, Gaciela puse pistolul lui Ben pe tavă, o luă și plecă.

— Arma îți va fi înapoiată, domnule Pearl, când vei părăsi această casă, zise Athenaide. Apoi se întoarse spre mine. Documentele lui Granville sunt cumva legate de toate astea. Rosalind Howard le voia, iar acum e moartă. Apoi vii tu după ele, iar Maxine moare. De ce?

Nu aveam nimic altceva decât adevărul de dat în schimb. Degetele mi se încleștară mai strâns pe cartea lui Chambers.

— Numele Cardenio îți spune ceva?

— Piesa pierdută?

Spațiul dintre sprâncenele ei se strânse într-o cută.

— Te rog, Athenaide. Dă-mi voie să văd documentele lui Granville.

— Cardenio, zise ea, plimbând cuvântul prin gură de parcă l-ar fi degustat.

Brusc, se îndreptă spre o vitrină de la perete și tastă un cod. Un scanner biometric apăru din perete, iar ea își îndreptă degetul mare către el. Se auzi declicul unei încuietori, lăsând să pătrundă un ușor curent de aer atunci când vitrina se deschise. Scoțând un dosar albastru subțire, îl aduse pe masa mare și pătrată din mijlocul camerei.

— Presupun, de vreme ce știi despre povestea cu Hamlet, că ai citit ce deține arhiva despre Granville?

Am încuviințat din cap.

— Când a plecat călare din Tombstone, a lăsat în urmă un rând de haine și niște cărți. Nici un fel de documente.

— Nimic?

— Nu, din câte știu. I-a sosit o scrisoare după plecarea lui, iar patroana casei în care stătea a păstrat-o. Marie cea Blondă, așa i se spunea, și i se

mai zicea Dolarul de Aur. Străbunica doamnei Jiménez, deși ea nu e prea încântată să pomenească de fosta profesie a rudelor sale. Marie cea Blondă nu a deschis niciodată scrisoarea.

Athenaide scoase un plic vechi, pe care fuseseră așternute niște cuvinte cu cerneală purpurie decolorată. Timbrul era britanic; ștampila poștei era din Londra. Marginea de sus fusese tăiată.

— Dar a fost deschis.

— Săptămâna trecută, zise ea. De o cunoștință comună. Scoase o pereche de mănuși albe de arhivă.

Mi-am ridicat ochii.

— Roz l-a deschis?

— Dacă prin termenul ăsta hidos vrei să spui profesor Rosalind Howard, atunci răspunsul este da. Scoase o foaie de hârtie de culoarea fildeșului și o desfăcu atent. Le-a promis celor doi Jiménez o grămadă de bani pe ea, dar apoi a plecat, spunând că îi va plăti Universitatea Harvard. Ceea ce lor li s-a părut greu de crezut. Când am apărut eu trei zile mai târziu cu carnetul de cecuri în mână, au hotărât că așteptaseră destul.

Dându-se un pas înapoi, îmi făcu semn spre masă.

— Citește, te rog. Cu voce tare.

Scrisul era delicat, literele părând niște picioare de păianjen alergând pe pagină.

— Mâna unei doamne, am spus, ridicându-mi privirea. Ben se apropiase și el. Athenaide aprobă din cap.

Am început să citesc.

> 20 mai 1881
> Savoy, Londra
>
> Dragul meu Jem,

M-am oprit. „Jem” era o veche prescurtare britanică pentru Jeremy. Singurii bărbați cărora o doamnă din perioada victoriană li s-ar adresa pe numele de alint în termeni atât de drăgăstoși erau frații, fiii și soții.

> Acum că se apropie ziua când din nou vom aparține unul altuia, nerăbdarea mă cuprinde ca o liană luxuriantă și înăbușitoare din

adâncurile Congoului…

Imagistica era încărcată de senzualitatea indirectă, șerpuită a victorienilor. Prin urmare, Jem nu era frate sau fiu. *Soț cumva?*

> Am sosit – așa cum mi-ai cerut – la Londra pentru a descoperi ce legătură ar putea fi între Somerset și familia Howard. Cred că vei constata, ca și mine, că rezultatele sunt foarte interesante – deși nefericit de sordide. O să-mi conjur penița mea de doamnă să scrie la fel de îndrăzneț precum cea a unui bărbat – ca astfel să pot transmite informații – și sper că le vei citi ca atare.
>
> La început, am luat Somerset ca fiind ținutul respectiv, ceea ce nu a dus decât la Culmile Frustrării, la fel de pustii ca Ghețurile Arctice. O remarcă întâmplătoare venită de la un bibliotecar, totuși, m-a făcut să mă grăbesc la Debrett și la o trecere în revistă a pairilor. Acolo, am aflat că pe vremea regelui James exista un Comitat de Somerset, iar numele de familie al contelui de Somerset era Carr – un nume care nu putea decât să-mi stârnească curiozitatea.

— Carr, toarse Athenaide. Cardenio. Mă privi în felul unei bufnițe, într-adevăr curios.

M-am grăbit să citesc în continuare. Sublinierile generoase confereau prozei o caracteristică zăpăcitoare.

> Mai mult – ce crezi? Contesa lui era o Howard!! Frances era numele de botez al bietei doamne. Era sora ultimei, dar nu lipsitei de importanță persoane din acest lanț – Theophilus, Lord Howard de Walden, căruia i-a fost dedicată prima traducere englezească a lui Don Quijote.

— *Don Quijote?* șopti Ben. Așa spune?

Am încuviințat din cap, trecând rapid prin text, rezumând pe măsură ce îl parcurgeam. Povestea lui Frances Howard și a contelui de Somerset era într-adevăr sordidă, iar în linii mari, corespondenta lui Jem o aflase corect.

Frances Howard fusese o frumusețe blondă, fiica arogantă și răsfățată a uneia dintre cele mai arogante și rapace familii din istoria Angliei. Când Robert Carr a început s-o curteze, era contesă de Essex în urma unei căsătorii care dura de șase ani cu contele de Essex. Carr era și el blond și frumos, dar nu fusese nimic altceva decât un biet boiernaș scoțian până când îi atrăsese atenția regelui căzând de pe cal și rupându-și piciorul. Regele se îndrăgostise, copleșindu-l pe Carr cu titluri și cu bogății, răsfățându-l așa cum o doamnă și-ar răsfăța cățelul.

— Și ce s-a întâmplat când regele a aflat de interesul iubitului său pentru contesă? întrebă Ben.

— Nu era gelos pe femei, am spus eu. Regele James chiar își încuraja favoriții să se însoare. Așa că, atunci când a aflat de dragostea lui Carr pentru Frances, regele a decis că iubitul său trebuie să obțină ce vrea, indiferent cu ce preț. Prețul a fost o anulare a primei căsătorii a lui Frances; Frances și familia ei au insistat asupra acestui lucru. Regele a mituit comisia de investigare, dar tot s-a văzut nevoit să-i mâne de la spate. De îndată ce s-a acordat anularea, l-a ridicat pe Carr în rang, de la simplu viconte la conte de Somerset, astfel ca Frances să nu sufere vreo scădere în prestigiu. Nunta care a urmat a fost una aproape regească. Iar regele, am zis eu, adăugând un detaliu pe care autoarea scrisorii îl omisese, se spune că s-a alăturat în pat tinerilor căsătoriți în dimineața următoare.

— Asta da, istorie cu care să te mândrești, zise Ben. Gândește-te de câte belele ar fi scăpat Henric al VIII-lea dacă pur și simplu ar fi măritat-o pe Anne Boleyn și apoi s-ar fi alăturat amantei sale și soțului ei pentru o hârjoneală de trei zile oricând avea chef.

— Henric avea nevoie de urmași, zise Athenaide. James nu.

— Regele a avut noroc că n-a stat în calea lui Frances, am spus eu. La fel și Essex. Carr – deja conte de Somerset – avea un alt iubit care a stat, sau a încercat să stea în calea femeii. Frances a aranjat pe căi necinstite ca rivalul ei să fie trimis în Turnul Londrei, iar apoi, în semn de simpatie, i-a trimis un coș cu tarte cu jeleu.

— „Regina de cupă/ Făcu niște tarte”, murmură Ben încetișor.

— Și le-a îmbibat cu otravă, am continuat eu. Bietul om a murit în chinuri. Frances s-a declarat vinovată de crimă în fața Camerei Lorzilor; Somerset s-a declarat nevinovat, totuși a fost condamnat. Au primit pedeapsa cu moartea, dar regele a comutat-o în închisoare pe viață. A fost

cel mai mare scandal al epocii iacobine.

— Bătrâna și vesela Anglie, zise Ben. Și aceștia sunt cei pe care Granville voia ca autoarea scrisorii să-i cerceteze? Au vreo legătură cu Shakespeare?

— Nu am cunoștință de vreuna. Dar au legătură cu *Don Quijote,* și deci cu povestea lui Cardenio, așa că e posibil.

— Continuă lectura scrisorii, zise Athenaide.

> Ce pare promițător pentru munca noastră, sper că vei fi de acord, este curioasa geometrie a Triunghiului lor conjugal cu Essex.

Athenaide îmi atinse brațul.

— *Cardenio* e povestea unui triunghi conjugal?

Fără tragere de inimă, m-am uitat în ochii ei.

— Da.

— Atunci nu se poate presupune că numele Cardenio îl desemnează pe Carr, conte de Somerset, iar povestea înfățișează triunghiul său amoros cu Essex și contesa?

— *Nu.* Cuvântul îmi ieși din gură pe un ton mai dur decât intenționasem. Am încercat să mă justific. Dacă favoritul de moment al regelui se numea Carr și erai suficient de inconștient încât să vrei să îl reprezinți pe scenă, „Cardenio" ar fi ultimul nume pe care l-ai alege. Sare în ochi. Iar asta e periculos.

— Crezi că Shakespeare era un om care să se teamă de pericol?

— Orice persoană cu capul pe umeri s-ar teme de răzbunarea unui rege renascentist, am replicat eu. Problema mai mare ridicată de sugestia ta e aceea că nu toate triunghiurile amoroase sunt la fel. Triunghiul din poveste îl face pe Cardenio iubitul cel dintâi al femeii, cel adevărat, asmuțindu-l asupra celui care intervine prin trădare. Istoria, pe de altă parte, face din primul soț al lui Frances Howard un fudul impotent care refuza și s-o iubească, și să-i redea libertatea. Carr a fost cel care a venit la spartul târgului, salvând-o dintr-o căsătorie care nu era altceva decât o închisoare stearpă.

— Essex era impotent? întrebă Ben.

— Cine știe? Dar contele din fruntea clanului Howard – fie unchiul, fie

străunchiul lui Frances, nu reținn niciodată – îl numea pe Essex „lordul meu calul jugănit”.

Athenaide își miji ochii.

— Ai venit aici sperând să descoperi ceva despre *Cardenio,* și iată, o teorie se conturează. De ce s-o respingi așa de repede?

— Nu „despre *Cardenio.”*

Femeia își mută privirea de la mine la Ben și înapoi.

— Poftim?

Simțeam dezacordul lui Ben cu privire la ce aveam a spune adunându-se în jurul meu în rafale reci, dar aveam nevoie de aprobarea și de încrederea lui Athenaide în mai mare măsură.

— N-am venit ca să aflăm ceva *despre* piesă. Am venit să găsim piesa însăși. Granville pretindea că are o copie manuscrisă.

Urmă un moment de tăcere stupefiată. O cută micuță brazdă fruntea lui Athenaide.

— Și credeți că o puteți găsi?

Intensitatea lăcomiei sale era aproape palpabilă.

— Roz credea că da.

— Cum?

— Nu știu. În orice caz, nu limitându-ne la a încerca să dăm de urma unei legături cu familia Howard. Sunt destul de sigură că această legătură e irelevantă, altfel Granville n-ar fi încercat să-i dea de cap abia *după* ce a găsit piesa.

Athenaide își înălță capul, gânditoare. Apoi clipi și făcu un pas înapoi.

— Termină scrisoarea.

> Am fost destul de mulțumită de mine că am reușit să pun cap la cap această primă serie de legături. Cel puțin mai îndulcește părerea de rău că <u>am eșuat complet</u> cu cea de-a doua. Nu pot pricepe cum ar fi putut exista vreo posibilă <u>relație de rudenie</u> între Conte și Poet. <u>Chiar mi-aș dori</u> să știu ce te-a făcut să te întrebi asta.

„Și eu”, m-am gândit.

— Granville credea că sunt rude? întrebă Ben. Shakespeare și otrăvitorii din familia Howard?

— Asta nu e tot, am spus, uitându-mă în continuare peste scrisoare. Pare să fi sugerat că exista un fel de relație cu un preot. Un preot catolic.

— Asta însemna să te joci cu focul, nu? întrebă Ben.

Am încuviințat din cap aprobator.

— Dacă aveai relații cu preoții, puteai pierde totul: mijloacele de trai, pământurile, tot ce aveai, chiar și custodia copiilor. Dacă se credea că ești în cârdășie cu iezuiții, uneltind împotriva reginei, puteai fi spânzurat, eviscerat și apoi hăcuit în patru pentru trădare. Totuși, autoarea scrisorii afirmă că varianta cu preotul e mai plauzibilă, în comparație cu varianta ce implică familia Howard.

Ben se aplecă peste umărul meu.

— De unde știm că Granville nu era nebun de legat?

— L-a convins pe profesorul Child. Ascultă aici:

> Poate că profesorul Child va putea să te lămurească mai clar. Trebuie să recunosc că m-a surprins cât de dornic este să te viziteze – mi-a și insuflat curaj. Cu siguranță că nu și-ar fi dat atâta osteneală dacă n-ar fi socotit într-adevăr că descoperirea ta e autentică.

Profesorul – care nu se entuziasma deloc ușor – plănuise să-l viziteze pe Granville în persoană. În Tombstone. Din Massachusetts. Nu era genul de călătorie pe care s-o faci ușor în 1881.

Am citit rapid până la sfârșit, dar restul era pălăvrăgeală fără importanță. Autoarea încheiase cu un citat din Shakespeare, subliniat de două ori:

> Călătoriile se încheie cu regăsirea iubiților, asta știe fiul oricărui gentilom.
>
> Îți păstrez scrisorile ca fiind trimise de giuvaierul meu cel mai de preț,
>
> Ofelia Fayrer Granville

„Ofelia”, m-am gândit cu o strângere de inimă.

— Ofeliile se înmulțesc precum iepurii, zise Ben.

— Nu și aceasta, zise Athenaide. Biata femeie. Iubitul ei nu s-a mai întors acasă.

— Soțul ei, zise Ben. Se semnează Granville.

— I-a păstrat scrisorile, am spus eu. Asta contează. Drumul spre Jeremy Granville trece prin Ofelia.

— Deci trebuie s-o găsim, zise Athenaide.

— Și scrisorile acelea, am răspuns.

— Crezi că mai există? întrebă Ben.

— Cred că Roz împărtășea această opinie.

Ben își petrecu degetele peste plic.

— Britanic nu e doar timbrul, zise el. La fel e și ortografia. Și stilul. Totul la această femeie pare britanic.

— A scris de la Savoy, am reflectat eu. Deci nu era din Londra. Avea bani, dar nu multe relații la Londra, altfel ar fi stat în casa cuiva.

Am clătinat din cap. Nu dispuneam de mare lucru ca punct de pornire.

— Există un post-scriptum pe spate, zise Athenaide.

Am întors scrisoarea. Ofelia adăugase în grabă două propoziții, se pare că după ce împăturise foile pentru a le pune în plic.

> Tocmai am primit permisiunea familiei Bacon din Connecticut de a mă uita prin documentele domnișoarei Bacon în drumul spre tine! Scrie-mi și spune-mi exact ce trebuie să caut.

Athenaide privea la tabloul lui Millais de deasupra căminului, un mic zâmbet înflorindu-i pe față.

— Presupun că recunoști referința la domnișoara Bacon.

Ben se uită nedumerit de la una la alta.

— Cine e domnișoara Bacon? întrebă Ben.

— Delia Bacon, am spus, luându-mi capul în mâini. O savantă din secolul al nouăsprezecelea, a cărei obsesie pentru Shakespeare a dus-o la nebunie.

— Care era obsesia ei? întrebă Ben.

Athenaide fu cea care răspunse, desprinzându-și privirea de la tablou și îndreptându-și ochii asupra mea.

— Aceea că William Shakespeare din Stratford nu a scris piesele care îi

poartă numele.

Preț de o vreme, se așternu tăcerea.

— E ridicol, zise Ben.

Cum nici una din noi nu oferi un răspuns, el adăugă:

— Nu-i așa?

— Nu e ridicol, am spus eu încetișor. Delia Bacon era genială, într-o epocă în care femeile nemăritate dintr-o anume clasă erau obligate să aibă grijă de copii ca guvernante, ea și-a făcut un nume ca savantă, ca om al cărții. Se întreținea singură făcând un circuit de conferințe prin New York și New England, vorbind despre istorie și literatură unor săli arhipline, toate biletele fiind vândute. Dar pasiunea ei era Shakespeare, așa că a renunțat la cariera făurită cu trudă pentru a-i studia piesele.

În vreme ce spuneam povestea acestei femei, nu-mi găseam astâmpărul. M-am ridicat și am început să mă plimb prin cameră, trecându-mi mâinile peste tapiseriile ce se vălureau la trecerea mea.

— Delia credea că a descoperit o filosofie profundă împletită în toate operele lui Shakespeare. Tot scormonind în căutarea ei, a devenit convinsă că bărbatul din Stratford nu se putea să fi scris lucruri atât de sublime. A traversat oceanul până în Anglia și a petrecut zece ani în încăperi strâmte și reci, scriind cartea care urma să-i demonstreze teoria.

Dimineața din New Mexico se revărsă dintr-odată prin una dintre ferestrele ogivale, stropind podeaua din fața mea cu raze de soare strălucitoare.

— Când capodopera ei a văzut în sfârșit lumina tiparului, se aștepta la aplauze. Ceea ce a căpătat a fost tăcere, apoi batjocură. Mintea ei a cedat presiunii. A fost dusă la un azil și a murit doi ani mai târziu într-o casă de nebuni, fără să mai audă sau să mai citească măcar o frază din iubitele ei piese; fratele ei interzisese ca până și numele Shakespeare să mai fie rostit în preajma ei.

— Nu ridicol, zise Ben. Îmi retrag cuvintele. Tragic.

— Nu nebunia Deliei e cea care contează, interveni Athenaide. Ci documentele ei. Dacă Ofelia a scris cerând să le vadă, atunci…

— Atunci ar trebui să o căutăm pe Ofelia – și ceea ce căuta ea – printre documentele Bacon, am conchis eu.

— Să înțeleg că știi unde sunt? întrebă Ben.

— La Biblioteca Shakespeariană Folger, am spus. Chiar lângă Mallul din

Washington D.C.

Adăpostită în marmură albă, Folger deține cea mai mare colecție Shakespeare din lume – una dintre minunile construite din fondurile aurului negru care curgea odinioară prin Standard Oil. Dacă un obiect are legătură cu Shakespeare, Folger vrea să îl obțină, iar ce vrea Folger, de obicei obține, într-un fel sau altul. Biblioteca dobândise documentele Deliei cândva prin anii 1960.

Ochii de un albastru-închis ai lui Athenaide sclipiră.

— Ce întâmplare fericită că mă duc la o conferință la Folger în după-amiaza asta.

— Nu e o coincidență, nu? am întrebat eu.

— Că mi-ai telefonat aseară, referitor la scrisoarea lui Granville? Athenaide ridică din umeri. Este o coincidență. Că te-am invitat aici s-o vezi înainte de a pleca? Nu este o coincidență. Intenționam, dacă lucrurile ieșeau bine, să-ți cer să vii cu mine. Mi-a trecut prin minte că drumul spre Ofelia poate trece prin documentele Bacon. Dar eu sunt o colecționară, Katharine. Nu un cărturar. Mi-ai fi de ajutor.

— Folger are o Primă Ediție? întrebă deodată Ben.

— O Primă Ediție? pufni Athenaide. Nu, domnule Pearl. Folger are șaptezeci și nouă. Aproximativ o treime dintre Primele Ediții care au supraviețuit, ceea ce o transformă de departe în cea mai mare colecție din lume. Universitatea Meisei din Japonia e abia pe locul doi – la mare distanță –, cu douăsprezece, iar asta e mai mult decât dublul celor cinci exemplare de la Biblioteca Britanică. Folger reprezintă zona zero în ceea ce privește Prima Ediție.

— Atunci e primul loc în care Sinclair și FBI-ul se vor gândi să întindă o capcană.

— Vor avea toate condițiile, zise Athenaide. Ținând cont că acolo se deschide diseară o mare conferință. La care mai multe Prime Ediții vor fi expuse. Se poate să te intereseze, Katharine, că prezentarea în plen urma să fie ținută de doamna profesoară Howard. Subiectul trebuia să fie Delia Bacon.

M-am așezat brusc pe scaun.

Ben veni în dreptul meu.

— Ar fi o nebunie să te duci la Folger. Oferta ei ar putea fi o capcană, adăugă încetișor.

— Dacă aș fi vrut să-ți întind o capcană, interveni Athenaide din partea cealaltă a camerei, poliția ar fi deja aici. Eu îți ofer o cale de scăpare, către exact locul unde vrei să ajungi. Și te pot ajuta să pătrunzi înăuntru.

Amândoi ne întoarserăm spre ea.

— Cum?

— Diseară e o recepție în Sala de Lectură, urmată de cina în Sala Mare. Întrucât eu sponsorizez conferința, sunt folosiți furnizorii mei. Sunt sigură că îl pot convinge pe Lorenzo că mai are nevoie de încă doi chelneri. Athenaide își făcea de lucru cu pistolul care se mai afla încă pe masa din fața ei. Fac multe afaceri în D.C. Sunt un foarte bun client.

— Trebuie să ajungem acolo ca să putem intra, zise Ben. Securitatea aeroportului…

— Norocul vostru că nu există securitatea aeroportului. Nu la Lordsburg Municipal, în orice caz. La drept vorbind, nici nu prea e aeroport. Doar o pistă și niște hangare.

— De ce ai face asta? am întrebat eu.

Athenaide puse scrisoarea înapoi în dosar și se ridică.

— Sunt la fel de interesată ca tine să descopăr ce a găsit Granville.

— Nu te băga, Kate, mă avertiză Ben.

Undeva, în depărtare, am auzit huruitul unei drujbe. Crescu în intensitate, iar ritmul său sincopat deveni mai distinct. Deodată, am recunoscut sunetul. Era un elicopter.

— Cred că ăsta e brațul lung al legii. Athenaide se duse la fereastră. Mă tem că ai pierdut ocazia de a pleca departe, lăsând uitării toate lucrurile astea. „Există o maree în viața omenească, ce prinsă dacă e la flux, spre mari averi te duce; neprinsă, toată călătoria vieții se-mpotmolește-n sărăcie.” Ce spui, Katharine?

Era citatul preferat al lui Roz. Am întâlnit privirea lui Ben.

— La Folger, am rostit.

24

— Vom avea nevoie de pantofii voștri, zise Athenaide.

— De ce?

— O mică șaradă, răspunse ea. Elicopterul sugerează faptul că poliția nu vine doar ca să stăm puțin de vorbă. Îmi închipui că în opinia lor eu am

primit vizita unui ucigaș din Utah. Dacă FBI a prins de veste și a făcut legătura dintre moartea lui Maxine și incendiile de la bibliotecile shakespeariene, e posibil chiar să vă știe numele. În orice caz, va fi evident că m-a vizitat cineva. Mașina voastră e aici, în primul rând, deși mi-am permis să pun să fie golită de lucrurile voastre.

„Cărțile", am tresărit eu.

— Le veți primi înapoi, zise ea sec. O să reclamăm niște persoane dubioase care ne-au încălcat proprietatea, continuă femeia, iar poliția va găsi urme îndreptându-se spre deșert, spre un loc despre care se știe că fugarii sunt hăituiți de coioți. Cu puțin noroc, căutările vor rămâne pe plan local, cel puțin pentru un timp.

— Și între timp, noi ieșim pe ușa principală? întrebă Ben.

— Casa mea are multe uși, domnule Pearl, zise Athenaide cu un zâmbet larg.

Am auzit un râcâit ușor și apăru Graciela, tropăind ca un troll, chiar în mijlocul șemineului masiv. Dincolo de ea, acolo unde până atunci fusese partea din spate a căminului, am zărit bezna căscându-se spre noi. Graciela arătă spre picioarele noastre.

— *Los zapatos,* ceru ea. *Dámelos.*

Spre surprinderea mea, Ben își aruncă pantofii din picioare, îi luă de jos și îi întinse femeii. Eu am făcut la fel, iar ea dispăru înapoi în beznă.

Ben făcu un pas înainte.

— Stați, zise Athenaide. O să se întoarcă imediat. Afară, sunetul elicopterului se auzea tot mai puternic.

Ben se aplecă pentru a cerceta gaura din zidul mânjit de funingine.

— Al naibii de ingenios, zise el.

— Originalul a fost conceput ca să ascundă preoți, spuse Athenaide.

— O ascunzătoare pentru preoți?

Văzusem una sau două în trecut, spații înghesuite în spatele scărilor sau între bârne, expuse privirii dindărătul plexiglasului în vechile case englezești. Dar nu văzusem niciodată una în stare de funcționare.

Pe vremea lui Shakespeare, Anglia era protestantă prin poruncă regală; era considerat un fapt de înaltă trădare ca un englez să devină preot catolic sau ca familiile englezești să adăpostească vreunul. La începutul domniei sale, Elisabeta pledase în fața ambelor tabere cerând toleranță, dar miniștrii ei se temeau că adversarii catolici urmăreau s-o ucidă pe regină. Când

câțiva fuseseră prinși încercând, lupii Elisabetei începuseră să-i vâneze pe cei pe care îi considerau răspunzători: pe preoți. La rândul lor, catolicii englezi se apucaseră să-și ascundă oamenii bisericii după ziduri false și în unghere camuflate, așa cum fiica faraonului îl ascunsese pe Moise printre trestii.

— Pe cele mai bune dintre ele nu le poți găsi ascultând să vezi unde sună a gol sau pipăind după crăpături. Trebuie să știi unde sunt ușile și cum se deschid. Iar eu am construit-o pe asta luând drept model una dintre cele mai bune ascunzători, zise Athenaide. Originalul e atât de bine izolat, încât poți să faci un foc zdravăn fără să riști să transformi preotul în friptură.

— Iar acesta? întrebă Ben.

— N-a fost nevoie să încercăm. Încă.

— Ai mai făcut asta înainte, întrebă Ben, sau este doar improvizație?

— Temă cu variațiuni, zise Athenaide.

Graciela reapăru în încăpere chiar în momentul în care zgomotul de afară se transformă într-o tăcere rău prevestitoare.

— *Síganme,* ordonă ea.

Nu era nevoie să știi spaniola ca să înțelegi că spusese „Urmați-mă”.

— *Au revoir,* zise Athenaide.

Ne tupilarăm înăuntru, iar ușa se închise huruind după noi. Pentru o clipă rămaserăm scufundați într-o beznă totală. Apoi o lumină galbenă se aprinse tăcut într-o latură, iar Graciela grăbi pasul de-a lungul tunelului. Pentru dimensiunile ei, se dovedea surprinzător de sprintenă. Trebui să iuțesc binișor pasul ca să mă pot ține după ea.

Nu știu la ce mă așteptam – poate nu chiar la lilieci, păianjeni, noroi și lanțuri zuruind pe ziduri –, dar nu mă așteptam nici la ce am găsit: un coridor de piatră bine măturat, suficient de înalt pentru ca Ben să poată sta în picioare. Luminile de pe coridor erau activate de senzori de mișcare, aprinzându-se chiar în fața noastră și stingându-se după noi, și dacă n-ar fi fost ușile care punctau zidurile din piatră din când în când, aș fi crezut că alergam pe loc.

Continuarăm să mergem înainte, trecând pe lângă uși identice în ambele laturi. Pasajul se înclină puțin, apoi se înălță iar, într-o serie de trepte joase. După un timp, coti spre dreapta. Trebuie să fi parcurs vreo jumătate de kilometru până ajunserăm la capătul tunelului, unde se găsea o ușă încastrată. Nu purta nici un semn, în afara unui panou cu taste aflat pe

perete.

Graciela tastă un cod, iar ușa se deschise.

M-am oprit, orbită de lumina zilei.

— *Adelante,* zise Graciela, grăbindu-ne.

Ne strecurarăm prin crăpătura dintre ușă și perete.

— *Adios,* spuse ea. Și înainte să putem schița un gest, ușa se închise, un bolovan alunecând înapoi la locul său.

Mi-am pus mâna streașină la ochi, privind printre gene din pricina luminii puternice. Păream a ne afla într-o albie secată, pe o platformă de piatră având bolovani în fundal. Malul, de numai un metru înălțime, avea tufe de mesquite pe margine. La capătul platformei erau două perechi de pantofi. Ai lui Ben și ai mei. Iar lângă ei, pistolul lui Ben.

Dintr-odată se auzi zgomotul unui motor de mașină.

Luându-ne pantofii, urcarăm în grabă malul și ne adăpostirăm în mesquite, aruncându-ne la pământ. Apăru un autoturism de teren de culoarea bronzului, cu ferestre fumurii, care huruia ușor în ritmul tracțiunii pe patru roți. Când apăru lângă albie și se opri în dreptul platformei stâncoase, am văzut că era un Cadillac Escalade.

Geamul din partea șoferului fu coborât.

— La, la-la, sus toată lumea, fredona Athenaide.

După câteva minute, ajunserăm cu o smucitură pe pavaj și străbăturăm un cartier prăfuit de case prefabricate și de statui din plastic ale Fecioarei și ale Sfântului Francisc.

— Bun venit la Aeroportul Municipal din Lordsburg, zise Athenaide în vreme ce vira spre o poartă ce se deschidea într-un gard de sârmă.

— Charles Lindbergh a aterizat aici. Locul ăsta e mai vechi decât JFK și O'Hare.

— Ritmul de dezvoltare a fost puțin cam lent, zise Ben.

— Deservește mai ales avioanele Cessna ale fermierilor locali și piloții particulari care fac curse prin țară, zise Athenaide. Până anul ăsta, cel puțin.

Mașina opri lângă o pistă și am văzut atunci avionul lui Athenaide. Era un ditamai aparatul cu reacție – un Gulfstream V, îmi zise Ben la ureche –, iar motoarele deja îi erau puse în funcțiune.

— A trebuit să lungim pistele, răcni fericită Athenaide.

Odată instalați în compartimentul principal al avionului, Athenaide puse

dosarul cu scrisoarea lui Granville pe masa de conferințe. Mi-am regăsit acolo cărțile, stivuite într-un coș prins de masă. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să frunzăresc volumul lui Chambers. Fișa lui Roz, scrisoarea lui Granville către Child și xeroxurile după articolele de ziar erau toate la locul lor.

Chiar și un avion performant are nevoie de ore ca să ajungă din New Mexico în D.C. Ben citi povestea lui Cardenio în *Don Quijote* și apoi se culcă. I-am arătat lui Athenaide cum să acceseze *Dubla falșitate* pe laptopul ei; când termină Ben de citit, ea o abandonă pentru *Don Quijote.*

Cu volumul lui Chambers în poală, mă uitam pe fereastră și mă tot foiam. Delia Bacon abia dacă reprezentase mai mult de o notă de subsol în disertația mea, dar puținul pe care îl aflasem îmi stârnise curiozitatea. Când îi spusesem lui Roz că voiam să scriu biografia Deliei, Roz mă potolise cu o discuție serioasă despre evoluția în carieră. Era o diferență între a fi la curent și a fi pur și simplu nebună, spusese ea, iar oamenii aveau să înceapă să se întrebe dacă nu cumva eram la fel de sonată ca subiectele mele.

De ce îmi tăiase avântul de a scrie despre Delia, pentru a se arunca ea însăși ulterior asupra subiectului? Și cu cât timp în urmă se întâmplase asta? La capătul acestor gânduri mocnea mlaștina verde a ranchiunei; o simțeam bolborosind undeva în preajmă. „Concentrează-te asupra Ofeliei”, mi-am zis.

Însă, în afară de a închide ochii și de a pune la întâmplare degetul pe hartă, nu puteam face nimic pentru a o localiza pe Ofelia și a găsi locul în care ascunsese scrisorile lui Granville – *dă Doamne să mai existe încă* – până nu ajungeam la Folger.

Dar cum stăteau lucrurile cu familia Howard? Îi spusesem lui Athenaide că povestea cu Howard era irelevantă; și într-adevăr era, în ceea ce privește găsirea piesei. Dar când aveam să o găsim… *dacă* aveam să o găsim… ce urma să facem?

Dacă piesa era bună, nu va conta deloc de ce fusese scrisă sau pentru cine. Ar fi amuzantă, crudă sau frumoasă prin ea însăși. Dacă totuși nu se dovedea așa de bună – chiar dacă era proastă ca *Dubla falșitate* – legătura cu istoria sordidă încă putea să facă interesantă o poveste prost spusă.

Am citit ambele scrisori – a lui Granville către Child și a Ofeliei către Granville – încă o dată. Împreună, erau destul de clare. Jeremy Granville găsise un manuscris al lui *Cardenio,* iar ceva din manuscris îl făcuse să

creadă că piesa era legată de familia Howard și de contele de Somerset. De asemenea, credea că dramaturgul avea legătură cu „contesa” – o nobilă despre care Ofelia Fayrer Granville presupunea că era Frances Howard, contesă de Somerset.

Shakespeare a fost unul dintre cei mai mari visători care au trăit sub soare și totuși nu cunoaștem mai nimic despre el. Nu ca visător, oricum. Nu ca povestitor. Patru secole de cercetări au arătat doar că s-a născut, că s-a căsătorit în grabă, că i-a făcut trei copii unei neveste pe care o vedea arareori, că a investit în proprietăți, că nu și-a plătit impozitele, că a avut procese cu vecinii, iar apoi a murit. Între timp, a publicat peste treizeci de piese – dintre care unele se numără printre cele mai bune scrise vreodată, în orice limbă, în orice perioadă – și niște poezii minunate.

Dar scrierile, cu toată puterea lor, erau curios de impersonale, de parcă autorul ar fi tras în mod deliberat un văl întunecat și uneori glumeț între public și visele sale personale. Se pot vedea legăturile generale, desigur: un arc de interes între poveștile dragostei tinerești la început și poveștile de trădare și amărăciune din mijlocul vieții, culminând cu povești despre tați și fiice, răscumpărare și regăsire, pe măsură ce se apropia de sfârșitul vieții. Grămezi de cărți și articole făceau legătura dintre *Hamlet* și moartea tânărului fiu al lui Shakespeare, Hamnet, a tatălui său și a reginei care domnise în Anglia încă de la nașterea sa. Grămezi și mai mari de lucrări pretindeau că triunghiul amoros din *Sonete* dintre un poet, o doamnă neagră și un tânăr blond trasau conturul unei experiențe dulci-amare. Dar toate erau speculații. Dacă arta, așa cum spune Hamlet, e o oglindă care reflectă natura, scrierile lui Shakespeare abia dacă reflectau, în cel mai bun caz, un abur al propriei persoane.

Dar dacă manuscrisul lui Granville păstra mai mult decât o piesă pierdută? Dacă manuscrisul ne oferea o idee despre cum era omul?

Până la urmă, nu știm nimic astăzi despre persoanele pe care le iubise, sau despre cum anume le curtase. Din ce pricini râsese împreună cu prietenii. Ce îl supărase, sau ce îi adusese lacrimi în ochi ori îi trimisese mierea fericirii prin vene. În lumea strălucitoare, rebelă a Londrei elisabetane, Shakespeare reușise cumva să devină celebru rămânând în același timp straniu de ascuns vederii. Găsirea unei piese care să-l amestece în cel mai sordid scandal sexual și criminal al vremii sale – și nu doar ca spectator, ci ca participant, chiar dacă nu unul însemnat – era ca și cum ai

aprinde un neașteptat foc de artificii într-o noapte fără lună.

Nu era cu putință.

Sau era?

Probabil că am ațipit la un moment dat, fiindcă m-am trezit când Athenaide mă scutura ușor de umeri. Era timpul să ne schimbăm, zicea ea. Și atunci am descoperit că reușise cumva să aducă de la mașină în avion nu doar cărțile, ci și bagajele noastre, iar acum nu aveam numai haine curate, ci și un dormitor în care să mă schimb.

Așezate atent în compartimentul de sus al valizei mele, am găsit o fustă neagră și o bluză albă și proaspăt spălată. La fundul genții erau niște sandale cu tocuri joase cu care am considerat că mă pot descurca. Schimbându-mă, mi-am strâns părul într-un coc la ceafă, mi-am prins broșa lui Roz pe umăr și m-am întors în cabina principală.

— Lorenzo, zise Athenaide, așteaptă încă două ajutoare la servit pentru diseară. Fiica unor amici și prietenul ei, i-am spus. Susan Quinn și Jude Hali.

Am rânjit.

— Ce este? întrebă Ben.

Se schimbase în niște pantaloni negri și o cămașă albă.

— Fiicele lui Shakespeare, am spus. Susanna și Judith – Susan și Jude. Susanna s-a măritat cu doctorul Hali, iar Judith s-a măritat cu un domn Quiney. Deci Hali și Quinn. Cel puțin a inversat numele de familie.

— Nu e o idee bună, zise Ben.

— Trebuie să ai simțul umorului, domnule Pearl, i-o tăie Athenaide. Dumitale nu ți-a sărit în ochi legătura.

— Dar i-a sărit lui Kate.

— Singura persoană care va verifica lista de nume a lui Lorenzo va fi paznicul de la ușa din spate.

— Care mai mult ca sigur va fi de la FBI, se răsti Ben.

— În acest caz, figurile ridică o problemă mai mare decât numele voastre. Mai ales cea a lui Katharine.

— Nu e de joacă, zise Ben încordat.

— Poate că nu, zise Athenaide. Dar să râzi în fața pericolului e un semn de curaj.

— Seriozitatea are un procentaj mai bun în privința supraviețuirii, zise Ben.

Câteva minute mai târziu ajungeam pe aeroport, la Dulles, unde ne aștepta o limuzină neagră. După experiența New Mexico, Washingtonul îmi părea atât de verde, încât puteam să-l confund cu Orașul de Smarald. Totuși, aerul era neplăcut de dens, iar orizontul părea făcut din bumbac umed alb-cenușiu, adunat claustrofobic de aproape. Se vedea doar un mic cerc de cer albastru, chiar deasupra noastră.

După patruzeci și cinci de minute coborârăm din mașină la bucătăria furnizorului. Trebui să-mi las cărțile cu Athenaide.

— Am să am grijă de ele, îmi promise ea. Tu vezi cum faci să pătrunzi înăuntru.

Furnizorul era un tip îndesat, cu păr negru înspicat cu alb, o mustață îngrijită și un râs de operetă. Dându-ne halate albe, ne prezentă restului echipei, apoi ne înghesuirăm cu toții într-o dubiță mare. Puțin mai târziu, ajunserăm la cutia de pantofi Art Deco de la Biblioteca Shakespeariană Folger, cu fațada sa de marmură albă purtând gravuri inspirate din diverse piese. Ocolind clădirea, oprirăm la intrarea din spate.

Coborând din dubiță, am apucat o tavă înaltă cu rotile și, mergând cu spatele, am tras-o după mine, pătrunzând printr-o intrare de serviciu. Paznicul nu zări nimic din mine în afară de un halat alb și de ceafă. Îmi bifă numele – Susan Quinn – fără măcar să clipească. O secundă mai târziu, l-am auzit bifându-l pe Jude Hali. Pătrunseserăm înăuntru.

25

Ușa din spate ducea la subsol. Ben îmi interzisese cu desăvârșire să calc în Sala de Lectură, pe motiv că FBI-ul implantase agenți printre iubitorii de Shakespeare. Stabiliserăm să ne întâlnim cu Athenaide în Sala Fondatorilor, o cămăruță ferită, aflată în colțul din spate al etajului principal. Va avea grijă, spusese ea în treacăt, să-l putem folosi ca birou privat în acea după-amiază.

În haosul pregătirilor pentru servirea cinei unui număr de o sută cincizeci dintre cei mai renumiți savanți și filantropi pasionați de Shakespeare, puturăm lesne să ne strecurăm de la bucătărie fără să fim observați. După ce trecurăm de un colț, ne descheiarăm halatele albe și le îndesarăm la fundul unui cărucior de rufe. Apoi grăbirăm pasul, traversând coridorul și apoi urcând scările către holul principal. Cum ne găseam la sfârșitul zilei de

vineri, acesta era pustiu. La celălalt capăt, ușa către Sala Fondatorilor era deschisă.

Puțin mai departe de casa scărilor, se afla un mic birou care dădea spre Sala de Lectură. În cadrul ușii deschise se găsea o măsuță, la care stătea un alt paznic. Ben mă trase deoparte până când auzirăm pe cineva ieșind din Sala de Lectură și predându-și cardul de ieșire; nu era cine știe ce diversiune, dar mai mult de atât probabil că nu puteam obține. Ben îmi făcu semn din cap, iar eu am părăsit casa scărilor, trecând cât mai dezinvolt posibil pe lângă paznicul din ușă și mergând până la capătul holului, în Sala Fondatorilor.

Încăperea era goală. Ben, care venise în urma mea, închise ușa după noi și o încuie.

Construită inițial ca un refugiu intim pentru fondatorii bibliotecii, Henry și Emily Folger, sala aceea semăna cu o cameră de zi sau cu un salon elisabetan, având lambriuri din stejar închis la culoare, un tavan cu bârne, podele de parchet lustruit și ferestre din sticlă mată. În mijloc trona o masă lungă sculptată, înconjurată de scaune puțin prea delicate prin comparație cu restul încăperii. Deasupra tuturor acestora se afla un magnific portret al reginei Elisabeta I.

Nu se zărea nici urmă de Athenaide.

În timp ce Ben inspecta perimetrul camerei, eu m-am uitat la regină. Rochia ei de catifea roșie și gulerul înalt de satin de culoarea fildeșului, ornat cu aur și perle scoteau în relief un ten deschis, bucle roșcate și ochi negri. Într-o mână ținea o sită, simbol al ei înseși ca Regina Virgină. Pictorul îi făcuse un chip ce părea capabil și de măreție, dar și de cruzime.

Ben tocmai cerceta o pereche de uși casetate care închideau accesul spre un coridor de piatră, când auzirăm o bufnitură în colțul din stânga. Ne întoarserăm amândoi în acea direcție.

Printr-o ușă ascunsă într-un ungher, doctor Nicholas Sanderson, bibliotecarul de la Folger, se năpusti în cameră, ținând în mână un vraf nu prea bine legat de hârtii bătute la mașină.

— Sper că astea sunt… începu el, apoi se opri brusc de partea cealaltă a mesei, plimbându-și privirea de la Ben la mine și înapoi. Doctor Stanley, zise cu o voce gâtuită.

Gentleman sudist bine pus la punct, mărunțel la stat, bărbatul avea un ușor accent de Virginia, ochi căprui și calzi ca de căprioară și un nas foarte

ascuțit. Avea pielea măslinie și netedă ca o piatră de râu, iar părul cărunt buclat îi încadra chipul într-o tunsoare medievală nu departe de cea a lui Shakespeare. Era pasionat de papioane – cel din după-amiaza asta fiind roșu cu picățele – și prefera pantofii lustruiți care scârțâiau pe podelele de lemn masiv.

— Ei… FBI-ul… au zis că s-ar putea să veniți. Cum ați trecut de ei?

— La pas.

— Nu cred că le va plăcea să audă asta, rosti el sec.

— Aș prefera să nu audă. Am venit să vă cer ajutorul, doctor Sanderson.

Își duse mâinile la spate, uitându-se lung la mine.

— Cred că îmi înțelegeți ezitarea. Din câte am priceput eu, doctor Stanley, pe oriunde ați trecut în ultimele câteva zile, Primele Ediții au manifestat o tendință pronunțată de a izbucni în flăcări cu tot cu clădirile în care se găseau.

— Primele Ediții de la Teatrul Globe și de la Harvard n-au ars, am spus eu calmă. Au fost furate.

— *Poftim?*

— Șaptezeci și nouă, zise Ben. Atâtea aveți, nu? Doctor Sanderson se întoarse spre el.

— Iar dumneavoastră sunteți?

— Hali, zise Ben, înainte să-l pot prezenta. Jude Hali.

Am tresărit, dar nici un semn că ar fi sesizat trimiterea nu se ivi pe chipul doctorului Sanderson. E drept însă că nu auzise numele în combinație cu Susan Quinn.

— Așa este, domnule Hali, zise doctor Sanderson, indignarea făcându-l să lungească și mai mult vocalele. Iar un astfel de număr implică o anumită responsabilitate.

— Le-ați numărat recent? am întrebat eu.

El se zbârli.

— Dacă insinuați că ar fi putut dispărea vreuna fără știința noastră, trebuie să vă precizez că noi suntem un pic cam pretențioși cu persoanele care intră în contact cu ele, chiar și în momente mai liniștite decât acesta.

— La fel erau și cei de la Harvard și de la Teatrul Globe, am spus.

— În plus față de măsurile noastre de securitate obișnuite, continuă doctor Sanderson, FBI-ul este aici de două zile.

— Noi am putut intra, zise Ben.

— S-ar putea să constatați că e ceva mai greu să ieșiți, replică doctor Sanderson. Dar am înțeles ce vreți să spuneți. Acum vă rog să mă scuzați, cred că am să mă duc să le număr personal.

— Așteptați o clipă, am spus eu, pe când Ben se interpunea între doctor Sanderson și ușa din ungher.

— De ce să mă opriți? întrebă doctor Sanderson, mutându-și privirea de la Ben la mine. Dacă, așa cum sugerați, vă pasă de Folger și de siguranța Primelor noastre Ediții?

— Am nevoie să cercetez documentele Bacon.

— Atunci înțeleg că până la urmă astea nu sunt pentru doamna Preston.

Făcând un pas în față, puse pe masă catalogul pe care îl ținea în mână.

„Delia Bacon, scria pe copertă. Documente."

— Din nefericire, Sala de Lectură este acum închisă din cauza conferinței, iar dacă solicitați acces la depozit, răspunsul e nu. Doar personalul autorizat.

— Dumneavoastră sunteți personal autorizat.

— Îmi cereți să fac cercetări pentru dumneavoastră? Acum? Se vedea că e exasperat. Așa cum mi-ați explicat foarte limpede, ceea ce ar trebui să fac acum e să număr exemplarele din Prima Ediție.

— Asta e mai important.

Cuvintele lui Roz. Mi-am dat seama de asta în momentul în care le rosteam.

El ridică din sprâncene, contrariat.

— Mai important decât siguranța a șaptezeci și nouă de Prime Ediții?

— Un manuscris.

Ochii i se îngustară.

— Ce fel de manuscris?

— De-al lui Shakespeare.

Între noi se așternu pentru o clipă liniștea.

— E o afirmație destul de pretențioasă, doctor Stanley. Privirea îi lunecă pe lângă mine. Știți, semănați cu ea. Arătă în spatele meu, iar eu mi-am întors privirea către regina Elisabeta. O mare regină, continuă el, dar putea să mintă de înghețau apele ca să obțină ce voia.

— Am intrat în gura lupului pentru a vă cere ajutorul, doctor Sanderson.

— Mă aștept ca asta să nu fie întru totul adevărat, și ca mohorâtul domn Hali de colo să aibă o armă. În orice caz, dacă, așa cum susțineți, nu sunteți

vinovată, lupul nu vă caută pe dumneavoastră. Deși înțeleg că cercetarea dumneavoastră are de a face cu incendierea – sau cu furtul – Primelor Ediții.

— Nu eu sunt cea care dă foc și fură. Dar sunt pe aceleași urme ca și hoțul. Vreau să dau de capătul acestora înaintea lui. Nu vă cer să faceți nimic periculos sau incorect. Tot ce doresc e doar puțin ajutor în a da de urma unei femei.

El trase un scaun și se așeză la masă, punându-și palmele peste catalog.

— Ce aveți de oferit în schimb?

Am rămas în picioare.

— O parte din lauri, atunci când îl găsesc.

— Și manuscrisul?

Vocea îi era încordată, din ea răzbătând lăcomie și curiozitate.

— Locul lui e într-o bibliotecă.

— Precum Folger?

Nu făcu nici o mișcare, dar aerul dintre noi vibra sub povara tensiunii.

Încet, am încuviințat din cap.

Împinse catalogul peste masă.

— Ce vă trebuie?

— Femeia respectivă a scris familiei Bacon în 1881 și a cerut permisiunea de a cerceta documentele Deliei. Sper să găsesc un indiciu care să mă conducă la ea.

Doctor Sanderson clătină din cap.

— Mă tem că arhivele noastre nu sunt în această privință mai bune decât cele ale familiei.

Ben luase catalogul, frunzărindu-l.

— Femeia nu-i aici, spuse el, așezând paginile legate înapoi pe masă.

— Cum o chema? întrebă doctor Sanderson.

— Ofelia, am răspuns.

— Interesant pentru cineva care se ocupa de o nebună.

— Ofelia Fayrer Granville.

Doctor Sanderson scoase o exclamație:

— Vă interesează Scrisoarea Granville!

— O știți? am întrebat eu.

— Știu despre o scrisoare a Ofeliei Granville aflată în colecția noastră, dar n-o veți găsi în catalogul Bacon. I-a scris-o lui Emily Folger, unul dintre

fondatorii noștri, la începutul anilor treizeci. Doamna Granville era fiica doctorului Deliei Bacon, cel care a internat-o prima oară pe Delia. Conducea un azil privat în Henley-in-Arden. Lângă Stratford.

— Upon Avon?

— Desigur că „Upon Avon”. Dacă mă refeream la Ontario, aș fi spus. Probabil veți dori să vedeți și broșa.

— Broșa?

— Cea pe care i-a trimis-o lui Emily Folger odată cu scrisoarea. Purtați o copie a acesteia acolo, pe umăr. O reproducere de calitate, cum se găsește doar în magazinul nostru de suveniruri. Nu știați?

Prinsă de bluză cum era, am simțit deodată broșa îngreunându-se. O *broșa sosise odată cu scrisoarea? Și fusese copiată?* Am încercat să-mi controlez vocea, pentru a nu da de gol uimirea ce mă cuprinsese.

— Mi-a dat-o Roz.

— Nu mă surprinde, zise doctor Sanderson. Ea a venit cu ideea s-o copiem. Ridicându-se, așeză scaunul exact în locul în care fusese înainte și luă catalogul Bacon. Acum vă rog să mă scuzați, am șaptezeci și nouă de Prime Ediții de numărat și o scrisoare de adus. O să dureze ceva timp, dar mă voi întoarce de îndată ce termin. Între timp, dacă rămâneți în această cameră, FBI-ul nu va auzi de prezența dumneavoastră de la mine.

Se întoarse spre ușa pe care intrase în încăpere.

— Încă un lucru, am spus eu.

Umerii bărbatului se ridicară în semn de nerăbdare.

— Pe lângă toate acestea, am o conferință importantă care începe în douăzeci de minute. Nu pot face mai mult.

— Hoțul despre care vorbeam. Nu doar dă foc și fură cărți. Mai și ucide.

— Profesor Howard, spuse el încet.

Am încuviințat din cap.

— A mai ucis o dată azi-noapte. Maxine Tom, la Arhiva Preston din Utah. Și a încercat odată să mă omoare și pe mine.

Doctor Sanderson se încruntă.

— Mulțumesc. Poate că îmi permiteți să vă dau și eu un avertisment. Mi s-a spus că doamna Preston voia să vadă acest catalog. Aveți cumva legătură cu ea?

— Nu cred că…

— Aveți grijă, doctor Stanley.

— În privința lui Athenaide?

Sprâncenele i se unire într-o singură linie severă.

— Reputația, draga mea, reputația. Dacă o pierzi, atunci ai pierdut și partea nemuritoare din tine. Ce rămâne nu e mai presus de animale.

Apoi, brusc, bărbatul ieși pe ușa din ungher. Aceasta se închise și am auzit sunetul încuietorii.

O clipă mai târziu cineva ciocăni la ușă.

— Sunt Athenaide. Deschideți!

Făcându-mi semn să trec în spatele lui, Ben scoase pistolul, descuind ușa cu cealaltă mână.

— N-am avut noroc cu familia Howard, zise Athenaide intrând cu niște cărți în brațe. Iar acum Sala de Lectură e închisă.

Ben tocmai închidea ușa după ea, când cineva de afară strigă:

— Așteaptă, Athenaide!

Un bărbat intră în fugă după ea în încăpere. Era Matthew Morris.

— Am crezut că am fost clară când am spus că nu doresc să fiu deranjată, zise Athenaide cu răceală.

— De ce crezi că fac pe comisionarul? replică Morris. Toți tremură în… *Kate!* Apoi zări pistolul lui Ben și încremeni. Ești bine?

— Sunt bine. Serios.

Ben închise ușa.

— Sigur că e bine, zise Athenaide.

— Atunci cine e cowboy-ul?

— Paza, zise Athenaide. Deci ce voiai să-mi spui atât de urgent?

Matthew se uită chiorâș la arma lui Ben și apoi o privi pe Athenaide.

— Pentru moment, se pare că nu voi avea adversar la dezbaterea de astă-seară. Protejatul tău nu și-a făcut apariția.

Lăsând cărțile pe masă, Athenaide scoase un telefon din poșetă.

— Așteptați, vă rog, spuse ea scurt, ducându-se într-un colț în vreme ce forma numărul.

— Protejat? l-am întrebat eu pe Matthew.

— Wesley North, spuse el rânjind.

Am tresărit.

— *Acel* Wesley North? Autorul lui *Mai adevărat decât adevărul?* Era prima carte importantă care aducea argumente cum că contele de Oxford era

Shakespeare, și o făcea bine, într-un stil academic bona fide, întru totul deosebit de stilul și de tonul unui amator arțăgos.

— În carne și oase, zise Matthew. Urmează să polemizez cu el în cadrul festivităților de deschidere ale acestei blestemate de conferințe. Doctor Sanderson m-a ales să susțin calea cea dreaptă, iar eu am acceptat în principal fiindcă nu puteam rata șansa de a-l vedea pe Domnul Misterios.

— Nu l-ai întâlnit niciodată?

— Nu l-am văzut niciodată. Și nimeni altcineva. Nici măcar Athenaide, pun pariu. Predă la o universitate online, și nu a mai venit până acum la vreo conferință. Din păcate, se pare că va continua această tradiție.

— Ce fel de conferință e asta?

— N-ai aflat?

Din geanta de laptop, scoase un program și mi-l înmâna. Ben se aplecă peste umărul meu pentru a privi.

Niște litere roșii tronau pe coperta unei broșuri lucioase: CINE A FOST SHAKESPEARE?

Mi-am ridicat iute privirea.

— Glumești!

— Deloc, răspunse Matthew. Deși e posibil să iasă ceva foarte distractiv. Există lucrări despre toți candidații importanți: contele de Oxford, Sir Francis Bacon, Christopher Marlowe, regina Elisabeta…

— Regina Elisabeta? întrebă Ben nevenindu-i a crede.

— O, sunt personaje și mai interesante decât cotoroanța aia frigidă, zise Matthew cu un gest condescendent către portretul reginei. Henry Howard, contele de Surrey, de exemplu, care a murit cu patruzeci de ani înainte ca prima piesă a lui Shakespeare să ajungă pe scenă. Și Daniel Defoe, care s-a născut cu patruzeci de ani mai târziu. Sau preferatul meu personal, francezul de altminteri obscur pe nume Jacques Pierre.

Am zărit numele lui Matthew programat pentru dimineața de sâmbătă.

— „Shakespeare și focurile catolicismului secret”?

— Cot la cot cu arhimagul Wayland Smith cu „Shakespeare, călugării rozicrucieni și cavalerii templieri”, zise Ben. O competiție acerbă.

— Arhimagul are o imaginație prodigioasă, zise Mathew pe un ton ironic. Eu am dovezi. Și în orice caz, am fost reprogramat. Se uită la mine cu niște ochi plini de compătimire. Sunt noul vorbitor în plen.

— *Găsește-l,* am auzit-o spunând pe Athenaide. Închise telefonul și se

întoarse la noi. Încă n-ai scăpat, îi zise lui Matthew. Spune-le hârțogarilor din birou că îl vom găsi.

Matthew nu se clinti, iar femeia adăugă:

— Te rog.

El ezită.

— Ești sigură că ești bine? mă întrebă.

— Câtă vreme nu mă găsește poliția.

Culoarea îi pieri din obraji.

— Îmi pare atât de rău! Credeam…

— Stai liniștit.

Scotoci după o carte de vizită. Scriindu-și pe ea numărul de mobil, mi-o îndesă în palmă.

— Promite-mi că mă suni dacă ai nevoie de ajutor. Am pus cartea de vizită în buzunar.

— O să fiu în regulă, Matthew.

— Între timp, mă îndemnă Athenaide, ți-am cerut ajutorul.

Ben deschise ușa cu atenție, iar Matthew ieși.

— Wesley North, am rostit cu reproș când ușa se închise.

Athenaide mă ignoră.

— Cum a mers conversația cu Nicholas?

Nicholas? Nimeni nu-i spunea Nicholas doctorului Sanderson. Nici măcar Roz. Pe scurt, i-am spus lui Athenaide despre Ofelia, despre legătura sa cu Delia și despre scrisoarea care nu era între documentele Bacon. Totuși, nu i-am pomenit nimic de broșă. Fusese cadoul lui Roz pentru mine, și nu vedeam nici un motiv pentru care să-l împărtășesc cu alții.

— Îl așteptăm pe doctor Sanderson să vină cu scrisoarea, am spus. Între timp, ne putem ocupa de opiniile mele. Ești oxfordiană, Athenaide.

— *Vero nihil verius,* spuse ea, desfăcându-și palmele.

Cunoșteam expresia asta. Era în latină: „Nimic mai adevărat decât adevărul”. Dar nu era vreo platitudine spusă la întâmplare. Era mottoul contelui de Oxford. Un fel de parolă, aparținând inițiaților în Shakespeare. Care alcătuiau o lume stranie, străbătută de nebunie în felurite chipuri.

Athenaide zâmbi trist.

— Ea nu îmi face vreun compliment, domnule Pearl, cum că aș fi urmat Universitatea Oxford, caz în care oricum mi-ar fi spus oxoniană, nu oxfordiană. Și nici nu se referă la rădăcinile familiei, fie în Anglia, fie în

Mississippi.

Ridicând broșura, o îndoi în așa fel încât să se vadă portretul unui bărbat cu pieptar alb și guler înalt încrețit, tivit cu dantelă neagră. Părul negru și barba tunsă scurt încadrau un chip în formă de inimă; nasul îi era lung și trufaș. Mângâia cu degetul un mistreț de aur atârnat la gât de o panglică neagră.

— Prin oxfordiană înțelege că sunt de părere că piesele pe care le numim ale lui Shakespeare au fost de fapt scrise de bărbatul pe care îl vezi înfățișat aici. Edward de Vere, cel de-al șaptesprezecelea conte de Oxford. Athenaide își îndreptă privirea spre mine, cu ochi strălucitori și sfidători. Crede că sunt o eretică.

26

— N-am folosit niciodată acest cuvânt.

— Ai folosit acest ton, mă admonesta ea. Ce repede cădem de la laudă la blesteme atunci când e vorba de credință!

Am deschis gura pentru a protesta, dar Athenaide mă întrerupse.

— Shakespeare, domnule Pearl, nu e doar o artă. E o religie.

— E totodată o știință, am replicat eu. Bazată pe dovezi.

— Și ai analizat toate dovezile? *Toate* dovezile? Se întoarse spre Ben. Stratfordienii stăpânesc universitățile și instituțiile de genul acesteia. Iar universitățile stăpânesc Adevărul. Nu se ocupă de detalii bizare, de dovezile concurente. Doar de ceea ce au decis că e adevărat.

— Nu e corect.

— Așa să fie?

Am scos un murmur de dezaprobare.

— Ar fi trebuit să-mi dau seama. Fascinația ta față de Hamlet ar fi trebuit să-mi dea de gândit. Și Elsinore.

— Deci Elsinore, mă imită ea, satisfăcută de sine. Oxford – adevăratul *Hamlet,* înlăuntrul Elsinore, înlăuntrul lui Shakespeare.

Ben se uita când la mine, când la ea.

— *Adevăratul* Hamlet?

— Oxfordienii consideră *Hamlet* ca fiind autobiografia deghizată a lui Oxford, am explicat eu.

— Mă dezamăgești, interveni Athenaide. Cine a scris: *„Hamlet* cu

siguranță rezonează cu viața lui Oxford în privința atâtor corespondențe stranii, încât merită un studiu mai aprofundat”?

M-am tras înapoi. Tocmai citase din disertația mea. Crezusem, atunci când spusese că îmi cunoaște munca, că se referă la teatru. Nimeni nu cunoaște disertații, nici măcar mamele iubitoare ale autorilor.

— Am spus că intriga *rezonează* cu viața lui Oxford, Athenaide. Asta e departe de a afirma că e o autobiografie.

— Dar cum ar fi putut un rândaș, fiul unui fabricant de mănuși din Stratford, să îndrăznească s-o spioneze pe una dintre cele mai auguste persoane din regat? Cum ar fi putut cunoaște detaliile?

— Toată lumea cunoștea detaliile. Cam așa cum în zilele noastre toată lumea știe detaliile sordide din viața lui Michael Jackson. Cei bogați și celebri au trăit întotdeauna în lumina reflectoarelor, iar unii dintre ei s-au lăudat mereu cu asta. Ce vreau să știu e *de ce? De ce* ai vrea tu – sau oricine altcineva – să-l pui pe Oxford în locul celui al cărui nume apare pe pagina de titlu?

— Fiindcă pun mai presus ce e în piese decât ce e pe pagina lor de titlu, zise Athenaide simplu. Cel care a scris piesele avea o educație clasică vastă și solidă și avea ușor acces la cărți de calitate. Avea o perspectivă aristocratică și obiceiuri aristocratice, precum vânătoarea călare și cu șoimi; cunoștea ținuturile rurale ale Angliei în maniera unui stăpân. Nu avea încredere în femei, adora muzica și disprețuia goana după bani. Cunoștea detalii complicate despre legea engleză și despre navigație; cunoștea Italia și vorbea franceza și latina. Mai presus de toate, trăia și respira poezie. Din cât se poate demonstra – și nu deduce din piese, ci demonstra din ce se știe despre viața lui – William Shakespeare din Stratford nu manifesta nici una dintre aceste caracteristici. Ergo, nu el a scris piesele. Athenaide se așeză triumfătoare într-un fotoliu aflat sub un șir de ferestre oarbe. Oxford, pe de altă parte, se potrivește cu toate aceste criterii.

— În afară de unul, am replicat eu. A murit cu un deceniu prea devreme, Athenaide. Suntem în căutarea lui *Cardenio,* pentru numele lui Dumnezeu! O piesă scrisă în 1612. Cum ar fi putut cineva care a murit… când? În 1605?

— În 1604.

— Mă rog, 1604. Cum ar fi putut cineva care a murit în 1604 să scrie o

piesă în anul 1612? Și nu doar la *Cardenio* trebuie să renunți. *Macbeth, Othello, Regele Lear, Furtuna, Poveste de iarnă, Antoniu și Cleopatra* – cam toate piesele iacobine ies din discuție. Asta înseamnă să renunți la multă măreție în schimbul unui conte ca autor.

— Simple date, zise Athenaide cu o ridicare indiferentă din umeri. Ar fi o teorie neserioasă dacă ar trebui să mă încred în date. Mai ales niște date atât de rahitice precum acelea construite de turnul de fildeș. *Cardenio,* așa cum spui, a fost prima oară jucată la sfârșitul lui 1612. Dar nu e același lucru cu a fi scrisă în acel an. Iată o altă posibilitate. În 1604, Oxford ar fi putut fie să comande traducerea lui *Don Quijote,* fie s-o facă el însuși. Apoi a scris jumătate de piesă – și a murit. Câțiva ani mai târziu, se publică traducerea. Ceva mai încolo, prietenii și fiul lui îi cer lui John Fletcher să termine piesa și o pun în scenă exact în momentul potrivit pentru a cauza maximum de deranj vechilor dușmani ai lui Oxford, celor din familia Howard. Vocea femeii se prefăcu într-o sfidare de mătase: Îți amintești că erau dușmani, nu? Se întoarse spre Ben. Capul familiei, bătrânul conte de Northampton, era prietenul și vărul primar al lui Oxford, dar când a fost vorba să-și salveze pielea lui de Howard, l-a acuzat pe Oxford că sodomizează băieței.

— Athenaide, am izbucnit eu, asta e o nebunie! Clădită pe „se poate” și „s-ar fi putut”. Urmezi meandrele încurcate ale unui cărăbuș ametit, când pur și simplu ai putea uni două puncte cu o linie dreaptă.

Ea pufni.

— Ai prefera să crezi că un vagabond provincial fără educație și poate și analfabet, fiul sărac al unui fabricant de mănuși analfabet, a scris piesele considerate a fi ale lui Shakespeare, dobândind ca prin minune cunoștințe de drept, teologie, etichetă regală, istorie, botanică, vânătoare și arta dresării de șoimi? Se ridică și începu să măsoare camera cu pasul, uitându-se atent la portretele curtenilor atârnate pe pereți. *Ver-* e rădăcina latină pentru „adevărat”. Destul de aproape de *„Vere”*- numele de familie al conților de Oxford – ca să ducă la unul dintre acele jocuri puerile de cuvinte care le plăceau atât de mult celor din Renaștere. Astfel încât conții au adoptat *„Vero nihil verius”* ca motto. Se întâmplă să fie și mottoul meu, fiindcă numele meu de fată este Dever. O deformare a lui de Vere: nimic surprinzător pentru o ramură a familiei zămislită în alt așternut decât cel care trebuie. Tata a clarificat lucrurile cu numele pe care mi l-a dat:

Athenaide. O variantă de la Atena cea cu ochi strălucitori, purtătoarea de scut, mânuitoarea de lance. Rosti ultima frază cu mare plăcere, către Ben: Contele de Oxford, campion în fruntea listei, era considerat ca fiind sub protecția Atenei – și asemănător ei. „Cu ochii fulgerând, cu căutătura agitând sulițe.”

— Asta e o greșeală de traducere, iar tu știi asta, am izbucnit. *Vultus tela vibrat:* „Ochii tăi scânteiază, căutătura ta aruncă ace”.

— Chiar știi dovezile, zise ea cu admirație. Deși și traducerea ta e greșită. „Trimite săgeți”, poate. Dar nu „aruncă ace”. Faci să sune mai degrabă a joc de cârciumă decât a turnir elisabetan.

— Bun. Dar nu e nici „agitând sulițe”.

Ea ridică din umeri.

— Da, *telum* este cuvântul generic pentru „proiectil”, nu cel specific pentru „suliță”. Dar *vibrat* înseamnă „a agita”. E același cuvânt care ne-a dat *a vibra.* Pot să atrag atenția asupra faptului că nu se agită săgeți? Sau ace? Sau chiar javelina militară? Se agită sulița. Mai exact Atena își agită sulița și face asta încă de când cineva a cântat primele imnuri homerice, acum aproape trei mii de ani, în care zeița cu ochi cenușii țâșnește din capul lui Zeus, agitându-și sulița ascuțită până când tot Olimpul se cutremură, pământul se tânguie, iar valurile se zbat sălbatic pe marea ca vinul întunecat.

— Ce copil greu de stăpânit, zise Ben, iar eu mi-am înăbușit un chicotit.

Athenaide nu ne luă în seamă.

— În plus, continuă ea, în dicționarele latine-engleze din Renaștere *vultus* putea să însemne „voință”[{12}], ca și „privire” sau „expresie”. Ceea ce poate face ca *Vultus tela vibrat* să se traducă drept „Will agită sulița”.

Privi în jur triumfătoare.

— Serios? se miră Ben.

— E adevărat, zise ea cu un mic zâmbet răutăcios. Un mic joc latin de cuvinte, alcătuit în onoarea unui om al cărui motto de familie reprezintă un joc de cuvinte.

Fascinația lui Ben mă irita.

— O expresie latină obscură care poate fi sau nu un joc de cuvinte, rostită cu mai mult de un deceniu înainte ca Shakespeare să pună în scenă o piesă, și cu cincisprezece ani înainte să-i apară numele pe o pagină de titlu, nu reprezintă o probă. E doar o coincidență.

— Nu cred în coincidențe, zise Athenaide, oprindu-se în fața portretului reginei. Deși, că tot veni vorba de coincidențe, acest joc de cuvinte pe care nu-l iei în seamă a fost citit în fața reginei la Audley End. Casa de familie a clanului Howard, de care ne interesăm atât de mult.

Mobilul ei începu să cânte, iar Athenaide răspunse.

— Of, pentru numele lui Dumnezeu, se enervă ea. Vin imediat, închise telefonul.

— Ce s-a întâmplat?

— Profesorul North nu s-a urcat în avion. Acum mă scuzați, trebuie să merg să calmez ceva spirite încinse. Până revine Nicholas, sunt înapoi.

Ben nu se clinti din ușă.

— Fără companie, de data asta, clarifică el.

Ochii ei fulgerară.

— Îmi dau foarte bine seama de greșeala mea, domnule Pearl. Nu se va mai întâmpla. Ți-am lăsat cărțile pe masă, Katharine. Poți să-mi mulțumești când mă întorc.

Ben se dădu la o parte, iar Athenaide dispăru în viteză.

— Ce știi despre acest North? mă întrebă Ben, încuind ușa.

— A scris o carte în care susține că Oxford este Shakespeare. Nu mare lucru în afară de asta, după cum bine l-ai auzit pe Matthew.

— Dar predă Shakespeare?

— Da.

— De ce crezi că nu e de găsit? Crezi că e doar timiditate?

— Pare să se potrivească stilului său.

— Se potrivește și cu ce se întâmplă în ultima vreme cu experții în Shakespeare.

M-am prăbușit pe scaun.

— Crezi că ar putea fi următoarea victimă?

— Cred că ar trebui să se gândească cineva la posibilitatea asta. Se întinse. Dar nu noi. Kate, trebuie să începem să ne gândim la următoarea noastră mișcare. Crezi că va trebui să mergem în Henley-in-Arden? La casa Ofeliei?

— Probabil. Dacă nu chiar în Henley, altundeva în Anglia. Dar nu pot ști sigur până când nu văd ce ne aduce doctorul Anderson.

— Anglia înseamnă pașapoarte. Identități noi. Toate riscurile de la aeroport. Nu va fi ușor.

— Dar e posibil?

— Voi avea nevoie de timp.

— Oricum, trebuie să văd întâi scrisoarea.

— Ce părere ai dacă te las aici cât timp mă ocup de aranjamente?

— N-am nevoie de dădacă douăzeci și patru de ore pe zi. Poți ieși și intra din nou?

— Fără să mai am grija ta, da.

— Atunci, du-te!

Se opri în fața mea.

— Să nu deschizi ușa, Kate. Nici pentru Athenaide, nici pentru Matthew, nici pentru doctorul Sanderson.

— Pentru nimeni, l-am imitat eu.

— Poți s-o deschizi pentru mine.

Zâmbi.

— Cum voi ști că ești tu?

— Două bătăi lungi, trei scurte. Doar dacă nu cunoști vreo bătaie shakespeariană secretă.

— Foarte nostim!

— Vin repede.

Deschise ușa cu grijă, apoi se strecură afară.

Am luat de pe tăblie cărțile pe care mi le adusese Athenaide. Erau doar două: facsimilul broșat al Primei Ediții și exemplarul din Chambers de la Widener. Scrisorile erau toate acolo unde le lăsasem – doar că era una în plus. Athenaide adăugase scrisoarea Ofeliei către Jem. Am scos-o la lumină.

Ce avusese Ofelia de transmis lui Emily Folger? Unde era doctorul Sanderson? Cât dura oare să numeri până la șaptezeci și nouă? Neliniștită, am parcurs din nou scrisorile.

Mă chinuiam de ceva vreme să răzbat prin hățișul clanului Howard, când o bătaie la ușă mă făcu să tresar. O singură bătaie. Nu semnalul complicat al lui Ben.

— Kate Stanley, se auzi o voce calmă, iar inima mi se opri în piept.

Era detectiv inspector-șef Sinclair.

Îndesând scrisorile la loc în volumul din Chambers, am luat cărțile în brațe și m-am îndepărtat de ușă.

— Știu că ești acolo.

Am privit înnebunită în jur. Ușa din colț era încuiată. Singura cale de scăpare o reprezentau ferestrele, dar acestea nu se deschideau. Trebuia să sparg una.

— Ascultă-mă, domnișoară Stanley, zise Sinclair. Știu că nu tu ești asasinul, dar FBI-ul crede altceva. Dacă te găsesc, te arestează cât ai bate din palme și pun întrebări mai târziu. Pe de altă parte, dacă vrei să cooperezi cu mine, te las în pace pentru a găsi ce cauți.

— Cum?

Alarmată, mi-am dat seama că rostisem cuvântul cu voce tare.

— Vino cu mine și te pot urca într-un avion spre Londra în jumătate de oră.

Anglia. Locul în care trebuia probabil să ajung. La Henley-in-Arden, lângă Stratford. Dar nu puteam ști cu siguranță până nu se întoarce doctorul Sanderson cu scrisoarea. *De ce întârzia?*

— Voi avea grijă să scapi, Kate!

Sinclair nu avea jurisdicție în Statele Unite. Nu putea nici să ofere garanții pentru promisiuni, nici să-și pună în practică amenințările. Dacă nu reprezenta doar un vicleșug de la bun început. Și chiar dacă nu apela la vicleșuguri, ceea ce îmi propunea era cu siguranță ilegal, precum și lipsit de etică, subminând o anchetă penală pe teritoriul suveran al altei țări. De ce mi-ar face o astfel de ofertă? Ce voia atât de mult?

— Cu ce preț? am întrebat.

— Ticălosul nenorocit care a incendiat un monument național sub supravegherea mea, zise el sălbatic. *Îl vreau.* Mă ajuți, te ajut la rândul meu.

M-am uitat iar la ușa din colț. Unde era doctorul Sanderson? Unde era Ben?

— Am nevoie de timp.

— Nu ai timp. FBI-ul încă te caută în New Mexico. Dar în momentul în care vor renunța, vor trage aceeași concluzie ca mine: aceea că, oricât de improbabil, ai găsit un mod de a ajunge în avionul doamnei Preston.

— Nu.

Nu aveam de gând să plec nicăieri fără scrisoarea aceea.

Ușa se zgâlțâi puțin, iar eu m-am tras din nou înapoi. Lăsând cărțile pe un scaun de la fereastră, am ridicat un scaun de la masă, pregătindu-mă să-l arunc. Dacă intra cineva pe ușă, cel puțin aveam să încerc să scap pe fereastră.

— Nu poți să tot fugi pe cont propriu, zise Sinclair. După cum văd eu situația, cauți același lucru pe care îl caută și ucigașul, ceea ce înseamnă că el constituie pentru tine un pericol mai mare decât reprezintă poliția.

— Știu asta, mulțumesc. El mi-a spus cam același lucru.

— Ai vorbit cu el?

În voce i se citi nerăbdarea.

— El a vorbit cu mine.

— L-ai recunoscut?

— Nu.

Urmă o pauză.

— Cât de bine îl cunoști pe tipul cu care călătorești?

— Destul de bine cât să știu că nu e criminalul, dacă asta sugerezi.

Tonul său deveni și mai nerăbdător.

— Cine altcineva ar fi putut comite crima din Utah?

— Cineva care ne urmărea.

— Ai văzut pe cineva?

În colț, am auzit desferecându-se ușa doctorului Sanderson și am privit cum se deschide, pe jumătate cu teamă, pe jumătate cu speranță. Să fie oare doctorul Sanderson? Sau FBI-ul? Am strâns și mai tare scaunul în mâini.

Era Athenaide. Cu degetul la buze, îmi făcu semn s-o urmez.

De dincolo de ușa cealaltă, Sinclair continua:

— E cineva care te poate urmări îndeaproape, Kate. Probabil cineva cunoscut.

„Nu, mi-am zis în sinea mea. Nu pot crede așa ceva.” Și am ieșit pe ușă după Athenaide.

Aceasta o încuie. Ne aflam într-o cameră mică, zgârcit mobilată, cu un birou gol și un computer stins. Ferestrele aveau sticlă ranforsată cu sârmă. Pe peretele din față se găsea o altă ușă, întredeschisă. Athenaide îi trecu grăbită pragul.

Dincolo se afla biroul doctorului Sanderson, bogat împodobit cu antichități. Pe trei dintre pereți se găseau portrete de bărbați purtând pieptare elisabetane. Pe cel de-al patrulea perete, ferestre aproape de înălțimea unor uși dădeau spre o seră îngustă, plină de plante și de materiale de olărit. Fereastra din mijloc se căsca deschisă.

Dinspre holul principal se auziră ciocănituri în ușa Sălii Fondatorilor.

— E timpul să plecăm, zise Athenaide.

Se cățără pe fereastră și ieși din birou, îndreptându-se către o ușiță aflată pe peretele opus al serei. Am urmat-o.

Ușa se deschise și m-am trezit într-un coridor plin cu dulăpioare de fișe. În stânga, mișunau oameni într-un zumzet de conversație și în clinchet de pahare; pe moment, nu am înțeles unde mă aflam. Apoi am recunoscut mocheta verde precum mușchiul și m-am lămurit.

Ne găseam într-un coridor care unea cele două jumătăți ale Sălii de Lectură, Sala Veche și Sala Nouă. Nu ieșisem din bibliotecă, dimpotrivă, ajunsesem adânc în inima ei bine păzită.

Mulțimea aceea de oameni îmi stârnea îngrijorare. Apoi mi-am dat seama ce se întâmpla. Începuse recepția conferinței.

— Du-te, șopti Athenaide. Folosește-te de mulțime.

— Dar doctorul Sanderson, am protestat eu. Scrisoarea.

— El m-a trimis să te aduc, zise Athenaide. Trebuie să te întâlnești cu el în jumătate de oră, la două străzi vest de aici. E o frumoasă priveliște către apus, mi-a zis. O s-o recunoști când o s-o vezi.

— Grozav, Athenaide! Tot ce mai trebuie să fac este să trec prin furcile caudine ale FBI-ului.

— Îți sugerez intrarea principală, zise ea făcându-mi cu ochiul. De vreme ce ai stârnit așa o vâlvă la cea din spate. Sunt chelneri în costume renascentiste care servesc șampanie pe peluza din față. Vei găsi o expoziție de costume lângă intrarea principală, în Sala Mare. Împrumută unul.

— Dar Ben…

— Îi spun eu unde ești. Acum du-te.

Mă împinse ușor și am pășit în Sala Veche de Lectură. Aceasta nu era aglomerată, era ticsită.

Sus deasupra mulțimii, lumina zilei se filtra printr-un vitraliu. Diverse dialecte englezești se întretăiau, împreună cu frânturi de germană, de japoneză, de franceză și de rusă. Undeva, un cvartet cânta madrigaluri. M-am ciocnit de un bărbat purtând haine de druid – probabil arhimagul –, dar nu m-am oprit.

Din partea cealaltă a camerei, cineva mă strigă pe nume.

Strecurându-se pe lângă mine, Athenaide urcă în fugă scările care duceau către un balcon ce înconjura întreaga sală. Aplecându-se peste balustradă, sună dintr-un clopoțel cu un clinchet subțire și argintiu.

Cei din mulțime tăcură, ridicând privirea.

— Aș vrea să vă urez bun venit tuturor, începu ea.

Făcându-mi loc prin aglomerație, m-am îndreptat către un șemineu înalt și frumos sculptat. Puțin mai în spate, am ajuns la ușile de sticlă ce dădeau în Sala Mare și m-am strecurat afară. Cu lambriuri ca ale Sălii Fondatorilor, încăperea aceasta era de cinci sau șase ori mai mare, cu un tavan înalt și arcuit. În mod normal servea drept sală de expoziții – zona din bibliotecă deschisă publicului. Totuși, în acea seară era plină de mese pregătite pentru o cină somptuoasă. M-am strecurat printre ele, îndreptându-mă spre magazinul de suveniruri și spre ușile care dădeau spre stradă.

În colțul opus, exact cum spusese Athenaide, se afla o expoziție de manechine în costume shakespeariene. Nu erau veșminte renascentiste autentice, ci costume provenind din marile producții shakespeariene de la Hollywood. „Din colecția lui Athenaide Dever Preston”, scria pe o plăcuță.

Chiar în centru se afla o reprezentare a lui Laurence Olivier costumat în Hamlet. Dintr-o singură mișcare, mantia întunecată a danezului zbură de pe umerii manechinului, iar din următoarea mișcare ateriza pe ai mei. Mi-am vârât capul pe ușă. La stânga, la capătul lungului hol principal, Sala Fondatorilor mișuna de oameni.

Ținând strâns cărțile la piept, am luat-o la dreapta, trecând prin ușile vitrate spre pajiște, unde oameni din secolul al șaisprezecelea ofereau șampanie pe tăvi de argint oamenilor din secolul douăzeci și unu. Înfășurându-mă în mantia lui Olivier, am traversat mulțimea. Când un grup de oameni trecu pe trotuar, m-am alăturat lor, îndepărtându-mă cât de repede cu putință în susul Capitol Street.

27

Ziua fusese toridă și umedă. În amurg, căldura era încă apăsătoare, dar cel puțin se pornise o briză ușoară. Oricum, sub mantia mea, hainele umede mi se lipeau de piele.

Cu capul în pământ, ciulind urechea la orice sunet de pași care m-ar fi putut urmări, am lăsat în stânga mea Biblioteca Congresului și în dreapta Curtea Supremă de Justiție. N-am auzit pe nimeni în spatele meu. Dându-mi mantia în lături, am ridicat privirea. Dinaintea mea se desfășura un câmp de marmură, urmat de pajiști verzi și garduri, iar dincolo de acestea se

înălța domul Capitoliului.

„La două străzi vest, îi spusese doctorul Sanderson lui Athenaide. O frumoasă priveliște către apus.” Am simțit cum mă cuprinde un val de afecțiune față de el pe când înconjuram Capitoliul pe la sud, grăbindu-mă pe întinderea de ciment, trecând pe sub ulmi și arțari. Era mai răcoare aici, sau cel puțin i-am oferit trupului meu această sugestie, ascultând foșnetul slab ca de hârtie al vânticelului printre copaci.

Așa cum mi se promisese, fațada Capitoliului, care dădea spre vest, era una dintre cele mai frumoase priveliști din D.C. Obeliscul de pe Monumentul lui Washington se înălța alb pe fundalul orizontului, în timp ce soarele atârna jos, în negură. Frânturi din Sousa se revărsau vesele dinspre o estradă de peste apă. Preferam totuși învălmășeala din New York și din Londra, unde haosul prezentului se ciocnea voios cu trecutul, în loc să stea mut în fața acestuia.

Dar trebuia să recunosc că Mallul era minunat în calmul asfințitului de vară.

Am cercetat cu privirea vasta întindere de marmură și pavaj din fața Capitoliului. Pentru un weekend de 4 Iulie locul era ciudat de liniștit, cu excepția unui cuplu de îndrăgostiți care se plimbau și a vreo doi indivizi în costume oficiale care se grăbeau undeva, cu capetele în pământ. Dar era prea târziu pentru vizitarea de monumente, iar majoritatea funcționarilor plecaseră deja acasă. Și era prea devreme – și încă prea cald – pentru a începe viața de noapte. Puțină câtă era, mulțimea era strânsă în jurul orchestrei pe malul celălalt al lacului.

Doctorul Sanderson nu se zărea nicăieri, dar venisem puțin cam devreme. M-am întors pe călcâie și am urcat scările, printre palmierii din ghivece, privind în sus către domul alb care încorona dealul. Ajunsă pe prima platformă m-am întors, și am îmbrățișat din nou cu privirea orașul verde și alb.

Dedesubt, la stânga, dincolo de balustradă, întunericul ieșea la iveală de sub crângul de magnolii care se agățau de coasta dealului; câteva flori târzii încă mai atârnau de ramuri, ca niște micuțe luni răsărite printre frunzele groase și lucioase. Am început să cobor scările, îndreptându-mă către copaci. La jumătatea drumului, atenția îmi fu atrasă de o mișcare în ferigile de dedesubt.

Am făcut un pas în față, apoi încă unul. Jos, la distanță, pe pământul

întunecat, ca în adâncul unei gropi adânci, cineva zăcea prăbușit printre ferigi.

— Alo?

Nici un răspuns. Am coborât în grabă restul treptelor, apoi am ocolit balustrada de marmură, urcând cu prudență panta ce ducea spre întunericul de sub copaci. Aici se lăsase deja noaptea și m-am oprit pentru a permite ochilor să se deprindă cu întunericul. Un bărbat dormea pe pământ. M-am apropiat. Un bărbat cu părul cărunt și papion roșu.

Lăsându-mi mantia să cadă, am alergat spre el. Doctorul Sanderson zăcea întins pe pământ, plin de răni provocate de cuțit. Gâtul îi fusese tăiat și se căsca precum o a doua gură, chiar deasupra papionului. Am auzit un bâzâit, apoi mirosul vag metalic al sângelui mă învălui. Deja îl invadaseră mușchii. M-am plecat de mijloc, venindu-mi să vomit, și am văzut că strângea încă în mână o hârtie mototolită. Am îngenuncheat pentru a privi mai de aproape.

O glugă îmi fu pusă peste cap și m-am trezit trântită la pământ.

Cărțile îmi zburară din mână și mi-am pierdut suflul, astfel că n-am putut scoate un sunet. Apoi atacatorul ajunse deasupra mea, îndesându-mi un căluș în gură, sucindu-mi mâinile la spate, legându-mi rapid încheieturile. O mână coborî, strecurându-mi-se între picioare.

Adunându-mi puterile, m-am rostogolit, dărâmându-l de pe mine. M-am ridicat în genunchi clătinându-mă, dar el mă prinse și mă trânti iar la pământ. Capul meu izbi țărâna atât de tare, încât lumini albe se aprinseră în jurul meu.

Am rămas nemișcată, gândindu-mă: „Nu pot să leșin acum. Nu pot”. Luminile se estompară și încă eram conștientă. Zăceam acolo imobilă, ascultând. Individul părea să stea în picioare deasupra mea. Ce naiba făcea? Nu vedeam nimic prin glugă, nici nu auzeam nimic altceva decât sunetul slab al respirației lui. Cuțitele, m-am gândit, nu fac zgomot odată ce sunt scoase din teacă.

Se aplecă, încercând să-mi desfacă picioarele, și mi-am repezit genunchiul în sus cât de tare am putut.

Am auzit un geamăt ascuțit de durere și individul se prăbuși pe o parte. Sperând că îl lovisem în boașe, m-am rostogolit într-o parte. Am simțit atingerea unor frunze: părea că mă rostogolisem sub o tufă.

Mi-am auzit atacatorul ridicându-se cu greu în picioare și clătinându-se

preț de câțiva pași. Apoi în jur se așternu tăcerea. Am rămas nemișcată, abia respirând. Tăcerea se menținea. Apoi am auzit pași grăbiți apropiindu-se.

— *Kate!* strigă o voce.

Vocea lui Ben.

Am auzit o învălmășeală de pași, unii apropiindu-se, alții îndepărtându-se.

— *Kate!* strigă Ben iar.

Cât de tare puteam, am răspuns prin căluș. Urmă un foșnet, apoi mâini se întinseră după mine. Îmi fu trasă gluga de pe cap, scos călușul din gură, iar Ben era acolo, dezlegându-mi mâinile și sprijinindu-mă ca să pot vomita, trăgându-mi cu greu răsuflarea.

— E totul în regulă acolo?

Vocea profundă, obișnuită să aibă autoritate, venea de undeva deasupra mea. O siluetă întunecată stătea sus pe treptele Capitoliului, uitându-se peste balustradă așa cum făcusem și eu ceva mai devreme.

Ben mă trase înapoi în întuneric.

Un fascicul de lumină mătură zona, trecând peste trupul doctorului Sanderson și apoi retrăgându-se rapid. În clipa aceea, am zărit lucirea slabă de culoarea fildeșului. Scrisoarea era încă în mâna doctorului Sanderson.

— *Doamne,* zise vocea.

Pași grei se auziră coborând scările.

Trăgându-l pe Ben după mine, am țâșnit până la doctorul Sanderson, încercând să nu mă uit la tăietura căscată în gâtul său. Mâna îi era rece, deja cuprinsă de rigor mortis. M-am străduit să scot scrisoarea dintre degetele încleștate. Era înfășurată în jurul a ceva tare.

M-am întors să-mi adun cărțile. Ben a îngenuncheat pentru a mă ajuta. Scrisorile pe care le dosisem în Chambers erau încă acolo: însemnările lui Roz, scrisoarea lui Granville către Child și scrisoarea Ofeliei către Granville.

Încetișor, cu calm, Ben îmi vorbea.

— Asta e șansa ta de a te reabilita în ochii poliției, spuse el încet. Dacă stai pe loc.

— Nu până nu citesc scrisoarea.

— Se poate să nu fie prea ușor să te întorci.

— *Scrisoarea.*

Ben dădu din cap și mă apucă de cot, conducându-mă mai adânc în întuneric, în vreme ce polițistul termina de coborât scările. Traversând panta, ieșirăm din crângul de magnolii pe aleea care înconjura Capitoliul pe la sud. Traversând cu pas grăbit zona pavată, ne mistuirăm în umbra copacilor mai înalți din parc – ulmi, frasini și stejari –, spre Independence Avenue. În spatele nostru se auzi pârâitul unei stații de emisie-recepție cu care polițistul chema întăriri.

În apropiere, o sirenă începu să urle.

Traversând în fugă strada către intrarea în clădirea de birouri Rayburn House, Ben opri un taxi și pornirăm în viteză în susul Dealului Capitoliului. Coborârăm la câteva străzi spre nord-est. Luându-mă de braț, Ben începu să meargă rapid în susul străzii. Am încercat să fiu atentă, să-mi dau seama încotro ne îndreptam, dar figura doctorului Sanderson îmi tot apărea din întuneric dinaintea ochilor, cu gâtul tăiat, stranie gură căscată într-un strigăt mut. Trăgându-mă într-o parte, m-am văzut pusă în situația jenantă de a vomita în tufele cuiva.

Când am terminat, Ben îmi puse haina lui pe umeri și mă cuprinse protector.

— A fost o moarte groaznică, zise el.

— A fost un asasinat, am răbufnit. A fost transformat în Cezar pe treptele Capitoliului.

— Da.

Nu încercă în nici un fel să scuze sau să îndulcească situația, și i-am fost recunoscătoare pentru asta. I-am fost, de asemenea, recunoscătoare pentru brațul așezat protector în jurul umerilor mei. În întunericul din ce în ce mai dens, prezența trupului său părea singura mea legătură cu o oarecare stare de siguranță. Mi-am stăpânit lacrimile și merserăm pentru un timp în tăcere.

— Cred, am zis cu un nod în gât, cred că a fost și Bassianus.

— Cine?

— Dragostea Laviniei. I s-a tăiat gâtul și a fost aruncat într-o groapă din pădure înainte… înainte ca ea să fie batjocorită și mutilată.

Brațul lui Ben se strânse în jurul umerilor mei.

— Cumva a…?

— *Nu.*

Dar locul dintre picioarele mele unde mâna lui mă atinsese încă ardea.

— Unde mergem?

— Am pus în mișcare un plan, Kate, și dacă nu vrei să mergi la poliție, cel mai înțelept lucru ar fi să urmăm acest plan.

Am aprobat din cap; merserăm cale de încă o stradă și apoi o luarăm la dreapta. După câțiva metri, Ben deschise poarta de fier a unei case din colț – o casă în stil Queen Anne de culoare albastru-închis, cu frontoane și turnulețe, cu trandafiri încolăciți în jurul pilaștrilor și cu un leagăn pe veranda din față. Ținându-mă în continuare de braț, mă conduse pe aleea din grădină până la intrarea principală. Aceasta era întredeschisă. Intrarăm, iar Ben trase ușa în urma lui; se auzi sunetul încuietorii automate.

Casa era cufundată în întuneric, cu excepția unui lampion chinezesc care lumina slab în hol, dar Ben mă conduse fără ezitare prin coridorul cu covoare orientale, ocolind o scară abruptă, traversând apoi o sufragerie și intrând în bucătăria din spatele casei.

— Să înțeleg că îi cunoști pe proprietari?

— Nu sunt acasă acum. Punând cele două cărți pe masa din bucătărie, aprinse lumina. Stai jos, îmi zise, iar eu l-am ascultat. Mă duc la chiuvetă.

Era prima oară când se desprindea de mine de când mă scosese din tufe. L-am privit de parcă urma să dispară.

Căutând prin niște sertare, găsi un prosop curat și începu să-l ude în chiuvetă.

M-am străduit să-mi reprim panica.

— Oamenii pur și simplu îți pun casele la dispoziție când vrei tu? Le lasă *descuiate?*

Ben privi peste umăr, cu un zâmbet.

— Depinde ce relații ai. Dar nu, nu e ușor. Face parte din ceea ce m-am dat peste cap să aranjez de o oră încoace.

Aplecată peste masa din bucătărie, mi-am descleștat pumnul. Hârtia pe care o ținusem în palmă mi se desprinse din mână; obiectul din ea căzu pe masă cu zgomot. O broșa neagră, pictată cu flori delicate. Originalul celei prinse de bluza mea. Era încă acolo? Mi-am pipăit umărul. Era acolo.

Atenția îmi fu atrasă de foaia mototolită de pe masă, o hârtie pătată cu sânge devenit deja maroniu. Era o scrisoare, datată 1932, dar scrisul avea înfloriturii delicate care aparțineau unei epoci anterioare. Semnătura era cea a Ofeliei.

O propoziție, subliniată de două ori în mijlocul paginii, sărea în ochi.

„Domnișoara Bacon avea Dreptate, scrisese Ofelia. Dreptate peste Dreptate.”

Podeaua păru să-mi fugă de sub picioare. Dacă Delia Bacon avea dreptate, atunci nu William Shakespeare din Stratford scrisese piesele.

— O, Dumnezeule, se auzi o voce, și mi-am dat seama că era a mea.

INTERLUDIU

3 mai 1606

Pe partea de vest a Catedralei St Paul, sub statuile în ruină ale profeților, o femeie ridica privirea către doi bărbați așezați pe băncile de lemn aflate de cealaltă parte a eșafodului. Dincolo de ei, rămășițele dărăpănate ale turlei catedralei, distruse într-o furtună cu jumătate de secol în urmă, se căsca spre cerul dimineții.

Acoperindu-și rochia cu o mantie simplă, cenușie, cu gluga trasă mult peste față pentru a-i ascunde strălucirea părului negru, ea urmărise neobservată perechea tot drumul de la casa lui Shakespeare până la catedrala cocoțată pe deal. Străzile erau atât de aglomerate, încât nu fusese așa de greu precum se temuse în a ține pasul, deși ei erau călare, iar ea, pe jos.

Dacă ar fi dorit, ar fi putut căpăta și ea un loc în tribunele acelea ridicate la repezeală pentru a situa spectatorii cu rang și stare deasupra plebei. Alesese totuși să stea printre zilierii, ucenicii, copiii și câinii vagabonzi, servitoarele și cerșetorii cu autorizație înghesuindu-se în spațiile lăsate libere, înghiontindu-se pentru a obține o mai bună perspectivă asupra spectacolului. Curtea bisericii era atât de plină, încât din singurele locuri rămase libere nu puteai vedea eșafodul, dar asta nu o deranja. Nu venise să privească execuția. Venise să privească spectatorii. Pe doi dintre ei, mai exact.

Auzi freamăt în spatele ei și sunet sumbru de tobe. Miorlăituri și chiote se amestecară, ridicându-se spre cer. Puțin spre stânga, gloata se dădu la o parte și trei cai mergând la pas păși în cerc, trăgând un car de nuiele, de care era legat un bărbat.

Părintele Henry Garnet, superiorul Ordinului Iezuit din Anglia. Preotul pe care guvernul îl alesese pe post de țap ispășitor pentru Trădarea Prafului de Pușcă, planul diabolic de a-l asasina pe noul rege, de a arunca în aer familia regală, Camera Lorzilor și Camera Comunelor, precum și nenumărați spectatori inocenți în momentul în care regele deschidea noua

sesiune a Parlamentului, în noiembrie trecut. Dacă ar fi reușit, explozia ar fi distrus o mare parte din Westminster. Foarte probabil, ar fi adus Anglia în genunchi.

Femeia cercetă chipurile celor din băncile de lemn – chipuri tinere și bătrâne, curioase, dornice și nerăbdătoare, așa cum răsăreau din satinurile și catifelele lor scrobite. Oameni care ar fi murit într-un potop de sânge și durere, dacă ar fi reușit complotiștii să aprindă praful de pușcă pe care îl strecuraseră în pivnițele de sub Parlament. Numără judecători, sfetnici de taină, lorzi, un episcop sau doi. Printre ei se aflau alții de rang mai mic, dar cu suficientă avere cât să-și cumpere un loc respectabil. Avocați și negustori, moșieri și pastori. Chiar și câte un poet. Familia Howard, observă ea, se adunase în păr, cu contele de Northampton în frunte, cu contele de Suffolk și fiul lui, tânărul lord Howard de Walden, după el, înconjurați de servitori în livrele galbene.

Tras târâș din car, preotul ceru un loc liniștit în care să se roage. Drept răspuns, un reprezentant al Coroanei îmbrăcat în negru începu să-l insulte, cerându-i satisfacția unei confesiuni. Cu calm, preotul spuse că nu are nimic de mărturisit.

Ea lăsă vorbele acelea să treacă peste ea. De partea cealaltă, Will era prins de vraja vocii blânde a preotului. Privind teama și respectul care i se zugrăveau pe față, femeia abia băgă de seamă cum chiotele și huiduielile mulțimii se estompară, după aceea se stinseră cu totul.

Apoi înțelese că trebuia să privească. Lângă spânzurătoare, preotul îl ajută pe călău să îl dezbrace până la cămașă, poalele lungi fiind cusute într-o încercare de a sugera modestie. Cu docilitatea unui copil, acceptă ștreangul în jurul gâtului, dar când alt pastor veni să-i ofere rugăciuni protestante, iezuitul îl refuză cu încăpățânare. În sunet de tobe care îi marcau fiecare pas, preotul urcă treptele.

Sus, se rugă scurt în latină. Tobele începură să bată din ce în ce mai repede. De acum, unii care mai înainte zbieraseră că vor să vadă sânge plângeau deja în hohote. Preotul își încrucișa brațele pe piept. Reprezentantul regelui făcu un semn din cap. Tobele se opriră, călăul trase scara în lături, iar preotul se prăbuși în gol.

Jos, mulțimea se năpusti înainte, purtând-o cu sine pe femeie. Unii se chinuiau să-l împingă pe spânzurat înapoi, strigând:

— Rezistă! Rezistă!

Alții mai miloși trăgeau de picioarele preotului. Ar fi trebuit să fie dat jos din șireang încă viu, dar când gărzile regelui izbutiră să-și croiască drum cu forța până la prizonier, folosindu-se de bice și de latul sabiei, acesta era mort.

Mulțimea se dădu înapoi într-o tăcere stranie pe când măcelarii trecură la treabă. Mirosul fierbinte și tulbure al sângelui umplându-i nările, femeia se clătină și închise ochii. Încet, îi deschise din nou, forțându-se să revină la scopul său.

Sus, în băncile de lemn, contele de Northampton privi sfârtecarea cu multă atenție. Argumentele pe care le folosise acuzarea pentru a-l condamna pe părintele Garnet îi aparținuseră. De îndată ce avea să se încheie această treabă sângeroasă, urma să-și asume sarcina de a le repeta în vederea publicării.

Părintele Garnet recunoscuse că știa de complot și totuși nu făcuse nimic ca să-l oprească. Nu putuse, declarase preotul; aflase despre el sub secretul confesiunii. Contele respinsese acest argument fără să mai stea la discuții. Părintele Garnet, insistase el, plănuise întregul dezastru.

Acuzația nu era adevărată; contele știa asta. Dar trebuise să o spună, și s-o facă în mod convingător, pentru a-și demonstra loialitatea, întrucât circulau zvonuri insistente cum că era atât catolic, cât și simpatizant al spaniolilor. Țara trebuise să-și potolească setea de sânge, și pentru ca oamenii să nu înceapă a privi cu suspiciune la familia Howard sau la aliații lor dintre vechile familii catolice, le dăduse un alt om pe care să dea vina.

Părintele Garnet fusese sacrificat pentru a-i salva pe alții. El, mai bine decât toți, ar înțelege asta.

Contele pufni. Își făcuse bine treaba. Păcat că organizatorii acestui spectacol nu erau în stare să și-o facă pe a lor. Îi avertizase să nu-l lase pe preot să vorbească.

Lângă butuc, călăul făcu o mișcare bruscă. Pumnul îi țâșni în sus, agitând în aer inima preotului, și un șuvoi de sânge stropi mulțimea. În primele rânduri de bănci, un tânăr cu părul blond își ridică brațul ca să-și protejeze fața, iar o picătură căzu, strălucind, pe dantela de la mâneca lui. Tânărul păli.

— Iată inima! strigă călăul.

Era semnalul pentru un chiot de satisfacție venit din partea mulțimii. Dar

nu se auzi nici un chiot. Privindu-l pe tânăr cum se uita îngrozit la sângele de pe mânecă, mulțimea murmura mohorâtă în surdină.

Contele privi mai cu luare-aminte. Recunoscu chipul de lângă tânăr, desigur, dar crezu că îl recunoaște și pe el. Un Shelton, cu siguranță, deși nu-și mai aducea aminte numele de botez. Fiind un Shelton, era de drept un acolit de-al familiei Howard. Contele se aplecă pentru a-i vorbi strănepotului său, Theophilus, iar unul dintre ceilalți membri ai familiei Shelton începu să-și croiască drum printre rânduri către fratele său.

Între timp, Northampton se ridică în mijlocul acelei tăceri rău prevestitoare.

— Iată inima! strigă el, iar vocea îi flutură ca un steag în vântul de primăvară.

Cu o expresie gravă pe chip, se uită țintă la tânăr.

Ca penitență pentru sacrificiul părintelui Garnet, își jurase să se revanșeze cumva. Dacă un preot murise din cauza uneltirilor lui, va avea grijă ca un altul să se hirotonisească. Un preot pentru un preot. Ce altă compensație mai bună decât un tânăr însemnat cu sângele martirului?

De jos, femeia cu părul negru văzu la rându-i sângele pătând mâneca lui Will, văzu cum oroarea i se întipărește pe față. Apoi văzu mișcare. Un alt cap cu plete aurii trecând printre rânduri. Unul dintre frații lui Will, purtând culoarea galbenă a familiei Howard.

Începu să înainteze. Dar fratele ajunse primul la Will și se aplecă la urechea acestuia, șoptindu-i ceva. Pe fața lui Will apăru o scânteie care crescu, transformând oroarea într-o lumină extatică. Ridicându-se pentru a-l vedea pe Northampton, ținând sus mâneca dinaintea acestuia, Will întâlni privirea contelui.

— *Iată inima!* repetă cu glas răgușit.

În clipa aceea, ea știu că îl pierduse. Se opri.

De lângă Will, ochii lui Shakespeare îi întâlniră pe ai ei.

Amândoi îl pierduseră.

Ea se întoarse într-o parte, venindu-i să vomite. Deasupra ei izbucni o partidă de înghionteli. Împinsă și pierzându-și echilibrul, femeia alunecă în genunchi. Un călcâi o lovi în spate, un altul aproape că o lovi în cap.

Apoi brațe puternice o ridicară de jos.

— Dacă nu poți suporta să vezi dreptatea, zise cu blândețe o voce cu accent scoțian, mai bine ai sta acasă.

Să vezi dreptatea! Agonia și moartea, prezente și viitoare, erau tot ceea ce văzuse. Dar nu moartea o făcuse să vomite. Ci o nouă viață.

Era însărcinată. Cu cine, nu știa. „Două iubiri am eu, de dor și disperare…”

Strângându-și gluga în jurul feței, femeia ieși clătinându-se în stradă.

ACTUL III

28

În bucătăria de pe Dealul Capitoliului, am cercetat pagina așezată pe masă în fața mea și am recitit propoziția subliniată: „Domnișoara Bacon avea dreptate – dreptate peste dreptate”.

Mi se păru, pentru o clipă, că plutesc amorțită în lungul tavanului. „Deoarece Ofelia *credea* că dreptatea Deliei nu făcea ca ea să aibă dreptate”, m-am gândit eu, cuprinsă de un val de încântare încurcată și de spaimă.

— Citește scrisoarea, zise Ben.

Nu era ușor de citit. Fusese recent mototolită și pătată cu sânge, deja devenit maroniu. Iar cu mult înainte de seara aceea, niște pete necunoscute de ploaie sau vin sau lacrimi șterseseră unele dintre cuvinte.

HENLEY-IN-ARDEN

Doamnei Henry Clay Folger
Biblioteca Folger
Washington D.C.
Statele Unite ale Americii

5 mai 1932

Dragă doamnă Folger,

Iertați-mi îndrăzneala de a vă scrie deși sunt o străină pentru dumneavoastră și primiți condoleanțele mele pentru moartea soțului dumneavoastră, precum și felicitările mele pentru că vă străduiți în continuare să deschideți biblioteca așa cum acesta și-ar fi dorit. Nu aș fi îndrăznit să vă scriu dacă nu aș fi pe m[……] eu însămi, ceea ce vă va scuti cel puțin de povara unui răspuns.

Am [……] informații pe care nu am dorit să le împărtășesc

timp de mulți ani ceea ce pot numi doar lașitate. Deși, ca să fiu sinceră, a fost un amestec de lașitate și de grijă. Tăcerea a fost un mod de a acționa pe care l-am ales pentru propria liniște, dar mai ales pentru cea a fiicei mele.

Cu mult timp în urmă, am pornit împreună cu un prieten în căutarea unei capodopere la fel de vestite precum zidurile căzute ale Troiei sau Palatul lui Minos; Eschilul nostru englezesc, am numit-o. Sofocle al nostru cel pierdut, dulcea noastră Sappho. Până la urmă, după o lungă și grea trudă, el a găsit-o – dar cu ea, a găsit alte documente care puneau triumful nostru într-o lumină proastă. Niște scrisori. Eu nu le-am văzut niciodată, dar știu în mare ce spuneau:

Domnișoara Bacon avea dreptate – dreptate peste dreptate.

În căutarea acestei comori, totuși, am păcătuit atât împotriva lui Dumnezeu, cât și a omului. Prietenul meu a murit pentru asta, singur și departe de casă, în con[……] necunoscute, dar cel mai probabil potrivite pentru cele mai adânci abisuri ale iadului. Ani de [……] am trăit cu necunoașterea detaliilor morții sale și cu adevărul lui săpând pasaje subterane în mintea mea.

Vedeți dumneavoastră, nu am nici o dovadă. Prietenul meu a luat-o – dacă nu dovada însăși, atunci locul unde se află ea – cu sine în mormântul lui necunoscut.

Nu am, mă tem, nici curajul, nici convingerea domnișoarei Bacon. Neavând dovezi, am ales să trăiesc în tăcere mai degrabă decât să îi împărtășesc soarta, ferecată într-un azil – o damnare pământească ale cărei frământări le cunosc suficient cât să mă tem de ele la lumina zilei. În apărarea mea, din câte se pot spune, am avut o altă viață la care să mă gândesc, ceea ce ea nu avea.

Deși el dezaproba ceea ce vă spun, un alt drag prieten, profesor la Harvard, m-a îndemnat – cu mult timp în urmă – să nu duc secretul cu mine în mormânt. Răul pe care oamenii îl fac [……] le supraviețuiește, m-a avertizat el, în timp ce binele adesea îi însoțește-n groapă. Vorbele lui m-au [……], fiindcă deja privisem aceste vorbe cu milă și cu teamă. Acolo și

atunci, i-am promis că [……] încerca să răscumpăr acel rău – o promisiune pe care [……]-o țin.

Drept urmare, am dus tot ce puteam înapoi la locul său, deși unele uși au fost zidite în fața mea; puținul care a rămas l-am îngropat în grădina mea. Dar sunt multe căi către Adevăr. Magnum opus iacobină a noastră [……], 1623, este una din ele. Shakespeare arată către alta.

Nu îmi fac iluzii că veți dori să urmați o cale pentru care alții au plătit prețul atât de scump al fer[……]rii și al sângelui. Vă scriu fiindcă aveți posibilitatea de a păstra cunoașterea existenței unei astfel de căi – că binele pe care îl facem poate să ne supraviețuiască, în timp ce răul ne însoțește-n groapă.

A dumneavoastră,

Ofelia Fayrer Granville

— Doar fiindcă Ofelia *credea* că Delia avea dreptate nu înseamnă că și avea.

De data aceasta vorbisem cu voce tare. Ben storcea prosopul la chiuvetă.

— Credea că are dovada, zise el. Sau cel puțin credea că Jem Granville avea dovada. Înapoindu-se lângă mine, Ben îngenunche și începu să mă șteargă ușor pe față. O vânătaie sau două, câteva zgârieturi. Nimic prea rău. Ești o femeie tare de cap, Kate Stanley.

L-am prins de încheietură.

— Trebuie s-o găsim. Dovada pe care a găsit-o Granville, oricare ar fi ea. Trebuie s-o găsim.

Chipul lui se găsea foarte aproape de al meu. Dând din cap cu gravitate, se ridică și se așeză pe scaun lângă mine.

— Bun, atunci. Ce știm? Rezumă rapid scrisoarea: Ofelia și Jem Granville au plecat în căutarea lui *Cardenio;* Jem l-a găsit. Poate că a găsit și dovada că Shakespeare nu era Shakespeare. Jem moare; s-a zis cu dovada, Ofelia amuțește. Mai târziu, ea a pus totul la loc, dar nu știm ce a luat dintru început, sau de unde. Ce nu a putut înapoia, a îngropat în grădină. Probabil în Henleydn-Arden.

— Unde probabil că a auzit-o pe Delia delirând – deși, dacă era în viață

în 1932, trebuie să fi fost foarte tânără, aproape un copil, când a fost Delia acolo. La sfârșitul anilor 1850, atunci trebuie să se fi întâmplat. Cu șaptezeci și cinci de ani sau cam așa ceva mai devreme.

— A căutat printre documentele lui Bacon pentru Granville în – când – 1881? Se poate să fi luat din ele, intenționând să le pună la loc mai târziu – ca să descopere că erau acum bine păzite într-o bibliotecă? Se poate ca ușile închise în fața ei să fi fost cele de la Folger?

Am clătinat din cap.

— N-ar fi greu să *adaugi* documente la o colecție. Pur și simplu le strecori printre celelalte. Ce e riscant e să le scoți – cel puțin majoritatea oamenilor consideră că e riscant.

Gura lui Ben schiță un zâmbet viclean; ochii îi rămaseră gânditori.

— În orice caz, am continuat, Folgerul nu a dobândit documentele Deliei – sau majoritatea lor – până în 1960. E posibil totuși ca Ofelia să fi cerut accesul la documentele familiei, intenționând să pună lucrurile la loc, fiind însă refuzată.

— Așa că a scos lopata și s-a dus în grădină. Am slobozit un mic chicotit.

— Lăsând în seama noastră să săpăm daliile oamenilor peste tot în Henley.

— Dacă nu cumva luăm una din celelalte căi spre adevăr. „Magnum opus iacobină a noastră, c — 1623”, scrisese Ofelia. Am scos fișa de bibliotecă pe care o ascunsese Roz în cutiuța aurită, împreună cu broșa. Era așa cum îmi aminteam: împrumutând expresia, Roz completase golul cu „circa” – și apoi abreviase din nou, la „c”. Am ținut din nou litera în lumină. I-ul de după c abia se vedea, iar litera următoare părea un r. Deci explicația ei avea sens din punct de vedere editorial, dar niciodată Roz nu îngăduise dorințelor ei să-i afecteze cunoștințele academice. Doar relațiile ei.

Cel puțin, acum știam de unde găsise expresia aia enervantă. Dar de ce „a noastră”? Se poate ca Ofelia să fi deținut o Primă Ediție? Părea improbabil. Avea legătură cumva cu vreo instituție care deținea așa ceva?

Că Shakespeare indica drumul spre adevăr părea o informație încă și mai nefolositoare. Shakespeare putea fi făcut să indice oriunde și oricând, așa cum demonstrează deseori antistratfordienii și regizorii avangardiști.

— Ceai, zise Ben, de parcă era răspunsul la toate durerile lumii.

Ridicându-se, merse la aragaz și aprinse focul sub ceainic. Să ne gândim la asta logic, zise el, scotocind prin dulapuri până găsi cești și un raft plin cu douăzeci de feluri de ceai. Ofelia a zis că sunt multe căi care duc spre Adevăr, iar apoi pomenește de magnum opus iacobină. Drumul numărul unu, cu alte cuvinte: Prima Ediție. Operele complete ale lui Shakespeare.

Ceainicul șuieră în semn că era gata ceaiul, iar Ben turnă în căni.

— Chiar în următoarea propoziție ne spune – sau îi spune doamnei Folger – că Shakespeare arată spre „alta". Altă ce? Altă cale, presupun. Dar dacă Prima Ediție arată spre un drum, de ce Shakespeare, adică operele lui complete, arată spre altul, chiar în următoarea propoziție? Dându-mi o cană cu ceai, își răspunse la propria întrebare: Sunt cam același lucru. Doar dacă nu cumva cel de-al doilea Shakespeare nu este colectiv.

— Doar dacă nu cumva cel de-al doilea Shakespeare nu reprezintă opera, ci omul?

Dădu din cap și luă o gură de ceai.

— Gândește-te literal. Încotro arată Shakespeare?

Lăsând aburul licorii din cana mea să se ridice ca un văl cald peste chipul meu, am trecut în revistă toate imaginile pe care mi le-am putut aminti. Nu portretul gravat din Prima Ediție: acesta nu avea mâini. Nu Portretul Chandos – pictura în ulei desemnată cu NPG I, portretul fundației de la Galeria Națională Britanică de Portrete. Acea pânză reprezenta portretul unor ochi atenți, inteligenți, mai mult decât orice altceva. Toate celelalte trăsături pe care mi le aminteam erau un guler modest și strălucirea unui cercel simplu de aur.

Din nou, nu avea mâini. Existau și altele, portrete mai îndoielnice, în care chelia tot mai evidentă era compensată de haine mai pretențioase – satin stacojiu cu nasturi de argint sau brocart închis la culoare tivit cu aur și argint. Dar toate reprezentau imagini ale unor bărbați pornind de la umeri – sau cel mult de la coate – în sus. Nici unul nu arăta nicăieri.

— Dar ce zici de statui? întrebă Ben.

Am clătinat din cap. Singura statuie cât de cât contemporană cu poetul era cea de la monumentul funerar din Stratford. Văzusem o copie chiar în după-amiaza aceasta, vizavi de Sala de Lectură de la Folger. O față aproape la fel de rotundă ca a personajului de benzi desenate Charlie Brown, cu o expresie care tindea către a fi jovială sau șmecherească, depinzând de disponibilitatea privitorului.

Avea pana și o foaie goală la îndemână, așezate pe o pernă. Dar gata pentru ce? Arăta mai mult ca un funcționar gata de dictare decât ca un geniu așteptând inspirația.

— Cel puțin are mâini, zise Ben.

— Dar nu arată nicăieri.

— Trebuie ca imaginea să fie contemporană?

M-am lăsat pe spate în scaun. Pur și simplu presupusesem… dar, desigur, trebuia să fie doar suficient de veche pentru ca Ofelia și probabil Jem s-o fi văzut-o. Ce alte statui ale lui mai existau? O imagine neclară, alb-cenușie se iscă în mintea mea. Marmură albă, fundal cenușiu…

— *Westminster Abbey.*

Pentru o clipă, ne uitarăm unul la altul peste masă.

— Colțul Poeților, zise Ben. Încotro arată acolo?

— Spre o carte, poate. Sau un manuscris. Nu sunt sigură. Ben puse cana de ceai pe tăblia mesei.

— Dacă asta vrei, te duc la Londra. Oricum trebuia să trecem prin Heathrow ca să ajungem la Henley. Dar e posibil ca poliția să considere deja Colțul Poeților drept o altă țintă, în care caz va exista un paznic. Ben se aplecă spre mine. Trebuie să-ți spun totuși că, dacă te duci acum la poliție, vor vedea destul de clar că ești o victimă. Le poți spune tot ce știi, și să-i lași pe ei să alerge după criminal. Dar dacă fugi în continuare, nu vor avea de ales și te vor considera cel puțin complicea lui. Sau a ei.

Am sărit în picioare și am început să măsor camera cu pasul.

— Care are deja o oră avans, ce se va transforma în zile.

— Nu neapărat, zise Ben. A lăsat scrisoarea. M-am oprit.

— Ce vrei să spui?

— Poate criminalul nu vrea să se găsească descoperirea lui Granville. Poate își dorește să se oprească definitiv cercetările.

Am reînceput să măsor camera pe măsură ce mintea mea întorcea pe toate fețele această idee.

— Sunt mulți oameni care nu și-ar dori deloc să-l vadă pe Shakespeare dărâmat de pe piedestal.

— Lasă deoparte problema dreptului de autor. N-am știut despre asta până la această scrisoare. Până acum am urmărit piesa. Vocea lui Ben se întunecă. Cine să *nu* vrea să fie găsit *Cardenio?*

— De ce să *nu*…*?* oprit în mijlocul propoziției. Oxfordienii, am zis

răguşit. *Athenaide.*

— „Datele sunt aşa nişte chestiuni anemice”, spusese ea mai devreme, privind splendoarea neoiacobină a sălii de lectură. Dar nu sunt, de fapt. Dacă am fi găsit *Cardenio,* atunci omul ei, giuvaierul secret zidit în chiar inima castelului ei, contele de Oxford, ieşea din discuţie.

Noua turnură a căutării – aceea că Delia se poate să fi avut dreptate – n-ar conta deloc pentru ea. Delia crezuse că Sir Francis Bacon era mintea din spatele măştii lui Shakespeare. Şi dacă ai ucide pentru a-ţi proteja omul împotriva dovezii că William Shakespeare din Stratford făcuse ce spun editorii că făcuse, atunci de ce te-ai sfii să ucizi pentru a-ţi proteja omul contra lui Sir Francis?

Nu – varianta Athenaide era una logică, în măsura în care o astfel de brutalitate putea fi socotită logică. Nimeni altcineva nu ştia de căutarea lui *Cardenio,* în afară de noi trei. Nici măcar lui Sir Henry nu-i spusesem încă. Roz ştiuse, iar ea era moartă. Maxine ştiuse despre o urmă care ducea spre casa lui Athenaide, iar ea era moartă la rându-i.

Athenaide îmi spusese că doctorul Sanderson voia să ne întâlnim la Capitoliu – dar la fel de bine putuse orchestra întâlnirea, dându-i şi lui acelaşi mesaj din partea mea. Când Sinclair aproape că mă oprise, Athenaide se asigurase că voi ajunge acolo.

— Doctorul Sanderson a avut dreptate să te prevină în legătură cu ea. Nu fiindcă e oxfordiană. Ci din cauză că orice ar fi ea, Kate, nu e mai presus de orice bănuială. Nimeni nu lasă atâtea spaţii secrete între pereţii casei de dragul reconstituirii istorice. Mai ales în partea asta de lume, la optzeci de kilometri de graniţa mexicană. Face fie trafic de droguri sau de oameni, fie ambele.

M-am aşezat. Cum de putusem fi aşa de naivă? Athenaide era explicaţia logică, cu excepţia unui detaliu. Mâna care mă pipăise între picioarele.

— Cel care m-a atacat a fost un bărbat, am zis străbătută de un fior. Atât aici, cât şi la Widener.

— Roz m-a angajat pe mine, observă Ben.

Femeile angajează bărbaţi, cu alte cuvinte. Dintr-un anume motiv, am auzit în minte vocea lui Matthew. „Protejatul tău n-a apărut.” *Wesley North.* Omul lui Athenaide.

— Dar a lăsat scrisoarea, am zis, încă protestând la adresa teoriei lui Ben. Dacă scopul lui era să mă oprească – să oprească pe toată lumea –, de

ce nu a luat scrisoarea?

— Poate că l-ai făcut să plece.

— Sau poate tu.

Ridică din umeri.

— Sau poate că tu trebuia s-o găsești.

M-am tras puțin în spate.

— Dar tocmai sugerai că încerca să mă oprească. A încercat să mă *omoare.*

— Dar n-a făcut-o.

— Vrei să spui că a dat greș intenționat?

— Dacă vrei să oprești pe cineva, există moduri mai ușoare și mai sigure în care să o faci. Un singur glonț cu amortizor în cap… o răsucire rapidă a gâtului. Dacă el chiar te voia moartă, ai fi murit înainte să ajung la tine. Dar n-ai murit. Și atunci mă întreb: de ce nu? De ce sunt aceste uciderи atât de spectaculoase? Și de ce tu ai scăpat – și nu o dată, ci de două ori? Ben înălță din umeri. O variantă ar fi că aceste crime sunt spectaculoase tocmai fiindcă fac parte dintr-un spectacol, destinat să influențeze un public… un public foarte precis.

— Eu?

— Athenaide se poate să vrea să faci exact asta: să-ți urmezi căutarea cu focul răzbunării sub călcâie. E posibil ca ea să te urmărească, nicidecum să alerge în fața ta. Se poate să netezească drumul pentru tine, Kate, și să te împingă înainte.

M-am încruntat.

— De ce? Tu însuți ai zis că nu vrea să se găsească descoperirea lui Granville.

— Mai bine spus, nu vrea să fie adusă la lumină. Vreodată. Dar singurul mod de a face asta este să o distrugă. Și ca să o distrugă, trebuie s-o găsească. Se poate să fii în viață fiindcă are nevoie de tine.

— Ca să găsesc *Cardenio.* Și apoi ce se va-ntâmpla?

— Vă va distruge pe amândoi. Și orice altceva a găsit Granville. Am luat iar bucătăria la măsurat cu pasul.

— Nu pot. Nu pot crede așa ceva.

Ben scotoci în buzunarul jachetei și puse ceva pe masă. O ramă mică de argint. M-am apropiat, menținându-mă totuși la o oarecare distanță. De parcă putea să mă muște.

Fotografia din interior era alb-negru, iar liniile compoziției erau cele austere și grațioase ale unei fotografii Avedon. O femeie cu talia puternic reliefată stătea în postura aceea curioasă a modelelor din jurul anului 1955, era *Vacanței la Roma* și a *Ferestrei din spate.* Era Athenaide. Mai tânără, frumoasă, pusă la punct. Lângă ea se afla o fetiță care o privea plină de respect și de teamă. Fața ei avea încă trăsăturile specifice copilăriei, dar era, fără îndoială, o foarte tânără Rosalind Howard.

Cu toate acestea, pălăria lui Athenaide stârnea interesul în cea mai mare măsură. Era o pălărie albă cu boruri largi și cu trandafiri de mărimea bujorilor, mai negri decât negrul, nuanță pe care o singură culoare putea să îl producă pe un film alb-negru: roșul. Un roșu aprins stacojiu.

Mai văzusem undeva pălăria aceea, dar în culori. Lângă cadavrul lui Roz.

Mi-am ridicat privirea, cu respirația întretăiată.

— Unde ai găsit asta?

— În avionul ei, zise Ben.

— *De ce nu mi-ai spus?*

— Nu eram sigur ce înseamnă.

„E important", zise vocea lui Roz. „Mai important decât *Hamlet?"* răspunse propria voce. „Mai important…"

„Trebuie să mergi unde te trimite", spusese ea.

Până acum mă conduse către alte două morți.

— E vina mea, am rostit pe un ton sec, cu o nuanță de vinovăție care se transforma rapid în convingere. Eu sunt cea care a dus-o pe Athenaide la doctor Sanderson. Și la Maxine Tom.

Punându-și amândouă mâinile pe umerii mei, Ben mă scutură ușor.

— Ascultă-mă: nu contează cine urmărește pe cine. Nu este vina noastră.

Agățându-mă de cuvintele lui, vinovăția mi se prefăcu în furie. Ben avea dreptate: nu contează dacă eram urmăritoarea sau urmărita; decizia mea era aceeași. Trebuia să ajung la capătul drumului înaintea ucigașului.

— Westminster Abbey, am zis răgușit.

— O regulă, zise Ben. Nu ieși niciodată din raza mea vizuală. Nici pentru a te ruga, nici pentru a face pipi. Niciodată.

— Bine.

— Promite-mi.

— Promit. Tu du-mă la Londra.

Ben mai scoase ceva din buzunar. Era o agendă mică, albastru-închis, cu un vultur conturat cu auriu pe copertă. Un pașaport. L-am deschis. Iată-mă, privind la mine. Cel puțin era fața mea. Dar părul era scurt și negru, iar numele din pașaport era masculin: Johnson, William, data nașterii: 23 aprilie 1982.

— Va trebui să te vopsești și să mă lași să te tund. Dacă nu vrei să te tunzi tu singură.

— De ce băiat?

— Ăsta a fost un omor oribil, Kate. Și au tot fost, suficient de ciudate cât să semene cu crimele în serie. Paza din jurul aeroporturilor va fi deja întărită, și din ce în ce mai severă. În plus, fiecare eroină shakespeariană ar trebui să se deghizeze în băiat cel puțin o dată.

— Crezi că o să meargă?

— Ai vreo sugestie mai bună?

— Dă-mi vopseaua.

Scotocind prin punga de plastic de pe masă, îmi întinse o sticluță și îmi arătă încotro era baia. Am privit în oglindă strălucirea roșcat familiară a părului meu. Vopseaua promitea să fie una temporară; intrând sub duș, nădăjduiam din tot sufletul că așa va fi.

Am ieșit din baie cu părul ud și aproape negru; fără să piardă vremea, Ben mi-l tunse scurt. Când termină, chipul pe care îl vedeam în oglindă putea fi de fată, putea fi de băiat. Greu de spus. Deși, dacă purtam singurele haine pe care le aveam – fusta neagră și tocurile –, asta cu siguranță ar influența răspunsul.

Ben râse la auzul acestei idei. În hol se aflau două valize mici, dreptunghiulare. Îmi dădu una mie.

— Pare ciudat să pleci în Europa fără bagaje, zise el. Și oricum ai fi avut nevoie de câteva lucruri. Deși ar putea fi ultimele pe care le primești pentru un timp, așa că poartă-te bine cu ele.

In valiză, am găsit pantaloni largi, o cămașă cu mâneci lungi și cu nasturi de sus până jos, o jachetă lejeră, șosete și niște pantofi. Nu se potriveau la fel de bine cum se potriviseră hainele alese de Sir Henry, dar era mulțumitor. În ultimul moment, am găsit cartea de vizită a lui Matthew în buzunarul fustei și am transferat-o în jachetă.

— Va trebui să fugi de toți travestiții din Anglia, zise Ben când am ieșit din baie. Îmi întinse un lănțișor lung. Pentru broșa, zise el.

Încă o dată, am prins broșa de lănțic în jurul gâtului. Dar de data aceasta, am ascuns-o sub cămașă.

Zece minute mai târziu eram într-un taxi, îndreptându-ne spre aeroportul Dulles.

Din nou ne așteptau bilete pe numele noastre. Din nou, ele erau pentru destinația greșită. Dar de data aceasta urcarăm în avionul ce se îndrepta spre orașul greșit.

Am plecat, la miezul nopții, spre Frankfurt.

29

— De data asta zburăm la clasa economic. Serviciile, zise Ben, prezintă neajunsuri atunci când vrei să nu ieși în evidență. Pe când avionul se înălța, am căutat pe pipăite volumul lui Chambers ascuns în buzunarul scaunului din fața mea.

— L-ai verificat de trei ori în zece minute, zise Ben. Sunt foarte sigur că e încă acolo.

— Poate că o să-i crească picioare și o să fugă ca iepurașul din poveste, am replicat. Nu se știe niciodată.

Puțin mai târziu, îșI făcură apariția cărucioarele cu cina, blocându-ne drumul, și pentru o vreme ne ocuparăm de scoaterea cinei din învelișul din plastic.

— Ia explică-mi, zise Ben, aplecat deasupra unei lasagna unsuroase, de ce ar putea crede cineva că nu Shakespeare a scris piesele. Cineva care să nu aibă halucinații, adăugă el.

„Domnișoara Bacon avea dreptate. Dreptate peste dreptate.”

Am luat o gură de vin.

— Oricât nu-mi place să o recunosc, Athenaide are dreptate în privința asta. Scriitorul pe care îl necesită piesele nu se potrivește cu omul pe care ni-l oferă istoria. Stratfordienii spun că nepotrivirea e o iluzie optică – o problemă de dovadă erodată de uzura normală a timpului – și scriu povestiri care îl leagă pe omul din Stratford de piese. Antistratfordienii, pe de altă parte, spun că nepotrivirea e reală – rezultatul a doi oameni diferiți care folosesc același nume: un actor din Stratford care și-a împrumutat sau și-a vândut numele unui dramaturg timid, pentru ca acesta să-l folosească drept mască. Și scriu povestiri care separă actorul de dramaturg. Ambele

tabere susțin că dețin Adevărul. Își etichetează povestirile drept istorie și biografie, apoi aruncă invective către adversarii lor, numindu-i proști, nebuni și mincinoși; ai auzit-o pe Athenaide, de altfel. Ei au început chiar să folosească limbajul religios, vorbind despre ortodoxie și erezie.

— *Ei?* întrebă Ben. Te plasezi undeva în afară ca un zeu, privindu-i pe copii cum se ceartă?

— Dacă aș fi atât de asemănătoare unui zeu, aș cunoaște răspunsul. Dar adevărul e că nu știm cine a scris piesele. Nu în felul în care știm că apa e două părți hidrogen și o parte oxigen sau că toți oamenii sunt muritori. Chipul doctorului Sanderson îmi apăru în minte și mi se puse un nod în gât. M-am străduit să-mi alung neliniștea. Dovezile preponderente conduc către actorul din Stratford. Dar golurile din povestiri sunt mari și suficient de importante cât să fie tulburătoare: într-un proces penal, mă îndoiesc că ai putea stabili că piesele îi aparțin actorului respectând standardul „dincolo de orice îndoială rezonabilă”. Întinzând mâna pe sub tăvița mea ce servea drept măsuță, am scotocit în buzunarul scaunului din față. Legătura dintre actor și piese de fapt se reduce la Ben Jonson, care îl cunoștea pe actor, și la Prima Ediție, pe care Jonson probabil a editat-o. Am tras afară facsimilul broșat și l-am deschis la portretul în care Shakespeare avea capul precum un ou. Prima Ediție arată cu degetul către omul din Stratford. Pe de altă parte, tot ce are Jonson de spus despre autor și pictura lui sună reținut și posibil ironic. Era deci Jonson „cinstitul Ben” Jonson? Sau era ironicul, spiritualul Ben Jonson? Adică, uită-te la poemul-dedicație, chiar înainte de absurdul portret gravat:

> Cititorule, privește
> Nu la Pictura, ci la Cartea lui.

— O recomandare înțeleaptă, dată fiind hidoșenia acelei picturi.

— Da, dar nu trebuie să te străduiești prea mult în a interpreta poemul ca să îl transformi într-o mărturie șireată cum că pictura nu îl înfățișează de fapt pe Shakespeare. În plus, ca eveniment editorial, Prima Ediție pare să fi apărut cu o șoaptă, dacă nu chiar cu un tânguit. Când Jonson și-a publicat propriul volum de opere complete, în 1616, vreo treizeci de poeți și literați cunoscuți ai vremii i-au scris sonete de laude triumfale. Pentru Shakespeare, Jonson a fost singurul care a putut sau a vrut să-i închine câteva cuvinte.

Restul – în număr de trei – erau de mâna a treia, dacă le putem totuși evalua.

— Atunci, dacă nu a fost Shakespeare, cine a fost?

Mi-am ridicat mâinile a neputință.

— Aici e buba. În primul rând, cine s-ar strădui într-atât să țină totul secret? Un nobil, posibil: scena ar reprezenta o pată pe blazonul familiei. O femeie de aproape orice rang, cu siguranță. Și apoi mai sunt cititorii care cred că văd mesaje secrete codificate în piese: de obicei filosofia francmasonilor, a rozicrucienilor sau a iezuiților, ori cei ce susțin că autorul – de obicei Bacon – era fiul reginei. Pentru ei, masca apare drept o măsură necesară de precauție. Dar cum naiba a putut fi tăinuit un astfel de secret? Să zicem că e adevărat, că *într-adevăr* altcineva a scris piesele. Chiar dacă nu știa cine, Ben Jonson trebuia să știe că în nici un caz actorul, la fel ca majoritatea Oamenilor Regelui. Asta înseamnă mulți oameni cărora să le închizi gura, mai ales într-o epocă a bârfei.

— Ar explica remarcile schizofrenice ale lui Jonson la adresa lui Shakespeare, zise Ben.

— Da, dar nu și faptul că nimeni n-a contestat ideea că Shakespeare ar fi autorul în timpul vieții acestuia și la mult timp după aceea. În al doilea rând, nimeni altcineva nu se potrivește într-adevăr. Antistratfordienii au un argument destul de bun cum că tipul din Stratford e improbabil s-o fi făcut – mai valabil decât vor să admită majoritatea criticilor literari. Dar nimeni n-a reușit vreodată să aducă în discuție pe altcineva care să prezinte o combinație convingătoare de mijloace, motive și oportunități.

Mi-am petrecut degetele peste ceafă; capul încă mi se părea straniu de ușor sub părul proaspăt tuns.

— Bacon a fost alegerea Deliei.

— Bacon pentru Bacon, reflectă Ben. Cam aproape de familie, nu-i așa? Un fel de nepotism inversat.

Am rânjit.

— Nu are nici o legătură. Delia s-a afundat în nebunie încercând să argumenteze că Sir Francis a scris piesele lui Shakespeare, dar mi-aș pune gaj sufletul în fața diavolului că nu-i așa. Sir Francis a fost un om strălucit, avocatul-șef al Coroanei în timpul regelui James. Cu siguranță avea educația necesară și obișnuința de a scrie. E unul dintre cei mai mari prozatori ai limbii engleze. Dar scrierile lui nu sună nici măcar pe departe

precum Shakespeare. Ar fi ca și cum – of, nu știu –, ca și cum ai spune că una și aceeași minte ar putea produce opera lui William F. Buckley Jr. și pe cea a lui Steven Spielberg. Unul extraordinar de erudit – din punct de vedere politic, filosofic și enciclopedic –, celălalt, un aventurier epic prin fiecare gen major al dramei narative.

Însoțitoarea de zbor ne luă tăvile, iar eu mi-am dezmorțit încheieturile și mi-am schimbat poziția în scaun.

— Deși Delia a reușit să-l convingă pe Mark Twain.

— Mark Twain, cel cu *Huck Finn* și *Tom Sawyer?* întrebă Ben.

Îmi plăcea acest subiect.

— El i-a citit cartea în timp ce pilota vase cu aburi pe Mississippi. Aproape de sfârșitul vieții sale, a scris o antibiografie hilară a omului din Stratford numită *Shakespeare e mort?* Ar trebui să o cauți pe net cândva.

— Dar Oxford? Candidatul lui Athenaide?

— Este fiul alternativ favorit al momentului. Din nefericire pentru el, primul lui mare susținător a fost cineva numit Looney[{13}].

Ben pufni în râs.

— Se pronunță „Loney”, dar nu le-a prins prea bine oxfordienilor. Deși cartea lui l-a convins pe Freud, printre alții. Oxford are câteva argumente în favoarea lui, totuși. Așa cum a scos Athenaide în evidență, *Hamlet* rezonează ciudat cu părți din viața lui.

— A scos în evidență faptul că tu ai scos asta în evidență. Ca să repunem adevărul în drepturi, zise Ben cu un rânjet.

— Eu am scos însă în evidență și faptul că rezonanțele nu fac din piese o autobiografie. Contele însă avea, pe de altă parte, educația și experiențele necesare. Se știe de asemenea despre el că a scris piese, deși toate au fost pierdute. Unele dintre poemele sale au supraviețuit totuși; unele dintre ele destul de bune și scrise cu neobișnuita schemă de rime shakespeariană. Cel mai interesant aspect dintre toate este acela că poți găsi referințe la Vere în respectivele scrieri. Sau „Ver”, după cum îl ortografia deseori contele.

— Precum *Vero nihil verius?*

— Da, dar în engleză. Jocuri de cuvinte cu *ever*[{14}] și *never*[{15}] și *adevăr.* Favoritul meu este titlul unei prefețe la *Troilus și Cresida:* „A Never Writer to a Never Reader”[{16}]. Dacă muți câteva litere, devine „An Ever Writer to an Ever Reader”[{17}]. Care devine apoi „An E. Ver Writer to an E. Ver Reader”[{18}].

— Super!

— *Contextul,* am spus eu fără pic de entuziasm. Uită-te la context. Ai idee de câte ori a folosit Shakespeare cuvântul *ever?* De aproape șase sute de ori. Am verificat. Iar *every* apare de alte cinci sute. Dacă adaugi *never,* mai pui la socoteală încă o mie. Dacă adaugi transpunerile englezești pentru *adevăr* și *adevărat,* și ajungi cam la trei mii de cuvinte cu care să jonglezi în scrierile lui Shakespeare. La frecvența asta, nu e surprinzător că vreo câteva exemple pot fi forțate să capete vreun alt înțeles. Dar dacă *ai intenționat să exprimi* acel alt înțeles și-n plus, îți plac jocurile discrete de cuvinte, nu crezi că ar apărea de mai mult decât de două sau de trei ori din trei mii?

— Totuși, e destul de interesant.

— Dacă îți place asta, atunci îți va plăcea și mai mult „Every word doth almost tell may name”[{19}] din *Sonete.* Dacă îl iei pe „ver” din *Every* și îl muți la finalul grupului nominal, *Every word* devine „Eyword Ver”. Dacă schimbi *y* în *d,* obții „Edword Ver”.

— Dar asta nu înseamnă că trișezi?

— Așa te-ar duce gândul. Dar versul spune că nu trebuie să fie exact. *Aproape* îi spune numele. Deci „Eyword Vere” este *aproape* „Edward Vere”…

— Foarte inteligent.

— Desigur, dacă vrei să nu ții cont de marele final al sonetului – ultimele sale patru cuvinte.

— Care sunt?

— *Numele meu e Will.*

— Glumești!

Am clătinat din cap.

— Și cum se descurcă oxfordienii cu asta?

— Spunând că „Will” era una dintre poreclele lui Oxford.

— Pe ce bază?

— Sonetul ăsta, mai ales.

— Dar ăsta e raționament circular.

— Rațiune care se prăbușește în gaura neagră a deziluziei, mai degrabă. Nu că scepticii lui Oxford n-ar avea și ei accese de sentimentalism. Trebuie să spun, o chestiune ce-mi ridică probleme e aceea că el nu era o persoană cumsecade: nici onorabil, nici de încredere, nici amabil. E posibil să fii un

geniu și să fii în același timp irascibil, ba chiar crud, desigur. Nici Picasso, nici Beethoven n-au fost niște drăgălași. Totuși, mi-ar plăcea să cred că persoana care i-a imaginat pe Julieta, pe Hamlet și pe Lear a fost cineva cu inimă mare. Dar adevăratul defect al lui Oxford reprezintă moartea sa. Athenaide poate să spună că datele sunt anemice până nu mai poate, dar greșește. Pentru o singură piesă ici și colo – sigur, datele pot avea o marjă de eroare de un an sau doi sau cinci. Dar întreaga operă a lui Shakespeare defazată cu mai bine de zece ani? Nici gând!

— De ce nu?

Luminile din cabină se estompară și mi-am tras o pătură în jurul meu. Scoțând broșa de sub cămașă, am învârtit-o pe lănțișor.

— Peste patru sute de ani, dacă ar asculta cineva fiecare melodie rock rămasă, crezi că ar putea data greșit cu zece ani tot ceea ce au creat Beatles? Că ar putea lua arcuirea din *Love Me Do* și balansul acid din *Come Together* și le-ar muta dintr-o mișcare la doo-wop-ul din anii cincizeci, zicând că datele sunt anemice? Mai ales dacă ar cunoaște și contextul lui Elvis Presley, Buddy Holly, Fats Domino, Rolling Stones, Cream, The Doors și The Who? Dacă ar cunoaște chiar și în mică măsură ceva despre prăpastia psihică dintre anii cincizeci și anii șaizeci? Crezi că ar putea confunda Beatles cu o trupă din anii cincizeci?

— Vrei să spui că ignoranța e o binecuvântare?

Am izbucnit într-un hohot sonor de râs.

— Vreau să spun că majoritatea antistratfordienilor tot cercetează cultura renascentistă căutând un anume răspuns, și nu văd pădurea din cauza unui copac imaginar.

— Și atunci tu ce crezi? întrebă Ben.

Am zâmbit.

— Dickens i-a scris odată unui prieten ceva de genul: „E o mare consolare că se știu atât de puține despre Shakespeare. E un mister grozav; și tremur în fiecare zi să nu se descopere ceva”… Cred că sunt în tabăra lui Dickens.

— Și dacă se descoperă ceva? Crezi că vom ști vreodată adevărul?

Broșa se rotea hipnotic într-o direcție și în cealaltă.

— Poate să se descopere o întreagă constelație de fapte. Dacă există pentru a fi descoperite, ar trebui să iasă la iveală; nu cred în ascunderea faptelor sau în a te ascunde de ele. Dar faptele sunt ceva diferit de adevăr,

mai ales când e vorba de imaginație și de suflet. Nu cred că Dickens are a se răsuci în groapă de grijă că un fapt sau două – sau două mii – vor șterge misterul unei minți care a putut scrie *Romeo și Julieta, Hamlet* și *Regele Lear*.

Lănțișorul pe care atârna broșa se rupse, iar aceasta alunecă pe podea. Ne aplecarăm amândoi ca s-o recuperăm, iar obrazul lui Ben îl atinse pe al meu. Înainte de a-mi da seama ce fac, m-am întors și l-am sărutat. Ochii i se luminară de surpriză, apoi îmi răspunse la sărut. Dându-mi seama ce se întâmplă, m-am îndreptat brusc de spate.

El era încă aplecat, cu o expresie uimită pe față. Încet, degetele sale apucară broșa și se ridică la loc.

Am simțit cum roșeața îmi invadează pieptul și obrajii.

— Îmi pare rău.

— Mie nu, zise el, punându-mi broșa în palmă cu o expresie amuzată. Este destul de interesant să fii sărutat de un băiat. Mi se-ntâmplă prima dată.

Ochii mi se măriră, cuprinși de panică. Uitasem de asta.

— Încearcă să-ți amintești, zise el cu un zâmbet.

Am încuviințat din cap, bombănind în sinea mea. *Destul de interesant?* Ca să înrăutățească lucrurile, apucasem să promit că nu voi pleca din raza lui vizuală. Și chiar dacă nu aș fi fost priponită de el, semnul de la centura de siguranță era aprins. Nu puteam nici măcar să mă duc la toaletă. Deși singurul loc în care m-aș fi imaginat ducându-mă era compartimentul de bagaje, unde mă puteam ghemui într-o cutie, departe de toți.

Ben se lăsă pe spate în scaun; îi vedeam numai ochii, lucind în întuneric.

— Noapte bună, profesore, zise el, apoi adormi rapid. Prinzându-mi broșa cu grijă în interiorul jachetei, mi-am înclinat scaunul cât de mult am putut. Puțin mai târziu, Ben se întinse și își schimbă poziția, iar piciorul lui îl atinse pe al meu. Am stat trează timp îndelungat în cabina întunecată, în ritmul ușoarelor sforăituri, simțind căldura corpului său. Pe măsură ce mă fura somnul, auzeam vocea lui Roz zicând: „Sunt multe căi spre Adevăr”. Cuvintele Ofeliei, m-am gândit iritată. Nu ale lui Roz.

30

Ajunși la aeroportul din Frankfurt, trecurăm pe la control pașapoarte și ne luarăm bagajele.

— Dă-mi pașaportul tău, zise Ben după ce trecurăm de vamă.

M-am conformat.

— Și acum ce facem? Mergem pe jos?

— Mâncăm, zise el, croindu-și drum prin aeroport către o micuță cafenea luminoasă, cu mese cu tăblia de granit, unde comandă cafea și pateuri într-o germană care părea fluentă.

— Câte limbi vorbești? am întrebat eu, cu mai mult decât o undă de invidie în glas.

El ridică din umeri.

— Am început cu engleza și cu spaniola. Mi-a luat ceva vreme să-mi dau seama că sunt limbi diferite. De atunci am învățat cu ușurință altele. Ca unii oameni care pot cânta după ce au auzit melodia o dată sau de două ori.

— Unii oameni pot zdrăngăni *Melc, melc, codobelc,* am replicat. Nimeni nu stăpânește simfonii de Beethoven sau de Mahler după ce le aude o singură dată.

— „Două cafele, vă rog, și un ștrudel cu mere” e probabil mai aproape de *Melc, melc, codobelc* decât de Mahler. Dar cred că la limbi străine, ca și la geografie, mă simt mai mult sau mai puțin în largul meu oriunde și niciunde. Ca să folosesc o expresie a altcuiva.

— Cum vine asta?

— Limbile sau geografia?

— Ambele.

Se lăsă pe spate în scaun și zâmbi. Simțind cum mă ia cu călduri, mi-am amintit sărutul meu și mi-am ferit privirea.

— Părinți poligloți, în primul rând, zise el. Mama vorbește patru limbi. Nu a fost de părere că odraslele ei ar trebui să alunece pe panta descendentă a educației, după spusele ei. Incapacitatea de a sta locului, în al doilea. Într-o familie de bancheri, singura scăpare onorabilă de finanțe, drept și medicină e să devii soldat. Ben ridică din umeri. E un mod de a vedea lumea.

— Și antidotul onorabil pentru armată?

— Dacă există unul, nu l-am găsit. Terminându-și cafeaua, scoase pașaportul meu din buzunarul de la piept și mi-l înapoie. Proba A pentru corupție.

Am dat să-l pun bine, dar el zise:

— Eu l-aș verifica dacă aș fi în locul tău.

Era un alt pașaport. Fotografia mea era aceeași. Dar numele fusese schimbat din William Johnson în William Turner, iar vizele țărilor erau și ele diferite. În plus, erau mai multe decât înainte. Se pare că Turner hoinărise prin Europa în cea mai mare parte a verii. Viza germană arăta că fusesem acolo timp de o săptămână.

— În caz că rutele Washington-Londra sunt supravegheate, zise el.

— Câte ai din astea?

— Să sperăm că ăsta te va duce unde ai nevoie să mergi.

Dacă rutele Washington – Londra erau supravegheate, nu același lucru se întâmpla în cazul rutelor Frankfurt-Londra, cel puțin nu pentru un anume William Turner. Am aterizat la Heathrow pe la ora trei după-amiază. Ben dispăru înghițit de coada la „Pașapoarte U.K. și E.E.A"; după ce mi-am târșâit nerăbdătoare picioarele la coada pentru „Toți ceilalți". Un individ voios cu un turban Sikh îmi făcu semn să pășesc pe pământ britanic. Ben deja luase bagajele. Nimeni nu ne aruncă nici o privire atunci când trecurăm prin vamă. În fața aeroportului ne aștepta Bentley-ul lui Sir Henry.

— Dumnezeule, zise Sir Henry, întorcându-se și privindu-mă surprins când m-am strecurat lângă el pe banchetă. Ești un băiat foarte reușit, Kate!

— William, am zis eu cu eleganță. William Turner.

— Încotro, domnule Turner?

— Westminster Abbey, zise Ben, strecurându-se lângă mine. De pe locul șoferului, Barnes aprobă din cap.

— Iar dumneata trebuie să fii Domnul Folositor, îi zise Sir Henry lui Ben. În vreme ce Kate a fost sârguincioasă în a descoperi exact în ce privințe vă dovediți folositor, am această convingere.

Pe când mașina se îndepărta de trotuar, m-am uitat urât și i l-am prezentat pe Ben lui Sir Henry. Aplecându-se în față, Sir Henry apăsă butonul care ridica geamul între șofer și locurile din spate. Apoi se întoarse spre mine.

— Am găsit otrava care a ucis-o pe Roz.

M-am albit la față.

— A fost potasiu. Deci gata cu misteriosul „suc de cucută blestemată în sticluță". Nimic altceva decât o simplă soluție de potasiu injectată în gât. Ușor de procurat, ușor de folosit, ucide rapid și nu lasă practic nici o urmă.

— Atunci cum ai descoperit-o? întrebă Ben.

— N-am descoperit-o eu, zise Sir Henry. Ci Inspectorul Mohorât; se pare

că e la fel de ingenios pe cât e de mohorât. Mă îndoiesc că el însuși lasă să-i scape cât să poată face pipi o dată pe an de ziua lui, dar angajații lui sunt mai umani. Iată ce am aflat: după moarte, fiecare celulă din corp elimină potasiu. Prezența lui în cantitate mare e deci normală la un cadavru. Dar potasiul, se pare, nu e doar un simptom al morții, ci și o cauză. Inima sănătoasă merge cumva pe sârmă: prea puțin potasiu – stop cardiac; prea mult – aceeași problemă. Așa că o injecție cu soluție de potasiu în jugulară, să spunem, ar putea funcționa precum cucuta lui Hamlet. Vocea îi deveni gravă: „Acea licoare blestemată al cărei efect e-atât de dușman sângelui de om încât ca și argintul viu pătrunde… în corp, apoi cu o neașteptată forță… încheagă sângele vârtos și zdravăn”.

Avea sens. Maxine și doctorul Sanderson muriseră la rândul lor rapid, fără lupta la care te-ai aștepta de la o femeie care este înecată cu forța sau de la un bărbat care e înjunghiat într-un loc destul de public. Ceea ce ar avea sens dacă erau deja morți sau în agonie atunci când rolurile fuseseră… care era cuvântul potrivit? Atribuite? Costumate? Aranjate? Mă cuprinse deodată mânia.

— Ucigașul nu s-a oprit la Roz.

— Mi-am dat seama de atâta lucru, zise Sir Henry. Îmi pare rău. Dacă poți suporta, totuși, aș vrea să aflu ce știi.

Pe când Londra se îngroșa în jurul nostru, l-am pus pe Sir Henry la curent, scrisoare cu scrisoare, moarte cu moarte, până la cea a doctorului Sanderson.

— Cezar, zise el în șoaptă.

— Asta era în mâna lui.

I-am întins scrisoarea Ofeliei către doamna Folger și l-am privit cum o citește, chipul său exprimând o neplăcere din ce în ce mai accentuată.

— Domnișoara Bacon avea dreptate? își ridică el ochii, nevenindu-i a crede. Dreptate peste dreptate?

— Așa socotea Ofelia.

— Prostii peste prostii, replică el. Doar nu vrei să spui că o iei în serios?

— Trei oameni au murit, iar eu am fost atacată de două ori. Iau asta foarte în serios.

Sir Henry deveni de îndată umil.

— Desigur. Ai dreptate. Iartă-mă.

— I-a trimis și asta doamnei Folger, odată cu scrisoarea.

I-am dat broșa pe care o găsisem între degetele încleștate ale doctorului Sanderson.

Sir Henry se încruntă.

— Exact ca aceea pe care ți-a dat-o Roz, nu-i așa?

Am încuviințat din cap.

— Este originalul. Ea trebuie să fi cumpărat una dintre copiile aflate spre vânzare la magazinul de suveniruri de la Folger, probabil ca indiciu care să conducă înapoi la scrisoare. Știm că a văzut-o; se pare că de aici a extras expresia „magnum opus iacobină”.

Sir Henry se uită atent la broșa, apoi o întoarse pe partea cealaltă, ridicându-și ochelarii pe frunte și apropiind bijuteria de ochi.

— Asta e cea pe care ai găsit-o în mâna doctorului Sanderson? Am încuviințat din cap aprobator.

— Pot s-o văd pe cea pe care ți-a dat-o Roz?

Bijuteria era caldă din cauza contactului cu trupul meu. Ezitând, mi-am descheiat jacheta și am desprins broșa. Înapoindu-mi originalul, Sir Henry examina și copia la fel de atent.

— Da, mă gândeam eu că astea îmi amintesc de ceva, zise după o clipă. Lăsă broșa jos și se uită la mine. Fie le-ai încurcat, fie Roz s-a servit cu ceva ce nu-i aparținea. Uite. Îmi arătă o sene de mici semne stanțate în aur pe dosul ei. Marcaje. În Marea Britanie, toate bijuteriile de aur de mărimea asta trebuiau să le aibă. Unul dintre acestea – cele trei spice – este drăgălașul semn de la biroul de expertiză Chester. Dar acest birou s-a închis de multă vreme – cred că înainte să te naști. Așa după cum ți-am spus atunci când ai scos-o prima oară din cutiuță, bijuteria e foarte posibil victoriană. Mi-o înapoie. Nu o imitație sau o piesă neovictoriană, ia aminte. Ci victoriană. Sir Henry pufni. Cealaltă e un zorzon modern. Nici un marcaj: deci nu e britanică sau nu e aur. Probabil ambele.

M-am uitat lung la cele două broșe, cea de la Roz aflată în mâna stângă, iar cea de la doctorul Sanderson, în cea dreaptă.

— Dar de ce ar fi luat-o?

— În ciuda pretențiilor ei cum că ar trăi în afara regulilor, furtul nu pare să o caracterizeze totuși pe onorabila doamnă profesoară, nu? Să ne mai uităm o dată la ultima scrisoare.

Toți trei ne aplecarăm deasupra ei pe bancheta din spate a mașinii. Tonul era în mare același ca în scrisoarea trimisă cu mult înainte de Ofelia lui

Jem, deși mai puțin precipitată, de parcă zburdălnicia ar fi fost cumva ștearsă din sufletul femeii. „Am păcătuit atât împotriva lui Dumnezeu, cât și a oamenilor.” Ce se întâmplase oare?

Am dus tot ce puteam înapoi la locul său, deși unele uși au fost zidite în fața mea; puținul care a rămas l-am îngropat în grădina mea. Dar sunt multe căi către Adevăr. Magnum opus iacobină a noastră, c – 1623, este una din ele. Shakespeare arată către alta.

— Aha, zise Sir Henry. Deci la Westminster?

Am dat din cap aprobator.

— La rândul tău, ești admirabil de ingenioasă.

— Dacă aș fi atât de admirabilă, ne-am fi îndreptat acum spre grădina Ofeliei cu lopeți și târnăcoape. Ți-am zis că a crescut în Henley-in-Arden, lângă Stratford? Tatăl ei conducea azilul unde a fost internată Delia Bacon.

— Ofelia, zise el, uimirea zugrăvindu-i-se pe chip.

— Știu. Ai crede că asta ar părea ca și când ai forța mâna destinului, să fii doctor de nebuni și să îți numești fiica Ofelia. Ne-am întrebat dacă nu cumva ea vorbește despre grădina din Henley – dacă aceasta mai există încă.

— Dar o ai tu, zise Sir Henry.

— Am ce?

— Grădina ei.

Arătă spre mâna mea stângă.

Am privit florile de pe broșa lui Roz, împroșcări delicate de alb, galben și mov pe un fond oval întunecat ca miazănoaptea. „E rozmarin, ca să-ți aduci aminte. Și-s panseluțe, astea-s pentru gânduri.” Fenicul și căldăruțe; rută, margarete și violete veștejite. *Florile Ofeliei.*

Deodată am simțit cum bijuteria îmi frige palma.

Sir Henry o ridică grijuliu. Întorcând-o, căută cu mâna cealaltă în buzunar și scoase un briceag, pe care îl desfăcu. Atent, începu să examineze lipiturile de pe spatele bijuteriei. Cu un clinchet ușor, întregul dos al broșei, se deschise, precum un medalion.

Înăuntru, am zărit un licăr ca de flacără. Ascuns în interiorul broșei, se afla un minunat portret în miniatură al unui tânăr.

— Hilliard, zise Sir Henry mut de uimire.

Nicholas Hilliard fusese pentru pictura din Renașterea engleză ceea ce fusese Shakespeare pentru dramaturgia din epocă. Pictorul își surprinsese modelul în haine obișnuite, cămașa bufantă cu guler mare de dantelă fiind încă desfăcută în față. Părul blond al tânărului era tuns scurt, iar mustața și ciocul, atent aranjate; o cruce cu rubin i se zărea la ureche. Ochii îi erau inteligenți și sensibili, sprâncenele mult arcuite, de parcă tocmai ar fi făcut vreo aluzie plină de spirit și se întreba dacă ești destul de isteț cât să te prinzi. Cu o mână, ținea o bijuterie prinsă de un lanț de aur la gât. În fundal, flăcările păreau să licărească și să șuiere.

— Cine este? am întrebat cu respirația întretăiată.

Sir Henry arătă spre întunecatul scris cursiv de pe marginea din stânga a flăcărilor: „Dar vara ta eternă va rămâne”.

— Știi versul? mă întrebă cu vocea răgușită.

Am încuviințat din cap. Era dintr-unul dintre sonetele cele mai cunoscute ale lui Shakespeare, cel care începea cu: „C-o zi de vară oare să te-asemui? Ești mult mai dulce și mai liniștit”.

Vocea armonioasă a lui Sir Henry răsună în mașină:

> Dar vara ta eternă va rămâne,
> Nu vei rămâne fără ce posezi
> Nici Moartea nu te va târî în umbre
> Când pe vecie timpul îl desfizi.

Făcând o pauză abia simțită, înălță ultimul cuplet până la a căpăta nobilele trăsături ale muzicii:

> Cât oamenii trăiesc și au privirea vie,
> Asta trăiește, dându-ți viață ție.

— Prin urmare, crezi că e Shakespeare? întrebă Ben.

Sir Henry clătină din cap.

— Nu. William, da. Shakespeare, nu.

Își înălță capul, de parcă asculta o melodie îndepărtată. Apoi cită un alt sonet:

> Orice și-ar dori ea, pe Will îl ai,

Pe Will întreg, și Will peste măsură.

— Ăsta e Shakespeare, vorbind cu amanta lui despre înclinația ei de a juca dublu… Tânărul pe care poetul l-a împins în brațele ei, știți, se pare că era un alt Will. Sir Henry oftă. Deci nu Shakespeare, nu. Ci iubitul lui Shakespeare.

— Unul dintre ei, zise Ben.

Sir Henry îl aruncă o privire plină de reproș.

— Cred că pot spune că ne uităm la frumosul tânăr din sonetele lui Shakespeare, arzând în flăcările de aur ale dragostei.

— Dar ce fel de dragoste? am întrebat eu, arătând spre scrisul care se curba pe marginea din dreapta.

„Ad Maiorem Dei Gloriam”, scria acolo. Spre preamărirea Domnului.

M-am uitat mai îndeaproape. Bijuteria din mâna tânărului era singura zonă a picturii a cărei finețe nu se potrivea cu restul, de parcă fusese modificată ulterior. Orice va fi ținut inițial în mână modelul, acum ținea un crucifix. Un obiect interzis în Anglia Elisabetei și a lui James. Biserica anglicană folosea cruci simple; crucifixul, cu trupul lui Hristos suferind, era un însemn al Romei. Al catolicismului.

Hilliard, un protestant fervent care își câștigase existența prin a face plăcere Curții, fără îndoială că pictase focul și gheața plăcerilor trupești; totuși, ulterior, câteva tușe ale unei alte pensule, ceva mai neglijente, transformaseră această scenă într-un cu totul diferit soi de patimă: flăcările martiriului. Dar martiriu adevărat, sau numai dorit?

— Mă tem că nu vă puteți opri aici, se auzi dintr-odată o voce.

Am tresărit puternic, închizând brusc medalionul.

Mașina încetinise, iar cineva coborâse geamul. În cadrul acestuia se afla chipul unui bărbat de vârstă mijlocie, cu păr des și cărunt și cu ochelari cu lentile groase; purta o robă roșie de paracliser. În spatele lui, dantelăria în piatră albă a catedralei îmi copleși câmpul vizual.

— Nu puteți opri aici, începu iar, apoi se opri. Oh, Sir Henry! Nu mi-am dat seama că dumneavoastră erați. E o plăcere să vă revăd, domnule!

Și apoi, deși regulile o interziceau cu desăvârșire, Sir Henry izbuti să obțină permisiunea de a parca chiar în fața porților catedralei, sub pretextul că dorea să prezinte celor doi tineri prieteni ai săi cântările de la slujba de seară. Eu am pus broșa în buzunarul jachetei și am coborât alături de

ceilalți din mașină.

Paracliserul întorcea din drum un mic grup de turiști.

— Mă tem că slujba deja a început, zise paracliserul.

— Vom fi tăcuți ca niște șoricei, promise Sir Henry.

— Intrăm și ieșim, ne dădu Ben indicații pe când ne grăbeam către marea intrare vestică. Cât de repede posibil.

Înăuntru lucea slab o lumină apoasă, cenușie-verzuie, pe alocuri căpătând culori mai vii de la profeții din vitraliul dinspre vest. Drept în față, sunetul nepământesc al unui băiat sopran se ridica spre boltele tavanului. „Sufletul meu Îl preamărește pe Dumnezeu…" Tonurile grave ale corului bărbătesc i se alăturară, încolăcindu-se în jurul vocilor tinere în dantelăria polifonică elisabetană. William Byrd, poate, sau Thomas Tallis.

Sir Henry traversă naosul gol, îndreptându-se spre lucirea caldă și aurie a corului. Trebui să iuțesc pasul ca să îl ajung din urmă. Printr-o boltă ascuțită de dantelă în piatră, am zărit corul și congregația, dar Sir Henry dispăru după un stâlp masiv din dreapta, apucând-o spre o zonă slab luminată. Eu și Ben îl urmarăm. Spațiul se lărgi din nou, iar Sir Henry se opri și arătă ceva cu degetul. Ne găseam în transeptul sudic. Colțul Poeților.

Drept înainte, pe o platformă înaltă aflată dedesubtul unui fronton neoclasic, stătea Shakespeare, într-o postură degajată, sculptat în marmură albă. Pe zidul înconjurător, busturile altor poeți pluteau asemenea unui stol de heruvimi solemni, dar dramaturgul fie nu-i observa, fie nu-i păsa. Dezinvolt pentru eternitate, acesta se rezema ușor de un teanc de cărți, cu brațul stâng de-a curmezișul corpului, arătând cu indexul către un manuscris.

M-am apropiat tiptil ca să citesc cuvintele cioplite pe el. Erau cuvintele lui Prospero, nostalgicul rămas-bun adresat artei din *Furtuna,* chiar în momentul în care cântarea ce acum răsuna din stânga cobora în adânc și urca în văzduh:

> Turnurile înnourate,
> Palatele sublime,
> Templele solemne,
> Și chiar mărețul Glob –
> Toți cei care îl moșteniți
> Veți dispărea

Și ca pânza nevăzut-a unei năluciri
Nu veți lăsa vreo urmă.

— Arată spre cuvântul „Temple”, zise Ben. Crezi că are vreo semnificație?

Eu mi-am dat ochii peste cap, iar Sir Henry slobozi un mormăit.

— Te rog, Doamne, fără alte temple. Și nici templieri.

— Nu e acasă, bietul om, se auzi o voce plângăreață din spatele nostru, și toți trei tresărirăm. E îngropat în altă parte, să știți. Stratford îl are, Stratford îl va avea mereu. Deși de drept – comoară națională și tot ce vreți – s-ar cuveni să fie aici.

M-am întors pe călcâie și am văzut un alt paracliser cu robă roșie. Câteva fire rare de păr îi țâșneau rebele din vârful capului, iar ridurile îi desenau pe frunte un M ca de tipar; urechile îi ieșeau în afară ca niște toarte de ceainic. Cu mâinile la spate, se uita plin de respect la Shakespeare.

— Dar voi *sunteți* aici, zise el, mutându-și privirea spre noi, deși de drept s-ar cuveni să *nu* fiți. Slujba, adăugă el cumva inutil, e în nișa corului. Vă rog să mă scuzați.

Sir Henry nu luă în seamă gestul lui ce ne-ndrepta spre congregație.

— De ce Shakespeare arată spre *Temple?*

— Așa arată? Paracliserul își împreună sprâncenele. Nu face asta mereu.

— Vreți să spuneți că afurisita aia de chestie se mișcă? întrebă Sir Henry.

— Nu poate, domnule, zise paracliserul. E mort. Deși, după cum am spus, nu mort *aici*. După spusele lui Jonson, „un monument fără mormânt”. Sunt puțin poet și eu, întâmplarea face. Vreți să ascultați vreo două, trei versuri?

— Am vrea, zise Ben cu o față teribil de serioasă.

— Ba mai mult ca sigur n-am vrea, zise Sir Henry, dar omul deja începuse să turuie:

Când muri Shakespeare, lumea plânse: O, Will, de ce ne-ai
părăsit?

— Monumentul, insistă Sir Henry scrâșnind din dinți.

— Ajung și la asta, zise paracliserul. „O, mormânt de marmură! O,

pântec de pământ!”

— Se mișcă? întrebă Sir Henry.

Paracliserul se opri consternat.

— Ce să se miște, domnule?

— Statuia.

— După cum am zis, domnule, e de marmură. De ce să se miște?

— Ai zis că se mișcă. Omul se încruntă.

— De ce aș spune așa ceva?

— Nu contează de ce, se răsti Sir Henry. Doar spune-mi spre ce altceva mai arată prietenul nostru Shakespeare în afară de *Templu* atunci când *chiar* se mișcă?

— Dar nu se mișcă, domnule. Poate cealaltă statuie. Dacă vă interesează templele, există Temple Church, Inner Temple, Middle Temple – le număra pe degete – și, desigur, Temple Bar; deși asta a fost scoasă din Șirul Paternoster. Apoi mai sunt templele masonice…

L-am întrerupt.

— Care cealaltă statuie?

El se încrunta.

— Cealaltă statuie care mai există. În Casa Incompetenților.

— În ce?

Pe Sir Henry aproape că îl apucase apoplexia. Dregându-și vocea, paracliserul intona solemn:

— „Către cei mai de vază și incompetenți doi frați, William, Conte de Pembroke et caetera, și Philip, conte de Montgomery et caetera”. Clipi la noi cu o plăcere binevoitoare. Frații care desecrează paginile de început ale Primei Ediții a lui Shakespeare. Contele de Pembroke – un descendent, desigur – a pus să i se facă o copie a acestei statui pentru casa lui.

În spatele nostru, corul crescu în intensitate la *Nune dimittis:* „Doamne, acum lasă-l pe robul Tău să plece în pace”.

Sir Henry îl apucă pe paracliserul uimit de ambii obraji și îl sărută cu foc.

— Incomparabili, năuc glorios, hohoti Sir Henry. Frații *incomparabili.* Nu „incompetenți”.

Câteva capete de credincioși se întoarseră spre noi. Sir Henry nu le dădu atenție, aproape dansând în jurul paracliserului.

— Iar ei decorează, dragul meu. Cu siguranță nu desecrează. Dându-i în

sfârșit drumul paracliserului, Sir Henry ne trase, pe mine și pe Ben, înapoi pe nava laterală.

— Spre ce arată statuia contelui de Pembroke? întrebă Sir Henry peste umăr.

În umbrele de lângă statuie, paracliserul roși ușor.

— Nu știu, domnule. N-am văzut-o niciodată. Scoase o hârtie îndoită din buzunar. Am o copie a poemului meu…

Dar Sir Henry nu mai stătu să-i asculte oferta. Pe când alergam înapoi pe nava laterală, muzica se înălță din nou, învârtejindu-se și rotindu-se în jurul nostru. Ajunși afară, traversarăm rapid aleea, dând zor către mașină.

— La Wilton House, Barnes, spuse Sir Henry. Reședința conților de Pembroke.

— A fost prea ușor, zise Ben în vreme ce mașina demara.

— Dar la ce te așteptai? bombăni Sir Henry. La gărzile din Downing Street sau de la Palatul Buckingham?

— Colțul Poeților reprezintă o țintă evidentă. Ar fi trebuit să fie *vreun* polițist pe acolo.

— Dar n-a fost, zise Sir Henry. Ziceți mersi. Poate că Inspectorul Mohorât crede că ucigașul e interesat doar de cărți. Sau poate crede că, de vreme ce Shakespeare nu e acasă, așa cum a spus prietenul nostru, catedrala nu contează. Poate că abatele a zis nu.

— Ori poate că *erau* acolo, iar noi ne-am procopsit cu o coadă, zise Ben.

M-am întors și am privit în spate. Turlele catedralei se zăreau tot mai mici, pierzându-se în depărtare.

— Ai văzut ceva?

— Nu încă, răspunse Ben.

31

Ne scuturarăm de povara traficului londonez, îndreptându-ne spre sud-vest, către orășelul în care se găsea Catedrala Salisbury, iar Ben nu zărise încă nimic suspect. Mi-am deschis exemplarul din Prima Ediție. Chiar lângă poza lui Shakespeare, am dat de dedicație:

CELOR MAI NOBILI
și

INCOMPARABILI
DOI FRAȚI.

— Incomparabilii, rosti încântat Sir Henry.

— Îi faci să pară niște supereroi, am zis.

William Herbert, conte de Pembroke, și fratele său Philip, conte de Montgomery – „Will și Phil”, se jucă Ben cu numele lor –, fuseseră doi dintre cei mai mari pairi ai Angliei iacobine. Pe linie paternă erau descendenți ai uneia dintre cele mai importante familii din aristocrația tudoriană nou îmbogățită. Familia își începuse ascensiunea cu doar două generații în urmă, când regele Henric al VIII-lea îl îndrăgise pe bunicul lor, William Herbert, un galez zdravăn și iute la mânie căsătorit cu sora lui Henric al VI-lea și fostă regină, Katherine Parr. De la crime pasionale, la exilul în Franța, iertarea regelui, urmate de înnobilare, de învestirea ca baron, și în final primirea rangului de conte, fusese o ascensiune abruptă și improbabilă spre măreție pe care primul conte o parcursese rapid, în salturi scurte care făcuseră ca totul să pară ușor.

Pe linie maternă, moșteniseră ceea ce s-ar putea numi noblețea limbii. Mary Sidney, contesă de Pembroke, fusese o mare protectoare a literelor și a învățământului, fiind o mare poetă ea însăși. Fratele ei, unchiul Incomparabililor, fusese poetul-soldat Sir Philip Sidney, ale cărui galanterie, spirit, idealism și moarte mult prea timpurie pe câmpul de luptă străbătuseră Curtea elisabetană cu strălucirea damnată a unui meteor. După moartea acestuia, contesa se transformase într-o autoproclamată păstrătoare a memoriei lui.

Îndemnați de exemplul familiei și de o avere aproape inimaginabilă, fiii ei se transformaseră în bărbați cu o cultură și cu un gust desăvârșite. Regii avuseseră încredere în ei ca în niște fini cunoscători; în perioada regenței, amândoi domniseră peste casele regelui James și a lui Carol I ca lorzi șambelani timp de douăzeci și șase de ani.

Una dintre artele pe care le apreciau în mod deosebit era teatrul. „De vreme ce domniile voastre ați binevoit să considerați aceste fleacuri demne de atenție, și astfel, *scria în Prima Ediție,* le-ați oferit atât lor, cât și autorului lor pe când era în viață așa de multe favoruri… le-am adunat și am făcut un bine celui mort, pentru a găsi tutori orfanilor săi; fără nici o ambiție nici de profit, nici de faimă: doar pentru a păstra amintirea unui

prieten și tovarăș atât de destoinic, așa cum a fost în viață SHAKESPEARE al nostru, oferim aceste umile piese mult preanobilului vostru patronaj.”

Dedicația era semnată de colegii de breaslă ai lui Shakespeare din compania de actori Oamenii Regelui, John Heminges și Henry Condell.

— Vezi? zise Sir Henry. Piesele sunt de Shakespeare. Heminges și Condell știau asta, iar Pembroke și Montgomery așijderea.

I-am aruncat un zâmbet maliții.

— Doar dacă nu socoți că întreaga Primă Ediție vine în prelungirea unei mușamalizări care durează deja de multă vreme.

— Nici tu nu crezi asta, și o știi foarte bine. Mai mult, *eu* știu asta.

Am oftat. Problema principală a respectivei teorii o reprezenta dimensiunea conspirației necesare. Heminges și Condell semnaseră dedicația, dar aceasta avea nuanțe savante și înfloriturі retorice ce aminteau foarte acut de Ben Jonson, care, după cum credeau mulți savanți, o scrisese de fapt, în ciuda semnăturii celor doi. Dacă era o conspirație, atunci nu doar Heminges și Condell, ci probabil toți Oamenii Regelui știau adevărul, alături de Ben Jonson și de cel puțin doi pairi ai regatului. Dar nici unul nu dăduse vreodată cărțile pe față.

— Nu, am spus eu, ai dreptate. Nu cred.

Nu mai știam spre ce adevăr să mă-ndrept. Scoțând broșa din buzunar, m-am gândit o vreme la bărbatul cu păr de aur dinăuntru, în timp ce mașina înghițea kilometrii prin lunga seară de vară britanică, cu albastrul cerului care se întuneca imperceptibil, cu nuanțele de verde ale câmpurilor și ale pădurilor condensându-se în tonuri de piatră prețioasă. Urcând vârfuri de coline, trecurăm de Stonehenge, care stătea de pază departe la dreapta. Puțin mai târziu, o virarăm spre sud de drumul principal, plonjând printre câmpii pe un drumeag mărginit de garduri vii.

Încă servind drept reședință particulară conților de Pembroke, Wilton House se află la intrarea în satul Wilton, la câțiva kilometri la vest de Salisbury. Primul lucru pe care l-am zărit din ea a fost un zid de piatră acoperit cu mușchi. Din vârful unui arc de triumf, un împărat roman călare pe un armăsar ne privea cu bunăvoință, dar poarta de fier forjat care ne bloca drumul rămase ferm închisă. O pancartă anunța că în parc avea loc un concert, dar de cealaltă parte a domeniului; dedesubt era o hartă.

Un concert? Văzurerăm lumină la capătul celălalt al curții, dar nici o

mișcare.

Sir Henry ignoră atât pancarta, cât și faptul că nu era nimeni în preajmă, cerându-i lui Barnes să oprească mașina în dreptul interfonului de la poartă. Coborând geamul mașinii, apăsă pe tasta „Call”.

— Sunt Sir Henry Lee, anunță el solemn. Aș dori să vizitez casa.

Ce naiba avea în cap? Era aproape ora opt seara.

Din difuzorul interfonului nu veni nici un răspuns.

Sir Henry tocmai dădea să apese din nou pe buton când poarta se trezi deodată la viață și, timid, începu să se deschidă scârțâind. Automobilul Bentley se strecură înăuntru, cu roțile scrâșnind pe pietriș în vreme ce dădeam roată unei grădini centrale, mărginite de copăcei ale căror coroane întrețesute ascundeau tot, cu excepția unei mari fântâni arteziene. De partea cealaltă a grădinii se deschise o ușă masivă. În prag se ivi o femeie micuță, cu un zâmbet abia schițat pe față.

— Bine ați venit la Wilton House, casa contelui de Pembroke. Ce plăcere să vă văd, Sir Henry! Femeia întinse mâna. Doamna Quigley, adică Marjorie Quigley, ghid principal. Nu știam că sunteți pe lista vizitatorilor din seara asta. Deși se potrivește, nu? Muzica lui Shakespeare și toate celelalte. Dar mă tem că ați venit prea devreme, zise ea în vreme ce noi coboram din mașină. Vedeți dumneavoastră, turul casei e planificat abia *după* concert, care începe chiar acum.

— Iar eu le așteptam cu nerăbdare pe ambele, zise Sir Henry cu un oftat. Dar se pare că tinerii mei prieteni nu pot sta nici o secundă după ultima notă.

— Ce păcat! exclamă doamna Quigley, întorcându-se spre noi. Casa e atât de frumoasă la lumina lumânării!

— Poate… Sir Henry tuși discret. V-am încurca foarte tare dacă am face un tur rapid acum?

— Dar veți pierde concertul, zise femeia uimită. Orchestra Simfonică Bournemouth cu „O seară muzicală cu Shakespeare”.

— Aș prefera să ratez concertul mai degrabă decât o vizită a casei, spuse Sir Henry.

— Desigur, zise doamna Quigley. Sigur că puteți intra.

Ne îngrămădirăm cu toții pe ușă înainte ca femeia să aibă timp să se răzgândească.

În mijlocul unui hol de intrare atât de impunător, încât orice sunet căpăta

ecou, îl descopereai pe Shakespeare, încadrat de ferestre cu bolte gotice, luminate din spate de albastrul pal al înserării care tocmai se lăsa. Ca și la Westminster Abbey, poetul se afla într-o postură relaxată, cu cotul rezemat de un teanc de cărți. Dar aici nu era îngrămădit sub un portic. Aflat în picioare chiar în mijlocul încăperii, părea și mai mare, și mai relaxat. Mantia aruncată peste umăr unduia într-o briză nevăzută, în vreme ce purtătorul ei privea drept înainte, pierdut în gânduri de parcă tocmai compunea vreo nouă prostioară. Nimic atât de complex sau de epuizant precum o nouă piesă, ci poate un sonet ori vreun cântec. Ceva cu rimă.

— Frumos, nu? spuse cu mândrie doamna Quigley. O copie, făcută în 1743, a statuii din Westminster Abbey.

Dar nu era o copie exactă. Așa cum spusese și paracliserul, cuvintele de pe manuscris erau altele:

VIAȚA-i doar o UMBRĂ mișcătoare
Un biet ACTOR
Care se agită o oră
Pe SCENĂ
Apoi dispare pentru totdeauna!
Shak. Macb

— Nepoata mea mi-a spus că actorii consideră *Macbeth* drept o piesă care aduce ghinion, zise doamna Quigley, dar familia Pembroke n-a gândit niciodată astfel, cu siguranță. Acest citat a făcut parte din structura casei încă din timpul lui Shakespeare. El a fost pe aici, să știți.

Am simțit cum mi se ridică părul pe ceafă.

— Dar statuia a fost făcută la peste un secol după moartea lui, zise pe un ton sever Sir Henry.

— Da, într-adevăr. Dar înainte de statuie, același citat decora vechea intrare.

Sir Henry se întoarse brusc pe călcâie și privi la ușa pe care tocmai intraserăm.

— Nu aceea, zise doamna Quigley, vădit amuzată. Întreaga intrare a casei a fost modificată în secolul al nouăsprezecelea.

Trecând pe lângă statuie, dincolo de ușile ce dădeau spre coridorul cu colonade care încercuia interiorul casei, femeia arătă spre o curte aflată dedesubt. Ca și Biblioteca Widener, Wilton House era un pătrat care

încercuia o curte interioară; noi intraserăm în ceea ce părea a fi parterul, dar acum ne deveni clar că de fiecare parte a casei ne aflam la etajul al doilea, de parcă acea clădire ar fi fost așezată cu spatele pe un deal.

Dedesubt, la stânga, se afla un culoar boltit. Pe vremea lui Shakespeare, ne zise doamna Quigley, fusese o arcadă deschisă care dădea în curte. Prin ea treceau caleștile ca să-și aducă stăpânii și stăpânele – și din când în când trupele de actori – la intrarea principală, apoi în interiorul curții. Un portic mic și drăgălaș, zise ea, decorat cu gargui, aproape sub locul unde ne aflam.

Shakespeare trecuse pe sub acea arcadă, m-am gândit. Stătuse pe pietrele din curtea de dedesubt, uitându-se la cer – avea să plouă oare sau va fi timp frumos? Mâncase și băuse pe saturate bere sau poate vin undeva înăuntrul acestor ziduri, schimbase ocheade șirete cu o fată cu ochi frumoși, căprui, scrisese rapid un bilet, culesese o floare de câmp, făcuse pipi într-o baltă, jucase zaruri, dormise și poate visase aici. Cu ochi nemilos de regizor, privise publicul urmărindu-i piesa, îmbătându-se cu foiala, cu privirile furișe de amor, cu lacrimile și oftaturile și, mai mult decât toate, cu râsetele. Frisonul prezenței era ceva ce nici Athenaide, nici familia Folger, nici trustul Globe, cu toate grămezile lor de bani, nu putuseră recrea vreodată. *El fusese aici.*

— Casa lui Shakespeare, așa obișnuiau să numească porticul acesta, continuă gânditoare doamna Quigley. Există legende de familie, să știți, despre Oamenii Regelui care l-ar fi folosit drept scenă. Dar acum e denumit mai mult Porticul Holbein.

— Există încă?

Vocea lui Sir Henry purta în ea ceva nerăbdător.

— O, da! Cu noroc și loialitate, presupun. A fost demontat când s-a remodelat casa, la începutul secolului al nouăsprezecelea, iar pietrele din el au fost mai mult sau mai puțin împrăștiate. Dar un bătrân zidar căpos, care își petrecuse viața lucrând pe domeniu, a refuzat să-l lase să se piardă. Piatră cu piatră, el a cărat totul în grădină și a reconstruit porticul. Și acolo a rămas de atunci, la capătul grădinii personale a contelui. Mă tem însă că citatul a dispărut fără urmă.

Nedorind să ne dezamăgească, femeia se întoarse în holul de la intrare, oprindu-se în fața unui portret în mărime naturală al unui cavaler.

— De vreme ce vă interesează Shakespeare, probabil că vă interesează

de asemenea și cel de-al patrulea conte. Unul dintre Incomparabilii Frați din Prima Ediție.

Contele avea părul deschis la culoare, lung până la umeri, și purta o expresie sardonică pe chip. Veșmintele sale de satin maroniu erau o capodoperă de lux reținut, deși trădau faptul că avea o anume slăbiciune pentru dantelă.

— Din cei doi era mezinul, zise doamna Quigley. Philip Herbert. Învestit prim conte de Montgomery, când tabloul a fost pictat. S-a căsătorit cu una dintre fiicele contelui de Oxford.

„Vero nihil verius", m-am gândit. Nimic mai adevărat ca adevărul.

— Mai târziu a moștenit și domeniul familiei de Pembroke, atunci când fratele său mai mare a murit fără a avea copii, ceea ce l-a făcut să fie în același timp cel de-al patrulea conte de Pembroke și primul conte de Montgomery. Cele două domenii au rămas unite de atunci.

Ea a continuat să vorbească, dar eu m-am întors la statuie. Nici contele, nici casa lui Shakespeare nu contau. „Shakespeare arată spre adevăr", scrisese Ofelia. Deci se presupunea că adevărul se găsea chiar în fața mea.

Patru dintre cuvintele de pe manuscris erau incrustate cu litere mari: „viață", „umbre", „actori", „scenă". Avea asta vreo semnificație? Degetul lui Shakespeare se sprijinea ușor de „umbre"… de ce era asta mai bine decât „temple"?

„Viață, umbre, actori, scenă."

Am privit încordată cuvintele incrustate pe manuscris. Apoi am făcut un pas mai aproape. O literă din primul cuvânt purta vagi urme aurii.

— A fost vreodată poleită această statuie? am întrebat eu brusc.

Doamna Quigley se apropie imediat.

— Nu, dragă, nu statuia, zise ea. Cel puțin, nu toată. Asta n-ar fi deloc un tratament potrivit pentru marmura albă de Carrara, nu? Dar versurile au fost cândva poleite. Un restaurator le-a cercetat foarte atent acum câțiva ani. Am pe aici pe undeva o reconstrucție pe calculator a felului în care ar fi arătat ele. Traversă camera spre colțul opus și scormoni într-un sertar. *Aha.*

Ne strânserăm cu toții în jurul ei. In fotografia prelucrată în Photoshop, cele mai multe litere erau albastre. Cuvintele scrise cu majuscule aveau totuși litere roșii; numai că fiecare cuvânt scris cu roșu – VIAȚĂ, UMBRĂ, ACTOR, SCENĂ[{20}] – avea o literă aurie.

— L-A-R-E, am zis eu, citind pe litere cuvântul format astfel.

— Care devine EARL[21], radie doamna Quigley. Trimițând desigur la domnul conte. Familia a îndrăgit mereu anagramele și jocurile de cuvinte. Îndeosebi contele, care a pus să fie așezată statuia în mijlocul camerei sale. Din păcate, nu îndrăgea numai asta. Clătină din cap, de parcă ar fi dezaprobat purtarea unui copil obraznic de cinci ani. A conceput un fiu în așternuturi pe care n-ar fi trebuit să le viziteze. Când contesa lui a refuzat să îi permită să boteze copilul cu vreunul dintre numele familiei, el a amestecat literele din „Pembroke" și a atârnat supranumele „Reebkomp" la gâtul bietului băiat. I-a pus și numele „Retnuh", în plus – numele de familie al mamei, Hunter, scris de-a-ndoaselea. Cel puțin numele celălalt al copilului a fost unul adevărat, deși „Augustus", după părerea mea, e cam mult în ceea ce privește așteptările pentru un copil. Expresia i se umbri. Unele ghiduri susțin că se poate citi și R-E-A-L – „regal", în franceză. Dar conții nu au ridicat niciodată pretenții la tron. Și nici nu-și dau aere regale; cel puțin, nu după standardele…

— Lear, am bâiguit. Se poate citi și Lear.

— Oh, zise doamna Quigley. Tăcerea ei produse-n încăpere efectul unei pocnituri. Chiar așa. L-E-A-R. Ca în *Regele Lear*. Nu m-am gândit niciodată la asta.

Sir Henry îi vorbi mieros bietei doamne:

— Contele are cumva în posesie o Primă Ediție?

O privire îndurerată îi apăru acesteia pe față.

— Mă tem că nu pot discuta asta. Din cauza evenimentelor recente și a altora asemenea. Totuși, arhivistului îi va face plăcere să vă ajute, dacă îi telefonați în timpul săptămânii.

— Nu s-ar putea… începu Sir Henry.

— Arată spre „umbră", îmi șopti Ben la ureche.

Uitându-mă la Shakespeare, am înțeles ce voia să spună. Asta nu însemna mare lucru în legătură cu o carte. Dar avea sens din punct de vedere artistic. Din punctul de vedere al sculpturii.

— Există în casă tablouri cu Lear? am întrebat eu. Sau statui? Vreo reprezentare din piesele lui Shakespeare?

Doamna Quigley clătină din cap.

— Nu cred… în afară de asta, desigur. Ia să vedem… Nu. Sunt multe scene mitice: Dedal și Icar, desigur, și Leda cu lebăda. Dar singurele picturi literare la care mă pot gândi ilustrează opera lui Sir Philip Sidney, nu pe cea

a lui Shakespeare.

Ochii mi se măriră.

— Care dintre operele lui Sidney?

— *Arcadia*. O carte pe care a scris-o pentru sora lui cât a stat aici. *Arcadia contesei de Pembroke* e titlul ei complet, să știți.

— *Arcadia* a fost o sursă de inspirație pentru *Lear,* am spus eu, întorcându-mă de la Ben spre Sir Henry. Povestea unui bătrân orb ruinat de ticălosul lui fiu nelegitim și apoi salvat de fiul său bun și legitim.

— Subiectul Gloucester din *Lear,* șopti Sir Henry.

Doamna Quigley își muta privirea de la unul la altul, uimită.

— Unde se găsesc aceste picturi? întrebă Ben.

— E un întreg set în Camera Unicului Cub – una dintre camerele paladine proiectate de Inigo Jones. Nu ajung chiar până pe vremea lui Shakespeare, dar se apropie. Au fost comandate, dacă mă gândesc bine, de către Philip, cel de-al patrulea conte.

Unul dintre Incomparabili.

— Condu-ne, bună doamnă Quigley, rosti Sir Henry solemn. Ia-o înainte.

O urmarăm pe coridorul cu camere ca de mănăstire și ocolirăm latura interioară a curții, trecând pe lângă împărați, zei și conți în marmură clasică, spre cealaltă latură a casei. În vreme ce femeia ne poftea printr-o cămăruță plină ochi de picturi mici și prețioase, un zgomot îndepărtat de alămuri pătrunse prin ferestrele lucitoare, urmat de mici triluri tremurătoare venind de la instrumentele cu coarde. *Visul unei nopți de vară* al lui Mendelssohn.

Grăbind pasul prin încăperi din ce în ce mai mari, ajunserăm în sfârșit la una destul de vastă și de splendidă cât să depășească așteptările regilor și să fie demnă de împărați. În lumina în scădere, pereții pali păreau să se clatine în spatele medalioanelor, a buchetelor, a nimfelor ademenitoare stând în patru labe, toate aurite – aur suficient cât să fi golit vestitele mine din Ophir. Ne înconjurau portrete ale membrilor familiei Pembroke și ale rudelor lor. Van Dyck acoperise aproape tot peretele din față cu glorie pictată și mândrie țanțoșă, cavaleri purtând mătase argintie și stacojie, catifea cafenie, părul lung și bogat.

— Cel de-al patrulea conte și descendenții săi, zise doamna Quigley.

Dinspre peluza de dedesubt se auzită aplauze. Mi-am aruncat privirea pe

fereastră și am zărit spatele unei scene în formă de scoică. Dincolo de ea, o mulțime de oameni se uitau spre casă în lumina amurgului. Aplauzele se estompară și se așternu tăcere.

Traversând camera, doamna Quigley deschise niște uși duble înalte și ne pofti alături, într-o cameră mai mică. În mijloc se afla o masă pusă pentru cină, cu argintărie de pe vremea regelui George. Aurul din această cameră părea să fie dedicat zborului: pene stilizate se întindeau pe pereții albi, vulturi țipau deasupra ușilor, iar heruvimii aruncau priviri furișe dintre aripile dolofane ale copiilor-îngeri. Doamna Quigley ne arătă ceva înspre boltă, și pe când îmi ridicam ochii pentru a-l vedea pe Icar prăbușindu-se pentru totdeauna din ceruri, cu tatăl său Dedal privindu-l îngrozit, agonia alămurilor din *Romeo și Julieta* de Prokofiev pătrunse ca un țipăt prin ferestre.

Muzica se îmblânzi din nou.

— Iată, zise doamna Quigley, îndreptându-și degetul către partea de jos a ferestrei. Nu m-am uitat niciodată prea atent la picturile din *Arcadia,* dar ele încep de aici.

Copleșită fiind de agonia de deasupra capului și de bogăția revărsată la nivelul ochilor, eu nici măcar nu le observasem: mici picturi dreptunghiulare agățate la nivelul genunchiului pe lambriurile de jur împrejurul camerei.

— Mă tem că va trebui să vă cer să le priviți folosind așa ceva, se scuză ea, întinzându-ne o lanternă. Și vă mai rog să aveți grijă să nu se vadă lumina la fereastră. Știți, casa reprezintă fundalul pentru concert și a fost luminată exact cât este necesar.

Ben luă lanterna, aprinzând-o, pe când eu mă lăsam în genunchi pentru a privi de aproape. În planul apropiat, doi păstori trăgeau un bărbat din mare: în fundal se scufunda o corabie în flăcări. M-am uitat mai cu luare-aminte. Catargul corăbiei se înclinase. Călare pe el stătea alt bărbat, cu sabia ridicată de parcă ar fi fost pe un cal azvârlindu-se în bătălie. Era scena introductivă din *Arcadia.*

Mai departe, alte picturi se înșiruiau pe perete, în toată încăperea. În avântul lui artistic, pictorul desenase chiar și în colțuri.

Cu o combinație meșteșugită de curiozitate și de lingușeală, Sir Henry o atrase pe doamna Quigley înapoi în camera dinainte, închizând ușa după ei. Pe măsură ce amurgul se adâncea în noapte, m-am târât prin încăpere în

patru labe, examinând femei lăfăindu-se în voluptuoase mătăsuri de aur, în timp ce bărbați în armuri de argint se luptau și se încleștau, arătând fioroși, sau uimiți, câteodată ambele. În tot acest timp, Prokofiev se revărsa prin ferestre și mă scălda într-o mare de sunete. Din când în când, ajungea până la mine murmurul vocilor lui Sir Henry și ale doamnei Quigley din camera vecină.

Am ajuns la capătul primului perete, apoi la cel de-al doilea, dar n-am văzut nimic care să semene cu povestea lui Lear. Poate nu fusese reprezentată – era până la urmă o intrigă secundară. Am trecut de colț și am început cu cel de-al treilea perete.

Chiar înainte de șemineul de marmură, m-am strecurat sub o masă și m-am oprit. Pe o pânză închisă la culoare, un bătrân stătea pe un câmp cu buruieni în vreme de furtună, având un tânăr angelic lângă el. În depărtare, undeva în lateral, un alt tânăr, cu gura răutăcioasă și cu ochi sălbatici, privea din umbră de după un copac.

— Cred că am găsit, am spus. Dar ce trebuia să fac cu asta?

„Shakespeare arată spre adevăr.” În holul mare de intrare, Shakespeare arătase spre „umbră”.

Cu atenție, am atins umbra cu un deget, pipăindu-i delicat contururile, dar nu am simțit nimic dedesubt.

— Mai e o pictură asemănătoare de partea cealaltă a șemineului, zise Ben.

Înfățișa aceleași personaje, dar expresiile de pe chipurile lor se transformaseră aproape în niște caricaturi. Un fulger strident despica noaptea, iar umbra copacului era mai întunecată.

Din nou, am atins umbra cu un deget, și din nou n-am simțit nimic. Am apăsat totuși pe ea. Nu se petrecu nimic. Am apăsat mai tare.

Cu un clinchet ușor, o rozetă de aur aflată deasupra picturii ieși în exterior ca un mâner. Am apucat de ea și am tras; întreaga pictură se înclină în față, dând la iveală un spațiu întunecat între zidul de piatră și lambriu.

Pe un raft mic din interior, acoperit de praful adunat de secole, se afla un pachet legat cu o panglică decolorată și scorojită.

32

Am scos pachetul și l-am desfăcut. Învelitoarea părea a fi de piele,

înăuntru se găseau două bucăți împăturite de hârtie. Cu grijă, am netezit-o pe prima; se dovedea încă surprinzător de elastică. Era o scrisoare, datată noiembrie 1603 și adresată pe spate „Fiului meu, Cinstitul Sir Philip Herbert, cu Maiestatea Sa Regală la Salisbury”.

> Dragă fiule,
>
> Te rog să îl convingi pe rege să vină la noi la Wilton, iar asta cu toată graba de care ești în stare. Îl avem la noi pe numitul Shakespeare, și promisiunea unui fleac numit Cum vă place. Cum regelui îi place comedia, va servi ca un moment prielnic în care să-i înaintăm petiția în numele lui Sir W Raleigh, ceea ce doresc foarte să fac. Mă rog la Domnul să te țină sănătos și să ne înlesnească în curând voioasă întâlnire.
>
> MAMA TA IUBITOARE,
>
> M. Pembroke
> Iartă scurtimea aceste mici scrisori, dar autorul era zorit.

„Îl avem la noi pe numitul Shakespeare.”

— Scrisoarea pierdută de la Wilton, am zis cu o voce scăzută.

De la Mary Sidney Herbert, contesă de Pembroke, către fiul ei Philip, în lunile de la începutul domniei regelui James, când ciuma îi ținuse și pe curteni, și pe actori în afara Londrei. Se zvonea de mult că această scrisoare exista, dar nici un savant n-o văzuse vreodată. Efectele ei erau totuși cunoscute. Bietul Sir Walter rămăsese în închisoare, dar regele chiar venise la Wilton, și actorii jucaseră *Cum vă place,* iar apoi *A douăsprezecea noapte.*

Afară, muzica lui Prokofiev se strânse într-un strigăt intens de durere și de furie. Cu mâini tremurânde, am netezit cealaltă hârtie. Era o altă scrisoare, nedatată și scrisă de o altă mână. Am citit cu voce tare:

> Către cea mai Dulce Lebădă care a Plutit vreodată pe Avon.

Ben Jonson folosise cel dintâi expresia „Dulcea lebădă din Avon” în Prima Ediție. Țineam în mână o scrisoare către Shakespeare.

Muzica se stinse încet.

— Continuă, zise Ben.

> Plutind în derivă pe o mare de îndoieli și de îngrijorare, am ajuns în sfârșit la țărmul…

În camera vecină, un scârțâit de mobilă despică tăcerea. Eu și Ben încremenirăm. Se auziră pași pe podea, îndepărtându-se.

— Vino cu mine, zise Ben, grăbindu-se către ușile pe care intraserăm. Scoțându-și pistolul, îmi făcu semn să mă lipesc de perete, în spatele lui. Ascultă preț de o clipă. Când aplauzele izbucniră dedesubt, el se repezi și deschise una din uși, țintind arma spre camera slab luminată de dincolo.

— Sir Henry?

Nu răspunse nimeni. Ben lumină încăperea cu lanterna.

Sir Henry zăcea ghemuit în mijlocul camerei, sânge întunecat lucindu-i pe față. Când fasciculul de lumină ajunse în dreptul său, scoase un geamăt. Era încă în viață.

Ne repezirăm pe dată înspre el. Deja se străduia să se ridice. Ajutându-l să se așeze în capul oaselor, i-am scos frumoasa batistă din buzunar și i-am apăsat-o peste tăietura de pe obraz.

Ben se strecură până la ușa din celălalt capăt, dar nu găsi nimic. Întorcându-se, îl întrebă pe Sir Henry fără alte introduceri:

— Ai văzut cine te-a atacat?

Sir Henry clătină din cap.

— Unde e doamna Quigley?

Sir Henry tuși.

— Am condus-o până în holul mare, șopti el. Tocmai mă întorceam când…

— Înapoi în sala Arcadia, zise Ben, întorcând brusc capul în direcția acesteia.

Am pornit într-acolo, împăturind scrisorile, iar Ben mă urmă, ajutându-l pe Sir Henry. Pe fereastră pătrunse muzica întunecată de la începutul filmului *Henric al V-lea* al lui Branagh.

— Ați găsit ceva? întrebă Sir Henry cu glas dogit, luându-mi batista din mână și ștergându-și sângele de pe față.

— Scrisori…

— Dă-mi-le și închide trapa, îmi zise Ben. Am tresărit.

— Nu putem…

— Crezi că e sigur să le lăsăm aici?

— Eu n-am de gând să fur…

Îmi smulse hârtiile din mână.

— Bun, zise el sec. Eu am de gând. Acum închide naibii ușa aia și să mergem.

M-am uitat la Sir Henry.

— Are dreptate, zise el răgușit.

Am împins rozeta la loc și panoul pictat se închise cu un mic zgomot, nelăsând nici un semn că acolo ar putea exista o deschizătură.

La dreapta era o ușă înaltă care dădea spre coridorul cu colonade. Încetișor, Ben o deschise. Șirul lung de ferestre cu vedere în curte luceau ca gheața în lumina revărsată peste clădire dinspre concert, dar coridorul se afla în stăpânirea unor umbre adânci. Toată casa era cufundată în beznă – chiar și holul mare de dincolo de spațiul deschis al curții interioare. Unde era doamna Quigley?

— Nu te lăsa văzută, murmură Ben, atât de încet încât abia l-am auzit. Ținându-ne aproape de zidurile interioare întunecate, ne grăbirăm să traversăm pe tăcute coridorul, Ben sprijinindu-l pe Sir Henry.

Pe când ne apropiam de holul cel mare, se auzi un ciocănit la marile uși de la intrare, iar noi încremenirăm locului. Fuseseră deschise la sosirea noastră; nu-mi aminteam ca doamna Quigley să le fi închis. În fața ușilor, în lumina slabă care se strecura prin ferestre, Shakespeare arăta de parcă ar fi fost încovoiat de durere.

Nu veni nimeni să răspundă la ușă. Ben aprinse lanterna, plimbând fasciculul luminos prin întregul hol, și am înțeles de ce Shakespeare părea încovoiat. Doamna Quigley stătea în genunchi în fața statuii. Apoi am văzut eșarfa prinsă de brațul lui Shakespeare, care se întindea până jos, la gâtul femeii. Capul ei era ciudat înclinat într-o parte, buzele – vinete, ochii – ieșiți din orbite.

Îndesându-mi lanterna în mână, Ben se repezi să o dezlege. Încet, ținând lumina pe ei, m-am apropiat.

Se auzi din nou ciocănind în ușă, mai tare și mai insistent.

Ridicând femeia cu un braț, Ben trase de eșarfă cu mâna liberă, dar aceasta nu se desfăcea. Dându-i lanterna lui Sir Henry, am desfăcut nodul, iar doamna Quigley alunecă în brațele lui Ben. Mici pene albe pluteau în

jurul ei; la gâtul ei, cineva agățase o oglinjoară prinsă de un lanț.

— „Biata-mi nebună-i spânzurată”, zise încet Sir Henry.

Lumina tremură pe grotesca pietá din fața mea. Ne uitam la *Regele Lear* – momentul în care bătrânul rege o găsește pe Cordelia și încearcă disperat să vadă dacă respirația ei reușește să aburească o oglindă sau să miște o pană. Dar nici unul din aceste semne nu apărea: „Nu, nu, nu-i viață”.

Ciocănitul începu iar, dar de data asta se opri brusc, apoi auzirăm zgomotul unei chei strecurate în broască.

Așezând-o pe doamna Quigley pe podea, Ben sări în picioare.

— *Hai,* zise cu glas încordat.

Punându-și brațul lui Sir Henry pe după umeri, ne conduse înapoi în coridorul cu colonade, în vreme ce ușa din spatele nostru se deschidea.

Îmi aminteam vag că văzusem niște scări pe când mergeam prin casă după doamna Quigley, dar Ben fusese mai atent. Ne împinse în casa scării chiar în momentul în care luminile se revărsară în spatele nostru, iar o femeie începu să țipe.

În timp ce se auzeau pași tropăind de-a lungul coridorului de deasupra noastră, noi coborârăm rapid un șir de trepte, ocolirăm, apoi coborârăm iar. Deasupra, țipetele se ridicară într-un vaiet ascuțit, apoi amuțiră brusc.

Ne grăbirăm spre parter, în holul cu bolte care fusese cândva intrarea principală în curtea interioară. O ușă vitrată dădea spre curte; o alta, chiar mai mare, dădea afară, spre niște peluze întunecate. O panglică palidă de pietriș ducea către est, o amintire a drumului care odinioară îi adusese aici pe Shakespeare și pe tovarășii lui.

Făcându-ne semn să rămânem în spate, Ben se strecură încet spre ușa exterioară. Se lipi rapid de zid, iar eu am încremenit. Bărbați în uniformă trecură pe lângă noi, alergând spre partea din față a casei. Doi dintre ei se opriră la ușă. Ben își ridică pistolul, iar mie mi se tăie respirația.

Ușa era încuiată. Unul din polițiști își scoase bastonul, dând să spargă sticla; Ben își coborî pistolul.

— Doamne, frățioare, zise celălalt polițist. Asta e casa unui afurisit de conte. Nu sparge. Nu încă.

Se îndepărtară cu pas grăbit, iar eu am putut răsufla în sfârșit. Când pașii li se estompară, Ben întinse un braț și descuie ușa, făcându-ne semn să ieșim.

— Nu alergați, zise el sec, pe când ne strecuram pe sub brațul lui afară,

în noapte.

Asta nu însemna că ne spusese să ne lălăim. Ne îndreptarăm spre sud de-a lungul casei, în direcția din care venise poliția. Aleea pe care o urmam traversa o peluză întinsă, ducând la un pârâiaș. Când ajunserăm la colțul casei, văzurăm scena undeva departe în dreapta, cu spatele la noi, iar dincolo de ea erau oameni, unii la mese, alții stând pe pături, toți privind către clădire.

— Îndreptați-vă spre mulțime, zise Ben.

Ne găseam la jumătatea drumului pe partea pustie de peluză, când deodată auzirăm o fereastră deschizându-se. Cineva strigă: „Stop”, dar Ben zise: „Fugiți”. O rupserăm la fugă, ocolind partea îndepărtată a scenei.

În momentul în care ne afundam în mulțime, luminile se micșorară, apoi se stinseră, cu excepția unui reflector îndreptat spre scenă. Ultimele cuvinte pe care le-am auzit de la Ben au fost „Împrăștiați-vă”. Apoi o voce de tenor se ridică în noapte. *Non nobis Domine:* „Nu nouă, O, Doamne, nu nouă, ci în numele Tău fie slava”.

Ben își croia drum printre mese; l-am urmat, îndreptându-mă în aceeași direcție, dar prin altă parte. La început aproape că nu ne observă nimeni, atât de vrăjită de muzică era mulțimea. Un cor se revărsă pe fundalul primei voci, susținut mai întâi de instrumentele cu coarde, apoi de cele de suflat. Apoi probabil că spectatorii socotiră că noi făceam cumva parte din reprezentație. Câțiva dintre ei chiar ne întâmpinară cu urale. Ajunserăm la malul pârâului. Ultimul sprint îl afectase pe Sir Henry; era verde la față și sângera iar. Încă o dată, Ben își puse brațul bătrânului pe după umeri, ajutându-l să coboare în apă și să traverseze împleticit. Pârâul era rece, dar nu prea adânc.

Odată ajunși dincolo, m-am uitat în spate. Siluete întunecate curgeau de-a curmezișul peluzei, îndreptându-se spre scenă. Unul dintre ei trecu prin dreptul luminii și l-am recunoscut. Detectiv inspector-șef Sinclair ne ajunsese din urmă.

Alămurile trimiseră muzica în volute spre cer, iar publicul se ridică, oamenii înălțând capetele și privind roată.

— Fugi, zise Ben, iar eu m-am întors și am urcat în fugă panta, spre adăpostul oferit de pădurea întunecată aflată în vârf. Când ajunserăm la lizieră, muzica atinse crescendoul final. Un pârâit de gloanțe traversă câmpul, apoi o explozie puternică răsună dinspre casă. M-am împiedicat și

am căzut. Ben mă trase înapoi în picioare în vreme ce o jerbă de flăcări se arcui deasupra capetelor noastre, aurie, verde și albastră.

Artificii – nu gloanțe –, erau artificii! Finalul tradițional al unui concert de vară la lumina stelelor. O altă jerbă de foc se ridică în aer; dedesubt se profila, fantomatic, palatul conților de Pembroke.

Peste peluză, din ce în ce mai multe siluete se îndreptau spre râu, unele trecând prin mulțime pentru a traversa prin apă, așa cum făcuserăm și noi, altele înșirându-se spre podul din celălalt capăt al casei. În depărtare, am auzit melodia pe două tonuri ale sirenelor poliției britanice.

— Kate, zise încet Ben din spate.

M-am întors pe călcâie și am zbughit-o printre copaci.

33

Pădurea era întunecoasă, ramuri zgâriindu-ne și împungându-ne pe când ne străduiam să urcăm coasta după Ben, încercând să ținem pasul cu el. Picioarele îmi lipăiau în pantofii uzi; în depărtare se auzeau încă artificiile, sfârâind, șuierând și bubuind. Undeva mai aproape, bărbați se grăbeau să urce printre ferigi; din când în când câte unul striga ceva.

Terenul deveni plat, apoi o luă la vale. La poalele dealului, ajunserăm la un zid acoperit de mușchi și de licheni. Ben alergă în lungul acestuia până găsi o bancă de piatră sprijinită de zidărie; deasupra ei, un medalion decorativ – în memoria unui ogar iubit cu multă vreme în urmă – oferea puncte de sprijin pentru mâini și pentru picioare. Încadrându-l între noi pe Sir Henry, eu și Ben îl ajutarăm pe acesta să urce și să treacă dincolo de zid, apoi căzurăm grămadă în urma lui, ghemuindu-ne în boscheții de pe marginea unui drum ce traversa pădurea.

Două mașini de poliție trecură în viteză, cu sirenele urlând. Tocmai ne ridicam în picioare, când se auzi zgomot de pași apăsați în depărtare.

— *Jos,* șopti Ben.

Aruncându-ne la pământ, îl urmarăm pe Ben, târându-ne înapoi spre zid și lipindu-ne de acesta, întinzându-ne cât eram de lungi sub tufe. Printre copaci, am văzut un elicopter al poliției, luminând intens drumul.

Nemișcați ca iepurii surprinși în bătaia farurilor, așteptarăm. Bestia trecu în zbor pe lângă noi, urmată de altă fiară, o mașină de poliție ceva mai lentă. Nu puteam fi sigură, dar mi s-a părut că zărisem înăuntru chipul

detectivului inspector-șef Sinclair.

Apoi dispărură. Încet, Ben se ridică de la pământ. Pe vine, se strecură prin tufe spre drum, apoi se ridică în picioare la marginea lui. Ne făcu semn cu mâna să-l urmăm.

Chiar peste drum se deschidea un cartier nou construit. Traversând, o luarăm pe o stradă care șerpuia printre case. Ben mergea repede, de parcă știa încotro se-ndreaptă, dând un colț, apoi un altul. Faruri de un auriu întunecat clipiră o dată, scurt, dintr-o mașină parcată în față.

Era Bentley-ul lui Sir Henry. Ben deschise portiera din spate și ne urcarăm rapid.

Fără un cuvânt, Barnes porni motorul și demară. Ben se aplecă în față și îi spuse ceva în șoaptă. După câteva viraje, ajunserăm pe un drum îngust care trecea printre garduri vii, străjuit de fiecare parte de întinse terenuri plate scăldate de lumina lunii. În vreme ce sunetul sirenelor se stingea în depărtare, Sir Henry își descălță pantofii uzi și își scoase șosetele, uscându-se cu un prosop pe care i-l dăduse Barnes; am făcut la fel.

— Scrisoarea, zise Sir Henry răgușit, încă apăsându-și batista peste rana de la față.

Pe măsură ce drumul se înălța și cobora, iar apoi se înălța chiar și mai sus, transformându-se într-una din acele pante englezești care îți dau senzația amețitoare că te afli pe acoperișul lumii, Ben scoase paginile din buzunar și mi le înmâna.

Către cea mai Dulce Lebădă care a Plutit vreodată pe Avon.

Lângă mine, l-am auzit pe Sir Henry trăgând aer în piept, dar nu zise nimic. Am continuat:

> Plutind în derivă pe o mare de îndoieli și de îngrijorare, am ajuns în sfârșit la țărmul unde sunt pe deplin de acord cu tine. Unele dintre castelele din nori – sau, așa cum le numești tu, jucării și fleacuri – pe care fiara noastră himerică le-a inventat odată nu ar trebui să se topească de tot în umbrele Nopții Copleșitoare. Cu excepția doar a piesei spaniole.

— *Cardenio,* zise Ben.

Cu ochii mari, am încuviințat din cap.

A ațâțat destule focuri, și în plus contesa, încă prizonieră în Turn, imploră să nu îi mai fie reînnoite necazurile. Fiindcă doamna este de acum aproape din familie, sunt obligat să îi îndeplinesc dorința, așa cum fiica mea nu contenește să îmi reamintească zilnic. Preiau asupra mea sarcina de a oferi în scris scuze pentru tăcerea noastră lui St Alban.

Fiindcă mistrețul nu se mai poate înfierbânta, ți-a mai rămas doar vierul de îngrășat. Pentru sarcina trudnică a furnicii de a alege grăunțele din pleavă, domnul Ben Jonson se poate dovedi la fel de bun ca oricare altul, și desigur mai priceput decât majoritatea – deși deloc atât de excelent pe cât socoate. Cel puțin are experiență, căci a mai lucrat la sarcina aceasta pentru autorul pe care îl venerează mai presus de orice: el însuși. Ca o stăncuță, totuși, va melița în timp ce lucrează, nepăsându-i de ce tocmiri și potriveli nenimerite îi curg din cioc. Dacă poți să te ocupi și să suporți un astfel de cor venind dinspre un singur om, așa să fie.

Las această decizie în delicatele și priceputele-ți mâini.

— Prima Ediție! răcni bucuros Sir Henry. *Vorbește despre a-l ruga pe Jonson să se ocupe de Prima Ediție!*

— Și despre a fi lăsat deoparte *Cardenio,* am zis eu.

Prietenul tău cel dintotdeauna și cel mai credincios,

Am arătat spre semnătură. Cu litere mari și clare, cu inițiala plină de înfloriturii demne de un rege, aceasta se lăfăia în centrul paginii:

În mașină se stârni rumoare.

„Către cea mai Dulce Lebădă care a Plutit vreodată pe Avon… de la Will?” Dacă scrisoarea se referea la Prima Ediție, atunci cu siguranță că unul dintre ei era Shakespeare… dar care?

— Există o singură Lebădă de pe Avon, zise Sir Henry după o clipă de gândire. Pe când numele Will îl găsești pe toate drumurile. William Herbert, conte de Pembroke, de exemplu. Cel mai în vârstă dintre Incomparabili. Tânărul blond din sonete ar fi un alt exemplu.

— Iar William Turner altul, zise Ben, privindu-mă. Dar dacă Shakespeare este lebăda, obiectă el, această scrisoare ar fi trebuit să dispară acolo unde au dispărut și celelalte documente ale lui William Shakespeare. De ce să fie la Wilton?

Rotițele din creierul meu păreau să se învârtă cu încetinitorul. Chipul femeii moarte mă tot ținea în loc. În spatele nostru, sirenele se desfășurau în evantai prin Wiltshire, iar undeva prin preajmă se găsea un om capabil s-o stranguleze pe doamna Quigley și s-o acopere cu pene.

— Mai există un candidat pentru Dulcea Lebădă, am zis eu cu voce gravă. Unul care ar putea da sens faptului că scrisoarea se află aici… Mary Sidney. Contesa de Pembroke. Mama Incomparabililor.

Sir Henry pufni, dar nu l-am luat în seamă, strângând hârtia în poală de parcă ar fi putut dispărea dacă clipeam. O femeie murise pentru scrisoarea asta. Așa că trebuia să aibă un sens. Trebuia neapărat.

— După moartea fratelui ei, contesa a păstrat numele Sidney și blazonul oficial Sidney: un vârf de săgeată, uneori numit cap de lance. Dar a păstrat și emblema particulară a lui Philip: lebăda. Dată lui de protestanții hărțuiți din Franța, care îl adorau… Am ridicat privirea și am constatat că Sir Henry mă privea fix: *Sidney* pronunțat în franceză seamănă puțin cu *cygne.*

— Lebădă în franceză, zise Ben, cu ochii strălucind.

— Absurd în franceză, se răsti Sir Henry.

Mașina încetini. Ne întorseserăm, făcând un ocol mare, pe drumul principal către Londra. Intrând pe acesta, o apucarăm spre est.

— Poate, am zis eu. Dar există un portret gravat al contesei de Pembroke la bătrânețe, un tribut pentru realizările ei literare. Poartă un guler mare de dantelă, iar întrețesută în dantelă, în tot locul, zărești silueta unei lebede.

— Asta a fost râul Nadder, cel a cărui apă picură de pe tine pe scaunele mele de piele, protestă Sir Henry. Nu Avon. Avonul curge prin Stratford, în Warwickshire.

— Avon înseamnă pur și simplu râu în velșă, am zis eu. Există o mulțime de râuri Avon în Marea Britanie. Unul dintre ele trece prin Salisbury. Iar în secolul al șaptesprezecelea, când domeniul Wilton era mai

mare, traversa chiar pământurile familiei Pembroke. Am clătinat din cap. Dacă vrei să te minunezi într-adevăr, să știi că nu departe de aici există chiar un sat numit Stratford-sub-Castle. Și e chiar pe Avon.

Mi-am prins capul în mâini.

— Înțeleg că asta nu e tot, zise Ben.

Am clătinat din cap.

— Contesa scria și ea. E vestită mai ales pentru că a tradus Psalmii în limba engleză. Dar a scris și teatru.

Urmă o pauză.

— A scris *piese de teatru?* întrebă Ben nevenindu-i a crede.

— O piesă. O piesă de circulație restrânsă, destinată mai degrabă unor lecturi private între prieteni, decât reprezentațiilor pe scenă. Am ridicat ochii. A scris *Tragedia lui Antoniu,* prima versiune dramatică a poveștii lui Antoniu și Cleopatra în engleză.

— *Anton…* exclamă Ben, dar Sir Henry îl întrerupse.

— Vrei să spui că Mary Sidney e Shakespeare?

— *Nu,* am răspuns iritată. Nu m-am transformat subit în Delia Bacon. Dar cred că trebuie să luăm în considerație posibilitatea ca Mary Sidney, contesă de Pembroke, să fie „cea mai dulce lebădă" din scrisoarea asta. Am oftat. Și cred că trebuie să urmăm posibilitatea asta până la concluziile ei logice. Scrisoarea se referă destul de limpede la Prima Ediție, ceea ce înseamnă că a fost scrisă în 1623 sau mai înainte. Dar dacă dulcea lebădă care insista pentru publicare era contesa, scrisoarea trebuie să fi fost redactată înainte de sfârșitul lui septembrie 1621, când ea a murit de variolă.

— Lăsând ca Prima Ediție să fie susținută financiar de fiii ei, zise Ben.

— Ceea ce ne readuce la Incomparabili.

Will și Phil, m-am gândit: William, conte de Pembroke, și fratele său Philip, conte de Montgomery, care o luase în căsătorie pe fata contelui de Oxford și trăise suficient pentru a moșteni atât titlul de conte de Pembroke, cât și reședința Wilton. Același Philip care se pare că ridicase camera unde găsiserăm scrisoarea – și același Philip care veghea asupra lui Shakespeare în holul de la intrare de la Wilton.

Nu veghease însă și asupra doamnei Quigley. Încă o dată, chipul ei congestionat îmi pluti în apele memoriei.

Sir Henry se aplecă deasupra scrisorii, cu sprâncenele ridicate, împunse

pagina cu un deget.

— Autorul epistolei știe, de asemenea, că Ben Jonson își editase propriul volum de opere complete. Respectiva carte a apărut în 1616, același an în care a murit Shakespeare. Deci este posibil ca acest Will să fie Shakespeare din Stratford, zise Sir Henry. Dacă a scris scrisoarea în ultimul an de viață.

Am clătinat din cap.

— Nu și dacă „Dulcea Lebădă" este Mary Sidney.

— De ce nu?

— Fiindcă nu e deloc posibil ca un dramaturg oarecare, indiferent cât de vestit, să scrie o scrisoare familiară către o contesă într-o epocă în care rangul – și diferențele de rang – erau luate în serios. Dramaturgii și actorii se găseau doar cu puțin mai sus decât peștii și prostituatele, dar totul în această scrisoare spune că Will – oricine o fi fost el – era egalul dulcii Lebede. Un om de rând – mai ales un om de rând îndatorat doamnei căreia îi scrie – ar începe cu ceva într-adevăr servil, precum „Către Preaonorabila și Preabuna mea Doamnă, Contesa de Pembroke, cea mai Dulce Lebădă…" Mi-am mușcat buza. Chiar și semnătura din centrul paginii nu e în regulă. Un om de rând care îi scrie unei contese ar fi de așteptat să se arate umil, strecurându-și semnătura cât mai jos posibil, în colțul din dreapta. Nu-mi place asta mai mult decât îți place dumitale, Sir Henry, dar dacă Dulcea Lebădă e doamna Pembroke, atunci Will nu poate fi William Shakespeare, dramaturg din Stratford.

— Atunci cine e? ceru el lămuriri.

— Fiara himerică? întrebă Ben, îndreptându-și ochii spre capota mașinii.

M-am uitat iar la scrisoare. „Fiara noastră himerică, sunau cuvintele. Unele dintre castelele din nori – sau, așa cum le numești tu, jucării și fleacuri – pe care fiara noastră himerică le-a inventat odată."

Sir Henry își îndepărtă batista de față.

— Vrei să spui, zise el posomorât, că Shakespeare nu e nimic altceva decât o plăsmuire a patru sute de ani de imaginație hiperactivă?

M-am încruntat. O himeră putea însemna, în sens abstract, ceva evident imaginar sau fantastic. Dar în mitologia greacă era o anume fiară, un monstru mitic care scuipa foc, făptură alcătuită din multe părți: cap de leu, trup de capră și coadă de dragon. Scrisoarea avea o lebădă – și părea să se

refere de asemenea la un mistreț și la un vier ca la niște persoane. Poate că himera reprezenta un grup de oameni – o fiară colectivă, formată din părți distincte.

— *Tâmpenii!* răcni Sir Henry.

— Asta nu înseamnă că fiara e Shakespeare – sau că Shakespeare e fiara.

— Afurisita de scrisoare e despre Shakespeare, se înfurie Sir Henry. Chiar tu ai zis-o.

Am clătinat din cap și am încercat să explic. Himera putea să fie la fel de bine un grup de patroni care inventaseră fleacuri în sensul că plătiseră scrierea pieselor – și le consideraseră îndeajuns de bune pentru a le salva de la uitare. Cel puțin ideea himerei ca grup de persoane dădea un înțeles lebedei, mistrețului și vierului. Ca să nu mai punem la socoteală și harnica furnică.

— Deci dacă Mary Sidney este lebăda, cine sunt mistrețul și vierul? întrebă Ben.

M-am uitat precaută la Sir Henry.

— Blazonul contelui de Oxford era un mistreț albastru.

— O, Doamne, zise Sir Henry, trântindu-se pe spate pe banchetă.

Ben nu-i dădu atenție.

— Iar în anul 1616 era deja mort. Deci nu mai putea să se înfierbânte. Îmi place.

— Atunci mai rămâne vierul, mormăi Sir Henry. Vierul însemnat de elfi, inestetic, ramator. Mai precis, care dintre curtenii elisabetani mândri ca păunii crezi că ar fi permis să fie înfierat cu însemnul lipsit de strălucire al lui Richard al Treilea cel cocoșat? Cel dintâi Tricky Dick[{22}]?

— Promite-mi că nu te enervezi, am zis.

— Nu promit nimic de felul ăsta. Am oftat.

— Bacon.

— Sir Francis Bacon, gemu Sir Henry.

Un hohot rapid de râs izbucni dinspre Ben, camuflat măiestru de o tuse.

— Era de fapt un alt mistreț, am explicat. Dar familia Bacon a preîntâmpinat o mulțime de glume proaste numindu-l chiar ei vier. Sir Francis povestea o întâmplare despre tatăl lui, un judecător gras cât o șură, care într-o zi fusese interpelat la tribunal de către un prizonier care susținea că sunt rude pe motiv că se numea Hog. „Noi doi nu putem fi rude decât dacă vei fi spânzurat, spusese bătrânul jude. Fiindcă Hog[{23}] nu devine

Bacon[{24}] decât după ce e bine atârnat.” N-am îndrăznit să mă uit la Ben; îl simțeam cutremurându-se pe dinăuntru de hohote abia ținute sub control. Merită să spun că Shakespeare a preluat gluma.

— În *Nevestele vesele din Windsor,* oftă Sir Henry, porc-atârnat e șuncă în latină, vă mărturisesc.

Râsul lui Ben nu mai putu fi stăvilit.

Sir Henry îl ignoră.

— Și unde ne conduce această himeră? St Alban este cel căruia acest Will – oricine ar fi acesta – îi scrie.

— Din nou la Bacon, am zis eu. La începutul anului 1621, regele James l-a învestit viconte de St Alban.

Ben se opri din râs.

Sir Henry se aplecă din nou în față.

— Deci Bacon e singurul pe care lebăda îl mai are de îndulcit, iar Will promite că îi va scrie lui Bacon el însuși.

Am încuviințat.

— Unde locuia Bacon?

— La un conac numit Gorhambury. Chiar cum ieși din orașul St Albans.

— Barnes, zise încetișor Sir Henry, spre St Albans.

— Nu este chiar așa ușor, am zis eu pierzându-mi răbdarea. Gorhambury – conacul pe care Bacon l-a construit drept un palat al plăcerilor minții – a căzut în ruină la cincizeci de ani după moartea lui și tot așa e și astăzi.

— Trebuie să mai fi rămas *ceva,* zise Sir Henry.

Am bătut darabana cu degetele pe genunchi.

— Există o statuie în parohia bisericii lui din St Albans, semănând cu statuia lui Shakespeare din Westminster, dar a fost cercetată și întoarsă pe toate fețele de baconieni în ultimii o sută cincizeci de ani.

— Deci este improbabil.

Ben luă scrisoarea.

— Dacă Will îi scrie lui St Alban, zise el, de ce îi zice lebedei că trebuie să vrăjească vierul? Își ridică privirea. Mi se pare că St Alban și vierul sunt două persoane diferite.

Ne aplecarăm asupra scrisorii. Avea dreptate.

— Mai există vreun alt vier oribil? întrebă Sir Henry.

— Nu, din câte știu.

— Deci unde mergem? întrebă Ben.

— Undeva unde să pot gândi.

Cinci minute mai târziu, intram pe aleea din față și apoi în parcarea unui inocent Days Inn. În timp ce Ben și Sir Henry închiriau camerele, eu am rămas cu Barnes în mașină.

Scoțând broșa, am desfăcut capacul din spate. Luminile hotelului aruncau o lucire portocalie peste portret. „Încotro?" l-am întrebat în gând pe tânăr.

Ținându-și crucifixul în mână, acesta părea amuzat, aproape zeflemitor; ochii păreau să-i sclipească de maliție și de dispreț.

34

Ben mă conduse rapid printr-o intrare din spate a hotelului într-o cameră cu două paturi. Sir Henry se duse în camera lui să se spele. Când apăru la ușa noastră câteva momente mai târziu, părea a-și mai fi venit în fire, chiar dacă era încă puțin palid. Eu stăteam la fereastră, ținând broșa deschisă ca un medalion.

— Ai renunțat la scrisoare? întrebă Sir Henry, așezându-se în cel mai confortabil fotoliu din încăpere.

— Există o legătură, am zis eu. Știu asta. Doar că nu pot să-mi dau seama care anume.

„Dar vara ta eternă va rămâne, spuneau literele aurii. Spre preamărirea Domnului."

Ce legătură avea asta cu scrisoarea pe care tocmai o găsiserăm? Se putea să nu aibă o legătură directă, dar Ofelia spusese că pictura și scrisoarea erau două drumuri spre același adevăr, prin urmare, trebuiau să aparțină aceluiași mic univers.

Roz insistase întotdeauna că sensul reiese din context. Ce fel de context îi conferea miniatura acelei scrisori? Sau scrisoarea, miniaturii?

Miniatura, cu crucifixul ei, era evident catolică. Scrisoarea părea să se refere la Prima Ediție. Ce aveau oare de a face una cu alta?

— Există o legătură, am zis eu frustrată. Dar nu am suficiente cunoștințe de istorie a religiilor ca să o văd.

— Poate a sosit momentul să apelăm la cineva care este un astfel de specialist, zise Sir Henry.

— Nu cunosc pe nimeni, am spus.

— Mi se pare că aveți nevoie de cineva care se pricepe atât la istoria religiilor, cât și la Shakespeare, zise Ben.

Mă privea cu interes, și mi se părea că știu de ce. Amândoi văzuserăm titlul lucrării lui Matthew din broșura de la Folger. *Shakespeare și flăcările catolicismului secret.*

— Nu vreau să-i cer lui ajutorul, am zis cuprinsă de iritare.

Sir Henry se învioră.

— Ajutorul cui?

— Al lui Matthew, am spus eu. Profesorul Matthew Morris.

— E destul de dornic să ți-l ofere, zise Ben.

— Ah, zise Sir Henry, încep să înțeleg. A făcut săracul și altceva mai groaznic decât să-și arate interesul pentru tine?

— Mă enervează, am spus eu prostește. Și pe Roz o enerva.

— Uneori, draga mea, zise Sir Henry, ești o mironosiță de prima clasă. Își scoase telefonul. Dacă ne poate rezolva problema, sună-l.

— Folosește-l pe al meu, spuse Ben. E mult mai greu de depistat.

— Lui Roz i-ar displăcea total, am bombănit eu.

— I-ar displăcea și mai tare dacă ucigașul ar pune mâna pe comoara ei, zise Ben.

Își regla BlackBerry-ul pe difuzor, iar eu am scos din buzunar cartea de vizită a lui Matthew și am format numărul.

Matthew răspunse de la al doilea apel.

— Kate, zise el cu o voce ca trezită din somn.

Apoi l-am auzit cum se ridică în capul oaselor.

— *Kate?* Unde ești? Ai pățit ceva?

— Nu am pățit nimic. Ce poți să-mi spui despre expresia *„Ad Maiorem Dei Gloriam”?*

Vocea lui sună spart.

— Fugi de poliție și ai nevoie de mine pentru lecții de latină?

— Cu latina mă descurc. „Spre preamărirea Domnului.” Dar tot nu știu ce semnificație are.

— Ai de gând să-mi spui despre ce e vorba?

— Ai zis să te sun dacă am nevoie de ajutorul tău. Și am sunat.

Urmă o mică pauză.

— E mottoul iezuiților.

Am tresărit. „Soldații romano-catolici ai lui Hristos. Preoți dedicați și deseori zeloși, hotărâți să readucă Anglia înapoi la catolicism.”

Matthew continuă cu lămuririle:

— Oile negre ale familiei Cecil și cam ale tuturor celorlalți consilieri ai Elisabetei și ai lui James, care îi considerau trădători. Un stigmat dureros pe care l-au purtat cu răbdarea unor sfinți. Literalmente. Cred că vreo zece dintre ei *sunt* sfinți, după ce au fost spânzurați, eviscerați și apoi sfârtecați de cai pentru credința lor.

— Hristoase, am șoptit.

— Exact, zise Matthew. Societatea lui Hristos.

Pe masă, flăcările din micul tablou licăreau și se prelingeau peste tânăr.

— În contextul acestei expresii, am rostit cu ceea ce speram a reprezenta calm în voce, ce ai înțelege din propoziția asta?

Am citit cuvintele care se rotunjeau și se curbau, așternute cu cerneală decolorată până la maroniu: „Iau asupra mea sarcina de a-i scrie lui St Alban ca să îi scuzăm tăcerea noastră”.

— În mod normal m-aș gândi la Bacon, zise el. Dar în legătură cu mottoul iezuit, trebuie să iau în considerație Valladolid.

— Spania?

— Da, Spania. Matthew căscă și începu să țină o prelegere ca la curs: Valladolid e vechea capitală a Castiliei. Sediul Colegiului Regal Englez, fondat pe la 1580 de către regele Filip al II-lea al Spaniei ca să pregătească englezi pentru a deveni preoți catolici. Mulți dintre preoți s-au alăturat Ordinului Iezuit și au fost trimiși pe furiș înapoi în Anglia pentru a ține slujbe în secret pentru cei credincioși. După afirmațiile guvernului englez, erau de asemenea trimiși pentru a-i ademeni pe loialii supuși englezi în comploturi violente împotriva suveranilor lor protestanți, încercând să ia cu forța ceea ce nu puteau câștiga prin persuasiune mieroasă. Guvernul englez considera acel loc o bază de antrenament pentru teroriștii religioși.

— De ce St Alban?

— Numele său întreg e Colegiul Regal Englez al St Alban.

Pentru o clipă, nimeni nu mișcă în încăpere. Ducându-mă la telefon, am închis difuzorul.

— Îți rămân datoare, Matthew.

El rămase tăcut.

— Știi ce vreau.

— Știu, am zis eu.

„Dă-mi o șansă”, spusese el.

— Dumnezeu știe că o meriți, am adăugat închizând telefonul.

Am aruncat celularul înspre Ben, care se întinsese pe pat și se zgâia în tavan purtând pe chip un zâmbet atotștiutor care mi se păru vag iritant.

— Crezi că asta e? întrebă Sir Henry. Valladolid? Mi se pare puțin probabil.

M-am așezat la birou, simțindu-mă dintr-odată epuizată.

— Colegiul Regal Englez are și alte elemente comune cu Shakespeare. Două, mai exact. Pe care îl vreți întâi, pe cel plauzibil sau pe cel neplauzibil?

— Eu votez să începem cu ceea ce e nebunesc și apoi să ne întoarcem la ceea ce e logic, zise Ben punându-și mâinile sub cap.

— Atunci, Marlowe, am zis eu, trecându-mi o mână prin părul prea scurt. Băiatul rău, homosexual și lipsit de Dumnezeu, vedeta rock a Angliei elisabetane. Feblețea teatrelor înaintea lui Shakespeare.

— Înjunghiat în ochi într-o încăierare la cârciumă, zise Ben.

Am încuviințat.

— În 1593, chiar în perioada-n care Shakespeare începea să devină cunoscut. Da. Acela. Doar că înjunghierea se poate să nu fi fost urmare a unei simple încăierări – fiindcă Marlowe era și spion. Trimis în Țările de Jos, printre alte misiuni, ca să se înfiltreze în grupurile de catolici englezi exilați despre care se credea că plănuiesc să se revolte… Există probe destul de solide că și tovarășii săi de la cârciumă erau spioni, iar cârciuma reprezenta un adăpost.

— Nu chiar atât de adăpost pentru Marlowe, zise Ben.

Mi-am ridicat picioarele pe birou.

— Există și probe, mai puțin solide, că nu ar fi murit în după-amiaza aceea. Că ar fi scăpat… sau ar fi fost trimis în străinătate. În Spania, mai exact.

— Pfu! exclamă Sir Henry din fotoliu.

Ben era mai tăcut.

— La Valladolid?

Am dat din cap aprobator.

— În 1599, registrul colegiului arată că un bărbat numit când John Matthews, când Christopher Morley a intrat la colegiu… Morley e o

variantă a lui Marlowe pe care dramaturgul o folosea uneori, iar John Matthews era un alias frecvent – deși nu foarte inteligent – pentru preoți, inspirat din Biblie. Am clătinat din cap. Oricine ar fi fost el, acest preot a fost hirotonisit în 1603 și s-a întors în Anglia, unde a fost prins și azvârlit în închisoare. Ceea ce e ciudat e că, într-o epocă în care prizonierii trebuiau să-și plătească întreținerea – sau să moară de foame pe o podea infestată de gângănii –, Robert Cecil, primul ministru al statului sub regele James, a plătit-o personal pe cea a lui Morley. Ceea ce îl face să pară agent al guvernului. Cel mai simplu mod de a-l explica pe Morley din Valladolid este acela de a spune că ambele nume reprezentau aliasuri – unul împrumutat din Scripturi și altul de la un mort –, posibil fiindcă preotul era spion englez.

— Linia dreaptă între două puncte, zise Ben. Ia să auzim și – cum i-ai zis lui Athenaide? – meandrele încurcate…

— Ale unui cărăbuș amețit, am completat. Există unii care cred că motivul pentru care nimeni nu poate dovedi că Shakespeare a scris ceva până în 1593 este acela că înainte de 1593 semna cu numele lui real: Christopher Marlowe.

Hohotind batjocoritor, Sir Henry sări din fotoliu și începu să facă ture prin cameră.

— Ți-am zis că e o nebunie, am spus eu. În acest scenariu, o parte a înțelegerii ce implica dispariția sa a fost ca Robert Cecil să aibă grijă ca piesele lui să fie în continuare puse în scenă la Londra.

— Deci „Shakespeare” pleacă la Valladolid, zise Ben.

Își făcea de lucru cu telefonul, navigând pe internet în timp ce vorbeam.

— Exact.

— Care este celălalt element comun? întrebă Sir Henry, continuându-și turele prin cameră.

— Cervantes.

Sir Henry se opri brusc locului.

— Poate că *el* a scris piesele lui Shakespeare, zise Ben cu o față serioasă.

M-am încruntat la el.

— Există persoane care așa cred. Și altele care cred că Shakespeare a scris *Don Quijote*.

— Și altele, fără îndoială, care cred că s-a reincarnat în Einstein și a scris teoria generală a relativității, replică Sir Henry. De ce să nu-i atribuim

și *Război și Pace,* și *Iliada,* și Biblia, dacă tot suntem la capitolul ăsta?

— Să rămânem la Shakespeare ca Shakespeare pentru un minut, am spus eu.

— Ce noutate, zise Sir Henry.

— Am uitat de piesă în măsură mai mare sau mai mică, dar *Cardenio* face încă parte din această poveste, am continuat. Iar *Cardenio,* s-ar putea spune, a văzut lumina zilei în Valladolid. Când regele Filip al III-lea a mutat întreaga curte spaniolă de la Madrid la Valladolid, Cervantes a mers cu ei. La Valladolid, în 1604, a pregătit el prima parte din *Don Quijote* pentru tipar și a terminat de scris a doua parte.

Nimeni nu se mișcă. Am netezit scrisoarea cu mâna. „St Alban."

— În primăvara acelui an, noul rege James a trimis ambasadori în Spania pentru a semna un tratat de pace. Contele de Nottingham – un Howard – a adus la Valladolid o suită de patru sute de englezi, printre care tineri nobili care erau extrem de interesați de toate chestiunile catolice, și care au învățat să arate același interes în privința tuturor chestiunilor spaniole. Inclusiv teatru și literatură. Și religie. Existau temeri, în anumite cercuri, că iezuiții îi vor corupe și că tinerii s-ar putea întoarce într-o zi în împrejurări pe care englezii le-ar considera mai puțin lăudabile.

În micuța pictură, tânărul își ținea crucifixul, cu o lucire sfidătoare în ochi. *„Ad Maiorem Dei Gloriam."*

— Dacă tânărul blond s-a dus la Valladolid ca să devină iezuit, fie atunci, fie mai târziu, ar fi avut ocazia să supună povestea lui Cardenio din Cervantes atenției lui Shakespeare. Sau atenției unuia dintre patronii săi. Poate familiei Howard. Ar avea astfel sens ca „Will" să scrie pentru a explica de ce piesa spaniolă nu va fi în Prima Ediție.

Pe pat, Ben se ridică în capul oaselor.

— Ar putea, de asemenea, explica de ce un manuscris al unei piese englezești a ajuns în Arizona, la granița cu New Mexico.

M-am întors spre el, privindu-l.

— În secolul al șaptesprezecelea, acea parte din Statele Unite era partea cea mai nordică din Noua Spanie. Condusă și explorată de conchistadori spanioli.

— Care erau însoțiți de preoți spanioli, am spus eu.

— Sau, în orice caz, preoți din Spania.

— Poate că unul era englez, zise Sir Henry.

În spatele bărbatului cu păr auriu, flăcările părură a zvâcni. M-am gândit la cuvintele înșirate cu cerneală decolorată pe pagina scrisorii: *„Iau asupra mea sarcina de a-i scrie lui St Alban ca să scuz tăcerea noastră”*.

Ben își ridică privirea de la ecranul BlackBerry-ului său.

— Ryanair are două zboruri directe pe zi. Londra – Valladolid. Rezervarăm trei locuri la zborul de dimineață.

35

— Am vorbit cu înalt Prea Sfinția Sa, arhiepiscopul de Westminster, anunță Sir Henry de îndată ce intră pe ușă în dimineața următoare. Rectorul de la St Alban mă va primi la ora unsprezece.

— Doar pe tine? am întrebat.

— Cred că am uitat să menționez faptul că sunt însoțit de niște prieteni, spuse Sir Henry. Sper că rectorul este un om flexibil.

La aeroportul Stansted, în nord-estul Londrei, nimeni nu aruncă o a doua privire pașaportului meu, în ciuda multiplelor îndoituri și pete de pe el. Sir Henry atrase puțin atenția, dar, după ce îi făcu cu ochiul, paznicul reuși să fie discret. Nimeni altcineva nu-l recunoscu. Străbătu aeroportul cu pasul unui bătrân obosit, iar oamenii abia dacă îi aruncară o privire. Ne îngrămădirăm trustrei într-un avion Ryanair decorat țipător cu galben și albastru, iar în curând ne găseam printre nori.

Am privit pe fereastră cum treceam pe deasupra Pirineilor și cum coboram înspre câmpia maronie a Castiliei, brăzdată la intervale mari de șerpuirile verzi ale râurilor. Ajunși la sol, luarăm un taxi și coborârăm în grabă un deal lung, îndreptându-ne spre Valladolid. De fiecare parte se înălțau coline blânde, acoperite cu iarbă gălbuie și presărate cu câte un copac ici-colo. Conchistadorii simțiseră probabil nostalgie la văzul peisajului dezolant și arid al Mexicului nordic și al sud-vestului Statelor Unite. Se simțeau probabil ca acasă.

Orașul apăru brusc în față – o spuză de depozite și de clădiri noi, un pod peste un râu molcom, și ne trezirăm înghițiți de bătrâna Europă. Case cu ferestre înalte și cu balcoane încăpătoare umbreau străzile. Oamenii sorbeau alene din băuturi la cafenelele de pe trotuar și se plimbau pe sub copaci sau printre tarabe și piațete decorate cu fântâni arteziene. Oprirăm lângă un zid lung de cărămidă. Deasupra acestuia, am întrezărit un acoperiș alb.

— *El Real Colegio de Ingleses,* ne vesti șoferul taxiului. Coborând din mașină, am clipit orbită pentru o clipă de lumina soarelui Spaniei, subțire și ascuțită ca un pumnal. Ușile mari, duble ale bisericii erau ferecate. Puțin mai jos se găsea o intrare mai mică, ascunsă față de stradă. Sunarăm și ramaserăm în așteptare.

Ușa ne fu deschisă, câteva minute mai târziu, chiar de rector. Monseniorul Michael Armstrong, rector al Colegiului Regal din St Alban, era un om bine făcut, cu păr cărunt și cu un nas lung și subțire ca al unui sfânt bizantin; purta o robă neagră legată cu o cingătoare roșie. Se prezentă cu o politețe rigidă, debordând de căldura de bun-venit a granitului.

Poftindu-ne într-un hol cu ecou, ne conduse repede pe niște coridoare albe acoperite de plăci de ceramică. Mă așteptam să ne poftească într-un birou, dar pătrunserăm în liniștea întunecată a unei biserici.

— Studenții au plecat, iar personalul a fost redus considerabil pe perioada verii, spuse rectorul. Profităm de acest lucru pentru a renova. În momentul de față, este locul cel mai indicat pentru a discuta.

Era o bazilică mică, în stil baroc spaniol. Vopsit în verde și roșu și acoperit cu sfinți poleiți, sfântul altar îmi aminti pe dată scena de la Teatrul Globe. În centru se afla Fecioara Vulnerata pe care marinarii englezi o mutilaseră la Cadiz în 1596, și pe care compatrioții ei catolici o venerau încă de pe atunci. Maria, Regina Raiului. Nu mai avea nas, nici brațe. „Lavinia”, m-am gândit brusc, ferindu-mi privirea dinaintea chipului mutilat.

— Mi s-a spus, Sir Henry, că sunteți pe urmele lui Shakespeare.

Accentul rectorului părea a fi din nordul Angliei, cu vocale deschise. Yorkshire, poate.

— Mă tem că nu sunteți primul. Și noi ne-am tot uitat. Întinse mâinile într-un gest neajutorat de disperare, dar gura păstra o expresie severă. Nu-l veți găsi aici, și nici pe Marlowe. Dacă doriți, vă pot arăta însemnarea Marlowe – sau Morley – în registrul colegiului. Este în mod limpede un alias. Zâmbi cu răceală. În timpul persecuțiilor, numele celor morți erau măști de folos pentru a-i proteja pe cei vii.

— Atunci avem noroc că nu-l căutăm pe Marlowe, spuse Sir Henry. Este adevărat că îl căutăm pe Shakespeare, dar nu ne așteptăm să-l găsim aici.

Monseniorul Armstrong ne privi cu o umbră de mirare.

— Pe cine vă așteptați să găsiți?

— Pe cineva care poate că l-a cunoscut, spuse Sir Henry.

— Aici? Credeți că Shakespeare ar fi putut să aibă vreo legătură cu acest colegiu?

Am scos broșa și am desfăcut balamaua micuță din spate, ținând-o în așa fel încât rectorul să poată vedea portretul tânărului cu crucifix.

— Pe el îl căutăm.

Monseniorul Armstrong nu mai era atât de sever.

— Minunat, șopti el. Este un Hilliard?

— Așa sperăm, spuse Sir Henry.

— Este cu siguranță un portret de martir, zise rectorul. Am auzit de ele, dar niciodată nu am văzut vreunul… Cum se numea?

— William, spuse Sir Henry cu un zâmbet viclean. Dar nu Shakespeare.

Monseniorul Armstrong chicoti.

— Sunt suspiciunile mele atât de evidente? Nu o să vă vină să credeți cât de insistente și de ciudate sunt întrebările pe care le primim… Îi știți cumva și numele de familie?

— Nu, am răspuns eu.

— Cunoașteți o dată?

— Nu una exactă. Cred că trebuie să fi fost pe aici prin 1621. Bănuim că nu s-a întors în Anglia.

— Te poți afla în slujba Domnului în multe locuri.

— Se poate să se fi dus în Lumea Nouă. În Noua Spanie, spuse Ben.

— Asta ar fi fost ceva neobișnuit pentru un englez. Rectorul se mai uită o dată la miniatură. Mai ales pentru un iezuit, lucru sugerat de mottoul său… Registrul cel vechi al colegiului ne poate fi totuși de folos. Veniți cu mine.

Ieșirăm din biserică și îl urmarăm prin labirintul de coridoare cu dale, trecând prin dreptul unei curți interioare cu măslini scăldați în soare. Ne oprirăm în fața unei uși închise. O deschise și am văzut o bibliotecă de un verde pal conținând cărți legate în piele aurită, ce se întindea în cuprinsul pereților, dintr-o parte a ușii până în cealaltă.

De pe unul dintre rafturi, rectorul scoase o carte groasă, albastră. O copie tipărită, nu originalul. Părea să fie în latină. O răsfoi până ajunse la anul 1621, și trecu încet apoi cu degetul său gros peste toate însemnările. Se opri pe neașteptate, merse mai departe, după care reveni.

— Mă gândeam eu. Există un singur om care se potrivește descrierii

voastre. Numele lui este William Shelton.

Cunoșteam acel nume.

— A existat un Shelton care a tradus pentru prima dată *Don Quijote* în engleză, am spus eu.

— V-ați făcut temele cum se cuvine, spuse rectorul pe un ton aprobator. Acesta ar fi fratele lui William, pe nume Thomas. Deși continuă să existe o tradiție cum că William a făcut traducerea, lăsând să se creadă că aparține fratelui său pentru a putea fi publicată. Vedeți dumneavoastră, ca iezuit, William a fost persoana non grata în Anglia. Cu siguranță, William a fost cel care avea acces ușor la *Quijote*. Și cel care vorbea spaniola.

— Avea legături cu familia Howard? întrebă Ben.

— A fost ajutat de contele Northampton să ajungă aici, și tot acesta a garantat pentru el. Era nevoie de așa ceva pe atunci, cu atâția spioni în jur.

— *Un Howard l-a ajutat să ajungă aici?*

— Este atât de important?

— Posibil. A lăsat cumva acte sau scrisori?

Monseniorul Armstrong clătină din cap.

— Mă tem că își păstrau scrisorile cu sine. Nu avem nimic de genul ăsta. Rectorul mă privi cu ochi pătrunzători. Acordați-ne puțină încredere. Dacă am fi avut vreun bilet de la Shakespeare, îmi închipui că am fi aflat.

— Dacă biletul ar fi fost în mod evident de la el, am adăugat eu. Dar, cu siguranță, corespondenții dumneavoastră foloseau aliasuri, la fel ca preoții. Încotro a plecat Shelton?

— I s-a permis să renunțe la jurămintele sale de iezuit în favoarea Ordinului Franciscan. Și în 1626 a fost trimis în Noua Spanie – la Santa Fe – cu Fray Alonso de Benavides. A dispărut fără urmași s-a considerat că a fost măcelărit de indieni în timpul unei călătorii în ținuturile sălbatice de la sud-vest de Santa Fe.

Mi se strânse un mic ghem în stomac.

— Totuși, avem o carte care a aparținut părintelui Shelton, spuse rectorul. Nu mulți oameni au cunoștință despre ea, dar cred că poate ar trebui să o vedeți.

Îndreptându-se către un colț îndepărtat, scoase o carte mare îmbrăcată în piele roșie de vițel, o deschise și mi-o întinse.

— „Comediile, piesele istorice și tragediile domnului William Shakespeare”, am citit eu. „Publicate după adevăratele copii originale.”

Dedesubtul acestor rânduri se găsea capul lui Shakespeare, purtat pe tava gulerului său. Țineam în mână o Primă Ediție.

— Magnum opus iacobină, spuse Ben în șoaptă.

Rectorul întinse mâna și închise cartea. Mi-am ridicat nerăbdătoare privirea. Doar atât avea de gând să-mi arate?

— Mă gândeam că v-ar putea interesa coperta, spuse el.

Sir Henry și Ben se traseră aproape. Pielea avea un blazon aurit care înfățișa un vultur cu un copil în gheare. În mâinile mele, cartea păru dintr-odată a vibra, de parcă aveam palmele așezate pe cutia de rezonanță a unui pian.

— Cunoașteți acest blazon? întrebă rectorul.

— Derby, am șoptit eu.

— Derby, repetă el. A fost trimisă părintelui Shelton de către contele de Derby.

— Al șaselea conte, am spus. Îl chema tot William.

În tăcerea care se așternu, încăperea păru a se pleca spre noi, cărțile se înclinau pe rafturi, trăgând cu urechea.

— „Numele meu e Will", murmură Ben.

— William Stanley, am specificat eu.

— *Stanley?* spuse Sir Henry nevenindu-i a crede. *Prescurtat*…

— Prescurtat W.S., spuse Ben.

Se auzi o bătaie în ușă și am tresărit puternic.

— Intră, spuse rectorul.

Un tânăr preot își strecură capul în cameră.

— Vă caută cineva la telefon, monseniore.

— Preia mesajul.

— Este înalt Prea Sfinția Sa, arhiepiscopul de Westminster. Rectorul pufni supărat și se scuză, ieșind din încăpere.

— Nu-mi place asta, spuse Ben de îndată ce se închise ușa. Fă ce ai de făcut și să plecăm.

Într-un colț era un copiator vechi. L-am pornit și acesta se trezi mârâind la viață. În timp ce mașinăria se încălzea, am deschis Prima Ediție.

— *Stanley?* întrebă din nou Sir Henry, uitându-se țintă la mine.

— Nici o legătură, am spus eu scurt, răsfoind cartea, uitându-mă după semne făcute pe margini, după mâzgălituri, sublinieri, semnături, orice adăugire făcută de mână.

— Cu tine sau cu Shakespeare? insistă Sir Henry. Poți să spui cu amândoi.

Am ajuns la sfârșitul cărții, dar nu am găsit nimic. Singurul lucru demn de interes era blazonul lui Derby de pe copertă.

— Cu mine, am răspuns iritată. N-am ce face dacă Derby este un candidat neașteptat pentru Shakespeare… Tu ai întrebat, am adăugat, atunci când Sir Henry scăpă o sudalmă printre dinți.

Am răsfoit iarăși cartea, de data asta mai încet, explicând în același timp candidatura lui Derby la titulatura de Bard. Educat, sportiv, aristocrat, William Stanley, al șaselea conte de Derby, se potrivea perfect cu omul care *ar fi trebuit* să scrie operele lui Shakespeare. Tatăl și fratele lui mai mare patronau companii faimoase de actori, așa că el crescuse cu teatrul în casă, la propriu. Deși după nume era protestant, reședința familiei sale din Lancashire reprezenta un bastion al vechii religii catolice. Era un bun muzician și un împătimit al vânătorii și al dresurii de șoimi. Petrecea zdravăn, avea unele cunoștințe despre legi și călătorise prin Europa. Se însurase cu fiica mai mare a contelui de Oxford, și apoi, sub influența unui acolit răutăcios, aproape că lăsase gelozia să-i distrugă proaspătul mariaj. Fusese patronul și discipolul lui John Dee, magul istoric din spatele imaginii lui Prospero, marele magician al lui Shakespeare.

— Pe deasupra, am încheiat eu, a scris piese de teatru. Cel puțin, avem cuvântul unui spion iezuit în această privință.

— Un spion iezuit? protestă Sir Henry, neîncrezător.

— A fost trimis să vadă dacă Derby putea conduce o revoluție catolică. A raportat că nobilul nu o să fie de mare ajutor, văzând că acesta era „ocupat să creeze comedii pentru actorii de rând”.

— Dumnezeule, spuse Ben. Ai citit vreuna?

Am clătinat din cap.

— Au dispărut. Ce ironie, având în vedere că scrisoarea spionului a fost interceptată și păstrată cu grijă în arhivele guvernului.

— Deci candidatura lui Derby aduce mai degrabă cu cea a lui Oxford, spuse Ben.

— E mai bună în anumite privințe.

— Datorită numelui său? întrebă batjocoritor Sir Henry. In Anglia, un băiat din cinci este botezat William.

— Mai este și localizarea, am spus eu. Derby este un ținut potrivit în a

justifica dialectul pieselor; Oxford nu. Derby este și mult mai simpatic decât Oxford. Niciodată nu și-a catalogat prietenii drept niște trădători, sub nici o formă. Mai mult, a trăit în perioada potrivită. Spre deosebire de Oxford, el a fost în viață de-a lungul întregului interval în care au fost scrise piesele.

— Dacă Derby este așa de desăvârșit, de ce să-l scoatem din discuție, considerându-l un candidat neașteptat? întrebă Ben.

Din nou, am ajuns la capătul cărții, negăsind nimic. Am închis-o frustrată.

— Toate sunt în favoarea lui, mai puțin ceea ce contează: o legătură clară cu Shakespeare.

— Până acum, spuse Ben.

M-am uitat la blazonul casei Derby, vulturul și copilul de pe coperta cărții. Era o legătură, fără doar și poate. În mod evident. Dar care?

Copiatorul scoase un țiuit, semnalând că era gata. Cu un suspin, am așezat cartea cu coperta în jos pe geam și am apăsat pe buton.

Lumina copiatorului tocmai trecea peste obrazul cărții când ușa se deschise și în încăpere intră rectorul. De îndată ce ușa se închise, acesta rămase cu brațele încrucișate pe piept ca un călugăr războinic din Evul Mediu, la fel de familiarizat și cu sabia, și cu crucifixul. Cu coada ochiului, l-am văzut pe Ben îndreptându-se încetișor spre ușă.

— Nu ați fost pe deplin sinceri cu mine, rosti rectorul, întinzând mâna după carte. Arhiepiscopul mi-a spus că cineva arde Prime Ediții pe două continente, continuă el. Și ucide ca să intre în posesia lor.

Am returnat cartea, fără tragere de inimă.

— Cineva dă foc și lasă cadavre în urmă, am spus încet. Dar nu suntem noi.

Ochii lui se îndreptară către copiator.

— Nu. Doar faceți copii fără să aveți permisiunea. Ceea ce este același lucru cu a fura. Ce anume căutați?

— Pe Shakespeare îl căutăm, am răspuns.

Cel puțin, asta era adevărat.

— În cartea asta?

— Cu ajutorul ei, spuse Sir Henry.

— Atunci ați descifrat inscripția, nu-i așa?

Am ridicat privirea. Lângă ușă, Ben se opri.

— Care inscripție? am întrebat. Ce pierdusem oare din vedere?

Monseniorul Armstrong se uită la fiecare dintre noi, pe rând.

— Dacă vă arăt, spuse el fără de chef, îmi dați toate informațiile pe care le puteți afla despre părintele Shelton. Mi-am dat seama că nu era o rugăminte, ci stabilea un preț.

— Dacă înțeleg ceea ce văd, am spus eu încordată.

Pentru o clipă, privirea lui poposi asupra mea; puteai simți cum monseniorul punea de-o parte a balanței neîncrederea, iar de cealaltă, curiozitatea. Cu un semn scurt din cap, se îndreptă către masă, așeză cartea și o deschise. Se apucă să cojească prima pagină din interior, și am observat atunci că un strat protector fusese la un moment dat lipit peste original.

Pe foaia de dedesubt se găsea un desen în cerneală decolorată până la cafeniu. O creatură monstruoasă, cu un gât alungit și un cap ca de lebădă, cu aripi deschise de vultur care se terminau în capete de mistreți, cu gheare și coadă cu pene ca de vultur. Într-o gheară se afla un coș cu un copil; în cealaltă creatura ținea o suliță.

M-am prăbușit pe scaun.

— Fiara fantastică, rosti Sir Henry, înfiorat.

— Vulturul, lebăda, mistrețul și vierul, zise Ben. Contele de Derby este Will. Doamna Pembroke, cea mai dulce lebădă. Contele de Oxford, mistrețul, iar Francis Bacon, vierul.

— Și încă ceva, am spus încet, arătând spre gheare. Cea din dreapta, cu copilul… ai dreptate, e vulturul de Derby. Dar cealaltă, cu sulița… cred că vrea să fie o gheară de șoim.

— Blazonul lui Shakespeare, zise Sir Henry. Șoimul cu sulița. „Domnișoara Bacon avea dreptate. Dreptate peste dreptate…” Ca și cum cineva amesteca un caleidoscop, ceea ce credeam a ști sticlea și se prefăcea în altceva; nu eram sigură că imaginea ce începea să capete contur reprezenta ceea ce-mi doream să văd.

— Erau toți implicați, am rostit încet.

— Implicați în ce? întrebă rectorul.

— În crearea acestei cărți, spuse Sir Henry.

Am clătinat din cap. Ce scrisese oare Will? „Ceva din castelele din nori – jucării și fleacuri – pe care fiara noastră fantastică le-a inventat să nu se topească cu totul în umbrele nopții ce înghite totul.” Veniseră oare împreună

să comande piesele, după care să le publice? Sau făcuseră ceva mai mult?

Dedesubtul bestiei mitice, cineva scrisese în peniță subțire câteva rânduri dintr-un sonet. Sir Henry citi cu voce tare:

> Numele fie-mi îngropat cu trupul,
> Neruşinând nicicând vreunul dintre noi.
> Căci ruşinat sunt eu de ce aduc în lume,
> Şi tu la fel, iubind ce nu e demn.

Aceeași caligrafie de pe scrisoarea către Dulcea Lebădă, semnată „Will".

La jumătatea paginii se găsea o altă propoziție, scrisă ceva mai neîngrijit: „Răul ce oamenii îl fac le supraviețuiește; binele ades îi însoțește-n groapă".

— Iuliu Cezar, spuse Ben.

— Nu, am rostit eu înfiorată. Ofelia. Ofelia lui Jem, am adus eu lămuriri fețelor confuze adunate în jurul meu. Nu a lui Hamlet. A citat același rând în scrisoarea către doamna Folger. Profesorul Child, spusese ea, o sfătuise să nu păstreze tăcerea. Și ea și-a ținut promisiunea, inversând acele rânduri. Cum se exprimase exact? „Îți scriu… că binele pe care îl facem ne supraviețuiește, în timp ce răul ne însoțește-n groapă."

Referitor la indiciul despre Shakespeare, Ofelia Granville se exprimase într-adevăr literal, în modul abscons al vrăjitoarelor din *Macbeth.* Dacă se referise în același fel și la înmormântare? Ce o însoțise în groapă?

Într-o străfulgerare, am înțeles. Nu în *propria* groapă.

Domnișoara Bacon avea dreptate. Dreptate peste dreptate. Se referea la două lucruri în privința cărora avusese dreptate. Nu la unul. În primul rând și cel mai important, Delia Bacon crezuse că operele lui Shakespeare fuseseră scrise de către Sir Francis Bacon, aflat în fruntea unei adunări secrete. Dar crezuse de asemenea că adevărul despre identitatea autorului fusese îngropat în mormântul lui Shakespeare.

Am arătat către sonetul din cartea lui Derby. „Numele fie-mi îngropat cu trupul."

— Delia Bacon credea asta, am spus eu. A încercat să o demonstreze.

— A încercat? ripostă Sir Henry, care în acest răstimp îi explicase povestea rectorului. Ce vrei să spui prin „a încercat"?

— A obținut permisiunea de a deschide mormântul, la Trinity Church

din Stratford. A vegheat singură în biserică o noapte întreagă, intenționând să deschidă mormântul, dar până la urmă nu a fost în stare să o facă. Cel puțin, asta i-a scris prietenului ei Nathaniel Hawthorne.

Dar, la vremea aceea, Delia aluneca rapid pe panta nebuniei. Dacă *deschisese* totuși mormântul? Și găsise ceva? Ce se întâmplase cu convingerile ei?

S-ar fi dus odată cu ea, bolborosind și bocind, la un azil de nebuni din Pădurea Arden, unde trăia o tânără pe nume Ofelia. Fiica doctorului Deliei.

Ce altceva mai spusese Ofelia? Am scormonit prin minte, încercând să-mi amintesc. Ea și Jem păcătuiseră în fața lui Dumnezeu și a omului, dar încercaseră să îndrepte lucrurile pe cât posibil, readucându-le în locul în care se cuvenea.

Am evitat să-i privesc în ochi pe Ben și pe Sir Henry. Toți trei ne gândeam la mormântul lui Shakespeare. La Stratford. Dar nimeni nu îndrăznea să o spună.

— Trebuie să plecăm, zise Sir Henry.

— Cred că mai mult nu vreau să știu deocamdată, spuse rectorul, cu afectare în glas.

Luă cartea, iar eu m-am ridicat de pe scaun, de teamă că ar putea-o pune bine, și nici unul dintre noi nu ar mai fi văzut-o vreodată. Însă, spre surprinderea mea, monseniorul merse la copiator și trase la xerox fiara himerică. Punând pagina caldă încă laolaltă cu copia pe care o făcusem după copertă, mi le întinse pe amândouă.

— Mulțumesc, am spus eu, uimită.

— Dacă dați de vreo urmă a preotului, anunțați-mă.

Am dat din cap. Aveam o înțelegere; intenționam să-mi țin cuvântul.

— Atunci, zise el brusc, sunt de acord cu Sir Henry. Ar trebui să plecați.

Ne conduse iute înapoi spre ușa din față, roba sa neagră foșnind peste dale.

— Domnul să vă dea călătorii sigure și zile liniștite, spuse el în vreme ce noi ieșeam din nou în soarele arzător al Spaniei și strigam după un taxi. Aruncarăm o ultimă privire siluetei din cadrul ușii, ținând cartea în față precum un scut, după care ne grăbirăm să urcăm dealul, îndreptându-ne spre aeroport.

Am contemplat îndelung paginile xeroxate din poala mea. „Numele fie-mi îngropat cu trupul.”

Nimeni nu scotea un cuvânt. Cu toții știam încotro ne îndreptam și din ce motiv. Nici sigură, nici liniștită nu ne părea călătoria.

36

— Se află cumva o Primă Ediție în Stratford? întrebă Ben de îndată ce avionul decola de pe pistă, purtându-ne către Anglia.

— Nu un original. Atunci când spui Stratford, te duce gândul mai mult la case decât la cărți. Cred că deține totuși cel puțin o copie în stare bună a manuscrisului.

— Unde ar putea fi?

— La New Place. Casa pe care Shakespeare și-a cumpărat-o atunci când a devenit faimos. Sau la Nash's House, casa vecină, în orice caz. New Place era considerată a doua casă ca valoare din oraș atunci când Shakespeare a cumpărat-o, dar a fost demolată cu mulți ani în urmă. Acum în acel loc se află o grădină. Casa alăturată, Nash's House, a aparținut fiicei lui mai mari. Acolo se află o întreagă colecție a operelor tipărite ale lui Shakespeare, din care o mare parte este dedicată Primei Ediții.

Ben scăpă o înjurătură.

— Înseamnă că va fi pază serioasă la Nash's House. Și probabil că la casa în care s-a născut va fi aceeași situație. Sinclair nu-și va asuma nici un risc.

— Lucrul cel mai important este biserica, spuse Sir Henry. Or, nu exista nici un paznic la Westminster Abbey.

— Nu m-aș baza pe asta la Stratford, zise Ben. Nu după cele întâmplate la casa reședința Wilton.

„Nemernicul care a ars un monument național sub supravegherea mea, spusese Sinclair. Trebuie să-l prind." Din câte îmi dădusem seama despre detectiv inspector-șef Sinclair, el nu avea să se oprească până când nu-și găsea prada – ceea ce ar fi fost perfect dacă nu m-ar fi confundat cu criminalul.

Nu că s-ar fi găsit extrem de departe de adevăr, am gândit eu cu amărăciune, amintindu-mi de doamna Quigley moartă în brațele lui Ben. Oare ucigașul ar fi descoperit calea de a ajunge până la ea – sau la Maxine și la doctorul Sanderson – dacă nu l-aș fi condus eu într-acolo? „Nu este vina ta", spusese Ben. Privind umbra avionului gonind deasupra

pământului, mă străduiam să cred că așa era.

În nordul Munților Pirinei, norii se adunară ca niște vălătuci de lână purtați de o adiere de vânt. Deasupra canalului, se condensară într-o pătură cenușie, subțire. Ne afundarăm în ei și picături fine de ploaie loveau ferestrele avionului. Când aterizarăm la Londra, începuse să burnițeze. Barnes ne întâmpină la ieșirea din aeroport și în curând ne îndreptam spre vest, prin ploaie, către Stratford.

Trecuse ceva vreme de când fusesem acolo. Tot ceea ce-mi reaminteam erau casele cu frontoane pe jumătate lucrate în lemnărie, înghesuite unele în altele, înclinându-se înspre străzile aglomerate. Asta, precum și vocea lui Roz.

Orașul fusese unul prosper în timpul Evului Mediu și al Renașterii, dar se micșorase și devenise ulterior un loc mohorât și sărac. Când guralivul stăpân al tuturor cocoșaților, P.T. Barnum, își manifestase dorința de a cumpăra casa natală și de a o trimite la New York, un sentiment de oroare îi electrizase pe englezi, transformându-i în niște vajnici apărători ai moștenirii trecutului. O moștenire cum nu se putea mai potrivită pentru Barnum, mă gândisem eu.

Roz nu fusese de acord. Ea disprețuise acel loc chiar mai mult decât disprețuise Teatrul Globe. Cel puțin, remarcase ea înnegurată, cei de la Globe nu pretinseseră că Shakespeare chiar jucase în amfiteatrul de lemn reconstituit. Casa natală a Bardului, susținuse ea, era mai degrabă o prefăcătorie, ba mai mult, o ipocrizie condamnabilă. Aproape ca făcătura circului de purici al lui Barnum sau a sirenelor lui mumificate. Nu exista nici cea mai mică dovadă a faptului că Shakespeare ar fi pus piciorul în locuința venerată de milioane de oameni ca fiind casa sa natală – o construcție care oricum fusese reconstruită aproape în întregime în secolul al nouăsprezecelea. Și totuși, ghizii încă se arătau bucuroși să prezinte câte unui fraier patul original în care se presupunea că fusese adus pe lume Shakespeare. Singura casă în care existau atestări că bărbatul trăise cu adevărat – New Place, cândva considerată ca fiind a doua dintre cele mai bune case din Stratford – era acum doar o groapă în pământ.

— O grădină, obișnuiam eu să protestez. Nu o groapă.

— O grădină situată în fundul pivniței de altădată, venea replica ei. Cu glicină care crește din haznaua lui. Trandafiri înrădăcinați în resturile rahatului său.

Se născuse *undeva* în Stratford, argumentam eu, și mai mult ca sigur pe Henley Street, unde registrele arată că tatăl lui avusese proprietăți, deși trebuie să recunosc că nu știu care sunt acelea. Dar este cu mult mai simplu să venerezi o anumită locuință decât să stai în mijlocul străzii și să-ți împrăștii adorația într-un spațiu nedefinit.

— Religia, mi-o tăiase scurt Roz. Narcoticul maselor.

— Un narcotic, sesizasem eu, care îți plătește salariul.

— Dacă trebuie neapărat să venerezi ceva, spusese ea, adoră-i cuvintele. Dacă trebuie să alegi o biserică, du-te la teatru.

În această privință, cel puțin, o crezusem pe cuvânt.

— Dacă stai și te gândești, încheiase ea cu grație, dacă prezența este problema ce te mistuie, atunci biserica este singura clădire autentică de pe vremea lui Shakespeare, în tot orașul. Omul este încă acolo, pentru numele lui Dumnezeu!

„Răul ce oamenii îl fac le supraviețuiește, dar binele ades îi însoțește-n groapă.” Ofelia se străduise să schimbe asta. Nu-i așa?

Eram pe cale de a afla.

Mașina luneca în tăcere, cu excepția șuieratului de roți trudind pe o șosea udată de ploaie și a fâsâitului înfundat al ștergătoarelor de parbriz. Orașul răsări dintr-odată dintre câmpuri și dealuri înverzite. Șerpuind pe străzi întortocheate, traversarăm podul de peste râul Avon și o apucarăm pe High Street.

Oprirăm la refugiul favorit al lui Sir Henry, hotelul Shakespeare, aflat nu departe de biserică. O clădire lungă, în stil Tudor autentic, cu tencuiala albă și cu lemnăria întunecată, cu frontonul ieșit în afară, puțin înclinat din cauza trecerii anilor, aceasta se dovedea încă a fi o clădire grațioasă. Înăuntru, era cu adevărat luxoasă. Sir Henry închirie un apartament și comandă prânzul în cameră. Apoi mașina trase în spatele clădirii, iar eu m-am strecurat discret în interior.

Odată ce m-am văzut instalată în cameră, Ben plecă pentru a studia la fața locului sistemul de securitate al bisericii. In timp ce Sir Henry moțăia într-un balansoar, eu m-am întins pe unul dintre paturi, uitându-mă cu atenție la paginile xeroxate după Prima Ediție din Valladolid.

Blazonul familiei Derby de pe copertă dovedea că William Stanley *deținuse* Prima Ediție – și nu că ar fi *scris-o* el. Chiar și citatele din Shakespeare din interior nu reprezentau o dovadă. Folosirea pronumelui

„Eu” într-un sonet constituia un semn prea vag, o mască pe care o putea purta oricine. Citatele arătau că Derby cunoștea unul dintre sonetele lui Shakespeare, precum și o frântură din *Iuliu Cezar*.

Asta nu îl făcea să fie Shakespeare.

Exista totuși o legătură. Fragilă ca un fir din plasa unui păianjen, însă la fel de puternică.

Bestia himerică era o cu totul altă poveste.

Vulturul, lebăda, vierul și mistrețul, șoimul agitându-și lancea: așezat alături de scrisoarea lui Will către Dulcea Lebădă, desenul din manuscris sugera că acestea erau toate creațiile lui Shakespeare. Dar în ce mod?

Exista un număr infinit de posibile colaborări. Poate că Derby, Lady Pembroke, Bacon și Oxford se strânseseră pentru a ajuta la scrierea piesei. Poate că se îngrijiseră ca neajunsurile vieții să nu-l urmărească pe domnul Shakespeare și acesta să aibă, după spusele Virginiei Woolf, cinci sute de lire pe an și o cameră proprie – inclusiv o parte din veniturile trupei Oamenii Regelui și ale teatrului lor, Globe. Ar fi fost un sprijin nemaipomenit.

Dar poate că se mersese chiar mai departe. Poate că în răstimpuri, unul dintre ei sugerase vreun subiect de piesă, sau poate că-i împrumutaseră vreo carte – „Uită-te puțin la această povestioară, cred că o să-ți placă”. Poate căpătaseră în schimb ocazia de a-i verifica scrierile înainte de a ajunge la alți ochi, de a sugera o frază sau un nume, pe ici, pe colo. Poate că fiecare dintre ei avuseseră câte una sau două mici istorioare – Bacon și *Nevestele vesele,* Lady Pembroke și *Antoniu,* Oxford și *Hamlet,* Derby și *Furtuna.* Pe de altă parte însă: ar fi oare posibil ca membrii acestei bestii himerice să fi scris ei înșiși toate lucrările, împreună, sau fiecare în parte, și să-l fi angajat pe William Shakespeare pe post de mesager, folosindu-i numele pentru acoperire?

Ușa se deschise și intră Ben în cameră, ud leoarcă, cărând o geantă de sport care părea a conține ceva mult mai greu decât o simplă pereche de adidași.

— Orașul mișună de polițiști. E mâna lui Sinclair, fără îndoială. Dar cei mai mulți dintre ei sunt concentrați în jurul casei natale și a casei Nash, cu expoziția ei de cărți. New Place, chiar alături, fie și-a înarmat grădinarii, fie a angajat câțiva agenți sub acoperire nu foarte bine deghizați. Pe partea luminată, a mai rămas un singur plutonier de poliție care să patruleze în

dreptul bisericii.

Sir Henry se aplecă în față, dintr-odată foarte atent.

— Și cum pătrundem înăuntru?

— Reușind să rămânem suficient timp cât să deschidem mormântul? am adăugat eu.

— Îl rugăm frumos pe îngrijitor, atunci când își face rondul de la ora unsprezece noaptea și verifică luminile și încuietorile, spuse Ben. Îmi expedie pe dată căutătura neîncrezătoare: Eu fac astfel încât să intram. Grija voastră să fie ce faceți acolo odată ce pătrundem.

Sosi un chelner, cu o tavă plină cu feluri de mâncare, iar Sir Henry și Ben se înfruptară din friptura de vită cu garnitură de mazăre și din puddingul Yorkshire. Eu am refuzat să-i întovărășesc la masă. Nu puteam mânca. M-am dus la fereastră și am deschis-o larg, privind oamenii care treceau prin praguri luminate și se grăbeau prin ploaie. Începuse exodul de noapte de la restaurante către teatre.

Exact în jurul anului 1593, Shakespeare trecuse printr-o perioadă de bruscă înflorire, nu numai în privința fecundității creatoare, ci și în ton, în interes și în sofisticare. Într-un interval de șase, șapte ani, câte două și chiar trei capodopere pe an izvorâseră de sub pana lui, ritmul scăzând apoi la una pe an. Destul de posibil, *Richard al II-lea, Romeo și Julieta, Visul unei nopți de vară* și *Regele Ioan* apăruseră toate în cuprinsul unui an și jumătate. Majoritatea scriitorilor ar ucide pentru a căpăta un astfel de raport între calitate și cantitate, întins pe parcursul a șase decenii chiar de-ar fi, nicidecum în decurs de numai șase ani.

Singura explicație a acestui fapt era o bruscă, inexplicabilă înfățișare a geniului. Dar dacă cinci minți hrăniseră această înfățișare, în loc de una singură? Era oare posibil ca această bruscă fecunditate să marcheze debutul unei mici academii, fiara himerică a celor cinci?

Dintre toți tovarășii lui, Derby era cel mai probabil să-l fi „descoperit” pe domnul William Shakespeare din Stratford. E oare posibil ca fiul contelui din nord și fiul mănușarului din Warwickshire să se fi întâlnit cu ocazia unei reprezentații la Stratford, la Coventry sau la Chester – sau chiar la Knowsley Hali sau Lathom Park, castelele din nord ale conților de Derby? Teatrul era un teritoriu nesupus regulilor, unde cei de ranguri diferite ades se amestecau. Oare cei doi W.S. se plăcuseră din prima clipă? Se măsuraseră din priviri, fiecare găsindu-l pe celălalt amuzant, sau cel

puțin folositor? Plecase oare Shakespeare din Stratford la Londra ca membru în suita lui Derby?

Era o nebunie. Chiar mă transformam în Delia. Domnișoara Bacon își imaginase că Bacon era Shakespeare; domnișoara Stanley începea să și-l imagineze pe Stanley în locul lui. Delia voise să deschidă mormântul lui Shakespeare; eu intenționam să-l redeschid chiar în noaptea aceea.

„Delia avea dreptate. Dreptate peste dreptate."

Delia era nebună.

Apucând volumul lui Chambers, am scuturat toate hârtiile strecurate între paginile lui. Scrisorile fluturară ca niște aripi de molii moarte, căzând într-o mică movilă uscată pe covor. Am îngenuncheat și am căutat prin ele, neluându-i aproape deloc în seamă pe Ben și pe Sir Henry, care se uitau lung la mine de la masă.

Aveam dovezi, la naiba! Fișa de catalog a lui Roz. Scrisoarea lui Jeremy Granville către profesorul Child. Scrisoarea Ofeliei către Jem. Scrisoarea ei mult mai târzie către Emily Folger. Scrisoarea contesei de Pembroke către fiul său: „Îl avem cu noi pe numitul Shakespeare". Scrisoarea lui Will către Dulcea Lebădă. Însemnarea din Prima Ediție a lui Derby. Și în sfârșit, și de departe cea mai frumoasă dovadă, miniatura tânărului pe fundalul de flăcări, ascunsă în broșa Ofeliei.

Ce știam? Ce știam cu adevărat?

Shakespeare scrisese o piesă inspirată din povestea lui Cardenio din romanul *Don Quijote* al lui Cervantes – iar piesa se pare că reflecta un crâmpei sordid din istoria familiei Howard. Teatrul Globe arsese, iar piesa dispăruse.

După ani de zile, Will – probabil Derby – îi scrisese Dulcii Lebede – probabil contesa de Pembroke – pentru a-i transmite că nu-l deranja defel ideea unei Prime Ediții de opere complete, câtă vreme *Cardenio* nu era inclus – și că va explica apoi cum stau lucrurile cuiva de la Colegiul Regal St Alban din Valladolid. Orice altceva se poate să fi trimis Derby în Spania, cu siguranță că trimisese și un frumos exemplar al Primei Ediții, însemnat cu blazonul său, unui anume părinte William Shelton – fratele traducătorului englez al lui Cervantes, dacă nu cumva traducătorul însuși.

Lăsând în urmă o carte în biblioteca colegiului, părintele Shelton plecase în Noua Spanie și murise printre indieni, undeva la sud-vest de Santa Fe, nimeni nu știa locația exactă.

Doar dacă nu cumva Jem Granville îl găsise.

De unde știuse Jem unde să caute?

Avea legătură cu Ofelia Fayrer, care avea legătură cu Delia Bacon, care crezuse că mormântul lui Shakespeare ascundea informații secrete despre poet.

„Răul ce oamenii îl fac le supraviețuiește; dar binele ades îi însoțește-n groapă."

Ofelia credea că ea și Jem păcătuiseră împotriva omului și a lui Dumnezeu; își dăduse toată silința să repare asta punând lucrurile înapoi la locul lor.

„Numele fie-mi îngropat cu trupul", scrisese Derby.

Era ceea ce Delia crezuse despre mormântul lui Shakespeare în biserica din Stratford: cum că ascundea adevărata identitate a geniului pe care ea îl venerase până la obsesie.

Fusese oare o nesăbuință să mergem pe urmele unei femei nebune?

37

Noaptea se lăsa cu o încetineală agonizantă. Ploaia se transformă într-o perdea fină de ceață. Pe la ora zece, albastrul de cobalt al cerului se întunecase precum cerneala. Pe la zece jumătate, i-am dat în păstrare lui Barnes pagini din manuscris și volumul de la Widener, *Scena elisabetană,* împreună cu colecția noastră de scrisori, apoi eu, Ben și Sir Henry plecarăm pe jos. Sir Henry o apucă pe drumul său, ținându-se departe de noi. Ben venea la zece pași în urma mea, cărând geanta de sport.

Faruri străluciră în noaptea întunecată. Oameni se zoriră din intrânduri către mașini care așteptau. După ce trecurăm de alte două clădiri, ajunserăm în locul unde fusese odinioară casa lui Shakespeare, a doua din oraș ca importanță, și unde acum rămăsese doar o grădină plină de glicină, care umplea noaptea de mirosul ei puternic. Cu umerii lăsați sub povara burniței, m-am întors la stânga și am luat-o în josul Chapel Lane, pustie la acea oră. Dacă grădinarii înarmați erau încă acolo, fapt e că eu nu i-am văzut și, în orice caz, n-ar fi dat atenție unui băiat brunet neînsoțit.

La capătul străduței, ajunserăm la Swan, ieșirea de la Teatrul Regal Shakespeare, care data din epoca victoriană, unde câțiva fani mai tândăleau după terminarea piesei, în speranța că îi vor vedea în treacăt pe actori.

Luând-o la dreapta, Ben mă prinse din urmă, și urmarăm împreună drumul de-a lungul cursului lărgit și lent al râului, iar pașii noștri răsunau zgomotos în liniștea nopții. Trecurăm de localul Rața Murdară, din dreapta noastră, veranda ei arătându-se pustie într-o seară așa umedă, toți clienții obișnuiți fiind îngrămădiți în încăperile micuțe ale cârciumii, apoi trecurăm de docul de unde se închiriau bărci, de pe stânga, și de parcul care se întindea între stradă și râu.

Norii de pe cer acoperiseră luna. După o cotitură, curtea bisericii apăru chiar în fața noastră, iar Ben se opri. Din întunericul nopții, Sir Henry se ivi din parc, din stânga noastră. Făcându-ne semn să stăm pe loc, Ben înainta câțiva pași, oprindu-se în fața unei tăblițe cu indicații, ca și cum ar fi citit un orar. După o clipă, ne arătă cu mâna să trecem mai departe.

După poartă, un drum pietruit ducea către biserică, străjuit de tei cu coroanele ciuntite brutal, aplecați în întunecimea de deasupra. Felinarele păreau că plutesc în ceață, scăldând cărarea într-o lumină spectrală. Pe cealaltă parte a străzii, întunericul se îndesea. Mai că simțeam pietrele de mormânt din iarba înaltă întorcându-se după noi și privindu-ne cu jind.

Ne strecurarăm din lumină, ghemuindu-ne în spatele a două cruci înalte. Am auzit pași pe caldarâm și un fluierat, apoi pași mai puțin apăsați, în iarbă.

— Bună seara, George, se auzi o voce de bărbat.

— Ploua cu bulbuci mai devreme, nu-i așa? spuse George vesel, care urca pe aleea străjuită de tei, îndreptându-se spre biserică.

Paracliserul, se pare.

Partenerul său de conversație, plutonierul de poliție, înainta însă către noi printre morminte, fața lui ivindu-se ca un abur străveziu din întuneric. De îndată ce trecu de noi, Ben se furișă fără zgomot în spatele lui și-i prinse gâtul în îndoitura cotului, trântindu-l în spatele unei cruci.

Răsturnat, cu ochii strălucind de furie și teamă, polițistul încercă să se opună. Ben se lăsă cu toată greutatea, strângând mai tare, și omul căzu moale.

Lăsându-l întins pe jos, Ben privi cu atenție către biserică. Ajuns la ușă, paracliserul se întoarse pe călcâie, cu o legătură mare de chei în mână. Rămase în fața ușii preț de o clipă, cu urechea ciulită, ascultând cu atenție. Apoi scutură din cap și se întoarce către broască.

— Leagă-l, spuse Ben, și fără a mai pierde vreo secundă se îndreptă spre

biserică, printre umbre.

Drept în față, paracliserul deschise ușa și păși înăuntru. Ben îl urmă, fără să facă zgomot. Nu mai rămăsese nimic de văzut. Palid la față, Sir Henry scoase niște sfori din rucsac și mi le înmâna. M-am aplecat deasupra polițistului. Părea mort. *Oare în ce naiba mă băgasem?*

Ben reveni după câteva minute. Îl târârăm cu chiu, cu vai pe polițist în biserică, iar Ben închise ușa în spatele nostru. Aceasta scoase un zgomot ca de tunet îndepărtat; Ben aprinse o lanternă subțire. Paracliserul zăcea de asemenea fără cunoștință pe podeaua de piatră, cu un căluș în gură și legat fedeleș cu o pricepere care mă cutremură. Legătura de chei se găsea lângă el. Pe perete, deasupra, o luminiță verde, minusculă clipea intermitent; paracliserul apucase să oprească alarma înainte de a începea în mâinile lui Ben.

Cât timp eu am căutat cheia care încuia ușa, Ben strânse legăturile făcute de mine în jurul încheieturilor polițistului și îl cără lângă paracliser.

— Acum e rândul tău, spuse el dându-mi lanterna. Întorcându-mă brusc cu spatele la cei doi bărbați legați și întinși de o parte și de alta a ușii, m-am îndreptat către naos. Ben și Sir Henry mă urmară.

Un întuneric adânc, să-l tai cu cuțitul stătea dinaintea fasciculului lanternei. Altarul de la capătul îndepărtat al bisericii era imposibil de văzut, ca și acoperișul boltit de deasupra. Locul duhnea a piatră rece și a moarte. Ca aproape orice biserică, construcția avea formă de cruce, cu naosul pe latura mai lungă. Trecurăm de mijlocul crucii, de turn și de turla bisericii care se ridica deasupra noastră, depășirăm capelele din stânga și din dreapta, și ne strecurarăm în sfârșit în amvon. Loja corului se deslușea de cealaltă parte.

Ben îndreptă lanterna în sus. Fasciculul ei lumină brusc vitraliul ferestrei din partea de est. Sub el, altarul străluci cu licăriri de aur învechit, amintind parcă imagini din Templul Regelui Solomon. Dar nu altarul era ținta noastră. M-am îndreptat spre stânga.

Pe peretele nordic, sus, chipul lui Shakespeare pândea ca un spirit la o ședință de magie neagră, mâna sa de piatră strângând cu putere pana, mai mult ca un funcționar decât ca un poet; culmea lină a frunții era mai curând fără de păr, mult mai probabil din pricina vârstei decât a pioșeniei. De aproape patru secole, privirea lui ațintită îi păstrase secretele cu strășnicie. Mormântul era în față, o piatră subțire dreptunghiulară, de cealaltă parte a

balustradei împodobite a amvonului, care ținea mulțimea departe de altar.

Sărirăm tustrei peste balustradă, adunându-ne în jurul pietrei de mormânt. Pe ea fusese săpată o inscripție. Sir Henry o citi cu voce tare, ecoul vocii sale auzindu-se de jur împrejurul tavanului boltit:

> Prietene, în numele Domnului, ferește-te
> Să sapi în praful adunat aici.
> Binecuvântat fie acel care va cruța acest mormânt
> Și blestemat cel care îmi va dezgoli oasele.

Nu erau versuri la nivelul celor din *Romeo și Julieta* sau din *Hamlet.* Dar în același timp, ele aveau o încărcătură puternică, inexplicabilă, asemănătoare cântecelor de leagăn sau vrăjilor. O binecuvântare, înlănțuită pe eternitate de un blestem.

Era acolo oare un blestem? Ofelia ajunsese să gândească asta. Cum spusese ea? „Am păcătuit atât împotriva oamenilor, cât și a lui Dumnezeu.” În biserica întunecată, am simțit trecându-mă fiori.

Ne lepădarăm pelerinele de ploaie și le așezarăm în jurul pietrei de mormânt: Ben scoase din rucsac dalte și niște răngi mai mici și ne apucarăm cu atenție de treabă. Trebuia să desprindem piatra de mormânt și să o ridicăm cu mare grijă, fără a o sparge.

Pentru o vreme nu am auzit decât râcâit de metal pe piatră și răsuflarea noastră trudnică. M-am oprit puțin, pentru a-mi odihni mâinile. Undeva în spate, un sunet a zgâriat liniștea, iar eu am încremenit. Eram priviți, ca și cum ochii sculptați ai statuilor de demoni și sfinți s-ar fi trezit la viață.

Încetișor, m-am ridicat și m-am întors. Întunericul era la fel de inscrutabil ca și mai devreme.

O lumină orbitoare mă izbi dintr-odată în față. „Este Sinclair”, am gândit cuprinsă de panică.

— Katharine, se auzi o voce.

Nu era Sinclair. Nici urmă de polițiști. *Ci Athenaide.*

— Depărtează-te de mormânt, spuse ea. Am ezitat.

— Fă-o, spuse Ben încetișor.

Am înaintat câțiva pași, puțin într-o parte, ieșind din raza luminii orbitoare, și am înțeles de ce-mi spunea Ben asta. Athenaide stătea în picioare în fața lojii corului, ținând în direcția mea, iar în mână avea un

pistol cu o țeava nefiresc de lungă. Un pistol la care era atașat un amortizor.

— Mai mult.

Am mai înaintat puțin.

— Ea nu are ceea ce vrei tu, spuse Sir Henry.

— O vreau pe Katharine, zise Athenaide.

— *Nu,* spuse Ben făcând câțiva pași în față.

— Dacă mai faci un pas, am să trag, domnule Pearl.

El se opri în loc.

— Ce vrei de la mine? am întrebat încercând să-mi ascund tulburarea din glas.

— Să te smulg de lângă o pereche de ucigași.

— *Poftim?*

— Gândește-te, Kate, se auzi o altă voce din lojile de pe peretele nordic.

Matthew.

— Cine a fost acolo de fiecare dată când cineva a murit? Cine a fost cu tine la Arhivele Preston?

— Eu am fost, spuse Ben.

— Așa este, spuse Matthew, cu voce încărcată de dispreț. Tu ai fost.

Detectiv inspector-șef Sinclair sugerase aceeași idee, pe care o respinsesem fără gânduri. Am alungat-o din nou din minte.

— *Nu.*

Matthew continuă să insiste:

— Kate, gândește-te: unde era el atunci când a murit doctorul Sanderson? Ce convenabil, nud așa, că te-a lăsat singură în bibliotecă?

— Și eu am fost atacată în acea noapte, am spus șovăitor. Ben mi-a salvat viața.

— Oare? Sau te-a atacat, după care s-a retras și s-a prefăcut că-ți sare în ajutor mai apoi?

M-am întors cu gândul la ce se întâmplase la Capitoliu. Fusese o învălmășeală de lovituri date și primite, de pași care se-apropiau și se-ndepărtau.

— Kate, gândește-te, spuse din nou Matthew. Gândește-te la fiecare atac, la fiecare crimă.

În Widener, urmăritorul meu se evaporase și Ben apăruse câteva clipe mai târziu. Ar fi fost posibil să fie el urmăritorul? Ar fi putut să înconjoare rafturile, să-și dea jos hainele închise la culoare și să le ascundă printre

cărți. Era o variantă posibilă.

Era absurd, în același timp.

În Cedar City, plecase de la arhivă înaintea mea, să caute niște sendvișuri. Se întorsese oare din drum, omorând-o pe Maxine, de îndată ce plecasem eu de acolo? Era posibil. Cam pe muchie de cuțit. La Capitoliu mă găsise pe peluza cu magnolii tocmai la timp ca să-l alunge pe atacatorul meu. Chiar el îmi dăduse ideea că atacul era o înscenare. „Dacă atacatorul ar fi vrut să te omoare, ai fi fost moartă înainte de a ajunge eu la tine", spusese el. Oare salvarea mea fusese și ea regizată, astfel încât să capăt încredere în el?

Nu. El chiar mă salvase.

Ce altceva? Casa Wilton. La Wilton fusese tot timpul cu mine.

— Nu ar fi putut-o ucide pe doamna Quigley, am spus, străduindu-mă să rămân lucidă.

— Îmi pun sufletul chezaș, atunci, spuse Athenaide, că Sir Henry ar fi putut.

Am căzut din nou pe gânduri. Pentru câtă vreme dispăruse Sir Henry împreună cu doamna Quigley? Zece? Cincisprezece? Douăzeci de minute? Timp suficient pentru a o ucide și a se întoarce în camera alăturată, tăindu-se pe obraz și căzând la podea.

O pereche de ucigași, spusese Athenaide. Oare Ben și Sir Henry erau implicați împreună în această afacere? Chiar era posibil? Am derulat din nou în minte evenimentele, de la început, reluându-le cu încetul, pe fiecare. De fiecare dată, unul din ei mă scosese din încurcătură – îmi făcuseră rost de haine, de transport, de bani. Chiar și de pașapoarte. Ben nu numai că mă apărase, dar chiar încălcase legile a două țări făcând asta.

Și conlucrând, ar fi putut ucide pe oricine dintre cei care muriseră.

— De ce? am protestat eu. De ce să-i omoare pe ceilalți? Și de ce să mă cruțe pe mine?

— Au nevoie de tine, răspunse Athenaide.

Exact același lucru îl spusese Ben despre ea: că avea nevoie de mine pentru a găsi piesa pierdută. Iar apoi aș fi putut fi eliminată… Oare își dezvăluise propriile motive, punându-le în seama ei?

— Dar cineva încearcă să ne împiedice să descoperim piesa. De ce ar face Sir Henry acest lucru?

— El nu încearcă să împiedice descoperirea piesei, ci să o aibă sub

control. Cred că Sir Henry își dorește acea piesă cu o lăcomie otrăvitoare. Presupun că Roz i-a dezvăluit pentru prima oară adevărul, și din acel moment a visat să-și însușească rolul lui Don Quijote. Ce final de carieră teatrală, ca un cântec de lebădă, un rol maiestuos aducându-i pe Shakespeare și pe Cervantes laolaltă, și fiind numai și numai al tău? El vrea piesa doar pentru sine, și atunci când Roz nu i-a promis că o va împărți, a ucis-o.

— Târfă nenorocită! izbucni Sir Henry.

Athenaide nu-l luă în seamă, îndreptându-și atenția asupra mea.

— Dar în ce te privește pe tine, avea nevoie de ajutor. Așa că și l-a angajat. Așa cum ți-a spus Ben, a fost plătit. Numai că de către Sir Henry, și nu de către Roz.

— Dar, Athenaide, el este *nepotul* ei!

Pentru o clipă se așternu tăcerea.

— Nemaipomenit, spuse Matthew. Mai ales având în vedere faptul că Roz era copil unic la părinți.

L-am privit pe Ben, în speranța unei negări din partea acestuia.

Un rictus îi apăru pe față.

— Aveam nevoie să ai încredere în mine.

— Știi ce este Benjamin Pearl? spuse Athenaide. Este un mercenar, un ucigaș plătit. Un luptător, aș putea spune, dacă merită cumva această onoare. Are, ce-i drept, câteva merite. A fost decorat cu Victoria Cross – o medalie pe care regina nu o înmânează orișicui. Pentru eroism în descinderile din Sierra Leone care au salvat optzeci de civili, cu prețul vieții a doisprezece agenți britanici din trupele speciale. S-au tot ridicat întrebări dacă n-ar fi fost mai degrabă răspunzător pentru victime decât pentru cei salvați. Era vorba și despre o mică avere în diamante, nu-i așa, domnule Pearl?

Fața lui Sir Henry era aprinsă de furie, dar cea a lui Ben nu dezvăluia vreo tulburare, părând ca de reptilă în concentrarea sa. Tot ceea ce știam despre ei mi se învârteji în cap și căpătă o altă formă. Colaborând, ei îi omorâseră pe Roz, pe Maxine, pe doctorul Sanderson și pe femeia cea drăguță de la Wilton, a cărei singură vină fusese aceea că îi văzuse intrând pe ușă. Și pe mine mă folosiseră așa cum vânătorii asmut copoii la vânătoare, să adulmece prada.

Am văzut ceea ce avea să se întâmple. Cu un urlet, Sir Henry se aruncă

asupra lui Athenaide. În același timp, Ben azvârli cu putere dalta în direcția lui Matthew, lovind pistolul din mâna acestuia. Apoi se năpusti asupra mea, cu o privire tăioasă în ochi.

În mijlocul amvonului, lanterna lui Athenaide căzu pe podea și se stinse. Întunericul dens ne înconjură și la adăpostul lui am reușit să-l evit pe Ben.

— Fugi, Kate! strigă Matthew.

Am aruncat dalta din mână în direcția lui Ben. Cu un icnet, acesta căzu la podea. Strecurându-mă pe lângă el în întuneric, m-am îndreptat către naos.

În spatele meu am deslușit zgomot de luptă, apoi se auziră două focuri de armă cu amortizor.

Și totul încremeni.

Cine fusese oare împușcat?

— Kate!

Era vocea lui Ben, răsunând în cuprinsul bisericii. M-am lipit cu spatele de loja corului.

— Găsește-o, spuse el cu vocea întretăiată.

Oare atât Athenaide, cât și Matthew fuseseră uciși? Un urlet începu să-mi urce din gâtlej și mi-am pus mâna la gura pentru a-l ține înăuntru.

— Singura ușă funcțională este cea prin care am intrat, prin spatele naosului, spuse Sir Henry gâfâind.

Dacă ar fi ajuns la ușă înaintea mea, m-ar fi făcut prizonieră înăuntru.

Mergeam în vârful picioarelor prin mijlocul bisericii, când am simțit o mișcare într-o parte. Ben și Sir Henry erau încă în spatele meu, deci nu puteau fi ei. Matthew sau Athenaide? M-am furișat într-acolo.

Athenaide stătea chiar în interiorul paravanului de lemn sculptat din fața capelei așezată în partea de sud a bisericii. M-am strecurat lângă ea, și Athenaide îmi strânse mâna în vreme ce ne ghemuiam în spatele panourilor de jos ale paravanului. Dacă Ben și Sir Henry ne-ar fi descoperit, ne-ar fi prins în capcană. Dacă nu, am fi avut o șansă firavă de a izbuti să stăm ascunse până când dimineața ar fi adus din nou oameni în biserică.

Ne făcurăm mici, străduindu-ne să distingem zgomote în întuneric. *Unde era oare Matthew? Era oare mort, agoniza cumva pe podea?* Am auzit pași furișându-se în transept și apoi trecând pe lângă capelă, înspre naos.

Athenaide se ridică în picioare, ajutându-mă să fac același lucru. Luându-mă fermă de cot, mă trase în transept și apoi înspre altar. Părea să

știe încotro se îndrepta. Poate că era o ascunzătoare undeva în spatele altarului. În spatele sau dedesubtul lui. Mă gândeam că bisericile au uneori scobituri în zid acolo – sau trape către cripte.

În partea din spate a naosului, se aprinse o lanternă. Se auziră pași care înaintau rapid pe intervalul dintre strane, înspre altar. Grăbirăm pasul, dar în loc să se îndrepte spre altar, Athenaide mă trase spre zidul de sud al bisericii. Chiar după loja corului se afla o ușă boltită care dădea odinioară într-un osuar, o micuță criptă pentru depus oase. Dar osuarul fusese dezafectat de mult, iar ușa, sigilată. Am fi fost prinse în capcană lângă ușa masivă de stejar. M-am tras înapoi, dar Athenaide mă strânse și mai ferm.

Pașii ajunseră în centrul bisericii. Raza de lumină mătură interiorul, trecând la trei, patru metri de noi. Nu se mai punea acum problema să ajungem la altar. Ne lipirăm de zidul sudic, apăsând cu spinarea, iar ușa se deschise în afară, alunecând pe balamale bine unse.

Eram afară, în beznă.

„Matthew.” Am dat să mă întorc.

Dar Athenaide închise rapid ușa după noi și mă trase printre pietrele de mormânt. Alergând în zigzag printre morminte și prin negură, ne îndreptarăm spre est, pe lângă capătul bisericii. M-am oprit deodată locului, fiindcă pământul efectiv dispărea de sub picioare. Ajunseserăm la malul râului. Dar Athenaide continuă să înainteze, croindu-și drum printre trestii.

În spatele nostru se auzi ușa deschizându-se, iar lumina lanternei străpunse întunericul.

— *Kate!* răcni Ben.

M-am repezit împleticindu-mă după Athenaide. Săltând ușurel pe valuri, la mal era trasă o barcă, pe jumătate ascunsă în trestii. Ne urcarăm, întinzându-ne pe burtă.

„Matthew.” Am încercat să alung gândul că el zăcea sângerând pe podeaua bisericii. Se afla acolo pentru un singur motiv: pentru a mă ajuta pe mine; iar acum agoniza sau era deja mort. Mi-am stăpânit din nou un urlet în gâtlej.

L-am auzit pe Ben împiedicându-se și înjurând undeva, deasupra capetelor noastre, în timp ce ne căuta printre morminte. Înainta metodic, piatră cu piatră, ajungând astfel pe cealaltă latură a bisericii. Totuși, Athenaide nu dădu nici un semn că ar intenționa să plecăm.

Deasupra, pași ușori se furișară spre mal, oprindu-se la marginea

trestiilor. Amândouă ne tensionarăm brusc, iar Athenaide ridică brațul în care ținea pistolul, țintind spre mal.

— *Vero,* șopti o voce.

— *Nihil verius,* răspunse Athenaide.

Trestiile se mișcară și foșniră, iar Matthew se strecură în barcă. Mâna lui mă atinse pe umăr, cu o strângere fugară în timp ce Athenaide dezlega barca de la mal. Apoi el apucă vâslele și îndreptă barca în amonte.

Ne țineam aproape de mal, fiind aproape invizibili pe sub copacii și trestiile aplecate. Clipocitul ploii ascundea atât sunetul vâslelor, cât și valurile stârnite de trecerea noastră. Dincolo de parc, ajunserăm la debarcader. Matthew legă rapid barca, apoi ne furișarăm printre copaci.

Pe stradă, în fața noastră, se apropia o mașină. Când trecu prin dreptul nostru, se deschise o portieră. Fără a aștepta să se oprească, Athenaide se strecură pe bancheta din spate, iar eu în urma ei. Matthew se urcă după mine.

— Coventry, zise Athenaide, iar șoferul dădu din cap.

Am privit în spate. Nu se auzeau pași alergând după noi. Nici vreo mașină. Nimic nu se mișca pe străzile tăcute.

— Mormântul, am șoptit. De asta nu ne urmăresc.

— Probabil, zise Athenaide, scoțând un termos cu cafea dintr-un compartiment al portierei.

— Dar vor deschide mormântul, m-am îngrijorat eu, încercând să ajung la încuietoarea portierei, deși Athenaide era între mine și ușă.

Athenaide îmi puse o mână pe genunchi.

— Lasă-i să-l deschidă.

— Nu înțelegi, am suspinat eu. Vor găsi ceea ce a lăsat Ofelia. Dacă nu e ceea ce le convine, îl vor distruge.

— Nu, n-o vor face, zise ea, căutând ceva la picioare. Ridicând o cutiuță de lemn de trandafir cu intarsii, mi-o puse în poală cu un zâmbet. Noi am ajuns primii.

INTERLUDIU

August 1612

Timp de șase ani îndelungați, ea stătuse în așteptare. Acum, urma să sosească acea clipă pe care o așteptase atât.

Ceva mai devreme în acea seară, Henry, prinț de Wales, își ospătase regalii părinți și întreaga Curte într-o chioșc de vară inundat de verdeață ridicat pe vârful unei coline în Parcul Woodstock. Când lumina stelelor se strecurase printre ramuri, mesele fuseseră ridicate, regele și regina plecaseră, iar tinerii curteni începuseră să danseze pe pajiște.

Un șir de doamne se legănau și se-nclinau, gulerele lor încrețite ondulându-se ca niște aripi de borangic pe când se roteau în jurul prințului. În mijlocul lor, pe podea căzu o mănușă. Era de o extraordinară frumusețe, din piele de ied albă ca fildeșul tivită cu dantelă, cu degete aproape ireal de lungi și delicate, cu manșetele late împodobite cu fir de aur, cu perle și rubine.

În umbra din partea laterală a chioșcului, femeia cu părul negru și purtând rochie verde privea încordată. Așa cum i se ceruse, bărbatul pe care îl alesese, un nou-venit nerăbdător să se afirme, se repezise deja la trofeu. Îl văzu recunoscând monograma – un *H* elaborat bătut în pietre prețioase –, mâna oprindu-i-se la jumătatea drumului. Pentru o clipă, ea crezu că îl părăsise curajul. Mănușa aparținea totuși lui Frances Howard, contesă de Essex, și nimeni nu se simțea confortabil când era vorba despre lucruri legate de familia Howard.

Pentru a preveni o astfel de situație, femeia se asigurase, pe căi ocolite, că acest gentleman, chiar dacă atât de nou la Curte, auzise zvonurile despre prinț și despre contesa bălaie și șăgalnică. Văzuse el însuși cu câtă lăcomie o urmăreau ochii prințului.

Pe gentleman nu-l părăsi curajul. Ridică mănușa, dar nu o înapoie doamnei. În loc de asta, i-o oferi prințului, ținând pălăria cu pană într-o mână și ochii în pământ.

În jurul lor, muzica se poticni. Orice fel de conversație amuți. În ciuda

nesfârșitelor exerciții referitoare la etichetă, curteanul își ridică rapid privirea. Prințul se holba la el de parcă i-ar fi oferit murdărie răzuită de pe podeaua unei cocini. Slăbindu-l pe curtean, ochii regali se îndreptară spre contesă. Ea se plecă într-o mică reverență, cu două pete de culoare aprinzându-i-se în obraji.

— N-o voi atinge, zise prințul glacial, în silă. A fost întinsă de un altul.

Întorcându-se pe călcâie, se îndepărtă de chioșc cu pași mari, cu suita grăbindu-se să-l ajungă din urmă.

— *Ce-ai făcut?* gemu curteanul.

— Te-am plătit bine, răspunse femeia, apoi se zori să se alăture suitei prințului, ținându-se mereu ascunsă vederii.

Păruse a fi răzbunarea perfectă. Fiicei sale i se luase numele de către străunchiul și tatăl contesei. Drept răsplată, ea voise să târască numele contesei – și al lor – în noroi.

Fusese mai ușor decât se așteptase, până la urmă. Tot ce avusese de făcut fusese să lase să se cunoască adevărul. Frances Howard, contesă de Essex, făcuse singură restul. Măritată cu un conte pe care îl detesta și străduindu-se să obțină o anulare a căsătoriei, Frances Howard fusese îndemnată de familia ei să încerce să câștige inima prințului. O intenție infamă, căci detestatul soț al lui Frances era de multă vreme unul dintre cei mai buni prieteni ai prințului. Faptul că reușise reprezenta o dovadă a purității frumuseții și a puterii farmecului ei. Încet-încet, Essex și prințul răciseră relațiile. În timp ce alți ochi priviseră afecțiunea mereu crescândă a prințului cu o îngrijorare din ce în ce mai mare, femeia cu păr negru o privise pe Frances. Și ceea ce văzuse se dovedise folositor.

În aparență, tânăra își făcuse datoria. Dar pe ascuns mai flirta și cu altcineva – omul pe care puritanul prinț îl disprețuia mai mult decât pe oricine altcineva: tânărul și frumosul iubit al tatălui său, Robert Carr.

Încet, inexorabil, femeia lăsase un șir de dovezi care treziseră bănuielile prințului. Chiar în dimineața aceea, trăsese sforile care îl aduseseră, la finalul uneia dintre partidele de călărie din zori, într-un loc din care îl putea vedea cu ochii lui pe Carr plecând pe furiș din camerele contesei.

Prințul fusese într-o dispoziție îngrozitor de proastă toată ziua. Acum, în fața chioșcului acoperit de verdeață, femeia îi asculta pe prietenii prințului încercând să-l liniștească, pentru a nu-și ieși din minți. Contele de Essex, disprețuitul soț al lui Frances și prietenul din copilărie al prințului, păși în

lumina făcliilor, ducând un cal de căpăstru, cu harnașamentul sunând precum niște clopoței de argint.

— Fii pe cât de furios dorești. Dar nu o învinovăți doar pe Frances. A fost zămislită de o familie de vipere. Probabil că a urmat ordine.

Prințul încalecă.

— Când voi deveni rege, zise el sălbatic, nici unul dintre ei nu va mai fi în viață nici cât să apuce să facă pipi pe un zid.

Dând pinteni calului, se îndepărtă în galop. Ceilalți îl urmară grăbiți.

Femeia așteptă până când noaptea se arătă pustie pentru a ieși din ascunziș. Dar abia ieșise, când deodată auzi pe cineva în spatele ei și se întoarse brusc. Un alt martor ascuns al scenei pășI în lumina făcliilor. Un bărbat cu părul alb, cu o barbă albă tunsă scurt și cu ochi reci, scânteietori. Contele de Northampton, patriarhul clanului Howard.

Femeia încremeni. El se retrăsese odată cu regele și cu regina; se asigurase de asta. Cum de ajunsese înapoi aici?

— Doamna mea, zise el, conducând-o tremurătoare înapoi la dans. Probabil că te-ai rătăcit.

Ce *făcuse?*

Să îl atace pe prinț pe față ar fi însemnat sinucidere. Totuși, familia Howard nu putea lăsa nerăzbunată onoarea terfelită a fiicei lor. Răzbunarea pe care o plănuiseră era desăvârșită. Vor inunda Londra cu povești și cântece despre o femeie credincioasă soțului, calomniată și ruinată de un prinț care fusese prietenul soțului ei. Nu vor da nume, dar va fi limpede la cine se făcea trimitere. Piesa de rezistență urma să fie o lucrare a celui mai bun dramaturg al Londrei: domnul William Shakespeare.

El îi informase însă cu regret că nu accepta comenzi personale.

Familia înțelesese, desigur, dar date fiind împrejurările era sigură că el putea face o excepție.

După ce trecuse în revistă respectivele împrejurări, fusese de acord. Se asiguraseră de asta; ca lord șambelan, contele de Suffolk era capabil să-și pună în practică amenințările teatrale. Dar fusese morcovul, nu bățul, cel care adusese acceptul domnului Shakespeare.

— *Quijote?* Theophilus, Lord Howard de Walden, nu era prea convins. De ce ar fi Cervantes așa de ademenitor?

Cartea fusese tradusă de curând, dedicată lui Theo, și dat fiind că despre aceasta vorbea fiecare ființă alfabetizată din Londra, el arăta în privința ei

un soi de interes al proprietarului.

— Momeala nu e Cervantes, replicase străunchiul său pe un ton care sublinia disprețul pentru lipsa de minte a lui Theo.

— Atunci cine? întrebă Theo.

— Traducătorul, se stropși tatăl său, contele de Suffolk.

În seara aceea, Theo smulse o mărturisire de la un Thomas Shelton bine băgat în sperieți. Thomas nu făcuse el însuși traducerea, deși prologul lingușitor care dedica volumul lui Theo îi aparținea. Traducerea era opera fratelui său, William, dar nu ar fi putut niciodată vedea lumina tiparului sub numele acestuia. Era persona non grata: un iezuit, trăind în Spania, așa cum foarte bine știa străunchiul lui Theo.

— Cum? întrebă Theo.

— Lordul Northampton l-a trimis acolo, bolborosi Shelton.

Ca de obicei, se dovedi că străunchiul lui Theo avea dreptate. Într-o casă din cartierul Blackfriars din Londra, domnul Shakespeare se îngropă în capodopera lui Cervantes.

Puțin mai târziu, Northampton prinse în sfârșit de veste despre flirtul ilicit al strănepoatei sale cu Robert Carr.

— Nu un flirt, le azvârli o Frances rănită și înlăcrimată străunchiului și tatălui său. Ci o mare pasiune.

Afirmația aceea nu îi impresiona nici pe Northampton, nici pe Suffolk. O alianță cu favoritul regelui nu oferea deloc același prestigiu sau siguranță precum o alianță cu fiul regelui. Pe de altă parte, ca sursă de bogăție și de putere, nu era deloc de lepădat. Regelui îi plăcea ca favoriții săi să se căsătorească; departe de a fi gelos pe nevestele lor, avea tendința de a fi generos. Dar beneficiile durau doar cât timp trăia regele. Orice alianță cu Carr s-ar dovedi dezastruoasă din momentul urcării pe tron a prințului.

Frances își mută privirea de la străunchiul său la tatăl ei și ieși semeață din încăpere.

În octombrie, când merele se coapseră, iar frunzele se așterneau pe jos, prințul Henry căzu brusc la pat, bolnav de fierbințeli. Două săptămâni mai târziu, la începutul lui noiembrie, muri. Pe când zvonuri privitoare la o otrăvire se adunau în aerul de toamnă, Northampton își țintuia strănepoata cu o privire întunecată. În tăcere, ea îi susținea privirea, la fel de rece.

Drumul familiei devenea de acum clar. Prințul fiind mort, se deciseră să facă alianță cu tânărul Carr și începură cu mai mare zel să exercite presiuni

pentru anularea primei căsătorii a lui Frances.

Apoi, în decembrie, când noua piesă a domnului Shakespeare, numită *Cardenio,* ajunse pe biroul lui Suffolk, ei își dădură seama că iscaseră o problemă serioasă.

Titlul reprezenta o coincidență stranie, ce nu putea fi îngăduită. Într-o piesă destinată inițial să îl incrimineze pe prinț și să o exonereze pe Frances, numele Cardenio se apropia mult prea mult de Carr. Ca să înrăutățească lucrurile, în piesă Cardenio era eroul romantic însărcinat să o salveze pe eroină de venalul prinț. Fusese destinat să îl reprezinte pe primul ei soț, Essex – dar nimeni nu ar mai vedea acum asta. Deja umbla vorba că Frances îl încornorase pe prinț cu Carr. Această piesă doar le-ar da apă la moară. Și nu era doar o problemă de schimbare a numelui. Toată lumea citise *Don Quijote*. Povestea lui Cardenio ar fi fost ușor de recunoscut, indiferent ce nume ar fi purtat.

Domnului Shakespeare i se transmise să retragă piesa.

Înainte să poată răspunde acesta, cineva gâdilase urechile regale cu aluzii la o piesă inspirată din noua carte, *Don Quijote*. Regele o ceru, în mod expres, pentru festivitățile de la căsătoria fiicei sale.

Nici măcar Suffolk nu putu să revoce o comandă făcută direct de rege. În luna ianuarie, *Cardenio* se jucă la Curte. Spumegând în fundal, Suffolk avu grijă ca piesa să fie iute dată uitării. Uitarea, totuși, nu ținu mult. În iunie, Oamenii Regelui anunțară o readucere la lumină a piesei, pentru a fi jucată în fața publicului la Teatrul Globe. Domnului Shakespeare i se transmise din nou să retragă piesa.

Din motive pe care nu le dezvălui, domnul Shakespeare refuză.

Într-o frumoasă după-amiază de iunie, femeia cu părul negru o luă de mână pe fiica sa de cinci ani, oacheșă precum o țigăncușă, și o ajută să urce treptele către galeria din mijloc de la Teatrul Globe.

— A cui? întrebase Will cândva. A cui e?

— Numele ei e Rosalind, replicase femeia. Rose, pe scurt.

— *O cheltuială vană a spiritului într-o risipă de rușine,* murmurase el.

Cuvinte care încă o făceau să se cutremure.

Fata era încântată, mâncând dintr-o portocală și uitându-se în jur cu ochii mari în vreme ce galeriile se umpleau de lume. Nu mai fusese până atunci la teatru.

— Îl vom vedea? întrebă, pentru a mia oară. Pe domnul Shakespeare?

— După aceea, zise mama ei.

Nu mai fusese nici ea la Teatrul Globe de multă vreme. Uitase mirosurile violente ale trupurilor și ale pomezilor, ale prăjiturilor și plăcintelor savuroase vândute de negustori ambulanți nu mai vârstnici decât fiica ei. Și culorile: albastrul șters al hainelor de lucru ale ucenicilor înghesuindu-se alături de luciul elegant al mătăsurilor nobililor și de găteala stridentă a prostituatelor care căutau clienți.

Cu siguranță că Shakespeare se găsea în locul ce-i era cel mai drag, printre actori, în garderoba din spatele scenei. Privind publicul. Privind-o pe ea.

Cu sunet de trompete, începu spectacolul, purtând publicul în Spania.

Aproape de finalul primului act, cineva îi strecură un bilet în mână. Se uită în jur, dar nu văzu pe nimeni care să-i dea cea mai mică atenție. Își plecă ochii spre bilet. „Am devenit acum mormântul proprie-mi onori – scrisese cineva – sălaș întunecat în care singură doar moartea viețuiește.” Nu recunoscu defel cuvintele.

Câteva momente mai târziu, unul dintre băieții care jucau atât de bine roluri feminine păși pe scenă ca tânără doamnă, batjocorită și cu părul în dezordine, jelindu-se cu acele cuvinte. Atunci femeia simți arsura unor ochi pătrunzători. Privi spre locul din care știa că îi place lui Shakespeare să se uite, din spatele scenei, dar nu de acolo venea căutătura aducătoare de fiori. Încet, privirea îi fu atrasă de una dintre lojile nobililor din dreapta. Dar fiecare chip era captivat de piesă.

Apoi cineva se mișcă, iar ea văzu părul alb și fața suptă a lordului Northampton. Ochii lui îi întâlniră pe ai ei și, cu un zâmbet plin de răutate, bătrânul îi făcu un semn din cap. Apoi ochii săi lunecară către spre fată.

Ochi pentru ochi era codul după care lordul își conducea existența. Un preot pentru un preot. O fiică pentru o fiică. Ea își apucă fiica de mână.

— Plecăm.

— Dar, mamă… se smiorcăi fata.

— *Plecăm.*

ACTUL IV

38

Cutia pe care Athenaide mi-o puse în poală era de origine victoriană, din lemn cu intarsii de sidef și de abanos.

— Nu înțeleg, am spus nedumerită.

— Totul e de vânzare sub soare, răspunse Athenaide, mai mult cu regret decât cu mândrie. Coduri de alarmă, chei de biserică, chiar și polițiști. Am cheltuit cu folos banii aseară.

În cutie se găsea un mic caiet legat în piele neagră. Un jurnal. Am dat să îl ridic, însă Athenaide își puse mâna peste a mea, oprindu-mă.

— L-am chestionat pe Matthew cât de mult am putut. Dar trebuie să ne pui pe amândoi la curent cu ceea ce știi, mai întâi.

Nerăbdătoare, le-am vorbit despre Westminster Abbey, despre reședința Wilton și despre Valladolid, dar încă ezitam să aduc în discuție broșa prinsă de partea interioară a jachetei mele. Fără să știu exact de ce, am omis să pomenesc de ea. Athenaide mă privi scrutător. Aveam senzația că știa că îi ascund ceva. Chiar și așa, atunci când am terminat, ea își retrase mâna și mă îndemnă cu un semn din cap.

Am ridicat caietul și l-am deschis. Era datat „mai 1881”, cu un scris frumos pe care deja îl cunoșteam. Aparținea Ofeliei Granville.

— Jurnalul ei, zise Athenaide în vreme ce eu mă aplecam să citesc. Lângă mine, Matthew se foi nerăbdător.

— Pot să-ți rezum ce se petrece în primii zece ani în două minute. Mama i-a murit când era foarte tânără; tatăl conducea un azil privat pentru doamne în orășelul Henley-in-Arden. „Oaspeții” lor, cum le spunea doctorul Fayrer pacientelor sale, dispuneau de o aripă a unui mare conac vechi. El și fiica lui locuiau împreună în cealaltă aripă.

— O situație deloc ideală pentru un copil, observă Athenaide. Așa că, pe cât de des putea tatăl ei, era dusă la Stratford, în apropiere, să se joace cu copiii vicarului.

— Copiii reverendului Granville J. Granville, zise Matthew.

— Granville? am întrebat eu.

— Pentru ea nu prezentau prea mare interes fiicele reverendului, zise Matthew. Mai exista un fiu mai mare la Oxford, dar Jeremy era preferatul ei.

— *Jem Granville era fiul vicarului din Stratford?*

— Așa se pare, zise Athenaide. Într-o duminică, pe când Ofelia avea zece ani, vicarul a mai avut un oaspete la prânz, pe lângă familia Fayrer. O doamnă americană înaltă cu ochi albaștri, al cărei păr negru avea șuvițe cărunte. „Ca o făptură de basm irlandez, după descrierea Ofeliei. Ca o selkie, sau ca o zână care intră și iese din dealuri." Din momentul în care a apărut, a preluat comanda salonului, vrăjind întreaga audiență cu un discurs despre un strălucit sistem de filosofie practică ascunsă în piesele lui Shakespeare. Cele mai mari minți ale epocii elisabetane o modelaseră sub formă de distracție, zicea ea, pentru a transforma oamenii în receptacule demne de o știință mai înaltă, pentru a disprețui tirania și a tânji după libertate.

— Delia Bacon, am zis. Ea trebuie să fi fost.

— Doamna cu Shakespeare, o botezaseră Jem și Ofelia, zise Matthew.

Deci Ofelia *o întâlnise* pe Delia. Afară, ploaia bătea în geamurile mașinii. Lăsaserăm Stratford-ul în urmă, iar acum treceam grăbit pe lângă câmpuri întunecate. Athenaide reluă povestea:

— Omul din Stratford, susținea domnișoara Bacon, era o înșelătorie, o mască de carnaval purtată de adevărații autori pentru a nu atrage mânia suveranilor autocrați. Dar venise vremea, zicea ea, de a fi dat la iveală Adevărul. De parcă urma să dezvăluie un mare secret, ea i-a chemat pe cei prezenți mai aproape. „Răul ce oamenii îl fac le supraviețuiește, a șoptit ea. Binele ades îi însoțește-n groapă."

— Dar ăsta e același citat pe care l-am văzut în Prima Ediție din Valladolid, am spus eu. Același citat pe care Ofelia l-a folosit în scrisoarea ei către Emily Folger.

Dând câteva pagini din jurnal, Athenaide arătă spre un pasaj:

> Adevărul așteptа ascuns, a șoptit domnișoara Bacon, în documente puse deoparte într-o scobitură dedesubtul pietrei de mormânt a receptaculului ales anume pentru ele – Shakespeare din Stratford. Găsise anumite dovezi despre asta în scrisorile lui Sir Francis Bacon – scrisorile sale poetice, a spus ea făcând cu

ochiul. „Numele fie-mi îngropate cu trupul.”

M-am încruntat. Și acest citat apăruse în Prima Ediție din Valladolid, dar nu era din Francis Bacon. Era o citare greșită – „nume” la plural în loc de „nume” la singular – și era din Shakespeare, din unul dintre sonete. Dar, până la urmă, Delia credea că Sir Francis *era* Shakespeare.

— Vicarul i-a dat Deliei permisiunea de a deschide mormântul, zise Matthew.

O săptămână mai târziu, într-o noapte răcoroasă de septembrie, se dusese la biserică să-și îndeplinească misiunea, dar nu era singură. Simțind că era rost de aventură, Jem și Ofelia se strecuraseră din paturile lor și merseseră la biserică, ascunzându-se în strane înainte de sosirea ei. *O priviseră.*

Delia apăruse într-o rafală de vânt înghețat și de frunze căzute. Luminând cu lanterna în altarul rece, citise blestemul de pe piatra de mormânt cu voce tare. Apoi desfăcuse o geantă, întinsese un preș pe jos în fața mormântului și îngenunchease. Scoțând o daltă din geantă, o ridicase deasupra capului ca pe un pumnal. Pe după strane, Ofelia se făcuse mică de spaimă.

Dar nu se întâmplase nimic. Delia încremenise – „cu o mână pe inimă, scria Ofelia, cu cealaltă ținând ridicată dalta ca un heruvim aflat de pază la poarta raiului cu sabia-i de flăcări”. Rămăsese în acea poziție până când orologiul bisericii bătuse ora zece. Parcă eliberată de o vrajă, își lăsase brațul să cadă și se ridicase. Un râs sălbatic izbucnise din adâncul ei, mistuindu-se într-o mare de tăcere. „Ce-i adevărul? glumi Pilat – strigase ea – și n-așteptă răspunsul.” Lăsându-și geanta acolo, traversase rapid biserica și dispăruse în noapte.

— Dar dacă Delia nu a deschis mormântul, am întrebat eu, cine a făcut-o?

— Copiii, zise Athenaide.

Ofelia și Jem.

— Folosind uneltele Deliei, zise Matthew, dând încă o pagină.

Citi cu voce tare:

> Un val de aer stătut răbufni afară. Nu existau oase. Nici vreo efigie sculptată. Nici vreun sipet cu documente sau cu aur. Nici vreun foc al Adevărului. Nici măcar învelișul uscat al unui

vierme, sau carcasa unui tăune. Nimic, doar un spațiu gol, iar dedesubt o altă lespede netedă din piatră. Ba nu: exista o linie, o formă abia deslușită săpată în piatră. Jem ținu ridicată lespedea mormântului, iar eu am imprimat desenul folosind un creion și o foaie pe care domnișoara Bacon le lăsase în urmă.

Pe pagina alăturată, Ofelia lipise o foaie de hârtie acoperită de un strat fin de grafit. Linii albe, abia vizibile, trasau un desen pe care îl mai văzusem înainte: gâtul lung și capul unei lebede, aripi de vultur care deveneau capete de mistreț, un copilaș strâns într-o gheară și o lance în cealaltă.

— Fiara himerică, am zis.

— E încă aici, spuse Athenaide cu ochii strălucind.

— *Ai văzut-o?*

Matthew dădu din cap în semn că da.

— Ei n-au putut s-o descifreze, zise el. Profesorul particular al lui Jem a identificat-o ca fiind o himeră, dar nu mai văzuse vreuna cu o asemenea combinație a părților. Când i s-a spus că fusese găsită într-o biserică, a zis că era poate un semn al Satanei.

O lună mai târziu, când Delia fusese adusă la azilul din Henley, Ofelia îi arătase desenul. Delia începuse să se agite, legănându-se violent. „Blestemat fie cel ce-mi mută oasele, murmurase ea, iar și iar. Blestemat fie…” Câteva săptămâni mai târziu, nepotul ei venise și o luase acasă, în America.

La următoarea ei vizită în Stratford, Ofelia îi spusese lui Jem că începuse să se teamă de blestem și că voia să pună desenul înapoi. Dar Jem refuzase să o ajute. „O să sfârșești la fel de nebună ca domnișoara Bacon”, spusese el cu răceală.

— Micul ipocrit, zise Athenaide. Era probabil la fel de speriat ca și ea.

După aceea, timp de aproape un deceniu, Ofelia nu îl mai văzuse. Jem plecase la Oxford, iar apoi, prin mijlocirea prietenilor, devenise meditatorul tânărului conte de Pembroke.

— La reședința Wilton, am spus eu.

— Micul conte, continuă Matthew, moștenise de curând titlul și casa de la un unchi care locuise în străinătate și murise fără să transmită prea multe dintre cunoștințele familiei. Existau urme ale trecerii lui Shakespeare prin

casă, dar asta era tot.

— Jem a găsit scrisorile? am întrebat eu, cu mâinile încleștate pe jurnal.

Matthew zâmbi.

— Fiara himerică l-a făcut să alerge înapoi la Ofelia. Împreună, Ofelia și Jem potriviseră heraldica din scrisoarea Dulcii Lebede cu silueta din desenul copiat de Ofelia. Iar apoi Jem o asociase cu persoanele: lebăda doamnei Pembroke, mistrețul lui Bacon, șoimul cu lance lui Shakespeare și vulturul cu copilul lui Derby. Singurul care le-a scăpat a fost Oxford, cel de-al doilea mistreț.

Domnișoara Bacon crezuse că Shakespeare fusese o conspirație, îi spusese Jem Ofeliei, și ajunsese el însuși să creadă că era adevărat. Raționamentul lui semăna cu acela al Deliei: „Numele să-mi fie îngropate cu trupurile”. Dovada, insista el, trebuia să se afle în morminte. Al lui Shakespeare era marcat cu fiara himerică, observase el; credea că și toate celelalte sunt însemnate astfel.

Dar mormântul contesei Pembroke fusese de mult sigilat sub niște trepte din Catedrala Salisbury. Cât despre al lui Bacon, monumentul său se afla la biserica parohială din St Albans, dar mormântul său real dispăruse de multă vreme. Și chiar dacă Jem ar fi știut de Oxford, m-am gândit eu, nu i-ar fi fost de prea mare folos. Biserica în care se găseau rămășițele sale lumești fusese rasă de pe fața pământului în secolul al optsprezecelea, iar locul odihnei de veci al contelui se pierduse.

Mai rămânea mormântul lui Derby, în Lancashire.

La o săptămână, Ofelia și Jem fugiseră împreună, pe ascuns.

Vechea criptă a conților de Derby se afla în Ormskirk, un oraș de negustori pe o câmpie joasă, având dealuri în spate și marea în față, către vest. „Numele înseamnă Biserica Viermelui, explicase Jem. Biserica Dragonului, în vechea limbă a vikingilor.” În vechea biserică parohială a Sfinților Petru și Pavel, o dusese pe Ofelia într-o capelă dintr-un colț, goală, cu excepția a două statui de marmură, extrem de deteriorate, înfățișând un cavaler și domnița lui. În centru se deschidea o trapă, spre o scară ce cobora abrupt.

Spunându-i lui Matthew să tacă, am citit singură:

> … un miros de oase și de praf, de piatră rece și de amărăciune a morților invidioși și sfărâmați. Erau cam treizeci

de sicrie așezate pe rafturile din jurul pereților. Centrul criptei era plin de monumente cu efigii de piatră în vârf. Câteva reprezentau doamne în rochii lungi, dar majoritatea erau bărbați, unii în robe, alții în armură, iar trei cu pieptar și colanți. Unul dintre aceștia ținea în mâini un mic sipet de piatră. Pe el era cioplită himera.

Dintr-o lovitură de rangă, Jem l-a desfăcut.

— Va trebui să te oprești aici, zise Athenaide, iar eu mi-am ridicat privirea, clipind nelămurită.

Nu mai străbăteam câmpii întunecate. În depărtare, am văzut profilându-se mari clădiri industriale, am zărit lumini puternice și o mare de ciment. Am putut distinge dintr-odată un zumzet puternic, iar apoi mașina coti, trăgând chiar la scara avionului lui Athenaide.

— Unde mergem? am întrebat.

— Să găsim comoara lui Jem, zise Athenaide.

Odată aflați la bord, n-am așteptat decolarea, ci am deschis jurnalul imediat ce m-am așezat și mi-am pus centura.

În sipetul spart din mormânt, Jem și Ofelia găsiseră o pictură. Un portret în miniatură al unui tânăr cu părul și cu barba de aur, pe fundalul unor flăcări.

Pictura lui Hilliard. Am fost gata-gata să întind mâna după ea, dar m-am oprit, conștientă că Athenaide mă privea. Ce căuta miniatura într-un sipet din mormântul lui Derby?

— Erau niște scrisori acolo, zise Matthew agitat.

M-am uitat iar în jurnal. Două scrisori, mai precis. Scrise în latină, trimise de la Valladolid. Jem le tradusese rapid pentru Ofelia. Prima era o scrisoare de mulțumire pentru un manuscris și o carte. Cartea era magnifică, scria autorul, chiar prea magnifică. Era încântat că o văzuse, dar nu putea s-o ia cu el. Avea să țină totuși manuscrisul mereu asupra sa. Piesa ieșise mult mai bună decât se așteptase. Îl făcuse să râdă în hohote, și avea nevoie de așa ceva acolo unde se ducea.

— *Cardenio,* zise Athenaide.

— Și Prima Ediție de la Valladolid, spuse Matthew.

Totul se potrivea, trebuia să recunosc. Totuși, nu era dovada definitivă. Autorul nu dezvăluise *titlul* cărții.

Cea de a doua scrisoare era tot de la Valladolid, dar mai târzie, și nu avea același autor. Pe un ton laudativ ciudat de exaltat, aceasta informa că William Shelton plecase către Santa Fe, în Noua Spanie, cu un grup de exploratori, cu intenția de a conduce sufletele spre glorie, dar nu se mai întorsese niciodată. Într-o încăierare cu sălbaticii, dispăruse și se presupunea că fusese martirizat.

Existaseră detalii geografice, spunea Ofelia, dar le uitase. Fiindcă în acel moment sosiseră tații lor.

> Tata se năpusti pe scări, cu ochii scăpărând de furie, dar când mă văzu, furia i se topi și rămase în fața mea ca un bătrân gârbovit. Deși mă hotărâsem de vreo mie de ori să fiu inflexibilă, am plecat de lângă Jem și m-am dus la el. Trecând pe lângă noi, vicarul se opri în fața lui Jem, lovindu-l peste obraz cu atâta forță, încât se învârti în loc și se prăbuși peste mormântul dărâmat.

Căsătoria lor clandestină se dovedise a nu fi valabilă, de vreme ce Ofelia nu era încă majoră.

— Au fost cununați din nou a doua zi, zise Athenaide încet, de data asta cu ambii tați ca martori. Dar Ofeliei nu îi era permis să locuiască împreună cu Jem ca soția lui până când el nu avea să câștige o avere suficientă pentru a o putea întreține.

— O sarcină deloc ușoară pentru fiul mezin al unui vicar, spuse Matthew.

— A fost pus să aleagă, zise Athenaide. India sau Americile.

— A ales America, am spus eu.

Athenaide încuviință.

— A plecat în căutarea unui manuscris pe care preotul promisese că-l va păstra.

Avionul atinsese altitudinea de croazieră. Desfăcându-ne centurile, ne adunarăm în jurul unei mese de conferințe, cu jurnalul deschis în față, și continuarăm povestea.

De data aceasta, separarea durase cincisprezece ani. Departe de a tânji de dor, Ofelia își angajase un meditator și învățase latină și spaniolă; când moștenise propriii bani, la vârsta de douăzeci și unu de ani, călători la

Valladolid. Cei de la colegiu îi arătaseră ce aveau – inclusiv Prima Ediție – și apoi o trimiseseră la Arhiva Indiilor din Sevilla. După căutări asidue, găsise relatarea unui martor ocular care supraviețuise, împreună cu o hartă rudimentară. Copiindu-le pe amândouă, se întorsese la Londra, unde își cumpărase o Primă Ediție.

— O magnum opus iacobină, zise Matthew cu o reverență.

— Avea o Primă Ediție? am bolborosit eu.

— Nu una originală, zise Athenaide. Un facsimil. Dar unul bun. Ofelia își scrisese numele pe pagina albă de lângă pagina de titlu cu portretul lui Shakespeare. Sub el, scrisese inscripția pe care o văzuse în Prima Ediție de la Valladolid. Ascunzând înăuntru cele aflate din Spania, îi trimise cartea lui Jem ca un dar de nuntă întârziat.

Consternată, am început să-mi masez tâmplele pe când Matthew continua să dea paginile.

— Pe repede înainte cincisprezece ani, zise el.

În acest răstimp, tatăl Ofeliei murise, dar ea rămăsese în vechea casă din Henley, în bătrâna Pădure Arden, deși fără de nebune. Cu excepția acestor evenimente, nimic nu părea să se fi mai întâmplat – de parcă se înțepase la deget cu un fus și căzuse într-un somn fermecat, m-am gândit eu. Apoi Jem îi scrisese spunându-i că găsise ce căuta.

Nu putea să aducă la ea ceea ce găsise, zicea el. Nu imediat, cel puțin. În loc de asta, voia ca Ofelia să vină la el, în Tombstone, în Teritoriul Arizona. La început nu îl crezuse. Apoi descoperise că Jem invitase de asemenea un profesor de la Harvard, iar profesorul spusese da.

— Intră în scenă profesorul Child, zise Matthew.

Ofelia își făcuse bagajele și se îmbarcase cu destinația America. Jurnalul se termina când vaporul intra în New York.

Totuși, pe pagina următoare, Ofelia așternuse iar ceva pe hârtie. „Pentru Jem”, scrisese în capul paginii. Cerneala era diferită, iar mâna, mai grăbită. Și relatarea se dovedea diferită. Era rezumatul unei povești pe care o descoperise printre documentele Deliei Bacon. O poveste despre familia Howard.

Povestea lui Frances Howard, scria Ofelia, nu era una a unui triunghi amoros. „Era mai degrabă un dodecaedru!” exclama ea. Mai exact, înainte ca Frances să îl întâlnească pe Robert Carr, dar la mult timp după ce se măritase cu Essex, familia îi stabilise o altă țintă: bunul prieten al soțului ei,

prințul de Wales.

Pentru o vreme prințul fusese atât de vrăjit, încât zvonuri despre o nuntă regală începuseră să se insinueze pe la Curte încă din momentul în care procedurile de anulare abia începuseră. Apoi Frances îl întâlnise pe Carr și, fără să-și anunțe familia, își ascultase inima. La ceva vreme după aceea, pus în gardă că doamna era destul de puțin exclusivistă în privința atențiilor ei, prințul o insultase în public.

— Povestea cu mănușa, am șoptit eu. N-am știut niciodată că doamna cu pricina era Frances Howard.

Ofelia deslușise exact felul în care această întorsătură a poveștii ar fi putut să aibă influență asupra lui *Cardenio.* Piesa spune povestea unei soții credincioase pe care cel mai bun prieten al soțului ei – fiul regelui – încearcă s-o corupă. Înțeleasă ca o alegorie a lui Frances, a lui Essex și a prințului, ea ar răzbuna-o pe Frances și l-ar ataca pe prinț.

Apoi familia aflase ceea ce descoperise prințul: că Frances își făcuse de cap cu Carr.

— Carr – Cardenio, zise iar Athenaide.

Numele acela întorsese pe dos intenția pe care o avea familia cu piesa. După cum stăteau lucrurile, chiar și un orb l-ar fi văzut limpede pe Carr într-o poveste numită *Cardenio,* și deci și pe prințul gelos – într-o vreme când Essex era încă legat de Frances după nume și după lege. Departe de a o prezenta ca pe o soție devotată și nedreptățită, piesa urma a o expune ridicolului, înfățișând-o ca pe o femeie care se jucase cu trei bărbați în același timp.

Piesa trebuia să fie oprită.

Dar nu se întâmplase asta. Se jucase la curte în ianuarie 1613, fiind apoi reluată la începutul lui iunie. De data aceea, Oamenii Regelui trecuseră fluviul, spre scena lor publică. La Teatrul Globe.

— Iar după două săptămâni, am spus eu, Globe ardea din temelii.

— Isuse, zise Matthew după o clipă de gândire. N-am asociat niciodată aceste două date.

— Dar de ce? se agită Athenaide. *De ce* ar monta Shakespeare *Cardenio* la Teatrul Globe? De ce să riște mânia familiei Howard?

— De ce s-o scrie, înainte de toate? am obiectat eu. Nu are sens. Ce am spus mai înainte rămâne valabil: nu alegoria îl interesa pe el. În plus, nu avea nici un motiv să facă favoruri familiei Howard.

— Poate că nu intenționa să-i flateze, zise tărăgănat Athenaide. Poate era exact pe dos. Ai spus că un Howard a fost cel care l-a trimis pe William Shelton să se facă preot la Valladolid. Dacă e adevărat, poate că Shakespeare voia să se răzbune.

„Dar vara ta eternă va rămâne.” Simțind atingerea broșei din interiorul jachetei, mi-am amintit de Sir Henry recitând acel vers.

— Trebuie să găsim piesa asta, am zis încordată.

Matthew întoarse pagina. Cerneala se schimbase iar, odată cu data. „August 1881”, scria sus pe pagină.

> Dragul meu Francis,
>
> M-ai implorat să-mi termin povestea, și măcar această promisiune mi-o voi ține.

— Francis? am întrebat eu. Cine e Francis?

Matthew trecu rapid peste pagini. Ofelia ajunsese în Tombstone în vara aceea, descoperind că Jem dispăruse de o lună. Tot ceea ce îi lăsase era un scurt bilet:

> Dacă aș putea, aș muta munții ca să ajung la tine. Să fii sigură de asta. Dacă citești aceste cuvinte, munții s-au dovedit peste puterile mele.
>
> P.s. Ca să nu te îndoiești de mine, în magnum opus a mea iacobină am cifrat locul – 1623, pagina cu semnătura.

— De asta este Prima Ediție atât de importantă, zise Matthew. Jem și-a cifrat localizarea comorii în ea.

M-am aplecat în față.

— Athenaide. Fermierii de la care ai cumpărat scrisoarea Ofeliei… aveau vreo carte? Orice carte?

Ochii ei poposiră asupra mea.

— Aveau.

— Era și o Primă Ediție printre ele?

— Nu una originală. Un facsimil timpuriu.

Prima Ediție pe care i-o trimisese Ofelia. Asta trebuia să fie.

— Ai văzut-o?

— Am cumpărat-o.

Am sărit în picioare.

— O *ai? E la tine?* De ce nu mi-ai zis?

— Ți-am spus că avea cărți, zise scurt Athenaide. Dar ai întrebat de documentele lui, așa că ți-am arătat unicul document pe care îl aveam. Își împreună mâinile într-un gest exigent. Sunt o colecționară, Katharine. În astfel de situații, greșesc din prea multă prudență. Dar, de asemenea, îmi răscumpăr greșelile. Zburăm spre ea cât de repede putem.

— Termină povestea, Kate, zise Matthew.

Am luat caietul, plimbându-mă prin cabină în timp ce citeam. Ofelia aproape ajunsese în pragul isteriei, cerând să fie dusă la casa lui Jem, dar nimeni nu voise să o ducă acolo sau măcar să-i spună unde se afla. Până la urmă, femeia care ținea pensiunea unde stătea trimisese un bărbat să aducă lucrurile lui Jem.

Acesta se întorsese cu cărți. Ofelia se închisese în salon, ținând pagina cu semnătura din Prima Ediție deasupra flăcării unei lumânări, când deodată năvăli înăuntru o femeie cu părul blond, cu accent franțuzesc, și cu un decolteu care nu se potrivea decât la un bal formal de iarnă. Cerând să i se restituie posesiunile, aceasta luase în brațe cărțile de pe masă. Dar Ofelia refuzase să predea Prima Ediție, arătându-i femeii semnătura de pe pagina de titlu: „Ofelia Fayrer Granville”.

— Se poate să-ți fi dat numele lui, a spus femeia cea blondă, dar dragostea mi-a dăruit-o mie.

Într-o clipă, universul Ofeliei se năruise. Abia conștientă de ceea ce făcea, se dusese în grădina din spate, oprindu-se la umbra unei tufe de trandafiri cu frunziș verde și des. Perioada propice înfloririi trecuse de mult, dar flori mici albe încă mai atârnau, uscate, printre frunze.

— Permite-mi să-ți aduc companie feminină, spusese o voce.

> La început am crezut că ești un fel de spirit, ascuns în trandafir. Apoi am văzut pentru prima dată blândețea feței tale sub barba albă.
>
> — Fă-o să plece, am zis, iar tu te-ai înclinat și te-ai retras.
>
> — A plecat, ai spus la întoarcere.
>
> Nu-mi mai amintesc ce ai spus în seara aceea în grădină, cu o singură excepție – că trandafirii Lady Banks rezistă la căldură, la frig și la secetă care ar omorî oricare alți trandafiri.

Și totuși, înfloresc fără greș, an de an, într-un dulce abandon.

— Francis, am spus brusc. Spiritul de sub trandafir era Francis Child.

— Child cel de la bibliotecă? întrebă Matthew.

— Cele două pasiuni ale vieții sale erau trandafirii și Shakespeare, am spus. „Dragul meu Francis", îi spusese Ofelia.

În următoarele câteva zile, se trudiseră cu Prima Ediție a lui Jem împreună, dar nu descoperiră nimic. Până la urmă, nemaiștiind ce să facă, închiriaseră cai și o escortă de patru bărbați bine înarmați și plecaseră călare pe dealuri ca să investigheze minele pe care Jem pretindea că le descoperise.

— Are sens, nu crezi? întrebă Matthew plin de speranță. Orice ar fi găsit, sigur că l-ar fi revendicat cumva.

Într-adevăr, avea sens. „Am descoperit ceva, îi scrisese Jem profesorului Child. „Aurul nu strălucește întotdeauna", adăugase el.

Dar Athenaide clătină din cap.

— Am fost la toate, zise ea. Până la ultima. Nu e nimic de găsit. Nici un puț. Nici un mormânt. Nici o construcție. Nimic unde să poți găsi ascunzătoarea secretă a unui preot din secolul al șaptesprezecelea.

Nerăbdătoare, am continuat să citesc:

> Îți amintești desigur cum erau acele zile, dulci și călduroase, și acea ultimă după-amiază pe care am petrecut-o în iarba din vâlcea, cu un vultur zburând deasupra, cu oamenii care râdeau și se zbenguiau în apă chiar după cotul râului.
>
> Să-ți spun ce-mi amintesc eu. După ce am așteptat cincisprezece ani, în decursul unei după-amiezi, am aflat ce înseamnă să iubești și să fii iubit. Știu că nu este posibil, dar am văzut trandafiri albi căzând în jurul nostru ca o zăpadă parfumată.

Întorcându-se călare în oraș în acea seară, fuseseră întâmpinați de un grup de salvare, chiar mai bine înarmat, fiind escortați înapoi în oraș. Cu o noapte înainte, aveau să afle ei, conducătorul apaș Geronimo evadase, plecând din rezervație și dispărând în beznă împreună cu toți bărbații, femeile și toți copiii din clanul său. Un alt războinic, care lupta la nord de

Sonora, lăsase o mare parte din New Mexico în ruine.

Ofelia și Francis mai aveau un singur loc important de explorat: Cleopatra. Dar, peste noapte, lumea se schimbase. Acum nimeni nu voia să-i mai ducă nici măcar la un kilometru de oraș, munții ieșind complet din discuții. Nu puteau nici măcar să închirieze cai și să plece pe cont propriu.

— E păcat de un cal bun, le aruncase un bărbat.

Căutarea lor se încheiase.

După o cină liniștită, Ofelia nu putuse să adoarmă. Înainte de zori, se ridicase din pat și se îmbrăcase. Lăsă Prima Ediție într-un loc în care să o poată găsi proprietăreasa, cu un bilețel: „Pentru femeia cu păr galben". În fața ușii profesorului, lăsase un trandafir alb uscat. Apoi plecase.

Brusc, povestea se sfârșea.

— Dă pagina, zise Athenaide.

O singură propoziție plutea în vidul alb:

> Va veni un copil.

Cuvintele dansau dinaintea ochilor mei.

— Nu i-a spus niciodată, zise Athenaide încet. S-a întors în Anglia, și-a luat un alt nume și a început să țină conferințe, așa cum făcuse și Delia odinioară. A avut chiar un oarecare succes. Dar nu s-a întors niciodată la minele lui Jem și nu l-a mai contactat niciodată pe profesor. Nu putea suporta să fie privită așa cum o privise ea pe femeia blondă, zicea ea, sau să se gândească la soția profesorului care ar simți față de el ceea ce simțise ea față de Jem în acea primă seară.

Mi-am ridicat privirea.

— A mai scris o ultimă parte, explică Matthew, în 1929.

Frunzări paginile până la sfârșitul jurnalului, unde scrisul umplea din nou hârtia. Am citit ultima pagină.

> … demult s-a făcut o femeie frumoasă. Când întreabă de tatăl ei, îi spun mereu că e fiica lui Shakespeare.
>
> Așa că ar fi trebuit să-mi închipui că va lua drumul scenei. A jucat la Londra și la New York cu mare succes – chiar dacă asta aparține acum trecutului. Uneori mă întrebam, de ai vedea-o vreodată, dacă inima nu ți-ar tresări în piept, fără să știi de ce.

I-am pus numele după Shakespeare și după trandafirii iubiți de tatăl ei: Rosalind.

Rosalind Katherine Howard.

— Dar ăsta e numele lui Roz, am spus, simțind deodată cum mă lasă puterile.

— Da, dragă, zise Athenaide.

În josul paginii se găsea o ultimă propoziție:

Călătoriile se încheie cu regăsirea iubiților, asta știe fiul oricărui gentilom.

M-am lăsat pe umărul lui Matthew și am început să plâng.

39

Când m-am trezit, eram ghemuită lângă Matthew, pe canapea; el dormea încă. În partea cealaltă a cabinei, Athenaide stătea la masă citind o carte la lumina slabă a unei veioze. M-am ridicat în capul oaselor, atentă să nu-l deranjez pe Matthew.

— O cunoșteai, am zis încet. Pe Roz.

Un zâmbet trist se așternu pe fața lui Athenaide. Pentru o clipă îmi păru o femeie foarte bătrână, cu pielea atârnându-i pe craniu. Dar ochii îi erau încă vii.

— Da.

Ridicându-mă de pe canapea, m-am dus la masă.

— Rosalind din carte… fiica Ofeliei. Nu se poate să fie Roz a mea.

— Nu.

Zâmbi și închise cartea. Citise jurnalul Ofeliei.

— Nu fără o fântână a tinereții. Era bunica lui Roz a ta. Bunica *noastră.* Luă o gură de apă, punând paharul jos atât de grijuliu, încât nu scoase nici un sunet. Roz era verișoara mea. Iar Ofelia – sub numele de Ofelia Howard – a fost străbunica noastră.

M-am prăbușit pe scaunul de lângă ea.

— Am văzut o poză de-a ta. Cu pălărie.

Pentru o clipă, zâmbetul ei luci și mai larg.

— Aceea a fost o zi fericită. Când încă mă admira. Își împreună mâinile pe carte. Semănăm în multe privințe. Dar am ajuns să avem idei diferite cu privire la calea cea dreaptă către o viață bună. Ea voia să urmez chemarea scenei – un vis pe care îl împărtășiserăm când eram copile. Bunica noastră fusese totuși o mare actriță. Un nume celebru în anii 1910, dar în mare parte uitat acum. Arătam ca ea. Athenaide oftă. Nu și Roz, continuă ea. Ceea ce refuza Roz să vadă era ceea ce avea ea, iar eu nu: talent. Eu nu am puterea mentală sau emoțională de a rătăci prin alte vieți cu convingere. Nu sunt o hoinară, o rătăcitoare cu inima ușoară. Toți marii actori sunt astfel, să știi. Eu am nevoie de un cămin. De rădăcini adânci. Athenaide mă privi făcând o grimasă. Și îmi plac banii. Oricum ai lua-o, sunt o femeie de afaceri. Ahtiată după bani, spunea Roz. Și altele, mai crude. Amândouă poate am fi putut alcătui o mare artistă. Separat, am făcut un profesor și o femeie de afaceri. Ambele de succes, dar nu succesul pe care îl visaserăm amândouă în copilărie. Am văzut-o la Folger cu câteva zile înainte să moară. I-am dat pălăria aia. Ca un suvenir din vremuri străvechi. Ca o reîntoarcere la ele, speram eu. M-am gândit că o va pune pe un raft și că va uita de ea. Era la mare modă în jur de 1953, pentru numele lui Dumnezeu! Dar ar fi trebuit să îmi închipui că o va purta. Are sens, în stilul caracteristic lui Roz, să o fi purtat la debutul ei teatral. Chiar dacă era doar o repetiție.

Debutul, m-am gândit, și ieșirea ei definitivă din scenă.

— Așa te-am găsit, zise Athenaide.

— *Pălăria?*

Ea izbucni în râs.

— Nu. Conferința de la Folger. Știam că va prezenta o lucrare despre Delia Bacon, așa că m-am documentat și eu despre Delia. Eram în competiție de ani de zile, să știi. Când făcea una ceva, făcea și cealaltă. Doctorul Sanderson mi-a arătat scrisoarea Ofeliei către Emily Folger chiar înainte să plece pentru a se întâlni cu tine la Capitoliu. Scena mormântului îmi era vie în minte; și, după cum s-a dovedit, era singurul indiciu pe care îl puteam descifra. Iar apoi el a fost descoperit mort, iar tu și scrisoarea ați dispărut. L-am alertat pe Matthew, care era teribil de îngrijorat în privința ta, și am zburat la Stratford, unde am așteptat. Ne-a făcut să ne schimbăm planul faptul că ai dat telefon și se părea că te-ai dus în altă parte. Atunci m-am decis să mă duc la mormânt. Să mă asigur… cu rezultatele pe care le-ai văzut.

Pentru un moment, amândouă privirăm fix jurnalul, care era așezat pe masă.

— Te adora, să știi, zise Athenaide. Te adora și te invidia totodată, într-un amestec ciudat căruia nu sunt convinsă că îi putea face față. Nu mulți ar putea. Tu erai cineva în stare să meargă acolo unde ea nu îndrăznise. Probabil că de asta te-a gonit din turnul de fildeș.

— Crezi că și-a dorit să mă apuc de teatru? Un râs amar mi se ridică din gâtlej. Mi-ar fi putut oferi sfaturi legate de carieră.

Athenaide își înălță capul.

— Ai fi ascultat de ele?

Am deschis gura și am închis-o apoi la loc, fără a rosti un cuvânt. Probabil că aș fi considerat că îmi sabotează cariera.

Un interfon bâzâi discret, iar Athenaide ridică receptorul unui telefon. Urma să aterizăm într-o oră. Mă trimise într-unui din dormitoare să mă primenesc; o privire scurtă în oglindă și, cu un oftat, am înțeles de ce. „Să mă primenesc” era eufemismul anului. Ceea ce îmi trebuia mie aducea mai degrabă cu o transformare radicală. Ochii îmi erau roșii și umflați; aveam o julitură și o vânătaie pe unul din obraji. Ploaia făcuse ca vopseaua de păr să mi se scurgă în dâre întunecate pe gât și pe jachetă, care arăta, cu aceste dungi, de parcă ar fi fost făcută ghem în fundul unui coș de rufe timp de trei săptămâni.

Dar valiza pe care mi-o pregătise Sir Henry parcă în urmă cu ani și care mă urmase de la Londra la Boston și apoi la Utah, din New Mexico la Folger în Eashington D.C. și apoi într-un avion lângă Stratford se afla la capul patului, iar camera avea un duș în mărime naturală. M-am uitat la valiză cu ochi plini de ciudă. Să mă facă să mă simt mai bine era primul mic pas din compensația pe care intenționam să o capăt de la Sir Henry.

Sub duș, am privit vopseaua neagră scurgându-se odată cu apa. Intenționase oare Roz, așa cum sugera Athenaide, să mă îndepărteze din lumea academică? Dacă da, obținuse ceea ce voia. Exista însă și posibilitatea deschiderii unor noi oportunități în fața unui protejat, în loc de trântirea ușilor în urma mea.

Totuși, pe când fugeam de Roz și de tot ceea ce avea legătură cu ea, oportunitățile îmi apăruseră în cale. Acum șase luni, Sir Henry apăruse în mod miraculos chiar la momentul potrivit ca să-mi facă rost de o slujbă în West End, și apoi la Teatrul Globe. Și mai existaseră astfel de momente,

puncte de cotitură într-o carieră aflată la început, pe care eu le pusesem pe seama nemaivăzutului noroc de a mă afla în locul potrivit la momentul potrivit.

Fusesem atât de mândră de faptul că îmi croisem singură drumul în viață, chiar dacă fusesem foarte uimită de norocul care părea să îmi apară mereu în cale ca o ploaie de petale de trandafiri. Oare Roz mă ajutase tot timpul din umbră? N-aveam să știu niciodată.

M-am îmbrăcat cu blugi, un tricou negru și niște teniși, apoi m-am uitat iar în oglindă. Se observa o îmbunătățire. Părul îmi era tot scurt, dar cel puțin devenise iar arămiu. Iar obrazul era încă învinețit, dar cel puțin arăta mai curat. La fundul valizei am găsit lănțicul pe care îl cumpărasem la granița dintre Nevada și Arizona. Punând broșa pe el, mi l-am agățat la gât și am părăsit camera.

În cabina principală, Matthew se trezise și sorbea dintr-o ceașcă de cafea. Ne strânserăm tustrei împrejurul mesei și începurăm să recapitulăm ceea ce știam.

— Erau cu toții complici, zise Matthew. Conții de Derby și Oxford, contesa de Pembroke, Sir Francis Bacon și Shakespeare din Stratford.

— Da, am spus, lăsându-mă pe spate și frecându-mă la ochi. Dar cum?

„Jem Granville știa”, mi-am spus. Cu puțin noroc, când se făcea dimineață aveam să găsim harta pe care o lăsase către comoara sa, cu un X marcând locul. Aruncându-mi ochii pe fereastră, am zărit câteva șiruri de lumini străpungând depărtarea. Luminile de semnalizare ale pistei.

Am aterizat la Lordsburg, New Mexico, în jurul orei trei dimineața. Fulgere licăreau în depărtare. Musonii soseau devreme. Graciela aștepta; peste câteva minute treceam printre clădirile nefinisate din Shakespeare și trăgeam în garajul lui Athenaide – vechiul depozit de praf de pușcă scobit într-un versant al dealului.

După câteva momente, mergeam în pas vioi după Athenaide prin labirintul de la Elsinore.

O lumină caldă și aurie ne învălui când ajunserăm în Sala Mare.

— Data trecută ți-ai dat îndată seama că această cameră nu e Elsinore, îmi zise Athenaide. Acum o recunoști?

Am clătinat din cap.

— E o copie – una foarte precisă – a sălii de ospețe din Castelul Hedingham. Casa strămoșească a contelui de Oxford din Essex, la nord-est

de Londra. Unul dintre cele mai desăvârșite exemple de arhitectură normandă.

Am stat în prag preț de o clipă, pentru a mă familiariza cu locul, de data asta reședința contelui de Oxford. Hedingham al lui Oxford, în interiorul lui Elsinore al lui *Hamlet,* în interiorul orașului-fantomă Shakespeare. Un cuibușor perfect în care să se dedulcească o oxfordiană miliardară.

Nu reprezenta nicidecum o clădire grandioasă: după excesul baroc de la reședința Wilton, simplitatea medievală a acestui loc părea cu atât mai austeră. Nu era prea multă mobilă, cu excepția mesei din mijloc, a câtorva scaune și perne și a vitrinelor de lângă perete.

Graciela sosi, aducând o cină rece: salată Nicoise cu somon afumat, împreună cu chifle proaspăt coapte și o sticlă puțin ținută la gheață de Pinot Noir cu gust piperat. Cupele pe care le aduse erau din sticlă suflată, albastru cu alb, și păreau a fi autentic venețiene, din secolul al șaptesprezecelea.

Înmânându-mi jurnalul Ofeliei, Athenaide se duse direct la dulapul încuiat și își puse mâna pe scanner. Caseta se deschise cu un declic și ea scoase o carte la lumină. Foile se scorojiseră în căldura deșertului, iar coperta de pânză roșie era destrămată și decolorată.

Graciela termină de turnat vinul și se retrase.

Athenaide puse cartea pe masă.

— *Vero nihil verius,* zise ea. Nimic mai adevărat decât adevărul. Oricare ar fi el. Apoi împinse cartea către mine. Deschide-o.

40

Prima Ediție a lui Jem se deschise la pagina de titlu. În partea opusă privirii fixe și dezaprobatoare a lui Shakespeare se aflau două semnături: *Ofelia Fayrer Granville* cu un scris mic, îngrijit și hotărât sus pe pagină, și sub ea, mai mare și mai dezlânat, *Jem Granville.* Dedesubt era sonetul din Prima Ediție din Valladolid, cu scrisul Ofeliei.

— Trebuie să fie ceva din exemplarul ăsta, și doar din exemplarul ăsta, spuse Matthew. Jem a zis „magnum opus a *mea* iacobină”.

În afară de poem și de cele două semnături, nimic altceva nu se mai găsea pe pagină. Hârtia era totuși boțită și ondulată de la contactul cu apa. Cineva – Ofelia? – trebuie să fi încercat să descopere cifrul ascuns cu ajutorul apei sau vreun alt lichid și al căldurii. Deoarece anumite cerneluri

invizibile ies la iveală dacă încălzești foaia, și dispar atunci când hârtia se răcește. Athenaide aprinse o lumânare și încercarăm încă o dată să încălzim pagina. Nimic.

Am frunzărit paginile, căutând însemnări în altă parte. Singurul loc în care le-am găsit a fost în *Hamlet;* păreau a fi adnotări pentru spectacolul lui Jem. Oricât am încercat, nu am reușit să le dau nici un alt sens. Am dat ocol mesei ținând cupa de vin în mână, gândindu-mă. Mesajul cifrat trebuia să fie acolo. Trebuia.

Deschizând jurnalul, m-am uitat din nou la propoziția pe care o citase Ofelia din scrisoarea lui Jem, exact așa cum o scrisese el: „P.s. Ca să nu te îndoiești de mine, în magnum opus a mea iacobină, am cifrat locul – 1623, pagina cu semnătura". Mi-am mușcat buza. Ceva ne scăpa.

Dar ce?

Aș fi dat orice să mai pot arunca o privire la scrisoarea Ofeliei către Emily Folger. Dar lăsasem acea scrisoare, odată cu toate celelalte, în grija lui Barnes, în Stratford. „Să-l ia naiba pe Sir Henry." Am închis ochii și am încercat să mi-o reamintesc. Ofelia scrisese „magnum opus iacobină, c – 1623", cuvântul care urma după acel „c" ilizibil. Părea în regulă, dar fără scrisoare, nu puteam fi sigură.

Deodată, am pus cupa cu vin pe masă și m-am aplecat din nou asupra jurnalului. În biletul adresat mie pe spatele fișei de catalog cu Chambers, Roz scrisese „magnum opus iacobină, c. 1623" – indicând Prima Ediție, iar eu nu mă mai gândisem deloc la asta. Nu era o presupunere proastă, având în vedere subiectul Shakespeare, o magnum opus iacobină și anul 1623.

Dar, desigur, ea se înșelase presupunând că „c"-ul Ofeliei reprezenta o prescurtare de la „circa". Iar dacă puneai în loc cuvântul „cifrat" acolo unde îl indusese Jem, însemnarea nu mai era așa de clară.

În varianta lui Roz, *1623* se referea la magnum opus. Dar în a lui Jem, putea foarte bine să se refere la cifru. Și dacă cifrul era cel cumva datat 1623, atunci cartea nu era – sau nu era neapărat – aceasta. *Cartea respectivă nu era neapărat Prima Ediție.*

— Există vreun cifru datat 1623? întrebă Matthew, uitându-se peste umărul meu.

— Ăsta e anul în care Bacon a publicat *De Augmentis Scientiarum.* Ediția latină pentru *The Advancement of Learning.*

Ochii lui Matthew se măriră.

— Cifrul lui Bacon, zise el.

— Sir Francis Bacon? întrebă iute Athenaide.

Am dat din cap aprobator. Același Francis Bacon iubit de Delia și de ceilalți, considerat omul din spatele măștii lui Shakespeare – omul pe care îl identificasem ca fiind mistrețul din fiara himerică. Lucrarea sa *The Advancement of Learning* stabilise un sistem pentru clasificarea, studiul și însușirea întregului corpus de cunoștințe umane. Iar în anul 1623, ediția latină, mai lungă decât cea originală în engleză, prezenta lumii o întreagă secțiune despre cifruri și coduri – inclusiv cel pe care Bacon însuși îl inventase.

Vocea îmi suna spart.

— Granville avea un exemplar din *The Advancement of Learning?*

— Nu.

Athenaide era ferm convinsă.

— Sau orice altceva de Bacon?

— Doar *Eseurile.*

Se duse iar la seif și mai scoase o carte, ceva mai subțire. Am răsfoit-o rapid. Ca să folosească cifrul lui Bacon într-o carte deja tipărită, Jem ar fi trebuit să scoată în evidență anumite litere. Ar fi trebuit să facă însemnări pe carte.

Dar *Eseurile* nu aveau semne de nici un fel.

Am ocolit masa.

— Mai există ceva din perioada Renașterii?

— Vino și uită-te.

Scoțând teancuri de cărți din seif, le-am dus pe masă, răsfoindu-le sistematic pe toate. Jem Granville fusese un crai și un ticălos de primă mână, dar fusese totodată un om cultivat al timpului său. Colecția lui includea volume de Tennyson și Browning, Dickens și Trollope, Darwin, Mill și Macaulay. Dar nimic altceva din Renaștere. Și nici nu exista ceva însemnat în vreun mod evident, cu excepția semnăturii sale pe pagina de titlu. Spre deosebire de Roz, el nu făcuse un obicei din a-și adnota cărțile.

Speranțele mele renăscură când ajunserăm la *Renașterea* lui Walter Pater, dar și aceasta se dovedi a nu purta semne.

— Trebuie să mai fie ceva, am zis frustrată atunci când am ajuns la ultima pagină. M-am întors spre Athenaide. Ai cumpărat toate cărțile lui?

— Tot ceea ce doamna Jiménez știa că aparținuse lui Granville. Dar

dacă nu semnase cartea cu pricina? Dacă se pierduse pe undeva? Fiind dată cuiva? Citită până se rupsese de tot sau donată unei biserici în folosul sărmanilor? Putea fi oriunde. M-am aplecat peste masă.

— *Întreabă.*

— E patru dimineața, Katharine… Ora trei, în Arizona.

— Sunt fermieri. Sigur sunt treji. Sau aproape.

Athenaide își scoase mobilul. Luând o gură zdravănă de vin, formă numărul. Cineva răspunse.

— Da… *nu.* Ochii lui Athenaide străluciră. Un minut… Acoperind telefonul cu palma, zise: O carte. Biblia familiei.

Șerpi de lumină începură să sfârâie și să îmi alerge prin vene.

— Care versiune?

— Nu știe. Una veche.

— Spune-i să se uite.

La ferma ei din Arizona, doamna Jiménez merse să se uite. Aplecându-mă peste masă, cu răsuflarea tăiată, mi-am forțat ochii să privească deasupra șemineului, în ochii orbi ai Ofeliei lui Millais.

— Pe pagina de titlu, zise Athenaide, scrie: „Publicată în 1611 și cunoscută ca Versiunea regelui James”.

M-am apucat de marginea mesei ca să mă țin pe picioare.

— Magnum opus iacobină, zise Matthew, cu ochii sticlind în zorii înțelegerii.

Asta era; trebuia să fie. Literal, de vreme ce „iacobin” înseamnă „jamesian” în latină. Biblia regelui James, spunea o veche zicătoare, era singura capodoperă scrisă vreodată de un colectiv. Unul dintre primele lucruri pe care le făcuse regele Ioan la urcarea pe tron fusese acela de a le cere episcopilor săi să facă ceva în privința a ceea ce el considera a fi starea deplorabilă a Bibliei englezești. Erau prea multe versiuni, după părerea lui, și nici una nu lua în considerație ultimele cercetări de ebraică și greacă veche. Mândrindu-se cu faptul de a fi el însuși un intelectual și un poet, regele dorea o Biblie care să respecte textul original, dar care să și sune bine, fiind potrivită pentru a fi declamată din amvon. O Biblie pe care s-o împartă toți supușii lui dezbinați.

Episcopii își îndepliniseră însărcinarea mai bine decât își putuse cineva închipui. Timp de trei secole, Biblia regelui James domnise peste slujbele ținute în limba engleză. Ei i se datora în mare măsură faptul că Shakespeare

nu sunase ciudat în Marea Britanie sau în coloniile ei până pe la mijlocul secolului douăzeci, când alte traduceri câștigaseră în sfârșit notorietate și nu se mai mergea atât de des la biserică. Până atunci, cei care mergeau la biserică auzeau engleză iacobină recitată în fiecare duminică în predici ritualizate ale căror vocabular și cadențe se insinuaseră adânc în automatismele de gândire și de limbaj. Expresii precum „Da, chiar dacă mă preumblu prin Valea Plângerii…” „Să cinstești pe tatăl și pe mama ta…” „Să nu ucizi…” „Binecuvântată ești tu între femei…” și „Nu vă temeți: căci iacătă, veste minunată vă aduc”[{25}] – chiar dacă nu reprezentau limbaj cotidian – nu sunau nici ciudat, nici dificil. Pentru milioane de vorbitori de engleză, Shakespeare sunase ca limba cea îngrijită de fiecare duminică.

— Cât durează să ajungem la ferma familiei Jiménez? am întrebat eu.

— Două ore, zise Athenaide. Câștigăm una, dacă mergem în Arizona.

— Atunci spune-i că vom fi acolo la cinci.

— Nu e de vânzare, mă avertiză Athenaide.

— Nu trebuie s-o cumpărăm, Athenaide. Trebuie s-o *vedem.*

Închise. Ridicând paharul, ținu un toast.

— *Vero nihil verius.*

Ciocnirăm cupele și băurăm vin. Luând un braț de cărți de pe masă, le-am dus înapoi la seif. Matthew făcu la fel.

În spatele meu, am auzit pe cineva tușind și înecându-se. Am privit peste umăr. Athenaide se făcuse roșie la față. Buzele i se mișcară, în două rânduri, dar nu ieși nici un sunet. Cupa cu vin îi căzu din mână, spărgându-se, iar ea se prăbuși pe podea.

Ajunserăm într-o clipită lângă ea. Pulsul îi era slab, dar încă se simțea. Nu-mi dădeam seama dacă mai respiră.

— Sună la urgențe, am zis, lăsându-mă în genunchi.

— Știu resus… se oferi Matthew. Dar eu deja i-o retezam.

— Dă-i drumul! am zbierat. Și găsește-o pe Graciela!

După o secundă de ezitare, el luă telefonul lui Athenaide. În acel moment se stinseră luminile.

— Ești…? începu Matthew.

— *Graciela.*

Matthew plecă din încăpere.

Pe întuneric, i-am masat pieptul lui Athenaide, apoi m-am aplecat ca să-i fac respirație gură la gură. Ochii începeau să mi se acomodeze cu bezna.

Am apăsat-o pe piept și i-am suflat din nou aer pe gură. „Respiră, la naiba.”

M-am oprit, punându-mi urechea pe pieptul ei, în speranța că aveam să aud inima bătând, încercând în același timp să-i simt pulsul. Nu avea puls. Nu respira. „Nu, nu, nu-i viață”, spusese Sir Henry, uitându-se la doamna Quigley.

Acum era altceva. Athenaide zăcea de parcă dormea cu încăpățânare, cioburi de sticlă alb-albăstruie fiind împrăștiate în jurul ei, o mică baltă de Pinot fiind întinsă pe podea. O lumină slabă licărea pe cupa spartă.

Unde era Matthew? Unde era Graciela? Să vină cineva, oricine.

O altă voce se ridică din apele memoriei. „Licoarea, am auzit țipând o voce de femeie. Licoarea! O, dragă Hamlet – otrăvită sunt.” Gertrude, mama lui *Hamlet,* cuvinte șoptite sub un soare fierbinte de vară la Teatrul Globe.

M-am lăsat pe spate, cuprinsă de oroare. La Elsinore, regina zăcea pe podeaua acoperită de stuf, cu o cupă de vin vărsată la picioare.

„Nu.” Nu am să accept. Nu Athenaide. Nu acum.

M-am aplecat iar peste ea. „Respiră.”

Aflată deasupra lui Athenaide, am auzit un scrâșnet și un declic. Ușa. Se întorsese Matthew. Am dat să-i vorbesc, însă deodată mă opri un val de neliniște. Atunci când plecase, nu închisese ușa. Deci nu se deschisese ușa camerei. Apoi mi-am amintit acel sunet: ușa din șemineu.

M-am ridicat. Lent, rugându-mă să nu calc peste cioburi și să fac zgomot, m-am strecurat prin beznă către o latură a camerei. Undeva se găsea o altă ușă; o văzusem pe Graciela folosind-o.

Lumina unei lanterne mătură centrul încăperii, iar eu m-am lipit de perete. Athenaide zăcea pe podea cu brațele desfăcute, cu costumul boțit și pătat de vin. Am atins cu mâna ceva moale și am încremenit. Am privit în dreapta. O tapiserie. Nu aveam încotro s-o apuc; m-am strecurat în spatele ei. În întuneric, trebuia să sper că era suficient.

Se auziră pași îndreptându-se spre centrul camerei.

Lumina lanternei trecu peste pânza din fața mea și dispăru. Oricât încercam să ciulesc urechea, nu auzeam nimic.

O lamă pătrunse prin tapiserie chiar la stânga umărului meu. M-am tras într-o parte, dar cuțitul lovi iar prin pânză, zgâriindu-mi brațul. M-am dat puțin în spate și am lovit cu piciorul, iar galeria care ținea tapiseria se prăbuși cu zgomot, înfășurându-ne pe mine și pe atacatorul meu în

material.

El mă prinse prin brocart. Am lovit cu piciorul, dar mâinile lui mă apucară de gât, înfășurând pânza și mai tare. Începu să strângă. Am dat din mâini orbește, simțind cum mă scufund într-un ocean de întuneric; puncte fierbinți ca niște stropi de lavă îmi explodară în câmpul vizual. „N-am să-l las să mă transforme în Lavinia. Nu am să-l las.” Degetele mele întâlniră ceva dur pe podea. Cuțitul.

Căutând mânerul pe pipăite, l-am apucat și am lovit cu toată forța, simțind cum lama pătrunde până la plasele. Totuși, el nu-mi dădea drumul. Am lovit din nou. Se auzi un mormăit gutural, apoi atacatorul căzu peste mine.

M-am rostogolit de sub el și m-am chinuit să mă eliberez din tapiserie. Pe podea, lumina lunii forma pete ca de gheață. Cuțitul din mâna mea era scăldat în sânge. Sânge curgea din cămașa bărbatului de la picioarele mele.

Se auziră alți pași în spatele meu. M-am întors, agitând cuțitul.

Era Matthew, care avea încă telefonul în mână.

— N-am găsit… *huse!*

M-am tras în spate, încă agitând cuțitul.

— Kate, eu sunt! E în regulă.

Am început să tremur.

El se îndreptă spre mine și îmi luă cuțitul din mână, cuprinzându-mă în brațe.

— Ce s-a întâmplat?

— A încercat să mă omoare.

Am arătat spre corpul de pe podea.

Aplecându-se, Matthew trase tapiseria la o parte; am văzut o șuviță de păr cărunt.

Era Sir Henry.

M-am dat în spate, împleticindu-mă.

Matthew îngenunche, căutându-i pulsul. Ridicând ochii spre mine, clătină din cap.

— Erai în spatele tapiseriei? Am făcut semn din cap că da.

— Polonius, zise el. Sfetnicul regelui, pe care Hamlet îl înjunghie printr-o draperie.

Abia îl auzeam. Ucisesem un om. Îl ucisesem pe Sir Henry.

— Athenaide? întrebă Matthew. M-am uitat la el, cu ochii mari.

— *Gertrude,* am șoptit.

Se ridică și se duse iute la Athenaide. Dar și ea era moartă.

— *Kate!*

Strigătul răsună printre ziduri, încremenirăm amândoi. Era Ben.

— Unde naiba este? șopti Matthew.

Ben strigă din nou, și părea că strigă însăși casa. Era în tunelurile ascunse în zidurile clădirii, ceea ce însemna că putea fi oriunde. Se putea ivi dindărătul oricărui perete, oricărei uși. Mai ales, putea ieși din șemineu în orice clipă.

— Adu telefonul, am zis eu.

Înșfăcând jurnalul Ofeliei de pe masă, m-am îndreptat spre ușă. Matthew mă urmă. Alergând pe coridor, făcurăm cale întoarsă pe acolo pe unde veniserăm, cu inima strânsă la fiecare boltă, la fiecare umbră care se mișca. Până la urmă ajunserăm la o draperie, legănându-se ușor, care ducea din Elsinore în ceea ce părea a fi un saloon western. Matthew o trase la o parte. Nu erau semne de mișcare înăuntru.

Am ieșit pe ușa de la intrare. Afară aștepta o mașină, cu motorul pornit, dar nu părea să fie nimeni în ea. Am ocolit automobilul până în dreptul scaunului șoferului și m-am oprit iar. Graciela zăcea pe pământ, lângă portieră. Avea gâtul tăiat.

Matthew ajunse lângă mine într-o clipită. Trăgând-o pe Graciela de lângă mașină, se strecură pe scaunul șoferului. Am urcat după el, obligându-l să treacă pe locul celălalt. Băgând în viteză, am accelerat atât de repede, încât roțile derapară pe pietriș, apoi am demarat cu zgomot în noapte. Poarta din vârful dealului era deschisă. Am trecut prin ea în viteză.

Apoi am auzit sirenele. Ieșind de pe șosea, am ocolit dealul, pe lângă o tufă de mesquite, și am oprit motorul și farurile. Nu era cine știe ce camuflaj, dar mai bine de atât nu puteam găsi în acel ținut. Deja zorii luminau cerul; dacă se oprea cineva pentru a privi atent, ne-ar fi văzut.

— Ai chemat poliția? șopti Matthew.

— Telefonul era la tine.

Se încruntă.

— Poate a chemat-o Graciela, înainte…

Vocea i se stinse.

Câteva momente mai târziu, o ambulanță trecu în viteză pe lângă noi, urmată de mașini de poliție și de mașina șerifului. Nimeni nu se opri.

Am așteptat trei minute. Apoi, fără să aprind farurile, am intrat iar pe șosea. În cinci minute, eram pe autostradă, îndreptându-ne spre Arizona.

41

— Unde mergem? întrebă Matthew.

— La familia Jiménez.

— Știm unde locuiesc?

— Avem telefonul lui Athenaide.

El găsi ultimul număr format și eu am vorbit cu doamna Jiménez, explicându-i că Athenaide fusese reținută, dar că noi ne îndreptam spre ei… Nimic din ce îi spuneam nu era chiar o minciună, dar nici adevărat nu era.

Se dovedi suficient pentru doamna Jiménez. Ne spuse pe unde să o luăm.

— Vrei să vorbim despre asta? mă întrebă Matthew după ce am închis telefonul.

— Nu voi ști nimic mai mult până când nu voi vedea Biblia aia.

— Mă referam la Sir Henry.

Palmele îmi transpirau și îmi simțeam sângele zvâcnind în tâmple; am încercat să-mi vin în fire. Omorâsem un om. Îl omorâsem pe Sir Henry. El, sau Ben, sau poate amândoi o otrăviseră cumva pe Athenaide și o înjunghiaseră pe Graciela, iar Sir Henry încercase să mă omoare. Descoperisem magnum opus iacobină sau, în orice caz, ne îndreptam cu viteză spre asta.

Îl omorâsem pe Sir Henry.

Priveam șoseaua cum se desfășura pe sub roțile mașinii și rămânea în urmă. De-a lungul Arizonei de Sud și a statului New Mexico, mici lanțuri muntoase traversau terenul în zigzag înconjurând întinsele bazine ale văilor care fuseseră cândva niște mări nu foarte adânci sau poate niște lacuri imense. Am mers spre vest, ocolind marginea nordică a ținutului Chiricahuas, apoi prin nordul Munților Dos Cabezas. În locul în care munții se fărâmau și se ascundeau în câmpie, autostrada o cotea spre sud. La est, o linie argintie țâșnea spre marginea de sus a Dragonilor. Deasupra, noaptea se scurgea ușor într-o învinețire întunecată. Atunci când șoseaua o apucă spre răsărit, spre Tucson, noi ne continuarăm drumul spre sud, intrând pe Autostrada 80. Pe moșia întinsă de pe lângă St. David, depășirăm un tractor și ne continuarăm drumul în viteză.

Pământul se înălța din nou pe măsură ce ne îndreptam spre Tombstone. Chiar înainte să ajungem în oraș, o luarăm spre nord-est, apucând-o pe un drum denivelat și nămolos ce se-ntorcea către marginea sudică a Dragonilor. Cerul răsăritului era aprins de un roșu sângeriu. Dedesubt, munții deveneau mai negri decât negrul. Erau grei și masivi, singurele rămășițe mohorâte ale unei lumi străvechi.

Trecurăm zguduindu-ne ușor peste o îngrăditură pentru vite și apoi merserăm în hopuri pe un drum pentru camioane, lăsând în urmă un hambar înnegrit de vreme, țarcuri întrețesute cu mesquite, bucăți ruginite de mașini agricole, camionete vechi și echipamente de călărie. După ce trecurăm pe sub niște plopi, ajunserăm la o casă din chirpici, lungă și roz, cu un acoperiș țuguiat din tablă. Atașată în partea din față, parcă urmare a unui gând ceva mai târziu, se afla o verandă văruită care ar fi părut mai la locul ei în Iowa. Câinii lătrau de mama focului, repezindu-se la roțile noastre, iar găinile începură să cotcodăcească atunci când am tras mașina în fața casei. O femeie brunetă, dolofană, cu pielea maronie și catifelată ieși pe verandă, ștergându-și cu un prosop de bucătărie mâinile muncite. Apoi ieși și un lungan cu picioare crăcănate, purtând blugi și cu o pălărie de cowboy, coborând scările verandei cu o cană de cafea aburindă. Avea la centură un pistol vechi cu încărcător cu șase gloanțe. Scoțându-și pălăria, se răsti la câini zicându-le să se potolească, apoi se prezentă pe sine și pe soție: Memo și Nola Jiménez.

Doamna Jiménez ne privea neliniștită.

— Biblia nu e de vânzare, spuse ea, cu accentul ușor peltic al cuiva obișnuit mai mult cu spaniola decât cu engleza.

Domnul Jiménez încuviință din cap.

— A fost a străbunicii Nolei.

M-am aplecat puțin în față.

— Vreau doar să arunc o privire.

Fermierul privi lung munții întunecați. Părul său cărunt era turtit în creștetul capului pe care purtase pălărie aproape toată viața.

— Timp de o sută de ani nu a fost nimeni interesat de domnul Granville. Iar acum, în două săptămâni ați venit trei să întrebați de el. Mi se pare corect să întreb ce lucru este la mijloc.

— A descoperit ceva.

— Mina de aur, șopti doamna Jiménez. Străbunica mea a crezut toată

viața că el a găsit una.

— Nu există nici o mină de aur, spuse tăios domnul Jiménez. Se uita când la soția lui, când la mine. Cel puțin, nu acolo sus. Aur, da. Dar nu suficient pentru a fi extras. Două sau trei mari companii au dat crezare vechilor povești și au încercat. Dar și-au scos banii pe metale mai puțin strălucitoare.

Minele de aur însemnau muncă distructivă, dinamitări și săpat de tuneluri, sfredelirea unor imense gropi în pământ. „Te rog, mă rugam, deși nu știam cărei puteri, te rog să nu se fi dus totul de râpă.” Cu voce tare, am zis:

— Nu o mină, deși se prea poate ca el să fi lăsat impresia asta. Am ridicat broșa de pe lănțișor și am deschis-o, arătându-le miniatura. Le-am spus pe cât de repede am putut povestea părintelui William Shelton, trimis în sălbăticia Noii Spânii în 1626, când și dispăruse, în timp ce se îndrepta spre sud-vestul orașului Santa Fe cu o companie de soldați spanioli.

Domnul Jiménez se scarpină în barbă.

— Până la Santa Fe este un drum foarte lung de parcurs călare. Chiar extrem de lung, dacă te gândești că în mare parte era un teritoriu necunoscut albilor la vremea aceea, plin de indieni care aveau tot dreptul să-i urască pe spanioli.

— Jem Granville a găsit rămășițele grupului lui Shelton, i-am spus. A revendicat pământul respectiv.

Doamna Jiménez îi aruncă o privire scurtă soțului ei, apoi se întoarse spre mine.

— Avem patru dintre revendicările lui chiar aici, la fermă. Străbunica mea se ocupa de o casă de t… Se opri, frământând prosopul în mâini. O pensiune în Tombstone. Domnul Granville era unul dintre chiriași. Un căutător de aur, dar nu ca toți ceilalți. Venit din Anglia, îmi spunea mama, de parcă asta ar fi trebuit să-i dea vreun aer de strălucire sau de glorie. Femeia zâmbi. Obișnuiam să mi-l imaginez cu o aură deasupra capului. Mai târziu am înțeles că străbunica mea era franțuzoaică de origine și că privea orice european ca pe un alt suflet civilizat aflat prizonier în mijlocul unor americani necioplți. Doamna Jiménez netezi prosopul. Spunea mereu că englezul ei a găsit o mină de aur. Într-o zi s-a dus pe dealuri, pe aceste dealuri, și nu s-a mai întors niciodată. Asta a fost acum mult timp, pe vremea războaielor cu apașii. Pe atunci nu era ceva ieșit din comun ca

oamenii să nu se mai întoarcă. După ce a dispărut, străbunica mea a moștenit bunurile lui, în mare parte cărți și câteva locuri revendicate. Mai târziu, după ce au dispărut indienii, s-a măritat cu altcineva și au venit să se gospodărească la ferma asta. Așa am ajuns în posesia Bibliei.

— Vă rog… nu vreau decât să o văd. În întuneric, mi se părea că întreaga lume îmi sufla în ceafă. Am coborât tonul. Cred că undeva în interior el a scris codificat locul unde a găsit grupul lui Shelton.

— De ce? întrebă domnul Jiménez.

— Pentru ceva ce avea Sheldon la el, spuse Matthew. Aur literar. Soții Jiménez se uitară la el fără să înțeleagă despre ce era vorba.

— O carte, le-am explicat eu. O piesă pierdută de-a lui Shakespeare. Pentru o vreme, nimeni nu mai zise nimic. Apoi vorbi Matthew:

— Dacă se dovedește că avem dreptate și că se află pe pământul vostru, ați putea scoate o avere. Nu am idee cât valorează. Milioane, cu siguranță.

Domnul Jiménez fornăi:

— Pentru o carte?

— Un manuscris… am început eu, apoi m-am oprit. Da, pentru o carte. Dar valoarea ei o face de asemenea și periculoasă. Cineva este dispus să ucidă pentru ea. A ucis-o pe Athenaide aseară.

Doamna Jiménez își făcu cruce. Lângă ea, domnul Jiménez își lăsă mâna să alunece pe curea, iar eu am devenit brusc conștientă de faptul că era înarmat.

— Nu asta ați zis azi-dimineață, spuse el.

— Nu. Îmi pare rău.

— Știți cine este acest ucigaș?

— Numele lui este Ben Pearl. Nu cred că știe unde suntem, dar nu pot să bag mâna în foc.

— Nu-mi place treaba asta, Nola, spuse domnul Jiménez. De unde știm că nu ăștia doi au omorât-o pe doamna Preston. Și toate astea pentru o carte. Clătină din cap. Dar e istoria familiei tale. E Biblia ta.

Doamna Jiménez se întoarse pe călcâie și intră în casă. Sudoarea îmi curgea șiroaie pe spinare. Ne lăsa oare la cheremul domnului Jiménez? Dar după o clipă, femeia se întoarse.

— Nu cred că sunteți niște criminali, spuse ea. Și sunt multe lucruri pe care le-am putea face cu un milion de dolari. Să ne ocupăm de ferma asta așa cum ar trebui să ne ocupăm, de exemplu.

Îmi puse în palme o Biblie cu coperta scorojită și decolorată. Am tras adânc aer în piept și am deschis-o.

> La început Dumnezeu a făcut cerul și pământul. Și pământul era fără formă și gol; iar întunericul acoperea fața adâncurilor.

Matthew se trase mai aproape și răsfoi înapoi, până la coperta din interior.

În partea de sus cineva scrisese un nume cu un scris ordonat: *Jeremy Arthur Granville*. Sub el, cu litere nesigure și mai mari, se afla un alt nume: *Marie Dumont Espinosa*. Dedesubt, cu cerneluri și caligrafii diferite, erau însemnate date de naștere, căsătorii și decese pe timp de un secol.

Matthew se încruntă.

— Dacă a fost vreodată vreun cifru invizibil aici, s-a scris peste el.

Dând din cap, am răsfoit repede cartea.

— Dar Ofelia a zis pe pagina cu semnătura, protestă Matthew.

— Îl cita pe Granville. „Ps. În magnum opus a mea iacobină am codificat locația – 1623, pagina cu semnătura.” Toți citim „P.s.” ca fiind „postscriptum”. Dar „Ps” este de asemenea abrevierea obișnuită pentru Psalmi. Aproape de mijloc, am ajuns la Psalmi și m-am oprit.

— Și crezi că și-a scris numele pe una dintre pagini?

— Nu Granville.

Am mai dat câteva pagini și i-am arătat cartea deschisă în acel loc.

— Nu e absolut nici o semnătură aici, spuse Matthew.

Soții Jiménez se aplecară deasupra cărții.

Le-am arătat un psalm din josul paginii din stânga.

— Citiți.

Cu fruntea muncită de gânduri, Matthew își plecă privirea.

— Psalmul 46, spuse el. „Dumnezeu e adăpostul și tăria, ajutorul de nădejde la necaz. De asta nu vom avea teamă de nimic, chiar de s-ar cutremura pământul sau munții s-ar pierde în adâncul mării…” Nu înțeleg.

În spatele lui, cerul se îndulcea, trecând de la trandafiriu la galben pal și apoi la auriu.

— Psalmul 46, am repetat eu. Numără patruzeci și șase de cuvinte de la început spre sfârșit.

El se încruntă.

— Numără și gata.

Matthew urmări cu degetul pe pagină în timp ce număra.

— Unu, „Dumnezeu”. Doi, „este”. Trei, „adăpostul”… Glasul îi scădea pe măsură ce număra încet: Patruzeci și patru, „deși”. Patruzeci și cinci, „munții”. Patruzeci și șase, „cutremură”.

Își ridică privirea.

— Acum numără patruzeci și șase de cuvinte de jos în sus.

— Cred că glumești.

— Numără!

— Unu, „Selah”.

— Nu și cuvântul ăla. E un fel de notație muzicală sau exclamație în ebraică; nu se consideră parte din psalm. Oricum, nu îl pui la socoteală.

— Bine. Începu din nou:… Patruzeci și patru, „despart”. Patruzeci și cinci, „în”. Patruzeci și șase, „suliță”. Își ridică iar ochii. Shakespeare, șopti el. Pagina cu semnătura.

Am dat din cap în semn de încuviințare.

— *Vreți să spuneți că Shakespeare a scris Biblia?* întrebă doamna Jiménez cu o voce în care se citea neîncrederea.

— Nu, spuse Matthew. Kate afirmă că el a tradus-o. Sau a ajutat să fie tradusă.

I-am susținut privirea.

— Chiar așa par să stea lucrurile, nu? Se spune că Biblia regelui James a fost terminată în 1610, cu un an înainte ca ea să fie tipărită. Shakespeare s-a născut în 1564, ceea ce înseamnă că atunci avea patruzeci și șase de ani.

— Și de aici psalmul patruzeci și șase, spuse Matthew. De unde știi toate astea? Doar nu… toate acele cercetări cu privire la partea ocultă din Shakespeare.

Am zâmbit răutăcios.

— Toate acele cercetări despre care Roz obișnuia cândva să spună că n-au nici un rost.

El începu să protesteze, dar domnul Jiménez îl întrerupse:

— Cineva a făcut însemnări pe pagina asta.

Într-adevăr, cineva îngroșase anumite litere cu cerneală neagră. Păreau să fie însemnările unui cititor cu gândul în altă parte. Dar Jem Granville nu obișnuia să facă însemnări pe cărțile sale.

— Nu a însemnat, le-am zis. A codificat. Doamnă Jiménez, aveți cumva

o conexiune la internet de care să ne putem folosi?

Femeia urcă treptele și ne făcu semn să o urmăm înăuntru. Merse la un birou pe care se găsea un calculator, pe lângă o mulțime de alte obiecte, se conecta la internet și se dădu la o parte pentru a-mi permite să mă așez.

Am tastat „Bacon” și „cifru” pe Google și îmi apăru înregistrarea de pe Wikipedia pentru cifrul lui Bacon, afișându-mi frumos și codul.

Cifrul lui Bacon nu necesită cerneală invizibilă sau mesaje inventate; prin intermediul său poți insera un mesaj secret în orice operă literară dorești. Nu ai nevoie decât de două tipuri diferite de caractere sau stiluri: să-l numim pe unul a, iar pe celălalt b. Cifrul folosește aceste două caractere în diferite șabloane a câte cinci litere fiecare. Fiecare cinci litere ale textului de acoperire dau o literă în textul secret. Deci, de exemplu, secvența „aaaaa” înseamnă „a”. Și secvența „aaaab” înseamnă „b”. Contează felul în care ceva este tipărit sau scris, nu ceea ce conține de fapt. Eviți astfel să atragi atenția cu prostii de genul „Mătușa Mabel va mânca un pui roșu joi, când va fi la picnic pe plaja Oxford”, care ar atrage imediat interesul cuiva aflat în căutare de coduri.

Am scris pe o bucată de hârtie prima frază a psalmului, împărțind literele în grupuri de câte cinci în loc de cuvinte. „Dumnezeu e adăpostul și tăria”:

Dumne/zeu e a/dăpos/tul și/ tăria

Dedesubt am tradus literele nemarcate cu a și pe cele îngroșate cu b. Asta nu conduse la nici un rezultat. Așa că am inversat, notând literele îngroșate cu a și pe celelalte cu b. De aici a fost destul de ușor să decodez mesajul, folosindu-mă de cheia pe care o găsisem pe internet:

Dumne = baaba = T
zeu e a = abaaa = I
dăpos = ababb = M
tul și = abbab = O

Eu și Matthew știam deja care trebuie să fie ultima literă, dar am dus exercițiul de decodare până la capăt:

tăria = abbaa = N

— *Timon din Atena,* spuse Matthew. Pe pagina cu semnătura a Psalmilor. În cifrul lui Bacon din 1623.

Timon este una dintre cele mai puțin citite piese ale lui Shakespeare, plină de mânie și de amărăciune, despre un bărbat care se transformă dintr-o persoană care dăruiește cu bucurie toți banii pentru a-i face pe alții fericiți într-un om care urăște întreaga omenire pentru lăcomia ei. Era de asemenea și numele unuia dintre teritoriile revendicate de Granville.

— Una dintre revendicările noastre, spuse încet doamna Jiménez.

Matthew izbucni în râs. Spre sfârșitul piesei, explică el, exilatul și înfometatul Timon începe să sape în pământ după rădăcini și găsește aur.

„Nu tot ce e aur strălucește", scrisese Jem.

— Puteți să ne duceți acolo? i-am întrebat pe soții Jiménez.

Domnul Jiménez aruncă o privire către soția lui. Se înțeleseră din ochi, apoi el se scarpină în barbă, privind spre răsărit.

— Nu e departe, cale de un zbor de corb. Dar nu e așa ușor să ajungi dacă nu ai aripi. Știți să călăriți?

Lângă mine, Matthew încuviință. Crescuse pe lângă cai.

— Destul de bine, am spus eu.

— Memo a dus-o odată pe señora Preston acolo sus, zise doamna Jiménez. V-a spus asta?

Am încuviințat din cap că nu.

— Tenace cucoana, spuse domnul Jiménez. Mai dură decât ai crede la prima vedere. A insistat să vadă toate teritoriile revendicate de Granville. Zicea că e în căutarea unui puț minier, deși nu a spus niciodată pentru ce. Ridică din umeri. După cum am spus, nu există nici o mină. Nimic care să facă acele revendicări să pară a fi fost îndreptățite. Mai vreți să mergeți?

Am încuviințat.

Domnul Jiménez își îndesă pălăria pe cap.

— *Vámonos pues,* spuse.

42

La țarc, l-am ajutat pe domnul Jiménez să înșeueze trei catâri; aceștia erau mai nimeriți și mai cu minte, spunea el, decât caii atunci când doreai să urci spre munți. Și mai rezistenți la sete. După ce urcarăm catârii într-o

remorcă, plecarăm spre înălțimi.

Odată cu cerul care se lumina, dădurăm jos catârii pe o pajiște mirifică și le strânserăm chingile. Călărind în umbra munților, ne cufundarăm iar în răcoarea cenușie a zorilor. Cu dimineața pe urmele noastre, mergeam la trap prin iarba argintie și prin grămezi întunecate de mesquite, strecurându-ne prin desișuri de cactuși subțiri. De-o parte și de alta se ridicau pereți de stâncă gălbuie și în curând ne trezirăm într-un canion strâmt, cu fundul uscat și nisipos, plin de bolovani. După un kilometru și ceva de mers, pereții canionului se transformară în niște stânci, frânte ici și colo de praguri acoperite cu arbuști.

După o vreme domnul Jiménez se opri într-o vale întinsă, acoperită cu multă iarbă, partea din vest fiind îngustată de bolovani imenși prăbușiți de pe înălțimi.

— Asta este teritoriul Timon, spuse el în timp ce descăleca.

Exact cum ne prevenise, nu era nici urmă de lucrări de minerit acolo. Parcă răsărite din povești de copii, plante ciudate, cu crengi țepoase și subțiri ca un bici, creșteau pe povârnișuri ca niște conuri cu vârfurile înfipte în pământ. În jurul lor, din loc în loc zăreai agave de un verde-închis, ascuțite ca niște sulițe.

— Ținutul nimănui, spuse domnul Jiménez. Doar vulturii și leii de munte mai rătăcesc pe aici de când au fost goniți apașii.

Un țipăt ascuțit se auzi deasupra noastră. Sus, undeva departe, o pasăre imensă se rotea, purtată parcă în spirale de curenți nevăzuți. Un vultur auriu. Deasupra noastră, cerul îmbrăcase un albastru strălucitor, dar jos, în jurul nostru, canionul era în continuare cufundat în somnul palid al zorilor. Sub privirile noastre, dimineața se scurgea precum aurul topit peste marginea stâncii.

Undeva în față, am auzit fluturat de aripi și am văzut un stol de păsări zburând în josul canionului, îndreptându-se spre noi într-un ciudat dans smucit. Apoi am auzit un chițăit ascuțit. Ajuns în dreptul nostru, stolul o coti la stânga, ridicându-se și formând vârtejuri, apoi coborând în spirală și scufundându-se în pământ.

Mi-am dat seama că de fapt nu erau păsări. Erau lilieci. Lilieci ce dispăreau direct în pământ. Spirala își mări viteza, după care dispăru.

M-am întors spre domnul Jiménez.

— Sunt peșteri pe aici pe sus.

— Puțuri miniere nu sunt, spuse el încet. Dar peșteri, da. Le poți auzi uneori, când călărești: pământul sună sec sub copitele cailor.

— Athenaide știa asta?

El ridică din umeri.

— Ea a întrebat de puțuri miniere.

M-am dus spre locul unde dispăruseră liliecii. Era o adâncitură în pământ, acoperită cu tufe tinere de mesquite și cu tufișuri mai mici. Dând plantele la o parte, am văzut o gaură cam de dimensiunea capului meu. Dinăuntru se ridica un miros umed, cu un iz înțepător de mucegai.

Aplecându-se peste umărul meu, Matthew strâmbă din nas. În spatele lui domnul Jiménez își lăsă pălăria pe spate și se scarpină în creștet.

— Măi să fie… după cum am spus, știam că sunt peșteri pe aici. Dar nu am mai văzut vreo intrare până acum.

Nici eu nu mai văzusem. Dar auzisem suficient cât să știu la ce mă uitam.

— Ați văzut una acum.

— Nu e cine știe ce intrare, spuse Matthew, dacă se întâmplă să fii ceva mai mare decât un șoarece cu aripi.

— Nu încă.

Încuviințând din cap, domnul Jiménez se duse înapoi la catâri și desfăcu de la șa o cazma și două răngi. La prima lovitură cu cazmaua în pământ, auzirăm un zornăit nervos, iar domnul Jiménez mă trase înapoi exact în momentul în care un bătrân șarpe cu clopoței mușcă țărâna în locul unde stătusem cu o clipă mai devreme. Câteva secunde mai târziu, șarpele se târî afară din gaură și dispăru într-un tufiș.

Priveam în urma lui, cuprinsă de o scârbă împletită cu fascinație. „Cleopatra”, m-am gândit. Cu o seară înainte Sir Henry încercase să mă transforme în Polonius; în schimb, îl ucisesem eu pe el. Ce lucru mai potrivit ar fi fost ca, drept pedeapsă, să mi se întâmple să mor accidental, precum o regină shakespeariană?

— Mai sunt și alții de unde a venit ăsta? întrebă Matthew temător.

Domnul Jiménez scuipă în țărână.

— Mă îndoiesc. Nu e încă perioada de căutare a cuibului. În plus, noi l-am deranjat, și de asta a ieșit. Dacă ar fi fost mai mulți cu el, i-am fi deranjat și pe ei.

Mi-am dat seama că trebuia să mă fi așteptat la asta. Dacă aveam de

gând să intru în peșteră, trebuia să fiu mult mai cu băgare de seamă pentru a putea ieși vie.

Spațiul din jurul deschizăturii se dovedi a fi destul de ușor de săpat. Cu toate acestea, fu nevoie de muncă grea pentru a îndepărta pietrele și pământul. Ne trebuiră două ore pentru a lărgi intrarea suficient cât să se poată strecura Matthew înăuntru. Dedesubt se forma un fel de deschizătură sau jgheab prin piatră dură. Matthew se târî puțin pe acolo, apoi țâșni afară.

— Se lărgește un pic în interior. Nu mult. Dar suficient cât să te poți strecura. Însă vom avea nevoie de lumină.

M-am aplecat și am privit în interior. Lumina zilei nu pătrundea prea mult; dincolo de ea, întunericul devenea absolut; nu însă și tăcerea. Puteam auzi chițăitul liliecilor.

— A mai fost vreunul dintre voi prin peșteri înainte? întrebă domnul Jiménez.

— Eu, da, am spus.

El mă privi lung, insistent.

— Ești sigură că vrei să faci asta?

„Pământul era fără formă și gol; iar întunericul acoperea fața adâncurilor.” În primele primăveri petrecute la mătușa Helen, fusesem prin câteva peșteri luându-mă după niște băieți de la o fermă învecinată. Nu mă dusesem pentru că voiam neapărat, ci pentru că ei mă provocaseră. Intrasem în peșteri cât să le dovedesc că eram la fel de curajoasă ca și ei, după care am încetat. Învățasem astfel câteva lucruri de bază cu privire la explorarea cavernelor, dar nu intrasem niciodată prima în vreuna dintre ele – iar acele peșteri, deși teoretic tot neamenajate, aveau vreo cincizeci de ani de când constituiau locuri de joacă pentru copiii mai cutezători din vreo trei ținuturi. Nu mi se potrivea deloc rolul de ghid într-o cavernă neexplorată.

Pe de altă parte, nu aveam timp de pierdut. Ben cu siguranță nu ar fi așteptat.

Am încuviințat încet din cap.

— Dacă merge ea, merg și eu, spuse Matthew.

— Nu trebuie să faci asta.

— Te-ai țicnit dacă ai impresia că o să te las să te duci singură acolo!

Poate că ar fi trebuit să mă împotrivesc mai mult. Dar prima regulă în explorarea peșterilor este aceea de a nu merge niciodată singur.

Domnul Jiménez se duse înapoi la catârul său, și de data asta se întoarse

cu două căști vechi, ponosite și zgâriate. De genul celor de miner.

— Au aparținut băieților noștri, spuse el. Nola s-a gândit că ne-ar putea fi de folos. Or fi ele vechi, dar bateriile sunt noi.

— Nu sunt decât două, i-am spus.

Domnul Jiménez se apucă să lege cazmaua de șa.

— Eu nu merg cu voi. Nu mi se pare cine știe ce distracție să mă îngrop în pământ. Dar o să vă las o stație radio. Când ieșiți, mă chemați, iar eu voi veni să vă iau.

Îmi arătă cum se folosește acea stație de emisie-recepție, și găsirăm un loc potrivit pentru a o lăsa, fixată între niște pietre. Apoi încalecă pe catâr și plecă, luându-i și pe ceilalți doi cu el.

Am inspirat adânc, bucurându-mă de soarele și de vântul ce-mi cuprindea fiecare centimetru al pielii și al hainelor; avea să dureze ceva vreme până să mă abandonez din nou acelei senzații. Privind în zare, nu vedeam decât vântul mișcând iarba îngălbenită și, undeva departe, deasupra capului, vulturul care dădea târcoale.

— Știi, el e undeva acolo, am spus încet. Ben. Se apropie.

„Roz și-a schimbat numele, șoptise el în bibliotecă. Poate ar trebui să îl schimbăm și pe al tău.” În Lavinia. Deși era soare, am simțit cum mă străbat fiori.

— Hei! Matthew mă luă cu o mână pe după umeri și mă trase spre el. Va trebui să treacă de mine ca să ajungă la tine.

În spatele lui Matthew, intrarea în peșteră părea o gaură sfâșiată în pânza dimineții. Iubitul Laviniei fusese ucis în fața ochilor ei și lăsat într-o asemenea groapă în sălbăticie. Shakespeare o numise „o groapă întunecată, însetată de sânge”. Și apoi ea… am alungat repede acel gând și i-am zâmbit palid lui Matthew.

— Mersi.

— În cinstea lui Shakespeare, spuse el, aplecându-se să mă sărute.

„În cinstea adevărului, mă gândeam eu, oricare ar fi el.”

Ne îndesarăm căștile pe cap și aprinserăm luminile. Eu mi-am băgat cu grijă sub bluză lănțicul cu broșa. Și apoi începurăm să ne târâm în întuneric.

„Întunericul acoperea fața adâncurilor.”

Tunelul era acoperit cu pietriș și cobora către măruntaiele pământului. Pereții se strâmtau în jurul nostru, astfel încât trebuia să ne târâm pe burtă; pe alocuri era atât de strâmt, încât trebuia să îmi țin respirația ca să pot să mă strecor printre pietre. Aerul era umed și mirosea a mucegai. În față, auzeam chițăitul liliecilor. Lumina de la cască nu bătea la mai mult de un metru; dincolo de asta, întunericul era ceva palpabil, răuvoitor, împovărat de mânia străveche ce sălășluiește în munți. Continuarăm să ne târâm timp de o oră, poate chiar două, deși probabil că nu merseserăm mai mult de trei sferturi de kilometru. Aici timpul nu avea valoare.

Deodată, am simțit nămol sub palme, iar un iz înțepător de amoniac îmi umplu plămânii. Tunelul dispăruse – sau cel puțin tavanul și pereții săi. Am privit în sus.

Dar mi-am îndreptat imediat ochii în jos. Tavanul era înțesat cu lilieci, înghesuiți unul într-altul precum albinele într-un stup, privind spre noi cu ochi strălucitori. Odată loviți de lumină, formară un nor zburătăcind și chițăind deasupra capetelor noastre. Am îngenuncheat în nămol, ținând ochii închiși și mâinile la urechi, până când, încet-încet începură să se liniștească.

Atunci mi-am dat seama că nămolul se mișca.

Nu era nămol, ci guano. Prinsese parcă dintr-odată viață, și viermuiau acolo greieri, miriapode și păianjeni, orbi și transparenți.

Începură să străbatem peștera târându-ne în patru labe, cât puteam de repede, încercând să nu luăm în seamă iureșul de picioare de insecte de sub palmele noastre și agitația liliecilor de deasupra capetelor. Nu era un spațiu întins, era lung de vreo zece, cincisprezece metri; după puțin timp am ajuns la un alt tunel, care pătrundea și mai adânc în inima muntelui. Am fost nevoiți să ne cățărăm pe niște bolovani ca să putem ajunge la deschizătură. M-am strecurat înăuntru și m-am sprijinit de peretele de stâncă, gâfâind.

— Vrei să ne oprim? întrebă Matthew.

În întuneric, i-am văzut dintr-odată pe doctorul Sanderson, pe doamna Quigley și pe Athenaide. „Mergi unde te trimite”, șopti vocea lui Roz. Dar nu îi puteam zări fața. Am încuviințat din cap și m-am ridicat în picioare.

— Să mergem!

Culoarul acesta era suficient de înalt cât să poți merge ghemuit, cu o mână pe tavan, ținând capul înclinat astfel încât lumina să măture podeaua.

Aici călcam doar când și când prin guano, iar după un timp acesta dispăru de tot. Liliecii nu ajunseseră atât de departe în peșteră.

Culoarul se dovedea foarte întortocheat, cu coturi și curbe. La un moment dat, întinzând mâna, nu am mai dat de tavan și m-am oprit în loc. Înainte să îl pot preveni, Matthew trecu de mine și într-o clipită se trezi bătând din mâini, gata, gata să alunece de pe un prag. Întinzându-mă după el, l-am apucat de braț și căzurăm amândoi pe spate, pe culoar. Ramaserăm întinși o clipă, gâfâind.

Matthew se ridică primul.

— *Să nu mai faci asta niciodată,* i-am spus cu dinții încleștați. Dacă mă opresc eu, te oprești și tu.

— Bine.

— Vorbesc serios. Dacă nu știi să respecți peștera, te va ucide rapid. Sau, dacă ai ghinion, te va ucide încet.

— Bine, îmi pare rău. Dar ai văzut chestia asta?

M-am ridicat să privesc.

În fața noastră nu era deloc o fisură în stâncă înspre un adânc fără fund, ci o afundare de un metru în nămol fin, care se continua cu o ușoară pantă ascendentă asemenea marmurei șlefuite. Părea că ne aflam la capătul unei încăperi imense. Habar nu aveam cât de mare; însă aici întunericul părea spațiu vid, nu apăsare. „Pământul era fără formă și gol."

Dar nu era adevărat. Porțiunea de perete pe care o puteam vedea era acoperită de ceva asemănător unor draperii unduitoare de sticlă topită, care în lumina de la casca mea aveau sclipiri roșii, portocalii și roz, galbene și aurii: toate nuanțele soarelui pe care această încăpere nu le văzuse vreodată.

— Heeiii! strigă Matthew, iar ecoul reverberă în mii de cotloane, urcând și coborând, pierzând din intensitate pe măsură ce înainta în spațiul gol al cavernei.

Nu primirăm drept răspuns decât un plescăit de apă, de asemenea amplificat și repetat, un scurt sunet ca o lovitură de ciocan, fenomen prin care acest loc se forma cu mult înainte ca oamenii să coboare din copaci și să se piardă în savana africană.

Matthew îmi arătă ceva cu degetul. Puțin mai în față se putea zări o urmă de pași venind din stânga camerei. Cineva trecuse pe aici înaintea noastră.

Cu prudență, am coborât de pe prag. M-am scufundat până la glezne în noroi, care din fericire nu prezenta semne de mișcare. Am înaintat câțiva

pași, rămânând aproape de perete, și mi-am dat seama că intraserăm într-o încăpere aflată în spatele a ceea ce părea o travee – un mic sanctuar scobit într-o latură a naosului unei catedralei. Atât în față, cât și în spate erau stâlpi de piatră uzi și scânteietori, ce se înălțau în întuneric mai sus decât putea răzbate lumina mea.

Cărarea făcută de noi se intersecta cu un alt șir de urme de pași. Pe noi ne interesa intrusul, nu templul, așa că am ieșit din firidă, pătrunzând în încăperea principală. Oricât de înalt ar fi fost tavanul înainte, acum era chiar de necuprins. M-am aplecat să mă uit la acele urme.

Erau urme de cizme. Două perechi – dar apoi m-am uitat mai cu băgare de seamă. Intraseră doi oameni, dar numai unul ieșise. Ba nu: aceeași pereche de cizme intrase de două ori, pe aceeași urmă. Aceeași persoană intrase de două ori. Dar ieșise numai o dată.

Ramaserăm o clipă locului, privind în tăcere la acea urmă. Apoi m-am întors în peșteră.

Pășirăm cu grijă, urmărind urmele de mai devreme. Treceau pe lângă peretele principal, ocolind stâlpii de piatră. Însă în spatele unuia dintre stâlpi, imens cât un sequoia bătrân, un șir de urme o cotea în întuneric. I-am aruncat o privire lui Matthew și ne luarăm după acelea.

Nu trebui să mergem prea mult.

Văzurăm mai întâi craniul. Rămăsese sprijinit cu spinarea de stâlp, încremenit așa în ghearele morții; hainele începuseră să se zdrențuiască pe schelet. Undeva lângă el se găsea un revolver Colt. Însă ceea ce ne dezvălui faptul că era vorba despre Jem Granville fu catarama de la curea, inscripționată „JG”.

Nu puturăm lămuri exact cauza morții sale. Nu exista vreo gaură de glonț în craniu sau vreo săgeată ieșind din cadavru. De asemenea, nu se afla nici o carte acolo. Iar după un control rapid prin buzunare, nu găsirăm nici vreo hârtie.

— La naiba, spuse Matthew. Acum ce facem? Plescăitul apei răsună din nou în peșteră.

— Mergem înainte, am spus hotărât.

Pe cât de repede posibil, căutarăm urmele – de data asta un șir intrase și tot unul ieșise – ce traversau camera. La capătul încăperii dădurăm peste o pantă de grohotiș ce înainta spre tavan. Urme de cizme înnămolite duceau în sus. Am pășit pe pietriș, cățărându-mă. O piatră destul de mare îmi cedă

sub picior și ne aruncarăm imediat pe burtă în timp ce o mică avalanșă de grohotiș și pietre se prăvăli în nămol. Stăturăm nemișcați până când zgomotul din jurul nostru încetă. Greșisem prostește. Dovedisem o imensă prostie. Mai ales după mica morală pe care i-o ținusem lui Matthew. Un singur bolovan instabil și te puteai alege cu o gleznă scrântită sau cu un genunchi sucit, și astfel unul sau poate chiar amândoi ne-am fi trezit imobilizați undeva în măruntaiele pământului.

Reîncepurăm să urcăm aproape în patru labe, înaintând încet, încercând fiecare piatră. Într-un final, probabil la vreo douăzeci de metri înălțime, ajunserăm la tavan. Ceea ce ni se păruse mai devreme a fi o umbră se dovedi a fi o deschizătură. Două platouri de piatră se despărțiseră la un moment dat, creând un culoar de trecere în formă de V, plin de pietriș pe fund.

Amprente înnămolite duceau înainte, în întuneric. Le urmarăm, tot răsucindu-ne și întorcându-ne, în vreme ce aerul din jurul nostru devenea mai uscat, iar urmele, mai estompate și mai prăfuite. Ne trezirăm undeva la jumătatea drumului dintre podeaua și tavanul unei camere mai mici – „sacristia" acelei „catedrale" din spatele nostru. La picioarele noastre, ducând la vale, se găsea o pantă formată din pietre prăbușite. În stânga, pietrele se risipeau în dreptul unui prag întins, înalt de aproape doi metri, ce se întindea pe o parte a încăperii. Camera era străbătută de stâlpi aliniați, cu pereții tapetați cu aceleași pietre denivelate pe care le văzuserăm și pe pereții din caverna cea mare – dar aici, piatra era uscată și moartă, deshidratată precum mumiile sau aripile unor molii bătrâne. În dreapta, panta de pietre ducea mai departe, până pe podeaua mai joasă a cavernei. În mijloc, totuși, cineva făcuse puțină ordine: un cerc de pietre acoperite de funingine îngrădeau rămășițele unui foc de tabără de demult. Dincolo de asta, în vârful unui morman de oase, se holbau la noi craniile a doi cai. Cum ajunseseră aici? Ceva mai în spate, camera se termina cu o grămadă de bolovani uriași. Părea să nu mai existe nici o altă ieșire; drumul se înfunda.

Am început să cobor spre stânga, mergând spre prag. Matthew mă urmă. Luminile de la căști nășteau umbre lungi, care dansau în spatele stâlpilor. Înapoia acestora, aproape, de dosul pragului, se aflau câteva grămezi de pietre. Când ajunserăm mai aproape, puturăm număra cinci grămezi. O mână mai îngrijită decât cea a naturii le dăduse o formă alungită. Și fiecare avea vârful modelat de curbele înălțate și ascuțite ale unei căști. Casca

tipică pentru conchistadorii spanioli.

— Ăsta e un mormânt, am șoptit, iar pereții prinseră cuvântul și îi trimiseră ecoul împrejurul nostru.

La baza fiecărui morman de pietre se afla o grămăjoară de obiecte: o sabie, o haină de zale, o taşcă de piele în descompunere. Matthew se așeză în genunchi lângă primul mormânt și începu să caute cu atenție prin acel mic tezaur. Eu am mers mai departe, uitându-mă la fiecare mormânt în parte, gândindu-mă la soldații care se odihneau dedesubt.

Ascuns în spatele unui stâlp aflat tocmai în capăt, am dat peste un al șaselea mormânt.

Ultimul rămas, pentru că nu avusese cine să îl acopere cu pietre. Nici nu avusese o cască pentru a-și însemna mormântul. Totuși, se întinsese singur pe spate, cu mâinile încrucișate pe piept. Purta o mantie cenușie, cu o glugă trasă peste cap, astfel încât nu îi puteam vedea decât craniul care privea cu orbite goale de sub ea. Ar fi arătat ca Moartea, numai că degetele sale scheletice țineau un crucifix mare de lemn în loc de o coasă.

Oare acesta era tânărul cu plete aurii despre care se cânta în sonete?

Sub picioarele lui se afla o traistă cu două buzunare. O pereche de desagi pentru șa.

Am îngenuncheat și am deschis unul, cu mâini tremurânde. Înăuntru era o carte. Am scos-o încet și am deschis-o.

EL INGENIOSO
HIDALGO DON QVI-
XOTE DE LA MANCHA
Compuesto por Miguel de Cervantes
Saavedra.

Un teanc de hârtii era îndesat în desagă. Le-am desfăcut. Grafia era greu de deslușit. Scris secretarial. Sus, pe prima pagină, se găsea un cuvânt:

Gardenno

Dedesubt, cuvintele erau în engleză: „Intră Sancho, scutierul, și Don Quijote”.

Cu inima bătând nebunește și cu gâtul uscat, am bâjbâit după un loc

unde să mă așez. Piesa pierdută. Asta trebuia să fie.

Piesa începea, precum în Cervantes, cu bătrânul senior și scutierul său care descoperă în sălbăticia muntelui un sac ponosit, înăuntru era o batistă înnodată, plină cu aur și un carnețel frumos legat.

„Păstrează tu aurul, Sancho, prietene, spunea seniorul. Eu voi păstra cartea.”

Era exact ceea ce spusese Jem Granville că e: un manuscris iacobin al piesei pierdute a lui Shakespeare, *Cardenio.*

— Matthew, am strigat încetișor. Vino să vezi!

El nu îmi răspunse.

M-am uitat în spate. Nu mai era la mormântul la care îl lăsasem. Mi-am dat seama că lumina de la casca mea era singura ce se zărea în peșteră. M-am ridicat și am făcut câțiva pași în spate.

— Matthew?

Dar peștera era goală. Apoi am simțit niște ochi sfredelitori, privindu-mă. De peste tot din jurul meu, lovindu-se cu ecou de pereți, de stâlpi și de pietre prăbușite, am auzit șuieratul unei lame ce era scoasă din teacă.

44

Am luat-o la fugă. La capătul pragului m-am lăsat în patru labe ca să mă cațăr târâș pe povârnișul de pietre ce ducea spre ieșire, dar cineva mă apucă de un picior și mă trase înapoi. Casca îmi căzu, rostogolindu-se, iar când se opri fasciculul său de lumină era îndreptat fără de nici un folos spre perete.

M-am răsucit în loc, iar desaga mea lovi atacatorul. Am auzit o răsuflare șuierată și o înjurătură printre dinți, apoi m-am smuls din strânsoare. El țâșni după mine, iar eu m-am împiedicat și am căzut într-un genunchi. Am lovit în spate cu celălalt picior, părându-mi-se a nimeri ceva. Dar el se năpusti din nou și de data asta mă prinse de mijloc și mă trânti la pământ, cu atât de multă forță, încât desaga îmi zbură din mână undeva în beznă. Înainte să apuc să fac vreo mișcare, se aruncă deasupra mea, cu mâinile în jurul gâtului meu.

Era Matthew.

— „Intră Lavinia – spuse el – cu limba smulsă, mâinile tăiate și batjocorită.”

Nevenindu-mi a crede, am dat să-l zgârii pe față, dar mă apucă de încheietură și îmi țintui mâna la pământ. În întuneric, am zărit o licărire de metal, iar apoi am simțit un cuțit lipindu-mi-se de obraz, vârful înțepându-mi pielea chiar sub ochiul drept.

Am încetat să mă opun.

— Așa e mai bine. Îmi dădu drumul la încheietură și apoi mă apucă de blugi. Mai întâi batjocorită, cred. Își plimbă o mână de-a lungul coapsei mele. Nu e întocmai decorul pe care îl plănuisem pentru asta, dar merge și așa.

Deodată, se auzi un zgomot înfundat, iar cuțitul căzu zăngănind în vreme ce Matthew era ridicat și aruncat într-o parte. Se azvârli asupra atacatorului său, dar fu trântit din nou la pământ. M-am rostogolit deoparte și m-am ridicat în picioare, răsuflând din greu.

Puțin mai încolo, casca mea zăcea pe jos, lămpița ei aruncând o lumină stranie prin peșteră. Matthew zăcea lângă unul dintre morminte, întins cât era de lung. Încă mai avea casca pe cap, dar lămpița fusese stinsă. Deasupra stătea Ben, cu arma îndreptată spre pieptul lui Matthew.

— Ce faci? am întrebat gâfâind.

Ben răspunse fără să își ia ochii de la Matthew.

— Îți dau o mână de ajutor.

— Dar cum de…

Nu mă lăsă să termin.

— V-am urmărit. Te simți bine?

Am dus mâna la obraz. Sângeram, dar tăietura părea superficială.

— Da. Credeam că tu ești acela… ucigașul am vrut să spun.

— Da, mi-am dat seama, spuse Ben.

— Dar nu ești tu.

— Nu, nu sunt.

— Ce strălucită pereche monosilabică faceți voi doi, spuse Matthew.

L-am privit disprețuitoare, simțindu-mi trupul copleșit de greață. Până și cea mai mică fărâmă de drăgălășenie pe care mi-o arătase în ultimul timp fusese o minciună: cuvintele mieroase, promisiunea că mă va proteja…

— În tot acest timp, era vorba de tine… de tine și Athenaide?

— *Vero nihil verius,* spuse el cu un rânjet vag. Mai adevărat decât adevărul.

M-am încruntat.

— Dar Sir Henry… începu să râdă.

— A fost ceva neașteptat, nu? El probabil credea că tu ai omorât-o pe scorpia aia bătrână. Sau poate credea că sunt eu după perdea. Cine știe? Dar îți rămân dator pentru treaba asta. Mi-ai luat o povară de pe umeri. În rest, în mare parte a fost opera mea. Pe treptele de la râu, în apartamentul tău…

— Tu erai? *Bărbatul din umbre erai tu?* În bibliotecă, la Capitoliu…

— Bravo, draga mea! În sfârșit, începi și tu să te prinzi, deși ți-a trebuit ajutor din belșug.

— Te-a întrecut de una singură de cel puțin două ori, spuse Ben. Așa că în locul tău n-aș mai fi așa lăudăros, doar dacă nu ții neapărat să pari patetic.

Matthew îl privi furios.

— Tot tu ești și Wesley North, nu-i așa? l-am întrebat. El izbucni din nou în râs.

— Nu te grăbi cu afirmațiile, Katie. Da, eu am fost Cezar la Capitoliu. Dar nu sunt eu neprețuitul profesor North. Aia era Roz.

Roz!

— North, Wes T.[{26}], spuse el. De la *nebun, nord prin nord-vest.*

Gândurile mi se învârtejeau în cap.

— Roz era oxfordiană?

— Ei, pe dracu'. Ea voia banii. Și Athenaide îi oferea destui.

„Nu", mi-am spus în gând. Se putea ca el să aibă parțial dreptate – dar lui Roz i-ar fi plăcut și mai mult dubla provocare, cea a argumentelor și a mascaradei.

— M-aș fi mulțumit și cu simpla ei demascare, să arăt cât era de falsă, spuse Matthew, dar am descoperit că ea chiar găsise ceva. I-am dat în mai multe rânduri ocazia să împartă cu mine, dar ea nu a vrut. Ce Dumnezeu, aveam atâția ani de când jucam rolul fanului devotat, umărul pe care să plângă după ce ai plecat tu, și cu toate astea, când a avut nevoie de un partener, m-a dat la o parte și a venit alergând la tine.

— Da, după ce mai întâi m-a îndepărtat.

Ochii îi străluceau cu răutate.

— Punând lucrarea ta sub semnul întrebării? Eu am fost ăla, Kate! Roz te-a considerat întotdeauna cât se poate de genială. *Cercetări lipsite de fundament*... Eu am inventat aceasta mică formulă critică. Și apoi am răspândit zvonul că ea ar fi zis asta. Lucru ușor de făcut pe culoarele

mustind de bârfă ale academiei.

Am făcut un pas înainte, cu pumnii încleștați.

— De ce?

— Mă săturasem să mă tot consideră ca fiindu-i inferior cu cel puțin o treaptă. Ultimul lucru pe care mi-l doream era să fiu retrogradat și mai mult, pentru a-ți face ție loc. A fost suficient timp autoritatea dominantă la capitolul Shakespeare. Sosise vremea ca ea să lase locul altcuiva, iar eu ar fi trebuit să fiu succesorul. Eram deja angajat la Harvard, pentru Dumnezeu! Dar ea aranja lucrurile astfel încât să mă dea pe mine deoparte și să te încoroneze pe tine.

— Matthew, tu vorbești de reputație, care nu e un lucru transferabil. La fel integritatea sau onoarea. Nu putea să ți-o dea ție mai departe, nici mie, nici nimănui altcuiva.

— Poate că nu. Dar am eliberat un loc pentru rolul principal, nu-i așa? Și eu sunt cel mai indicat să îl ocupe.

— Un punct de vedere ce poate fi cu-ndreptățire contestat, pentru moment, spuse Ben. De ce a trebuit să o ucizi pe Athenaide? Partenera ta?

Ochii lui Matthew se mijiră.

— Roz nu a vrut să-și împartă comoara. Mi-am dat seama că nici eu nu voiam s-o fac. Privirea lui se îndreptă spre mine, lunecând de la chipul meu către blugii rămași desfăcuți, apoi reveni la Ben. La fel cum nici tu nu vrei să o împărți pe a ta.

Ben își încleșta degetele pe mânerul pistolului. Îmi vorbi fără să își ia ochii de la Matthew.

— Kate, ia-ți ce ai venit să iei de aici. Și ar fi bine dacă ai găsi și ceva cu care să îl legăm pe nenorocitul ăsta.

Am trecut de prag, pătrunzând în întunericul peșterii de dedesubt. Desagii erau lângă cercul de pietre pentru foc. Una dintre coperți se rupsese aproape de tot, iar volumul din *Don Quijote* se găsea puțin mai departe, cu foile împrăștiate. Am adunat paginile cât de repede am putut, cercetând împrejur cu privirea să nu se fi rătăcit vreuna.

Îndesând totul in desagă, am făcut cale întoarsă, gândindu-mă ce am fi putut folosi ca sfoară din lucrurile pe care le aveam la noi. Pe prag, deasupra capului meu, Ben stătea în continuare deasupra lui Matthew.

În spatele lor se mișcă o umbră. Am încremenit, iar din întuneric se ivi în tăcere Sir Henry.

Nu se putea să fie el. Îl ucisesem.

Și totuși, el era, iar în mâna lui scânteie ceva. Un ac. Un ac în vârful unei seringi.

Roz fusese ucisă cu seringa… o seringă cu potasiu.

Ridică mâna, iar eu am țipat.

Ben se răsuci la auzul țipătului meu și se repezi la brațul lui Sir Henry, făcându-l să scape seringa. În același timp Matthew sări în picioare și îl atacă pe Ben. Am auzit cum Ben încasa o lovitură, iar pistolul căzu pe jos.

Sir Henry se aplecă să îl ridice, dar Ben lovi cu piciorul și pistolul se rostogoli în afara zonei luminate. Dar faptul că își îndreptase iarăși atenția pentru o fracțiune de secundă către Sir Henry îl costă pe Ben o altă lovitură venită dinspre Matthew.

Matthew lovi din nou, însă de data asta Ben se lăsă în jos, iar când se ridică în picioare avea și cuțitul. Sir Henry și Matthew se retraseră vreo câțiva pași. După care se apropiară din nou.

Pas cu pas, îl făceau pe Ben să se retragă de-a-ndăratelea. Pentru a se apăra, Ben flutura cuțitul când spre unul, când spre celălalt. Lama cuțitului lucea în întuneric. Matthew se ferea, dar Sir Henry tot încerca să lovească, fie cu brațul, fie cu piciorul. Puțin câte puțin, Ben se dădea înapoi.

Am stat în cumpănă dacă să mă duc sau nu după armă. Înțelegeam ce voia să facă Ben; îi îndepărta pe Matthew și pe Sir Henry de gura peșterii. Și cu fiecare fluturare a cuțitului le distrăgea atenția de la mine. Totodată, se îndrepta pas cu pas spre pistolul său, care zăcea undeva pe prag, în spatele lui. Din câte puteam să îmi dau seama mai avea câțiva pași și ajungea la el.

Dacă m-aș fi repezit eu la pistol, i-aș fi năruit eforturile depuse pentru amândoi.

M-am îndreptat încet spre povârnișul de pietre ce ducea sus, spre ieșirea din peșteră, încercând să mă țin cât mai mult posibil în umbra pragului. Ajungând la poalele mormanului de pietre, am început să mă cațăr. Am auzit un șuierat și m-am uitat în spate. Sus pe prag, Matthew găsise lângă unul dintre morminte o bucată lungă de lemn sau de metal și o flutura ca pe o bâtă. Ben își pierduse avantajul alonjei.

Cu toate acestea se repezi să îl înjunghie pe Matthew, care scoase un strigăt îl pocni pe Ben în spinare cu șipca. Ben se clătină, dar rămase în picioare.

M-am întors la urcușul meu pe povârniș. Ajunsesem aproape de mijlocul pantei de pietriș, fiind încă destul de departe sub prag, când am nimerit sub talpă o piatră desprinsă, provocând o mică avalanșă de bolovani. Întorcându-se, Sir Henry arătă spre mine strigând la Matthew, iar acesta începu să alerge pentru a-mi tăia calea spre ieșire.

Am continuat să mă cațăr. Matthew își mări viteza, tropăind pe grohotiș la nici un metru deasupra mea.

Am auzit ceva șfichiuind prin aer și m-am ferit. Apoi am auzit un sunet înfundat și l-am văzut pe Matthew împleticindu-se, având înfipt în umăr cuțitul lui Ben. Cu un țipăt de furie, se propti într-un bolovan.

— *Nu!* strigă Ben.

Dar Matthew se împinse și mai tare. Pentru o clipă, privirăm cu toții cum se clatină piatra. Apoi aceasta se prăvăli, făcând și pietrele din jurul ei să se pună în mișcare. Deodată, tot peretele de pietre începu să se prăbușească. Ben se năpusti asupra mea, aruncându-mă în cealaltă parte a peșterii. Undeva, se auzi țipătul unui om. Pământul se cutremură și hurui, apoi în peșteră se așternu tăcerea.

În lumina unei lămpițe, praf adunat de milenii se ridica în jurul nostru precum o ceață întunecată. Am înălțat capul. Puțin mai sus pe povârniș, Ben zăcea îngropat pe jumătate în pietre, având un picior înțepenit sub o lespede imensă de granit. Ceva mai departe, Matthew gemea îngenuncheat. Deasupra lor, acolo unde fusese crăpătura în stâncă, nu se mai putea vedea nici o deschizătură – doar o pantă abruptă și solidă de bolovani. Ieșirea dispăruse.

M-am ridicat și am început să urc împleticindu-mă către Ben, dar Sir Henry ajunse la el primul.

— Cele mai desăvârșite planuri… murmură el, aruncându-i lui Ben o privire îndurerată.

Își pusese pe cap casca mea; de acolo venea lumina. Apoi am văzut că găsise și pistolul lui Ben. Am început să fug. Dar Sir Henry ridică pistolul și trase.

Puțin mai sus de Ben, Matthew căzu moale și amuți. Sir Henry îl împușcase în piept. Trecând pe lângă Ben, se apropie de cadavru, se aplecă spre el și mai trase un glonț prin lămpița de la cască.

Am scos un țipăt înăbușit, iar Sir Henry se întoarse spre mine.

— Las-o în pace! se repezi Ben, răsuflând cu scurte șuierături.

— Înapoi, spuse Sir Henry cu arma îndreptată spre mine.

— Te-am omorât, i-am zis. La Athenaide acasă.

— Înapoi, spuse el din nou.

M-am dat câțiva pași în spate.

— *Te-am omorât.*

Pe fața lui se putea citi regretul.

— Draga mea, uiți că sunt actor.

— Dar era sânge peste tot.

— Al Gracielei, în cea mai mare parte – spuse el cu o grimasă –, deși m-ai tăiat și pe mine o dată sau de două ori. Mă tem că tot ce ai ucis tu a fost una dintre pernuțele lui Athenaide.

Cu arma îndreptată în continuare spre mine, începu să străbată grămada de pietre.

— Nu înțeleg.

— El e ucigașul, Kate, se auzi glasul lui Ben în tăcerea așternută. Celălalt.

Mintea mea părea să proceseze foarte greu informațiile. *Nu era vorba de Matthew cu Athenaide. Ci de Matthew cu Sir Henry.*

— Tu ai fost de la început? *Tu* ai fost complicele lui Matthew?

— El era complicele meu, spuse Sir Henry. Un gânditor tenace, dar nu foarte ager. S-a descurcat bine când totul mergea conform planului; dar în clipa în care nu mai putea juca după scenariul stabilit, situație în care l-ai pus tu la Capitoliu, era pierdut. Când de fapt marca unui mare actor este capacitatea sa de a improviza. Roz, de exemplu, mi-a îndreptat atenția asupra aniversării incendiului de la Teatrul Globe, și m-am folosit de asta… deși, în ciuda a ceea ce spun oamenii, nu eu am incendiat teatrul. Eu am dat foc sălii de expoziții și birourilor. Iar tu, în după-amiaza aia la Globe, mi-ai dat ideea de a o pune pe Roz să-l joace pe tatăl lui Hamlet. Minunata scenă cu Jason, că tot veni vorba. Nu ești deloc rea în rolul lui Hamlet.

— *Tu ai omorât-o pe Roz?*

Regretul său deveni și mai vizibil.

— Trebuia să o oprească cineva. Măcar a avut parte de o moarte frumoasă, shakespeariană.

— Nu poți zice asta și despre moartea lui Matthew.

— El era pe punctul să mă tragă pe sfoară. Nu merita o moarte demnă.

— Și ceilalți? Câți dintre ei au murit de mâna ta?

— Să nu-mi arog eu toate meritele. Ofelia și Cezar au fost opera lui Matthew.

— Cum de l-ai convins să-ți facă treburile murdare? întrebă Ben.

Sir Henry ajunse în vârful povârnișului de pietre și se opri, ștergându-și fruntea.

— Bani și faimă. O momeală ușoară. Dar de fapt invidia a fost cea care l-a determinat. O invidia destul de tare pe Roz. Și pe tine, spuse uitându-se spre mine. Partea mai dificilă era să îi mențin concentrarea. Și în cazul crimelor, ca și în munca de cercetare, era strălucit în privința gesturilor mărețe, dar neglijent cu detaliile. Marca unui actor de mâna a doua, aș zice. Dar pe de altă parte, nu îl deranja să se ocupe de scenele mai murdare. Pe fața lui se putea citi dezgustul.

— Treaba asta cu Lavinia, de exemplu. Având arma în continuare îndreptată spre mine, lumină podeaua pragului aflat ceva mai departe cu lanterna din mâna cealaltă, plimbând fasciculul ca pe un reflector. Scopul, desigur, era să te omoare și apoi să-ți aranjeze corpul. Presupun că, de îndată ce erați doi, ar fi putut să regizeze scena cu Lavinia și Bassianus în groapă. Dar, serios acum, pentru ce atâta deranj când avea la îndemână o scenă mult mai bună?

Lumina încetă să se mai miște.

— Uite. Vezi seringa asta?

Am încuviințat.

— Și știm cu toții unde e cuțitul. Bun. Presupun că Ben trebuie să aibă o lanternă. Găsește-o.

— De ce?

— Pentru că altfel ar trebui să te împușc, și nici unul dintre noi nu vrea asta, nu?

Am început din nou să mă cațăr spre Ben, care îmi întinse o lanternă mică.

— Arunc-o încoace, spuse Sir Henry, prinzând-o și băgând-o în buzunar după ce eu m-am conformat. Uitându-se spre Ben, clătină din cap: Păcat că tu și Matthew nu v-ați omorât între voi înainte să ajung eu. Așa, aș fi putut să dau vina pe voi doi și să o salvez pe Kate. Sir Henry își întoarse privirea către mine. Tu nu ar fi trebuit să fii implicată în asta, scumpa mea. Îmi pare rău. Nu îți poți imagina cât de rău. Dar nu am altă soluție. O să vă dați seama ce scenă am pregătit pentru voi. Otravă și un cuțit – și într-un

mormânt, pe deasupra. Muritorii au rareori parte de o moarte atât de frumoasă. Măcar favoarea asta să v-o fac.

Stinse lanterna. Am auzit sunt de pași și apoi pietre rostogolindu-se. După care am rămas singură cu Ben în întuneric.

45

Înțepenit între pietrele din fața mea, Ben se îngrijoră:

— Unde s-a dus? M-am lăsat pe vine.

— Nu știu.

— Căderea de pietre a blocat vechea ieșire, dar trebuie să fi deschis o alta. Vezi dacă poți să o găsești.

O mică rază de lumină străbătu întunericul. Venea dinspre o lanternă micuță aflată în mâna lui Ben.

— Dar cum de…

— Dă-te înapoi, spuse el cu îndârjire.

Lumina era atât de slabă, încât nu făcea decât să subțieze întru câtva întunericul la mai puțin de un metru în față. Pe cât de repede eram în stare, mi-am croit drum spre locul în care îl văzusem ultima dată pe Sir Henry. Am bâjbâit prin jur, dar nu am dat decât peste pietre. Apoi, dintr-odată, am simțit un mic curent de aer.

— Aici e curent. Cred că Sir Henry l-a simțit imediat.

— Du-te după el.

— Și să te las pe tine aici?

Panica mă cuprindea, dar am încercat să o domolesc și mi-am croit drum înapoi spre Ben.

L-am auzit mișcându-se, încercând să-și mute greutatea de pe o parte pe alta a trupului.

— Mai ai broșa? Broșa Ofeliei?

— Da.

— Atunci tot ce ai de făcut este să te apropii de suprafață. Are un transmițător pe spate.

— Un ce?

— Așa am putut să vă urmăresc. Am pus un chip în broșa. Semnalul nu răzbate prin atâta piatră. Dar dacă te apropii suficient de mult de suprafață, va transmite.

— Cui să transmită?

El își schimbă din nou poziția, schimonosindu-se de durere.

— I-am dat codul lui Sinclair. Poliția îl va căuta. Te va căuta. Am dus mâna la broșa de pe lănțic, neluând în seamă lacrimile care îmi șiroiau tăcut pe față.

— Poți să faci asta, îmi zise.

M-am ghemuit lângă el.

— Nu.

— Kate, eu sunt înțepenit aici. Bănuiesc că piciorul meu e zdrobit, poate chiar întregul pelvis. Nu aș avea cum să mă târâi prin peșteră, cu atât mai puțin să merg, chiar dacă am reuși să mutăm pietrele astea, lucru de altfel imposibil. Dacă rămâi, vom muri amândoi, dar și soții Jiménez, și Athenaide.

— Athenaide e moartă.

— Ar fi fost dacă ar fi stat mai mult fără să primească ajutor. Tot potasiu și de data asta, numai că a fost înghițit.

Cu ochii minții, am văzut cupa cu vin.

— Ea era Gertrude. Regina otrăvită.

— În cazul ei, punerea în scenă le-a oferit paramedicilor timp suficient ca să o poată salva. De asta am și întârziat atât până să vă ajung din urmă. Mă luă de mână. Dar nu va mai rămâne mult în viață, Kate, dacă Sir Henry va scăpa. Vrei să se întâmple așa ceva?

— Nu.

Dar nu voiam nici să umblu de una singură prin cine știe ce labirint ce se deschisese din întâmplare în întuneric. Dacă mă ducea undeva și mai departe în peșteră? Mă puteam trezi într-o altă fundătură, singură cu Sir Henry.

— Poți să faci asta, Kate.

Vocea lui Ben îmi risipi panica, înălțând în jurul meu un perete ferm de luciditate. Târându-mă și cățărându-mă, nu puteam să folosesc lanterna decât în răstimpuri. Dacă aș fi reușit să mă apropii de Sir Henry, nu aș mai fi putut să o folosesc deloc, altfel m-aș fi înfățișat drept țintă sigură. Dar puteam să îmi iau și unele măsuri de precauție, ascunzându-mă în întuneric.

Când el sfârși de vorbit, trebui să îmi croiesc drum prin peșteră ca să găsesc seringa și apoi să mă târăsc până la Matthew pentru a recupera cuțitul. După care m-am întors la Ben.

— Ia tu cuțitul, îmi zise el.

Prinzând cuțitul la curea, am pus seringa jos, la îndemâna lui, deși nici unul din noi nu voia să recunoască de ce o făceam.

— De ce mi-ai zis că ești nepotul lui Roz? l-am întrebat.

— Trebuia să te fac să ai încredere în mine.

Mai mult decât toate celelalte, mă gândeam eu, tocmai aceea fusese minciuna care mă făcuse să îmi pierd încrederea. El trase șovăitor aer în piept.

— A fost ideea ei, de fapt. Celelalte lucruri pe care le-a zis Athenaide…

Am clătinat din cap.

— Nu e nevoie să…

— Ba da, trebuie. Sudoarea i se scurgea pe frunte, iar gura îi era încleștată de durere. Tot ce a zis ea era adevărat. Razia, morțile, întrebările… Dar întrebările erau neîntemeiate, Kate. Poți să mă crezi?

Mi se puse un nod în gât.

— Îmi pare rău, i-am spus în șoaptă. Ochii i se întunecară.

— De ce?

— Pentru că am crezut că ești un ucigaș.

O expresie de ușurare îi trecu pe față. Se forță să zâmbească.

— Am avut și eu îndoielile mele în privința ta, o dată sau de două ori.

— Da?

— După moartea lui Maxine? Și cea a doctorului Sanderson? Bineînțeles. Dar nu se putea să fi fost tu la doamna Quigley.

— Eu credeam că ești un ucigaș, și cu toate astea tu mi-ai salvat viața.

— Nu încă, spuse el.

Același mod de a mă tachina pe care îl folosise la Charles, părea o veșnicie de atunci. Îmi atinse mana, iar eu i-am apucat-o pe a lui, ținând-o strâns.

— Dacă va salva cineva vreo viață azi, tu vei fi aceea, profesore.

„Răul ce oamenii îl fac le supraviețuiește; dar binele ades îi însoțește-n groapă.” Ofelia se străduise să inverseze această soartă. Și se părea că același lucru trebuia să îl fac și eu. Stăpânindu-mi lacrimile, l-am strâns fugar de mână și m-am îndepărtat repede, furișându-mă prin peșteră, fiindcă altfel n-aș mai fi plecat deloc. Nu eram deloc sigură că puteam spune ceva de bun-rămas.

De partea cealaltă a nou-formatei pante de pietriș am simțit din nou

curentul de aer și m-am îndreptat într-acolo. Noua ieșire se căsca aproape de vârful pantei, o deschizătură ce părea să fie o spărtură produsă între două plăci de granit.

— Așteaptă-mă, i-am zis, și m-am strecurat prin gaură.

Culoarul urca abrupt prin stâncă – pe alocuri aproape pe verticală, părând mai degrabă un horn decât un tunel; trebuia să bâjbâi prin întuneric ca să pot înainta. Mult deasupra, auzeam când și când câte un pas sau un mormăit; la un moment dat, o mică ploaie de pietricele căzu peste mine și mi-am adunat puterile, pregătindu-mă pentru o nouă avalanșă de pietre. Dar pietricelele se rostogoliră pe lângă mine, iar după ele nu urmă nimic altceva decât tăcere.

Într-un rând am întrezărit lumina lui Sir Henry licărind deasupra mea. Atunci m-am oprit și m-am odihnit preț de câteva minute. Nu țineam foarte mult să îl ajung din urmă și să sfârșesc împușcată.

Brațele începură să mă doară pentru că mă tot trăgeam în sus, iar la picioare mi se puneau cârcei pentru că îmi lăsam mereu greutatea pe ele. În beznă, nu îmi puteam da seama cât de mult mersesem sau cât mai aveam de parcurs. Dar teama mă împingea de la spate. Nu puteam suporta gândul că viața lui Ben se scurgea încet în întunericul de dedesubt.

Crimele îmi tot apăreau în minte. Sir Henry o omorâse pe Roz în teatru și apoi dăduse foc clădirii, luând Prima Ediție. Dar de ce?

M-am cutremurat. Până atunci păruse un om atât de bun, atât de grijuliu!

„Uiți, draga mea, că sunt actor.”

Mi se părea că urcam de ore întregi, când deodată culoarul începu să înainteze aproape la orizontală. O vreme, am stat pur și simplu acolo, recunoscătoare pentru simplul fapt că aveam o podea sub picioare. Dar nu puteam rămâne mult în loc. Trebuia să ajung la suprafață. Ridicându-mă în picioare, mi-am continuat drumul. Nu după mult timp am ajuns la o cotitură și m-am tras înapoi, clipind năucă.

Lumină. Încet, am privit din nou de după colț. La vreo douăzeci de metri în față. O scânteiere orbitoare de lumină roșiatică-aurie. Am rămas locului privind-o, lăsându-mi ochii să-și aducă aminte ce anume trebuia făcut cu ea. Apoi m-am furișat într-acolo. O crăpătură îngustă dădea înspre o peșteră de piatră roșiatică, puțin adâncă, scobită undeva sus într-o stâncă de pe cealaltă parte a canionului îngust, judecând după ce puteam vedea.

Sir Henry stătea la gura micii peșteri, cu spatele la peretele de piatră și

cu picioarele întinse de-a lungul marginii. Desaga zăcea deschisă lângă el. Într-o mână ținea o hârtie, iar în cealaltă un pistol. Stătea cu capul sprijinit de peretele peșterii; părea să doarmă. Mi-am încleștat degetele pe mânerul cuțitului. *Puteam oare să mă năpustesc asupra lui? Să îi iau pistolul?* Cumva, trebuia să mă apropii de marginea peșterii ca să funcționeze transmițătorul.

— Mă dezamăgești, spuse el cu vocea lui dulce și gravă.

M-am dat înapoi. Dacă ar fi ales să vină după mine și să tragă în culoar, nu aș fi avut unde să mă ascund. Atunci chiar că ar fi trebuit să mă năpustesc asupra lui.

Am ascultat încordată.

Dar Sir Henry nu făcu nici o mișcare.

— Atât de puține morți își au rostul, medita el. Și totuși, ți-a fost oferit neprețuitul dar al unei morți shakespeariene… una dintre cele mai mărețe morți ale lui Shakespeare… și i-ai dat cu piciorul. Julieta, dragă. I-ai întors spatele Julietei.

În continuare, nu se auzea nici o mișcare. Cu grijă, am aruncat o privire. Nu se clintise, doar deschisese ochii.

— Știu că ești tot acolo, draga mea. Dacă ții neapărat să fii banală, măcar fă-te folositoare. Ridică brațul stâng, arătându-mi hârtia. O scrisoare. Pentru Will, de la Will… „îl ai pe Will al tău, pe Will întreg, și Will peste măsură…” Dar scrisul din perioada iacobină e îngrozitor. Nu pot să citesc nici măcar un rând.

O *scrisoare!* Nu o văzusem în interiorul manuscrisului.

— Eu pot, am zis.

Aveam nevoie ca Sir Henry să mă lase să mă apropii de marginea peșterii, unde semnalul transmițătorului putea fi receptat.

— Cuțitul sau seringa? întrebă el. Trebuie să fi luat una din ele cu tine. Probabil cuțitul.

„La naiba!”

— Oricare armă ar fi, las-o acolo și ieși cu palmele deschise și goale. Ridică o sprânceană și întinse spre mine mâna cu pagina. Măcinată între nerăbdare și precauție, m-am strecurat prin crăpătură, lăsând cuțitul jos, ascuns vederii. Arșița se revărsă peste mine și se înfundă în stâncă. Apoi am simțit mirosul metalic al ploii în deșert și am auzit tunetul apei. Am înaintat spre marginea peșterii sprijinindu-mă cu spatele de partea opusă lui

Sir Henry și am privit în jos. La șaptezeci de metri sub mine, fundul nisipos al canionului dispăruse sub spuma albicioasă a apei, care se izbea dintr-un mal în altul, scuipând copaci și grohotișuri. Mi-am pierdut orice nădejde. Nimeni nu putea să urce în canion. Cel puțin nu până nu seca râul, ceea ce ar putea dura zile întregi.

În fața noastră, stânca lucea trandafiriu în lumina de vară târzie. La stânga, deasupra munților, fâșii argintii de ploaie se adunau într-un cenușiu pal. La marginea din față a pânzei cenușii, nicovalele norilor se ridicau până dincolo de puterea de cuprindere a ochilor mei. Nu ploua încă acolo, dar furtuna se apropia cu pași repezi. Aerul era jilav și mirosea a ploaie, iar rafale răcoroase de vânt umed și vâscos măturau peștera. Musonii de vară începuseră devreme peste Dragoni.

— A început să plouă pe la mijlocul dimineții acolo sus și nu a încetat încă, zise Sir Henry dând din mână. După cum vezi, nu se putea să ieșim pe unde am intrat, chiar dacă Matthew nu ar fi avut proasta inspirație să astupe deschizătura. Intrarea este sub apă, și îmi închipui că la fel e și jumătate din primul tunel. Bătu cu palma în podeaua peșterii. Chiar aici, draga mea. Vreau să te văd cum citești cuvânt cu cuvânt. Și dacă îmi lași impresia că sari peste vreunul, te împușc.

Am fost astfel nevoită să mă mut lângă Sir Henry, la un metru, doi în interiorul peșterii. Oare transmițătorul funcționa de aici? Prinsă de lănțișorul ei, broșa îmi atârna parcă mai greu la gât.

Scrisoarea era redactată în același stil ilizibil pe care îl văzusem în Prima Ediție și în epistola din reședința Wilton. Era de la contele de Derby, către William Shelton. Cuvânt cu cuvânt poticnit, am citit-o cu voce tare, în timp ce Sir Henry mă asalta cu întrebări severe: „Ce literă e aia, ce cuvânt e ăla?”

Scrisoarea era o scuză pentru tăcere și o explicație.

> Singurul dar pe care îmi stă în putere să-l ofer… o poveste spusă, dacă nu creată de tine, ridicată pe scenă. După meandrele complicate ale destinului, odată a făcut ca mica noastră lume să se sfârșească în foc și aproape că a costat-o pe fată viața.

— Fata? mârâi Sir Henry.

— Copila surprinsă de incendiu la Teatrul Globe, am spus eu. Primul incendiu. Probabil că a supraviețuit.

O aluzie aruncată ici, un fapt pomenit colo, iar cei din familia Howard s-au trezit în curând alunecând în dizgrație, din vina propriei fiice. Mi-a plăcut asta – schimbul de probleme.

Acum, când toate astea se poate spune că aparțin trecutului, și celelalte piese, tovarășele sale, se îndreaptă către nemurirea tiparului – vechea istorie își ițește capul ei încornorat și duhnind a pucioasă precum un balaur crezut mort de mult, dar care era doar adormit.

Doar această piesă o amenință, pentru că, precum Leonora, și-a găsit fericirea în improbabila familie a lui Cardenio.

Poate că acum asta te va face să zâmbești.

„A cui? ai întrebat odată furios. A cui copilă este?”

Atunci m-am gândit că poate timpul o va spune. Dar ea e ea însăși, trandafirul frumuseții.

Eu o numesc fiica lui Shakespeare, iar asta este de ajuns.

Scrisoarea îmi fu smulsă din mâini.

— Chiar că de ajuns, zise Sir Henry.

Am întins mâna după scrisoare, dar el îmi puse pistolul la tâmplă.

Sângele îmi pulsa în vene mai vijelios decât potopul de dedesubt. *Fiica lui Shakespeare?* Mi-am trecut limba peste buzele uscate.

Unde erau ajutoarele de care era Ben atât de sigur? Cumva pierdusem transmițătorul din broșa pe undeva în adâncul peșterii?

— Sir Henry, am implorat eu. *Te rog!* Scrisoarea aceea ne poate spune, o dată pentru totdeauna, adevărul despre Shakespeare.

— Dacă nu e Shakespeare cel care a scris piesele, atunci nu e un adevăr pe care să vreau să-l știu. Nu e un adevăr care să vreau să fie știut.

Deci pentru asta fuseseră toate crimele? Ca să-l apere pe Shakespeare din Stratford? Așa înțelegea ceea ce făcuse? Dusese vreun fel de război protecționist în chip de apărător shakespearian al credinței?

Sir Henry privi scrisoarea din mâna sa.

— Culmea ironiei. Aș fi dat orice pentru piesa pe care a găsit-o Granville, dar mă aleg doar cu scrisoarea pe care m-am străduit atât s-o țin ascunsă.

Trebuia să-l conving să mă lase să stau lângă gura peșterii, ca să poată funcționa transmițătorul din broșa. Așa că am cumpărat timp cu singura

monedă pe care o prețuia el: Shakespeare.

— Dar chiar ai piesa, am spus. Ascunsă în volumul lui *Don Quijote.* În aceeași grafie, presupun. Pot să-ți citesc, dacă vrei.

El își miji ochii.

— „Intră scutierul Sancho și Don Quijote", am spus. Așa începea, dar n-am apucat să văd mai departe.

— Arată-mi.

Am scos cartea din traistă și am extras teancul de foi, desfăcându-le cu grijă.

„Păstrează tu aurul, prietene Sancho. Eu voi lua cartea…"

În ochii lui Sir Henry se aprinse lăcomia.

— Piesa pierdută a lui Shakespeare, murmură el. Apoi zâmbi. Citește! îmi porunci.

Era cel mai greu lucru pe care îl făcusem vreodată, să citesc acea poveste despre dragoste și trădare, în tot acest timp privindu-l pe Sir Henry și așteptând un moment în care ar putea să lase garda jos. Sperând că mă găseam destul de aproape de cerul deschis… că poliția ne căuta… și că viața lui Ben nu se scurgea prea rapid din trup în adâncul muntelui.

Am terminat primul act și l-am început pe al doilea. „Am devenit acum mormântul propriei onori. Un sălaș întunecat în care singură doar moartea viețuiește."

Vocea mi-a șovăit și m-am oprit din citit. Nu venea nimeni, mi-am dat seama deodată. Dacă ne căuta cumva cineva, mă găseam prea în interiorul peșterii ca să fiu auzită.

O lespede de piatră ca o poliță îngustă ieșea din peretele de stâncă, chiar de sub marginea peșterii, înaintând o vreme odată cu peretele și apoi subțiindu-se din ce în ce, până se pierdea în stâncă. Înainte ca Sir Henry să poată reacționa, am sărit peste el, înaintând pe acea lespede, cu o mână agățându-mă de stâncă, iar cu cealaltă ținând strâns paginile piesei și trăgând de lanțul de la gât.

— Kate, zise Sir Henry cu adevărat îngrijorat. Vino înapoi. Eu continuam să trag de lănțișor.

— N-ai nici un motiv să-ți riști viața sau piesa în modul ăsta.

— Credeam că viața mea e deja pierdută. Piesa servește doar să te împiedice să mă ucizi.

— Vino înapoi și o să negociem, pleda el. Poți să regizezi piesa, iar eu

voi fi Don Quijote.

— Crezi că Ben va fi de acord cu asta?

Sir Henry amuți.

— Așa deci. El este cel cu privire la care se presupune că trebuie să fac un compromis. Tu renunți să mă ucizi, iar eu renunț să-l salvez. Și amândoi rămânem cu piesa.

— Oricum moare, Kate.

Lanțul se rupse în sfârșit, iar broșa îmi rămase în palmă. Am ascuns-o într-o micuță crăpătură din stâncă. O parte din lespede se prăbuși, bucăți de piatră căzând în râu. Mi-am balansat mâinile și mi-am recăpătat echilibrul. La picioarele mele apăru o crăpătură între polița de piatră și peretele de stâncă.

— *Kate! Vino înapoi!*

— Aruncă arma.

El ezită, și o altă bucată de poliță se prăbuși. Pistolul zbură în canion, aterizând în apa învolburată.

Se auzi un zgomot puternic dinspre peretele de stâncă. Am început să fac cale întoarsă, îndreptându-mă spre marginea peșterii.

— Sări! strigă Sir Henry.

Și am sărit, exact în momentul în care polița se desprinse de stâncă, prăbușindu-se cu vuiet și înălțând un turn de apă înspumată.

Ajunsă în interiorul peșterii, zăceam cu răsuflarea tăiată, încă strângând în mână piesa. Sir Henry făcu un pas spre mine.

— Rămâi acolo.

El se opri.

— Aruncă desaga la podea și trimite-o cu piciorul spre fundul peșterii.

Nu voiam să-i vină cine știe ce idee legată de acea scrisoare încă necitită, împăturită înăuntru.

Sir Henry lăsă traista să-i cadă din mână, dar nu o zvârli cu piciorul spre fundul peșterii. În loc de asta, se retrase spre peretele opus celui lângă care stăteam eu.

— Ai habar de ceea ce faci?

Lăsând desaga acolo unde căzuse, am tras cartea cu *Don Quijote* spre mine și am împăturit piesa, ascunzând-o încă o dată între coperte.

— Ce contează cine a fost Shakespeare? De ce îți e atât de teamă de adevăr?

Lăsându-se să alunece cu spinarea de peretele de stâncă, se ghemui la podea, cu fața în mâini.

— „Ce-i adevărul? glumi Pilat și n-așteptă răspunsul.” Cuvintele lui Bacon. Își înălță capul. Nu mă tem de adevăr, Kate. Mă tem de fapte. Tirania faptelor mărunte. Adevărul, cu A mare, este ce se cuvine să fie. Nu pur și simplu ce a fost, sau ceea ce este. Ca persoană care spune povești, ca regizor, ar trebui să știi asta. Vocea îi deveni mai puternică și mai seducătoare în timp ce vorbea. Indiferent ce ar zice vreo scrisoare mucegăită, adevărul este că Shakespeare a fost un om de rând, un om din popor. Nu un conte sau un cavaler, o contesă sau o regină, și nicidecum, pentru numele lui Dumnezeu, o întreagă birocrație afurisită. De ce oare atâta lume nu vrea să admită că un băiat venit din nimic și de nicăieri a putut ajunge nu doar bun, ci măreț? Și eu am făcut-o, până la urmă, la scară mică: m-am ridicat de la *nimica* la rang de cavaler pe scenă. De ce n-ar fi putut Shakespeare din Stratford să se ridice la nemurire?

— Piesele sunt cele care contează, Sir Henry. Nu cine le-a scris.

— Greșești, Kate! Precum Abraham Lincoln al vostru în coliba de lemn, băiatul din Stratford ilustrează o idee care contează enorm: geniul poate apărea oriunde. Oricine poate ajunge mare. Shakespeare m-a ajutat cândva să ies la lumină, iar eu, drept mulțumire, mi-am petrecut toată viața preamărindu-l. Poate face același lucru pentru alții. Asta am crezut mereu, cel puțin. Asta mi-a redat suflul, m-a readus pe scenă… Când voi fi terminat cu fantoma tatălui lui *Hamlet,* cu Prospero și cu Lear și cu Leontes, moștenirea lui Shakespeare se va afla în siguranță pentru o altă generație. Însă numai dacă mă vor lăsa suficient în pace colecționarii de fapte mărunte.

— Confunzi moștenirea lui cu a ta proprie.

Mă privi cu reproș.

— Am crezut că tu vei înțelege.

— *Ai crezut că voi fi de acord cu tine?* Ținând încă în brațe cartea în care se găseau paginile îndoite ale piesei, am sărit în picioare. Crezi că *el* ar fi de acord? am țipat eu, sub impulsul unei furii vulcanice. Crezi că Shakespeare, oricine ar fi fost el, ar fi apreciat faptul că ai ucis în numele lui? La fel de iute pe cât se înfuriase, vocea mi se transformă în gheață. Înțeleg cum nu se poate mai bine, Sir Henry. Înțeleg că ești un ucigaș și un laș care se teme să privească adevărul în față.

El se repezi să-mi smulgă cartea din mâini. M-am răsucit într-o parte, dar se ținu după mine. De data acesta mă prinse, țintuindu-mă de peretele de stâncă.

— *Kate cea urâtă, și Kate cea frumoasă, și uneori Kate cea blestemată.*

Șoapta îi ieși din gură cu un accent care nu se putea confunda. Un accent american. Atacatorul din bibliotecă. *„Sunt actor”,* spusese.

Matthew pretinsese a fi bărbatul din bibliotecă. Dar Matthew mințise. Poate că Matthew se arătase gata să mă transforme în Lavinia – dar amenințarea fusese ideea lui Sir Henry. Scenariul fusese al lui. Cu un strigăt, m-am întors în loc, izbindu-l de peretele peșterii. Îmi dădu drumul din strânsoare. Recăpătându-și apoi echilibrul, se azvârli iar către mine. M-am lăsat în jos.

Incapabil să-și controleze avântul, Sir Henry se prăbuși pe podeaua peșterii și alunecă peste margine.

Alergând într-acolo, m-am uitat în jos.

Chiar sub buza peșterii, Sir Henry se ținea de un colț de stâncă cu amândouă mâinile. Cu un picior găsise un sprijin precar, iar cu celălalt se chinuia să se proptească în piatră sfărâmicioasă. Punând un picior într-o crevasă și ancorându-mă astfel, m-am întins către el. Dar nu-l puteam susține cu o singură mână. Lepădând pe podea cartea și piesa, l-am apucat de încheietură, întâi cu o mână, apoi și cu cealaltă. Pentru o clipă, am crezut că ne va trage în gol pe amândoi. După expresia din ochii lui, într-o bună măsură asta-și dorea să facă.

Apoi se auzi elicopterul.

— Poliția, am spus eu. Indiferent ce se va întâmpla cu noi doi, Sir Henry, vor găsi piesa. Și scrisoarea.

În acel moment, îndârjirea lui depuse armele. Încet, primind și ajutorul lui, l-am ridicat și l-am tras peste margine.

— Îmi pare rău, șopti el. Îmi pare rău, Kate. N-am vrut niciodată să-ți fac rău. Dar nu voiai să te dai la o parte din drum.

— Scutește-mă, am spus pe un ton rece. Vei sta la închisoare multă vreme.

— Chipul modern al răzbunării, zise el. Ai devenit *Hamlet,* Kate. Vezi?

Rosti aceste vorbe cu o admirație amară, dar eu nu mă puteam gândi decât la mormanul de cadavre lăsate pe scenă la sfârșitul piesei.

— Și asta înseamnă că tu ai devenit cine?

Departe, în înaltul canionului, un fulger sfâșie cerul într-un arc imens, ca un păienjeniș de lumină albastră. Tunetul zgudui canionul, iar dedesubt apa se înălță spre cer, purtând înspumată copaci și bolovani. Zgomotul ritmic al elicelor elicopterului se auzea din ce în ce mai tare.

Sir Henry se ridică greoi în picioare. Aruncându-și capul spre spate, își făcu vocea magnifică să tune peste vânturi:

Am micșorat
Soarele-amiezii, am chemat războinicele vânturi,
Și-ntre marea verde și bolta azurie
Am declanșat război înverșunat.

În fața ochilor mei, deveni Prospero, magicianul care stârnește furtuni și pune în mișcare marile roți ale dreptății. Încet, maiestuos, își ridică brațul și arătă spre mine.

La al meu ordin, mormintele
Trezit-au pe cei morți și s-au deschis, și drum le-au dat în lume,
Prin vraja mea atotputernică.

— Mormintele s-au umplut la al tău ordin, Sir Henry, am replicat eu. Nu s-au deschis. Șase la număr. Șapte, dacă moare Ben.

Suflul vital ce se învârtejea în jurul lui pâlpâi și se stinse. Deodată, era iar un bătrân, obosit și puțin trist. Își lăsă brațul să cadă.

Dar această magie aspră
Acum eu o reneg…

De partea cealaltă a canionului, elicopterul apăru huruind în fața ochilor noștri, zgomotul elicelor lovind cu ecou stâncile. Pe măsură ce se apropia, jeturi de apă și praf se ridicau de pe podeaua peșterii. În ușa deschisă se aflau Sinclair și domnul Jiménez, arătând spre noi.

Trecând pe lângă mine, Sir Henry culese de jos desaga cu scrisoarea care ar fi putut sau nu să spună cine fusese Shakespeare. Eu am tras cartea spre mine și am strâns-o la piept, împreună cu piesa din ea, dar el nu făcu nici

un efort s-o apuce. Adresându-mi-se numai mie, vorbi așa cum un tată ursuz s-ar scuza față de fiica sa. Nu mai juca teatru, doar își cerea scuze.

> Toiagul mi-l voi frânge,
> L-oi îngropa la câțiva stânjeni sub pământ,
> Și mai adânc decât vreodată s-a scufundat și plumbul,
> Mi-oi îneca eu cartea.

Mult prea târziu, mi-am dat seama ce făcea și m-am repezit în față, dar el deja ajunsese la marginea stâncii.

— Amintește-ți de mine, zise el.

Apoi se lăsă pe spate și căzu, precum Icar prăbușindu-se din soare, privind în sus cu un zâmbet extatic, cu brațele desfăcute ca niște aripi zdrențuite.

Departe dedesubt, am zărit o mică împroșcare mută. Râul îl scoase o dată la suprafață.

Apoi dispăru.

INTERLUDIU

Iulie 1626

Crezuse că va muri trecut prin foc și sabie, sau cel puțin prin foc și lamă de cuțit, în fața unei gloate batjocoritoare. Nu singur în întuneric.

Duhoarea morții se închegase până într-acolo încât fiecare răsuflare i se îneca în piept, și totuși cea mai înspăimântătoare era tăcerea. La început, preotul o primise cu bucurie. Sergentul – un om foarte viteaz – delirase în ultimele două zile înainte de moarte, iar gemetele și urletele sale fuseseră aproape la fel de greu de îndurat ca sunetul mâinilor sale zgâriind bolovanii care le blocau ieșirea. Omul trăsese de pietre până când degetele îi ajunseseră niște zdrențe însângerate prin care se vedeau oasele, dar nu putuse fi convins să se oprească până când toată puterea nu i se topise în întuneric. Iar sergentul fusese un bărbat puternic.

Poate că atât zgomotul, cât și tăcerea, se gândi preotul, fuseseră pedeapsa sa pentru că înveninase aerul cu minciuni.

Deși fusese bine intenționat. Nu mult după ce porniseră la drum, ajunseseră la un râu revărsat după trei zile de ploaie. Dacă ar fi așteptat trei zile, apele s-ar fi retras – șuvoaiele dispăreau aproape la fel de brusc cum apăreau în acest ținut ciudat și năvalnic –, dar căpitanul nu era un om răbdător. Sub șfichiuirea limbii sale, traversaseră în după-amiaza aceea, pierzând trei catâri și toată încărcătura pe care o duceau aceștia. Căpitanul considerase pierderea butoiului personal de vin ca fiind cea mai mare tragedie și poruncise ca îngrijitorul catârului să fie biciuit. Oamenii suportaseră asta așa cum suportau cea mai mare parte a prostiei crude a căpitanului, cu o răbdare întunecată. Dar când descoperiseră că și Biblia preotului fusese pierdută, în ochi începu să le lucească panica.

Erau țărani ignoranți, cei mai mulți dintre ei, iar pietatea lor era mai aproape de superstiție decât de devoțiune luminată, caz în care el ar fi putut încerca să aducă argumente împotriva fricii lor. Dar în situația dată, preotul scosese din desaga șeii volumul din *Don Quijote,* turtit și frumos legat, pretinzând că este Biblia sa personală, pe care acum va fi foarte fericit s-o

împartă cu trupa.

Panica se potolise. După aceea „„citise” Scriptura deschizând-o de exemplu la capitolele despre atacul morilor de vânt și declamând din memorie parabola fiului risipitor. Fusese o vreme când o astfel de situație l-ar fi făcut să hohotească de râs. Dar asta părea acum să aparțină de o altă viață.

Oamenii văzuseră, desigur, teancul de foi pe care le ținea ascunse la sfârșitul cărții. Presupuseseră că era o predică, o lucrare de rugăciune personală și îl tachinaseră în privința asta. Marea lui lucrare. Capodopera lui. Intr-un fel, presupuse el, aveau dreptate. Dar ce fel de rugăciune era?

> Am devenit acum
> Mormântul propriei onori, sălaș întunecat
> În care singură, doar moartea viețuiește.

Sergentul se uitase lung la el o dată sau de două ori, dar, indiferent ce ar fi bănuit, ținuse pentru sine. Spre deosebire de căpitan, sergentul era un bun conducător.

Urmând cursul râului, coborâseră din munți într-o întinsă câmpie maronie, care aducea înșelător de mult cu locurile de acasă, arăta precum câmpiile din Castilia. Câteva zile mai târziu, câțiva oameni care rămăseseră în urma grupului găsiseră cele două femei indiene cu copiii lor. Când preotul descoperise ce se afla în mijlocul micii învălmășeli de bărbați zgomotoși, copiii erau deja morți, iar femeile aveau parte de o soartă și mai cruntă. Făcea parte din existența de soldat; la început se îndepărtase. Dar cinci sau șase dintre bărbați își luau plăcerea atât de barbar și de nesățios, încât până la urmă preotul își mânase catârul spre fruntea șirului ca să se plângă căpitanului. Căpitanul galopase încet spre capătul șirului, descălecase cu o mișcare iscusită și își croise drum în învălmășeală cu latul sabiei până ce oamenii se dăduseră la o parte. Pentru o clipă, privise lung. Una dintre femei era deja în agonie. Însă el o siluise apoi pe cealaltă chiar acolo, în văzul tuturor. La sfârșit o străpunsese cu sabia.

După aceea încălecase și își îndemnase calul la galop, înapoi în fruntea coloanei. Nu se opriseră nici măcar cât să îngroape trupurile.

În noaptea aceea, trăgându-se mai departe pentru a se ruga in singurătate pentru sufletele pierdute, văzuse ochii din copaci, la pândă. Căpitanul urlase

la preot, numindu-l laș și prost, dar sergentul dublase fără să facă mare caz paza taberei.

Nu contase; în dimineața următoare, unul dintre oameni fusese găsit târându-se pe coate și pe genunchi în iarbă la douăzeci de metri de tabără, cu ochii scoși și cu o gaură însângerată acolo unde îi fuseseră organele genitale. După asta, absolut toți cei care le atinseseră pe femei fuseseră găsiți și măcelăriți, unul câte unul, în moduri din ce în ce mai ingenioase și mai îngrozitoare, precum bizonii muți înșfăcați din cireada de către lupi tăcuți. Omul pur și simplu dispărea, iar după câteva ore sau după câteva zile îl găseau, încă în viață, decorând poteca.

Când sosea clipa morții, mulți voiseră să sărute Cartea Sfântă. Preotul se întrebase dacă nu cumva greșea ducând șarada cu Biblia atât de departe. Dar hotărî că orice lucru putea aduce consolare în ultimele minute de agonie și teamă era probabil mai aproape de grația divină decât de păcat.

Nu-și văzuseră niciodată dușmanii, doar ce lăsau în urmă. Oamenii începuseră să murmure că era vorba despre demoni. Dar căpitanul, cu ochii ațintiți la marile bogății care îi așteptau, părea să nu observe sângele sau mirosul din ce în ce mai pregnant al fricii. Își îndemna oamenii să înainteze cu sabia și cu biciul. De asemenea, părea să nu observe că devenise, într-o bună zi, ultimul supraviețuitor dintre cei care se atinseseră de femeile indiene.

Trei zile mai târziu, căpitanul nu mai ieșise din cortul său dimineața. Îl găsiseră întins pe jos, cu măruntaiele împrăștiate prin cort ca niște podoabe. Ochii, mâinile și limba îi lipseau; i se tăiase gâtul, iar organele genitale îi fuseseră îndesate în gură. Nimeni nu văzuse și nu auzise nimic în noapte.

Îl îngropaseră fără regrete. Și apoi porniseră înapoi spre casă. Sau cel puțin spre Presidio din Santa Fe.

Prea târziu. Indienii îi atacaseră noaptea. Majoritatea celor din trupă fuseseră uciși în somn, dar sergentul îi adunase pe supraviețuitori, în formație defensivă, retrăgându-se pe dealuri, apoi într-un canion. Totuși, se împuținaseră în mod constant. Mai rămăseseră opt oameni și doi cai atunci când ajunseseră în vâlceaua cea rotundă. Crezuseră că era un loc ușor de apărat – nedându-și seama că indienii se puteau cățăra pe stânci cu iscusința unor capre negre.

Astfel că se refugiaseră în peșteră, mulțumindu-I lui Dumnezeu și providenței pentru deschizătura pe care o descoperiseră, și care ducea într-o

încăpere mare și întunecoasă tăiată în stâncă. Mult prea târziu își dăduseră seama că descoperirea nu fusese întâmplătoare; fuseseră mânați într-acolo. Dar pe atunci bolovanii deja se prăvăleau. Doi dintre ei alergaseră spre ploaia de pietre și fuseseră zdrobiți. Ceilalți se ghemuiseră înăuntru până când zgomotul încetase. După care începuse așteptarea în întuneric.

Apoi moartea, până când preotul rămăsese singur cu sergentul. Iar apoi complet singur.

„Sălaș întunecat în care singură, doar moartea viețuiește."

Nu mai urinase de două zile; buzele îi erau crăpate, iar gura atât de uscată, încât până și înghițitul devenise un chin.

Apoi nu mai fusese singur: chipuri se iviră plutind în întuneric, ondulându-se ușor, ca părul sirenelor. O femeie cu părul negru într-o rochie verde. Un bărbat între două vârste cu o scânteie de neastâmpăr în ochi – neastâmpăr, și spirit cinic, și tristețea tăcută care umple privirea celor care au văzut că cele mai strălucitoare lumini și cele mai întunecate umbre ale lumii sunt de nedespărțit.

Mai clar decât toate era un chip pe care nu-l văzuse niciodată în viața lui. O fată cu părul arămiu, a cărei pictură o purta cu el de ani de zile lângă inimă, ascunsă în masivul său crucifix.

Ce ar spune episcopul despre asta? Un hohot de râs bolborosi prin el, deși suna mai degrabă ca și când ar fi vomitat. „Cheltuiala vană a spiritului într-o risipă de rușine", rostise cândva furios. Ar putea fi cuvintele episcopului.

Dar nu avusese dreptate. Învățase asta între timp. Dragostea nu era niciodată o risipă. „Dragostea nu e cea care se îndoiește alături de cel ce părăsește…"

Ea se ridică plutind încă o dată, zâmbind, iar el simți cum inima i se zbate în piept, începând să-i bată nebunește.

— Dar cine este? își auzi vocea tânără întrebând.

— Este ea însăși, răspunse altă voce. Trandafirul frumuseții.

Iar restul fu tăcere.

ACTUL V

46

La cinci luni de la moartea lui Roz, într-o seară rece de decembrie, m-am întors la Teatrul Globe, mult mai devreme decât mă așteptam, reluând repetițiile cu *Hamlet.*

Teatrului îi fusese redată gloria de odinioară. La venirea lunii iunie, avea să retrăiască o glorie chiar și mai mare, întrucât atunci era programată prima reprezentație a piesei *Cardenio* în decurs de aproape patru secole – și chiar pe data de douăzeci și nouă. Autoritățile îmi ceruseră să fiu regizor.

Athenaide decisese că *Hamlet* trebuia totuși jucat înainte. Dar singura dată liberă în programul lui Jason Pierce, astfel încât să-l poată interpreta pe prințul melancolic, era în decembrie. M-am gândit că ideea de a avea premiera unui spectacol la Teatrul Globe în miezul iernii era cu totul nebunească, dar Athenaide nu împărtășea aceeași opinie.

— Elisabetanii se duceau la teatru tot anul, spusese ea. Noi de ce n-am putea? Cât de mult crezi că ne-am înmuiat?

Și apoi completase un cec, susținând spectacolul în memoria lui Roz. Avusese dreptate, cel puțin în ceea ce privește vânzarea biletelor. Toate fuseseră vândute, și mai erau încă zece zile până la deschidere.

În vreme ce actorii părăseau pe rând scena la sfârșitul repetiției, am prins un moment prețios în care să fiu singură în teatru. În luna decembrie, soarele apune devreme la Londra. Abia dacă era amiază, dacă dădeai crezare ceasului. Lumina târzie cădea pieziș pe acoperișul de stuf, orbindu-mă, și mi-am făcut mâna streașină la ochi. Tradiția spunea că, pe vremea lui Shakespeare, piesele din teatrele în aer liber se jucau după-amiaza, terminându-se înainte de amurg. Ridicându-mi privirea spre scenă, nu eram deloc sigură de asta. Spre exemplu, Pilaștrii lui Hercule: în soarele amiezii, se învăluiau țanțoși într-un stacojiu îndrăzneț. Sub cerul cenușiu, căpătau culorile închise ale cailor, castaniu și roșcat, cu răceala arogantă a aristocraților – sau, dacă erai un cinic invederat, ale unor stâlpi înalți de friptură. Totuși, îi admiram cel mai mult în momentul apusului, la fel de

bine iarna precum vara. Atunci când ei – și întregul Globe în jurul lor – păreau cel mai autentic shakespearieni. Sau biblici. Sau ambele: când umbrele se îngroșau ca niște demoni murmurători, iar Pilaștrii lui Hercule scânteiau în râuri de sânge amestecat cu foc.

M-am cutremurat și mi-am strâns haina mai tare pe trup, amintindu-mi.

Sir Henry fusese găsit la o săptămână după ce murise. Puțin mai jos de canion, pe jumătate ascuns sub niște pietriș, se găsiseră resturi din desagi, dar conținutul dispăruse.

Obținuse, până la urmă, exact ceea ce dorise. Adusese piesa pierdută la lumină, dar distrusese orice dovadă ar fi putut conține scrisoarea împotriva lui Shakespeare. Pentru asta, își sacrificase viața.

Și alte șase vieți. Maxine, doctorul Sanderson, doamna Quigley, Graciela, Matthew… și Roz.

Athenaide dedicase *Hamlet* memoriei lui Roz, dar eu hotărâsem ca omagiul meu pentru ea să fie *Cardenio*. Între timp, încă n-o iertasem întru totul pentru faptul că mă jucase pe degete. Și mai ales, rostea o voce mică înlăuntru, pentru faptul că murise. Cu mâna în buzunar, am atins copia broșei Ofeliei pe care o purtam mereu cu mine, pe post de talisman. „Las-o să plece, spusese Maxine referindu-se la furia mea amestecată cu regret. Las-o să plece."

Încet, am coborât de la galerie în curte, cu fața la scena pustie.

— „Noapte bună, dulce prinț", am spus cu voce tare. Nu prea știam cu cine sau cu ce vorbeam. Poate chiar cu scena însăși. „Și coruri de îngeri să-ți însoțească somnul."

Zgomot de aplauze tulbură tăcerea, iar eu m-a întors în direcția sunetului. Cineva se rezema nonșalant de perete, lângă intrare, bătând din palme. Halal moment de intimitate!

Intruziunile se dovedeau exasperante. O dată sau de două ori pe săptămână, câte un turist presupunea că semnul „Nu deranjați, repetiție în desfășurare" se referea la oricine altcineva, dar nu la el, și reușea să găsească o modalitate de a se strecura pe lângă ușieri și paznici, pătrunzând înăuntru. Am strigat:

— Aplauzele-s cam târzii. Actorii au plecat cu toții.

— Au fost superbi, răspunse o voce cu accent britanic pe care o cunoșteam. O voce de bronz și de ciocolată. Dar aplauzele nu sunt pentru ei. Sunt pentru tine.

Ben se desprinse de perete, îndreptându-se de spate. Am rămas în picioare uitându-mă țintă la el, de parcă era o fantomă.

— Scuze că m-am strecurat aici mai devreme, zise el. Dar n-am mai văzut până acum un regizor la lucru și eram curios. Se apropie de mine, șchiopătând ușor. Nu ți-ar plăcea să mergem să bem ceva, profesore?

— Ticălosule, am zis eu cu un zâmbet. Ți-a trecut cumva prin cap să dai un telefon înainte să apari aici în audiență?

— La naiba, zise el pe același ton. Am adus o sticlă foarte bună de șampanie. Potrivită pentru o întâlnire. Cam mult, dacă stăm să ne gândim, pentru o audiență.

Trecu pe lângă mine, atingându-mă ușor din mers, îndreptându-se spre scările ce duceau la scenă. Așezându-se confortabil pe ultima treaptă, scoase două pahare înalte și o sticlă și începu să scoată dopul.

L-am urmat pe trepte.

— Dacă ai de gând să-mi dai șampanie, poți numi această revedere cum dorești.

Sticla se desfăcu scoțând un pocnet ușor, iar Ben turnă licoarea palidă în pahare.

— Noroc, zise, întinzându-mi unul.

— Ce sărbătorim?

El zâmbi.

— O audiență?

Am încuviințat din cap și am luat o sorbitură din pahar. Avea un gust delicios.

— Ce mai faci, Kate?

Am clipit. *Fusese la recuperare fizică timp de cinci luni și mă întreba pe mine ce mai fac?* Habar n-aveam de fapt de unde să încep. Orele de după moartea lui Sir Henry începuseră cu o învălmășeală asurzitoare de elice de elicopter și de strigăte, de respirație tăiată și de lumini scânteind în întuneric, până când Ben fusese scos viu din peșteră. În ziua următoare, scoseseră la suprafață rămășițele lui Matthew.

Mult mai târziu, cu aprobarea soților Jiménez, mă întorsesem la peșteră însoțită de un agent de la Comisia Piscicolă și pentru Viața Sălbatică din Statele Unite (interesat de liliecii cu coadă), de cinci arheologi – doi de la Universitatea din Arizona și câte unul din Mexico City, Londra și Salamanca (cu toții interesați de descoperirile din Spania colonială și

Anglia iacobină), și de un speolog de la rețeaua de Parcuri de Stat din Arizona. Mormanele de pietre din peștera uscată erau ceea ce presupusesem eu a fi: mormintele a cinci soldați coloniali spanioli.

Cel de-al șaselea cadavru neîngropat se dovedise a fi franciscan. Ascunsă în crucifix era o miniatură de Hilliard, un portret superb al unei fete cu păr arămiu, înconjurat de un scris cu litere aurii dantelate care păreau să îl lege de Hilliard-ul de la Folger: „Dar vara ta eternă va rămâne”. Nu existau alte indicii referitoare la identitatea bărbatului, dar singurul preot englez despre care se știa că se pierduse în această parte a lumii era William Shelton.

Intrând în peșteră prin intrarea mai joasă, ne croiserăm drum pe lângă lilieci, pătrunzând în caverna care adăpostea mormântul lui Jem. Avusese cu sine documente – dar se transformaseră într-o grămadă de mucegai imposibil de citit. Păru nepotrivit, în răsunătoarea măreție a acelui loc, să deplâng dispariția câtorva hârtii.

Soții Jiménez anunțaseră descoperirea manuscrisului la o conferință de presă, și mă trezisem peste noapte sub lumina reflectoarelor celebrității. Un vârtej de strigăte se înălțase în jurul nostru, dar lumea – sau cel puțin majoritatea – acceptase în scurt timp faptul că preotul era un englez transformat în preot spaniol, numit William Shelton, și că avea la el volumul din *Don Quijote* și manuscrisul piesei pierdute a lui Shakespeare. Pentru moment, jurnalele Ofeliei rămăseseră într-un tărâm al nimănui, prinse în mijlocul unor negocieri discrete între Athenaide și Biserica Anglicană. Scrisorile din reședința Wilton nu au fost date publicității.

La sfatul lui Athenaide, soții Jiménez vânduseră manuscrisul piesei la o licitație privată pentru o sumă nedezvăluită care suscitase speculații nebunești (o dezamăgitoare sumă de zece milioane de dolari? un fals care adusese o jumătate de miliard?) Ca de obicei, adevărul se găsea undeva la mijloc. Piesa revenise, în dublă custodie, Bibliotecii Britanice și Bibliotecii Folger, într-un aranjament care o expedia, precum biata Persefona, într-un continuu du-te-vino de la un an la altul, între cele două noi cămine ale sale.

Primele Ediții furate fuseseră găsite în biblioteca lui Sir Henry și înapoiate la Teatrul Globe și la Harvard, deși se descoperise că în volumul de la Harvard lipsea o pagină din *Titus Andronicus*. Pagina pe care o purtam în buzunar îl reîntregise. În Valladolid, rectorul Colegiului Regal se gândea ce să facă cu Prima Ediție pe care Derby i-o trimisese lui William Shelton.

Bucuria era totuși mult umbrită. Moartea lui Sir Henry și cea a profesorului Matthew Morris, venite atât de curând după cea a lui Roz, creaseră unde de șoc în comunitatea shakespeariană. Versiunea oficială a crimelor, așa cum o prezentase Sinclair într-o conferință de presă televizată în toată lumea, amplificase respectivele vociferări până la dimensiunile unei furtuni furibunde. Sir Henry și Matthew puseseră la cale cinci crime; apoi Sir Henry îl ucisese pe Matthew. Moartea lui Sir Henry, declarase ferm Sinclair, fusese un accident.

Pentru prima oară în istorie, Harvard nu avea profesor de shakespearologie; foșnetul grăbit de CV-uri care urmase suna de parcă fiecare pădure din America de Nord și din Marea Britanie se pusese deodată în mișcare. Eu mă socotisem norocoasă să lucrez cu Sir Henry, dar întrebări discrete cu privire la persoana pe care o consideram potrivită să-i preia rolul în *Hamlet* veniră de la nume strălucitoare de pe scenele din toată lumea. Se părea că rolul fantomei era unanim considerat ca fiind o probă pentru rolul lui Don Quijote.

De unde să încep, având în vedere toate acestea?

— Bine, am zis. Sunt bine, mulțumesc.

Ben zâmbi.

— Cam simplist, desigur, dar mă bucur să aud asta.

— Dar tu? Tu ce mai faci?

Pentru un moment, el privi bulele care se ridicau în pahar.

— Am descoperit ceva, Kate.

Am tresărit. *Cuvintele lui Roz.*

— Nu-i deloc amuzant.

— Nici n-am vrut asta. Se uită la mine. Am vrut să sune precum adevărul.

M-am uitat lung la el. Tot timpul cât fusese în spital și apoi la recuperare refuzase vizitele, deși vorbiserăm de vreo câteva ori la telefon. În decurs de câteva zile, documentele de la Houghton și de la reședința Wilton – scrisorile de la Jem către profesorul Child, și de la Will către Dulcea Lebădă – își despărțiseră drumurile pentru a se întoarce acasă, fără să se pună întrebări; sau, cel puțin, până nu le-am pus eu. Totuși, tot ce am aflat a fost că, în timpul haosului de la Elsinore, Ben luase volumul lui Chambers de la Sir Henry, ascunzându-l împreună cu colecția sa ilicită de scrisori undeva în casă. Cum de reușise să le recupereze, nu voia să spună. Îmi

ceruse broșa cu miniatura ascunsă în ea, cu toate acestea, și insistase cu atâta vehemență, încât până la urmă acceptasem. Și aceasta își găsise rapid drumul spre casă, ajungând la Folger în compania scrisorii Ofeliei către doamna Folger.

Ultima dată când vorbiserăm fusese chiar înainte de a începe repetițiile, cu șase săptămâni în urmă. Îl sunasem iar, entuziasmată, când descoperisem o legătură dintre familia Howard și contele de Derby.

Păruse obosit, dar se înviorase la auzul veștii.

— Ce fel de legătură?

— Cea de modă veche. Căsătoria. Fiica lui Derby s-a căsătorit cu un văr de-al lui Somerset.

— Glumești!

— Un alt Robert Carr, de fapt, doar că acesta a insistat asupra ortografiei scoțiene. Kerr, cu K. Se întâmpla în 1621, la un an înaintea eliberării din Turn a contesei de Somerset. Cu doi ani înainte de publicarea Primei Ediții.

„Acum face parte din familie”, scria în scrisoarea de la Wilton House.

— Asta cam rezolvă lucrurile, nu crezi? Îl leagă pe Derby de piese.

Eu nu fusesem de acord.

— Căsătoria dovedește doar că avea legătură cu familia Howard. Deja știm din Prima Ediție de la Valladolid că îl cunoștea pe William Shelton. Și știm din scrisoarea de la reședința Wilton că avea o anume relație cu Shakespeare. Dar nimic din toate astea nu-l face autorul pieselor. Se poate foarte bine să fi fost cel care le-a comandat.

— Ce altceva îți mai trebuie?

— Ceva explicit.

Ben scosese un mârâit.

— Unde ar trebui să caute cineva?

— Undeva unde n-a mai căutat nimeni de patru sute de ani, pentru început.

— Ai vreo idee? Căzusem pe gânduri.

— Elementele marginale ale poveștii. Pentru bârfă, probabil. Dar nu pentru piese. Asta e tot ce am prins din zbor.

— Dar bârfă despre ce?

— Biblia regelui James, poate.

Răsuflă prelung, din rărunchi.

— Semnătura din Psalmi.

— Se poate să existe ceva acolo despre persoana care a lucrat la traduceri, mai ales Psalmul patruzeci și șase.

— Nu se știe? Tu nu știi?

— Nu. Traducătorii și-au trecut sub tăcere contribuțiile individuale. În mod voit, se pare. Chiar și-au ars însemnările personale. Biblia e opera Domnului, nu a oamenilor. Și cu siguranță nu a unui singur om. Totuși, anumite referiri se poate să fi transpirat și să se fi păstrat.

— Am să mă ocup de asta, spusese.

Nu se prea putea mișca și nici nu știa să citească scrisul iacobin, deci nu eram prea încrezătoare în șansele lui. Dar dacă avea nevoie de ceva care să îl împiedice să înnebunească din cauza lipsei de activitate, fie.

Dar acum stătea pe marginea scenei susținând că descoperise ceva. Am lăsat paharul jos.

— Ce anume?

Îmi înmâna copia xerox a unei scrisori. Mi-am ridicat ochii. Era în grafia elisabetană, așa-numitul scris secretarial.

Ben zâmbi.

— După ce li s-au înapoiat lucrurile, cei de la Folger s-au arătat dispuși să-mi fie de ajutor. Chiar m-au învățat cum să descifrez grafia iacobină.

— Acolo ai găsit asta?

El clătină din cap.

— O colecție particulară, zise el vag. E de la Lancelot Andrewes, decan la Westminster și episcop de Chichester, către un prieten, scrisă în noiembrie 1607. Un nume neobișnuit pentru un episcop – Lancelot –, dar oricum nu era tipul de prelat obișnuit.

Nu zise mai mult, iar eu m-am aplecat asupra scrisorii. În mare parte, aceasta aborda problema catolică din Warwickshire. Dar exista un paragraf care îmi atrase atenția, despre Laurence Chaderton, directorul de la Emmanuel College, Cambridge, și despre proaspăt terminata carte a Psalmilor din Biblia regelui. Fusese unul dintre puținii clerici cu tendințe puritane care lucraseră la proiect; Psalmii fuseseră încredințați comitetului său.

După spusele episcopului, Chaderton scrisese o scrisoare violentă în care se plângea că regele luase traducerea atentă a Psalmilor făcută de comitetul său și o dăduse unui grup de poeți. „Întru șlefuire”, spunea episcopul că tunase Chaderton – de parcă înfrumusețarea poetică a textului era cu câteva

trepte mai prejos de masturbare, sodomie și vrăjitorie pe scara păcatelor abominabile din Levitic. Drept răspuns, episcopul încercase să fie conciliant. Poeților nu li se va permite să strice traducerea; dar în ceea ce privește ritmul și intonația, ei bine, regele avea dreptate. Psalmii erau la origine cântece, dar în traducere sunau ca niște predici. Predici plictisitoare, specificase el. Ca și regele, episcopul era cu totul în favoarea corectitudinii, dar nu exista nici un motiv ca ea să nu fie și plăcută auzului.

Dar Chaderton refuzase să se liniștească. Făcuse o altă acuzație: „Au semnat ce-au lucrat".

Asta, scria episcopul, ar fi într-adevăr blasfemie dacă ar fi adevărat, dar el însuși cercetase atent întreaga carte a Psalmilor și nu găsise nici urmă de semnătură. Chaderton, oftase el către prietenul său, ar face mai bine să se preocupe de ceea ce mai rămăsese de tradus, mai degrabă decât să zbiere inepții despre ceea ce se tradusese deja. Dacă răzvrătitul nu-și putea ține gura, regele avea să le stea în coaste, cosmetizând el însuși traducerea. Cel puțin, lucrând cu poeții, bunul episcop putea refuza orice considera a fi într-adevăr groaznic.

Din păcate, asemenea lui Chaderton, episcopul reprezenta discreția întruchipată. Nu pomenea nici un nume.

Un zâmbet înflori pe chipul lui Ben când am terminat de citit.

— Crezi că Shakespeare se poate să fi fost unul dintre acei poeți?

— Posibil. Dar atunci cine erau ceilalți? Nimeni n-a găsit vreodată vreo altă semnătură.

— S-a uitat cineva?

Am râs.

— Probabil că nu.

— Deci ce nu merge?

Am dat din colț în colț.

— Data e cea care nu-mi convine. Vechea explicație este că Psalmul a fost terminat în 1610, când Shakespeare avea patruzeci și șase de ani – un fel de cheie incitantă a ghicitorii. Dar episcopul și-a datat scrisoarea 1607.

— Trebuie să fie un cadou de aniversare pentru el însuși?

— Nu. Dar atunci de ce Psalmul patruzeci și șase? De ce să-l facă, până la urmă, fără vreun fel de semnal pentru ceilalți, spre a căuta?

— Chiar crezi că avea vreo importanță pentru el ca alții să știe? Poate că a făcut-o pentru sine, fiindcă i-a trecut prin cap că poate, într-un psalm care

îi tot dă înainte cu scuturături și sulițe[{27}].

— Poate.

M-am încruntat. *Un cadou de aniversare pentru el însuși.*

Sărind de pe scenă, am traversat rapid spre micul birou din galerie unde îmi țineam notițele și m-am întors cu trei pagini împăturite, pe care le-am așezat în fața lui Ben. Extrase din *Dicționarul Oxford al biografiilor naționale* de pe internet. Articolele despre William Stanley, cel de-al șaselea conte de Derby, Mary Sidney Herbert, contesă de Pembroke, și Sir Francis Bacon.

— Fiara himerică, zise Ben. Sau mare parte din ea.

— Un cadou aniversar pentru el însuși, l-am îngânat.

Ben se uită rapid peste articole și apoi își ridică iar privirea.

— Toți s-au născut în 1561.

— Ceea ce înseamnă că în 1607, când au fost terminați Psalmii, toți aveau…

El scosese un fluierat.

— Toți aveau patruzeci și șase de ani.

Preț de o clipă, am sorbit șampanie în tăcere, în inima tăcută a lumii lui Shakespeare, cu safirul din ce în ce mai profund al cerului din fundal care ne dădea impresia că plutim într-un vis de iarnă.

— Știai că Derby a fost ultimul reprezentant al fiarei himerice care a rămas în viață? am reflectat eu. Lady Pembroke a murit de variolă în 1621, cu doar câteva săptămâni înainte ca fiica lui Derby să ia în căsătorie pe celălalt Kerr, iar Bacon a murit de pneumonie în primăvara lui 1626, după un experiment de conservare a cărnii prin umplerea unui pui cu zăpadă. Dar Derby a trăit până la începutul Războiului Civil din Anglia.

— Ucis în luptă? întrebă Ben.

— Nu. Era ocupat cu iubitele lui cărți în Chester, și, în plus, avea optzeci și unu de ani. Dar în septembrie 1642, după ce regele a fugit de la Londra, puritanii din Parlament au pus în sfârșit mâna pe teatrele pe care le detestau de atâta vreme și le-au închis cu mare vâlvă pe 2 septembrie. Aveau să rămână închise aproape douăzeci de ani…

— Nu erau o gașcă prea simpatică, puritanii ăștia. Ce bine că, până la urmă, majoritatea au traversat oceanul spre vest.

— Mersi. M-am strâmbat la el. Derby a murit patru săptămâni mai târziu, pe douăzeci și nouă septembrie.

— De parcă Parlamentul i-ar fi ucis inima?

— E tentant să vezi astfel lucrurile, nu? Dar istoria nu funcționează așa. Cronologia nu e un argument pentru relația cauză-efect.

M-am așezat absentă, trecându-mi un deget peste buza paharului.

— Deci ce vei face cu asta?

Am clătinat din cap.

— Athenaide a sugerat ca Wesley North să mai scrie o carte, de data asta despre fiara himerică. I-am spus că mă voi gândi la propunere.

— Mi-a spus. Ai publica lucrurile astea sub numele altcuiva?

— Pare potrivit, nu?

El izbucni în râs, iar eu am clătinat din cap.

— Problema este că încă nu dispun de nimic mai mult decât niște vorbe aruncate în vânt. Nu probe solide.

— Asta nu pare să fi oprit pe cineva până acum.

— A oprit-o pe Ofelia. S-a simțit mulțumită, după aceea.

— Deci tinzi să urmezi drumul Ofeliei, și nu pe al Deliei?

„E o maree-n viața omenească…” Citatul preferat al lui Roz îmi reveni în minte în cadența vocii ei.

— Cât de bine o cunoșteai pe Roz? am întrebat.

— Suficient cât să știu că te adora.

— Îi plăcea să se imagineze jucând povestea sonetelor. Ea era mereu Poetul.

— Desigur. Iar tu erai tânărul blond.

M-am oprit din râs.

— Sună arogant ca naiba, dacă o spui în termenii ăștia. Dar Sir Henry mi-a spus cam același lucru, cândva.

Ben îmi susținu privirea.

— Te numea fata ei de aur. Printre altele. M-am aplecat în față.

— Te-ai întrebat vreodată dacă Roz voia să te distribuie în versiunea ei a sonetelor?

— N-a trebuit să mă întreb. Mi-a oferit Doamna Neagră, zise el cu un zâmbet autodepreciativ. „Nu e destinat deloc să fie feminin”, m-a asigurat ea. Rolul agitatorului. Al intrusului. Perfect potrivit pentru un soldat.

Am izbucnit în râs.

— Și ce-ai spus?

El luă o gură de șampanie.

— I-am spus că nu sunt actor și nu vreau să respect scenariul nimănui.

— Iar ea a replicat: „Nici măcar al lui Shakespeare?”

El tresări:

— Ți-a spus?

Am clătinat din cap.

— I-am spus același lucru odată. Și așa mi-a răspuns.

Râse la rândul lui.

— Care a fost răspunsul tău?

— Că mi-aș scrie propria poveste. S-ar putea să fie mai neîngrijită, dar ar fi a mea.

— Și cum merge?

— Nu știu încă. Dar nu voi urma calea lui Shakespeare, și cu siguranță nici pe cea a Ofeliei sau a Deliei.

El dădu din cap și mai sorbi niște vin.

— Te-ai gândit vreodată la o colaborare?

Colțurile gurii îi trădau neastâmpărul. Neastâmpărul și speranța.

— La ce fel de poveste te gândești?

— Cea mai veche dintre toate, zise el. Un băiat întâlnește o fată.

— Ce zici despre o fată întâlnește un băiat? am replicat eu cu un zâmbet.

Își ridică paharul.

După o clipă, l-am ridicat pe al meu lângă al lui.

— Să ciocnim pentru o nouă poveste, am zis.

NOTA AUTOAREI

Într-o seară de toamnă la începutul facultății, scormoneam printre vechile volume aflate în camera din spate a Bibliotecii Child, refugiul privat al Catedrei de Engleză, ascuns într-un colț al ultimului etaj de la Biblioteca Widener din Harvard, când am dat peste o carte în patru volume: *Scena elisabetană,* de E.K. Chambers, publicată în anul 1923. Unul câte unul, am deschis volumele. Erau pline de informații, dintre care cu multe habar nu aveam ce să fac, precum însemnarea „mulți dintre actorii elisabetani erau pe jumătate acrobați, și fără îndoială puteau merge pe sârmă". Totuși, aproape de sfârșitul celui de-al treilea volum, am găsit câteva pagini despre operele dramatice ale lui Shakespeare, care se încheiau cu o scurtă secțiune intitulată „Piese pierdute".

Știam că marea majoritate a operelor dramatice scrise în Renașterea engleză nu se păstraseră, astfel că am bănuit – vag – că o parte din ceea ce scrisese Shakespeare trebuie să se fi pierdut. Ceea ce m-a surprins a fost faptul că Chambers știa câte ceva despre ceea ce se pierduse. Înaintea ochilor mei se aflau negru pe alb două titluri și, în cazul lui *Cardenio,* structura centrală a subiectului.

Am început să mă întreb ce s-ar întâmpla dacă s-ar găsi aceste piese. Unde ar putea descoperi cineva așa ceva? Cum ar fi momentul descoperirii? Și cum ar schimba descoperirea cursul vieții cuiva – în afară de evidentul acces imediat la bani și la faimă?

Locurile în care te gândești imediat să cauți piesele pierdute ale lui Shakespeare sunt bibliotecile englezești și casele devenite monumente istorice. Dar, cu siguranță, dacă ele s-ar afla în astfel de locuri atât de evidente, deja ar fi fost găsite. În maniera egoistă a visării cu ochii deschiși, am început să reflectez unde anume s-ar putea găsi în mod plauzibil o piesă shakespeariană în afara Marii Britanii și, mai ales, într-o locație unde ar fi probabil s-o găsesc *eu,* adică în New England (sau cel puțin undeva pe coridorul nord-estic dintre Boston și Washington D.C.) ori în sud-vestul deșertic. Din când în când, chiar aruncam câte un ochi prin cutii cu cărți vechi din magazine de antichități aflate-n vechi șoproane de pe străzile lăturalnice pe care se întâmpla să mă aflu în New England.

La un moment dat, am recunoscut în sinea mea că nu voi găsi în fapt niciodată o piesă pierdută de-a lui Shakespeare – și că, oricum, ar fi mai interesant să o transpun într-o poveste, de vreme ce într-un astfel de caz aș deține controlul asupra a ceea ce se întâmplă, și cui. Iar apoi m-am gândit: de ce să nu adaug în poveste și celălalt mister shakespearian, chiar mai mare? *Cine era Shakespeare?*

Mi-a trebuit mai mult de un deceniu până să mă apuc de treabă, dar rezultatul este *Codul Shakespeare.*

Pasajul din Chambers care a declanșat totul este, cu mici modificări, pasajul pe care îl citește Kate în această carte. Majoritatea siturilor shakespeariene din roman există în realitate, deși mi-am permis câteva licențe ici și colo, pentru a-mi servi scopurilor literare. Teoriile despre cine ar fi putut fi Shakespeare sunt toate adevărate – cel puțin ca teorii. În sfârșit, multe dintre personajele istorice sunt ficțiuni pornind de la o bază reală. Toate personajele moderne sunt însă imaginare.

O notație în Registrul Librarului (o formă englezească timpurie de copyright) îl identifică pe Shakespeare drept coautorul lui *Cardenio,* împreună cu John Fletcher, succesorul său ca dramaturg principal al Oamenilor Regelui (și coautorul său la mai multe piese). Am ales să „găsesc" *Cardenio* fiindcă, dintre cele două piese pierdute ale căror titluri le știm, este cea despre care deținem cele mai multe amănunte, și de asemenea fiindcă sursa sa în romanul *Don Quijote* al lui Miguel de Cervantes îi conferă o vagă legătură cu lumea colonială spaniolă, și deci cu sud-vestul american – un loc pe care îl iubesc și unde am dorit să-mi las personajele să se joace de-a v-ați ascunselea într-un mod shakespearian.

Cealaltă piesă – *Câștigatele chinuri ale dragostei* – a dispărut, dar *Cardenio* a reapărut sub formă de manuscris în secolul al optsprezecelea, când Lewis Theobald a „modernizat-o" pentru scena londoneză. Manuscrisele originale, pe care majoritatea savanților le acceptă ca fiind probabil autentice, au dispărut între timp, dar adaptarea, intitulată *Dubla falșitate* (sic) a supraviețuit. În cea mai mare parte, este îngrozitoare, în maniera în care o descrie Kate: plină de goluri și întrepătrunsă de cicatrici și petice à la Frankenstein. Disipate prin ea, există totuși expresii care sună de parcă ar putea fi opera lui Shakespeare sau Fletcher – la nivelul sintagmelor disparate, maestrul și discipolul sunt greu de deosebit, într-un mod foarte asemănător cu dificultatea de a distinge între Rembrandt și

„școala lui Rembrandt” la nivelul simplelor tușe de pensulă. *Dubla falșitate* este sursa cuvintelor pe care Kate și ceilalți le identifică drept aparținând lui Shakespeare în acest roman.

Singurele excepții sunt indicațiile regizorale și rândul despre Sancho și Don Quijote: eu port responsabilitatea acestora, deoarece adaptarea nu păstrează nici urmă din bătrânul cavaler nebun și rotofeiul său scutier. Totuși, ca și Kate, mi-ar plăcea să cred că Shakespeare i-ar fi considerat pe cei doi indispensabili pentru comedie și pentru intriga narativă a povestirii, și în consecință i-ar fi inclus în vreun fel de schemă narativă.

Am citit o sugestie savantă, a lui Richard Wilson în *Shakespeare secret* (Manchester University Press, 2004), cum că *Cardenio* ar putea fi cumva legat de familia Howard și de moartea prințului Henry. Cei din familia Howard erau prospanioli, criptocatolici și teribil de perfizi, mai ales contele de Northampton și nepotul său, contele de Suffolk. (Ca să simplific lucrurile, m-am referit la aceștia doi cu aceste titluri pe tot cuprinsul romanului, deși nici unul nu și-a primit titlul până când regele James nu s-a urcat pe tron.) Au existat într-adevăr zvonuri care să indice o legătură amoroasă între Frances Howard și prinț, iar „incidentul cu mănușa” se spune că ar fi avut loc (deși doamnei nu i se menționează numele); povestea sordidă cu Frances care îl otrăvește pe unul dintre iubiții soțului ei cu tarte este înregistrată pe larg în documente juridice, deoarece ea chiar s-a declarat vinovată de crimă în fața Camerei Lorzilor. Detaliile legăturilor precise dintre familia Howard cu Shakespeare și Teatrul Globe sunt totuși rodul imaginației mele.

În vreme ce ne este cel mai ușor să spunem că William Shakespeare din Stratford a scris piesele care îi poartă numele, există multe argumente, de la cele curios de incitante până la cele scandaloase, care sugerează că e posibil ca lucrurile să nu stea astfel. Problema majoră pe care o împărtășesc toate teoriile despre „alt autor” este conspirația tăcerii pe care ar necesita-o: dacă altcineva ar fi scris piesele, nimeni n-a dezvăluit asta niciodată. În niște medii atât de bârfitoare, de malițioase, de preocupate în a cultiva ironia în mod profesionist precum curtea elisabetană și cea iacobină, acesta nu e deloc un impediment minor.

Astăzi există multe asociații de „antistratfordieni” – de la asociațiile academice până la grupurile asemănătoare cu un cult care susțin teoria conspirației. Mulți exultă la descoperirea mesajelor codificate care se

presupune a-i indica pe diverși alți scriitori ca fiind adevăratul autor, ascuns voit sub o mască a operelor publicate sub numele „William Shakespeare”. Cele două alternative care au de departe cei mai mulți – și cei mai respectabili – adepți sunt contele de Oxford și Francis Bacon. Alți preferați care rezistă în timp îi includ pe Christopher Marlowe, Edmund Spenser, Sir Philip Sidney și sora lui, Mary Herbert, contesă de Pembroke, regina Elisabeta, Sir Walter Raleigh, conții de Southampton, Derby și Rutland, și un comitet secret cuprinzându-i pe toți aceștia, care se credea că a fost condus fie de Bacon, fie de Oxford, fie de amândoi. Inexplicabil de înverșunați sunt suporterii lui Henry Howard, conte de Sussex (decapitat cu aproximativ patruzeci și patru de ani *înaintea* primei reprezentații a unei piese de Shakespeare) și cei ai lui Daniel Defoe (născut cu aproape șaptezeci de ani *după* acea primă reprezentație). Cel mai nou candidat demn de atenție este curteanul de rang minor Sir Henry Neville.

Edward de Vere, cel de-al șaptesprezecelea conte de Oxford, domnește ca favoritul la zi printre antistratfordieni. Anagramele și jocurile de cuvinte oxfordiene din această carte au fost toate propuse ca dovezi că respectivul conte ar fi cel care a scris piesele. Așa cum subliniază Athenaide, numele său de familie – Vere – este pus conform tradiției ancestrale în legătură cu latinescul *verum,* sau „adevăr”, iar mottoul familiei sale – *Vero nihil verius,* sau „Nimic mai adevărat decât adevărul” – se bazează pe această legătură. La fel și partizanii săi din realitate: aceștia găsesc referiri „suspicioase” sau „semnificative” la adevăr peste tot în Shakespeare. Cuvântul *ever* e un alt favorit. Primul oxfordian serios a fost J. Thomas Looney (pronunțat „Loney”), a cărui carte numită *„Shakespeare” identificat* a fost publicată pentru prima dată în anul 1920 și l-a convins, printre alții, pe Sigmund Freud.

Francis Bacon a fost totuși cel dintâi autor alternativ preferat; argumente solide în favoarea lui au început să fie aduse în anii 1850, de către Delia Bacon și de către alți câțiva. Suporterii baconieni au cercetat scrierile lui Shakespeare și alte opere renascentiste cu o fervoare nemaivăzută, descoperind numeroase anagrame, acrostihuri, coduri numerice și înțelesuri duble (deseori referitoare la „vier” și „șuncă”), despre care se presupune că arătau spre eroul lor ca fiind autorul pieselor (și deseori ca fiind nici mai mult, nici mai puțin decât fiul reginei Elisabeta). Câțiva disperați au recurs chiar la ședințe de spiritism și la furt din morminte. Nu toți susținătorii lui

Bacon sunt totuși atât de ușor de combătut; printre ei se numără savanți, scriitori, avocați și judecători, atât din Marea Britanie, cât și din Statele Unite. De departe articolul baconian cel mai plăcut de citit e eseul lui Mark Twain intitulat „Shakespeare e mort?”

Orice altceva ar fi putut fi, Bacon a fost cu siguranță un om strălucit și șiret: pentru o perioadă sfetnicul principal al Coroanei, a fost totodată inventatorul unui cod admirabil de complex folosit în acest roman de către Jem Granville. Bacon a publicat cifrul în 1623, în același an în care a apărut Prima Ediție.

Susținătorul celui de-al șaselea conte de Derby a fost Abel Lefranc, eminentul istoric literar francez și profesor la College de France, în primele decenii ale secolului douăzeci. În ciuda numelui lui Derby (William), a inițialelor (W.S.) și a perioadei potrivite în care a trăit, totuși, pentru vorbitorii de engleză, candidatura sa a rămas cumva mai puțin importantă decât cea a lui Bacon sau a lui Oxford.

Cea mai bună trecere în revistă nebeletristică (și nepărtinitoare) a controversei auctoriale este *Cine a scris Shakespeare?* de John Mitchell (Thames & Hudson, 1996). Pentru o viziune partizană care îl apără pe Shakespeare din Stratford, vezi Scott McCrea, *Cazul Shakespeare* (Praeger, 2005).

Teatrul Globe original a ars pe 29 iunie 1613 (într-o marți, după vechiul calendar iulian), în timpul unei reprezentații cu *Henric al VIII-lea* al lui Shakespeare, cunoscut pe atunci drept *Totul e adevărat.* Din câte se știe, a fost un accident, cauzat de scânteile de la aprinderea tunului de la efecte speciale care au aterizat pe acoperișul de stuf. Martorii oculari au declarat că un bărbat a suferit arsuri ușoare fiindcă a salvat un copil prins în incendiu; pantalonii lui în flăcări au fost stinși cu bere englezească. Noul Globe este într-adevăr prima clădire acoperită cu stuf care s-a permis a fi construită în Londra după Marele Incendiu din 1666.

Numeroasele monumente ale lui Shakespeare și teatre din Stratford-upon-Avon sunt vestite în toată lumea. Biblioteca Folger dedicată lui Shakespeare de pe Dealul Capitoliului din Washington D.C. deține cea mai mare colecție de obiecte legate de Shakespeare din lume.

Wilton House, reședința contelui de Pembroke, este una dintre puținele clădiri care se mai păstrează încă dintre cele pe care Shakespeare le-a vizitat cu certitudine – prezența lui aici este indiscutabil mai sigură decât prezența

lui în oricare dintre clădirile din Stratford, cu excepția bisericii unde este îngropat. Copia de la reședința Wilton a monumentului lui Shakespeare de la Westminster și inscripția sa schimbată și cu majuscule ciudate sunt adevărate, deși pictura care ilustrează anagrama este rodul imaginației mele. De asemenea, există un set de picturi cu *Arcadia* în încăperea paladină numită Sala Cubului Unic, deși le-am modificat puțin pentru a se potrivi cu intriga. Compartimentul ascuns în spatele uneia dintre picturi reprezintă pură închipuire de romancier. „Scrisoarea pierdută" de la contesă către fiul ei, în care spune „îl avem cu noi pe numitul Shakespeare" a fost documentată în secolul al nouăsprezecelea, dar de atunci nu a mai fost văzută de cărturari. Scrisoarea de la Will către Dulcea Lebădă e compusă de mine.

Colegiul Regal St Alban din Valladolid a fost fondat de către regele Filip al II-lea al Spaniei special pentru a pregăti tineri englezi pentru preoția romano-catolică și (din punctul de vedere al reginei Elisabeta) pentru a pune la cale revolta religioasă în țara de origine. Colegiul încă există și încă mai pregătește tineri englezi pentru preoție. Extraordinara sa bibliotecă a conținut cândva o Primă Ediție, dar aceasta a fost vândută, după cum mi s-a spus, la începutul secolului douăzeci. În 1601, la opt ani după uciderea lui Christopher Marlowe, un anume „Christopher Morley" – o ortografie pe care o folosea Marlowe în timpul vieții – a fost înregistrat ca studiind aici. Până în 1604, Cervantes se găsea de asemenea în oraș, terminând *Don Quijote.*

Minele, orașele și teatrele purtând nume shakespeariene există din belșug în tot vestul Statelor Unite: mine denumite după personaje și piese shakespeariene umplu Munții Stâncoși din Colorado. (Cercetările lui Roz cu privire la acest subiect îmi aparțin, adunate pentru un articol pe care l-am scris pentru *Smithsonian,* intitulat „Cum Bardul a cucerit Vestul", august 1998). Cedar City, în ținutul stâncilor roșii din Utah, este locul unde se ține Festivalul Shakespearian din Utah, care se laudă cu o reconstrucție modernă a Teatrului Elisabetan Globe – deși eu am adăugat Arhiva Preston având înfățișarea locului de naștere al lui Shakespeare din Stratford-upon-Avon. Pariul cu *Hamlet* al lui Jem Granville este inspirat dintr-un rămășag autentic care s-a făcut în 1861 la Denver. Am urmat îndeaproape în articolele mele de ziar relatările din *Rocky Mountain News* care dădeau amănunte despre acest pariu.

Orașul-fantomă Shakespeare se află în vestul statului New Mexico, lângă Lordsburg, la granița cu Arizona; am auzit povestea cu Bean Belly Smith de la proprietarii lui în mai multe rânduri.

Palatul lui Athenaide de la capătul singurei străzi a orașului, în orice caz, e adăugirea mea, deși castelul „original" al lui Hamlet după care este modelat – Castelul Kronborg, lângă Elsinore (sau Helsingor) din Danemarca – există în realitate, precum există și Sala de Banchete din Castelul Hedingham, odinioară reședința contelui de Oxford. Obsesia oxfordiană cu *Hamlet* este reală; piesa este citită de către oxfordieni ca o criptoautobiografie scrisă de candidatul lor. Așa cum observă Kate și Athenaide, piesa prezintă, într-adevăr, mai mult decât câteva coincidențe stranii cu viața contelui de Oxford.

Savanta americană Delia Bacon a înnebunit în timp ce-și scria magnum opusul din 1857, *Filosofia pieselor lui Shakspere* (sic) *dezvăluită.* Povestea veghii ei nocturne în fața mormântului lui Shakespeare din Trinity Church, în Stratford, este preluată din propria descriere a evenimentului, așa cum este relatată într-o scrisoare către prietenul ei, Nathaniel Hawthorne. Vicarul de la Trinity, Granville J. Granville, se pare că i-a acordat permisiunea să stea de veghe; reverendul Granville avea mai mulți copii, dar Jeremy (Jem) este adaosul meu la această familie. La fel, doctorul George Fayrer este într-adevăr medicul care a internat-o pe Delia la azilul lui particular din Henley-in-Arden, pe 30 noiembrie 1857, dar fiica sa Ofelia este rodul imaginației mele.

Francis J. Child a fost profesor de engleză la Harvard din 1876 până la moartea sa, în 1896; colecția sa de balade populare engleze și scoțiene rămâne una dintre marile opere științifice ale literaturii engleze. A fost de asemenea și un fin cunoscător al lui Shakespeare. Precum este prezentat în roman, trandafirii erau cea de a doua mare pasiune a vieții sale (și există într-adevăr o bătrână tufă de trandafiri Lady Banks în grădina din spate a unei pensiuni – acum muzeu – din Tombstone, Arizona, deși i-am antedatat plantarea cu câțiva ani). Sper ca umbra sa să mă ierte fiindcă l-am înzestrat cu un copil din flori.

Sonetele lui Shakespeare par a fi adresate fie unui sfidător tânăr blond, fie unei periculoase doamne brunete cu care poetul va fi fost prins într-un fel de triunghi amoros. A curs multă cerneală în încercarea de a se descoperi cine erau doamna și tânărul; nici unul nu a fost identificat de o manieră

convingătoare. În primele șaptesprezece sonete, Shakespeare se roagă de tânăr să zămislească un copil. În mod straniu, prefața lui Theobald la *Dubla falșitate* face referire la o fiică nelegitimă, de altfel necunoscută, a lui Shakespeare. De vreme ce poetul-narator al sonetelor arde de gelozie din cauza legăturii amoroase a tânărului cu Doamna Neagră, mi s-a părut ceva firesc să atribui această fiică doamnei și fac astfel încât paternitatea copilului să rămână neclară – dar această legătură îmi aparține și nu are alte fundamente.

Nicholas Hilliard a fost de departe cel mai mare pictor englez din timpul vieții lui Shakespeare; într-un anume sens, a fost echivalentul lui Shakespeare în artele frumoase. Flilliard se specializase în portrete în miniatură cu detalii desăvârșite, ca de fotografie. Muzeul londonez Victoria & Albert deține unul care înfățișează un tânăr frumos pe un fundal de flăcări.

Thomas Shelton a fost un slujitor anglo-irlandez al familiei Howard, și a fost într-adevăr cel dintâi care a tradus *Don Quijote* în limba engleză; traducerea lui a fost publicată în 1612. În vreme ce fratele lui e o ficțiune, englezii catolici fervenți chiar au fugit în secret pe continent într-un număr considerabil, pentru a urma seminarii precum Colegiul Regal St Alban din Valladolid. Iezuiții englezi erau de obicei trimiși înapoi în Anglia, acolo ocupându-se de catolici în secret.

Cele dintâi misiuni în și în împrejurimile Santa Fe, în zona cunoscută astăzi drept New Mexico, au fost franciscane. Nativii americani din tot sud-vestul – pe atunci numită de către europeni „Noua Spanie” – s-au revoltat de multe ori în timpul secolului al șaptesprezecelea, masacrând invadatorii spanioli, mai ales preoții. Munții Dragoni din sud-estul Arizonei au reprezentat o fortăreață pentru apași până la capturarea definitivă a lui Geronimo în anul 1886. (Marele șef apaș Cochise se află înmormântat într-un loc încă secret, undeva în acești munți). Deși am inventat canionul și peștera unde Kate găsește comoara îngropată împreună cu oasele, această parte a lumii este plină de peșteri. Cavernele Kartchner din apropiere (și recent descoperite) reprezintă un exemplu spectaculos al acestui tip de „palate cu comori” secrete pe care fără îndoială munții le mai ascund încă.

„Semnătura” în Biblia regelui James poate fi văzută de oricine (sau luată în considerație). Nu a fost oferită niciodată o explicație a felului în care a ajuns ea acolo, și n-am descoperit nici măcar cine a „găsit-o”. Nu se știe

exact când a fost încheiată traducerea Psalmului patruzeci și șase – ori a Psalmilor ca întreg – (deși trebuie să se fi întâmplat între 1604 și 1611) sau cine a lucrat exact la care psalm. Atât Lancelot Andrewes, decanul de la Westminster și apoi episcop de Chichester, cât și Laurence Chaderton, conducător al Emmanuel College, Cambridge, au fost teologi care au lucrat la Biblie, iar Chaderton cel înclinat spre puritanism a fost membru al „Primului Comitet de la Cambridge" căruia i s-au încredințat Psalmii. Scrisoarea episcopului referitoare la Chaderton, totuși, este rezultatul imaginației mele.

Data de naștere a lui Bacon, a lui Derby și a contesei de Pembroke, pe de altă parte, reprezintă o realitate istorică.

Să transformi un vis cu ochii deschiși într-un roman s-a dovedit a necesita o cantitate apreciabilă de ajutor și de încurajări. În primul rând, datorez mulțumiri lui Brian Tart și lui Mitch Hoffman, ale căror răbdare și ochi exersați m-au ajutat să dau formă acestei cărți. Cumva, ei mi-au menținut și buna dispoziție. Neil Gordon și Erika Imranyi au facilitat procesul de creație. Noah Lukeman a fost sigur că aceasta este cartea pe care ar trebui s-o scriu și și-a pus magia la lucru în acest sens.

Pentru diversele lor contribuții și expertiză, aș dori să mulțumesc și Ilanei Addis, lui Michelle Alexander, Kathy Allen, Bill Carrell, Jamie de Courcey, Lionel Faitelson, Dave și Ellen Grounds, părintelui Peter Harris, Jessicăi Harrison, lui Charlotte Lowe-Bailey, Peggy Marner, Karen Melvin, Kristie Miller, Liz Ogilvy, Nick Saunders, Brian Schuyler, Dan Shapiro, Ronald Spark, Ian Tennent și Heidi Vanderbilt. Forumul Straw Bale și Clubul Literar Tucson au audiat versiuni preliminare ale unor pasaje din roman, iar pentru includerea mea în aceste grupuri îi sunt îndatorată lui Bazy Tankersley.

Aduc mulțumiri speciale doctorului Javier Burrieza Sánchez, bibliotecar și arhivist la Colegiul Regal St Alban, din Valladolid; lui Nigel Bailey, director, și lui Carol Kitching, ghid principal la reședința Wilton, din Wiltshire; și lui Sarah Weatherall de la Teatrul Globe al lui Shakespeare din Londra. Personalul de la Biblioteca Folger din Washington D.C. și cel de la Holy Trinity Church și de la Biblioteca Centrului Shakespeare, ambele din Stratford, mi-au fost de asemenea de mare ajutor.

Mai mult decât oricine altcineva, Marge Garber a pus în pagină modul în

care gândesc despre Shakespeare. Membrii Companiei Teatrale Hyperion de la Harvard, 1996–1998 și Shakespeare & Company cu sediul în Lenox, Massachusetts, m-au învățat ceea ce știu despre Shakespeare pe scenă. David Ira Goldstein și Compania Teatrală din Arizona m-au primit cu bucurie în lumea teatrului profesionist, eu fiindu-le un oaspete frecvent.

Trei oameni au ascultat, au citit și au comentat la nesfârșit pe măsură ce această carte prindea contur: Kristen Poole, cercetător, povestitoare și prietenă; mama mea, Melinda Carrell, care m-a învățat cea dintâi să iubesc cărțile; și soțul meu, Johnny Helenbolt.

Lui Johnny îi rămân etern îndatorată.

[1] Sectă religioasă caracterizată de o extremă frugalitate. (n.tr.).

[2] Din rațiuni legate de structura textului, am păstrat varianta britanică a numelui regelui (James), deși în țara noastră varianta uzitată este Iacob. (n.red.).

[3] Joc de cuvinte. Termenul *Security*, „securitate”, are ca sens secundar în limba engleză „obligațiune”. (n.tr.).

[4] *Childhood (în lb. engl.)ș*

[5] În limba engleză, Will se poate traduce în context și „va fi”. (n.tr.).

[6] Brahmanii din Boston, de asemenea numiți Primele familii din Boston, reprezintă categoria socială din New England care susține că descinde din coloniștii englezi, ceea ce îi conferă o înaltă poziție socială și superioritate intelectuală. (n.tr.).

[7] {7}Denumirea generică pentru un grup de universități din nord-estul Statelor Unite, dintre cele mai vechi și mai prestigioase din țară. Conotația care li se atribuie este de excelență academică, dar și de elitism. (n.tr.).

[8] În original, „Go ahead. Make my day”, celebră replică din filmele lui Clint Eastwood.

[9] Special Air Service.

[10] Conducător al Bisericii Mormone, care a întemeiat în secolul al XIX-lea peste 350 de așezări, inclusiv în Utah.

[11] Personaj din filmul omonim, un autist cu înzestrări excepționale interpretat de Dustin Hoffman. (n.tr.).

[12] *Will,* în engleză, identic cu numele propriu. (n.tr.).

[13] Nebunul (în lb. engleză).

[14] Vreodată (în lb. engleză).

[15] Niciodată (în lb. engleză).

[16] De la cineva care n-a fost niciodată scriitor către cineva care n-a fost niciodată cititor (aprox.).

[17] De la un scriitor etern către un cititor etern (aprox.).

[18] De la un scriitor E. Ver către un cititor E. Ver.

[19] Fiecare cuvânt aproape că îmi spune numele (în lb. engleză).

[20] În orig. „LIFE’S, SHADOW, PLAYER, STAGE”.

[21] Conte (în lb. engleză).

[22] Dick cel șiret. Poreclă politică primită de Richard Nixon (n.red.).

[23] Porc, vier (în lb. engleză).

[24] Șuncă (în lb. engleză).

[25] În original: „Yea, though I walk through the valley of Shadow of death… Honor thy father and thy mother… Thou shalt not Kill… Blessed art thou among women… Fear not: for behold, I bring tidings of great joy”.

[26] Numele citit cursiv alcătuiește termenul „north-west” nord-vest. (n.tr.).

[27] „Shaking and spears” – în original, cele două părți care alcătuiesc numele Shakespeare. (n.tr.).

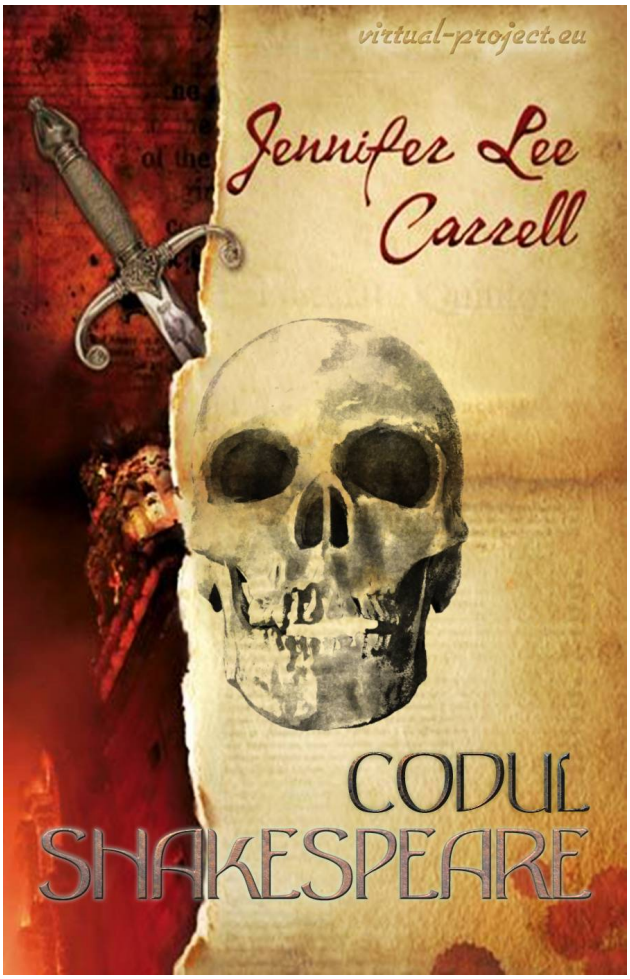
virtual-project.eu
Jennifer Lee Carrell
CODUL
SHAKESPEARE